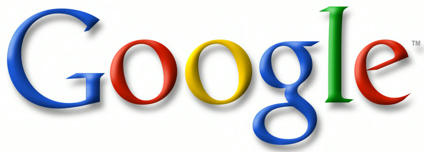
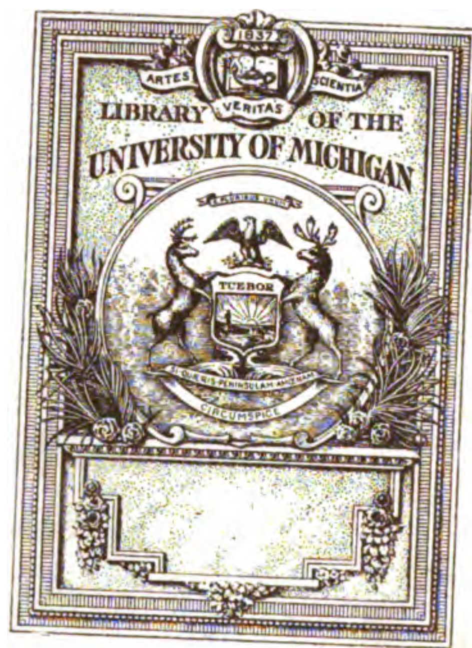
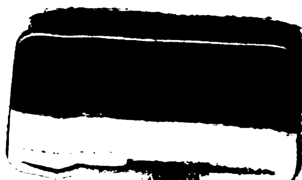

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

ISAACI NEWTONI,

EQUITIS AURATI,

OPUSCULA

MATHEMATICA, PHILOSOPHICA ET PHILOLOGICA.

Collegit partimque Latinè vertit ac recensuit

JOH. CASTILLIONEUS

JURISCONSULTUS

TOMUS TERTIUS

Continens

PHILOLOGICA.

LAUSANNÆ & GENEVÆ,

Apud MARCUM-MICHAELEM BOUSQUET & Socios.

MDCCXLIV.

VIRIS
STEMMATE NOBILISSIMIS,
VIRTUTE ET DIGNITATE
ILLUSTRISSIMIS, AMPLISSIMIS,

ACADEM. BERNENSIS ET LAUSANNENSIS

CURATORIBUS
SPECTATISSIMIS,

DN. JOHANNI RODOLPHO TILLIER,
Tribuno Plebis, Senatus Academici Præsidi Gravissimo.

DN. CHRISTOPH. STEIGER,
Provinciæ Romanæ Quæstori Integerrimo.

DN. CAROL. EMMAN. DE WATTENWILLE,
Senatori Consultissimo, Domino in Belp Clementissimo.

DN. MARCO MORLOT,

Senatori Præstantissimo, Salinarum Directori Prudentissimo.

QUOD, INTER GRAVISSIMAS SALUTIS publicæ curas, Litterarum studia diligant,

ET

PRÆSENTISSIMI STUDIOSORUM PATRONI sint Pretiosas hasce Doctissimi VIRI Reliquias

D. D. D.

Religiosus Cultor & Famulus humillimus
J. CASTILLIONEUS,
Collector & Editor.

INDEX

INDEX OPUSCULORUM TOMI TERTII.

OPUSCULUM XXII.

Brevia Chronica à primâ rerum in Europâ gestarum memoriâ ad *Persidem* ab ALEXANDRO Magno in potestatem redactam.

OPUSCULUM XXIII.

Chronologia Veterum Regnorum.

OPUSCULUM XXIV.

OPUSCULUM XXV.

Ad DANIELIS Profetæ vaticinia, nec non Sancti JOANNIS Apocalypsin Observationes.

PARS PRIMA.

OPUSCULUM XXII.

ISAACI NEWTONI

EQUITIS AURATI,

BREVIA CHRONICA

A primâ rerum

IN EUROPA GESTARUM MEMORIA

AD

PERSIDEM AB ALEXANDRO MAGNO

IN POTESTATEM REDACTAM.

Anglicè Edita LONDINI An. 1728.

ISAACI NEWTONI
BREVIA CRONICA
A primâ rerum
IN EUROPA GESTARUM MEMORIA
AD
PERSIDEM AB ALEXANDRO MAGNO
IN POTESTATEM REDACTAM.

INTRODUCTIO.

ABULIS Poetarum plenæ ſunt Antiquitates *Græcæ*, quòd *Græci* nihil ſolutâ oratione ſcripſerunt ante *Aſiam* à CYRO *Perſâ* devictam; quo tempore PHERECYDES *Scyrius*, & CADMUS *Myleſius* hoc ſcribendi genus in uſum adduxerunt. DARII HYSTASPIS Regno ad finem vergente PHERECYDES *Athenienſis* de Antiquitatibus ſcripſit, & opus ſuum per Genealogias digeſſit, & inter optimos Genealogiarum Scriptores

 recen-

recensetur. Genealogias quoque prosecutus est EPIMENIDES Historicus; & HELLANICUS, qui duodecim annos natu major erat, quàm HERODOTUS, Historiam suam distribuit juxta Ætates, aut Successiones Sacerdotum JUNONIS *Argivæ*. Alii verò secundùm Reges *Lacædemoniorum*; *aut* Archontes *Athenienſium*; Triginta, circiter, Annis ante casum Imperii *Persici* edidit HIPPIAS *Elæus* summarium, aut indicem eorum, qui vicerant in Ludis *Olympicis*; & decem, circiter, annis ante ejusdem Imperii eversionem EPHORUS Discipulus ISOCRATIS condidit Chronologicam *Græciæ* Historiam, initium ducens à reditu *Heraclidarum* in *Peloponnesum*, & finem faciens ad *Perinthi* obsidionem, quæ incidit in vicesimum annum PHILIPPI Patris ALEXANDRI Magni: Sed res per Generationes digessit; nondum enim invaluerat mos numerandi per *Olympiadas*; neque apparet Regum dominationes per annorum numerum adhuc distribui & distingui solitas.

Marmora *Arundelliana* confecta fuerunt sexaginta annis post ALEXANDRI Magni mortem (*Anno quarto* Olympiadis *centesimæ vicesimæ octavæ*,) attamen de *Olympiadibus* altum silentium: Sed *Olympiade* proximâ TIMÆUS *Siculus* edidit Historiam in plures Libros divisam, & ad sua usque tempora productam, quam per *Olympiadas* distribuit comparans Ephoros, Reges *Spartæ*, Archontes *Athenarum* & Sacerdotes *Argivas* cum Victoribus *Olympicis*, & ita simul composuit & inter se conciliavit Olympiadas, Genealogias, & Successiones Regum, Archontum, & Sacerdotum, ac poeticas narrationes. Ab hujus Historiæ fine POLYBIUS suam exorsus, & prosecutus est.

Igitur paulò post obitum ALEXANDRI Magni, Generationes, Regna, & Successiones ex annorum numero supputari cœperunt; &, quia suppositum fuit Generationibus æquivalere Regna, & Successiones; Generationes autem tres æquipollere centum, aut centum, & viginti annis, (ut apparet ex *Græcorum* Chronologiis,) Antiquitates *Græciæ* plus æquo factæ fuerunt diuturnæ tercentis, aut quatercentis annis. Et hæc fuit origo Technicæ *Græcorum* Chronologiæ. ERATOSTHENES scripsit centum circiter annos post mortuum ALEXANDRUM Magnum: Hunc secutus est

APOL-

APOLLODORUS ; & deinde utrumque posteriores Chronologi.

Intelligi autem potest ex his PLUTARCHI verbis, quantùm incerta sit, & quantorum dubiorum plena visa sit *Græcis* coævis suis hæc Chronologia. Ait enim: (*a*) *Nonnulli, inter quos est* ARISTOTELES *Philosophus, putant* LYCURGUM *vixisse eodem tempore, quo* IPHITUS *ejúsque socium fuisse in Olympicis Ludis ordinandis, argumentum ducentes ex Disco Olympico, cui* LYCURGI *nomen inscriptum erat. Alii, tempora supputantes ex Successionibus Regum* Lacedæmonis, *ut* ERATOSTHENES *&* APOLLODORUS, *affirmant eum vixisse non paucos annos ante primam Olympiadem.* Primùm ARISTOTELES, & alii quidam eum primæ Olympiadi coexistere faciunt; tum ERATOSTHENES, APOLLODORUS, & alii nonnulli plusquam centum annis præcessisse primam Olympiadem existimant : quin & alibi PLUTARCHUS (*b*) inquit; *Opinantur aliqui se posse chronologicis rationibus demonstrare* SOLONEM *nunquam* CROESUM *vidisse. Sed à me nunquam impetrare pōtui, ut narrationem tam illustrem, tot Testibus confirmatam, &, (quod majus est,) tam pulchrè* SOLONIS *moribus consentientem, ac tam dignam ejus magnanimitate, & sapientiâ rejicerem ob aliquos chronologicos, quos dicunt, Canones; quos, licèt aliquot Auctorum centena correxerint, ad id perducere nemo potuit, ut aliquid certitudinis haberent, & sibimet ipsi constarent.* Leges, puto; dederat, juxta Chronologos, SOLON tamdiù ante hoc Colloquium, ut nunquam ei adesse potuerit.

Ut hæc secum pugnantia inter se conciliarent Chronologi, sæpe ex uno homine duos fecerunt. Cùm itaque Poetæ mutassent Jö filiam INACHI in *Ægyptiam* ISIDEM, Chronologi finxerunt ISIDIS Maritum OSIRIM, aut BACCHUM, ejúsque amasiam ARIADNAM non minùs antiquos, quam Jö, & duas excogitaverunt ARIADNAS, aliam quidem BACCHI, aliam verò THESEI amicam, duósque MINOES earum Patres, & natu minorem Jö filiam JASI, corrumpentes scilicet INACHI nomen pro quo JASUM scripserunt. Haud aliter finxerunt duos PANDIONES, duósque

(*a*) Plutarch. in Licurgo. (*b*) Plutarch. in Solone.

que ERECHTHEOS, primum dicentes ERECHTHONIUM, quem tamen HOMERUS appellat ERECHTHEUM; ac, sic nomina corrum pendo, miris ambagibus veterem Historiam implicarunt.

Sed Chronologia *Latinorum* etiam incertior est. De *Romæ* Origine omnia dubia sunt, secundùm PLUTARCHUM; nec alia SERVIUS affert. Veteres *Latinorum* commentarii combusti fuerunt à *Gallis* sexaginta quatuor annis ante mortem ALEXANDRI Magni; & QUINTUS FABIUS PICTOR, vetustissimus *Latinorum* Historicorum, vixit toto sæculo post hunc Regem.

Sacra Historia docet *Assyriorum* Imperium incepisse cum PUL, & TIGLATHPILASER, ac stetisse centum septuaginta, circiter, annos. A quibus non alienus HERODOTUS posuit SEMIRAMIDEM quinque tantùm Generationibus, aut centum sexaginta sex annis, circiter, ante NITOCRIM matrem ultimi Regis *Babylonis*. Sed CTESIAS facit SEMIRAMIDEM mille quingentis annis antiquiorem NITOCRI, & fingit longam Seriem Regum *Assyriæ*, quorum nomina nec *Assyria* sunt, nec ullo pacto affinia nominibus *Assyriis*, quæ legimus in sacris Literis.

Sacerdotes *Ægyptii* dixerunt HERODOTO, quòd MENES ædificaverat *Memphim*, & in eâ magnificum *Vulcani* Templum: & quòd RHAMPSINITUS, MÆRIS, ASYCHIS, & PSAMMITICUS superbas huic Templo porticus addiderant. Veri tamen simile non est *Memphim* famâ celebratam fuisse ante HOMERUM natum, qui de eâ nullatenus meminit, aut in unius Templi ædificationem ducentos, vel tercentos contritos fuisse annos; Nam, PSAMMITICUS regnare cœpit anno sexcentesimo quinquagesimo quinto, circiter, ante CHRISTUM, & pono Templum illud à MENETE inchoatum ducentis quinquaginta septem annis, circiter, ante hujus Regni initium: Sed Sacerdotes *Ægyptii* ita extollebant res apud eos gestas ante HERODOTUM, ut huic affirmarent, quòd inter MENETEM, & MÆRIM, (qui regnavit ducentis annis ante PSAMMITICUM,) fuisse tercentos triginta Reges, quorum Regna totidem impleverunt Ætates, ita ut conficiant undecim mille annos; & intervallum hoc replebant commentitiis Regibus, qui nihil fecerant. Et ante DIODORUM *Siculum* Antiquitates suas multùm

multùm adhuc protulerant; ponebant enim, sex, octo, vel decem alios Reges inter eos, quos HERODOTO dixerant sibi immediatè, alteri alterum, successisse.

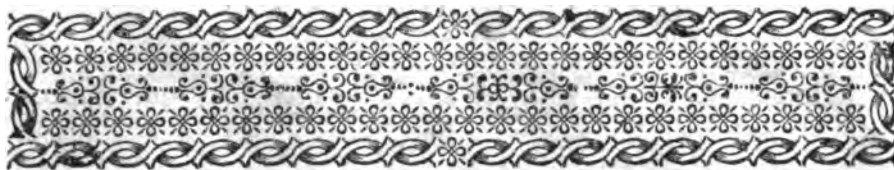
In Regno *Sicyonis*, Chronologi sciderunt APIM, EPAPHUM, vel EPOPEUM in duos Reges, quos dixerunt APIM, & EPOPEUM, & inter eos locaverunt undecim, aut duodecim fictitia Regum nomina, qui nihil penitus egerunt, eâque de causâ fecerunt ÆGIALEUM, hujus Regni conditorem, tercentis annis antiquiorem fratre suo PHORONEO. Nonnulli crediderunt Regna *Germanica* Diluvio coæva: attamen, ante literas inventas, vix hominum nomina, & gesta recoli poterant ultra octoginta, aut centum annos ab eorum interitu; idcirco nullam admitto Chronologiam pro rebus in *Europâ* gestis ultra octoginta annos ante Literas *Europæ* donatas à CADMO; neque, pro rebus *Germanicis*, ante initium Imperii *Romani*.

Verumtamen, ERATOSTHENES, atque APOLLODORUS, tempora supputantes ex Regnis Regum *Lacedæmoniorum*, septemdecim Reges ex duabus familiis, ab *Heraclidarum* in *Peloponnesum* reditu ad prælium *Thermopylarum*, regnavisse posuerunt, (ut apparet ex eorum Chronologiâ etiam nunc usurpatâ) per sexcentos viginti duos annos, quod recidit ad triginta sex annos cum dimidio pro singulis Regibus. At series septemdecim Regnorum tam diuturnorum nusquam occurrit in verâ Historiâ, ubi unumquodque Regnum, huic addendo quod illi demitur & moderatam computationem adhibendo, se non extendit ultra octodecim, aut viginti annos: Quapropter hac ultimâ computandi ratione usus sum ad definiendum tempus, quo *Heraclidæ* reversi sunt, & illud statui tercentis quadraginta annis, circiter, ante prœlium ad *Thermopylas*. Et, ponens *Trojanum* excidium incidere in octogesimum annum ante hunc reditum, juxta THUCYDIDEM; ac *Argonautarum* expeditionem unâ Generatione anteriorem Bello *Trojano*; atque Bella, quæ SESOSTRIS gessit in *Thraciam*, mortémque INUS filiæ CADMI item unâ Generatione ante hanc Expeditionem; confeci sequentes Tabulas chronologicas, in quibus Chronologia

nologia cum naturæ Curſu, cum Aſtronomiâ, cum Sacris Literis, cum HERODOTO Patre Hiſtoriæ, & cum ſemet ipſa conſentit, ſublatis contradictionibus, de quibus querebatur PLUTARCHUS. Annum ipſum accuratè me definiviſſe non contendo: quinque, aut decem, & aliquando viginti anni, aut non multo plures, me fallere potuerunt.

ISAACI

ISAACI NEWTONI
BREVIA CHRONICA

A primâ rerum

IN EUROPA GESTARUM MEMORIA

AD

PERSIDEM AB ALEXANDRO MAGNO

IN POTESTATEM REDACTAM.

Tempora computantur per annos ante Christum.

INGENS *Canaanitarum* JOSUEM fugientium multitudo in *Ægyptum* se contulit, &, devicto TIMAO, THAMO, vel THAMMUZ inferioris *Ægypti* Rege, ibi dominata est sub suis Regibus SALATI, BOEONE, APACHNATE, APOPHI, JANIA, ASSIDE; &c, usque ad dies ELI, & SAMUELIS. Vescebantur carnibus, & homines immolabant, more *Phœniciorum*, & vocabantur Pastores ab *Ægyptiis*, qui solis terræ frugibus nutriebantur, & carnem edentes execrabantur. Pluribus tunc Regibus serviebat superior *Ægyptus*; Regiæ eorum Urbes *Coptus*, *Thebæ*, *Thìs*, *Elephantis*, & aliæ; Hæc autem Regna, se mutuò subjiciendo, gradatim tandem in unum coaluerunt, cujus Rex fuit MISPHRAGMUTHOSIS, dum ELI vivebat.

Anno ante CHRISTUM 1125. MEPHRES dominatus est in superiorem *Ægyptum* à *Syene* ad *Heliopolim*; &, qui ei successit, MISPHRAGMUTHOSIS sine intermissione in Pastores depugnavit; quamobrem plures ex iis se conjecerunt in *Palæstinam*, *Idumæam*, *Syriam*, *&* *Libyam*; & in *Græciam* sub LELEGE, ÆZEO, INACHO, PELASGO, ÆOLO primo hujus nominis, CECROPE, aliisque Ducibus. Ante hæc tempora *Græciam*, atque adeò totam *Europam* occupabant peregrini *Cimmerii*, & *Scythæ* profecti ex ultimis usque *Ponti Euxini* partibus; qui errantes & efferi vitam degebant ferè ut *Tartari* in Septentrionalibus *Asiæ* partibus. Ex his erat OGYGES, quo vivente, Advenæ *Ægyptii* devenerunt in *Græciam*. Reliqui Pastores conclusi fuerunt à MISPHRAGMUTHOSI in quadam *Ægypti* inferioris parte nuncupatâ *Abaride*, vel *Pelusio*.

Anno 1100. *Philistei*, fortiores redditi Pastorum accessione, *Israelem* domuerunt, & cœperunt Arcam: SAMUEL judicabat *Israelem*.

1085. HÆMON filius PELASGI erat Rex *Thessaliæ*.

1080. LYCAON filius PELASGI condidit *Lycosuram*; & PHORONEUS filius INACHI, *Phoronicum* postea *Argos*; Sed ÆGIALEUS frater PHORONEI, & INACHI filius, *Ægialeum*, deinde dictam *Sicyonem*: & hæ sunt antiquissimæ Urbes *Peloponnesi*. Hactenus enim singuli sibi construxerant humiles casas dissitas & per agros dispersas.

Circa eadem tempora CECROPS condidit in *Atticâ* *Cecropiam*, quam Posteri dixerunt *Athenas*, & ELEUSINUS filius OGYGIS, *Eleusinuntem*. Quæ Urbes exordium dederunt Regnis *Arcadum*, *Argivorum*, *Sicyoniorum*, *Atheniensium*, *Eleusinorum*; &c. Tunc DEUCALION florebat.

1070. AMOSIS, vel TETHMOSIS, qui *Misphragmutosi* successerat, abolevit *Heliopoli* morem *Phœnicium* sacrificandorum hominum, & Pastores *Abaride* expulit. Qui tam frequentes accesserunt ad *Philisteos*, ut hi contra SAULEM in prælium adducerent triginta millia Curruum, sex millia Equitum, & tantam hominum multitudinem ut

ut comparari posset cum arenâ, quæ est in Maris littore. ABAS pater ACRISII, & POETI ex *Ægypto* excessit.

1069. SAUL eligitur Rex *Israelis*, & virtute JONATHANIS magnâ cæde sternit *Philisteos*. EUROTAS filius LELEGIS, & LACEDÆMON, qui uxorem duxerat SPARTAM filiam EUROTÆ, regnant *Laconiæ*, & condunt *Spartam*.

1060. SAMUEL moritur.

1059. DAVID Rex constituitur.

1048. *Edomitas* vincit, & dissipat DAVID, quorum nonnulli se conferunt *Ægyptum* cum eorum Rege HADAD adhuc penè puero. Alii petunt *Sinum Persicum* Duce OANNE; alii verò è *Mare Rubro* progressi perveniunt ad *Maris Mediterranei* littora, *Azotum* muniunt contra DAVIDEM, & *Sidonem* capiunt: *Sidonii*, qui eos fugiebant, condunt *Tyrum* & *Aradum*, ac ABIBALUM constituunt *Tyri* Regem. Hi *Edomitæ* secum ubique afferunt Artes, & Scientias suas, &, inter alias, eorum Artem navigandi, Astronomiam, & Litteras: Nam Constellationes, & Litteræ notæ erant in *Idumæâ* ante JOBUM, qui de illis meminit: & ibi MOSES Legem in libro scribere didicit. *Edomitarum* verò ii, qui *Mari Mediterraneo*, accesserant, *Erythræam* nomen *Phœniciam* reddiderunt, & seipsos quidem *Phœnicios*, illam autem oram maritimam, quæ, ad Palestinam pertinebat *Azoto*, & *Sidone* conclusa, *Phœniciam* vocaverunt. Hinc est, quòd *Persæ*, & *Phœnicii* ipsi, ut ait HERODOTUS, asserunt *Phœnicios* primùm venisse è *Mari Rubro*, & statim aggressos esse longa itinera per *Mare Mediterraneum*.

1047. ACRISIUS ducit EURIDICEM filiam LACEDÆMONIS, & SPARTÆ. Nautæ *Phœnicii*, qui venerant è *Mare Rubro*, & qui longa itinera, negotiandi caussâ, facere consueverant, è *Sidone* digressi per *Mediterraneum* similiter itinerantur; in *Græciam* usque delati, rapiunt Iö filiam INACHI, quæ cum aliis *Græcis* Mulieribus eorum naves ingressa erat merces emptura. *Maria Græca* Pyratis infesta esse cœperunt.

1046. *Syrii* ex *Zobach*, & *Damasco* vincuntur à DAVIDE. NYCTIMUS filius LYCAONIS regnat in *Arcadiâ*. Adhuc vivit DEUCALION.

1045. Plures ex *Phœniciis*, & *Syriis* fugientes *Sidonem*, & DAVIDEM, petunt, Ducibus CADMO, CILICE, PHÆNICE, MEMBLIARIO, NYCTEO, THASO, ATYMNO, & aliis, *Asiam minorem*, *Cretam*, *Græciam*, & *Lybiam*; & in has Regiones afferunt Litteras, Musicem, Poësim, *Octaeteridem*, Metalla, eorúmque conflandorum rationem, ceteráſque Artes, Scientias, & Mores *Phœniciorum*. Hoc ipso tempore CRANAUS, qui in CECROPIS locum successerat, regnat in *Atticâ*, ac sub hoc Rege, & NYCTIMO Regnum capessente, *Græci* ponunt diluvium DEUCALIONIS. Hoc diluvium exceperunt quatuor Ætates, vel Generationes hominum, in quarum primâ natus est CHYRON filius SATURNI, & PHILYRÆ, ultimæ verò finis, secundùm HESIODUM, coincidit cum fine belli *Trojani*; itaque & inter CADMI adventum, & Excidium *Trojæ* intercessisse statuit quatuor Generationes aut centum quadraginta annos circiter, ponens, ut Veteres faciebant, tres Generationes ad centum annos extendi. Hos *Phœnicios* secuti sunt quidam Mysteriorum sacrorum, Artium, & Scientiarum *Phœniciorum* periti, qui variis in locis considerunt, & dicti fuerunt *Curetes*, *Corybantes*, *Telchines*, & *Dactyli Idaei*.

1043. Floret HELLEN filius DEUCALIONIS, & Pater ÆOLI, ac XUTI, atque DORI.

1035. ERECHTHEUS regnat in *Atticâ*. ÆTHLIUS nepos DEUCALIONIS, & pater ENDYMIONIS condit *Elidem*. Cùm *Idæi Dactyli* ferrum invenissent in *Idâ* monte *Cretæ*, confecerunt arma, & instrumenta ferrea, atque hoc pacto initium dant Artibus Fabrorum ferrariorum & armariorum in *Europâ*; atque, ut armati canebant, & saltabant, concentum moderantes ensibus, quibus arma mutuò feriebant, sic introduxerunt Musicem, atque Poësim; eodem tempore nutriverunt JOVEM *Cretensem* in antro ejusdem montis, saltantes armati circa eum.

1034.

1034. AMMON regnat in *Ægypto.* Is in poteſtatem redegit *Libyam*, ejus Incolas, qui errantes ferino more vivebant, ad humaniorem vitam perduxit, eóſque docuit terræ fruges congerere & aſſervare; De ſuo nomine veteres *Ammoniam* dixerunt *Libyam*, & Regionem deſertam quæ ei adjacet. Ille primus longas, & altas naves conſtruxit, & velis inſtruxit; ac claſſem ex hujuſcemodi navibus conſtantem habuit in *Mare Rubro*, aliámque ſimilem in *mediterraneo* in *Iraſâ* portu *Libyæ*. In uſum hactenus fuerant rotundæ naviculæ onerariæ, inventæ ad *Mare Rubrum*, quæ nunquam è littoris conſpectu digrediebantur. *Ægyptii*, ut ſe à littoribus avellere & in altum provehi poſſent, ſtellas tunc temporis obſervare cœperunt, unde ortæ ſunt Aſtronomia, & Nautica. Hactenus pariter uſurpatus fuerat annus Luni-ſolaris: Sed, cùm hic annus eſſet incertæ longitudinis, & eâ de re minimè aptus Aſtronomiæ, *Ægyptii*, illo, ejúſque filiis & nepotibus Regnum obtinentibus, obſervantes heliacos Ortus, & Occaſus Stellarum, definiverunt longitudinem anni Solaris, quem confecerunt ex duodecim Kalendaribus menſibus veteris anni Luniſolaris, & quinque diebus inſuper. CREUSA filia ERECHTHEI nubit XUTO filio HELLENIS; ERECHTHEUS, priùs celebratis *Panathenæis*, jungit Equos Currui. Naſcitur ÆGINA filia ASOPI, & mater ÆACI.

1030. CERES, mulier *Sicula*, quærens filiam, quæ rapta fuerat, venit in *Atticam*, & docuit *Græcos* ſerere triticum; ob quod beneficium poſt mortem relata fuit inter Deos. Id primùm oſtendit TRIPTOLEMO juniori filio CELEI Regis *Eleuſinuntis.*

1028. OENOTRUS natu minimus inter filios LYCAONIS, qui eſt *Latinorum* JANUS, duxit primam Coloniam *Græcorum* in *Italiam*, & *Italos* docuit domos ædificare. PERSEUS natus eſt.

1020. ARCAS filius CALLISTUS, & LYCAONIS ex filiâ nepos, atque EUMELUS, primus Rex *Achajæ* acceperunt à TRIPTOLEMO panem triticeum.

1019. SALOMON regnat, & ducit filiam AMMONIS, & ope hujus affinitatis ſibi arceſſit Equos ex *Ægypto*, unde etiam ejus negotiatores adducunt Equos omnibus Regibus *Hittitarum*, & *Syriorum*; nam, Equi primùm venerunt ex *Libyâ*; quapropter NEPTUNUS dictus fuit *Equeſter*. TANTALUS Rex *Phrygiæ* rapit GANIMEDEM filium TROIS Regis *Troadis*.

1017. SALOMON, adjutoribus *Tyriis*, & *Aradiis*, qui habebant nautas *Mari Rubro* aſſuetos, in hoc Mare claſſem ponit. *Tyrii* autem, & *Aradii* condunt novas civitates in *Sinu Perſico*, quas appellant *Tyrum*, & *Aradum*.

1015. Templum SALOMONIS fundatur. MINOS regnat in *Cretâ*, expulſo patre ASTERIO, qui petit *Italiam*, & evadit *Latinorum* SATURNUS. AMMON à *Canaæneis* capit *Gezeram*, quam dat filiæ, uxori SALOMONIS.

1014. AMMON *Joppæ* locat CEPHEUM.

1010. SESACUS, ſub patris AMMONIS Regno invadit *Arabiam Felicem*, & ponit columnas in faucibus *Maris Rubri*. Necantur APIS, EPAPHUS, vel EPOPEUS filius PHORONEI, & NYCTEUS *Rex Bœotiæ*. Fratris NYCTEI Regno potitur LYCUS tanquam Hæres. ÆTOLUS filius ENDYMIONIS fertur in Regionem *Curetum* in *Achaiâ*, & ei nomen facit *Ætoliam*; & ex PRONOE filiâ PHORBANTIS gignit PLEURONEM, & CALYDONEM, qui urbes in *Ætoliâ* ædificant, ſuiſque nominibus donant. ANTIOPA filia NYCTEI ad LYCUM remittitur ab LAOMEDONTE, qui API ſucceſſerat; ea iter faciens parit AMPHIONEM, & ZETHUM.

1008. SESACUS, regnante AMMONE patre ſuo, invadit *Africam*, & *Hiſpaniam*, & locat columnas in omnibus Regionibus à ſe domitis, præſertim in faucibus *Maris Mediterranei*; & Patriam ſuam repetit per littora *Galliæ*, atque *Italiæ*.

1007. CERERE mortuâ, EUMOLPUS inſtituit ejus Myſteria *Eleuſinunte*. Myſteria RHEÆ inſtituuntur in *Phrygiâ* in Urbe *Cybele*. Circa hæc tempora Templa in *Græciâ* exſtrui cœperunt. HYAGNIS *Phrygius* tibias invenit. *Græci* ſecuti exemplum *Philiſteorum*, apud quos fiebat conventus quinque Regulorum,

lorum, instituunt comitia *Amphictyonum*, quæ primùm habita sunt ad *Thermopylas*, auctore AMPHICTYONE filio DEUCALIONIS, & paucos annos post *Delphis*, auctore ACRISIO. Inter urbes, quarum Legati convenerunt ad *Thermopylas*, non reperio *Athenas*, quapropter dubito an *Athenarum* Rex fuerit AMPHICTYO. Si is erat filius DEUCALIONIS, & frater HELLENIS, fieri potest ut ipse & CRANAUS eodem tempore regnarent in diversis *Atticæ* partibus. Sed invenio posteriorem alium AMPHICTYONEM, qui hospitio excepit magnum BACCHUM. *Amphictyones* adoraverunt CEREREM; ideo eorum comitia instituta fuerunt CERERE jam mortuâ.

1006. MINOS classem ornat, maria *Græciæ* à Pyratis purgat, ac Colonias deducit in Insulas *Græciæ*; quarum nonnullæ antea carebant Incolis. CECROPS II. regnat in *Atticâ*. CAUCON *Messenios* docet Mysteria CERERIS.

1005. ANDROMEDA rapitur ex *Joppâ* à PERSEO. PANDION frater CECROPIS II. regnat in *Atticâ* CAR filius PHORONEI, ædificat Templum CERERI.

1002. SESACUS regnat in *Ægypto*, ac *Thebas* exornat, eam urbem dicans Patri AMMONI imposito nomine *No-Ammon*, aut *Ammon-No*, quod significat populum, vel urbem AMMONIS: inde *Græci* eam dixêre *Diospolim*, idest, JOVIS urbem. Templa quoque & oracula *Thebis*, in *Ammoniâ*, & *Æthiopiâ* patri suo erigit SESACUS, qui ideo in causâ est, cur AMMON postea tamquam Deus coleretur in Regionibus illis, &, opinor, etiam in *Arabiâ Felice*. En originem cultûs, qui redditus fuit JOVI AMMONI, & en prima Oracula, de quibus meminit, (quod saltem viderim,) prophana Historia. Bellum fit inter PANDIONEM, & LABDACUM nepotem CADMI.

994. ÆGEUS regnat in *Atticâ*.

993. PELOPS filius TANTALI venit in *Peloponnesum*; uxorem ducit HIPPODAMIAM neptem ACRISII; *Ætoliâ* spoliat ÆTOLUM filium ENDYMIONIS, & opibus suis ad magnam potentiam ascendit.

990.

990. AMPHION, & ZETUS] LYCUM obtruncant; LAIUM LABDACI filium fugant; *Thebarum* Regnum arripiunt, urbémque mœnibus cingunt.

989 DÆDALUS & TALUS fororis ejus filius inveniunt ferram, tornum, terebram, dolabram, & alia inſtrumenta, quibus utuntur Fabri lignarii; & ſic his Artibus in *Europâ* præbent initium. DÆDALUS etiam primus effinxit Statuas pedibus disjunctis, tamquam ſi ambularent.

988. MINOS bellum infert *Athenienſibus* ob necem ANDROGEI filii ſui. ÆACUS floret.

987 DÆDALUS interimit TALUM ſororis ſuæ filium, & ad MINOEM fugit. Sacerdos quædam JOVIS AMMONIS, à mercatoribus *Phœniciis Græciam* invecta, *Dodonæ* erigit oraculum JOVIS. Sic inceperunt Oracula apud *Græcos*; & iis jubentibus ubique receptus fuit mos adorandi mortuos.

983. SISYPHUS filius ÆOLI, & HELLENIS ex filio nepos, Regnat *Corinthi*; quin juxta nonnullos hanc urbem ſtatuit.

980. LAIUS recuperat Regnum *Thebanum*; ATHAMAS frater SISYPHI, & pater PHRIXI, atque HELLES ducit INUM filiam CADMI.

979. ROBOAMUS regnat. THOAS è *Cretâ* mittitur *Lemnum*, ubi regnat in civitate *Hephæſtiâ*, & conficit opera ænea, & ferrea.

978. Naſcitur ALCMENA patre ELECTRIONE filio PERSEI, & ANDROMEDÆ, matre verò LYSIDICE filiâ PELOPIS.

974. SESACUS Templum diripit, & invadit *Syriam*, ac *Perſidem*, & pluribus in locis columnas ſtatuit. JEROBOAMUS factus SESACO ſubditus, cultum Deorum *Ægyptiorum* in *Iſraelem* introducit.

971. SESACUS invadit *Indias*, & victor tertio anno redit: Hinc *Trieterica* BACCHI. Columnas erigit ſuper duos montes ad fauces fluminis *Gangis*.

968. THESEUS regnat devicto MINOTAURO, & paulò post sub uno eodémque imperio jungit duodecim urbes *Atticæ*. SESACUS, cùm victor ad montem *Caucasum* usque pervenisset, ibi relinquit nepotem PROMETHEUM, & ÆTEM in *Colchide*.

967. SESACUS, transjecto *Hellesponto*, in potestatem redigit *Thraciam*, ejus Regem LYCURGUM obtruncat, & hoc Regnum unà cum quadam ex suis cantatricibus tradit OEAGRO patri ORPHEI. In exercitu SESACHI erant *Æthiopes* duce PANE, & *Libycæ* mulieres ductrice MYRINA, vel MINERVA. Mos erat *Æthiopibus* saltare, quando manus conserturi erant, & ob has saltationes efficti fuerunt pedibus caprinis sub Satyrorum figurâ.

966. THOAS, constitutus à SESACO Rex *Cypri*, se illuc confert cum uxore CALYCOPIDE, *Lemni* relictâ filiâ HYPSIPILE.

965. SESACUS prælio superatus à *Græcis*, & *Scythis* amittit plures ex fæminis suis cnm earum Reginâ MINERVA; bellum componit, convivio excipitur ab AMPHICTIONE, sepelit ARIADNAM, per *Asiam*, & *Syriam* in *Ægyptum* regreditur cum innumerabili captivorum multitudine, inter quos erat TITHONUS filius LAOMEDONTIS Regis *Trojæ*; & relinquit suas *Libycas Amazones* sub MARTHESIA, & LAMPETO, quæ MINERVAM exceperant, ad fluvium *Thermodontem*. Pariter is in *Colchide* reliquerat Tabulas Geographicas, in quibus delineatæ erant Regiones omnes à se devictæ: Hinc ortum habuit Geographia. Ejus cantatrices in Thraciâ celebratæ fuerunt sub *Musarum* nomine. Itidem *Musarum* nomine innotuerunt filiæ PIERI cujusdam *Thracis* has imitatæ.

964. MINOS bellum gerens cum COCALO Rege *Siciliæ*, ab eo perimitur. Viguit Imperio, Legibus, & Justitiâ. Super ejus sepulchrum, quod PYTHAGORAS vidit, inscripta erant hæc verba ΤΟΥ ΔΙΟΣ, sepulchrum JOVIS. DANAUS cum filiis suis fugiens fratrem ÆGYPTUM (nempe SESACUM) venit in *Græciam*. SESACUS, secutus consilium THOTHI à secretis, distribuit *Ægyptum*

in triginta ſex *Nomos*; in ſingulis *Nomis* erexit ſingula Templa, & unicuique proprios Deos, feſta, & ritus aſſignavit. Templa autem hæc erant ſepulchra præclarorum Virorum, qui tumulandi & adorandi erant poſt mortem, quiſque in Templo ſuo ſolemnibus & feſtivitatibus ab eo definitis; dum ipſe & Regina ſub OSIRIDIS, & ISIDIS nomine adorari debebant per totam *Ægyptum*. Hæc ſunt Templa illa, quæ mille centum annis poſt vidit LUCIANUS, & quæ deſcribit tanquam ædificata uno, eodémque tempore: Et hoc eſt principium *Nomorum Ægyptiorum*, & variorum Deorum ac cultuum, qui in iis vigebant. SESACUS pariter *Ægyptios* agros militibus ſuis dimetitus eſt; unde *Geometria* originem duxit. Naſcuntur HERCULES, & EURYSTHEUS.

963. AMPHICTYON duodecim *Ægypti* Deos in *Græciam* intulit; & hi ſunt *Dii magni majorum gentium*, quibus Terra, Planetæ, & Elementa conſecrata fuerunt.

962. PHRYXUS & HELLE fugiunt INUM novercam, & filiam CADMI. Mergitur HELLE in *Helleſponto*, qui ab eâ nomen hoc duxit, & PHRYXUS venit in *Colchidem*.

960. Bellum geritur inter *Lapithas*, & *Theſſaliæ* populum quendam dictum *Centauros*.

958. OEDIPUS obtruncat patrem LAIUM. STHENELUS filius PERSEI regnat *Mycenis*.

956. SESACHUS interimitur à fratre JAPETO, qui poſt mortem inter Deos collocatur ab *Africanis* dicitúrque NEPTUNUS, ab *Ægyptiis* autem TYPHON. Regnat ORUS, qui *Libyos* in fugam vertit. Hi, Ducibus JAPETO, ejúſque filio ANTÆO, vel ATLANTE, invaſerant *Ægyptum*. Interea SESACUS celebrabatur nominibus SIHOR, aut SIRIS, NILI, & ÆGYPTI, quia *Nilum* utilem *Ægyptiis* reddiderat, alveis cavatis ab eo flumine ad omnes *Ægyptias* urbes. *Græci* audientes *Ægyptios* SESACUM lugentes ingeminare *O* SIRIS, *Bou* SIRIS, illi tribuerunt nomen OSIRIDIS, & BUSIRIDIS. *Arabes* autem ob egregia facinora eum dixerunt BACCHUM, id eſt Magnum; At à Phrygiis appellatus fuit MA-FORS, aut MAVORS,

Fortis,

Fortis, ac per Syncopem, MARS. Quia ſtatuere ſolebat Columnas in Regionibus à ſe devictis, & quia ejus exercitus, dum adhuc pater ejus regnaret, clavis uſus erat in *Africanos*, ideo ejus ſimulachris additæ fuerunt columnæ, & clava; atque hic eſt ille HERCULES, qui, juxta CICERONEM, natus erat ad *Nilum*; juxta EUDOXUM occiſus à TYPHONE, & juxta DIODORUM natione fuerat *Ægyptius*, & ferè totum orbem terrarum peragraverat, columnáſque in *Africâ* poſuerat. Videtur etiam BELUS ille, qui, ſecundùm DIODORUM, Coloniam *Ægyptiorum* reliquerat *Babylone*, & ibi inſtituerat Sacerdotes nuncupatos *Chaldæos*, qui à vectigalibus ſolvendis immunes erant, & ſtellas obſervabant, ut in *Ægypto*, Hactenus *Juda* & *Iſrael* ſummis anguſtiis cruciati fuerant, ſed ex hoc tempore pace decenni potiti ſunt ASA in *Judâ* regnante.

947. *Æthiopes* invadunt *Ægyptum*, & ORUM in *Nilo* demergunt. Quapropter BUBASTE ORI ſoror ſemet ipſa interimit è domûs tecto ſe dejiciens; at eorum mater ISIS, vel ASTRÆA veſaniâ capitur: Hæc fuit finis Regni Deorum in *Ægypto*.

946. Magnam ab ASA cladem accipit ZERATH *Æthiops*. Populus inferioris *Ægypti* Regem ſibi optat OSARSIPHUM, & in *Æthiopes* advocat ducenta millia *Judæorum*, & *Phœniciorum*. Regnat MENES, vel AMENOPHIS adhuc juvenis filius ZERATH, & CISSIÆ.

944. *Æthiopes* ſub AMENOPHI exeunt ex inferiore *Ægypto*, & *Memphim* muniunt contra OSARSIPHUM. His bellis, & *Argonautarum* expeditione magnum *Ægyptiacum* Imperium in fruſta diſcerpitur. EURYSTHEUS STHENELI filius regnat *Mycenis*.

943. EVANDER ejúſque mater CARMENTA Litteras in *Italiam* inferunt.

942. ORPHEUS inter Deos recenſet filium SEMELES ſub BACCHI nomine, & ritus inſtituit in ejus honorem.

940. Eximii *Græcorum* audientes bella, & turbas *Ægypti* decernunt Legationem ad Incolas *Ponti Euxini*, & *Maris Mediterranei* subditos *Ægyptiis*, & idcirco navem *Argum* fabricandam curant.

939. Navis *Argo* construitur ad exemplar longæ navis, quâ DANAUS in *Græciam* vectus fuerat, éstque primum navigium longum à *Græcis* ædificatum. CHIRON aureo Sæculo natus determinat Constellationes in usum *Argonautarum*; Is posuit Puncta Solstitiorum, & Æquinoctiorum in decimo quinto gradu, aut in medio *Cancri*, *Chelarum*, *Capricorni*, & *Arietis* Constellationum. METON, anno NABONASSARI tercentesimo decimo sexto observavit Solstitium Æstivum in octavo *Cancri* gradu; igitur Solstitium retrocesserat septem gradibus. Sed uno gradu retrograditur septuaginta duobus annis, & septem gradibus quingentis, & quatuor annis, circiter; quibus dinumeratis à tercentesimo decimo sexto NABONASSARI anno, expeditio *Argonautarum* recidere perspicitur in annum, ante CHRISTUM, nongentesimum tricesimum sextum, circiter. GINGRIS filius THOANTIS occiditur, & Diis annumeratur, dicitúrque ADONIS.

938. THESEUS, quinquaginta annos natus, rapit HELENAM septennem. PIRITHOUS filius IXIONIS rapere tentans PERSEPHONEM filiam ORCI Regis *Molossorum* ab ORCI Cane interimitur; & ejus socius THESEUS capitur, atque in vincula conjicitur. HELENA à fratribus liberatur.

937. Aggrediuntur *Argonautæ* expeditionem suam. PROMETHEUS è *Caucaso* monte discedit in libertatem ab HERCULE vindicatus. HERCULES idem interimit LAOMEDONTEM Regem *Trojæ*, cui PRIAMUS sufficitur. TALUS homo æneus ænei Sæculi, & MINOIS filius perimitur ab *Argonautis*. Inter *Argonautas* autem fuerunt ÆSCULAPIUS, atque HERCULES: Sed HIPPOCRATES ex patre fuit ex ÆSCULAPII posteris, & ab eo decimus octavus; ex matre verò HERCULIS, ac decimus nonus ab illo: ast, cùm de hisce Generationibus mentio fiat in Historiis, probabile est eas fuisse per Familiarum istarum Principes, & plerumque per natu maximos: sed hæc octodecim intervalla

valla per patrem, & undeviginti per matrem, (tribuendo viginti & octo, aut, ut plurimum, triginta annos unicuique Generationi,) conficiunt, medium tenendo, circiter quingentos, & septem annos, qui retroversum dinumerati ab anno, quo incepit bellum *Peloponnesiacum*, (nam circa hæc tempora florere cœpit HIPPOCRATES) nos reducunt ad tempus illud, in quo posuimus expeditionem *Argonautarum*.

936. HERCULES à vinculis THESEUM solvit.

934. Fit venatio Apri *Calydonii*, quem MELEAGER interfecit.

930. AMENOPHIS, ex *Æthiopiâ* ac *Thebaide* cum exercitu profectus, invadit inferiorem *Ægyptum*, OSARSIPHUM vincit, *Judæos*, & *Canaaneos* expellit: Et hæc habetur secunda Pastorum expulsio. CALYCOPIS moritur, & inter Deos refertur à THOANTE, qui in ejus honorem Fana *Paphi*, & *Amathuntis* in *Cypro* ac *Bybli* in *Syriâ* erexit, Sacerdotésque, & sacra constituit. Hæc est veterum VENUS, & *Dea Cypria*, ac *Dea Syria*. Appellata etiam fuit *Paphia*, *Amathusia*, *Byblia*, *Cytherea*, *Salaminia*, *Cnidia*, *Erycinia*, *Idalia*, &c. ex supra relatis, aliísque locis, ubi Templa illi dicata fuerunt. Ejus autem Ornatrices tres, in tres Gratias mutatæ fuerunt.

928. Septem Duces oppugnant *Thebas*.

927. HERCULES, & ÆSCULAPIUS Divinitate donantur. EURYSTHEUS exigit *Heraclidas* è *Peloponneso*. Interimitur ab HYLLO HERCULIS filio. ATREUS filius PELOPIS Rex pro EURYSTHEO creatur *Mycenis*. MNESTEUS, cujus avus fuerat ERECHTHEUS regnat *Athenis*.

925. THESEUS è scopulo dejectus interimitur.

924. HYLLUS invadens *Peloponnesum* obtruncatur ab ECHEMO.

919. ATREUS moritur. AGAMEMNON Regni habenas suscipit. Absente MENELAO, qui iter instituerat ad colligenda ea quæ ATREUS pater ei reliquerat, PARIS rapit HELENAM.

918. Iterum bellum *Thebis* infertur.

912. Moritur THOAS Rex *Cypri*, & partis *Phœniciæ*; ac, cùm arma fabricatus esset *Ægypti* Regibus, Diis annumeratur, & *Memphi* magnifico Templo donatur, dicitúrque BAAL CANAAN, *Vulcanus*. Traditur hoc Templum ædificatum à MENETE, qui primus dicitur regnavisse statim à Diis; quod intelligendum est de *Menoph*, aut *Amenophi*, qui Regno potitus est paulò post mortem OSIRIDIS, ISIDIS, ORI, BUBASTIS, & THOTHI. *Memphis* quoque dicitur condita à MENETE: hic eam extruere cœpit, quando illam contra OSARSIPHUM communivit. Ab hujus nomine vocata fuit *Menoph*, *Moph*, *Noph*, &c; & adhucdum ab *Arabibus Menuf* appellatur. Idcirco MENES ille, qui Urbem, ac Templum ædificaverat, fuit MENOPH, vel AMENOPHIS. Sacerdotes *Ægyptii* denique fecerunt Templum hoc plusquam mille annis antiquius AMENOPHI, & eorum nonnulli rem produxerunt ad quinque, aut etiam ad decem annorum millia; sed fieri non potest, ut inceptum fuerit plusquam ducentos aut trecentos annos ante PSAMMITICUM, qui illud perfecit: PSAMMITICUS autem mortuus est anno sexcentesimo decimo quarto ante CHRISTUM. MENOPH, aut MENES cum Urbe construxit Pontem in eâ super *Nilum*: neque tantum Ædificium fieri potuit ante Monarchiam *Ægypti*.

909. AMENOPHIS dictus MEMNON à *Græcis*, condidit *Memnoniam* in *Susianâ*: *Ægyptus* interea regebatur à PROTEO prorege.

904. *Troja* capitur. AMENOPHIS adhuc degebat in *Susianâ*; *Græci* fingunt eum illinc ad bellum *Trojanum* venisse.

903. DEMOPHOON, quem THESEUS ex PHÆDRA MINOIS filiâ, susceperat, *Athenis* regnat.

901. AMENOPHIS erigit parvas Pyramides in *Cochome*.

896. ULYSSES deserit CALYPSONEM in Insulâ *Ogygia*, (fortasse *Cadice*, aut *Cale*). Hæc, juxta HOMERUM, erat ATLANTIS filia. Veteres tandem finxerunt hanc Insulam, (quam ab ATLANTE dixerunt *Atlantidem*,) æqualem fuisse *Europæ*, *Africæ*, & *Asiæ* simul sumptis, sed mari submersam fuisse.

895.

895. TEUCER condit *Salaminem* in *Cypro*. Moritur HADAD, aut BENHADAD Rex *Syriæ*, & *Damasci* tamquam Deus colitur, addito Templo, & Sacris.

887. Moritur AMENOPHIS, & in ejus locum sufficitur filius RAMESSES, aut RHAMPSINITUS, qui ædificat occidentalem Porticum Templi VULCANO dicati. *Ægyptii* dedicant OSIRIDI, ISIDI, ORO seniori, TYPHONI, NEPHTHI, quæ fuerat TYPHONIS soror, & uxor, quinque dies, quos adjecerant duodecim Calendaribus mensibus quibus constabat vetus eorum annus Luni-solaris, & affirmant hos dies illis quinque Principibus nascentibus additos fuisse. Hoc factum quidem fuerat sub AMMONE quinque istorum Principum Patre: Sed illud anni genus vulgò vix usurpari cœpit ante quàm AMENOPHIS regnaret: nam, in ejus Templo, vel Sepulchro, quod erat *Abydi*, locatus fuerat Circulus, cujus Peripheria erat tercentorum sexaginta quinque cubitorum, & cujus superior pars aureâ laminâ tecta erat, & divisa in tercentas sexaginta quinque partes æquales, quibus dies anni exprimebantur; singulæ autem partes inscriptum habebant anni diem, & Heliacos Stellarum Ortus, & Occasus ad diem illum pertinentes. Ibi servatus fuit hic Circulus, quoad CAMBYES diripuit *Ægyptia* Templa : ex hoc monumento colligo hoc anni genus institutum fuisse ab AMENOPHI, ejus initio constituto ad aliquod ex quatuor Cardinalibus Cœli Punctis. Nam, si ejus initium parvo antè tempore definitum non fuisset, nunquam Heliaci Stellarum Ortus, & Occasus diebus suis assignari potuissent. Igitur, *Ægyptii* Sacerdotes sub AMENOPHI Heliacos Stellarum Ortus, & Occasus singulis diebus observare pergebant; &, postquam per Meridionales Solis Altitudines invenerant Solstitia, & Æquinoctia juxta mediam Solis celeritatem, (nondum enim innotuerat ejus Æquatio,) Vernum Æquinoctium anni initium statuerunt, in cujus rei memoriam monumentum illud posuerunt. Cùm autem hoc genus anni in *Chaldæam* fuisset allatum, *Chaldæi* inchoaverunt annum NABONASSARI eodem *Thoth*, ac *Ægyptii*, & æquè longum fecerunt. Sed *Thoth* primi anni NABONASSARI cecidit in vicesimum sextum diem *Februarii:* quod est triginta tres dies

dies cum horis quinque ante Vernum Æquinoctium, sumptâ scilicet mediâ Solis celeritate. Atqui *Thoth* hujusmodi anni retrocessus triginta tribus diebus, & quatuor horis invenitur post centum triginta septem annos, igitur *Toth* cum Æquinoctio Verno coincidit centum triginta septem annos ante inceptam *Æram* NABONASSARI; idest octingentos octoginta quatuor annos ante CHRISTUM; quòd si hic annus inceptus fuisset ipso post Vernum Æquinoctium die, concursus iste potuisset accidere tres, vel quatuor annos ante tempus jam repertum, & ad tempus illud referre licet mórtem hujus Regis. Hunc *Græci* faciunt filium TITHONI, unde sequitur eum natum fuisse post SESAGI reditum in *Ægypto* cum TITHONO, & aliis Captivis: igitur AMENOPHIS septuaginta aut septuaginta quinque annos, circiter, natús erat, cùm diem ultimum obiit.

883. DIDO condit *Carthaginem*, & paulò post *Phœnicii* incipiunt navigare ad *Sinûs Ostia* usque, vel etiam ultra. ÆNEAS adhuc vivebat, ut ait VIRGILIUS.

870. HESIODUS floret: ipse testatur se vixisse sæculo, quod ponè secutum est *Thebanum*, & *Trojanum* bellum, cujus sæculi finis poni debet senectus, & mors eorum, qui tunc vigebant; quapropter ei tribuenda est consueta diuturnitas: HERODOTUS, autem dicit se vixisse quatercentis annis post HESIODUM, atque HOMERUM. Unde conficitur nos bene determinâsse Tempus excidii *Trojani.*

860. MŒRIS regnat in *Ægypto.* Hic *Memphin* ornavit, & illuc Imperii sedem ex *Thebis* transtulit. Celebrem Labyrinthum construxit; VULCANI Templo septentrionalem Porticûs partem addidit; magnum Lacum excavavit, qui ab eo nomen accepit, ejúsque extremitates duabus ingentibus Pyramidibus lateritiis auxit: hæ res HOMERO, & HESIODO fuerunt ignotæ, & post eorum mortem factæ, cùm apud illos de iis ne verbum quidem legatur. MŒRIS etiam scripsit librum de Geometriâ.

852.

852. HAZAEL, qui in HADAD locum successerat, moritur, & inter Deos recensetur, quod priùs de HADAD-factum fuerat. Isti Dii, cum ARATHE conjuge ipsius HADAD adorati fuerunt in ipsorum Sepulchris, aut Templis usque ad tempora JOSEPHI *Hebræi*; *Syrii* autem eos antiquissimos prædicabant, nescientes, (ait JOSEPHUS,) illos recentiores fuisse.

844. Fit Migratio *Æolica*. *Bœotia*, quæ priùs dicebatur *Cadmeis*, venit sub *Bœtorum* potestate.

838. CHEOPS regnat in *Ægypto*. Maximam Pyramidum sibi tumulo futuram construxit. Superiores Reges adorari vetuit, ipse coli volens.

825. *Heraclidæ*, post tres Generationes, aut centum annos à primâ eorum expeditione, regrediuntur in *Peloponnesum*. Ab hoc reditu ad finem primi belli *Messenici*, *Spartæ* regnaverunt decem Reges ex unâ Familiâ, & novem ex alterâ; *Messeniæ* pariter decem, & novem in *Arcadiâ*: unde, si cuique Regno tribuas, (juxta naturæ cursum,) viginti annos, circiter, conficientur ferè anni centum nonaginta. Præterea *Spartæ*, ex eo tempore ad prœlium *Thermopylarum*, regnaverunt septem Reges ex unâ Familiâ, & octo ex alterâ: unde consequimur centum quinquaginta annos, præter-propter; & hi superioribus additi reditum *Heraclidarum* referunt ad annum octingentesimum vicesimum ante CHRISTUM, circiter.

824. CEPHRENUS regnat in *Ægypto*, & construit magnam aliam Pyramidem.

808. MYCERINUS ibidem regnat, & inchoat tertiam ingentem Pyramidem. Hic filiæ cadaver inclusit cavo Bovi, eámque odoraminibus quotidie colendam curavit.

804. Bellum fit inter *Lacedæmonios*, & *Athenienses*, in quo perimitur *Atheniensium* Rex CODRUS.

802. NITOCRIS soror MYCERINI ei succedit, & tertiam ingentem Pyramidem perficit.

794. Fit Migratio *Jonica*, Ducibus CODRI filiis.

790. PUL jacit Imperii *Assyrii* fundamenta.

788. Asychis regnat in *Ægypto*; Condidit multâ cum magnificentiâ Orientalem partem Porticûs Templi Vulcano dicati, & vaſtam Pyramidem è lateribus compactis limo educto è lacu Moerrdis. In plura Regna ſcinditur *Ægyptus*. Unus poſt alium regnant Gnephactus, & Bocchoris in *Ægypto* ſuperiori; *Saide* verò Stephanatis, Necepsos, & Nechus; ſed *Anyſi*, aut *Hanete*, Anysis, vel Amosis; ac *Bubaſte*, Tacellotis.

776. Iphitus inſtaurat Olympiadas. Ex hac *Ærâ* tempora Olympiadibus diſtingui cœperunt. Gnephactus regnat *Memphi*.

772. Necepsos, & Petosiris excogitant Aſtrologiam in *Ægypto*.

760. Semiramis incipit florere. Sanchoniatho ſcribit.

751. Sabacon *Æthiops* invadit *Ægyptum*, jam diviſam in varia Regna, atque urit Bocchorim, obtruncat Nechum, & fugat Anysim.

747. Pul, Rex *Aſſyriæ* moritur: pro eo regnant *Ninive* quidem Teglathphalassarus; *Babylone* verò Nabonassarus. *Ægyptii* à Sabacone ſolum mutare coacti, Aſtrologiam, & Aſtronomiam afferunt *Babylonem*, & uſi *Ægyptiis* annis inſtituunt *Æram* Nabonassari.

740. Teglathphalassarus Rex *Aſſyriæ* capit *Damaſcum*, & ſibi ſubmittit *Syrios*.

729. Ipſi Teglathphalassaro ſuccedit Salmanassarus.

721. Salmanassarus Rex *Aſſyriæ* in captivitatem trahit decem Tribus.

719. Sennacheribus regnat in *Aſſyriâ*. Archias filius Evageti, *Herculeæ* Stirpis, Coloniam *Corintho* in *Siciliam* deducit, & *Syracuſas* condit.

717. Tirhakah regnat in *Æthiopiâ*.

714. SENNACHERIBUS, magnâ clade acceptâ, in fugam vertitur ab *Æthiopibus*, & *Ægyptiis.*

715. *Medi* ab *Assyriis* deficiunt, & contra eos arma capiunt. SENNACHERIBUS interimitur; Ei succedit ASSERHADON. Is est ASSERHADON-PUL, aut SARDANAPALUS ille filius ANACINDARAXIS, aut SENNACHERIBI, qui uno die *Tarsum*, & *Anchialem* ædificavit.

710. LYCURGUS ex *Asiâ* in *Græciam* affert HOMERI poemata.

708. LYCURGUS eligitur tutor CHARILLI, aut CHARILAI, pueri Regis *Spartæ*. LYCURGUM ad IPHITI tempora revocat ARISTOTELES, ob ejus nomen Olympico Disco inscriptum. Sed Disci ludus erat ex *Quinquertio*, idest, quinque ludis: *Quinquertium* autem institutum fuit decimâ octavâ Olympiade. SOCRATES, & THUCYDIDES referunt *Lycurgi* leges ad annum tercentesimum ante finem belli *Peloponnesiaci*; scilicet ad annum septingentesimum quintum ante CHRISTUM.

701. SABACON, cùm quiquaginta annos Regno potitus fuisset, reliquit *Ægytum* Filio SEVECHO, aut SETHONI, qui fit VULCANI Sacerdos, & rem militarem negligit.

698. MANASSES regnat.

697. *Corinthii* primi ædificant Navigia tribus remorum ordinibus prædita, quæ vocata fuerunt *Triremes*. Ad hæc tempora *Græci* usurpaverant naves oblongas, quinquaginta remis instructas.

687 TIRHAKAH regnat in *Ægypto.*

681. ASSERHADON invadit *Babylonem.*

673. *Judæi* domiti ab ASSERHADON cum MANASSE captivi *Babylonem* deducuntur.

671. ASSERHADON invadit *Ægyptum*; quæ regenda committitur duodecim Principibus.

668. Occidentales Populi *Syriæ*, *Phœniciæ*, & *Ægypti* desciscunt ab *Assyriis.* Moritur ASSERHADON, cui SAOSDUCHINUS sufficitur. MANASSES regreditur è Captivitate.

658. PHRAORTES regnat in *Mediâ*. *Prytanes*, Regibus expulsis, dominantur *Corinthi*.

657. *Corinthii* classe *Corcyrios* superant, & hoc est vetustissimum bellorum Mare gestorum.

655. PSAMMITICUS evadit Rex totius *Ægypti*, devictis ceteris undecim Regibus, cum quibus jam regnaverat quindecim annos: Is post hanc victoriam regnavit adhuc triginta novem annos. Ex hoc tempore *Ægyptus* patuit *Joniis*. Hinc *Jonica* Philosophia, Astronomia, & Geometria.

652 Incipit primum bellum *Messenium*, quod ferbuit per viginti annos.

647. CHAROPS primus ab *Athenienfibus* in denos annos Archon eligitur. Plures ex his Archontibus mortuos esse ante decem annos exactos probabile est; tunc iis sufficiebatur alter Archon. Quapropter septem Archontes qui decem annis præfuerunt, Rempublicam gerere non potuerunt ultra quadraginta, aut quinquaginta annos. SAOSDUCHINUS Rex Assyriæ moritur, & pro eo Regnum suscipit CHYNILADON.

640. JOSIAS regnat in *Judæâ*.

636. PHRAORTES Rex *Medorum* cadit in bello contra *Assyrios*. Ei succedit ASTYAGES.

635. *Scythæ* sese conjiciunt in *Medos*, & *Assyrios*.

633. BATTUS ædificat *Cyrenem*, ubi fuerat *Irasa* urbs ANTÆI.

627. *Roma* conditur.

625. NABOPOLASSARUS descifcit ab Rege *Assyriorum*, & *Babylone* regnat. PHALANTUS ducit *Parthenios* in *Italiam*, & condit *Tarentum*.

617. PSAMMITICUS diem obit. NECHAO regnat in *Ægypto*.

611. CYAXARES regnat in *Medos*.

610. Optimates *Scytharum* inter epulas obtruncantur à CYAXARE.

609.

609. JOSIAS interimitur. CYAXARES, & NABUCHODONOZORUS destruunt *Ninivem*, ac potentes evadunt, partiti inter se *Assyrium* Imperium.

607. CREON est primus *Athenienſium* Archon in annum. Inchoatur secundum bellum *Messenium.* CYAXARES compellit *Scythas* fugere ultra *Colchidem*, & *Iberiam*, ac in potestatem redigit *Assyrias* in *Armeniâ* Provincias, *Pontum*, & *Cappadociam.*

606. NABUCHODONOZORUS invadit *Syriam*, & *Judæam.*

604. NABOPOLASSARUS decedit, & ei succedit Filius NABUCHODONOZORUS, qui jam duos annos cum Patre regnaverat.

600. Nascitur DARIUS *Medus* filius CYAXARIS.

599. CYRUS nascitur ex MANDANE Sorore CYAXARIS, & ASTYAGIS Filiâ.

596. *Susiana*, & *Elymais* in potestatem rediguntur ab NABUCHODONOZORO. CARANUS, & PERDICCAS fugiunt PHIDONEM, & jaciunt fundamenta Regni *Macedonici.* PHIDONI debetur usus Mensurarum, Ponderum, & Argenti signati.

590. CYAXARES bellum gerit contra ALYATTEM Regem *Lydiæ.*

588. Templum SALOMONIS comburitur à NABUCHODONOZORO. *Messenii* devicti *Siciliam* petunt, ibique *Messanam* condunt.

585. Sexto *Lydii* belli anno, die vicesimo octavo Maii, accidit totalis Eclipsis Solaris à THALETE prænuntiata, quæ finem imponit pugnæ commissæ inter *Medos*, & *Lydios*: Hi bellum componunt, Pacémque confirmant, datâ DARIO *Medo* CYAXARIS Filio Uxore ARIENE ALYATTIS Filiâ.

584. PHIDON ludis præest quadragesimâ nonâ Olympiade.

580. PHIDON sternitur. Duumviri *Elii* sorte eliguuntur Præsides Ludorum Olympicorum.

572. DRACO est *Athenienſium* Archon, quibus leges dat.

568. *Amphyctiones*, Auctore Solone, bellum *Cirrhæis* inferunt, & *Cirrham* capiunt. *Amphyctionum* copias duxerunt Clisthenes, Alcmæon, & Eurolicus, qui Phidonis æquævi fuerunt. Siquidem Leocides filius Phidonis, & Megacles filius Alcmæonis uno eodémque tempore proci fuerunt Agaristæ filiæ Clisthenis.

569. Nabuchodonozorus invadit *Ægyptum*. Darius *Medus* regnat.

562. Solon, *Athenienfium* Archon, iis leges condit.

557. Obit Periander, & *Corinthus* à Tyrannis liberatur.

555. Nabonadius *Babylone* regnat. Hanc Urbem ornat communítque Nitocris ejus mater.

550. Pisistratus *Athenis* Tyrannidem occupat. Croesus, & Solon ad colloquium accedunt.

549. Hegestrato Archonte *Athenienfium* decedit Solon.

544. *Sardes* capiuntur à Cyro. Darius *Medus* è *Lydiis* monetis *Daricas* conficit.

538. Cyrus capit *Babylonem.*

536. Darius *Medus* superatur à Cyro qui Imperium transfert in *Persas.* Redeunt è Captivitate *Judæi*, & secundum Templum instituunt.

529. Moritur Cyrus; Regnum suscipit Cambyses.

521. Regnat Darius Filius Hystaspis. Interimuntur *Magi.* Delentur variæ Religiones à diversis *Persidis* populis usurpatæ, & quæ recidebant in adorationem veterum Regum; atque, curantibus Hystaspe & Zoroastro, per totam *Persidem* instituitur, ut unus Deus Aris sine Templis coleretur.

520. Secundum Templum *Jerosolymæ* ædificatur, Dario jubente.

515. Secundum Templum perficitur, & dedicatur.

513. Harmodius, & Aristogiton è medio tollunt Hypparchum Pisistrati Filium *Athenarum* Tirannum.

508.

508. Reges *Romanorum* ejiciuntur, & Consules instituuntur.

491 Pugnatur prælium *Marathonium.*

485. XERXES regnat.

480. XERXES, *Hellesponto* trajecto, in *Græciam* navigat: Pugnatur propè *Termopylas*, & prope *Salamina.*

464. Regnat ARTAXERXES *Longimanus.*

457. ESDRAS regreditur in *Judæam.* JOHANAN JADDUÆ pater jam grandior erat, siquidem in Templo habitabat.

444. NEHEMIAS revertitur in *Judæam.* HERODOTUS scribit.

431. Incipit bellum *Peloponnesiacum.*

428. NEHEMIAS expellit MANASSEM JADDUÆ fratrem quia duxerat NICASONEM SAMBALLATI sororem.

424. DARIUS *Nothus* regnat.

422. SAMBALLATUS ædificat Templum in *Monte Garizim*, & ejus Sacerdotem maximum eligit Generum *Manassem.*

412. Hucusque Sacerdotes & Levitæ recensiti fuerant & inscripti *Judæorum* Chronicis, ante NEHEMIÆ mortem, quo tempore Sacerdos maximus erat aut JOHANAN, aut JADDUA. Hæc est finis sacræ *Judæorum* Historiæ.

405. ARTAXERXES *Mnemon* regnat. Finis imponitur bello *Peloponnesiaco.*

359. ARTAXERXES *Ochus* regnat.

338. Regnat AROGUS.

336. DARIUS *Codomannus* regnat.

332. ALEXANDER magnus sibi *Persicum* Imperium acquirit.

331. Obtruncatur DARIUS *Codomannus* ultimus Rex *Persarum.*

OPUSCULUM XXIII.

ISAACI NEWTONI

CHRONOLOGIA

VETERUM REGNORUM

EMENDATA.

Edita LONDINI 1728.

ISAACI NEWTONI,
CHRONOLOGIA
VETERUM REGNORUM
EMENDATA.

CAPUT I.

De Chronologiâ priorum Sæculorum.

GRÆCORUM.

ENTES omnes, priusquam diligentem & accuratam Temporis rationem servare cœperunt, ad Antiquitatum suarum fines proferendos fuerunt procliviores; cui studio promovendo non parum conduxerunt disputationes, quæ de singularum Nationum originibus, inter eas agitabantur. Docet HERODOTUS, (*a*) quòd Sacerdotes *Ægyptii* inter MENETIS, & SETHONIS Regnum, qui SENNACHERIBUM fugavit,

(*a*) Herodot. l. 2.

asse-

CAP. I. asserebant intercessisse Hominum Generationes tercentas quadraginta & unam, ac totidem VULCANI Sacerdotes, totidémque Reges *Ægypti*; Idem ait, quòd tercentæ Generationes conficiunt decem annorum millia; *quia*, inquit, *tres Hominum Generationes* conficiunt centum annos, & quadraginta generationes cum unâ, quæ supersunt, conficiunt mille tercentos quadraginta annos; quapropter totum tempus, quo distabant Regna MENETIS, & SETHONIS, ascendebat ad undecim mille tercentos quadraginta annos. Et sic computando, ac Diis *Ægypti* tribuendo Regna diuturniora quàm Regibus eos secutis, *Ægyptii* Sacerdotes, teste HERODOTO, posuerunt inter PANEM, & AMOSIM quindecim annorum millia, & septemdecim millia inter HERCULEM, & eumdem AMOSIM. Eodem pacto *Chaldæi* suam Antiquitatem extulerunt; Nam, CALLISTHENES, ARISTOTELIS Auditor, mittens Observationes Astronomicas *Babylone* in *Græciam*, ait eas incipere ab anno millesimo nongentesimo tertio ante ALEXANDRUM Magnum. Quinimo *Chaldæi* jactabant se Astra observavisse per quatercenta septuaginta tria annorum millia; neque defuerunt, qui facerent Regna *Assyriæ*, *Mediæ*, & *Damasci* multò antiquiora, quàm reipsâ fuerant.

Græcorum nonnulli tempora ante OGYGEM *Ignota*, (quia nullam eorum Historiam habebant:) Quæ intercesserunt inter OGYGIS Diluvium, & initium Olympiadum, *Fabulosa*, (propter eorum Historiam vehementer Fabulis inquinatam:) Quæ verò initium Olympiadum secuta sunt, *Historica*, (ob Historiam à Fabulis purgatam,) dixerunt. Tempora Fabulosa, quin & Historica, per sexaginta aut septuaginta priores Olympiades, rectâ Chronologiâ carent.

Nulla fuit *Europæ* Chronologia ante *Persicum* Imperium, & siquam ad antiquiora tempora pertinentem nunc habemus, eam Recentiores ratiocinando, & conjiciendo finxerunt. In hujus Monarchiæ principio, ACUSILAUS fecit PHORONEUM æquè antiquum, ac OGYGEM & ejus Diluvium, quod retulit ad annum vicesimum supra millesimum ante primam Olympiadem; quod est illud statuere annis sexcentis octoginta, circiter, antequàm

acciderit

acciderit: Juniores autem, has computationes tueri volentes, Regum numerum Regnorúmque diuturnitatem auxerunt. A (*b*) PLUTARCHO didicimus Philosophos antiquitus solitos sententias suas versibus comprehendere: Hoc fecerunt ORPHEUS, HESIODUS, PARMENIDES, XENOPHANES, EMPEDOCLES, THALES; sed deinde eos carmina reliquisse, neque Astronomiam contemptui fuisse, quòd ARISTARCHUS, TIMOCHARIS, ARISTILLUS, HIPPARCHUS eam solutâ Oratione descripserint, postquàm de eâ EUDOXUS, HESIODUS, & THALES carminibus scripserant. SOLON (*c*) versibus usus est, & septem Sapientes Poëticæ fuerunt addicti, ut asserit ANAXIMENES. (*d*) Hactenus carminibus scripserunt *Græci*, & quamdiu hoc fecerunt, nullam habere potuerunt Chronologiam, aut Historiam à Poëticis Fabulis prorsus immunem. PLINIUS (*e*) recensens rerum Inventores, docet, quòd PHERECYDES *Syrius* docebat, CYRO regnante, sermones solutâ oratione scribere; Historiam verò CADMUS *Milesius*. Et alibi (*f*) dicit CADMUM *Milesium* primum solutâ oratione usum. Discimus à JOSEPHO, (*g*) quòd CADMUS *Milesius*, & ACUSILAUS vixerunt paulò ante *Persarum* in *Græcos* expeditionem: & SUIDAS (*h*) appellat ACUSILAUM Historicorum antiquissimum, & affirmat, quòd *is Genealogias descripsit ex æneis Tabulis, quas, ut traditur, ejus Pater invenerat in domûs Angulo.* Quæri posset, quisnam eas ibi condidisset; Nam, *Græci* (*i*) nullas publicas Tabulas, aut Inscriptiones habuerunt ante Leges DRACONIS. Sub DARIO HISTASPIS, aut paulò post, PHERECYDES *Atheniensis* scripsit decem libros de Antiquitatibus & veteribus Genealogiis *Atheniensium*, & est inter primos, & inter optimos eorum, qui de his rebus in *Europâ* scripserint; unde ei nomen accessit *Genealogus*; & à DIONYSIO

Chronologia Græcorum.

(*b*) Plutarchus de Pythiæ Oraculo.
(*c*) Plurarch. in Solon.
(*d*) Apud Diog. Laert. in Solon. pag. 10
(*e*) Plin. nat. hist. l. 7. c. 56.
(*f*) Ibid. l. 5. c. 59.
(*g*) Cont. Apion. sub initio.
(*h*) In Ἀκουσίλαος.
(*i*) Joseph. cont. Ap. l. 1.

CAP. I. *Halicarnassense* (k) dicitur nulli Genealogorum secundus. EPIMENIDES, non Philosophus ille, sed alter Historicus, scripsit etiam de veteribus Genealogiis: & HELLANICUS, qui duodecim annos natu major erat, quàm HERODOTUS, Historiam suam digessit per Ætates aut Successiones Sacerdotum JUNONIS *Argivæ*. Alii secuti sunt ordinem Archontum *Atheniensium*, aut Regum *Lacedæmoniorum*. HIPPIAS *Elæus* edidit Summarium Olympiadum quod tamen malè firmis fundamentis innitebatur, ut monet PLUTARCHUS (*l*): Scriptor hic vivebat centesimâ quintâ Olympiade, & derisui fuit PLATONI ob inscitiam suam. Hoc Summarium nihil videtur fuisse, nisi brevis Catalogus eorum, qui palmam meruerant singulis Olympiadibus. Deinde (*m*) EPHORUS ISOCRATIS Auditor concinnavit Chronologicam *Græciæ* Historiam, cujus initium ab *Heraclidarum* in *Peloponnesum* reditu, finis autem erat ad *Perinthi* Obsidionem, quæ accidit anno vicesimo PHILIPPI patris ALEXANDRI Magni, idest anno ante *Persicum* Imperium destructum undecimo: sed hic (*n*) tempora per Generationes distribuit, usus enim Olympiadum, aut alterius *Æræ* cujuscunque nondum apud *Græcos* invaluerat. Marmora *Arundeliana* exsculpta fuerunt sexaginta annis post ALEXANDRI Magni interitum (*An.* 4. *Olymp.* 128), & tamen nullam mentionem faciunt de Olympiadibus, aut de aliquâ aliâ *Ærâ* constante; sed retrorsùm computant à tempore, quod tunc præsens erat. Sed tamen paulò post annorum usus in Chronologiâ perductus fuit; & eam novo invento auxit proximâ Olympiade TIMÆUS *Siculus*, qui scripsit Historiam pluribus libris distinctam, & ad sua usque tempora prolatam; in quâ Olympiadibus usus est, & comparavit *Ephoros*, Reges *Spartæ*, Archontes *Athenarum*, & *Argivas* Sacerdotes cum Victoribus Olympicis, ita ut Olympiades, Genealogias, & Successiones Regum, ac Sacerdotum, & Poëticas Historias in continuam Seriem

(k) Dionys. lib. 1. initio.
(*l*) Plutarch. in Numâ.
(*m*) Diodor. l. 16. p. 550. Ed. Steph.
(*n*) Polyb. p. 379. B.

riem omnes coalescere faceret pro ingenii sui acumine; Hujus Historiæ finem excipit initium Historiæ *Polybianæ*, quæ ad posteriora tempora sese extendit. ERATOSTHENES scripsit centesimo, & insuper, anno ab ALEXANDRO Magno mortuo; Hunc secutus est APOLLODORUS; & ambos Chronologi posteriores. Chronologia Græcorum.

Sed, quàm incerta sit eorum Chronologia, quàm dubia visa fuerit *Græcis* illorum temporum, intelligere licet ex hoc PLUTARCHI loco. (*o*) *Nonnulli, inter quos est* ARISTOTELES *Philosophus, putant* LYCURGUM *vixisse eodem tempore, quo* IPHITUS, *ejúsque socium fuisse in Olympicis Ludis ordinandis, argumentum ducentes ex Disco Olympico, cui* LYCURGI *nomen inscriptum erat. Alii, tempora supputantes ex successionibus Regum* Lacedæmonis, *ut* ERATOSTHENES *&* APOLLODORUS, *affirmant eum vixisse non paucos annos ante primam Olympiadem.* Florere cœpit decimâ septimâ, vel decimâ octavâ Olympiade, deinde ARISTOTELES eum vivere facit primâ Olympiade; cui consentit EPAMINONDAS, ut ÆLIANUS & PLUTARCHUS referunt; & postremò ERATOSTHENES, APOLLODORUS, & eorum Sectatores existimant eum fuisse plusquàm centum annis ante primam Olympiadem. Alibi verò PLUTARCHUS (*p*) ait: *Opinantur aliqui se posse Chronologicis rationibus demonstrare* SOLONEM *nunquam* CROESUM *vidisse. Sed à me nunquam impetrare potui, ut narrationem tam illustrem, tot Testibus confirmatam &, (quod maius est,) tam pulchrè cum* SOLONIS *moribus consentientem, ac tam dignam ejus magnanimitate & sapientiâ, rejicerem ob aliquos Chronologicos, quos dicunt, Canones; quos, licèt aliquot Auctorum centena emendaverint, ad id perducere nemo potuit, ut aliquid certitudinis haberent, & sibimet ipsi constarent.*

Chronologia *Latinorum* adhuc incertior est. Juxta PLUTARCHUM (*q*) densis tenebris obsitæ sunt Origines *Romanæ*. Nec diversa

(*o*) In vitâ Lycurgi sub initio.
(*p*) In Solone.
(*q*) Plutarch. in Romulo, & Numâ.

CAP. I. diversa habet SERVIUS (*r*). Veteres *Latinorum* Commentarii à *Gallis* (*s*) incensi perierunt anno vicesimo supra centesimum post Regifugium, & sexagesimo quarto ante mortem ALEXANDRI Magni: at QUINTUS FABIUS PICTOR (*t*) antiquissimus inter *Latinos* Historicos vixit centesimo anno post hunc Regem, & ferè omnia à DIOCLE *Peparethio Græco* mutuatus est. Recentiores sunt Chronologi *Galliæ*, *Hispaniæ*, *Germaniæ*, *Scythiæ*, *Sueciæ*, *Britanniæ*, & *Hiberniæ*. Nam, *Scythæ* ultra *Danubium* literis caruerunt usque ad ULPHILAM eorum Episcopum, qui anno, circiter, sexcentesimo ab ALEXANDRO Magno mortuo literas eis confecit; *Germania* verò nullas habuit, antequàm eas recepit ab Occidentali *Latinorum* Imperio, post ejusdem Regis interitu septingentis, & amplius, annis. Eas adhuc ignorabant *Hunni* cùm PROCOPIUS vigeret, idest, octingentesimo quinquagesimo post ejusdem Regis obitum, & post *Hunnos* illas acceperunt *Sueci*, & *Norvegæ*. Nec multum fidei merentur res, quæ dicuntur gestæ centum aut ducentos annos ante literas receptas.

Asserit DIODORUS (*v*) in Historiæ suæ principio, quòd tempora ante bellum *Trojanum* certis finibus non circumscripserat, quia nullum habebat satis firmum fundamentum, quo inniteretur, sed quòd à *Trojano* bello ad *Heraclidas* in *Peloponnesum* reversos elapsi fuerunt, (juxta computationem APOLLODORI, quam ipse secutus erat,) octoginta anni: & tercenti eum viginti & octo ab hac Periodo ad primam Olympiadem, deductâ ratione à Regibus *Lacedæmonum*. De octoginta annis positis inter bellum *Trojanum*, & *Heraclidarum* reditum, APOLLODORUS secutus est ERATOSTHENEM, & uterque THUCYDIDEM: sed de tercentis viginti & octos annis ab hoc reditu ad primam Olympiadem, DIODORUS monet hæc tempora computata fuisse à Regibus *Lacedæmonum*; & PLUTARCHUS (*x*) APO-

(*r*) In Æneide 7. v. 678.
(*s*) Diodor. l. 1.
(*t*) Plutarchus in Romulo.
(*v*) Lib. 1. in Proœmio.
(*x*) Plutarchus in Lycurgo sub initio.

APOLLODORUM, ERATOSTHENEM, & alios secutos esse hanc computationem: cùm autem ea hactenus recepta fuerit à Chronologis, & cùm confecta fuerit ratione subductâ ex Regibus *Lacedæmonum*, ideſt, ex eorum numero, illam ad trutinam revocemus. Chronologia Græcorum.

Putaverunt *Ægyptii* Regum Regna æquipollere Hominum Generationibus, & tres Generationes implere centum annos, ut supra diximus: idem crediderunt *Græci*, & *Latini*: & idcirco posuerunt suos Reges regnâsse, unum altero pensando, singulos triginta tres annos, & insuper. Nam, tribuunt septem Regibus, qui *Romam* rexerunt ante Consules ducentos quadraginta quatuor annos, idest, singulis triginta quinque: Duodecim primis *Sicyonis* Regibus; ÆGIALEO, EUROPI, &c. annos undetriginta supra quingentos, nempe unicuique quadraginta quatuor: Octo prioribus *Argorum* Regibus, INACHO, PHORONEO, &c. unum ultra tercentos septuaginta, idest plus quàm quadraginta sex cuique: Sed, inter *Heraclidarum* in *Peloponnesum* reditum, & finem primi belli *Messenici*, *Spartæ* quidem fuerunt ex unâ Familiâ decem Reges, EURYSTHENES, AGIS, ECHETRATUS, LABOTAS, DORYAGUS, AGESILAUS, ARCHELAUS, TELECLUS, ALCAMENES, & POLYDORUS: ex aliâ novem; PROCLES, SOUS, EURYPON, PRYTANIS, EUNOMUS, POLYDECTES, CHARILAUS, NICANDER, THEOPOMPUS: Item decem *Messeniæ*; CRESPHONTES, EPYTUS, GLAUCUS, ISTHMIUS, DOTADAS, SIBOTAS, PHINTAS, ANTIOCUS, EUPHAES, ARISTODEMUS: In *Arcadiâ* autem novem; CYPSELUS, OLÆAS, BUCHALION, PHIALUS, SIMUS, POMPUS, ÆGINETA, POLYMNESTOR, ÆCHMIS, quorum Regna, juxta Chronologos, compleverunt annos tercentos septuaginta novem, quod pro decem Regibus recidit ad annos octo & triginta pro singulis, & ad duos & quadraginta pro novem. Et quinque Reges EURYSTHENE prognati, qui fuerunt inter finem primi belli *Messenici*, & initium Regni DARII HYSTASPIS; videlicet EURYCRATES, ANAXANDER, EURYCRATES

CAP. I. II. LEON, ANAXANDRIDES, regnaverunt per annos duos & ducentos, ideſt, pluſquam quadraginta annos ſinguli.

Itaque *Græci* Chronologi TIMÆUM, & ERATOSTHENEM ſecuti, diverſarum *Græcarum* Urbium Regibus, qui vixerant ante *Perſicum* Imperium, ſingulis tribuerunt triginta quinque aut quadraginta annos, circiter, quæ Regnandi diuturnitas adeò præter naturam eſt, ut credi nequeat. Nam juxta naturæ curſum, ſinguli Reges, unum alio penſando, Regnum obtinent per duodeviginti, aut viginti annos: &, ſi aliquibus exemplis apparet nonnullos hoc ſpatium prætergreſſos quinque aut ſex annis, aliis exemplis conſtat alios Reges multò brevius Regnum ſortitos eſſe; medium eſt ſpatium duodeviginti, aut viginti annorum. Sic octodecim Reges JUDÆ, qui SALOMONEM ſecuti ſunt, Regnum gubernârunt tercentos nonaginta annos, ideſt, ſinguli duos & viginti. Quindecim Reges *Iſraelis* poſt *Salomonem* regnaverunt ducentos quinquaginta novem annos, ideſt, quiſque decem & ſeptem annos cum quadrante. Duodeviginti Reges *Babylonis*; NABONASSARUS, &c. Regno potiti ſunt ducentos novem annos, vel ſinguli undecim annos & menſes octo. Decem Reges *Perſidis*; CYRUS, CAMBISES, &c. octo ſupra ducentos annos, videlicet, quiſque unum & viginti. Sexdecim Reges, qui ALEXANDRO Magno, ejúſque Fratri, & Filio ſucceſſerunt in *Syriâ*; SELEUCUS, ANTIOCHUS *Soter*, &c. regnaverunt ducentos quadraginta quatuor annos poſtquam hæc Monarchia in plura Regna fuit diducta, ſcilicet quiſque annos quindecim cum quadrante. Undecim Reges *Ægypti*; PTOLOMÆUS LAGI, &c. incipiendo computationem ex eâdem Periodo, regnaverunt ducentos ſeptuaginta ſeptem annos, nempe ſinguli viginti quinque. Octo *Macedoniæ*; CASSANDER, &c. regnaverunt centum triginta & octo annos, vel ſinguli ſeptemdecim cum quadrante. Triginta Reges *Angliæ*; WILLIELMUS *Conquiſitor*, WILLIELMUS *Rufus*, &c, regnaverunt ſexcentos quadraginta & octo annos, vel ſinguli unum ſupra viginti cum ſex menſibus. Viginti quatuor primi *Galliæ* Reges; PHARAMUNDUS, &c, Regnum tenuerunt quatercentos quinquaginta & octo annos, ideſt, quiſque unde-

undeviginti: Proximi vigintiquatuor *Galliæ* Reges; LUDOVICUS *Balbus*, &c, unum & quinquaginta ſupra quatercentos, nempe quiſque duodeviginti & menſes novem: Quindecim ſequentes; PHILIPPUS *Valeſius*, &c; tercentos quindecim annos, aut ſinguli unum & viginti; & omnes hi ſexaginta tres *Galliæ* Reges; annos mille ducentos viginti quatuor, ſive quiſque undeviginti & ſex menſes. Singulæ Generationes à patre ad filium extendi poſſunt ad tres aut quatuor annos ſupra triginta, unam aliâ penſando, ideſt, tres Generationes ad centum annos, circiter: Sed ſi procederetur per filios natu majores, eæ forent breviores, & tres ultra ſeptuaginta vel octoginta annos non conficerent: quibus adhuc brevius eſt tempus, per quod Reges Regno potiuntur; nam, Regibus ſuccedunt tum filii natu maximi, tum aliquando fratres; aliquando etiam Reges ipſi interimuntur, aut Regno pelluntur, & in eorum locum ſufficiuntur Viri iiſdem æquævi, aut etiam ſeniores, præſertim in Regnis turbulentis, & in quibus Reges non naſcuntur, ſed eliguntur. In recentioribus ſæculis, quorum habetur Chronologia diligens & accurata, raro occurrunt decem Reges, qui continuâ Serie Regnum obtinuerint per ducentos ſexaginta, & plures annos: Sed TIMÆUS, & qui eum ſecuti ſunt, &, puto, etiam aliqui ex his qui ante eum fuerunt, *Ægyptios* imitati, Regna pro Generationibus acceperunt, tres Generationes ad centum, & aliquando ad centum viginti annos produxerunt, & huic computationi Technicam *Græcorum* Chronologiam ſuperſtruxerunt. Regnorum diuturnitas ad naturam revocetur, ideſt, cuique Regno tribuantur duodeviginti, aut viginti anni, tunc decem Reges *Spartæ* ex unâ Familiâ, novem ex aliâ; Decem *Meſſeniæ* Reges, & novem *Arcadiæ*, quos ſupra diximus regnaviſſe ab *Heraclidarum* reditu in *Peloponneſum* ad primi belli *Meſſenici* finem vix ſuppeditabunt plures, quàm octoginta vel nonaginta ſupra centum annos, cùm tamen juxta Chronologos ſufficiant annos tercentos ſeptuaginta novem.

Chronologia Græcorum.

F 2 Hanc

CAP. I. Hanc computandi rationem confirmaturus, addam aliud argumentum. EURYLEON filius ÆGEI (y) duxit Robur Exercitûs *Messenici* quinto primi belli *Messenici* anno, & erat ex quintâ Generatione ab OIOLICO Filio TERÆ, qui sororem ARISTODEMI duxerat, & fuerat Tutor ejus filiorum EURISTHENIS, & PROCLIS, ut PAUSAÑIAS (z) ait: ideo inter *Heraclidarum* reditum, qui accidit THERA vivente, & pugnam, quæ commissa fuit quinto illius belli anno intercesserunt sex Generationes, quæ, ut opinor, cùm plerunque procederent per filios natu maximos, singulæ vix excedere possunt triginta annos; & hoc pacto conficiunt septuaginta vel octoginta supra centum annos. Arsit bellum *Messenicum* per undeviginti aut viginti annos, quorum ultimos quindecim adde his, quos jam invenimus, & perspicies illius belli finem cadere in anno 190. circiter, ab *Heraclidarum* reditu: cùm hi qui TIMÆUM sequuntur, eam ponant ultra annum 379., unde conficiuntur sexaginta, & plures anni pro quâque Generatione.

Hoc pacto Chronologi produxerunt tempus, quo *Heraclidarum* reversio in *Peloponnesum* distat à primo bello *Messenico*, additis 190. annis, circiter: Sed & hoc bellum ab ortu *Persici* Imperii plus æquo dissitum fecerunt. Nam ex eâ Regum *Spartanorum* Familiâ, cujus Auctor fuerat EURISTHENES, Regno post POLIDORUM potiti sunt hi Reges. (a) EURYCRATES, ANAXANDER, EURYCRATIDES, LEON, ANAXANDRIDES, CLEOMENES, LEONIDAS, &c; Et ex alterâ Familiâ, cujus Auctor PROCLES, hi post THEOPOMPUM (b) regnaverunt ANANDRIDES, ARCHIDEMUS, ANAXILEUS, LEUTYCHIDES, HIPPOCRATIDES, ARISTON, DEMARATUS, LEUTYCHIDES II, &c; juxta HERODOTUM. Hi Reges dominati sunt usque ad sextum XERXIS annum, quo LEONIDAS occisus fuit à *Persis* ad *Thermopylas*; & paulò post LEUTYCHIDES II. *Spartâ* *Tegeam* profectus, ibi diem ultimum obiit.

(y) Pausan. l. 4. c. 13. p. 18, & c. 7. p. 296; & l. 3. c. 15. p. 245.
(z) Pausan. l. 4. c. 7. p. 296.
(a) Herodotus. L. 7.
(b) Herodotus. L. 8.

obiit. Septem Regna eorum *Spartæ* Regum, qui POLYDORO successerunt, addita Regnis decem supra relatis, & quorum primo potitus est EURISTHENES, conficiunt septemdecim Regum dominationes, quibus *Heraclidarum* regressus in *Peloponnesum* distat à sexto XERXIS anno; & octo Regna post THEOPOMPUM, adjecta novem supra relatis, & quorum primum sortitus est PROCLES, faciunt itidem septemdecim Regna; quæ, (singulis tribuendo viginti annos) occupant tercentos quadraginta annos. Hos numera à sexto XERXIS anno versùs antiquiora tempora, & adde unum, aut alterum, ob *Heraclidarum* bellum, & ARISTODEMI, patris EURISTHENIS, & PROCLIS Regnum; & comperies *Heraclidas* in *Peloponnesum* regressos anno 159. post SALOMONIS mortem, & anno 46. ante primam Olympiadem, in quâ Victor fuit CORÆBUS. Sed TIMÆUM secuti hunc reditum statuerunt ducentis octoginta annis antequàm oportebat. Cùm autem hac computandi ratione *Græci* superstruxerint, (ut didicimus ex DIODORO, & PLUTARCHO,) Chronologiam Regnorum, quæ *Persicum* Imperium Antiquitate superabant; hæc Chronologia corrigenda est, breviatis temporibus, quæ CYRI mortem præcedunt, in ratione ferè subduplâ; nam in temporibus, quæ CYRI mortem sequuntur, non admodum erratum fuit. Chronologia Græcorum.

Technici Chronologi transtulerunt LYCURGUM Legislatorem ad tempora IPHITI, qui Olympiades instauravit; IPHITUM verò fecerunt centum & duodecim annis antiquiorem primâ Olympiade: & hanc hypothesim subfulturi, commenti sunt viginti octo Olympiades, quas ponunt ante primam, in quâ victor fuit CORÆBUS. Sed hæc ficta fuerunt post THUCYDIDEM, & PLATONEM; nam SOCRATES mortuus est tertio anno post finem belli *Peloponnesiaci*, & PLATO (c) introducit eum dicentem, quòd LYCURGI *instituta stabant à tercentis annis, aut non multo pluribus.* Et (d) THUCYDIDES, (legendo ut STEPHANUS,) ait, quòd *Lacedæmonii ab antiquis temporibus ha-*

 bue-

(c) Plato in Minoe.
(d) Thucyd. L. 1. p. 13.

CAP. I. *buerunt justas leges, & immunes à Tyrannis fuerunt; & quòd, ex quo Remp. uno eodémque modo regere cœperant ad finem belli Peloponnesiaci erent anni tercenti, & paulò plures.* Retrorsum computa tercentos annos à fine belli *Peloponnesiaci*, & perspicies LYCURGUM leges tulisse in decimâ nonâ Olympiade; quòd juxta SOCRATEM, fieri potuit in vicesimâ secundâ, aut tertiâ. ATHENÆUS (*e*) docet ex veteribus Scriptoribus, (HELLANICO, SOSIMO, & HIERONYMO,) quòd LYCURGUS Legislator vivebat eo tempore, quo THERPANDER Musicus; & quòd THERPANDER primus palmam demeruerat in *Carneâ*, in Musico certamine his ludis addito, sextâ & vicesimâ Olympiade: Is quater vicit in *Pythicis*, & idcirco vixit, saltem, ad vicesimam nonam Olympiadem usque: & cùm florere cœpisset vivente LYCURGO, verosimile non est LYCURGUM florere cœpisse admodum ante duodevicesimam Olympiadem. Ex LYCURGI nomine Disco inscripto, deducit ARISTOTELES LYCURGUM IPHITI adjutorem fuisse in Olympicis ludis instaurandis: & hoc ratiocinium potest esse fundamentum sententiæ Chronologorum, qui LYCURGUM, & IPHITUM ad idem tempus referunt. Sed IPHITUS non totos Olympicos ludos reparavit; equidem cursum (*f*) restituit in primâ Olympiade, in quâ vicit COREBUS. Decimâ quartâ duplex *stadium* additum fuit; vicit HYPOENUS. In decimâ octavâ accesserunr *Quinquertium* & *Palæstra*; vicerunt LAMPUS, & EURYBATUS ambo *Spartani*: Discus autem erat ex ludis Quinquertiis. Docet PAUSANIAS, (*g*) quòd tres Disci asservabantur in Olympico Ærario in *Altide*: igitur ex his quibus LYCURGI nomen inscriptum erat, patet quòd eos LYCURGUS donaverat, cùm Quinquertium institueretur Olympiade decimâ octavâ. POLYDECTES autem Rex *Spartæ*, qui interemptus fuit antequàm filius ejus CHARILLUS, aut CHARILAUS natus erat, Regnum reliquit fratri *Lycurgo* qui, nato CHARILLO, ejus Tutelam suscepit; &

(*e*) Athen. l. 14. p. 605.
(*f*) Pausan. l. 5. c. 8.
(*g*) Pausan. l. 6. c. 19.

Chronologia Græcorum.

& post octo menses, circiter, peregrinavit in *Cretâ*, & *Asiâ*, quoad Puer adoleverat, & secum attulit HOMERI poemata; & paulò post suas leges vulgavit, puta, Olympiade secundâ, aut tertiâ supra vicesimam; jam enim ad senectutem vergebat: TERPANDER autem erat Poeta Lyricus, & innotescere cœpit circa hæc tempora; est enim (b) ORPHEUM, & HOMERUM imitatus, & HOMERI carmina simul cum suis cecinit, ac carminibus comprehendit LYCURGI leges, & in *Pythicis* ludis Palmam obtinuit Olympiade vicesimâ sextâ, ut jam diximus. Is primus distinxit variis nominibus modos lyricæ Musices. Paulò post ARDALUS, & CLONAS idem fecerunt in tibiis; & ex hoc tempore *Græcia* debuit Ludis Pythicis nuper institutis plures eximios Musicos, & Poetas, quales fuerunt ARCHILOCUS, EUMELUS *Corinthius*, POLIMNESTUS, THALETAS, XENODEMUS, XENOCRITUS, SACADAS, TYRTÆUS, TLESILLA, RHIANUS, ALCMAN, ARION, STESICHORUS, MIMNERMNUS, ALCÆUS, SAPPHO, THEOGNIS, ANACREON, IBYCUS, SIMONIDES, ÆSCHILUS, PINDARUS, qui *Græcorum* Musicem, & Poesim perfecerunt.

Leges suas divulgavit LYCURGUS regnante AGESILAO, qui patri DORIAGO successerat, & erat è Regiâ Familiâ, cujus Auctor EURISTHENES. Sex Reges regnaverant ab *Heraclidarum* reditu in *Peloponnesum* ad finem Regni AGESILAI. Ex alterâ Regiâ Familiâ PROCLIS sex pariter Reges regnaverant ab eodem regressu ad finem Regni POLYDECTIS; quæ Regna, unicuique tribuendo viginti annos, conficiunt annos centum viginti, præter breve Regnum ARISTODEMI Patris EURISTHENIS, & PROCLIS, quod se ad unum, aut alterum annum extendere potest: Nam ARISTODEMUS Regno potitus est, ut (i) HERODOTUS, & ipsi *Lacedæmones* affirmant. Pro certo non scimus quando AGESILAUS, & POLYDECTES mortui sunt; sed censendum videtur, quòd LYCURGUS Ludis Olympicis se non immiscuit, antequàm ad Regnum pervenit; & idcirco,

(b) Plutarch. de Musicâ. Clemens Strom. l. 1. p. 308.
(i) Herodotus. l. 6. c. 52.

CAP. I. circo, quòd POLYDECTES mortuus est sub initio decimæ octavæ Olympiadis, aut paulò antea. Si ponatur vicesima Olympias æquè, aut quàm proximè, distare à morte utriusque Regis POLYDECTIS, & AGESILAI, & ex hoc tempore versùs antiquiora dinumerentur centum viginti anni, de quibus meminimus, & unus addatur pro ARISTODEMI Regno; hæc computandi ratio nobis sistet *Heraclidarum* reditum ad annum quadragesimum quintum ante initium Olympiadum.

IPHITUS, qui ludos Olympicos restituit, (*k*) descendebat ab OXILO filio HÆMONIS, filii THOANTIS, filii ANDRÆMONIS: HERCULES autem, & ANDRÆMON duas sorores duxerant: THOAS bello *Trojano adfuit* : OXILUS *cum Heraclidis* in *Peloponnesum* regressus est. In hoc reditu Dux fuit *Ætolorum* & *Elidem* recuperavit, (*l*) unde ÆTOLUS filius ENDYMIONIS filii ÆTHLII, unus ex ejus majoribus, expulsus fuerat à SALMONEO HELLENIS nepote. *Heraclidæ*, cùm OXILUM diligerent, ei curam Templi Olympici ipsis commissi, crediderunt; qui insuper se jurejurando obstrinxerunt ad *Elidem* tutam ab invasionibus præstandam, eámque totis viribus defendendam : *Elais* ita consecratis, OXILUS Ludos Olympicos restituit: &, cùm rursus intermissi fuissent, IPHITUS (*m*) eorum Rex illos instauravit & quoque quarto anno recurrere jussit. IPHITUS iste ab aliquibus putatur filius HÆMONIS, ab aliis verò ejusdem nepos ex filio PRAXONIDA: sed, cùm HÆMON fuerit OXILI pater, ego existimo IPHITI patrem fuisse PRAXONIDAM filium OXILI, filii HÆMONIS. Hinc conficitur *Heraclidas* in *Peloponnesum* rediisse ante primam Olympiadam duabus Generationibus per filios natu maximos procedentibus, vel, circiter, annis duobus & quinquaginta.

PAUSANIAS (*n*) asserit MELAM filium ANTISSI ex nepotibus GONUSSÆ filiæ SICYONIS, non vixisse plusquam sex Generationibus ante CYPSELUM *Corinthi* Regem, & esse æquævum ALE-

(*k*) Pausan. l 5. c. 4.
(*l*) Pausan. l. 5 c 1. 3. 8. Strabo. l. 8. p. 357.
(*m*) Pausan. l 5. c. 4.
(*n*) Pausan. l. 5. c. 18.

rum ALETIS, qui cum *Heraclidis* in *Peloponn sum* revertit. CYPSELUS Regnum capessivit anno secundo Olympiadis tricesimæ primæ juxta Chronologos; & sex Generationes, quarum singulæ implent triginta annos, corrotundant annos centum octoginta, quibus versùs antiquiora tempora dinumeratis ab secundo Olympiadis tricesimæ primæ anno, Reditus *Heraclidarum* in *Peloponnesum* transferetur ad quinquagesimum octavum annum ante primam Olympiadem. Sed, adeò antiquus non esset, si initium Regni CYPSELI recentius esset tribus, aut quatuor Olympiadibus; CYPSELUS autem regnavit ante initium *Persici* Imperii. Chronologia Græcorum.

HERCULES *Argonauta* pater fuit HYLLI, patris CLEODII, patris ARISTOMACHI, patris TEMENI, CRESPONTIS, & ARISTODEMI, qui *Heraclidas* in *Peloponnesum* reduxit: Et EURYSTHEUS, qui HERCULI æquævus fuit, occisus fuit cùm primùm *Heraclidæ* redire tentârunt; HYLLUS, cùm iterum; CLEODIUS, cùm tertiò; cùm quartò ARISTOMACHUS; & ARITODEMUS interiit statim ab eorum reditu, & *Spartæ* Regnum reliquit duobus filiis EURISTHENI, & PROCLI. Hinc liquet eos regressos esse quatuor Generationibus post expeditionem *Argonautarum*: Hæ autem Generationes breviores fuerunt, quia per filios natu majores; ac ab his non dissentiunt THUCYDIDES, & Veteres, qui statuunt *Trojæ* excidium ad sexagesimum quintum, aut octogesimum annum ante *Heraclidas in Peloponnesum* reduces; excidio autem *Trojæ Argonautarum* expeditionem unâ Generatione antiquiorem fuisse affirmant. Adde igitur octoginta annos illi, quo *Heraclidæ* in *Peloponnesum* redierunt, & reperies *Trojam* captam septuagesimo sexto anno, circiter, post SALOMONIS interitum: & quadragesimo tertio post eundem accidit expeditio *Argonautica* unâ Generatione vetustior. Vix autem octoginta annis excidium *Trojæ* distare potest ab *Heraclidarum* reditu; nam, quo tempore *Troja* capta fuit, adhuc puer erat ORESTES AGAMEMNONIS filius, & ORESTIS filii PENTHILUS, & TISAMENUS vivebant, cùm *Heraclidæ* regressi sunt.

CAP. I. ÆSCULAPIUS, & HERCULES fuerunt inter *Argonautas*; & HIPPOCRATES per patrem decimus octavus erat ab ÆSCULAPIO, & per matrem decimus nonus ab HERCULE; Verisimile autem est has Generationes, utpote quæ apud Scriptores celebres sint, processisse per Familiarum Principes, & idcirco per natu majores; quapropter earum singulis tribui possunt duodetriginta, vel, ut plurimum, triginta anni. Et, medio numero sumpto inter eum, quem suppeditant septemdecim intervalla per patrem, & quem octodecim per matrem, habebimus circiter septem supra quingentos annos; qui retrorsum computati ab initio belli *Peloponnesiaci*, (tunc enim HIPPOCRATES florere cœpit,) nos adducent ad annum quadragesimum tertium post SALOMONIS mortem, cui assigno expeditionem *Argonautarum.*

Romani, devictis *Carthaginiensibus*, potiti sunt Tabulariis *Carthaginis*: unde didicit APPIANUS, quòd numeris rotundis tradidit in suâ *Punici* belli Historiâ, *Carthaginem* scilicet stetisse septingentos annos: Et SOLINUS (*o*) accuratum tradit horum annorum numerum, his verbis: *Adrymeto, atque Carthagini Auctor est à Tyro populus. Urbem istam, ut* CATO *in Oratione Senatoriâ autumat, cùm Rex* HIARBAS *rerum in Libyâ potiretur*, ELISSA *Mulier exstruxit, domo Phœnix, & Carthadam dixit, quod Phœnicum ore exprimit Civitatem novam; Mox sermone verso Carthago dicta est, quæ post annos septingentos triginta septem exciditur, quàm fuerat exstructa.* Ipsa DIDO est ELISSA, & *Carthago* destructa fuit LENTULO, & MUMMIO COSS, anno *Julianæ Periodi* 4568. Hinc retrorsum computata septingentos triginta septem annos, ac *Encænia*, sive Urbis Dedicatio, recident in decimum sextum annum PYGMALIONIS fratris DIDONIS, & Regis *Tyri.* Hæc fugam arripuerat septimo PYGMALIONIS anno, sed Urbis Æra principium duxit à suis ENCÆNIIS. Sed VIRGILIUS, & ejus Scholiastes SERVIUS, qui facilè multa desumpserunt ex *Tyri*, ac *Cypri*, æquè ac ex *Carthaginis* Tabulariis, narrant, quòd TEUCER *Cyprum* venit, vivente DIDONE, & paulò ante quàm Regnum ad

(*o*) Solinus. c. 30.

ad fratrem suum PYGMALIONEM recideret; & quòd TEUCER cum DIDONIS patre *Cyprum* occupavit, & CINYRAM exegit: Marmora verò docent TEUCRUM *Cyprum* advenisse septimo anno post *Trojæ* excidium, & in *Cypro Salaminem* condidisse: Sed APOLLODORUS asserit, quòd CINYRAS duxit METHARMEM filiam PYGMALIONIS, & *Paphum* ædificavit. Quapropter, si *Romani* sub AUGUSTO non omnino secuti sunt Technicam ERATOSTHENIS Chronologiam, sed hæc desumpserunt ex Commentariis *Carthaginiensibus*, *Cypriis*, *aut Tyriis*; TEUCER *Cyprum* devenit Regnante PYGMALIONIS Prædecessore, & idcirco *Troja* cecidit septuagesimo sexto anno, circiter, post SALOMONIS decessum.

Chronologia Græcorum.

Asserit DIONYSIUS *Halicarnassensis*, (*p*) quòd, dum bellum *Trojanum* gerebatur, LATINUS erat Rex ABORIGINUM in ITALIA, *& quòd decimâ sextâ Ætate* post hoc bellum ROMULUS *Romam* condidit. Cùm dicit *Ætates*, intelligit Regum *successiones*, nam, post LATINUM enumerat decem & sex *Latinorum* Reges, quorum ultimus est NUMITOR, quo vivente Romam condidit ROMULUS; Hic eodem tempore vixit, quo NUMITOR, & ab eo ad Consules institutos DIONYSIUS aliique ponunt sex Reges *Romæ*. Hæc viginti duo Regna, tribuendo singulis duodeviginti annos, circiter, nam plures ex his Regibus enecti fuerunt, conficiunt tercentos nonaginta sex annos, qui, à Consulatu duorum priorum Consulum JUNII BRUTI, & VALERII PUBLICOLÆ, retrorsum computati, referunt bellum *Trojanum* ad septuagesimum octavum annum post SALOMONIS *mortem*.

Expeditio SESOSTRIS unâ Generatione præcessit *Argonautarum* expeditionem; Cùm enim SESOSTRIS *Ægyptum* repeteret ÆETEM in *Colchide* reliquit, qui hanc Regionem gubernavit usque ad *Argonauticam* expeditionem; & PROMETHEUS à SESOSTRI relictus fuit cum exercitu ad montem *Caucasum*, ut fauces custodiret, & triginta annos postquàm relictus fuerat, dimissus fuit ab HERCULE *Argonautâ*: PHLYAS, & EUMEDON, filii

(*p*) Dionysius. L. 1. p. 15.

CAP. I. filii magni BACCHI, (sic enim Poëtæ SESOSTRIM vocant,) & ARIADNÆ MINOIS filiæ fuerunt ex *Argonautis*. Regresso in *Ægyptum* SESOSTRI, DANAUS ejus frater illum fugiens venit in *Græciam* cum suis quinquaginta filiis, longâ navi vectus, ad cujus exemplum constituta fuit navis *Argo*; & ARGUS DANAI filius fuit magister Fabrorum illorum, qui eam ædificaverunt. NAUPLIUS *Argonauta* in *Græciâ* natus est ex AMYMONE DANAI filiâ, & ex NEPTUNO fratre & Præfecto Classibus SESOSTRIS: Duæ aliæ DANAI filiæ nupserunt ARCHANDRO, & ARCHILITI filiis ACHÆI filii CREUSÆ, filiæ ERECHTHEI Regis *Athenarum*: Igitur *Danaides* fuerunt tribus Generationibus recentiores, quàm ERECHTHEUS; quapropter eæ vixerunt eodem tempore, quo THESEUS filius ÆGEI, quem sibi in filium adoptaverat PANDION ERECHTHEI filius. Cùm *Argonautæ* ad expeditionem suam proficiscerentur, THESEUS quinquaginta, circiter, annos natus erat, venerat igitur in lucem circiter tricesimum tertium SALOMONIS annum: Nam, THESEUS quinquaginta annos natus HELENAM rapuerat (*q*) statim ante hanc expeditionem. HELENA tunc septem, vel, ut qui plurimos dicunt, decem annos nata erat; Ad quam rapiendam THESEUS socio usus est PIRITHOO filio IXIONIS, & deinde semet ipse (*r*) socium præbuit PIRITHOO rapere tentanti PERSEPHONEM filiam AIDONEI, vel ORCI *Molossorum* Regis, & ambo in facinore ipso capti sunt: & dum THESEUS in vinculis detinebatur, CASTOR, & POLLUX ex *Argonauticâ* expeditione reversi HELENAM sororem liberaverunt, & ÆTHRAM THESEI matrem captivam abduxerunt. Igitur, cùm *Danaides*, quo THESEUS tempore, vixerint, & cùm nonnulli ex earum filiis inter *Argonautas* fuerint, oportet DANAUM, ejúsque filias SESOSTRIM fugientes in *Græciam* venisse unâ Generatione, circiter, ante *Argonautarum* expeditionem, & idcirco SESOSTRIM in *Ægyptum* regressum esse ROBOAMO regnante. Ille ex

(*q*) Apollon. Argonaut. l. 1. v. 101.
(*r*) Plutarch. in Theseo.

ex *Ægypto* profectus est quinto ROBOAMI anno, (s) & annos novem consumpsit bella gerendo in *Græciam*, & orientales Gentes; quare ejus in *Ægyptum* reditum incidit in decimum quartum ROBOAMI annum. Igitur in *Ægypto* regnaverunt uno eodémque tempore SESACUS & SESOSTRIS; & hi duo Reges non solùm tempore, sed & rebus gestis, & Regionibus devictis conveniunt. Deus SESACO dederat ממלכות הארצות. *Regna terrarum.* 2. Chron. XII. Ubi HERODOTUS describit SESOSTRIS expeditionem, JOSEPHUS (*t*) asserit eum descripsisse expeditionem SESACI, & hujus gesta SESOSTRI tribuisse in Regis nomine solùm errantem. Nomina autem sæpè corrupta in Historiis occurrunt: SESOSTRIS aliter appellabatur SESOCHRIS, SESOCHIS, SESOOSIS, SETHOSIS, SESONCHIS, SESONCHOSIS: Hinc aufer *Græcas* terminationes, & hæc nomina fient SESOST, SESOCH. SESOOS, SETHOS, SENONCH; quæ parùm differunt à SESACH. *Sesonchis* non magis à *Sesach* distat, quàm *Memphis* à *Moph*, quæ duo nomina ad unam eamdémque Urbem pertinent. JOSEPHUS (*v*) docet etiam ex MANETHONE, quòd SETHOSIS frater erat ARMAIS, & quòd hi duo fratres aliter appellabantur ÆGYPTUS, & DANAUS, & denique quòd sub tempore quo *Ægyptum* repetebat SETHOSIS aut ÆGYPTUS multis Regionibus domitis, ARMAIS, aut DANAUS eum fugiens in *Græciam* profectus est.

Chronologia Græcorum.

Principiò *Ægyptii*, ut aliæ Gentes, in plura parva Regna distributi erant, & gradatim in unam Monarchiam coaluerunt, ac pater uxoris SALOMONIS primus Regum *Ægypti* in *Phæniciam* cum Exercitu venit: sed solùm cepit *Gezir*, quam Urbem filiæ isti dedit. Proximus Rex SESACHUS ex *Ægypto* profectus est cum Exercitu, in quo erant *Libyi*, *Troglodita*, & *Æthiopes*, 2. Chron. XII. 3., erat igitur Rex harum omnium Regionum; &, ante hunc nullum Regem invenimus in

 sacris

(*s*) Diodor. l. 1. p. 35.
(*t*) Joseph. Antiq. l. 4. c. 8.
(*v*) Joseph. contra Appion. l. 1.

CAP. I. sacris Litteris, qui in omnes has Gentes dominatus fuerit, & alias Regiones sibi subditurus cum ingentibus Copiis ex *Ægypto* prodierit. Sacra *Israelitarum* Historia ab ABRAHAMO ad SALOMONEM nullum admittit talem Populorum Domitorem. SESOSTRIS fuit Rex harum omnium Gentium, *Libyorum*, *Trogloditarum*, atque *Æthiopum*, ac prodiit ex *Ægypto* cum ingenti Exercitu ad alia Regna in potestatem redigenda. Pastores diù dominati sunt in inferiorem *Ægyptum*, unde expulsi sunt paulò ante quàm *Jerosolyma* & Templum condebatur, juxta MANETHONEM; &, iis Regnum inferioris *Ægypti* obtinentibus, superior pluribus Regibus serviebat; dum *Ægyptus* divisa erat in plura Regna, locus nullus erat Regi totius *Ægypti*, qualis fuit SESOSTRIS: & Historicorum nullus eum post SESACUM statuit; fuit igitur unus idémque, ac *Sesacus*. Neque hæc sententia nova est: JOSEPHUS eam indicat, cùm asserit HERODOTUM errare, dum SESOSTRI tribuit facinora SESACI, & errorem totum versari circa hujus Regis nomen: Hoc dicere idem est ac dicere, quòd verum nomen illius, qui fecit facinora ab HERODOTO descripta, fuit SESACUS; & quòd HERODOTUS lapsus tantùm est, quando eum SESOSTRIM appellavit, aut quòd ei SESOSTRI nomen corruptè dedit. Magnus ille Chronologus nostras, Eques JOHANNES MARSHAMUS pariter opinabatur SESOSTRIM eumdem esse, ac SESACUM, quod si concedatur, tunc certum est, SESOSTRIM ex *Ægypto* profectum quinto ROBOAMI anno Gentes invasisse; in *Ægyptum* revertisse decimo quarto ejusdem ROBOAMI anno; & DANAUS tunc SESOSTRIM fugientem post unius, aut alterius anni peregrinationem in *Græciam* appulisse atque *Argonauticam* expeditionem, (quæ facta fuit unâ Generatione post has invasiones, & post DANAI in *Græciam* adventum,) accidisse quadragesimo aut quadragesimo quinto anno circiter, post SALOMONIS interitum. PROMETHEUS (x) in *Caucaso Monte* fuit triginta annos, & deinde ab HERCULE dimissus fuit: Igitur *Argonautarum*

(x) Higin. Fab. 144.

tarum expeditio recidit in tricesimum annum à PROMETHEO ad *Caucasum* relicto à SESOSTRI, hoc est, in annum quadragesimum quartum, circiter, post SALOMONIS obitum.

Chronologia Græcorum.

Gentes omnes, ante quàm noverant accuratam anni solaris diuturnitatem, menses cursu Lunæ definiebant; (*y*) Annos autem distinguebant reditu Hyemis, & Æstatis, Veris, & Autumni: &, cùm pro eorum Festis Kalendaria concinnabant, singulis lunaribus mensibus triginta dies, & singulis annis duodecim lunares menses tribuebant; sumentes numeros rotundos proximiores: Hinc factum est, ut Ecliptica in tercentos sexaginta Gradus distribueretur. Sic NOACHUS, cùm per Diluvium Luna non conspiceretur, pro mense triginta dies numeravit: Sed, si Luna se ostendebat uno aut altero die ante mensem exactum, (*z*) novo mensi principium dabant diem, quo primùm Lunam viderant; & hoc ubique factum est, quoad *Ægytii* è *Thebaide* detexerunt anni solaris diuturnitatem. Docet DIODORUS, (*a*) quòd *Ægyptii Thebaidis non solent menses intercalare, & nullum diem subducunt* (*è mensibus,*) *ut plerique Græcorum faciunt.* Et (*b*) CICERO ait, *est consuetudo Siculorum, ceterorúmque Græcorum quòd suos dies, mensésque congruere volunt cum Solis, Lunæque ratione, ut nonnunquam siquid discrepet, eximant unum aliquem diem, aut summum biduum ex mense,* (civili dierum triginta.) *quos illi ἐξαιρεσίμους dies nominant.* Et PROCLUS in HESIODI τριακάς eadem affert. GEMINUS (*c*) autem: πρόθεσις γὰρ ἦν τοῖς ἀρχαίοις, τοὺς μὲν μῆνας ἄγειν κατὰ σελήνην, τοὺς δὲ ἐνιαυτοὺς καθ᾽ ἥλιον. Τὸ γὰρ, ὑπὸ τῶν νόμων, καὶ τῶν χρησμῶν παραγγελλόμενον, τὸ, θύειν κατὰ γ', ἤγουν τὰ πάτρια, μῆνας, ἡμέρας, ἐνιαυτούς. τοῦτο διέλαβον ἅπαντες οἱ Ἕλληνες τῷ τοὺς μὲν ἐνιαυτοὺς συμφώνως ἄγειν τῷ ἡλίῳ τὰς δὲ ἡμέρας καὶ τοὺς μῆνας τῇ σελήνῃ. Ἔστι δὲ τὸ μὲν καθ᾽ ἥλιον ἄγειν τοὺς ἐνιαυτοὺς τὸ περὶ τὰς αὐτὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς αὐτὰς θυσίας τοῖς Θεοῖς ἐπιτελεῖσθαι, καὶ τὴν μὲν ἐαρινὴν θυσίαν διὰ παντὸς κατὰ τὸ ἔαρ συντελεῖσθαι. τὴν δὲ θερινὴν, κατὰ τὸ θέρος.

(*y*) Genes. I. 14; & VIII. 22. Censorin. c. 19, & 20. Cic. in Verrem Geminus. c. 6.

(*z*) Cicero in Verrem.

(*a*) Diodorus. I. 1.

(*b*) Cicero in Verrem.

(*c*) Geminus c. 6.

CAP. I. θέρος. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τοὺς λοιποὺς καιροὺς τοῦ ἔτους τὰς αὐτὰς θυσίας πίπτειν. τοῦτο γὰρ ἐπείγαμεν προσηνὲς καὶ κεχαρισμένον, εἶναι τοῖς θεοῖς. Τοῦτο δ' ἄλλως οὐκ ἂν δύναιτο γενέσθαι, εἰ μὴ αἱ τροπαὶ καὶ αἱ ἰσημερίαι περὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους γίγνοιντο. Τὸ δὲ κατὰ σελήνην ἄγειν τὰς ἡμέρας τοιοῦτόν ἐστι. τὸ ἀκολούθως τοῖς τῆς σελήνης φωτισμοῖς τὰς προσηγορίας τῶν ἡμερῶν γίνεσθαι. ἀπὸ γὰρ τῶν τῆς σελήνης φωτισμῶν αἱ προσηγορίαι τῶν ἡμερῶν κατωνομάσθησαν. ἐν ᾗ μὲν γὰρ ἡμέρᾳ νέα ἡ σελήνη φαίνεται, κατὰ συναλοιφὴν νεομηνία προσηγορεύθη. ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ τὴν δευτέραν φάσιν ποιεῖται δευτέραν προσηγόρευσαν. τὴν δὲ κατὰ μέσον τοῦ μηνὸς γινομένην φάσιν τῆς σελήνης ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ συμβαίνοντος διχομηνίαν ἐκάλεσαν. καὶ καθόλου δὲ πάσας τὰς ἡμέρας ἀπὸ τῶν τῆς σελήνης φωτισμῶν προσωνόμασαν. ὅθεν καὶ τὴν τριακοστὴν τοῦ μηνὸς ἡμέραν ἐσχάτην οὖσαν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ συμβαίνοντος τριακάδα ἐκάλεσαν. *Propositum enim fuit Veteribus, menses quidem agere secundùm Lunam, annos verò secundùm Solem. Quod enim à Legibus & Oraculis præcipiebatur, ut sacrificarent secundùm tria, videlicet patria, menses, dies, annos; hoc ita distinctè faciebant universi Græci, ut annos agerent congruenter cum Sole, dies verò & menses cum Lunâ. Porrò secundùm Solem annos agere, est circa easdem tempestates anni eadem sacrificia Diis perfici, & vernum sacrificium semper in vere consummari, æstivum autem in æstate similiter, & in reliquis anni temporibus eadem Sacrificia cadere. Hoc enim putabant acceptum & gratum esse Diis. Hæc autem aliter fieri non posset nisi conversiones solstitiales, & æquinoctia in iisdem Zodiaci locis fierent. Secundùm Lunam verò dies agere est tale ut congruant cum Lunæ illuminationibus appellationes dierum. Nam à Lunæ illuminationibus appellationes dierum sunt denominatæ. In quâ enim die Luna apparet nova, ea per synalœphen, seu compositionem* νεομηνία *idest, Novilunium appellatur. In quâ verò die secundam facit apparitionem, eam secundam Lunam vocârunt. Apparitionem Lunæ, quæ circa medium mensis fit, ab ipso eventu* διχομηνίαν, *id est medietatem mensis nominârunt. Ac summatim, omnes dies à Lunæ illuminationibus denominârunt. Unde etiam tricesimam mensis diem, cùm ultima sit, ab ipso eventu* τριακάδα *vocârunt.*

Igitur vetus calendaris *Græcorum* annus constabat duodecim lunaribus mensibus, & singuli menses diebus triginta: & interdum anni, & menses isti corrigebantur ad Solis, & Lunæ cursus eximendo

eximendo unum diem aut biduum è menſe, quoties ad Lunæ curſum collatus nimiùm longus videbatur, & augendo annum uno menſe, quoties duodecim menſes lunares nimiùm breves erant, ut quatuor anni temporum viciſſitudines complecterentur. Ad hunc *Græcorum* annum alludit illud CLEOBULI, (*d*) qui fuit è ſeptem *Græciæ* Sapientibus, Ænigma, de patre, cui erant duodecim nati, quorum quiſque triginta filias habebat dimidio corpore nigras, dimidio albas: THALES (*e*) autem ultimum menſis diem vocavit τριακάδα, tricesimum: & SOLON numerabat decem ultimos menſis dies retrorſum à triceſimo, hunc appellans ἕνην καὶ νέαν veterem, & novum, aut ultimum diem veteris menſis, & primum novi: Is enim adhibuit alternos menſes viginti novem, & triginta dierum mutato triceſimo die cujuſque ſecundi menſis in primum ſequentis. Chronologia Græcorum.

Duodecim lunaribus menſibus (*f*) veteres *Græci* addebant decimum tertium quoque ſecundo anno, unde conficiebatur eorum *Dieteris*; &, cùm hac ratione annus evaderet uno menſe longior æquo ſingulis octo annis, ſemel quibuſque octo annis omittebant menſem intercalarem, & hinc oriebatur eorum *Octaeteris*, cujus ſemis erat *Tetraeteris*: Hæ autem Periodi non minùs antiquæ videntur, quàm *Græcæ* Religiones, ſiquidem uſurpabantur in pluribus ex eorum *Sacris*. *Octaeteris* (*g*) erat *Annus magnus* CADMI, & MINOIS, & in *Græciam*, ac *Cretam* allata videtur à *Phœniciis*, qui eò venerant cum CADMO, & EUROPA atque uſurpata ad HERODOTI tempora uſque, & etiam poſt: Nam, hic definiens ſeptuaginta annorum Intervallum (*h*) tribuit triginta dies unicuique menſi lunari, & duodecim tales menſes, aut tercentos ſexaginta dies anno ſolemni & menſis intercalaris experti, ac viginti quinque menſes *Dieteridi*: &, juxta numerum dierum Kalendarem *Græcorum* annum conſtituentium, *Athenis*

(*d*) Apud Laertium in Cleobulo.
(*e*) Apud Laertium in Thalete. Plutarch. in Solone.
(*f*) Cenſorinus c. 8. Herod. lib. 2. prope initium.
(*g*) Apollodor. l. 3. p. 169. Strabo. l. 16. p. 476. Homer. Odyſſ. T. V. 179.
(*h*) Herod. l. 1.

CAP. I. *nis* erectæ fuerunt DEMETRIO *Phalereo* tercentæ sexaginta Statuæ. Sed CLEOSTRATUS, HARPALUS, aliique *Græci* meliùs menses ad Lunæ cursum accommodârunt vigente *Persico* Imperio, mutatâ scilicet ratione intercalandi tres menses quâque *Octaeteride*; Et METON invenit *Cyclum*, quo septem menses singulis undeviginti annis intercalabantur.

Vetus *Latinorum* annus pariter Luni-solaris erat; Nam, PLUTARCHUS (*i*) docet, quòd NUMÆ annus constabat duodecim mensibus Lunaribus, cum intercalaribus addendis, quando duodecim lunares menses totum annum solarem non implebant. Luni-solaris item erat *Ægyptiorum* annus, & obtinuit usque ad HYPERIONEM, aut OSYRIM *Ægypti* Regem, & patrem HELII, ac SELENES, vel ORI, & BUBASTIS: nam, *Israelitæ* hoc anni genus secum ex *Ægypto* attulerunt & à DIODORO (*k*) discimus, quòd OURANUS pater HYPERIONIS hoc anni genere usus est, & (*l*) quòd in OSIRIDIS Templo Sacerdotes ad id destinati lacte implebant tercentas sexaginta Crateras quotidie: Intelligit puto, quòd, cùm implerent unam quotidie Crateram, omnino tercentas sexaginta implebant supputaturi dies Kalendarem annum componentes, & hoc pacto detecturi discrimen inter hunc annum, & solarem. Nam annus tercentorum sexaginta dierum erat ille, cui addebant quinque dies.

Quòd *Israelitæ* adhibuerint annum Luni-solarem extra controversiam est. Eorum menses incipiebant cum nova Lunâ. Mensis, qui apud eos primus erat, dicebatur *Abib*, quia tunc Triticum in Spicas concrescebat: Pascha celebrabant ad decimum quartum diem primi mensis cùm Luna plena erat; & quando Triticum satis maturum non erat, ut primitiæ possent offerri, Festum retardabatur addendo mensem intercalarem anno ad finem vergenti; & messis condita erat in horreis ante *Pentecostem*, & aliæ Fruges collectæ ante Festum septimi mensis.

SIM-

(*i*) Plutarch. in Numâ.
(*k*) Diodor. L. 3. p. 133.
(*l*) Diodor. L. 1. pag. 13.

Simplicius in suis Commentariis (*l*) ad primum librum *Phisicæ Acroasis* Aristotelis, ait quòd *apud nonnullos æstivum Solstitium est anni initium, ut apud* Atticæ *Populos; apud alios Æquinoctium autumnale, ut apud* Asiaticos; aut *Hyems, ut apud* Romanos; *aut vernum Æquinoctium, ut apud* Arabes, *&* Damascenos. *Menses autem principium ducunt apud aliquos à plenâ Lunâ, apud alios à novâ.* Quapropter anni, quibus Gentes istæ omnes utebantur, erant Luni-solares, & quatuor anni temporibus concludebantur: & apud *Romanos* annus primò incipiebat à Vere, ut indicare videntur Mensium Nomina, *Quintilis*, *Sextilis*, *September*, *October*, *November*, *December*: & deinde ejus initium ad Hyemem translatum fuit. Vetus annus civilis *Assiriorum*, & *Babyloniorum* pariter erat Luni-solaris; cùm hoc anni genus usurparent *Samaritani*, qui ex diversis *Assyrii* Imperii Provinciis venerant; & cùm *Judæi*, qui *Babyloniâ* redierant, mensibus Luni-solaris anni sui dederint nomina, quibus distinguebantur menses anni *Babylonici*; & Berosus (*m*) ait, quòd *Babylonii Sacæa* sua celebrabant ad decimum sextum diem mensis *Lous*, qui est lunaris *Macedonum* mensis, & incidebat in unum idémque anni Tempus: atque *Arabes*, quorum Colonia erat *Babylonia*, etiam nunc lunaribus mensibus utuntur. Docet Suidas, (*n*) quòd *Chaldæorum Sarus* complectebatur ducentos viginti duos menses lunares, qui conficiunt octodecim annos, quorum singuli constant duodecim mensibus lunaribus, præter sex menses intercalares. Cyrus (*o*) dividens fluvium *Gnidum* in tercentos sexaginta Alveos videtur allusisse ad numerum dierum constituentium annum Kalendarem *Medorum*, & *Persarum*: & Julianus (*p*) Imperator scribit, *Nam, cùm omnes alii Populi, ut verbo dicam, menses suos accommodent ad Lunæ cursum, nos soli cum Ægyptiis anni dies cursu Solis dimetimur.*

Chronologia Græcorum.

H 2 Tan-

(*l*) Apud Theodorum Gazam de Mensibus.
(*m*) Apud Athenæum. l. 14.
(*n*) Suidas in Σαροι
(*o*) Herod. l. 1.
(*p*) Julian. Or. 4.

CAP. I. Tandem *Ægyptii* navigationis causâ sese sideribus observandis tradiderunt; & ope heliaci Stellarum Ortûs & Occasûs perspexerunt verum annum solarem superare Kalendarem quinque diebus; & ideo duodecim Kalendaribus mensibus addiderunt quinque dies, annum solarem constituentes ex duodecim mensibus, & diebus quinque. STRABO, (q) & DIODORUS (r) hoc inventum *Ægyptiis Thebanis* adscribunt. *Sacerdotes* Thebani, STRABO inquit, *præ aliis dicuntur esse Astronomi, & Philosophi. Ipsi excogitaverunt rationem dierum computandorum non ex Luna, sed ex Solis cursu. Duodecim mensibus, quorum quisque est triginta dierum, quinque dies quotannis addiderunt.* In hujus Emendationis memoriam (s) quinque dies addendos, OSIRIDI, ISIDI, ORO Seniori, TYPHONI, & NEPHTHI TYPHONIS conjugi dicaverunt, fingentes hos dies anno accessisse, cùm hi Principes nascerentur, id est, Rege OURANO aut AMMONE SESACI patre, & in Sepulchro AMENOPHIDIS, qui regnavit paulò post, statuerunt Circulum aureum, cujus Peripheria erat tercentorum sexaginta quinque cubitorum, & qui divisus erat in tercentas sexaginta quinque partes æquales, ut referre posset omnes anni dies, quorum cuique adscripti erant ii siderum Ortus, & Occasus heliaci, qui illo die fiebant. Iste autem Circulus ibi fuit, quoad CAMBYSES Rex *Persidis* invasit *Ægyptum.* Igitur, antequam OURANUS pater HYPERIONIS, & avus HELII ac SELENES Regno potitus est, annus *Ægyptiorùm* fuit vetustus ille Luni-solaris: Sed eo Regnante, idest, Regnante AMMONE patre OSIRIDIS, vel SESACI, & avo ORI, ac BUBASTIS, *Thebani* cœperunt operam navare rei nauticæ, & Astronomiæ, &, Heliacis Stellarum Ortibus atque Occasibus freti, annum Solarem definiverunt; addiderúntque veteri Anno Kalendari quinque dies, quos supra relatis Pueris dicaverunt, tamquam natales eorum dies: Regnum autem obtinente AMENOPHIDE cùm diligentioribus observationibus satis perspexissent Solstitiorum tem-

(q) Strabo L. 17. p. 816.
(r) Diodor. L. 1. p. 32.
(s) Plutarch. de Iside. & Osiride, Diodor. L. 1. p. 9[illegible]

tempora, novi hujus anni exordium Vernum Æquinoctium statuerunt. Hoc anni genus, cùm denique in *Chaldæam* allatum fuiſſet, viam aperuit anno NABONASSARI; Nam, anni NABONASSARI, & *Ægypti* incipiebant uno eodémque die, quem *Thoth* dicebant, atque æquales erant & omnino iidem; primus autem NABONASSARI annus initium duxit à die viceſimo ſexto menſis *Februarii* veteris *Romanorum* anni, ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo anno ante vulgarem CHRISTI *Æram*, & triceſimo tertio die cum horis quinque ante Vernum Æquinoctium, juxta medium Solis motum; nam, veroſimile non eſt, quòd, Aſtronomiâ vix natâ, deprehenſa fuiſſet Æquatio motûs Solaris. Jam, ſi reputes, quòd annus, qui conſtet tercentis ſexaginta quinque diebus, minor eſt quàm annus Æquinoctialis horis quinque & minutis quadraginta novem; perſpicies hujus anni initium triginta tribus diebus, & quinque horis retrogradi non potuiſſe, niſi centum triginta ſeptem annis elapſis; & ideo hic annus primùm initium habuit in *Ægypto* ad Vernum Æquinoctium juxta mediam Solis Velocitatem centum triginta ſeptem annis, antequàm incœpit *Æra* NABONASSARI; ideſt anno 3830 Periodi *Julianæ*, aut ſexto & nonageſimo poſt SALOMONIS mortem: quòd ſi hujus anni exordium fuit ipſo die poſt Æquinoctium Vernum, quatuor, circiter, anni demendi ſunt à ſuperiore numero; & circiter hoc tempus AMENOPHIS regnare deſiit: Nam, Suſâ non profectus eſt ad bellum *Trojanum*, ſed deinde mortuus eſt in *Ægypto*. Hoc anni genus *Perſæ* à *Babyloniis* acceperunt; & *Græci* adhibuerunt in *Ærâ Philippæâ*, quæ initium habuit ad ALEXANDRI *Magni* interitum; ac JULIUS CÆSAR annum illum correxit, addendo unum diem quibuſque quatuor annis, & *Romæ* introduxit. Chronologia Græcorum.

Ait SYNCELLUS, quòd veteri anno quinque dies additi fuerunt ab ultimo Paſtorum Rege; neque multùm hoc Regnum diſtat à Regno AMMONIS: nam, Paſtores regnare deſierunt unâ aut alterâ Generatione, antequàm AMMON hos dies addere inſtituit. Sed Paſtores animum ad Artes, aut Scientias non appellebant.

CAP. I. Primus mensis anni Luni-solaris, ob mensem intercalarem aliquando incipiebat septem, aut quindecim diebus ante Æquinoctium, aut Solstitium, aliquando tantundem post. Ea res in causâ fuit, cur Astronomi, qui primi *Asterismos* confecerunt, statuerint Æquinoctia, atque Solstitia in ipsis mediis Constellationibus *Arietis*, *Cancri*, *Chelarum*, & *Capricorni*. Monet ACHILLES TATIUS (*v*) quòd *antiquitùs nonnulli statuebant Solstitium in ipso* Cancri *initio; alii in octavo* Cancri *gradu*; *alii circiter duodecimum; alii verò circiter decimum quintum ejusdem gradum.* Hæc opinionum diversitas oritur ex Æquinoctii præcessione, tum à *Græcis* ignoratâ. Cùm primùm Sphæra excogitata fuit, Solstitium erat in decimo quinto gradu, seu in ipso meditullio *Cancri*; deinde venit in duodecimum, octavum, quartum, & primum, ordinatè. EUDOXUS, qui floruit circiter sexagesimum à METONE annum, & circiter centesimum ante ARATUM, Veterum Sphæram describens, statuit Solstitia, atque Æquinoctia in meditullio Constellationum *Arietis*, *Cancri*, *Chelarum*, & *Capricorni*, ut asserit (*x*) HIPPARCHUS *Bithynus*, & ut constat ex Descriptione Æquinoctialis, & Tropicorum Circulorum, quam fecit ARATUS, (*y*) qui EUDOXUM secutus est; & ex positione, quam obtinent *Coluri* Æquinoctiorum, & Solstitiorum, qui in EUDOXI Sphærâ ab HIPPARCHO descriptâ transeunt per horum Syderum meditullium. Discimus enim ex HIPPARCHO EUDOXUM duxisse *Colurum* Solstitiorum per mediam majorem *Arcton*; & medium *Cancrum*; atque *Hydri* collum; ac Stellam, quæ *Argûs navis* Puppim, & malum interjacet; pérque *Meridionalis Piscis* caudam; atque *Capricorni Sagittæque* meditullium; ac collum, dextrámque *Cycni* alam; atque sinistram *Cephei* manum: Æquinoctialem autem *Colurum* egisse per sinistram *Arctophylacis* manum, & secundùm medium ejus Corpus; atque medias transversas *Chelas*; pérque *Centauri* dextram manum, &

(*v*) Isagoge Sect. 23, à Petavio edit.
(*x*) Hipparch. ad Phænom. l. 2. Sect. 3. à Petavio edit.
(*y*) Hipparch. ad Phænom. l. 1. Sect. 2.

& anterius genu; Flexúmque *Eridani*; & Caput *Ceti*: ac transversum *Arietis* Dorsum; ac Caput, & dextram *Persei* manum. Chronologia Græcorum.

Jam CHIRON delineavit σχήματα ὀλύμπου, *Asterismos*, ut discimus à Vetere *Gigantomachiæ* Scriptore, cujus meminit (z) CLEMENS *Alexandrinus*: Practicus enim Astronomus erat CHIRON, quod intelligi potest etiam de ejus filiâ HIPPONE; & MUSÆUS EUMOLPI filius, ORPHEI Magister, & *Argonauta* (a) construxit Sphæram; primúsque *Græcorum* habetur, qui ejusmodi rem confecerit: Sphæra autem ipsa ostendit eam delineatam fuisse circa *Argonauticam* expeditionem; hæc enim expeditio *Asterismis* expressa est, cum nonnullis aliis vetustioribus *Græcorum* Historiis; sed de recentiotibus rebus nihil omnino. Ibi enim sunt aureus ARIES, qui pictus erat in Navi, quâ PHRIXUS in *Colchidem* fugit; TAURUS Æripes à JASONE domitus; GEMINI, CASTOR, & POLLUX, *Argonautarum* duo, cum CYCNO LÆDÆ eorum Matris; Hìc sunt Navis ARGO, & HYDRUS, vigil Draco; & MEDEÆ SCYPHUS, & CORVUS cadaveri insidens, Mortis Symbolum. Hìc est CHIRON JASONIS Præceptor, cum suo ALTARE, & SACRIFICIO. Hìc sunt HERCULES *Argonauta* cum suâ SAGITTA, & VULTURE cadente; ac DRACO; CANCER; & LEO, quos ille interemit; atque LYRA ORPHEI *Argonautæ*. Omnia hæc referuntur ad *Argonautas*. Hìc est ORION, NEPTUNI filius, aut, ut nonnulli dicunt, nepos MINOIS, cum suis CANIBUS, & LEPORE, & FLUVIO, & SCORPIONE. Hìc est Fabula PERSEI in *Asterismis* PERSEI, ANDROMEDÆ, CEPHEI, CASSIOPEÆ, & CETI: Fabula CALLISTUS & nati sui ARCADIS in URSA MAJORE, & ARCTOPHYLACE: Fabula ICARI, & filiæ ejus ERIGONES, in BOOTE, PLAUSTRO, & VIRGINE. Ad quamdam ex JOVIS nutricibus URSA MINOR refertur, AURIGA ad ERECHTHONIUM, OPHIULCUS ad PHORBAN-

(z) Stromat. 1. p. 306, 352. (a) Laert. Proëm. l. 1.

CAP. I. BANTEM, ad CROLUM filium nutricis *Musarum* SAGITTARIUS, ad PANEM CAPRICORNUS, & AQUARIUS ad GANIMEDEM. Hic sunt ARIADNÆ CORONA, BELLEROPHONTIS EQUUS; & DELPHINUS NEPTUNI, GANIMEDIS AQUILA; JOVIS CAPRA cum HÆDIS suis; ASINI BACCHI, & VENERIS, CUPIDINISQUE PISCES cum eorum Cognato PISCE MERIDIONALI. Hi cum DELTOTO sunt veteres *Asterismi*, de quibus meminit ARATUS: omnésque referuntur ad *Argonautas*, ad eorum Coævos, aut ad eos, qui ante illos vixerunt unâ aut alterâ Generatione; Sed hæc Sphæra primùm nihil continebat, quod oleret posteriora tempora: Nam, ANTINOUS, & COMA BERENICES sunt *Asterismi* omnino recentes. Conficta igitur videtur hæc Sphæra à CHIRONE, & MUSÆO in *Argonautarum* usum: Navis enim *Argo* erat primum navigium longum à *Græcis* fabricatum. Hactenus usi erant rotundis navibus onerariis, nec unquam littoris conspectum amiserant; Sed tunc, susceptâ Legatione ad multos Reges, qui colebant oras *Ponti Euxini*, & *Maris Mediterranei*, (*b*) Oraculo jubente, consentientibus *Græciæ* Principibus, *Græci* lectissimi debebant in Altum provehi navigio velis instructo, quod ope Stellarum ducendum erat. *Corcyræi* (*c*) affirmant Sphæram inventam fuisse à NAUSICAA filiâ ALCINOI Regis *Phæacum*, qui hanc Insulam habitabant: & valdè probabile est eam habuisse Sphæram ex *Argonautis*, qui domum repetentes ad hanc Insulam appulerunt, & ibi aliquandiù apud ejus patrem commorati sunt. Igitur sub Expeditione *Argonautarum* Cardinalia Æquinoctiorum, & Solstitiorum puncta occupabant ipsum meditullium Syderum *Arietis*, *Cancri*, *Chelarum*, & *Capricorni*.

Sub fine anni à CHRISTO 1689, Stella dicta *Prima Arietis* erat in ♈. 28°. 51′. 00″; cum Septemtrionali Latitudine 7°. 8′. 58″. Ac Stella dicta *ultima caudæ Arietis* erat in ♉. 19°. 3′. 42″., cum Septentrionali Latitudine 2°. 34′. 5″. Et *Colurus Æqui-*

(*b*) Apollodor. l. 1. c. 9. Sect. 16. (*c*) Suidas in Ἀγαλλὶς

Æquinoctiorum, qui transibat per punctum inter has duas Stellas medium, secabat tunc Eclipticam in ♉. 6°. 44′; quâ computatione apparet Æquinoctium sub fine anni 1689 retrogressum fuisse 36°. 44′ ab *Argonautarum* expeditione: nam, suppono *Colurum* hunc tunc transiisse per meditullium Syderis *Arietis* juxta Veterum delineationem. Uno anno Æquinoctium retrograditur quinquaginta minutis secundis, & septuaginta duobus annis uno gradu; quapropter 2645 annis opus est, ut retrocedat 36°. 44′., qui anni retrorsum numerati à finito anno Domini 1689, aut ab ineunte 1690 referunt *Argonautarum* expeditionem ad annum vicesimum quintum, circiter, post SALOMONIS mortem: Sed necessariò ponendum non est meditullium Syderis *Arietis in* ipso puncto inter duas Stellas, quæ dicuntur *prima Arietis*, & *ultima Caudæ*, medio: & melius definientur puncta Cardinalia Stellis, per quas *Coluri* transibant in primigeniâ Sphæra juxta EUDOXI descriptionem supra relatam. *Colurum* autem *Æquinoctiorum* voco magnum Circulum, qui transit per Æquatoris Polos, & Eclipticam secat in Æquinoctiis sub Angulo graduum sexaginta sex cum dimidio, quod est Complementum maximæ Declinationis Solaris; Et *Colurum* Solstitiorum voco magnum Circulum, qui per eosdem Polos transit, & Eclipticam in Solstitiis secat ad rectos Angulos. *Primitivam* verò Sphæram, eam, quæ usurpabatur ante cognitos motus *Æquinoctiorum*, & Solstitiorum. Jam *Coluri* transibant per sequentes Stellas, juxta EUDOXUM. Chronologia Græcorum.

Est in tergo *Arietis* Stella sextæ magnitudinis, quam BAYERUS distinxit notâ ν: sub fine anni 1689, & initio anni 1690, ejus Longitudo erat ♉. 9°. 38′. 45″. & Latitudo Septemtrionalis 6°. 7′. 56″: ac *Colurus Æquinoctiorum* per eam ductus, secundùm EUDOXUM, secat Eclipticam in ♉. 6°. 58′. 57″. In *Ceti* Capite sunt duæ Stellæ magnitudinis quartæ, quæ à BAYERO dicuntur ν, & ξ: sub fine anni 1689, earum Longitudines erant ♉. 4°. 3′. 9″, & ♉. 3°. 7′. 37″; & earum Meridionales Latitudines 9°. 12′. 26″; & 5°. 53′. 7″, & *Colurus Æquinoctiorum*, qui medius transit inter eas, secat Eclipticam ♉. 6°. 58′. 5[illegible]″.

CAP. I. In extremo *Eridani* rectè delineati flexu est Stella quartæ magnitudinis ex iis, quæ nuper relatæ fuerunt ad *Ceti* pectus, & à BAYERO ϱ nuncupata; ea est sola ex Stellis *Eridani*, per quam *Colurus* transire possit, ejus Longitudo sub fine anni 1689 erat ♈. 25°. 22′. 10″, & Meridionalis Latitudo 25°. 15′. 50″. & *Colurus Æquinoctiorum* per eam transiens secat Eclipticam in ♉. 7°. 12′. 40″. In Capite *Persei* rectè delineati est Stella quartæ magnitudinis à BAYERO vocata τ: Longitudo hujus Stellæ sub fine anni 1689 erat ♉. 23°. 25′. 30″, & Septemtrionalis Latitudo 34°. 20′. 12″: Et *Colurus Æquinoctialis* per illam transiens secat Eclipticam in ♉. 6°. 18′. 57″. In dextrâ *Persei* rectè delineati manu est Stella quartæ magnitudinis dicta η à BAYERO; ejus Longitudo sub fine anni 1689 erat ♉. 24°. 25′. 27″; & Latitudo Septemtrionalis 37°. 26′. 50″: ac *Colurus Æquinoctiorum* per eam transiens secat Eclipticam in ♉. 4°. 56′. 40″; & quincunx Aggregati ex locis, in quibus hi quinque *Coluri* secant Eclipticam est ♉. 6°. 29′. 15″. Igitur magnus Circulus, qui in Primitivâ Sphærâ secundùm EUDOXUM, & idcirco circa tempus *Argonauticæ expeditionis*, erat *Colurus Æquinoctiorum* transiens per Stellas supra descriptas; secabat sub fine anni 1689. Eclipticam in ♉. 6°. 29′. 15″: quàm proximè determinari potuit ex Veterum Observationibus, quæ satis erant imperfectæ.

In medio *Cancri* est Meridionalis *Asellus*, Stella quartæ Magnitudinis dicta à BAYERO δ: ejus Longitudo sub fine anni 1689 erat ♌. 4°. 23′. 40″. In *Hydri* Collo rectè delineato est Stella quartæ magnitudinis, vocata ζ à BAYERO: ejus Longitudo sub fine anni 1689 erat ♌. 5°. 59′. 3″. Inter Puppim, & Malum Navis *Argus* est Stella tertiæ magnitudinis dicta ι à BAYERO; ejus Longitudo sub anni ejusdem fine erat ♌. 7°. 5′. 31″. In *Sagittâ* est Stella sextæ magnitudinis, nuncupata θ à BAYERO; ejus Longitudo in fine anni jam sæpius indicati erat ♒ 6°. 29′. 53″. In *Capricorni* meditullio est Stella quintæ magnitudinis dicta η à BAYERO; cujus Longitudo erat sub fine ejusdem anni ♒ 8°. 25′. 55″: & quinta pars Aggregati ex tribus prioribus Lon-

Longitudinibus, & ex Complementis duarum ultimarum ad 180. Gradus, est ♌. 6°. 28′. 46″. Quæ est nova Longitudo veteris *Coluri Solstitiorum* transeuntis per has Stellas. Idem *Colurus* transit etiam per medium punctum inter Stellas *ν*, & *ξ*, quartæ & quintæ magnitudinis, quæ sunt in *Cycni* Collo; & ab utrâque distat uno, circiter, Gradu: transit etiam per Stellam *ξ* quartæ magnitudinis, quæ est in dextrâ *Cycni* alâ; & per Stellam *ο* quintæ magnitudinis, quæ est in sinistrâ *Cephei* manu rectè delineatâ; ac per Stellas, quæ sunt in *Meridionalis Piscis* Caudâ; & ad rectos Angulos insistit *Coluro Æquinoctiorum* supra definito: quapropter habet notas omnes *Coluri Solstitiorum* rectè determinati. Chronologia Græcorum.

Igitur duo *Coluri*, sub *Argonautarum* expeditione secantes Eclipticam in Punctis Cardinalibus, eandem secabant, anno 1689 jam peracto, in ♉. 6°. 29′; ♌. 6°. 29′; ♏. 6°. 29′; atque ♒ 6°. 29′; videlicet, in Punctis, quæ distant à Cardinalibus CHIRONIS Punctis, toto Signo cum sex Gradibus, & viginti novem Minutis; quod definitum est quò diligentiùs licuit per Veterum Observationes factas Crassâ satis Minervâ. Quamobrem Puncta Cardinalia per tempus, quod elapsum est ab *Argonautarum* expeditione ad annum CHISTI 1689 decurrerunt unum Signum, cum sex Gradibus, & viginti novem Minutis; igitur, cùm septuaginta duo anni consumantur ad peragrandum unum Gradum, hoc intervallum est 2627 annorum. Hos computa ab anno 1689 jam peracto, aut ab anno 1690 ineunte antiquiora tempora versùs, & perspicies sic *Argonautarum* expeditionem referri ad annum post SALOMONIS interitum, circiter, quadragesimum tertium.

Eâdem Methodo facilè potest inveniri locus, quem Stella quæcunque occupabat in Primitivâ Sphærâ, unum Signum, sex Gradus, & viginti novem minuta subducendo ex Longitudine, quam habebant ad finem anni *Domini* 1689. Sic, Longitudo primæ Stellæ *Arietis* sub fine anni 1689 erat ♈. 28°. 51′, ut supra vidimus, hinc deme unum signum, sex Gradus, & viginti novem minuta; & ejus Longitudo computata ab Æquinoctio posito in meditullio Syderis *Arietis* comperietur fuisse circa *Argonautarum*

CAP. I. *rum* expeditionem ♓. 22°. 22′: atque eâdem ratiocinandi ratione, Longitudo *Lucidæ Pleiadum*, circiter *Argonautarum* expeditionem, deprehendetur ♈. 19°. 26′. 8″. Longitudo autem *Arcturi* ♏. 13°. 24′. 52″. & sic de reliquis Stellis.

Post *Argonauticam* expeditionem, altum de Astronomiâ silentium ad THALETEM usque; Hic (*e*) Astronomiam ex oblivione revocavit, & Librum scripsit de *Tropicis*, atque *Æquinoctiis*, & Eclipses prædixit. A PLINIO (*f*) autem discimus, quòd THALES determinaverat, quòd *Occasus matutinus Pleiadum* incidebat in diem vicesimum quintum post Æquinoctium Autumnale: Hinc PETAVIUS (*g*) conficit *Plejadum* Longitudinem tunc fuisse in ♈. 23°. 53′: & idcirco *Lucida Pleiadum* ab *Argonauticâ* expeditione ad THALETEM digressa fuit ab Æquinoctio. 4°. 26′. 52″. unde conficiuntur anni tercenti cum viginti: Nam totis septuaginta duobus annis unus Gradus peragrari ponitur. Hunc annorum numerum retrorsùm dinumera è tempore, quo THALES adhuc Juvenis poterat Astronomiæ operam navare, idest, à quadragesimâ primâ Olympiade, circiter, & hoc pacto perspicies *Argonautarum* expeditionem fieri debuisse circiter quadragesimum quartum annum post SALOMONIS obitum, ut supra inveneramus: &, hac ratione, ad THALETIS tempora, *Solstitia*, atque *Æquinoctia* esse debuissent in meditullio undecimi Signorum Gradûs. Sed fieri potest, ut THALES edens Libros illos de *Tropicis*, & *Æquinoctiis* tantisper deflexerit in priorum Astronomorum sententiam, & ideo statuerit illa in duodecimis Signorum Gradibus.

METHON, & EUCTEMON (*h*) divulgaturi Lunarem Cyclum ex undeviginti annis constantem, observaverunt *Solstitium Æstivum* anno NABONASSARI 316., qui uno anno præcessit initium belli *Peloponnesiaci*; & COLUMELLA (*i*) docet eos hoc *Solstitium* constituisse in octavo *Cancri* Gradu; quod, ideo septem

(*e*) Laertius in Thalete. Plinius L. 2. c. 12.
(*f*) Plinius L. 18. c. 23.
(*g*) Petavius Variar. Differta. L. 1. c. 5.
(*h*) Petavius Doctrin. Tempor L 4. c. 26.
(*i*) Columella L. 9. c. 14. Plin. L. 18. c. 25.

tem faltem Gradibus retrogreffum fuerat à loco, quem principio occupabat. Atqui Æquinoctium uno Gradu retrocedens per feptuaginta duos annos, in feptem Gradibus peragrandis confumpfiffe debet annos quatuor & quingentos: igitur totidem annos computa ab 316 NABONASSARI anno fuperiora tempora verfùs, atque *Argonautarum* expeditio incidet in quadragefimum quartum, circiter, annum poft SALOMONIS interitum, ut fupra compertum fuerat. Hinc vides quàm vera dixerit ACHILLES TATIUS, de quo jam mentio facta eft, cùm afferuit Veterum alios ftatuiffe Solftitium in octavo *Cancri* Gradu, alios in duodecimo, circiter, alios denique circiter decimum quintum ejufdem Signi Gradum.

Chronologia Græcorum.

Eximius ille Aftronomus HIPPARCHUS conferens obfervationes, quas ipfe fecerat cum iis, quas priores Aftronomi reliquerant, primus omnium perfpexit quòd Æquinoctia ad fixas Stellas relata retrorediuntur, & putavit illa retrogrediendo unum gradum peragrare fingulis centum annis. Is Æquinoctia obfervavit ab anno NABONASSARI 586 ad 618: inter quos medius eft annus 602, qui 286 annis pofterior eft tempore, quo METON, & EUCTEMON obfervationes fuas fecerunt. Hoc temporis fpatio Æquinoctii regreffio debet fuiffe quatuor Graduum; quocirca Æquinoctium ad HIPPARCHI tempora erat in quarto *Arietis* Gradu: unde fit, ut illud tunc remotum fuerit per undecim Gradus à loco quem occupabat fub *Argonautarum* expeditione, ideft, anno ante hoc tempus 1090: fecundùm Chronologiam tunc à *Græcis* ufurpatam; quod recidit ad nonaginta novem annos, aut, numero rotundo quam-proximo, ad annos centum, quibus elapfis Æquinoctium toto uno Gradu retroceſſerat, ut HIPPARCHUS conftituerat. Sed reipfâ regreffus ifte fit feptuaginta duobus annis, & feptem Gradus decurruntur annis feptingentis nonaginta duobus: igitur, fi retrorfùm computes hos feptingentos nonaginta duos annos ab 602. NABONASSARI anno, à quo jam numerare cœpimus annos ducentos octogintafex, quibus obfervationum tempora differunt, recidit *Argonautarum* expeditio in annum quadragefimum tertium, circiter, poft SALOMONIS interitum. Unde patet,

CAP. I. tet, quòd *Græci* fecerant expeditionem *Argonauticam* annis, circiter, tercentis æquo antiquiorem; quod in caussâ fuit, cur magnus HIPPARCHUS opinaretur Æquinoctium regredi uno tantùm Gradu, quoque centum annorum intervallo.

Asserit HESIODUS, quòd sexagesimo die post hybernum Solstitium Stella *Arcturus* oriebatur in ipso Solis occasu: Hinc conficitur HESIODUM floruisse circiter centesimum annum post SALOMONIS mortem, vel Generatione, aut Ætate, quæ proximè secuta est bellum *Trojanum*; quod HESIODUS ipse fatetur.

Ex his omnibus, quæ crassioribus Veterum observationibus innituntur, certò colligere licet *Argonautarum* expeditionem antiquiorem non esse SALOMONIS Regno, & si hisce astronomicis ratiociniis addas ea, quæ supra retulimus deducta à justo tempore, per quod, secundùm naturam, Reges Regno potiuntur; hæc omnia certò ostendunt *Argonauticam* expeditionem factam esse post SALOMONIS mortem, &, quod maximè probabile est, circiter annum, ab ejusdem interitu, quadragesimum tertium.

Bellum contra *Trojam* gestum est, ut supra diximus, unâ Generatione post hanc expeditionem, cùm plures ex *Græcorum* Ducibus in hoc bello fuerint *Argonautarum* filii: ac Veteres *Græci* existimant MEMNONEM, aut AMENOPHIM Regem *Ægypti* Regnum obtinuisse circa hujus belli tempora; fingebant enim eum filium fuisse TITHONI, qui PRIAMI frater natu major fuerat, & prope ejus belli finem, profectum esse è *Susâ*, ut PRIAMO suppetias ferret. Igitur AMENOPHIS coævus fuit natu maximi filiorum PRIAMI, & prope *Susam* erat cum exercitu ultimo illius belli anno: & postquàm ibi *Memnoniam* perfecit, in *Ægyptum* regredi potuit, quam Ædibus, Obeliscis, & Statuis auxit, & in eâ diem extremum obiit circiter nonaginta, aut nonaginta quinque annos post SALOMONIS interitum: postquam determinaverat, & constituerat initium novi *Ægyptiorum* anni tercentos sexaginta quinque dies complectentis ad vernum Æquinoctium, quare meruit monumentum in hujus rei memoriam erectum, de quo jam locuti sumus.

Natus

Chronologia Græcorum.

Natus est ROBOAMUS anno DAVIDIS ultimo; siquidem, cùm SALOMON interiit, annos quadraginta & unum natus erat (1. Reg. XIV. 21;) quapropter ejus Pater SALOMON natus erat, ut probabile est, DAVIDE jam duodevicesimum Regni sui annum agente, aut antea; & duobus, aut tribus annis ante ejus nativitatem DAVID obsidione cinxit *Rabbah* Metropolim *Ammonitarum*, & mœchatus est cum BATSHEBA: atque anno ante hujus Obsidionis initium DAVID vicerat *Ammonitas*, & *Syrios* ex *Zobath*, ac *Rehob*, atque *Ishtob*, & *Maacah*, ac *Damasco Ammonitis* fœdere junctos, & has omnes Gentes potestati suæ subjecerat, prolatis Imperii finibus ad *Hamath*, & *Euphratem* Fluvium usque: ante hoc bellum incœptum straverat *Moab*, & *Ammon*, & *Edom*, atque *Edomitas* fugere coegerat, quorum alii confugerunt in *Ægyptum* cum eorum Rege HADAD, tunc puero; alii apud *Philisthæos*, ubi *Azotum* contra *Israelem* communierunt: alii, puto, ad *Sinum Persicum*, & alia loca, ad quæ evadere potuerunt; atque ante hæc sæpius pugnaverat contra *Philistæos*: quæ omnia gesta sunt post octavum sui Regni annum, quo ex *Hebron Jerosolymam* venerat. Igitur à vero aberrare nequeo plus quàm duobus, aut tribus annis, ponens Victoriam ex *Edom* relatam fuisse à DAVIDE anno Regni sui undecimo aut duodecimo; ex *Ammone* autem, & *Syriis* decimo quarto. Postquam *Edomitæ* fugerunt, eorum Rex, cùm adolevisset, duxit TAHAPHENEM, aut DAPHNIM sororem Regiæ Conjugis PHARAONIS, & DAVIDE adhuc inter Vivos agente, ex eâ suscepit filium, cui nomen positum fuit GENUBAH, & qui eductus fuit inter PHARAONIS Natos, inter quos erat *natu* illa *maxima inter Matris suæ filios*, quam SALOMON duxit vix Regnum iniens; & ejus *Sororcula*, *quæ* tunc *Mammas non habebat*, ejúsque *Frater*, *qui Matris suæ mammas sugebat*. (*Cant.* VI. 9 & VIII. 1, 8.:) Horum Puerorum ferè coævus erat SESACUS, vel SESOSTRIS; nam ad *Ægypti* Regnum pervenit SALOMONE adhuc Regnante, (I. Reg. XI. 40;) & antea bella gesserat pätris auspiciis, & adhuc penè puer *Arabiam*, *Troglodyticam*, & *Libyam* devicerat, & deinde *Æthiopiam* invaserat;

cùm

CAP. I. cùm verò patri suffectus esset, Regnum obtinuit usque ad quintum ASÆ annum: quapropter erat ejusdem ætatis ac filii PHARAONIS de quibus jam meminimus; quin ex iis esse potest, natus cùm jam *Davidicum* Regnum ad finem vergeret, & agens quadragesimum sextum vitæ suæ annum, circiter, quando ex *Ægypto* profectus est cum ingentibus Copiis ad Orientales Gentes debellandas: cùm autem multas magnásque Regiones sibi subdidisset, ab iis celebratus fuit pluribus Nominibus. *Chaldæi* eum dixerunt BELUM, quod, eorum ore sonat *Dominum*; *Arabes* nuncupârunt illum BACCHUM, quod nomen *Arabico* idiomate significat *Magnum*, *Phrygii*, *Thracésque* illum dixerunt MA-FORTEM, MAVORTEM, MARTEM, idest, *Fortem*: quâ de causâ *Amazones*, quas ipse è *Thracâ* adduxerat & ad *Thermodontem* reliquerat, semet ipsæ filias MARTIS appellârunt. *Ægyptii*, ante quàm ad Regnum pervenerat, eum dictitabant suum *Heroem*, aut *Herculem*, & post ejus mortem, quia magna opera ad NILUM fecerat, ei dicaverunt hunc fluvium, & illum inter Deos retulerunt vocantes SIHOR, NILUM, & ÆGYPTUM: *Græci* verò cùm audirent *Ægyptios* lugentes ingeminare *O* SIHOR, *Bou* SIHOR, eum dixerunt OSIRIM, & BUSIRIM. Tradit ARRIANUS, (*k*) quòd *Arabes* duos tantùm Deos colebant, CÆLUM, & DIONYSUM; & quòd DIONYSUM venerabantur ob Gloriam, quam sibi pepererat Exercitu in *Indiam* ducto. *Arabum* DIONYSUS erat BACCHUS, & omnia suadent *Bacchum* eundem esse, ac *Ægypti* Regem OSIRIDEM: CÆLUM autem, aut URANUM, aut JOVEM URANIUM *Arabum* opinor fuisse eundem *Ægypti* Regem, ac AMMONEM OSIRIDIS patrem juxta, Poetam.

Quamvis Æthiopum Populis, Arabúmque beatis.
Gentibus, atque Indis unus sit Juppiter Ammon.

Statuo SESACHUM regnare desiisse circiter quintum annum ASÆ, quia hoc anno ASA ab *Ægyptiorum* Dominatione se subduxit, ita, ut *Judæam* munire potuerit, & conficere ingentem illum Exercitum, quo *Zerah* occurrit, illúmque stravit. Occisus igitur

(*k*) Arrian. L 7.

igitur fuerat OSIRIS quinto ASÆ anno à fratre ſuo JAPETO, quem *Ægyptii* dixerunt TYPHONEM, PYTHONEM, atque NEPTUNUM: & tum *Libyi* ſub JAPETO, & filio ſuo ATLANTE invaſerunt *Ægyptum*, & ſuſcitârunt celebre illud bellum inter Deos, & Gigantes, unde *Nilo* acceſſit nomen *Eridanus*: Sed ORUS filius OSIRIDIS auxilio *Æthiopum* hoſtes ſuperavit, & Regno potitus eſt ad ASÆ annum decimum quintum uſque: quo tempore *Æthiopes* ſub ZERAH *Ægyptum* invaſerunt, ORUM in *Eridano* merſerunt, & ab ASA tantâ clade fuerunt affecti, ut numquam ZERAH prælium inſtaurare potuerit. Huic ſucceſſit AMENOPHIS è Familiâ Regiâ *Æthiopum*, &, ut puto, ZERAH filius; Sed Populus inferioris *Ægypti* ab eo deſcivit, ſibi OSARSIPHUM Regem optavit, & in auxilium advocavit ingentes Copias è *Phœniciâ*, partim, opinor, Exercitûs ASÆ; quâ de cauſâ AMENOPHIS cum reliquiis Exercitûs illius *Æthiopum*, qui ſub fratre ſuo militaverat, ex inferiori *Ægypto Memphim* confugit, & ibi in novos Alveos *Nilum* derivavit ſub novo Ponte, quem inter duos Montes conſtruxerat; & ſimul ædificavit, ac contra OSARSIPHUM communivit Urbem illam, cui de ſuo Nomine Nomen finxit *Amenophim*, aut *Memphim*; deinde in *Æthiopiam* ſe contulit, ubi tredecim annos commoratus eſt; ac poſtea in *Ægyptum* regreſſus cum ingentibus Copiis ſubegit inferiorem *Ægyptum*, expulſis iis, qui è *Phœniciâ in Ægyptum* accerſiti fuerant: atque hæc eſt, ut reor, illa, quam dicunt ſecundam Paſtorum expulſionem. Ait CASTELLUS, (*l*) quòd apud *Coptos* hæc Urbs dicitur *Manphtha*; unde deducuntur Nomina *Moph*, *Noph*.

Chronologia Græcorum.

Dum AMENOPHIS in *Æthiopiâ* commorabatur, *Ægyptus* maximis turbis agitabatur: atque tunc, opinor; *Græci* hæc audientes excogitârunt *Argonautarum* expeditionem, & *Argo* Navi impoſuerunt lectiſſimos *Græcorum*, qui ſuaderent Gentes littora *Ponti Euxini*, & *Maris Mediterranei* habitantes, ut *Ægypti* Dominationem excuterent, & ſemet ipſæ regerent, ut antea fecerant *Libyi*, *Æthiopes*, & *Judæi*. Hinc confirmatur ſententia

 noſtra

(*l*) In Moph.

CAP. I. nostra de *Argonauticâ* expeditione referendâ ad annum, circiter, quadragesimum tertium post SALOMONIS interitum; nam, tunc temporis ardebant in *Ægypto* turbæ. AMENOPHIM probabile est reversum *Æthiopiâ* in *Ægyptum*, ejúsque inferiorem partem domuisse circiter octo annos post hanc expeditionem; & Imperio suo ibi stabilito, Exercitum in *Persidem* duxisse, quo Nationum Orientalium rebellionibus occurreret, relicto PROTEO *Memphi*, qui, se absente, gubernaret *Ægyptum*, ac moratum esse aliquandiu *Susæ*, atque *Memnoniam* ædificavisse, hanc Urbem muniendo tanquam Imperii Metropolim in illis Regionibus.

ANDROGEUS filius MINOIS, cùm, adhuc Puer, Victor fuisset in *Athenæis* ludis, qui singulis quatuor annis *Athenis* celebrabantur, contra fidem ab Invidis fuit interemptus; quâ de caussâ MINOS bellum *Atheniensibus* intulit, eósque coegit ad mittendos singulis octo annis in *Cretam* septem Pueros imberbes, & totidem Virgines, munus ei, qui palmam adeptus esset in similibus Ludis in *Cretâ* institutis in honorem ANDROGEI. Hi Ludi videntur acti quâque *Octaeteride* ineunte; & Ludi *Athenæi* quâque *Tetraeteride*, quæ in *Cretâ*, & *Græciâ* allatæ fuerant à *Phœnicibus*. Cùm autem hoc Puerorum tributum tertiò solvendum esset, idest, septemdecim annis post finem prædicti belli, & undeviginti, aut viginti, circiter, post ANDROGEI cædem, THESEUS Victor fuit, & ex *Cretâ* rediit cum ARIADNA MINOIS filiâ; &, cùm appulisset ad *Naxum* aut *Diam Insulam*, ibi ARIADNAM (*m*) deseruit, quæ capta fuit à GLAUCO *Ægyptio* ex iis, qui Classibus præerant, & in amoribus fuit magno BACCHO, tunc ex *Indiâ* cum victoriâ reverso, ac ex illo suscepit duos (*n*) Liberos PHLYANTEM, & EUMEDONTEM qui *Argonautæ* fuerunt. BACCHUS iste deprehensus fuerat in *Phrigiâ* cum VENERE matre ÆNEÆ, juxta (*o*) HOMERUM, statim antequàm *Hellespontum* transiret, & *Thraciam* invaderet: Ipse duxerat ARIADNAM MINOIS filiam, secundùm (*p*) HESIO-

(*m*) Euanthes apud Athenæum L. 67. p. 296.
(*n*) Hyginus Fab. 14.
(*o*) Homerf Odys. L. 8. v. 292.
(*p*) Hesiod. Theogon. v. 945.

SIODUM; quapropter, Teſtibus HOMERO, atque HESIODO, qui ſcripſerunt ante quàm *Græci*, & *Ægyptii* Antiquitates ſuas corruperant, BACCHUS iſte unâ Generatione fuit ante *Argonautas*: &, cùm in *Ægypto* regnaret eodem tempore, quo SESOSTRIS, hi duo debent eſſe unus idémque Rex; præſertim cùm eadem ferè, aut ne ferè quidem, feciſſe dicantur; *Indiam*, *Græciámque* BACCHUS invaſit, & poſtea devictus fuit à PERSEI Exercitu, &, bello compoſito, *Græci* eum ſummis honoribus proſecuti ſunt, ei Templum *Argis* ædificaverunt vocatum Templum BACCHI *Cretici*, quia in eo tumulata fuerat ARIADNA, ut (*q*) PAUSANIAS tradit. Ergo ARIADNA mortua eſt bello ad finem ſpectante, paulò ante quàm SESOSTRIS in *Ægyptum* regrediebatur, ideſt, decimo quarto ROBOAMI anno Educta fuerat è *Naxo* circa BACCHI ex *Indiâ* reditum, & tunc BACCHO in deliciis cœpit eſſe, atque illum Triumphantem comitata eſt; igitur THESEUS *Cretam* petivit, ejúſque pater ÆGEUS mortuus eſt circiter nonum, vel decimum annum poſt SALOMONIS interitum. Imberbis tunc erat THESEUS, natus, puta, undeviginti, aut viginti annos; & viginti annos ante necatus fuerat ANDROGEUS agens annum viceſimum, aut viceſimum ſecundum, circiter; & ejus Pater MINOS tunc natus erat ferè annos viginti quinque; & ſeptuaginta, circiter, cùm DÆDALUM in *Siciliâ* inſectatus eſt; natus autem circiter medium DAVIDIS Regnum: EUROPA, ejúſque frater CADMUS in *Europam* veniſſe poterant duobus, aut tribus annis ante MINOEM natum.

Chronologia Græcorum.

JUSTINUS in decimo octavo libro ait: *A Rege* Aſcaloniorum *expugnati* Sidonii *navibus appulſi* Tyron *urbem ante annum* ** Trojanæ *cladis condiderunt*: Et STRABO, (*r*) quòd Aradum *condiderant ii*, *qui è* Sidone *fugerant*. Hinc ISAIAS (*s*) vocat Tyrum Sidonis *filiam*, *habitatores ejus Inſulæ*, *quam Mercatores* Sidonis *repleverant*; & (*t*) SALOMON ſub initio Regni ſui

(*q*) Pauſanias L. 2. c. 23.
(*r*) Strabo L. 16.
(*s*) Iſa. XXIII. 2. 12.
(*t*) 1. Reg. v. 6.

CAP. I. ſui vocavit *Tyrios*, *Sidonios*. Dicit enim HIRAMO *Tyri* Regi. *Servi mei erunt cum Servis tuis, & ex ſententiâ tuâ mercedes do Servis tuis, juxta omnia, quæ optâſti; Noviſti enim, quòd hìc inter nos nullus eſt, qui ligna affabrè effingat, ut* Sidonii *faciunt.* Novi Incolæ *Tyri* nondum vocari deſiverant *Sidonii*, neque Veteres, ſi multi ſupererant, ita celebres erant, ut novi, fabrili peritiâ, ut fuiſſent, ſi Ars Navigandi ante multum tempus à *Tyris* uſurpata fuiſſet. Artifices, qui è *Sidone* profecti fuerant, nondum mortui erant, & *Sidonii* fugerant Regnante DAVIDE,, ideſt, ſub initio Regni ABIBALI patris HIRAMI. ABIBALUS autem eſt primus *Tyri* Rex, de quo meminerint Hiſtoriæ. DAVID, anno duodecimo ex quo Regno potitus fuerat, ſubegit *Edom*, ut ſupra vidimus, & idcircò plures *Edomitarum*, ac præſertim Mercatores, & Nautæ ex *Mari Rubro* ad *Philiſtæos* prope *Mare Mediterraneum* confugerunt, & ibi *Azothum* communiverunt. Nam (*v*) STEPHANUS ait: Ταύτην ἔκτισεν εἷς τῶν ἐπανελθόντων ἀπ' Ερυθρᾶς θαλάσσης φυγάδων: *Quidam ex iis, qui Mare Rubrum fugerant, Azothum ædificavit*: ideſt, Princeps quidam *Edomitarum*, qui DAVIDEM fugerant, contra eum, & pro *Philiſtæis* munivit *Azothum.* Ad magnam Potentiam aſcenderant *Philiſtæi* accedentibus *Edomitis*, & Paſtoribus, & horum auxilio *Sidonem* invaſerunt, atque cœperunt, quæ Urbs valdè commoda erat Mercatoribus venientibus à *Rubro Mari*: & deinde compulerunt *Sidonios* fugere, & navigare *Tyrum*, *Aradum*, & ad alias littorales Stationes *Aſiæ minoris*, *Græciæ*, ac *Libyæ*, quæ iis negotiantibus jam antea innotuerant; nam, magna bella proſperè geſta ab eorum hoſte DAVIDE eos adegerant ad fugam *Mare* capeſſendam: ſunt (*x*) enim profecti maximâ frequentiâ, non quæſitum EUROPAM, ut ſimulaverunt, ſed quæſitum novas Sedes, hoc pacto è ſuis hoſtibus elapſuri: atque dum aliqui ex iis ſub CADMO, & fratribus in *Ciliciam*, *Aſiam Minorem*, ac *Græciam* advehebantur; alii ſub aliis Ducibus ibant quæſi-

(*v*) Stepha. in Azath.
(*x*) Conon. Narrat. 37.

Chronologia Græcorum.

quæsitum novas Sedes in *Libyâ*, ubi condiderunt plures Civitates mœnibus circumclausas, ut NONNUS (*y*) affirmat; eorúmque Duces pariter CADMI nomine designabantur, quod verbum significat Hominem ex Oriente, ejúsque Uxor dicebatur *Sithonis*, ideft, *Sidonia*. Ex his Civitatibus plures sese Magni BACCHI Exercitui addiderunt: quibus de causis ad decimum quintum, aut decimum sextum DAVIDIS annum, circiter, statuimus *Sidonem* captam fuisse, & *Sidonios* fugâ se transtulisse sub CADMO, ABIBALO, CILICE, THASO, MEMBLIARIO, ATYMNO, & aliis Ducibus, *Tyrum*, *Aradum*, *Ciliciam*, *Rhodum*, *Cariam*, *Bithyniam*, *Phrygiam*, *Callistem*, *Thasum*, *Samothraciam*, *Cretam*, *Græciam*, & *Libyam*, atque ædificatas fuisse *Tyrum*, ac *Thebas*, & ABIBALUM, CADMUMque in his Civitatibus regnare cœpisse. Ex his *Phœniciorum* Coloniis *Cares* didicerunt rem nauticam, usi parvis illis navigiis, quæ solis remis instructa tunc usurpabantur, & inceperunt celebrare *Græca Maria*, & plures ex Insulis, quæ in iis sunt, colere, ante MINOIS Regnum: Nam, CADMUS in *Græciam* perveniens, primùm *Rhodum* Insulam prope *Cariam* appulit, & ibi reliquit *Phœniciorum* Coloniam, qui SATURNUM humanis victimis placabant: & *Telchinii* à PHORONEO repulsi ex *Argis Rhodum* concesserunt cum PHORBANTE, qui Insulam illam à Serpentibus purgavit; TRIOPAS autem PHORBANTIS filius Coloniam ex *Rhodo Cariam* deduxit, ibíque Promontorium occupavit, ab ejus nomine dictum *Triopium*: quæ Colonia, cum aliis similibus, *Cariæ* Classes, atque Nautas suppeditavit, & in causâ fuit ut (*z*) *Phœnicia* diceretur. A STRABONE, & HERODOTO (*a*) discimus *Cares* appellatos fuisse *Leleges*, sub MINOIS Potestatem venisse, primùm coluisse *Græcorum Marium* Insulas, & hinc venisse in *Cariam* Regionem antea habitatam à *Lelegibus*, & *Pelasgis*: Unde probabiliter colligi videtur, quòd, cùm LELEX, atque PELASGUS primùm

 vene-

(*y*) Nonnus Dionysiac. L. 13. v. 333, & sequent.
(*z*) Athen. l. 4. c. 23.
(*a*) Strabo l. 10. p. 661. Herod. l. 1.

CAP. I. venerunt in *Græciam* novas Sedes sibi quærentes, partim suarum Coloniarum in *Cariâ*, & proximis Insulis reliquerunt.

Cùm negotia, quæ in *Mari Mediterraneo* fieri poterant omnia, versùs Occidentem, usque ad *Græciam*, & *Libyam*, essent apud *Sidonios*, & cùm majori emolumento mercatura exerceri posset per *Mare Rubrum*; eam confecerunt *Tyrii* cum SALOMONE, & aliis *Judæ* Regibus ad bellum *Trojanum* usque; idémque fecerunt mercatores *Aradi Arvad*, aut *Arpad*. Nam, in *Sinu Persico* (*b*) erant duæ Insulæ nuncupatæ *Tyrus*, & *Aradus* ubi erant Templa ritu *Phœnicio*; quapropter *Tyrii*, & *Aradii* navigabant ad has Insulas, & præter eas usque ad Oras *Indiæ*, dum *Sidonii* vela faciebant per *Mediterraneum*: hinc HOMERUS multa loquitur de *Sidone*, at de *Tyro* ne verbum quidem. Sed, procedentibus temporibus, (*c*) *Edom* excussit *Judæ* Dominationem regnante JORAMO *Judæ* Rege, & sibi proprium Regem creavit; quâ de causâ *Judæi*, & *Tyrii* in *Mare Rubro* mercaturam exercere desierunt, & *Tyrii* mercatorias naves in *Mediterraneo* habere cœperunt, ineuntes longa itinera, & petentes loca à *Sidoniis* adhuc non celebrata: alii enim progressi sunt in *Africam* ultra *Syrtes*, & condiderunt *Adrymetum*, *Carthaginem*, *Leptim*, *Uticam*, & *Capsam*; alii verò profecti sunt ad *Hispaniæ* oras, in quibus ædificaverunt, *Carteiam*, *Gades*, atque *Tartessum*; alii denique ulteriùs provecti penetrârunt usque ad *Insulas Fortunatas*, *Britanniam*, & *Thulem*. Octo annos JORAMUS Regnum obtinuit, & per duos ultimos viscerum morbo cruciatus fuit, ante quem morbum *Edomitæ* ab eo defecerant, quia acerbiùs imperabat: Si hanc defectionem referamus ad tertium, circiter, annum ejus Regni, ea incidet in quinto anno PYGMALIONIS Regis *Tyri*, &, circiter, in duodecimo, aut decimo quinto post *Trojanum* excidium; atque tunc, ob hanc defectionem, *Tyrii* à *Rubro Mari* recesserunt, & longa itinera per *Mediterraneum* incohârunt: Nam, septimo PYGMALIONIS anno, ejus soror DI-

DO

(*b*) Strabo. l. 16.
(*c*) 2. Chron. XXI. 8, 10. & 2. Reg. VIII. 20, 22.

DO vela fecit ad *Africæ* littora ultra *Syrtes*, & ibi *Carthaginem* ædificavit. Recessus iste à *Mari Rubro Tyriorum* postea longa itinera per *Mediterraneum* aggressorum, & accessio *Edomitarum* DAVIDEM fugientium ad *Philistæos* ansam præbuerunt iis, quæ Veteres *Persæ*, & ipsi *Phœnici* tradunt de *Phœnicii* primùm è *Mare Rubro* profectis ad *Maris Mediterranei* littora, & deinde longinqua itinera ineuntibus, ut HERODOTUS (*d*) refert: Ait enim sub initio primi libri, quòd *Phœnicii* venientes è *Mare Rubro*, & ad *Mediterraneum* accedentes, capesserunt longa itinera afferentes *Ægyptias*, & *Assyrias* merces, &, inter cetera loca, iverunt *Argos*, cúmque vendidissent merces suas, rapuerunt & in *Ægyptum* advexerunt *Græcas* mulieres, quæ ad merces istas emendas iverant, inter quas Fœminas erat Jo filia INACHI. Igitur *Phœnicii* profecti sunt è *Mari Rubro* ætate Jüs, & PHORONEI Regis *Argorum* ejus fratris, ideft, eo tempore, quo DAVID *Edomitas* debellavit, & eos compulit recedere à *Mare Rubro*, & fugere partim in *Ægyptum* cum eorum Rege adhuc puero, partim ad *Philistæos* proximam Regionem tenentes, & DAVIDIS inimicos. Hinc *Philistæi* occasionem cœperunt vocandi plures urbes nomine *Erythræ*, quia fuerant *Erythræi*, aut *Edomitæ*, & quia venerant ab *Erythræo* Mari: *Erythræ* enim nomine vocatæ fuerunt urbs in *Joniâ*, alia in *Libyâ*, alia apud *Locros*, alia in *Bæotiâ*, alia in *Cypro* alia in *Ætoliâ*, alia in *Asiâ* prope *Chium*; atque *Erythia Acra* erat Promontorium in *Libyâ*; *Erythræum* item Promontorium in *Cretâ*, *Erythrus* oppidum prope *Tyburem*, & *Erythini* Urbs, aut Regio in *Paphlagoniâ*; & *Erythræa*, aut *Erythræ* dicebantur *Gades*, quas *Phœnicii* habitaverant. Itaque SOLINUS ait: (*e*) *In capite Bæticæ Insula à continenti septingentis passibus memoratur, quam Tyrii à Rubro Mari profecti Erytheam, Pœni suâ linguâ Gadir, id est, sepem nominârunt.* Et PLINIUS (*f*) de parvâ Insulâ prope *Gades* loquens. *Erythia dicta*

Chronologia Græcorum.

(*d*) Herodo. l. 1. initio, & l. 7. circa medium.
(*e*) Solinus c. 23. Edit. Salm.
(*f*) Plin. l. 4. c. 22.

CAP. I. *ta est, quoniam Tyrii Aborigines eorum, orti ab Erythræo Mari ferebantur.* Inter *Phœnicios*, qui cum CADMO in *Græcium* adventârunt, erant *Arabes*, (g) & *Erythræi* (h), vel Incolæ *Maris Rubri*, scilicet *Edomitæ*: & *Thraciam* coluerunt Populi circumcisi, & nuncupati *Odomantes*, ideſt, ut nonnulli opinantur, *Edomitæ. Edom*, *Erythra*, atque *Phœnicia* sunt nomina idem significantia, ideſt, colorem rubrum: Unde probabiliter colligere licet, quòd *Erythræi*, qui DAVIDEM fugerunt, magnâ frequentiâ coluerunt *Phœniciam*, videlicet, omnia maritima littora *Syriæ* ab *Ægypto* ad *Sidonem*; &, cùm sibi *Syriâ linguâ* nomen indidiſſent *Phœnicios* pro *Erythræis*, nomen dederunt toti huic littori, & quidem huic uni. STRABO (i) ait: Οἱ μὲν γὰρ καὶ τοὺς Φοίνικας, καὶ τοὺς Σιδονίους τοὺς καθ' ἡμᾶς ἀποίκους εἶναι τῶν ἐν τῷ Ωκεανῷ φασι, προστιθέντες καὶ διὰ τί Φοίνικες ἐκαλοῦντο, ὅτι καὶ ἡ θάλαττα ἐρυθρά. *Alii referunt Phœnices & Sidonios noſtros eſſe Colonos eorum, qui ſunt in Oceano; addentes illos ideo vocari Phœnices*, (puniceos,) *quòd Mare rubrum ſit.*

STRABO (k) loquens de primis hominibus, qui maritimas oras deſeruerunt, & auſi ſunt Alto ſe committere longiora itinera aggreſſi, nominat BACCHUM, HERCULEM, JASONEM ULYSSEM & MENELAUM, & aſſerit celebres eſſe MINOIS Dominationem in mare, & *Phœniciorum* Navigationem, qui Columnas HERCULIS præteriverunt, & ultra eas, atque in mediis *Africæ* littoribus Civitates condiderunt, ſtatim à *Trojano* bello. (l) Hi *Phœnicii* fuerunt *Tyrii*, qui circiter hoc tempus ædificaverunt *Carthaginem* in *Africâ*, *Carteiam* in *Hiſpaniâ*, & *Gades* in Inſulâ cognomine, ultra *Fretum*, & HERCULEM dixerunt præcipuum eorum Ducem, ob labores ſuos, & res bene geſtas, atque *Heracleam*, Civitatem *Carteiam*, quam condiderat. En (m) *Strabonis* verba: Ἐκπλεύσιν οὖν ἐκ τῆς ἡμετέρας θαλάττης εἰς τὴν ἔξω, δεξιόν ἐστι τοῦτο· καὶ πρὸς αὐτὸ Κάλπη (Καρτηΐα *) πόλις ἐν τετταράκοντα σταδίοις

(g) Strab. l. 9. pag. 401, & l. 10. p. 447.
(h) Herod. l. 5.
(i) Strabo l. 1. p. 42.
(k) Strabo l. 1. p. 48.
(l) Bochart. chanaan. l. 1. c. 34.
(m) Strabo l. 3. p. 140. * Vide Philoſ. Tranſact. N. 329.

σταδίοις ἀξιόλογος καὶ παλαιὰ, ναυσταθμόν ποτε γενομένη τῶν Ἰβήρων· ἔνιοι δὲ καὶ Ἡρακλέους κτίσμα λέγουσιν αὐτὴν, ὧν ἐστι καὶ Τιμοσθένης· ὅς φησι καὶ Ἡρακλείαν ὀνομάζεσθαι τὸ παλαιόν· δείκνυσθαί τε μέγαν περίβολον, καὶ νεωσοίκους. Chronologia Græcorum.

Mons Calpe ad dextram est è nostro Mari foras navigantibus, & ad quadraginta inde stadia urbs Carteia, vetusta ac memorabilis, olim statio navibus Hispanorum. Hanc ab HERCULE *quidam conditam aiunt, inter quos est* TIMOSTHENES, *qui eam antiquitus Heracleam fuisse appellatam refert, ostendique adhuc magnum murorum circuitum, & navlaia.* Hunc HERCULEM vocaverunt etiam MELCARTUM, nempe Regem *Carteiæ*, quia illam ædificaverat, & ejusdem Rex fuerat. BOCHARTUS (*n*) scribit, quòd *Carteia* principiò appellabatur *Melcarteia*, ex MELCARTO, qui eam condiderat &, per *Aphæresim*, *Carteia*; & quòd MELCARTUS idem sonat, ac *Melec Kartha*, ideſt Rex Urbis, nempe, (ait ille,) *Tyri*: sed, cùm apud nullum veterem Auctorem legamus neque *Carteiam* quondam dictam fuisse *Melcarteiam*, neque MELCARTUM fuisse *Tyri* Regem, verosimilius existimavi, quòd MELCARTUS, aut MELECCARTUS hoc nomen sortitus fuerit ex eo, quòd Civitatem *Carteiam* condiderat, & gubernaverat. Sub MELCARTO Tyrii provecti sunt *Tartessum* usque, sive *Tarshish* in Occidentali *Hispaniæ* parte sitam inter duo ostia Fluminis *Bœtis*, ibíque (*o*) ingentem argenti copiam offenderunt, quod emerunt vilissimo pretio; quin in *Britanniam* usque penetrârunt ante MELCARTI interitum; nam, (*p*) PLINIUS ait: *Plumbum ex Cassiteride Insulâ primus apportavit* MIDACRITUS: Et (*q*) BOCHARTUS animadvertit quòd *Græci* corruptè scripserunt *Midacritum* pro *Melcarto*; *Græci Britanniam* ignorabant diu postquam *Phœnicii* illam detexerant. MELCARTO mortuo ii Templum (*r*) erexerunt in *Gadibus* Insulâ, illúdque ornaverunt sigillis sub oculos ponentibus *Herculis* Labores, ejus *Hydram*, atque *Equos*, quibus comedendum objecerat DIOMEDEM Regem *Bistonum* in *Thraciâ*. In hoc Templo erat

(*n*) Canaan l. 1. c. 34. pag. 682.
(*o*) Aristot. de Mirab.
(*p*) Plin. l. 7. c. 56.
(*q*) Canaan l. 1. c. 39.
(*r*) Philostratus in vitâ Apollonii l. 5. c. 1. apud Photium.

CAP. I. aureum TEUCRI Balteum, & Olea PYGMALIONIS itidem aurea ferens Olivas Smaragdinas: atque ex his sacris TEUCRI & PYGMALIONIS donis colligere licet Templum hoc eorum ætate jam ædificatum fuisse. POMPONIUS illius ædificationem refert ad *Trojanum* bellum; TEUCER enim septimo post istud bellum anno, secundùm Marmora, solum vertere coactus à patre TELAMONE, *Cyprum* adventavit, & in eâ condidit *Salamina*: ibique ipse, & ejus Posteri regnaverunt, quoad EVAGORAS illorum ultimus devictus fuit à *Persis* anno ARTAXERXIS *Mnemonis* duodecimo. *Tyrius* iste HERCULES certè non potest esse bello *Trojano* vetustior, quia *Tyrii Mare Mediterraneum* navigare non cœperunt nisi post bellum illud: HOMERUS, enim, & HESIODUS eorum Navigationes prorsus ignorabant, HERCULES autem *Tyrius Hispaniæ* Oras adivit, & in *Gadibus* sepultus fuit. (*s*) ARNOBIUS ait; *Tyrius* HERCULES *sepultus in finibus Hispaniæ*: & MELA verba faciens de HERCULIS Templo *Gaditano*, dicit; *Cur sanctum sit ossa ejus ibi sepulta efficiunt.* Huic HERCULI decimas solvebant (*t*) *Carthaginienses*, & eas quotannis *Tyrum* mittebant: unde probabiliter confici potest, quòd hìc HERCULES adventavit Oras *Africæ* æquè ac *Hispaniæ*, & hac ratione viam DIDONI aperuit: OROSIUS (*v*) alíique affirmant illum in *Africâ Capsam* condidisse. JOSEPHUS loquitur de vetustiore quodam HERCULE, cui HIRAMUS Templum *Tyri* ædificavit: & fortasse fuit alter HERCULES *Tyrius* antiquior, qui eorum mercaturam inchoavit viventibus DAVIDE, & SALOMONE.

Tradit TATIANUS in suo libro contra *Græcos*, quòd apud *Phœnicios* floruerunt tres veteres Historiarum Scriptores, THEODOTUS, HYSICRATES, & MOCHUS, *qui omnes in Historiis suis in* Græcam *linguam versis à* LÆTO *tradiderunt*, *quo Rege accidit* EUROPÆ *raptus*; *iter* MENELAI *in* Phæniciam; *fœdus*, *&* *amicitia inter* SALOMONEM, *&* HIRAMUM; *quando*

(*s*) Arnobius l. 1.
(*t*) Bochart. in Canaan. l. 1. c. 24.
(*v*) Oros. l. 5. c. 15. Florus l. 3. c. 1. Sallust. in Jugurthâ.

quando HIRAMUS *filiam suam* SALOMONI *Uxorem dedit, & ligna præbuit, ut Templum ædificaret, & quòd idem à* MENANDRO Pergameo *affirmatur.* Ex JOSEPHO (x) colligitur, quòd *Tyriorum* Annales ab ABIBALO, & HIRAMO Regibus *Tyrii* eo scribente adhuc extabant; & quòd MENANDER *Pergameus* eos Græcè verterat; & quòd in illis mentio fiebat de HIRAMI, & SALOMONIS amicitiâ, & de suppetiis latis ad Templum ædificandum; & quòd Templum inchoatum fuerat undecimo HIRAMI anno: MENANDRO, & veteribus *Phœniciis* Historicis Testibus, raptus EUROPÆ, & idcircò adventus CADMI fratris sui in *Græciam* acciderunt, cùm *Tyri* Regnum obtinerent Reges, de quibus loquebantur Historiæ illæ; igitur non ante ABIBALUM eorum primum, neque ante DAVIDEM, ejusdem ætatis Virum. MENELAUS iter suum facere potuit post *Trojæ* destructionem. SALOMON igitur regnavit iis temporibus, quæ inter raptas EUROPAM, & HELENAM interfuerunt, atque EUROPA, ejúsque frater CADMUS floruerunt DAVIDE Regnum obtinente. MINOS EUROPÆ filius viguit, dum SALOMON Rex erat, & per partem Regni ROBOAMI: filii verò MINOIS, ANDROGEUS natu major; DEUCALION natu minor, & *Argonauta*; ARIADNA Amasia THESEI, & BACCHI; ac PHÆDRA uxor THESEI, floruerunt Regno SALOMONIS ad finem jam propiùs spectante, & Regnantibus ROBOAMO, ABIJA, & ASA: IDOMENEUS nepos MINOIS bellum ad *Trojam* gessit: Ast HIRAMUS in locum patris ABIBALI successit vicesimo tertio DAVIDIS anno, & ABIBALUS potuit condidisse Regnum *Tyri* circa decimum sextum, aut duodevicesimum annum antea, cùm *Sidon* à *Philistæis* capta fuit: & hinc aufugisse *Sidonii* sub CADMO, & aliis Ducibus, ut sibi novas sedes quærerent. Itaque ex *Tyriis* Annalibus, & ex Veteribus *Phœniciis* Historicis eos secutis, constat, quòd ABIBALUS, ATYMNUS, CADMUS, & EUROPA è *Sidone* fugâ se proripuerunt circiter decimum sextum Regni *Davidici* annum: Cùm autem *Argonautarum*

Chronologia Græcorum.

L 2

(x) Antiq. l. 8. c. 2, 5, & l. 9. c. 14.

CAP. I. *tarum* expeditio evenerit poſt tres, circiter, Generationes; ea ferè tercentis annis recentior eſt, quàm *Græci* putaverant.

Poſtquam Ars navigandi longis Navigiis inſtructiſque velis & uno remorum ordine ex *Ægypto* in *Phœniciam*, & *Græciam* propagata fuit, *Sidonii* mercaturam ſuam ad *Græciam* uſque extenderunt, eámque centum quinquaginta annos circiter proſecuti ſunt; & poſtea *Tyrii* ab *Edomitis* pulſi à *Rubro Mari* novum commercium in *Mediterraneo* cœperunt cum *Hiſpaniâ*, *Africâ*, *Britanniâ*, atque aliis remotis Nationibus, & illud proſecuti ſunt per centum & ſexaginta annos, circiter; Deinde *Corinthii* Artem Navigandi protulerunt fabricatis majoribus Navibus, quibus tres erant remorum ordines, & quæ dicebantur *Triremes.* Docet enim (*y*) THUCYDIDES, quòd inter *Græcos Corinthii* primi Navigia hujuſcemodi conſtruxerunt, & quòd circiter tercentos annos ante belli *Peloponneſiaci* finem, unus ex iis, qui *Corinthi* Naves conficiebant, hinc *Samum* migravit, & *Samiis* quatuor Naves fabricatus eſt; & quòd ducentis ſexaginta annis ante ejuſdem belli finem, ideſt, undetriceſimâ Olympiade, circiter, *Corinthii* & *Corcyræi* Claſſibus inter ſe pugnârunt, quæ pugna navalis prima eſt, de quâ Hiſtoriæ meminerint. Ait præterea THUCYDIDES, quòd prima Coloniâ, quam *Græci* in *Siciliam* deduxerint, egreſſa eſt è *Chalcide* in *Eubœâ*, & *Naxum* condidit Duce THUCLETE; anno autem proximo ARCHIAS *Corintho* cum Coloniâ profectus eſt, & *Syracuſas* ædificavit; & quòd eodem ferè tempore LAMIS *Siciliam* ingreſſus eſt cum Coloniâ deductâ è *Megaris in Achaiâ*, & moratus eſt primùm *Trotili*, deinde *Leontinis*; atque mortuus *Thapſi* prope *Syracuſas*; & quòd, eo mortuo, hæc Coloniâ ab HYBLONE advocata fuit *Megaras* in *Sicilia*, ubi fuit per ducentos quadraginta quinque annos, poſt quos expulſa fuit à GELONE *Siciliæ* Rege. GELO autem floruit circiter ſeptuaginta octo annos ante finem belli *Peloponneſiaci*; igitur retrorſum computa hos ſeptuaginta octo annos, & illos ducentos quadraginta quinque, quibus adde duodecim pro tempore, quod LAMIS

(*y*) Thucyd. l. 6. initio. Euſeb. Chr.

LAMIS in *Siciliâ* regnavit; & hæc computandi ratio referet *Syracusas* conditas circiter annum tercentesimum tricesimum quintum ante finitum bellum *Peloponnesiacum*, vel ad decimam Olympiádem, circa quod tempus statuunt id factum fuisse EUSEBIUS, aliique. Tamen fieri potest, ut *Syracusæ* fuerint ædificatæ viginti, aut triginta annis seriùs; nam, hæc facta à *Græcis*, plus minùs, ficta fuerunt æquo vetustiora. Ex Coloniis postea deductis in *Italiam*, & *Siciliam* ortum est nomen *Magnæ Græciæ*.

Chronologia Græcorum.

Insuper asserit THUCYDIDES, (z) quòd *Græci* primùm venerunt in *Siciliam* tercentis ferè annis postquàm *Siculi* ex *Italiâ* cum Exercitu profecti Insulam illam invaserant: pone id accidisse ducentis octoginta annis post, ac *Syracusas* conditas fuisse tercentis decem annis ante finem belli *Peloponnesiaci*; atque ante eamdem Epocham quingentis nonaginta annis *Siculos* invasisse *Siciliam*, idest, circiter vicesimum septimum SALOMONIS annum. HELLANICUS (*a*) asserit id factum in tertiâ Generatione ante bellum *Trojanum*; & anno vicesimo sexto, ex quo ALCINOE iniverat Sacerdotium JUNONIS *Argivæ*; & PHILISTIUS *Syracusanus* id evenisse octogesimo anno ante bellum *Trojanum*: hinc sequitur, quòd bellum *Trojanum*, & expeditio *Argonautarum* evenenerunt post SALOMONIS, & ROBOAMI interitum, & nequeunt esse multò antiquiores, quàm nos fecimus.

Regni *Macedonici* (*b*) fundamenta jecerunt CARANUS, & PERDICCAS, qui erant è familiâ TEMENI Regis *Argorum*, & ex *Argis* aufugerunt Regnum obtinente PHIDONE CARANI fratre. TEMENUS & ejus duo fratres Duces fuerunt *Heraclidarum* in *Peloponnesum* revertentium, cum iis divisit Regionem, quam subegerant: ipse obtinuit *Argos*: post illum, & filium suum CISUM Posteri TEMENI partiti sunt Regnum *Argivum*, quod tandem PHIDON in unum redegit, expulsis Necessariis suis. PHIDON, potentior factus, in *Peloponnesum* pondera, & mensuras intulit, & argentum feriit; atque, submotis *Pisæis*, & *Eliis* præ-

L 3 fuit

(z) Thucydid. l. 6. initio.
(*a*) Apud Dionys. l. 1. p. 15. (*b*) Herodot. l. 8. c. 137.

CAP. I. fuit ludis Olympicis; sed paulò post devictus fuit ab *Eliis*, & *Lacædemoniis.* Primus *Macedoniæ* Rex (*c*) HERODOTO est PERDICCAS; sed recentiores, ut LIVIUS, PAUSANIAS, & SUIDAS putant CARANUM fuisse primum Regem: JUSTINUS ait post CARANUM regnavisse PERDICCAM, & SOLINUS in CARANI locum successisse PERDICCAM, & eum primum Regis nomen obtinuisse. Probabile est CARANUM, & PERDICCAM coævos fuisse, circiter idem tempus PHIDONEM fugisse, & principio in *Macedoniâ* parva Regna constituisse, quæ post CARANI interitum in unum sub PERDICCA coaluerunt. HERODOTUS affirmat (*d*), quòd post PERDICCAM Regno potiti sunt unus post alium ARÆUS, aut ARGÆUS, PHILIPPUS, ÆROPUS, ALCETAS, AMYNTAS, & ALEXANDER. ALEXANDER erat ejusdem ætatis ac XERXES *Persarum* Rex, & decessit anno quarto Olympiadis septuagesimæ nonæ: huic successit PERDICCAS, & PERDICCÆ ARCHELAUS filius: ait THUCYDIDES (*e*) octo fuisse Reges *Macedoniæ* ante hunc ARCHELAUM: Et Chronologi ponentes unumquemque Regem Rêgno potitum per quadraginta annos & amplius, fecerunt PHIDONEM, atque CARANUM vixisse ante Olympiadas institutas; verumtamen, si singulos Reges per duodeviginti, aut viginti annos Regnum obtinuisse ponamus, ætates septem priorum Regum retrorsum computatæ ab ALEXANDRI interitu, referent PHIDONIS Imperium, & initium Regni *Macedonici* sub PERDICCA, & CARANO ad quadragesimam sextam, aut septimam, Olympiadem, præterpropter. Hæc haud multò vetustiora esse possunt, siquidem LEOCIDES PHIDONIS filius, & ALCMÆONIS filius MEGACLES uno eodémque tempore proci fuerunt AGARISTÆ filiæ CLISTHENIS Regis *Sicyonis*, ut ab HERODOTO (*f*) discimus; & *Amphictyones*, auctore SOLONE, ALCMÆONI, CLISTHENI, & EUROLYCO Regi *Thessaliæ* tradiderunt Imperium Exercitûs, quem coegerant ad *Cirrham* oppugnandam; *Cirrhæi* autem subacti fuerunt

(*c*) Herodot. l. 8.
(*d*) Herodot. l. 8. c. 139.
(*e*) Thucyd. l. 2. prope finem.
(*f*) Herodot. l. 6. c. 127.

fuerunt anno secundo Olympiadis quadragesimæ septimæ, juxta Marmora. Quapropter PHIDON, ejus frater CARANUS, SOLON, ALCMÆON, CLISTHENES, & EUROLYCUS ejusdem ætatis fuerunt, atque fioruerunt circiter octavam, aut nonam, Olympiadem supra quadragesimam. Cùm hi jam Senes essent, floruit CRÆSUS; SOLON enim CRÆSUM allocutus est; & ALCMÆON hospitio recepit, & *Delphos* duxit Legatos, quos CRÆSUS miserat ad Oraculum interrogandum anno primo Olympiadis quinquagesimæ sextæ, secundùm Marmora, atque accersitus fuit à CRÆSO, & ingentibus muneribus auctus. Chronologia Græcorum.

Quia verò tempora, quæ initium Imperii *Persici* præcesserant, & Marmoribus mandata, collecta fuerunt ex tempore, per quod quisque Rex Regnum obtinuit, & hæc tempora habita fuerunt æquipollentia Generationibus, quarum tres occupant ferè centum annos; & quia tempora, per quæ singuli Reges imperare solent, breviora sunt in ratione fermè quatuor ad septem: ideo Chronologia, quæ in his Marmoribus legitur, & quæ pertinet ad tempora ante *Mediam* à CYRO devictam anno quarto Olympiadis sexagesimæ, ad veritatem quàmproximè accedet, si tempora hanc victoriam præcedentia brevientur in ratione quatuor ad septem. Sic *Cirrhæi* domiti fuerunt anno secundo Olympiadis quadragesimæ septimæ, juxta Marmora, idest, anno quinquagesimo quarto ante *Mediam* subactam; & hic annorum numerus brevior factus in indicatâ ratione, fit annorum triginta & unius, qui subducti ex anno quarto Olympiadis sexagesimæ statuit *Cirrham* devictam ad annum primum Olympiadis quinquagesimæ tertiæ: atque, Marmoribus eàdem ratione correctis, perspicitur ALCMÆONEM hospitio recepisse & *Delphos* duxisse Legatos à CRÆSO ad Oraculum consulendum missos, anno primo Olympiadis quinquagesimæ octavæ; scilicet quarto anno ante quàm *Sardes* à CYRO subacti fuerunt: pariter, PISISTRATI Tyrannis, quæ *Athenis*, secundùm Marmora, incepit anno quarto Olympiadis quinquagesimæ quartæ, recidit, post similem correctionem ad annum tertium Olympiadis quinquagesimæ septimæ, & idcircò SOLON diem ultimum obiit anno quarto Olympiadis ejusdem. Hæc me-

CAP. I. Methodus adhibenda tantùm est, quando alia Argumenta deficiunt; ubi autem adsunt, meliora Argumenta præferenda sunt.

IPHITUS (*g*) tùm Templo JOVIS *Olympici*, tùm Olympicis Ludis præfuit, & post eum ii, qui in ejus locum successerunt ad vicesimam sextam Olympiadem usque: & interea Victores *Tripode* donabantur: Sed *Pisæi* devictis *Eliis*, Ludis istis præesse cœperunt, & Victores coronare, atque *Carnea* in APOLLINIS honorem instituerunt; atque semper præfuerunt, quoad PHIDON eos honori cedere coegit, idest, usque ad quadragesimam nonam Olympiadem circiter: Nam, (*h*) Olympiade quadragesimâ octavâ *Elii*, qui *Pisæorum* consilium subolfecerant, ingressi sunt horum Regionem; sed ab iis impetratum est ut domum pacatè redirent; deinde *Pisæi* foedere sibi jungentes plures alias *Græcas* nationes, bellum *Eliis* intulerunt, & tandem devicti fuerunt: dum hoc bellum gereretur, opinor, PHIDON præfuit, puta, Olympiade quadragesimâ nonâ; nam, (*i*) quinquagesimâ, ut finis poneretur contentionibus, quæ inter Reges de jure præsidendi agitabantur, forte ad id electi fuerunt duumviri ex *Elide*, quorum numerus Olympiade sexagesimâ quintâ jam ad novenarium ascenderat, & deinde ad decadem: Hi Judices dicti fuerunt *Hellenodicæ*, Judices *Græciæ* nomine. PAUSANIAS ait, quòd *Elii* PHIDONEM vocaverant, & simul cum eo celebraverant octavam Olympiadem; dixisse poterat quadragesimam nonam; HERODOTUS autem asserit, quòd PHIDON *Elios* removerat: utrumque verum esse potest: Fieri potest, ut *Elii* PHIDONEM contra *Pisæos* advocaverint, & ut hic, cùm victor esset, eos à præsidendo Ludis Olympicis prohibuerit, & ut isti, fœdere facto cum *Lacædemoniis*, excusserint PHIDONIS dominationem, & jus præsidendi recuperaverin.

Docet STRABO (*k*) PHIDONEM fuisse decimum à TEMENO; non decimum Regem; nam, inter CISUM, & PHIDONEM nullus Rex fuit, sed decimus è patre in filium, TEMENO incluso.

Si

(*g*) Strabo l. 8. p. 355.
(*h*) Pausan. l. 6. c. 22.
(*i*) Pausan. l. 5. c. 9.
(*k*) Strabo l. 8. p. 358.

Si Generatio per natu maximos non extenditur ultra viginti septem annos; hæc novem intervalla suppeditabunt ducentos quadraginta tres annos, qui à quadragesimâ octavâ Olympiade, quâ florebat PHIDON, numerati versùs antiquiora tempora, referunt reditum *Heraclidarum* ad quinquagesimum annum ante initium Olympiadum, ut supra inveneramus. Sed Chronologi computant quingentos & quindecim annos ab *Heraclidarum* reditu ad quadragesimam octavam Olympiadem, & PHIDONEM statuunt septimum à TEMENO; quod idem est, ac assignare octoginta quinque annos singulis Generationibus, quæ putatio recipi non potest. Chronologia Græcorum.

Babylonem cepit CYRUS, juxta PTOLOMÆI Canonem, novem annis antequàm decessit, anno NABONASSARI ducentesimo nono, anno secundo Olympiadis sexagesimæ: *Sardes* autem cepit paulò antè; nempè anno primo Olympiadis quinquagesimæ nonæ, ut SCALIGER ex SOSICRATE colligit: CROESUS tunc *Sardibus* regnabat, regnavítque annos quatuordecim, ideò regnare cœpit anno tertio Olympiadis quinquagesimæ quintæ. SOLON, postquam Leges *Athenienſibus* condidit, eos jurejurando obstrinxit, ut leges suas servarent, quoad ipse ex itineribus, quæ suscepturus erat, regressus fuisset; ac decem annos peregrinatus est, adiens *Ægyptum*, atque *Cyprum*, & invisens THALETEM *Milesium*: Cùm autem *Athenas* repetisset, invenit PISISTRATUM, qui hujus urbis Tyrannidem affectabat; quâ de causâ SOLON iterùm peregrè profectus est; & tunc à CROESO *Sardes* accersitus fuit: CROESUS autem, antequam eum SOLON convenit, subegerat totam *Aſiam Minorem* ad *Halym* Fluvium usque: igitur à SOLONE conventus fuit Regno suo ad finem spectante: colloquium istud statuere possumus ad nonum ab inchoato CROESI Regno annum, videlicet ad annum tertium Olympiadis quinquagesimæ septimæ; ac licet ponere Leges à SOLONE datas duodecim annis ante, idest, anno tertio Olympiadis quinquagesimæ quartæ: leges autem à DRACONE latas adhuc decem annis ante, idest, anno primo Olympiadis quinquagesimæ secundæ. Postquàm CROESUM convenit SOLON ivit in

CAP. I. *Ciliciam* & plura alia loca, atque peregrè (*l*) mortuus eſt: hoc autem accidit anno ſecundo, ex quo PISISTRATUS Tyrannidem occupaverat. COMIAS Archon erat tum cùm SOLON poſt primùm ſuſcepta itinera reverſus eſt *Athenas*; atque anno ſequenti Archon fuit HEGESTRATUS, ante cujus anni finem mortuus eſt SOLON, anno tertio Olympiadis quinquageſimæ ſeptimæ, ut ſupra; quæ computatio objectionem PLUTARCHI ſupra memoratam removet.

Jam oſtendimus *Phœnicios* è *Sidone* ductos à CADMO aliiſque Ducibus, cùm hoſtes fugerent, *Græciam* veniſſe & ſecum litteras atque alias artes attuliſſe circa ſextum & decimum annum Regni DAVIDIS; EUROPAM ſororem CADMI fugiſſe è *Sidone* aliquot ante eum dies & *Cretam* petiiſſe, ibíque MINOEM peperiſſe circa duodeviceſimum aut viceſimum annum Regni *Davidici*; SESOSTRIM, magnúmque BACCHUM, & ideo etiam OSIRIM, fuiſſe unum eundémque Regem *Ægypti* ac SESACHUM; & *Ægypto* egreſſum fuiſſe ad gentes perdomandas quinto ROBOAMI anno, atque obiiſſe viginti quinque annos poſt SALOMONEM; Expeditionem *Argonauticam* factam fuiſſe anno tertio & quadrageſimo, circiter, poſt SALOMONIS interitum; *Trojam* captam fuiſſe ſex aut octo ſupra ſeptuaginta annos poſt ejuſdem SALOMONIS mortem; *Phœnicios* è *Tyro* ab oris *Maris Rubri* expulſos ab *Edomitis* fuiſſe circa ſeptimum & octogeſimum annum poſt SALOMONIS obitum, ac, duobus vel tribus annis poſt, aggreſſos fuiſſe longa itinera in *Mare mediterraneo* vela facientes *Hiſpaniam* uſque & ultra, duce, Viro, qui ob induſtriam, prudentiam, & regiones detectas, inſignitus fuit nominibus MELCARTI, atque HERCULIS; Reditum *Heraclidarum* in *Peloponneſum* accidiſſe circiter centum quinquaginta & octo annos à SALOMONIS morte; LYCURGUM Legiſlatorem *Lacedæmone* regnaviſſe, & tribus Diſcis Olympicum theſaurum auxiſſe anno primo Olympiadis decimæ octavæ, vel duceuteſimo ſeptuageſimo tertio anno poſt SALOMONEM mortuum,

(l) Phanias Eph. apud. Plut. in vitâ Solonis.

tuum, quo tempore *Quinquertium* additum fuit Ludis-Olympicis; *Græcos* paulò post cœpisse *Triremes* struere, Coloniásque in *Siciliam* & *Italiam* deducere, unde Regiones illæ nomen *magnæ Græciæ* sunt adeptæ; Primum *Messenium* bellum finitum fuisse ad tercentesimum quinquagesimum à SALOMONIS interitu annum, anno primo Olympiadis tricesimæ septimæ; PHIDONEM coævum SOLONIS fuisse, Ludísque Olympicis præfuisse Olympiade quadragesimâ nonâ, quæ recidit in annum tercentesimum nonagesimum septimum à SALOMONIS obitu; DRACONEM Archontem fuisse, suásque Leges confecisse, anno primo Olympiadis quinquagesimæ secundæ; SOLONEM verò anno tertio Olympiadis quinquagesimæ quartæ; eundémque SOLONEM invisisse CROESUM anno tertio Olympiadis quinquagesimæ septimæ, sive quatercentesimo tricesimo tertio anno post SALOMONIS mortem; Denique CYRUM cepisse *Sardes* quidem anno quatercentesimo tricesimo octavo, *Babylonem* verò anno quatercentesimo quadragesimo tertio, & *Ecbatanam* anno quatercentesimo quadragesimo quinto post SALOMONIS interitum. Quæ Periodi sic constitutæ habendæ sunt pro fundamentis, quibus veterum temporum Chronologia superstruatur; & ad hanc Chronologiam determinandam nihil aliud faciendum superest, nisi ut Periodi istæ reddantur, si fieri potest, paulò accuratiores, & ostendatur quo pacto inter se conciliari possint illæ, & reliquæ *Græcorum*, *Ægyptiorum*, *Assyriorum*, *Chaldæorum*, *&* *Medorum* Antiquitates. Chronologia Græcorum.

Dum BACCHUS *indicâ* expeditione detinebatur, THESEUS, ut jam diximus, ARIADNAM deseruit in Insulâ *Naxo*, vel *Diâ*, & *Athenarum* Regnum in patris ÆGEI locum suscepit; ARIADNA autem evasit BACCCHI ex *Indiâ* redeuntis amasia, ejúsque triumphantis comes fuit; atque hæc acciderunt anno, circiter, decimo post SALOMONIS interitum; ex hoc autem tempore octo Reges *Athenas* gubernârunt, videlicet, THESEUS, MENESTHEUS, DEMOPHOON, OXYNTES, APHIDAS, THYMOETES, MELANTHUS, atque CODRUS; Hi Reges, si singuli, cunctis pensatis, regnavisse ponantur annos undeviginti, conficere possunt centum quinquaginta duos annos, & horum Regnorum

 finem

CAP. I. finem incidere in annum ante Olympiadas quadragesimum quartum, circiter; Deinde regnaverunt duodecim Archontes, qui, dum viverent, honorem hunc usurpabant; quorum unicuique tribue Regnum quatuor aut quinque annorum supra decem, (non enim potestas eorum satis erat firma,) & hinc habebis centum septuaginta annos, præter-propter; & Archontes perpetui esse desierunt *Athenis* circiter annum secundum Olympiadis tricesimæ tertiæ. Postea susceperunt habenas septem Archontes decennes, quibus tribui solent septuaginta anni; sed, quia nonnulli ante decennium exactum mortui sunt, fieri potest ut septem illorum Dominatio ultra quadraginta annos non ascenderit, & ideo finem habuerit circa annum secundum Olympiadis quadragesimæ tertiæ, circa quod tempus initium sumpsit secundum bellum *Messenicum*; Archontes in denos annos creatos exceperunt annui, è quibus fuerunt Legumlatores DRACO atque SOLON. Paulò post CODRI mortem, NELEUS ex ejus filiis secundus, ferre non potens MEDONEM claudum fratrem *Athenis* regnantem, in *Asiam* se recepit, quò eum secuti sunt fratres natu minores ANDROCLES atque CYARETUS pluresque alii: hi dicti sunt *Jonii* ab JONE filio XUTI, qui duxit *Atheniensium* exercitum, circa mortem ERECHTHEI, & *Joniæ* nomen tribuerunt Regioni, quam invaserunt: &, viginti aut viginti quinque annis post CODRI mortem, novæ illæ Coloniæ, cùm jam *Joniam* ditione tenerent, sibimet ipsæ præfecerunt cœtum dictum *Panionium*, compositum ex Viris desumptis ex duodecim urbibus, nempe, *Mileto*, *Myo*, *Priene*, *Ephesô*, *Colophone*, *Lebedo*, *Teo*, *Clazomenis*, *Phocæâ*, *Samo*, *Chio*, atque *Erythræâ*: atque hæc fuit Migratio *Jonica*.

Dum * *Græci* & *Latini* suam Chronologiam technicam constituebant, magna fuit de *Romæ* antiquitatibus disceptatio: eam *Græci* faciebant Olympiadibus multò antiquiorem; quorum nonnulli dicebant illam ab ÆNEA conditam fuisse; alii à ROMO filio aut nepote ÆNEÆ; alii à ROMO filio aut nepote LATINI Regis *Aboriginum*; alii à ROMO filio ULYSSIS, aut ASCANII; aut

* Vide Dionys. Halicarnass. lib. 1. p. 44. & 45.

aut ITALI: atque *Latinorum* aliqui in *Græcorum* sententiam principio dilapsi sunt, dum eam ædificatam affirmabant à ROMULO filio aut nepote ÆNEÆ. TIMÆUS *Siculus* vult eam conditam fuisse à ROMULO nepote ÆNEÆ plus quàm centum annis ante Olympiadas; hanc sententiam secutus est NÆVIUS Poeta, qui erat viginti annis natu major quàm ENNIUS, & arma tulerat in primo bello *Punico*, ejúsque belli historiam scripserat. Hactenus nihil certi constitutum fuerat; sed ad quadragesimum aut quinquagesimum annum supra centesimum ab interitu ALEXANDRI *Magni* dici cœptum est *Romam* iterum ædificatam fuisse à ROMULO in decimo quinto ævo post excidium *Trojæ*; dum ævum dicebant, intelligebant Regna Regum *Latinorum* vel *Albæ*, & primis quatuordecim Regnis tribuebant, circiter, quatercentos triginta duos annos, sequentibus autem septem Regibus *Romæ* ducentos quadraginta quatuor, qui duo numeri simul sumpti conficiunt sexcentos sexaginta sex annos à *Trojâ* deletâ, secundùm hos Chronologos; sed tempus hoc nimis longum est pro naturæ cursu; atque hac computatione *Romæ* fundationem ad sextam sive septimam Olympiadem referebant; VARRO eam statuebat anno primo septimæ Olympiadis & *Romanorum* plerique VARRONI assentiebant; sed difficile est inter se conciliare ratiocinationem hanc, & solemnes naturæ leges. Etenim, ex quo Chronologia certa est, nullum invenio exemplum in historiâ, quòd septem Reges, quorum plerique fuerunt interfecti, Regno potiti fuerint per ducentos quadraginta quatuor annos serie continuâ. Quatuordecim Regna Regum *Latinorum*, (si cuique viginti anni tribuantur, adæquatis rationibus,) conficiunt ducentos octoginta annos, quos si dinumeres à *Trojæ* excidio, finire reperies ad tricesimam octavam Olympiadem; singulis autem Regnis septem Regum *Romanorum*, cùm eorum quatuor vel quinque fuerint obtruncati, & unus expulsus, tribui possunt, moderatâ quâdam computatione, quindecim aut sexdecim anni, rationes compensando; tribuantur septemdecim; inde obtinebuntur centum undeviginti anni; qui, retroversum à Regifugio dinumerati, iterum deducent ad tricesimam octavam Olympiadem: quibus duobus ratiociniis *Roma*

Chronologia Græcorum.

 ædifi-

CAP. I. ædificata videtur in tricesimâ octavâ Olympiade, aut circiter. Simul additis ducentis octoginta, & centum undeviginti annis, habentur omnino anni tercenti nonaginta novem; qui idem numerus conficitur, si singuli ex Regibus viginti cum uno gubernavisse ponantur novemdecim annos. En igitur totum tempus, quod inter *Trojæ* excidium & Regifugium intercessit; quod retroversum dinumeretur à Regifugio, idest, ab anno primo Olympiadis sexagesimæ octavæ; & sic *Trojæ* excidium in annum septuagesimum quartum à SALOMONIS interitu, circiter, recidet.

Cùm SESOSTRIS è *Traciâ Ægyptum* regredi cogitaret, reliquit in *Colchide* ÆETEM cum exercitûs parte, qui hunc transitum tueretur; atque PHRYXUS & soror HELLE, fugientes INUM filiam CADMI paulò post ad ÆETEN confugerunt vecti navigio, cujus insigne erat *aries aureus*: quapropter INO vivebat decimo quarto anno ROBOAMI, quo anno SESOSTRIS *Ægyptum* repetiit, & idcirco CADMUS pater INUS floruit DAVIDE regnante, & non antea. CADMUS fuit pater POLYDORI; hic pater LABDACI patris LAII, patris OEDIPI, qui pater fuit ETEOCLIS & POLYNICIS, qui se mutuò interemerunt in bello septem Ducum ad *Thebas*, decem vel duodecim annis, circiter, post expeditionem *Argonautarum*; THERSANDER autem POLYNICIS filius *Trojano* bello adfuit. Cùm hæ Generationes procedant per natu majores, qui sanè juvenes Uxorem ducebant, si Generationi cuique assignentur viginti quatuor anni, præter-propter, POLYDORUS natus statuetur ad duodevicesimum, Regni DAVIDIS annum, circiter; itaque CADMUS poterat fuisse adolescens, & adhuc cælebs cùm in *Græciam* primò venit. In hac primâ peregrinatione vela fecit *Rhodum* & inde in *Samothraciam*, quæ Insula prope *Thraciam* est ad borealem *Lemni* partem, atque ibi duxit HARMONIAM sororem JASII & DARDANI; unde nata sunt Mysteria *Samothracica*; POLYDORUS autem hoc conjugio natus esse potest, & quidem uno aut altero post eorum adventum anno; atque EUROPA tunc esse poterat juvenis & in ipso ætatis flore. Hæ Generationes benè breviores esse nequeunt; quapropter CADMUS ejúsque filius

PO-

POLYDORUS juniores non erant, quàm nos posuimus; sed neque multò seniores fuisse possunt, quin POLYDORUS ejus ætatis fiàt, quâ fieri non potest ut in *Europâ* natus sit, & ut sit filius HARMONIÆ sororis JASII. Igitur LABDACUS in lucem editus est Regno DAVIDIS ad finem vergente; LAJUS vicesimo quarto SALOMONIS anno; OEDIPUS verò ROBOAMI septimo, aut circiter; nisi dicere malis POLYDORUM *Sidone* natum fuisse antequam pater suus in *Europam* venit; Sed POLYDORI nomen *Græcum* est.

Chronologia Græcorum.

POLYDORUS duxit NYCTEIDEM NYCTEI filiam, qui in *Græciâ* natus erat; cùmque juvenis mortuus esset, reliquit Regnum suum filiúmque LABDACUM adhuc puerum curæ NYCTEI. Tunc EPOPEUS Rex *Ægialei*, cui postea nomen fuit SICYONI, rapuit ANTIOPAM filiam NYCTEI; (*m*) quapropter ei NYCTEUS bellum intulit, & à prælio victor discessit, sed ambo vulnera acceperunt & paulò post interierunt. LABDACI tutelam & Regni administrationem NYCTEUS reliquit fratri LYCO; EPOPEUS autem vel, ut HYGINUS (*n*) eum appellat, EPAPHUS *Sicyonius* Regnum suum reliquit LAOMEDONTI qui statim bello finem imposuit, ANTIOPAM domum remittens, quæ revertens AMPHIONEM & ZETUM peperit. LABDACUS, cùm adolevisset, à LYCO Regnum recepit; &, paulò post moriens, illud pro LAIO puero filio suo regendum iterùm LYCO commisit. ZETHUS & AMPHION, cùm jam viginti, circiter, annos nati essent, LYCUM, hortante matre ANTIOPA de medio sustulerunt, LAIUM coegerunt ad PELOPEM confugere, *Thebas* occupârunt & muro cinxerunt; AMPHION duxit NIOBEM PELOPIS sororem, ex quâ plures liberos suscepit, &, inter ceteros, CHLORIM matrem PERICLYMENI *Argonautæ*. PELOPS pater fuit PLISTHENIS, ATREI, atque THYESTIS: AGAMEMNON autem & MENELAUS, quos sibi filios ATREUS adoptavit *Trojano* bello interfuerunt. ÆGYSTUS filius THY-

(*m*) Pausan. l. 2. c. 6.
(*n*) Hygin. Fab. 7. & 8.

CAP. I. THYESTIS obtruncavit AGAMEMNONEM anno post *Trojam* captam; & ATREUS mortuus est statim antequam PARIS HELENAM rapuit, quod, HOMERO teste, (*o*) accidit viginti annis antequàm *Troja* caperetur. DEUCALION filius MINOIS (*p*) fuit inter *Argonautas*; & TALUS alius MINOIS filius ab *Argonautis* interfectus est; IDOMENEUS autem & MERIONES nepotes MINOIS *Trojano* bello adfuerunt. Hæc omnia confirmant, quæ supra tradita sunt de ætate CADMI & EUROPÆ, ac eorum posteritatis, atque ostendunt interitum EPOPEI vel EPAPHI Regis *Sicyonis*, atque nativitatem AMPHIONIS ac ZETI referri debere ad decimum SALOMONIS annum; atque ad ejusdem Regis tricesimum, aut circiter, *Thebas* captas ab AMPHIONE & ZETO, & LAII fugam ad PELOPEM. Fieri potest, ut AMPHION duxerit PELOPIS sororem eodem anno, & ut PELOPS in *Græciam* venerit tribus aut quatuor annis ante fugam istam, vel circiter vicesimum sextum SALOMONIS annum.

ERECTHEO *Athenis*, & CELEO *Eleusi* regnantibus, CERES in *Atticam* venit, & TRIPTOLEMUM CELEI filium eduxit, eúmque docuit tritici sationem. Sui (*q*) copiam fecit JASIONI vel JASIO fratri HARMONIÆ uxoris CADMI; & statim ac illa mortua fuit, ERECTHEUS interemptus fuit in bello, quod inter *Athenienses* & *Eleusinios* gerebatur; atque in CERERIS honorem, eò quòd agriculturam *Græcos* docuisset, CELEUS & EUMOLPUS *Sacra Eleusinia* instituerunt cum (*r*) *Ægyptiis* cæremoniis, atque Sepulchrum sive Templum ei erectum fuit *Eleusi*, in quo CERERIS Sacerdotium exercebant familiæ CELEI & EUMOLPI: Hoc Templum cum illo, quod EURIDICE extruxit in honorem filiæ DANAES sub JUNONIS *Argivæ* nomine sunt prima exempla, quæ in *Græciâ* reperio, mortuorum inter Deos relatorum, cum Templis, sacris Ritibus, Sacrificiis, & Initiationibus, atque Sacerdotum serie ad hæc perficienda.

Jam

(*o*) Homer. Iliad. Ω.
(*p*) Hygin. Fab. 14.
(*q*) Homer. Odiss. E. Diodor. lib. 5. p. 237.
(*r*) Diodor. l 1. p. 17.

Jam ex hac historiâ patet, ERECHTHEUM, CELEUM, EUMOLPUM, CERFREM, JASIUM, CADMUM, HARMONIAM, ASTERIUM, & DARDANUM JASII fratrem & unum ex his, qui *Trojanum* Regnum condiderunt, coæquales omnes fuisse, & juventute floruisse quando CADMUS primùm in *Europam* venit. ERECHTHEUS multò senior fuisse non potest, quia aliqua intercessit familiaritas inter ejus filiam PROCRIN & MINOEM *Cretæ* Regem; atque ejus nepos THESPIS habuit quinquaginta filias, quæ sui copiam HERCULI fecerunt; & ejus filia ORITHYIA mater fuit CALAIS & ZETI, qui, juvenes, *Argonautæ* fuerunt; atque ejus filius ORNEUS (*s*) fuit pater PETEI, patris MNESTEI, qui *Trojano* bello interfuit: sed neque multò junior fuisse potest, quia secundus ejus filius PANDION, qui cum METIONIDE Regno pepulit CECROPEM fratrem natu maximum pater fuit ÆGEI, patris THESEI; & METION, alter ex ejus filiis, pater fuit EUPALAMI patris DÆDALI, qui THESEO vetustior fuit; atque ejus filia CREUSA nupsit XUTO filio HELLENIS, & ex eo suscepit duos filios ACHÆUM & JONEM; JON verò Dux fuit exercitûs ATHENIENSIUM contra *Eleusinios*, in eo prœlio, in quo avus ejus ERECTHEUS enectus fuit; & hæc acciderunt statim antequàm *Eleusinia Sacra* instituerentur, & ante Regnum à PANDIONE patre ÆGEI susceptum. ERECHTHEUS, cùm *Ægyptius* esset, inde triticum portandum curavit, ob quod beneficium Rex *Athenarum* fuit creatus; &, eo Regnum ineunte, CERES è *Siciliâ* in *Atticam* advecta est quærens filiam PROSERPINAM. Non multùm à vero possumus aberrare, statuentes HELLENEM vixisse, aut SAULE aut DAVIDE, & quidem *Hebrone*, regnante, ERECHTHEUM Regnum capessisse anno vicesimo quinto; CEREREM in *Atticam* venisse tricesimo; TRIPTOLEMUM quadragesimo DAVIDIS, circiter, triticum distribuisse; CEREREM verò & ERECHTHEUM interiisse, atque *Eleusinia Sacra* insti-

Chronologia Græcorum.

(s) Pausan. l. 2. c. 25.

CAP. I. tuta fuisse inter decimum & decimum quintum SALOMONIS annum.

TEUCER, DARDANUS, ERICHTHONIUS, TROS, ILUS, LAOMEDON, & PRIAMUS, unus post alium *Trojæ* regnaverunt; unde, singulis tribuendo circiter viginti annos rationibus æquatis, conficiuntur centum quadraginta anni; hos retroversum computa à *Trojæ* excidio, & constituent initium Regni TEUCRI ad decimum quintum *Davidici* Regni annum, circiter; initium autem Regni DARDANI ad CERERIS dies, quæ rem habuit cum JASIO DARDANI fratre; cùm tamen Chronologi sex ultimis ex hisce Regibus tribuant ducentos nonaginta sex annos, unde conficitur eorum unumquemque regnavisse quadraginta novem annos cum triente, cunctis pensatis, atque primum floruisse MOSE vivente. DARDANUS duxit filiam TEUCRI filii SCAMANDRI, & in ejus locum successit: ergo TEUCER DAVIDI coæqualis fuit.

Reverso in *Ægyptum* SESOSTRI frater ejus DANAUS non solùm ei necem machinatus est, ut supra diximus, sed etiam filiis suis, quæ quinquaginta nupserant filiis SESOSTRIS, imperavit ut viros obtruncarent; ac deinde ex *Ægypto* cum filiis fugit longâ navi quinquaginta remis instructâ. Quæ fuga recidit in decimum quartum ROBOAMI annum. DANAUS primò *Lindum* urbem Insulæ R*hodi* venit, ubi Templum struxit, & statuam MINERVÆ posuit, trésque filias amisit ictas peste, quæ tunc ibi grassabatur; posteà cum reliquis filiis *Argos* advectus est. Quapropter *Argos* appulit quinto aut sexto decimo ROBOAMI anno: & denique, de Regno *Argivo* contendens cum GELANORE EURYSTHEI fratre, à Populo Rex creatus fuit, & *Argis* regnavit dum EURYSTHEUS *Mycenis* imperabat; EURYSTHEUS autem eodem, quo HERCULES, anno (*t*) natus est. GELANOR & EURYSTHEUS fuerunt filii STHENELI & NICIPPES filiæ PELOPIS; at STHENELUS filius fuit PERSEI & Rex *Argorum*; DANAUS verò, qui in ejus locum suffectus fuit, suc-

(*t*) Apollodor. l. 2. Sect. 5.

successorem habuit generum LINCEUM; hic filium ABANTEM. Hic est ille ABAS, qui vulgò, sed falsò, putatur pater ACRISII & PRÆTI. Sub *Argonautarum* expeditione imberbes erant CASTOR & POLLUX, eorúmque sorores HELENA & CLYTEMNESTRA puellæ, atque eorum uxores PHOEBE & ILAIRA valde juvenes; omnes hi, & *Argonautæ* LYNCEUS atque IDAS erant nepotes GORGOPHONES filiæ PERSEI filii DANAES filiæ ACRISII & EURYDICES: PERIERES autem atque OEBALUS, viri GORGOPHONES, fuerunt filii CYNORTIS filii AMYCLÆ fratris EURIDICES. MESTOR vel MASTOR frater STHENELI duxit LYSIDICEM alteram filiam PELOPIS; PELOPS autem HYPPODAMIAM filiam EVARETIS filiæ ACRISII. ALCMENA mater HERCULIS filia fuit ELECTRYONIS; fratres verò GORGOPHONES fuerunt STENELUS, MESTOR & ELECTRIO, atque filii PERSEI & ANDROMEDÆ: ÆSCULAPIUS *Argonauta* erat nepos LEUCIPPI & PHLEGIÆ, atque LEUCIPPUS filius PERIERIS nepotis AMYCLÆ fratris EURYDICES: AMYCLAS & EURYDICE nati sunt ex LACÆDEMONE & SPARTA: at CAPANEUS, unus ex septem Ducibus in *Thebas*, fuit vir EVADNES filiæ IPHIS filii ELECTORIS filii ANAXAGORÆ filii MEGAPENTHIS filii PRÆTI fratris ACRISII. Ex his omnibus Generationibus confici potest PERSEUM, PERIEREM, & ANAXAGORAM fuisse ferè coævos MINOIS, PELOPIS, ÆGEI, & SESACI; ACRISIUM, PROETUM, EURIDICEM, & AMYCLAM, cùm ante hos fuerint duabus breviusculis Generationibus, vixisse, circiter, eodem tempore, quo DAVID atque ERECHTHEUS; Templum JUNONIS *Argivæ* ædificatum fuisse circa tempus illud, quo Templum SALOMONIS; siquidem ædificatum fuit ab EURYDICE in honorem filiæ DANAES, ut supra diximus; vel, ut alii volunt, à PIRASO vel PIRANTHO ARGI filio & successore & filio nepotis PHORONEI: nam, prima Sacerdos hujus Deæ fuit CALLITHEA filia PIRANTHI; CALLITHEÆ successit ALCINOE circiter tres Generationes ante *Trojæ* excidium, idest,

Chronologia Græcorum.

CAP. I. circiter medium SALOMONIS Regnum: eâ Sacerdotium exercente, *Siculi* ex Italiâ in *Siciliam* transmigraverunt: & postea HYPERMESTRA filia DANAI JUNONIS Sacerdos facta est, & floruit tempore quod proximè præcessit *Argonautarum* expeditionem: ADMETA filia EURYSTHEI Sacerdotio hoc fungebatur circa tempus belli *Trojani*. ANDROMEDA uxor PERSEI filia fuit CEPHEI *Ægyptii*, filii BELI, secundùm HERODOTUM (u); *Ægyptius* autem BELUS fuit AMMON: illam PERSEUS rapuit ex *Joppâ*, ubi CEPHEUS, cognatus, puto, uxoris SALOMONIS, eo regnante degebat. ACRISIUS & PRÆTUS fuerunt filii ABANTIS; at non illius ABANTIS, qui fuit DANAI nepos, sed alterius multò vetustioris, qui *Abæam* in *Phocide* condidit, & forsan ille, ex cujus nomine *Eubæa* (w) Insula dicta fuit antiquitus *Abantis*, & ejus Incolæ *Abantes*: etenim APOLLONIUS *Rhodius* (x) affirmat *Argonautam* CANTHUM fuisse filium CANETHI, & CANETHUM hunc ex ABANTIS posteris; at APOLLONII Interpres docet insuper ex hoc ABANTE incolas *Eubœæ* antiquitus vocatos fuisse *Abantes*. Iste ABAS igitur floruit tribus aut quatuor Generationibus ante *Argonauticam* expeditionem, & potuit fuisse pater ACRISII: hujus majores pro *Ægyptiis* habebantur à *Græcis*, & ex *Ægypto* venisse potuerant sub ABANTE in *Eubœam*, & inde in *Peloponnesum*. Inter Reges *Argorum* non annumerandi videntur PHORBAS ejúsque filius TRIOPAS, quia ex *Argis Rhodum* fugâ petierunt; neque CROTOPUS, quia *Argis* discessit, & sibi novam urbem ædificavit in *Megaride*, ut (y) CONON refert.

Diximus PELOPEM in *Græciam* venisse circa vicesimum sextum SALOMONIS annum: illuc (z) venit viventibus ACRISIO, & ENDYMIONE, hujúsque filiis, & ÆTOLUM *Ætoliâ* dispulit. ENDYMION filius fuit ÆTHLII, filii PROTOGENIÆ

(u) Herodot. l 7.
(vv) Bochart. Canaan. part. 2. cap. 13.
(x) Apollon. Argonaut l. 1. v. 77.
(y) Conon. nar. 13.
(z) Pausan. l. 5. c. 1. Apollod l. 1. c. 7.

NIÆ sororis HELLENIS, & filiæ DEUCALIONIS: PHRIXUS & HELLE filii ATHAMANTIS, fratris SISYPHI & filii ÆOLI, filii HELLENIS, fugientes INUM novercam, CADMI filiam, sese in *Colchidem* ad ÆETEM receperunt statim post reditum SESOSTRIS in *Ægyptum*: & JASON *Argonauta* fuit filius ÆSONIS, filii CRETHEI, filii ÆOLI, filii HELLENIS: & CALYCE fuit uxor ÆTHLII, ac mater ENDYMIONIS, atque filia ÆOLI, sororque CRETHEI, SISYPHI, & ATHAMANTIS: ex hisce omnibus consequitur CRETHEUM, SISYPHUM, & ATHAMANTEM floruisse circa finem Regni SALOMONIS & initium ROBOAMI. AETHLIUS, ÆOLUS, XUTHUS, DORUS, TANTALUS, & DANAE vixerunt eodem tempore, quo ERECHTHEUS, JASIUS, atque CADMUS: & HELLEN quidem unâ, DEUCALION verò duabus, circiter, Generationibus antiquiores fuerunt quàm ERECHTHEUS. Multò magis antiqui ut fuerint, fieri nequit, quia XUTUS, natu minimus ex HELLENIS filiis (*a*) duxit CREUSAM filiam ERECHTHEI: sed neque fieri potest ut multò recentiores fuerint, quandoquidem CEPHALUS filius DEIONEI, filii ÆOLI, natu maximi filiorum HELLENIS duxit (*b*) PROCRIN ERECHTHEI filiam; PROCRIS autem virum deseruit ad MINOEM confugiens. Mortuo HELLENE, XUTUS ejus filius natu minimus (*c*) *Thessaliâ* fuit expulsus à fratribus ÆOLO & DORO, apud ERECHTHEUM se recepit, & uxorem duxit CREUSAM filiam ERECHTHEI; ex quâ duos suscepit liberos ACHÆUM & JONEM, quorum junior jam adultus erat ante mortem ERECHTHEI, & imperavit exercitui *Atheniensium* in pugnâ, in quâ ERECHTHEUS vitam amisit: quapropter HELLEN mortuus est unâ, circiter, Generatione ante ERECHTHEUM.

Chronologia Græcorum.

Itaque SISYPHUS condidit *Corinthum* prope finem Regni SALOMONIS, aut initium ROBOAMI. Fugâ PHRIXI & HELLES, pater ATHAMAS exiguum habens Regnum in *Bœotiâ*,

(*a*) Pausan. l. 7. c. 1.
(*b*) Pausan. l. 1. c. 37., & l. 10. c 29.
(*c*) Pausan. l. 7. c. 1.

CAP. I. *tiâ*, furiosus evasit, & obtruncavit filium suum LEARCHUM: ejus uxor INO semet cum altero filio MELICERTA in mare præcipitem egit, & idcirco SISYPHUS *Corinthi* instituit Ludos *Isthmicos* in honorem MELICERTÆ filii fratris. Hæc facta sunt statim postquam SESOSTRIS ÆETAM in *Colchide* reliquerat, &, ut opinor, decimo & quinto aut sexto ROBOAMI anno: igitur ATHAMAS filius ÆOLI & nepos HELLENIS, atque INO filia CADMI floruerunt ad sextum & decimum ROBOAMI annum usque. SISYPHUS, ejúsque successores ORNYTION, THOAS, DEMOPHON, PROPODAS, DORIDAS & HYANTHIDAS unus post alium *Corinthi* regnaverunt usque ad *Heraclidarum* in *Peloponnesum* reditum: deinde Regno potiti sunt, ordine, *Heraclides* ALETES, IXION, AGELAS, PRUMNIS, BACCHIS, AGELAS II., EUDAMUS, ARISTODEMUS, & TELESTES, illúdque tenuerunt circiter centum septuaginta annos; postea *Corinthum* rexerunt *Pritanes*, vel Archontes unius anni, per quadraginta duos, circiter, annos, atque deinde CYPSELUS & PERIANDER per quadraginta octo annos & amplius.

CELEUS Rex *Eleusis*, qui coævus fuit ERECHTHEO, (*d*) filius fuit RHARI, filii CRANAI, qui in CECROPIS locum successit; regnante autem CRANAO, DEUCALION cum filiis HELLENE & AMPHICTYONE diluvium effugit, quod tunc *Thessaliam* submersit, & quod appellatum fuit DEUCALIONIS diluvium: in *Atticam* illi sese receperunt, ubi pauló pòst mortuus est DEUCALION; ejúsque sepulchrum non longè ab *Athenis* conspici auctor est PAUSANIAS. In DEUCALIONIS locum Rex *Thessaliæ* suffectus est ejus filius natu maximus HELLEN, alter autem AMPHYCTION uxorem duxit CRANAI filiam; &, cùm *Thermopylis* regnaret, ibi constituit conventum *Amphyctionum*; cui similem alium pauló post ACRISIUS *Delphis* instituit. Id factum fuit, arbitror, AMPHICTYONE & ACRISIO jam adultis & aptis, qui conventui interessent, puta, inter tempus

(*d*) Hesych. in Κρανάος.

pus, quo DAVID regnare desiit, & illud, quo SALOMON Regnum capessivit; & paulò post, ideſt, circa medium SALOMONIS Regnum, PHEMONOE facta eſt prima APOLLINIS Sacerdos *Delphis*, ubi reſponsa verſibus hexametris reddebat: tunc temporis ACRISIUS per infortunium à nepote PERSEO fuit interemptus. *Thermopylarum* concilium duodecim *Græciæ* populos, abſque *Atticâ*, complectebatur, ergo tunc AMPHYCTIONIS Imperium *Athenas* non comprehendebat: fieri poteſt, ut, quantumvis, laboraret quò in CRANAI ſoceri locum ſuccederet, tamen ERECHTHEO fuerit poſthabitus. Chronologia Græcorum.

Inter Reges CRANAUM & ERECHTHEUM Chronologi ponunt ERICHTHONIUM ejúſque filium PANDIONEM; ſed mihi ERICHTHONIUS hic & hic PANDION ejus filius ſunt ipſi ERECHTHEUS & PANDION ejus filius atque ſucceſſor, quia eorum nomina tantummodo vix mutata repetita ſunt in albo Regum *Atticæ*: etenim ERICHTHONIUS Terræ filius, alumnúſque MINERVÆ, ab HOMERO vocatur ERECHTHEUS; & THEMISTIUS (*e*) docet primum ERECHTHEUM equos currui junxiſſe: atque PLATO (*f*) reſpiciens ad ERICHTHONII in corbitâ fabulam, ait; *Populus magnanimi* ERECHTHEI *pulcher eſt, ſed cùm extractus eſt inſpici debet.* Itaque ERECHTHEUS immediatè CRANAI ſucceſſor fuit AMPHICTYONE *Thermopylis* regnante. Poetæ ad tempus, quo CRANAUS regnabat, DEUCALIONIS diluvium referunt; quapropter mors DEUCALIONIS, & Regna filiorum ſuorum HELLENIS & AMPHICTYONIS in *Theſſaliâ* & *Thermopylis* fuerunt paucis annis, puta, octo vel decem, antequàm ERECHTHEUS Regnum adierit.

Primi *Arcadiæ* Reges, ordine continuo, fuerunt (*g*) PELASGUS, LYCAON, NYCTIMUS, ARCAS, CLITOR, ÆPYTUS, ALEUS, LYCURGUS, ECHEMUS, AGAPENOR, HIPPOTHOUS, ÆPYTUS II., CYPSELUS, OLÆAS, &c. Sub CYP-

(*e*) Themiſt. Orat. 19.
(*f*) Plato in Alcibiad. 1.
(*g*) Pauſ. l. 8. c. 1. 2. 3. 4. 5.

CAP. I. CYPSELO *Heraclidæ* in *Peloponnesum* regressi sunt, ut jam diximus: AGAPENOR fuit ex HELENÆ procis, & quidem antequàm Regnum capessiverat, & postea ivit ad bellum *Trojanum*, atque inde *Cyprum*, ubi *Paphum* condidit. ECHEMUS obtruncavit HYLLUM filium HERCULIS. LYCURGUS, CEPHEUS, & AUGE fuerunt filii (*h*) ALEI, filii APHIDÆ, filii ARCADIS, filii CALLISTUS, filiæ LYCAONIS: AUGE sui copiam HERCULI fecit, & ANCÆUS LYCURGI filius fuit *Argonauta*, ejúsque moderator in hac expeditione fuit patruus CEPHEUS; LYCURGUS domi remansit curaturus seniorem patrem ALEUM jam jam septuaginta quinque, circiter, annos natum ante hanc expeditionem; ejus avus ARCAS natus esse potuit circa finem Regni SAULIS, & LYCAON ARCADIS avus etiam tunc vivere poterat, & è vitâ decessisse ante medium DAVIDIS Regnum: OENOTRUS ejus filiorum natu minimus, qui *Latinis* JANUS habetur, jam, ante inceptum SALOMONIS Regnum, grandior esse poterat, & Coloniam in *Italiam* deducere. ARCAS accepit (*i*) à TRIPTOLEMO tritici sationem, & populum suum panem conficere docuit. Idem fecit EUMELUS primus Rex Regionis illius, cui postea nomen fuit *Achaiæ*: unde conficitur coævos fuisse ARCADEM, EUMELUM, TRIPTOLEMUM, senem ejus patrem CELEUM, ERECHTHEUM Regem *Athenarum*; ut & CALLISTUM RHARUMque, illius patrem LYCAONEM atque CRANAUM: sed LYCAON ante CRANAUM diem ultimum obiit, ita ut DEUCALIONIS diluvium inter horum duorum Regum interitum accidisse potuerit. Undecim Reges *Arcadiæ*, qui fuerunt inter diluvium illud & reditum *Heraclidarum* in *Peloponnesum*, videlicet inter LYCAONIS & CYPSELI Regna, si unicuique tribuantur viginti anni, præter-propter, rationibus adæquatis, sufficiunt ducentos viginti annos, qui, retroversum ab *Heraclidarum* reditu dinumerati, referunt DEUCALIONIS diluvium ad decimum quartum DAVIDIS annum, aut circiter. Affirmat

(*h*) Pauf. l. 8. c. 4. Apoll. Argon. l. 1. v. 161.
(*i*) Pauf. l. 8. c. 4.

Chronologia Græcorum.

Affirmat HERODOTUS (*k*) *Phœnicios* cum CADMO profectos multas scientias in *Græciam* intulisse; nam, inter hos *Phœnicios* erat quoddam hominum genus, qui *Curetes* dicebantur, & qui præ reliquis hominibus in artibus scientiisque *Phœniciorum* erant versati; quorum alteri (*l*) considerunt in *Phrygiâ*, ubi nuncupati fuerunt *Corybantes*; alteri in *Cretâ*, ubi fuerunt appellati *Idæi Dactyli*; alteri *Rhodo*, ubi dicti fuerunt *Telchines*; alteri in *Samothraciâ*, ubi appellati fuerunt *Cabyri*; alteri in *Eubœâ*, ubi ante inventum ferrum, chalcum fabrefecerunt in urbe, quæ hac de causâ *Chalcidis* nomen adepta est; alteri *Lemno*, ubi VULCANI adjutores fuerunt; alteri demum *Imbro* & in aliis locis: Sed multi *Ætoliam* coluerunt, quæ idcirco *Curetum* Regio dicta fuit, donec ÆTOLUS filius ENDYMIONIS, occiso API Rege *Sycionis*, fugam arripuit, &, suppetias ferente patre, Regionem illam invasit, *Ætoliamque suo nomen de nomine fecit*: ope horum fabrorum CADMUS effodit aurum ex *Pangæo Thraciæ* monte, & cuprum rubeum prope *Thebas*; hinc factum est ut hactenus dicatur *Cadmia* lapis ærosus, seu lapis ille ex quo fit æs. In locis, ubi morati sunt, primùm ærea opera fecerunt, donec ferrum invenerunt, & deinde ferrea; &, cùm sibimet ipsi arma essent fabricati, armis induti saltaverunt inter sacrificia clamantes, calamos inflantes, & pulsantes æra atque tympana, & gladiis arma percutientes musicis quibusdam modis, tanquam si afflati essent *numine jam propiore Dei*; & hæc Musices in *Græciâ* origo perhibetur: ita SOLINUS; (*m*) *Studium musicum inde cœptum*, *cùm* Idæi Dactyli *modulos crepitu & tinnitu æris deprehensos in versificum ordinem transtulissent*: & ISIDORUS (*n*); *Studium musicum ab* Idæis Dactylis *cœptum*. APOLLO & *Musæ* duabus post hos Generationibus fuerunt. CLEMENS (*o*) hos *Idæos Dactylos* vocat barbaros, idest, peregrinos, & asserit illos

(*k*) Herod. l. 5. c. 58.
(*l*) Strabo l. 10. pag. 464. 465. 466.
(*m*) Solin. Polyhist. c. 11.
(*n*) Isidor. Origin. l. 11. c. 6.
(*o*) Clem. Strom. l. 1.

CAP. I. illos habitos fuisse primos sapientes, quibus cùm litteræ dictæ *Ephesiæ*, tum musici Rhytmi debentur: quo tempore *Phœniciæ* litteræ, quæ CADMO tribuuntur, in *Græciam* allatæ fuerunt, eodem advectæ videntur à *Curetibus* qui ibi consederunt in *Phrygiam* atque *Cretam*, & appellatæ *Ephesiæ*, quia primùm *Ephesi* traditæ fuerunt. *Curetes*, dum æs & ferrum fabricant, dum conficiunt gladios & arma atque instrumenta acie instructa, quibus ligna secari & aptari possent, novam pugnandi rationem in *Europam* advexerunt; unde MINOS opportunitatem nactus est ædificandi Classem, & sibi Maris imperium pariendi; inde Fabri ferrarii & lignarii in *Græciâ*: & hæc origo est artium quæ manu exercentur. Classis MINOIS (*p*) vela non habebat, & DÆDALUS eum insequentem evasit, quia velis navigium suum instruxit; quapropter naves cum velis à *Græcis* usurpatæ non fuerunt ante DÆDALI fugam & interitum MINOIS, qui interemptus fuit dum illum in *Siciliâ* prosequeretur, ROBOAMO Regnum obtinente. DÆDALUS & ejus nepos TALUS, SALOMONIS Regno ad finem spectante, excogitaverunt securim, ferram, terebram, normam, circinum, tornum, gluten, & rotam Figulorum; & hæc initium dederunt Artibus, quæ manu perficiuntur in *Europâ*.

Iidem (*q*) *Curetes*, qui Litteras, Musicen, Poësim, Saltationem, & Artes invexerant, & operam Sacrificiis navaverant, non minùs acriter religiosa instituta curaverunt; &, ob ingenium, doctrinam, & mysticos ritus, vulgo sapientes & sagi fuerunt nuncupati. Horum mysteriis in *Phrygiâ* colebatur RHEA dicta *Magna Mater*, &, à locis in quibus adorabatur, *Cybele*, *Berecynthia*, *Pessinuntia*, *Dindymene*, *Mygdonia*, & *Idæa Phrygia*; at in *Cretâ* atque *Terrâ Curetum* hæc mysteria referebantur ad JOVEM *Olympium*, filium RHEÆ *Cretensis*: dicebant quòd (*r*), cùm JUPITER in *Cretâ* natus esset, ejus mater RHEA illum alendum curavit in antro montis *Idæ*, eum committens curæ & tutamini *Curetum* ipsorum; qui (*s*) circa illum armati saltabant clamantes, ne

(*p*) Pausan. l. 9. c. 11.
(*q*) Strabo. l. 10. p. 472. 473. Diodor. l. 5. c. 4.
(*r*) Strabo l. 10. p. 468. 471. Diodor. l. 5. c. 4.
(*s*) Lucian. de Sacrificiis. Apollod. l. 1, c. 1. sect. 3., & c. 2. sect. 1.

ne SATURNUS pater ejus vagitus exaudire posset; & qui JOVI jam adulto adfuerunt patri & patris amicis submittendis; in quarum rerum memoriam mysteria illa fuerunt instituta. BOCHARTUS (*t*) auctor est eos è *Palestinâ* venisse, & nomen *Curetum* eductum arbitratur à quodam *Philistæorum* populo vocato *Chretim* vel *Cerethite*: (*Ezech.* XXV. 16. *Soph.* II. 5. 1. *Sam.* XXX. 14.), etenim *Philistæi* in ditionem redegerunt *Sidonem* & sese *Sidoniis* miscuerunt. Chronologia Græcorum.

Duo primi Reges, qui *Cretæ* Regno potiti sunt post *Curetum* adventum, fuerunt ASTERIUS atque MINOS; atque EUROPA fuit uxor ASTERII & mater MINOIS; *Curetes Idæi* fuerunt EUROPÆ populares, & cum eâ ejúsque fratre ATYMNO in *Cretam* venere, atque, illâ Regnum obtinente, antrum *Idæ* montis coluerunt, ibíque JOVEM aluerunt, ferrum effoderunt, arma procuderunt: quapropter hi tres, ASTERIUS, EUROPA, & MINOS, iidem debent esse ac SATURNUS, RHEA, & JUPITER *Cretensium.* Dici quidem solet MINOS JOVIS filius; sed in gratiam fabulæ, quæ narrat JOVEM in taurum conversum, (tauri autem insigne navis habebat,) EUROPAM è *Sidone* rapuisse; siquidem *Phœniciis*, dum primùm in *Græciam* appulerunt, unusquisque Rex *Jao-pater*, JUPITER, dicebatur; & idcirco cùm MINOS tum ejus pater fuere *Joves.* ECHEMENES (*v*), antiquus auctor, quem memorat ATHÆNÆUS, ait MINOEM fuisse *Jovem* illum, qui GANIMEDEM rapuit; quamquam alii, magis ad veritatem accedentes, eum TANTALUM fuisse contendant. MINOS unus est JUPITER ille, qui apud *Græcos* omnium celeberrimus fuit ob imperium & justitiam, quia *Græcorum* Regum fuit suis temporibus maximus, & solus Legislator. Docet (*x*) PLUTARCHUS incolas *Naxi*, contra aliorum Scriptorum sententiam, contendere duos fuisse MINOES duásque ARIADNAS; quarum prima nupsit BACCHO, secunda verò à THESEO rapta fuit: sed (*y*) HOMERUS, HE-

(*t*) Bochart. in Canaan. l. 1. c 15.
(*v*) Athen. l. 13. p. 601.
(*x*) Plutarch. in Theseo.
(*y*) Homer. Iliad. N. & Ξ, & Odyss. Λ. & T.

CAP. I. HESIODUS, THUCYDIDES, HERODOTUS, & STRABO unicum agnoscunt MINOEM; atque HOMERUS eum facit filium JOVIS & EUROPÆ, fratrem RHADAMANTHI & SARPEDONIS, patrem DEUCALIONIS *Argonautæ*, avum IDOMENEI, qui *Trojano* bello interfuit, & Inferorum Legislatorem. Juxta HERODOTUM (z) MINOS & RHADAMANTHUS fuerunt filii EUROPÆ & ÆGEO coæquales: & (a) APOLLODORUS atque HYGINUS asserunt MINOEM patrem ANDROGEI, ARIADNÆ, & PHÆDRÆ fuisse filium JOVIS atque EUROPÆ, & fratrem RHADAMANTHI atque SARPEDONIS.

Subinnuit LUCIANUS (b) EUROPAM MINOIS matrem adoratam fuisse sub RHEÆ nomine, & figurâ mulieris insidentis currui, cui Leones juncti erant, manu tympanum gerentis, & capite *Coronam turritam*, ut ASTARTE & ISIS. *Cretenses* (c) olim ostendebant domum, in quâ RHEA degerat; & (d) APOLLONIUS *Rhodius* asserit SATURNUM, dum in *Olympo*, *Cretæ* monte, *Titanibus* imperitaret, & JUPITER à *Curetibus* in antro *Cretensi* aleretur, RHEAM decepisse, & ex PHILYRA CHIRONEM genuisse: quapropter SATURNUS *Cretensis*, & RHEA unâ tantùm Generatione seniores fuerunt quàm CHIRON, & idcirco non antiquiores quàm ASTERIUS & EUROPA MINOIS parentes, etenim CHIRON post *Argonauticam* expeditionem vitam produxit, & duo nepotes illius inter *Argonautas* fuerunt, atque EUROPA in *Cretam* venit centum, circiter, annis ante hanc expeditionem: discimus ex LUCIANO (e) *Cretenses* non solùm dicere JOVEM apud eos natum & mortuum fuisse, sed ejus Sepulchrum ostendere: quod ut videret PYTHAGORAS descendit in quoddam *Idæ* montis antrum, auctore PORPHYRIO (f) & CICERO, (g) qui numerat tres *Joves*, tertium

(z) Herodot. l. 1.
(a) Apollod. l. 3. c. 1. Hygin. Fab. 40. 41. 42. 178.
(b) Lucian. de Deâ Syriâ.
(c) Diodor. l. 5. c. 4.
(d) Argonaut. l. 2. v. 1276.
(e) Lucian. de Sacrificiis.
(f) Porphyr. in vitâ Pythag.
(g) Cicero de Naturâ Deorum. l. 3.

tertium dicit fuiſſe *Cretenſem*, SATURNI filium, cujus Tumulus oſtendebatur in *Cretâ*: & Scholiaſtes CALLIMACHI (*b*) innuit tumulum hunc fuiſſe MINOIS; ejus verba ſunt; Ἐν Κρήτῃ ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Μίνωος ἐπεγέγραπτο, ΜΙΝΩΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΤΑΦΟΣ. τῷ χρόνῳ δὲ τοῦ Μίνωος ἀπηλείφθη ὥστε περιλειφθῆναι, ΔΙΟΣ ΤΑΦΟΣ. ἐκ τούτου οὖν ἔχειν λέγουσι Κρῆτες τὸν τάφον τοῦ Διός· *In Cretâ ſuper ſepulchro* MINOIS *ſcriptum erat* MINOIS JOVIS SEPULCRUM: *ſed tempore deletum fuerat verbum* MINOIS, *ut ſupereſſet tantùm* JOVIS SEPULCHRUM; *& inde* Cretenſes *vocaverunt illud Sepulchrum* JOVIS. Cùm SATURNUM diceret CICERO, qui *Latinus* erat, intelligebat SATURNUM ſic à *Latinis* nuncupatum: etenim SATURNUS, cùm è Regno pulſus fuiſſet, è *Cretâ* in *Italiam* navigavit; quod Poetæ innuunt dum dicunt SATURNUM à JOVE præcipitem actum fuiſſe in *Tartarum*, ſcilicet, in *Mare*; &, quia in *Italiâ* latuit, *Latini* illum quidem SATURNUM, at *Italiam Saturniam*, atque *Latium*, & ſemet ipſi *Latinos* appellaverunt: Itaque (*i*) CYPRIANUS; *Antrum* JOVIS *in* Cretâ *viſitur, & ſepulchrum ejus oſtenditur: & ab eo* SATURNUM *fugatum eſſe manifeſtum eſt: unde* Latium *de latebrâ ejus nomen accepit: hic litteras imprimere, hic ſignare nummos in* Italiâ *primus inſtituit, unde ærarium* SATURNI *vocatur; & ruſticitatis hic cultor fuit, inde falcem ferens ſenex pingitur:* MINUTIUS FELIX autem SATURNUS Cretâ *profugus* Italiam *metu filii ſævientis acceſſerat, &* JANI *ſuſceptus hoſpitio, rudes illos homines & agreſtes multa docuit, ut Græculus & politus, litteras imprimere, nummos ſignare, inſtrumenta conficere: itaque latebram ſuam, quòd tutò latuiſſet, vocari maluit* Latium *& urbem* Saturniam *de ſuo* nomine ** *Ejus filius* JUPITER Cretæ, *excluſo parente, regnavit, illic obiit, illic filios habuit; adhuc antrum* JOVIS *viſitur, & Sepulchrum ejus oſtenditur, & ipſis Sacris ſuis humanitatis arguitur.* TERTULLIANUS verò (*k*); *Quantùm rerum argumenta docent, nuſ-*

Chronologia Græcorum.

(*h*) Callim. Hym. 1. v. 8.
(*i*) Cyprian. de Idolorum vanitate.
(*k*) Tert. Apolog. c. 10.

CAP. I. *nusquam invenio fideliora quàm apud ipsam* Italiam, *in quâ* SATURNUS, *post multas expeditiones póstque* Attica *hospitia*, *consedit exceptus à* JANO vel JANE, *ut Salii volunt. Mons, quem incoluerat*, Saturnius *dictus* : *civitas, quam depalaverat*, Saturnia *usque nunc est. Tota denique* Italia, *post* OEnotriam, Saturnia *cognominabatur. Ab ipso primùm tabulæ, & imagine signatus nummus; & inde ærario præsidet.* Ex eo quod SATURNUS in *Italiam* invexit artes litteras imprimendi, nummos signandi, arva colendi, instrumenta conficiendi, & urbes ædificandi, colligere potes, eum è *Cretâ* fugam arripuisse postquam *Phœnicii* in *Europam* attulerant litteras & nummos signatos, artésque illas, quæ manu perficiuntur; & ex *Atticâ*, postquam CERES in *Græciam* agriculturam invexerat; fieri nequit igitur ut sit vetustior ASTERIO, EUROPA, & CADMO ejus fratre: &, ex eo quod *Italia* dicta fuit *OEnotria* antequàm diceretur *Saturnia*, cognoscere potes illum in *Italiam* appulisse post OENOTRUM, & ideo non fuisse antiquiorem filiis LYCAONIS. Primam *Græcorum* Coloniam in *Italiam* deduxit OENOTRUS, secundam SATURNUS, tertiam EVANDER; *Latini* verò nullum noverunt in *Italiâ* antiquiorem JANO & SATURNO: ergo OENOTRUS fuit JANUS *Latinorum*, & SATURNUS eodem tempore vixit, quo filii LYCAONIS, & adeò quo CELEUS, ERECHTHEUS, CERES, & ASTERIUS: etenim CERES eduxit TRIPTOLEMUM filium CELEI, regnante ERECHTHEO, & eum docuit agros colere, & triticum serere; ARCAS filius CALLISTUS, & LYCAONIS nepos à TRIPTOLEMO accepit rationem tritici serendi & panis conficiendi, ídque docuit suos subditos; & PROCRIS ERECHTHEI filia confugit ad MINOEM filium ASTERII. In SATURNI navi ad *Italiam* provecti memoriam, *Latini* primùm pecuniam hinc ejus imagine, inde navi signaverunt. Docet (*l*) MACROBIUS, quòd SATURNO mortuo, JANUS ei aram posuit cum sacris cæremoniis tanquam Deo, & *Saturnalia* instituit, & quòd humana sacrificia illi fiebant; donec HERCULES per *Ita-*

(*l*) Macrob. Saturn. l. 1. c. 7.

Italiam agens boves GERYONIS hunc ritum abolevit. Humana facrificia fatìs indicant JANUM esse è LYCAONIS familiâ; quod OENOTRO convenit. DIONYSIUS *Halicarnassensis* docet insuper, quòd OENOTRUS, nactus in illâ *Italiæ* orâ, quæ ad Solem cadentem vergit, regionem latè patentem & aptam pascuis atque arationi, sed maximâ ex parte desertam, neque, ubi incolebatur, satìs magno hominum numero frequentem, quandam ejus partem à *Barbaris* purgavit, atque urbibus parvis & crebris super montes extructis ornavit, qui mos ædificandi veteribus familiaris erat: hæc autem fuit urbium in *Italiâ* origo. Chronologia Græcorum.

Refert PAUSANIAS, (*m*) quòd *Elii, valde in Antiquitatibus versati, hanc fuisse Ludorum* Olympicorum *originem affirmabant; quòd nempe* SATURNUS *primùm regnavit, cui homines sæculi aurei Templum* Olympiæ *condiderunt; atque, simul ac* JUPITER *natus fuit, ejus mater* RHEA *illum curæ* Dactilorum Idæorum *commisit, qui* Dactyli *fuerunt quoque dicti* Curetes; *quòd deinde eorum quinque vocati* HERCULES, POEONIUS, EPIMEDES, JASIUS, *&* IDA *ex* Idâ, *monte* Cretæ *in* Elidem *descenderunt*; & HERCULES, *vocatus etiam* HERCULES *Idæus, omnium natu maximus, in belli memoriam, quod inter* SATURNUM & JOVEM *gestum fuerat, certamen cursûs instituit, victorisque præmium coronam oleaginam voluit esse*: atque ibi erexit aram JOVI *Olympio*, Ludósque illos *Olympios* appellavit: & quòd *Elii* nonnulli dicebant *ibi* JOVEM *cum* SATURNO *de Regno contendisse*; *alii verò* HERCULEM Idæum *hos Ludos instituisse in memoriam victoriæ ab ipsis contra* Titanas *relatæ*: etenim, juxta (*o*) traditionem *Arcadum*, Gigantes cum Diis pugnaverunt in valle *Bathio* prope *Alpheum* fluvium & fontem *Olympiadem*. Antequam (*p*) Regnum ASTERIUS capesseret, ejus pater TEUTAMUS ex *Olympiâ* in *Cretam* cum Coloniâ venit; &, cùm ASTERIUS in fugam sese conjecit, suorum Amicorum non-

(*m*) Pausan. l. 5. c. 7. vide etiam c. 13. 14 & l. 8. c. 2.
(*o*) Pausan. l. 8. c 29.
(*p*) Diodor. l. 5. pag. 183.

CAP. I. nonnulli se cum eo forsan in Patriæ solum receperunt ubi HERCULES *Idæus*, illos prosecutus, devicit: iidem *Elii* quoque dicebant, quòd CLYMENUS nepos HERCULIS *Idæi* quinquagesimo, circiter, anno, post DEUCALIONIS diluvium, è *Cretâ* veniens, hos rursum Ludos *Olympiæ* celebravit, & ibi in JUNONIS *Olympiæ*, idest, EUROPÆ honorem erexit aram unam, & unam quoque in HERCULIS hujus & ceterorum *Curetum* honorem; addit CLYMENUM hunc Regno potitum fuisse quousque ENDYMION illum pepulit; (q) qui hâc de causâ Ludos *Olympicos* iterum celebravit: quod idem pariter fecit PELOPS, expulso ÆTOLO filio ENDYMIONIS: idem HERCULES filius ALCMENÆ; idem ATREUS filius PELOPIS; idem OXILUS: fieri potest ut principio celebrati fuerint ob Triumphos, qui victorias sequi solebant; primò quidem ab HERCULE *Idæo* eò quòd SATURNUM atque *Titanas* devicerit: secundò à CLYMENO eò quòd Regnum in *Terrâ Curetum* fuerit adeptus: tertiò ab ENDYMIONE eò quòd CLYMENUM domuerit: deinde à PELOPE ob ÆTOLUM percussum: & ab HERCULE ob AUGIAM obtruncatum; atque ab ATREO ob repulsos *Heraclidas*; & denique ab OXILO ob *Heraclidarum* in *Peloponnesum* reditum. JUPITER ille, in cujus honorem instituti fuerunt, habuit Templum & aram *Olympiæ*, ubi celebrabantur, & unde dictus fuit JUPITER *Olympius*: erat autem *Olympia* urbs *Pisæ* contermina prope fluvium *Alpheum*.

In *Thaso* insulâ, (r) ubi CADMUS fratrem THASUM reliquit, *Phœnicii* Templum condiderunt HERCULI *Olympio*; huic, inquam, HERCULI, quem CICERO (s) facit ex *Dactylis Idæis*; *cui inferias afferunt*. Quando *Eleusi* CERERIS mysteria fuerunt instituta, alia pariter instituta fuerunt in *Samothraciâ* Insulâ in honorem ejus, filiæ, ac generi, qui, *Phœniciis* nominibus, dicebantur *Dii Cabiri* AXIEROS, AXIOKERSA, &

AXIO-

(q) Pausan. l. 5. c. 8. 14.
(r) Herod. l. 2. c. 44.
(s) Cicero de Naturâ Deorum. lib. 3.

Chronologia Græcorum.

AXIOKERSES, id eſt, magni Dii, CERES, PROSERPINA, & PLUTO; magna enim interceſſit neceſſitudo inter JASIUM (*t*) *Samothracem*, cujus ſoror CADMO nupſit, & CEREREM; CADMUS autem & JASIUS ambo myſteriis hiſce fuerunt initiati. JASIUS fuit DARDANI frater, & uxorem duxit CYBELEM filiam MEONIS Regis *Phrygiæ*, ex quâ CORYBANTEM ſuſcepit; eo mortuo, DARDANUS, CYBELE, & CORYBAS in Phrygiam iverunt, ibíque myſteria matris Deorum attulerunt, & CYBELE quidem Deæ ſuum nomen dedit, at CORYBAS ſacerdotes ejus *Corybantes* vocavit; hæc DIODORUS; ſed DIONYSIUS (*v*) ait DARDANUM inſtituiſſe myſteria *Samothracia*, quæ CHRYSES ejus uxor in *Arcadiâ* didicerat; IDÆUMque DARDANI filium poſtea myſteria matris Deorum inſtituiſſe in *Phrygiâ*; hanc Deam *Phrygiam* vehi curru à Leonibus tracto, & caput ornatum habere coronâ turritâ, manúque tympanum gerere, quo pacto effingebatur *Phœnicia* Dea ASTARTE; & *Corybantes*, tanquam furore percitos, armatos ſaltare, dum ei ſacra faciebant, qui mos etiam fuit *Idæis Dactylis*; LUCIANUS (*x*) autem affirmat hanc eandem fuiſſe quam RHEAM *Cretenſem*, ſcilicet, EUROPAM MINOIS matrem: hoc modo *Phœnicii Græcis* & *Phrygiis* morem inter Deos referendi homines & mulieres poſt mortem tradiderunt; nam, nullum invenio mortuum à *Græcis* inter Deos adſcriptum antequam CADMUS & EUROPA è *Sidone* veniſſent.

Hinc cœpit *Græcis* ſolemne eſſe ἡρῴζειν, parentare, celebrare funera mortuorum parentum feſtivitatibus, invocationibus, & ſacrificiis oblatis eorum Manibus; erigere hominibus famâ notis Sepulchra magnifica ad inſtar Templorum cum aris & ſtatuis; & ibi eos colere palàm ſacrificiis & invocationibus. Quiſque ſuis majoribus honores hos reddere poterat; & *Græcæ* urbes ſic omnes illuſtres *Græcos* veneratæ ſunt; ut EUROPAM CADMI ſororem, ATYMNUM ejus fratrem, MINOEM & RHADAMAN-

(*t*) Diod. p. 223.
(*v*) Dionyſ. l. 1. p. 38. 42.
(*x*) Lucian. de ſaltatione.

CAP. I. THUM illius nepotes, ejuſdem filiam INUM, & INUS filium MELICERTAM, BACCHUM natum SEMELE CADMI filiâ, ARISTARCHUM maritum AUTONOES eodem prognatæ, JASIUM fratrem ejus uxoris HARMONIÆ; HERCULEM *Thebanum*, illiúſque matrem ALCMENAM; DANAEM ACRISII filiam; ÆSCULAPIUM & POLEMOCRATEM filios MACHAONIS; PANDIONEM & THESEUM Reges *Athenarum*, HYPPOLITUM THESEI filium, PANEM filium PENELOPES, PROSERPINAM, TRIPTOLEMUM, CELEUM, TROPHONIUM, CASTOREM, POLLUCEM, HELENAM, MENELAUM, AGAMEMNONEM, AMPHIARAUM, & hujus filium AMPHILOCHUM, HECTOREM & ALEXANDRAM PRIAMI filios, PHORONEUM, ORPHEUM, PROTESILAUM, ACHILLEM, & ejus matrem THETIDEM, AJACEM, ARCADEM, IDOMENEUM, MERIONEM, ÆACUM, MELAMPUM, BRITOMARTIM, ADRASTUM, JOLAUM, & alios quam-plurimos. Pluribus modis mortuos Diis annumerabant pro facultatibus, rerum ſtatu, & hominum meritis. Aliqui tantùm inter familiam privatim Diis accenſebantur, ut Dii domeſtici, vel *Dii Pænates*; aliis ponebantur publicè lapides ſepulchrales, qui pro aris eſſent, in quibus quotannis ſacrificia repararentur; aliis ædificabantur Sepulchra Domuum aut Templorum ſpeciem referentia; aliis inſtituebantur myſteria & ritus, decernebantur ſacrificia, feſta, initiationes, & ſeriem ſacerdotum, qui hæc in Templis perficerent, poſteríſque tranſmitterent. Fieri poteſt ut aræ erectæ fuerint in *Europâ* pauld ante CADMUM, quò ſacrificia veteri Deo vel Diis Coloniarum fierent; ſed Templorum initium ad SALOMONIS tempora referendum eſt: quandoquidem (y) ÆACUS ÆGINÆ filius, qui duabus Generationibus fuit ante bellum *Trojanum* à nonnullis numeratur inter primos, qui in *Græciâ* Templa ædificaverint. Circa idem tempus Oracula ex *Ægypto* in *Graciam* tranſiverunt æquè ac mos conficiendi ſtatuas cruribus illigatis, ad exemplum *Ægyptiorum* cadave-

(y) Arnob. adverſ. Gent. l. 6. p. 131.

Chronologia Græcorum.

daverum aromatibus conditorum: etenim Idolorum cultus initium habuit in *Chaldæâ* & *Ægypto*, unde in *Phœniciam* vicinásque Regiones translatus fuit multo tempore antè quàm in *Europam* transmitteret; in *Græciam* verò illum propagârunt *Pelasgi* ab Oraculis moniti. Regiones *Tigridi* & *Nilo* proximæ, cùm essent præter modum fertiles, primæ cœperunt ab humano genere habitari, & primæ in Regna coaluerunt; quapropter ibi primò Reges & Reginæ post interitum adorari cœperunt: hinc Dii LABANI; hinc Dii Deæque à *Canaanæis* adorati sub nomine *Baalim* & *Ashtaroth*: hinc *Dæmones* aut *Genii*, quibus sacra faciebant, & *Moloc* cui pueros, tempore MOSIS & *Judicum* immolabant. Civitates singulæ colebant Conditorem suum suósque Reges, quorum cultum propagabant affinitatibus aut victoriis, & tandem *Phœnicii* atque *Ægyptii* in *Europam* morem mortuorum inter Deos referendorum invexerunt. Incolæ *Ægypti* inferioris Reges adorare cœperunt ante MOSEM, cui cultui secundum *Decalogi* præceptum adversatur; cùm Pastores inferiorem *Ægyptum* invasissent, sacra veterum *Ægyptiorum* cohibuerunt, & suosmet Reges adorandos curaverunt: ac denique *Ægyptii* è *Copto* & *Thebaide*, ducibus MISPHRAGMUTHOSI & AMOSI, Pastores ejecerunt, eorum sacra aboleverunt, & suis Regibus & Optimatibus inter Deos adscriptis, cultum duodecim ex illis in domitis Regionibus propagaverunt, & generaliorem reddiderunt quàm unquam antea fuisset cultus falsorum Deorum ab aliis Gentibus adoratorum, quapropter Dii illi vocati fuerunt Dii *magni majorum Gentium*. SESOSTRIS imperio suo *Thraciam* adjecit; & AMPHYCTION PROMETHEI filius duodecim Deos è *Thraciâ* in *Græciam* transportavit: hos ex *Ægypto* profectos docet HERODOTUS (z); & colligere licet ex nominibus urbium *Ægyptiarum* aliquibus ex hisce Diis dicatarum, eos in *Ægypto* natos esse: *Ægyptii*, auctore DIODORO (a), dicere solebant, quòd, post eorum SATURNUM atque RHEAM, Regno potiti fuerant

(z) Herodot. l. 2. initio.
(a) Diodor. l. 1. p. 8.

CAP. I. fuerant JUPITER & JUNO; qui OSIRIDEM & ISIDEM genuerunt, ex quibus nati sunt ORUS & BUBASTES.

Ex hisce omnibus possumus intelligere, quòd, sicut *Ægyptii*, qui Reges suos inter Deos annumerabant, initium imperii sui apposuerunt Regnis Deorum & Heroum suorum, post quos primum hominum MENETEM Regnum obtinuisse dicebant; ita & *Cretensibus* fuerunt suorum Deorum & Heroum sæcula, & quatuor ea sæcula, quibus vixerant eorum Reges & Optimates Diis adscripti, ab ipsis dicta fuerunt, aureum, argenteum, æneum, & ferreum. HESIODUS (*b*) describens hæc quatuor Sæcula Deorum & Semideorum *Græciæ*, de iis loquitur tanquam de quatuor Generationibus hominum, quarum quæque finem habuit, quando homines tunc viventes consenuerunt & mortui sunt; quarti autem finem statuit eundem quem belli *Thebani Trojani*que: atque totidem intercessêre Generationes inter adventum *Phœnicierum*, *Curetúm*que cum CADMO & EUROPA in *Græciam*, atque *Trojæ* excidium. Ait APOLLONIUS RHODIUS, quòd *Argonautæ Cretam* advecti, ibi obtruncaverunt TALUM, hominem æneum ænei Sæculi, qui, superstes ex iis qui Sæculo æneo vixerant, locum illum tuebatur: TALUS habebatur filius MINOIS (*c*); igitur filii MINOIS vixerunt per Sæculum æneum, & MINOS Regno potitus est per Sæculum argenteum; Sæculum, inquam, argenteum *Græcorum*, quo cœperunt agros colere, & triticum serere, & CERES, quæ illud eos docuit, floruit regnantibus CELEO, ERECHTHEO, & MINOE. Legimus apud Fabularum Scriptores ultimam mulierem, cum quâ JUPITER rem habuit, fuisse ALCMENAM; ideo videntur statuere Regnum JOVIS inter homines, videlicet Sæculum æneum, finem cœpisse cùm ALCMENA HERCULEM in utero gestaret; qui idcirco natus est circiter octavum aut decimum ROBOAMI annum, & tricesimum quartum annum, præter-propter, agebat sub tempus *Argonauticæ* expeditionis. CHIRON SATURNO natus

(*b*) Hesiod. opera. v. 108.
(*c*) Apollon. Argonaut. l. 4. v. 1643.

natus est ex PHILYRA aureo Sæculo, cùm JUPITER adhuc puer degeret in antro *Cretensi*, ut supra dictum fuit; hoc accidit ASTERIO *Cretæ* Regnum tenente: igitur ASTERIUS *Cretæ* Rex fuit aureo Sæculo, & Sæculum argenteum initium duxit, dum CHIRON adhuc puer esset: Si CHIRON natus poneretur circiter tricesimum quintum DAVIDIS annum, natus inveniretur regnante ASTERIO, JOVE adhuc puero degente in antro *Cretensi*, & agens annum octogesimum octavum tempore expeditionis *Argonautarum*, quo Asteriscos invenit, quod naturæ vires patiuntur. Ergo aureum Sæculum cadit in ASTERII Regno, & argenteum in MINOIS dominatione; & facere hæc Sæcula multò longiora quàm vulgares Generationes, esset tribuere CHIRONI vitam multò longiorem, quàm ferant solitæ leges naturæ. Hæc fabula de quatuor Sæculis videtur conficta à *Curetibus* quarto Sæculo in memoriam quatuor priorum Sæculorum, quibus fuerunt in *Europâ*, tanquam in novo mundo; & in honorem *Europæ* conterraneæ, ejúsque mariti ASTERII, SATURNI *Latinorum*, atque ejusdem filii MINOIS, JOVIS *Cretensis*, ac nepotis DEUCALIONIS, qui Regnum tenuit ad *Argonautarum* expeditionem usque, & qui aliquando inter hos Heroes recensetur, atque pronepotis IDOMENEI, qui ad *Trojam* præliatus est. HESIODUS nos docet, quòd ipse vivebat quinto Sæculo, idest, Sæculo statim post *Trojæ* destructionem; igitur florebat vicesimo aut tricesimo quinto anno post eam; sed & HOMERUS eodem, ferè, tempore vivebat; nam (*d*), aliquandiu cum MENTORE in *Ithacâ* Insulâ vixit, ubi plura ab illo de ULYSSE didicit, cujus familiaris fuerat MENTOR. Jam HERODOTUS, antiquissimus Historicorum *Græcorum* etiam nunc extantium (*e*), affirmat HESIODUM & HOMERUM se ipso quatercentis dumtaxat annis antiquiores fuisse; igitur ii viguerunt circiter annum decimum aut vicesimum supra centesimum à SALOMONIS interitu; &, secundùm meam computationem, *Troja* capta fuit unâ Generatione antè.

Chronologia Græcorum.

P 3 Asse-

(*d*) Vita Homeri Herodoto adscripta.
(*e*) Herodot. l. 2.

CAP. I. Afferunt Mythologi NIOBEM PHORONEI filiam primam mulierem fuiffe, cum quâ JUPITER confuevit, illúmque ex eâ fufcepiffe ARGUM, qui PHORONEO in Regnum *Argorum* fucceffit, & nomen fuum urbi tribuit: quapropter natus eft ARGUS ineunte Sæculo argenteo; nifi fortè malis dicere Mythologos ASTERIUM intelligere cùm JOVEM dicunt; fiquidem *Phœnicii* nomine JOVIS omnes Reges appellaverunt ex quo primùm in *Græciam* venerunt cum CADMO & EUROPA, ad illud ufque tempus, quo SESOSTRIS *Græciam* invafit, & HERCULES natus eft; fed præfertim illos ex quibus nati funt MINOS, PELOPS, LACEDÆMON, ÆACUS, & PERSEUS.

Quatuor priora Sæcula venerunt poft DEUCALIONIS diluvium; quem quidam dicunt fuiffe filium PROMETHEI JAPETHO prognati & fratris ATLANTIS: fed hic fuit alter DEUCALION: quandoquidem JAPETHUS pater PROMETHEI, EPIMETHEI, & ATLANTIS, *Ægyptius* fuit & frater OSIRIDIS, & DEUCALIONIS diluvio pofterior fuit duabus Generationibus.

Jam *Græcorum* Chronologiam perduxi ad illa tempora ufque quibus litteræ fuerunt primùm ufurpatæ, quibus primùm arva culta, & frumentum fatum, atque æs & ferrum in ufum adducta fuerunt, quibus initium in *Europâ* habuerunt artes Fabrorum ferrariorum, lignariorum, Torno Opera fua conficientium, laterariorum, lapicidarum, & figulorum; quibus urbes vallo circumcludi, Templa exædificari, & Oracula in *Græciâ* celebrari cœperunt, quibus inventa eft Ars navigandi, ftellis iter monftrantibus & regentibus, atque adhibendi longas naves & velis inftructas, & *Amphyctionum* confeffus inftitutus; denique, ufque ad prima *Græciæ* Sæcula, aureum, argenteum, æneum, & ferreum, & ad DEUCALIONIS diluvium, quod ftatim ante illorum initium accidit. Fieri nequit ut hæc Sæcula fuerint ante Metalla ifta reperta & in ufum adducta in *Græciâ*; quandoquidem ab illis nomen acceperunt: Diluvium OGYGIS accidiffe non poteft nifi unâ aut alterâ Generatione ante diluvium DEUCALIONIS aut non admodum ante; nam, apud gentes vagas, quales

quales tunc erant *Europæ* gentes, nulla poterat esse memoria rerum gestarum plusquam tribus aut quatuor Generationibus ante litteras primùm usurpatas: Expulsio Pastorum ex *Ægypto*, quæ primam dedit occasionem migrandi ex *Ægypto* in *Græciam*, ibique domus & pagos construendi, vix antiquior est ELI & SAMUELE; siquidem ait MANETHO eos, coactos relinquere *Abarim* & ex *Ægypto* discedere, se per loca deserta recepisse in *Judæam* & *Jerosolymam* condidisse: Non credo, ut MANETHO, Pastores istos fuisse *Israelitas*, MOSE duce, sed potiùs *Canaanæos*, qui, cùm *Abarim* reliquerunt, sese *Philisteis* sibi proximis immiscuerunt; attamen illorum aliqui possunt auxilium tulisse DAVIDI & SALOMONI, dum *Jerosolymam* & Templum condiderunt. Chronologia Græcorum.

Rex creatus fuit SAUL (*f*), ut *Israelem* è manibus *Philisteorum* illum opprimentium eriperet; & secundo, ex quo Regnum adiverat, anno, *Philistei* in campum contra eum descenderunt cum *triginta millibus curruum, sex millibus Equitum, & tantâ peditum multitudine, ut æquaret numerum arenæ quæ est in Maris littore*: equos *Canaanæi* habuerant ex *Ægypto*: tamen omnes *Ægypti* currus, quibus PHARAO persecutus est *Israelem*, fuerunt temporibus MOSIS sexcenti, (*Exod.* XIV. 7). Ex magnis copiis, quibus *Philistei* SAULEM adorti sunt, colligendum videtur Pastores nuper *Ægypto* digressos illis se socios addidisse; fieri potest ut Pastores devicti fuerint atque ejecti ex maximâ *Ægypti* parte, & in *Abari* conclusi à MISPHRAGMUTHOSI ELI ad vitæ suæ finem spectante; ut eorum nonnulli ad *Philisteos* confugerint, & eos contra *Israelem* fortiores reddiderint ultimo ELI anno; ut aliqui è *Philisteorum* regionibus *Sidonem* migraverint, & hinc in *Asiam minorem* & *Græciam* enavigârint; ut deinde, sub initium Regni SAULIS, Pastores illi, qui adhuc erant in *Ægypto* à TETHMOSI vel AMOSI filio MISPHRAGMUTHOSIS ex *Abari* pulsi fuerint, & ideo frequentes ad *Philisteos* convenerint; atque ut, eventibus his occa-

(*f*) I. Samu. IX. 16, & XIII. 5. 19. 20.

CAP. I. occasionem dantibus, eorum aliqui, ut PELASGUS, INACHUS, LELEX, CECROPS, & ABAS cum sociis suis ex *Ægypto* in *Sidonem* & *Cyprum*; & hinc in *Asiam minorem* & *Græciam* enavigaverint, temporibus ELI, SAMUELIS, & SAULIS, & hoc pacto dederint initium mutuo *Sidonis* & *Græciæ* commercio maritimo, antequam *Edom* à *Judæis* descisceret, & *Phœnicii* è *Mari Rubro* venire desinerent.

Rex *Arcadiæ* & LYCAONIS pater fuit PELASGUS, secundùm PHERECYDEM *Atheniensem*; LYCAON autem mortuus est paulò ante DEUCALIONIS diluvium; igitur fieri potest ut ejus pater PELASGUS in *Græciam* venerit duabus, circiter, Generationibus ante CADMUM, aut sub ultima ELI tempora: pueros immolabat LYCAON; & propterea ejus gens paterque orti esse poterant ex *Ægyptiis* Pastoribus, & fortasse venerant ex *Heliopoli* & propinquis regionibus, ubi homines sacrificabant, antequam hunc morem AMOSIS abolevit. MISPHRAGMUTHOSIS pater AMOSIS magnam *Ægypti* partem à Pastoribus purgavit, & reliquos in *Abari* conclusit; non à verisimile alienum est multos tunc *Græciam* petiisse; nonnullos ex Regionibus *Heliopoli* proximis sub PELASGO; nonnullos ex *Memphi* aliisque locis sub aliis Ducibus: & sic fortasse factum est, ut statim tam frequentes fuerint in *Græciâ Pelasgi*, qui diversâ à *Græcis* linguâ loquebantur, & magno studio conati sunt in *Græciam* inferre mortuorum cultum.

Filius *Oceani* dicitur INACHUS, eò fortasse quod *Mare* in *Græciam* devenit: fieri potest, ut ex *Ægypto* cum sociis *Argos* migraverit ELI vivente, & consederit ad *Inachum* fluvium sic ab eo dictum, suúmque Imperium reliquerit filiis PHORONEO, ÆGIALEO, & PHEGEO, temporibus SAMUELIS; etenim, CAR filius PHORONEI CERERI Templum *Megaris* extruxit; & ideo fuit ERECHTHEO coæqualis. PHORONEUS quidem *Argorum* Rex fuit, *Sicyonis* autem ÆGIALEUS, & hi duo hæc Regna fundaverunt; non desunt tamen Chronologi, qui ÆGIALEUM antiquiorem PHORONEO plusquam quingentis annis

annis faciant: sed ACUSILAUS (*g*), ANTICLIDES (*h*), & PLATO (*i*) PHORONEUM putant antiquissimum *Græciæ* Regem, & APOLLODORUS (*k*) asserit ÆGIALEUM PHORONEI fratrem fuisse. Nullam reliquit prolem ÆGIALEUS, post quem adepti Regnum sunt EUROPS, TELCHIN, APIS, LAOMEDON, SICYON, POLYBUS, ADRASTUS, & AGAMEMNON, &c; atque Regnum à SICYONE nomen mutuatum est. Discimus ex HERODOTO (*l*) APIM *Græcâ* linguâ esse EPAPHUM; & ex HYGINO (*m*) *Sicyonium* EPAPHUM ANTIOPAM gravidam reddidisse: sed recentiores *Græci* duo nomina (APIS, & EPAPHUS vel EPOPEUS,) ejusdem hominis in duos viros permutaverunt, & inter eos duodecim inseruerunt commentitios *Sicyonis* Reges, qui neque bella neque aliud quidquam memorabile facinus patraverunt, quanquam annos quingentos viginti Regnum occupaverint, scilicet eorum quisque, rationibus adæquatis, annos tres supra quadraginta, & amplius. Rejiciamus hosce fictitios Reges, ad unum redigamus APIM & EPAPHUM; & inveniemus ÆGIALEUM eodem, quo frater PHORONEUS, tempore vixisse, ut res ipsa flagitat; nam, APIS vel EPOPEUS, & NYCTEUS LABDACI tutor occisi fuerunt in prælio circiter decimum SALOMONIS annum, ut jam diximus; & quatuor primi *Sycionis* Reges, ÆGIALEUS, EUROPS, TELCHIN, APIS, si singuli Regno potiti per annos viginti ponantur, præbent octoginta, circiter, annos; qui retroversùm dinumerati à decimo SALOMONIS anno, monstrabunt ÆGIALEUM Regnum adiisse duodecimo SAMUELIS anno, circiter: quo ipso tempore PHORONEUS *Argis* regnare cœpit. APOLLODORUS (*n*) vocat ADRASTUM Regem *Argorum*; HOMERUS (*o*) autem asserit illum primùm regnavisse *Si-*

Chronologia Græcorum.

(*g*) Clem. Alex. Strom. 1. p. 321.
(*h*) Plin. l. 7
(*i*) Plato in Timæo.
(*k*) Apollodor. l. 3. c. 1.
(*l*) Herodot. l. 2.
(*m*) Hygin. Fab. 7.
(*n*) Apollod. l. 3. c. 6.
(*o*) Homer. Iliad. Γ. verf. 572.

CAP. I. *Sicyone* : adfuit primo bello *Thebano.* Nonnulli JANISCUM & PHÆSTUM ponunt inter POLYBUM & ADRASTUM; ſed ſine ullâ certitudine.

Veriſimile eſt LELEGEM cum ſociis *Laconiam* adveniſſe ELI vivente, atque temporibus SAMUELIS Regnum reliquiſſe filiis MYLETI, EUROTÆ, CLESONTI, & POLYCAONI. MYLES piſtrinum ad triticum molendum confecit, & apud *Græcos* primus ejuſcemodi machinam excogitaſſe putatur; ſed ante TRIPTOLEMUM floruit, & videtur ex *Ægypto* triticum & artifices arceſſiſſe. EUROTAS MYLETIS frater, aut, juxta alios, filius, *Spartam* condidit, eíque nomen fecit de nomine filiæ ſuæ SPARTÆ, quæ LACEDÆMONI nupſit & EURYDICEM peperit. CLESON fuit pater PYLÆ, qui SCIRONEM genuit; hìc duxit filiam PANDIONIS ERECHTHEO prognati, & de Regno contendit cum NISO PANDIONIS filio & ÆGEI fratre, quod ÆACUS NISO adjudicavit. POLYCAON *Meſſeniam* invaſit, quæ tunc ſolummodo pagos continebat, illi nomen dedit MESSENIS uxoris, & in eâ urbes ædificavit.

CECROPS è *Saide* urbe *Ægypti* primò *Cyprum*, & deinde *Atticam* invectus eſt: id accidere potuit SAMUELE vivente, per cujus vitam potuit ducere AGRAULEM filiam ACTÆI, & paulo poſt has nuptias in ACTÆI locum *Atticæ* Regnum ſuſcipere, illúdque relinquere CRANAO dum adhuc SAUL regnaret, aut cùm DAVID Regno frui inciperet: nam, diluvium DEUCALIONIS accidit CRANAO thronum occupante.

Eodem, præter-propter, quo PELASGUS, INACHUS, LELEX, & ACTÆUS, tempore vixit OGYGES: hic in *Bæotiâ* regnavit, & ſuorum ſubditorum pars fuerunt *Leleges*; & ab eo, vel ab ejus filio ELEUSINO condita fuit ELEUSIS, in *Atticâ*, ſcilicet ædificatæ fuerunt aliquot caſæ ex argillâ, quæ lapſu temporis in urbem creverunt. Scribit ACUSILAUS quòd PHORONEUS vixit ante OGYGEM, & quòd OGYGES floruit annis viginti ſupra mille ante primam Olympiadem, ut jam diximus. Sed ACUSILAUS erat *Argivus* & hæc fingebat ut dignitatis aliquid patriæ ſuæ adſciſceret. *Ogygias Græci* res dice-

dicebant cùm dicere volebant æquè antiquas ac prima rerum memoria, ad quæ tempora jam *Græcorum* Chronologiam perduximus. Fieri poteſt ut INACHUS fuerit ejuſdem temporis ac OGYGES; ſed ACUSILAUS & qui illum ſecuti ſunt, hos ſeptingentis annis antiquiores æquo fecerunt; quam computationem ut approbarent Chronologi, familias Regum *Argivorum* & *Sicyonenſium* extenderunt, plures Principes coævos in Reges ſibi ſuccedentes mutaverunt, & familiæ Regum *Sicyoniorum* plures commentitios Reges inſeruerunt. Chronologia Græcorum.

Plures INACHO fuerunt filii, qui in diverſas *Peloponneſi* partes regnaverunt, & urbes condiderunt: ex his fuerunt, PHORONEUS qui condidit *Phoronicum*, cui poſtea nomen *Argi* ex ARGO PHORONEI nepote; ÆGIALEUS, qui ædificavit *Ægialeam*, deinde *Sicyonem* à SICYONE nepote ERECHTHEI; PHEGEUS, qui *Phegeam* extruxit, poſtea *Pſophidem* è PSOPHIDE filiâ LYCAONIS: & hæ fuerunt, antiquiſſimæ *Peloponneſi* urbes: deinde SISYPHUS filius ÆOLI & nepos HELLENIS condidit *Ephyram*, poſtea *Corinthum*; & AETHLIUS filius ÆOLI *Elidem* extruxit; ante quem CECROPS ædificavit *Cecropiam*, *Athenarum* arcem; & LYCAON condidit *Lycoſuram*, quæ habita fuit vetuſtiſſima *Arcadiæ* Urbs; ejus autem filii, qui ſaltem fuerunt viginti quatuor, ſinguli ſingulas Urbes extruxerunt, præter natu minimum dictum OENOTRUM, qui patre mortuo adolevit, & cum populo ſuo in *Italiam* enavigavit, ibíque urbes condere inſtituit & evaſit *Latinorum* JANUS. Plures etiam filii nepotéſque PHORONEO fuerunt, qui in diverſis locis regnaverunt, & novas Urbes ædificaverunt; inter hos fuerunt CAR, APIS, &c. HÆMON autem PELASGI filius Rex fuit *Hæmoniæ*. poſtea dictæ *Theſſaliæ*, in quâ Urbes ſtatuit. Hæc diviſio & ſubdiviſio vehementer confuſam reddidit priorum *Peloponneſiacorum* Regnorum Hiſtoriam, & anſam præbuit jactantioribus *Græculis* ea faciendi multo antiquiora quàm reipſâ ſunt. Sed ex omnibus ſupra memoratis computationibus conficitur *Græcos* primùm humaniores redditos fuiſſe, & didiciſſe morari in domibus atque Urbibus, ac primas & antiquiſſimas

CAP. I. Urbes *Europæ* conditas fuisse vix ante duas aut tres Generationes ante quàm CADMUS è *Sidone* in *Græciam* migravit; & hisce rebus ansam dedisse perquàm probabile est expulsionem Pastorum ex *Ægypto* temporibus ELI & SAMUELIS eorúmque frequentium adventum in *Græciam*: sed difficile est rectè disponere Genealogias & Chronologiam Sæculorum fabulosorum *Græciæ*; & hæc meliùs examinanda relinquo.

Ante quàm *Phœnicii* introduxissent ritum mortuos inter Deos recensendi, *Græcis* erant in singulis urbibus Conventus Seniorum eas regentium, & locus, ubi Seniores & Populus Deum suum sacrificiis colebant; &, si quando plures Urbes, communis salutis causâ, sub communi Conventu coibant, in aliquâ ex Urbibus erat *Prytaneum* aut Curia, ubi Concilium & Populus certis temporibus conveniebant publicæ saluti consulturi, communem Deum sacrificiis veneraturi, & nundinas celebraturi: Urbes, in quibus conveniebatur, *Græcè* dicebantur δῆμοι; Populi, *Communitates*, aut *Communitatis* Urbes; atque, tempore labente, cùm plures ex hisce δήμοις communis salutis causâ se invicem junxerunt convenientes sub uno Concilio, in aliquo ex istis δήμοις *Prytaneum* statuerunt, ubi commune Concilium & Populus convenirent, consilia caperent, adorarent, mercarentur, epularentur; &, quò tutior esset δῆμος ille, vallis undique circumclusus erat & appellabatur, ἡ πόλις, civitas, urbs; & hæc, opinor, fuit origo Pagorum, Emporiorum, communium Conventuum, Templorum Vestalium, Epularum, & Nundinarum in *Europâ*: *Prytaneum*, πυρὸς ταμεῖον, erat forum cum loco ad Dei cultum destinato, ubi super Altare ignis perpetuus ad sacrificandum asservabatur: ex verbo Ἑστία, quod ignem significat, ortum est nomen *Vestæ*, quam denique Populus in Deam convertit, & sic factus est ignis adorator, ut erant antiqui *Persæ*: cùm autem Concilia illa cum finitimis bellum gerebant, Ducem habebant, qui toti exercitui imperabat, & eorum Rex evasit.

Sic à THUCYDIDE (*p*) discimus, quòd sub CECROPE *&* *priscis Regibus ad* THESEUM *usque*, Attica *vicatim habi-*

(*p*) Thucyd. l. 2. p. 110. & Plutarch. in Theseo.

habitata semper fuit, & pagi singuli Magistratus suos suaque Pritanea *habebant; neque Regem consulebant nisi quando periculum imminebat; sed singuli seorsum rem suam publicam administrabant, & propria Concilia habebant, & etiam aliquando bella gerebant, ut* Eleusinii *cum* EUMOLPO *contra* ERECTHTHEUM: *sed* THESEUS, *vir prudens & potens, Regnum adeptus, ex aliis Urbibus Magistratus &* Prytanea *sustulit & omnes in unum* Athenarum *Concilium &* Prytaneum *coegit.* POLEMO à STRABONE (q) relatus, ait, quòd Attica *complectebatur* centum septuaginta δήμοις, inter quos erat *Eleusis*: & PHILOCORUS (r) quòd, *cùm* Atticam *terrâ marique* Cares *&* Bœoti *divexarent, omnium primus* CECROPS *multitudinem*, (id est, centum septuaginta urbes,) *in duodecim civitates coegit, quarum nomina erant*, Cecropia, Tetrapolis, Epacria, Decelia, Eleusis, Aphydna, Thoricus, Brauron, Cytherus, Sphettus, Cephissia, & Phalerus; *& quòd* THESEUS *duodecim has civitates in unam, scilicet* Athenâs, contraxit. Chronologia Græcorum.

Neque Regni *Argivorum* origo multùm huic dissimilis est; quandoquidem in PAUSANIA (s) legimus, quòd PHORONEUS *filius* INACHI *primus in unam Rempublicam* Argivos *collegit, qui ad illud usque tempus dispersi fuerant, & ubicunque seorsum vitam egerant; locus autem, ubi primùm convenerunt, dictus fuit* Phoronicum, *Urbs* PHORONEI, & observat STRABO (t), quòd HOMERUS *non urbes sed regiones appellat omnes*, (*paucis exceptis*,) *eas quas in* Peloponneso *fuisse memorat, quia illarum singulæ pluribus* δήμοις, *aut liberis urbibus fœdere junctis constabant, ex quibus deinde nobiles urbes conditæ fuerunt & hominum frequentiâ celebratæ*: *sic* Argivi *ex quinque civitatibus* Mantinæam *in* Arcadiâ, *& ex novem* Tegeam *confecerunt*; *ex totidem constabat* Heræa *à* CLEOMBROTO *aut* CLEONYMO *condita: sic pariter* Ægium *ex septem vel octo oppidis coaluit*; *ex*

(q) Strabo l. 9. p. 396.
(r) Apud Strabonem l. 9. pag. 397.
(s) Pauf. l. 2. c. 15.
(t) Strabo l. 8. p. 337.

CAP. I. *ex septem* Patræ; Dyme *ex octo*; *sic denique* Elis *ex pluribus oppidis in unam civitatem convenientibus coorta est.*

Affirmat PAUSANIAS (*v*) *Arcadibus* primum hominem fuisse PELASGUM, eundémque primum in illos regnavisse; & *populum ignarum docuisse domos ædificare; quibus se ab æstu, frigore, & pluviâ defenderent: tegmina ex pellibus conficere, & glandes fagees comedere pro herbis & radicibus aliquando noxiis*; ejúsque filium LYCAONEM antiquissimam *Græcorum* Urbium condidisse. Asserit etiam, quòd, LELEGE vivente, *Lacedæmonii* dispersi vicatim degebant. Igitur *Græci* domos & pagos ædificare cœperunt viventibus PELASGO patre LYCAONIS, & LELEGE patre MYLETIS; idest, duabus aut tribus Generationibus ante diluvium DEUCALIONIS & CADMI adventum; hactenus (*x*) in silvis & speluncis habitaverant. Primæ domus ex argillâ fuerunt, donec fratres EURYALUS & HYPERBIUS eos docuerunt argillam in lateres durare, & hoc pacto ad ædificandum usurpare. Viventibus OGYGE, PELASGO, ÆZEO, INACHO, & LELEGE, cœperunt ex argillâ domos & pagos condere, quod facere docti fuerant à DOXIO filio COELI; cogere autem pagos in δήμυς, & δήμυς in civitates cœperunt viventibus LYCAONE, PHORONEO, ÆGIALEO, PHEGEO, EUROTA, MYLETE, POLYCAONE, & CECROPE.

Quando OENOTRUS filius LYCAONIS in *Italiam* Cololoniam duxit, *nactus est* (*y*) *regionem maximâ ex parte desertam; ac ne illam quidem, quæ incolebatur, magno hominum numero frequentatam; &, quâdam ejus parte à Barbaris purgatâ, urbes parvas & crebras in montibus condidit*, ut supra diximus: Urbes istæ vallorum munimento carebant; sed, cùm Colonia crevisset, & locus eam deficere cœpisset, Coloni, *gente* Siculâ *expulsâ*, *multas urbes mœnibus cinxerunt, & in suam potestatem redegerunt totum illum agrum, quem amnes duo*, Liris &

(*v*) Pausan. l. 8. c. 1. 2.
(*x*) Plin. l. 7. c. 56.
(*y*) Dionys. l. 1. p. 10.

& Tiberis *terminant*; intelligendum autem est has Urbes habuisse sua Concilia & *Prytanea* more *Græcorum*; siquidem ex DIONYSIO (z) discimus, quòd novum *Romæ* Regnum, quale ROMULUS reliquit, constabat triginta Curiis aut Coetibus in triginta urbes distributis, quarum singulæ sacrum ignem in Curiæ *Prytaneo* adservabant, ubi Senatores ad Sacra perficienda, more *Græcorum*, conveniebant: *At* NUMA, *Regno potitus, proprios Curiarum ignes suo loco non movit; sed unum ignem omnibus communem erexit* Romæ: *Roma* igitur ante NUMAM Civitas completa non erat.

Chronologia Græcorum.

Arte navigandi eò perductâ, ut *Phœnicii* littora deserere inciperent, & per *Mare Mediterraneum*, astris iter regentibus, vela facere; probabile est eos detexisse Insulas *Maris Mediterranei*, &, commercii gratiâ, in *Græciam* usque navigâsse; ídque factum fuisse non multò ante quàm Jo filia INACHI ex *Argis* raperetur. *Cares* primùm *Græciam* piraticis excursionibus infestam habuerunt; & propterea MINOS EUROPÆ filius magnam Classem instruxit & Colonias deduxit: etenim DIODORUS (*a*) refert ex Insulis *Cycladibus* illas, quæ minùs absunt à *Cretâ*, principiò desertas & incultas fuisse; sed MINOEM, cui magna Classis erat, plures Colonias è *Cretâ* deduxisse, & ex iis Insulis nonnullas cultoribus auxisse; & nominatim, *Carpathum* Insulam primam à MINOIS militibus occupatam fuisse: *Syme* deserta & inhabitata jacuit ad TRIOPEM usque, qui illuc cum Coloniâ sub CHTHONIO profectus est: *Strongyle* aut *Naxus* priùs à *Thracibus* habitata fuit vivente BOREA paulò ante expeditionem *Argonautarum*: *Samos* deserta primùm erat, & tantummodò multis terriculosis belluis frequentata, donec MACAREUS homines in eam, ut in *Chium Coumque* invexit: *Lesbos* solitaria & inculta fuit, quousque navibus illuc XANTUS cum Coloniâ profectus est; *Tenedos* deserta fuit ad TENETEM usque, qui paulo ante bellum *Trojanum* à *Troade* in eam devectus est:

(z) Dionys l. 2. p. 126.
(*a*) Diodor. l. 5. p. 224. 225. 240.

CAP. I. est: ARISTÆUS, qui uxorem duxit AUTONOEM CADMI filiam, Coloniam deduxit è *Thebis* in *Cæam*, Insulam antè inhabitatam: *Rhodus* Insula priùs dicebatur *Ophiusa*, quia serpentibus plena erat ante quàm PHORBAS *Argivus* Princeps illam petivit & serpentes destruxit; quod accidit SALOMONIS Regno ad finem vergente; & in cujus rei memoriam delineatus fuit in Cœlis in constellatione *Ophiulchi.* Ex eo, quod hæ & aliæ plures Insulæ detectæ fuerunt, ortus est rumor de earum è Mari emersione. *In* Asiâ Delos *emersit*, *&* Hiera, *&* Anaphe, *&* Rhodus; ait (*b*) AMMIANUS: & PLINIUS (*c*); *Claræ jampridem Insulæ*, Delos *&* Rhodos *memoriæ produntur enatæ*; *postea minores, ultra* Melon Anaphe, *inter* Lemnum *&* Hellespontum Nea, *inter* Lebedum *&* Teon Halone, &c.

Pariter, DIODORUS (*d*), inquit septem Insulas dictas *Æolias* inter *Italiam* & *Siciliam* desertas fuisse & habitatoribus destitutas, donec LIPARUS & ÆOLUS, ex Italiâ profecti paulo ante bellum *Trojanum*, eas coluerunt: & *Melitam* atque *Gaulum* vel *Gaudum* ultra *Siciliam* principio à *Phœniciis* frequentatas fuisse: idem refert de *Maderâ* ultrà *freta*: scribit HOMERUS ULYSSEM invenisse *Ogygiam* Insulam nemoribus obductam & habitatam à solâ CALYPSO ejúsque pedissequis, quæ in speluncâ, cùm domibus carerent, ævum degebant; neque credi potest *Britanniam* & *Hyberniam* cultas fuisse antequàm freta transmitti cœperint.

Sicani crediti sunt primi *Siciliam* habitâsse: illi condiderunt super montes pagulos aut oppidula; & singula oppida proprios Reges habuerunt; & sic in Regionem se extendebant antequàm sibimet ipsi latiora Regna sub communi Rege conficerent. Docet PHILISTUS (*e*) *eos in Siciliam translatos ab oris* Sicani *fluvii* Hispaniarum; & DIONYSIUS (*f*) Sicanos *esse gentem* Hispanam, *qui*, *à* Liguribus *fugati suas sedes in Siciliâ posuerant.*

Intelligit

(*b*) Ammian l. 17. c. 7.
(*c*) Plin. l. 2 c. 87.
(*d*) Diodor. l. 5. p. 202. 204.
(*e*) Apud Diodor. l. 5. p. 201.
(*f*) Dionys. l. 1. p. 17.

Chronologia Græcorum.

Intelligit *Ligures*, qui Herculi (*g*) ex expeditione in Gerionem *Hispanum* revertenti, & per Alpes ex *Galliis* in *Italiam* transjicere conanti, restiterunt. Eo anno Hercules in *Italiam* penetravit, & multas Gentes imperio subjecit, ac Urbem *Crotonam* condidit; & post (*h*) hyemem, cùm navalis exercitus ex *Erythrâ Hispaniæ* venisset, in *Siciliam* transjecit, & ibi *Sicanos* reliquit: nam, *viros ab urbibus devictis abstractos secum ad militiam per aliquod temporis spatium ducebat, &, post fidelem operam in bellis conficiendis sibi alacriter navatam, in agro armis parto eos collocabat.* Hic erat *Ægyptius* Hercules, qui classem ingentem habebat, & Salomone vivente ad fretum usque navigavit, ubi, ut solebat, Columnas posuit, & Geryonem domuit, ac deinde per *Italiam* & *Siciliam* in *Ægyptum* reversus est; quem veteres *Galli* quidem Ogmium, *Ægyptii* verò Nilum (*i*) dixerunt: Nam, *Erythra* & Regio in quâ Gerion degebat, erant extra fretum. Hercules iste, juxta Dionysium, (*k*) Evandro coæqualis fuit.

Ii, qui primi *Cretam* coluerunt, auctore Diodoro (*l*), dicti fuerunt *Eteocretenses*; sed unde venerint, & quomodo in *Cretam* transvecti fuerint non docent Historiæ; deinde è *Græciâ* illuc navibus ivit *Pelasgorum* Colonia; & paulò post Teutamus avus Minois illuc ex *Laconiâ* & ex agro *Olympiæ* in *Peloponneso* Coloniam *Doriensium* deduxit: hæ diversæ Coloniæ diversis linguis utebantur, frugibus, quas Terra sponte ferebat, vescebantur, & sub antris & tuguriis tranquillam vitam agebant, quoad instrumenta ferrea inventa fuerunt sub Asterio filio Teuthami; atque tandem in unum Regnum unámque gentem à Minoe compulsæ fuerunt: hic iis primus leges dedit, plures Urbes & naves extruxit, agriculturam & sationem introduxit, atque eo vivente *Curetes* in *Cretâ* & *Peloponneso*

(*g*) Dionys. l. 1. pag. 33. 34.
(*h*) Dionys. ibidem
(*i*) Ptol. Hæphæst. l 2.
(*k*) Dionys. l. 1. pag. 34.
(*l*) Diodor. l. 5. p. 230.

CAP. I. Amicos patris sui devicerunt. *Curetes* (*m*) puerorum sanguine SATURNUM placabant, &, secundùm BOCHARTUM (*n*), erant gente *Philistæi*: EUSEBIUS autem ait *Cretam* nomen duxisse à CRETE *Curetum* uno, qui JOVEM aluit: sed, quæcunque demum fuerit hujus Insulæ origo, ea videtur culta à Coloniis, quæ, ad ASTERIUM & MINOEM usque, diversis linguis usæ sunt, ante quos duabus tantummodo aut tribus Generationibus illuc appulisse possunt; sed non antea, quandoquidem nondum illa Maria navibus erant frequentata.

Non multo priùs *Phœnicii Cyprum* Insulam detexerant: siquidem ERASTOSTHENES (*o*) docet, quòd *principiò* Cyprus *adeò nemoribus obducta fuit, ut coli nullo pacto posset, quæ primum cæciderunt, ut æs & argentum liquefacerent, & deinde, cùm tutè* Mediterraneum Mare *navigare cœpissent*, idest, statim à *Trojano* bello, *ut naves & classes totas conficerent: perspicientes autem ne sic quidem nemora destrui posse, copiam cuique fecerunt cædendi quantum nemoris liberet & sibi vindicandi solum illud, quod ita fuisset arboribus spoliatum.* Neque minùs *Europa* principio silvis abundabat, quarum unâ, quæ *Hercynia* nuncupabatur, magna *Germaniæ* pars occupabatur, siquidem JULII CÆSARIS temporibus in latum patebat toto novem dierum itinere, & quadraginta & amplius in longum: attamen *Europæi* nemora cædere cœperant hominibus locum facturi, ex quo ferrea instrumenta, vivente ASTERIO, usurpata sunt.

Omnia hæc sunt vestigia priorum Coloniarum, quæ navibus in *Europam* ejúsque Insulas appulerunt: *Europa* videtur antea parum habitata à *Scythis* JAPHETI posteris, qui è septentrionalibus *Ponti Euxini* littoribus venerant, errare soliti, domibus carentes, sese ab imbribus & belluis, virgultis & cavernis, defendentes: hujus generis fuerunt antra *Idæ* montis, in quibus MINOS

(*m*) Ister apud Porphyr. abst. l. 2. sect. 56.
(*n*) Bochart Canaan. l. 1. c. 15.
(*o*) Apud. Strab. l. 14. p. 684.

MINOS eductus & ſepultus fuit; ſpelunca CACI & *Italæ Catacombæ* prope *Romam* & *Neapolim*, quæ poſterioribus temporibus in ſepulchreta converſæ fuerunt; *Syringes*, & plures aliæ *Cryptæ* quæ in clivis montium *Ægyptiorum* reperiuntur; ſpecus *Troglodytarum* inter *Ægyptum* & *Mare Rubrum*; antra *Phauruſiorum* in *Africâ* de quibus meminit STRABO (*p*); ſpecus, ſenticeta, rupes, & loca excelſa ac ſubterranea, ubi *Iſraelitæ* ſe *Philiſtæorum* metu condebant ſub SAULE (1. *Samuel.* XIII. 6). Sed nulla ſupereſt nunc Hiſtoria, quæ doceat quomodo tunc genus humanum vitam tolerabat. Chronologia Græcorum.

Antiquitates *Libyæ* non multo vetuſtiores ſunt antiquitatibus *Europæ*: ait enim DIODORUS (*q*), quòd URANUS pater HYPERIONIS & avus HELII atque SELENES, ſcilicet AMMON SESACI pater, *fuit primus totius bujus Regionis Rex, & populum, antea vagari ſolitum, in urbibus degere adegit*: HERODOTUS (*r*) autem inquit totam *Mediam* per κώμας, urbes mœnibus deſtitutas, habitatam fuiſſe donec ab *Aſſyriis* deſciſceret, quod accidit anno ducenteſimo ſexageſimo ſeptimo, circiter, poſt SALOMONIS interitum; & poſt hanc rebellionem ſibi Regem creaviſſe, & *Ecbatanam* condidiſſe muris circumdatam, ubi Rex conſideret; ea fuit prima urbs, quam illi mœniis circumſæpirent; anno, circiter, ſeptuageſimo ſecundo poſt SALOMONIS mortem BENHADAD Rex *Syriæ* (*s*) habuit duos & triginta Reges in exercitu, quem contra ACHABUM duxit: & quando JOSUE *Canaan* Regionem ſubjecit, ſingulæ *Canaanæorum* Urbes proprio Rege gaudebant, ut Urbes *Europæ* antequàm aliæ alias in poteſtatem redegiſſent; ex his autem Regibus unus ADONIBEZECUS Rex *Bezeci* paulò ante ſeptuaginta alios Reges domuerat (*Judic.* 1. 7). Itaque Urbes extrui ceptaverunt in illis Regionibus non multis ætatibus ante JOSUEM; quandoquidem Patriarchæ vagabantur & in tabernaculis vitam duce-

R 2

(*p*) Strabo l. 17. p. 828.
(*q*) Diodor. l. 3. pag. 132.
(*r*) Herod. l. 1.
(*s*) Reg. I. XX. 16.

CAP. I. ducebant greges paſtum agentes ubicunque libuerat, quoniam paſcua *Phœniciæ* non omnino dominis peculiaribus, ob hominum exiguum numerum, diſtributa erant. Primis regionibus tunc temporis habitatis tam pauci fuerunt Incolæ, ut quatuor Reges (*t*) ex oris *Sennaar* & *Elam* profecti invadere & expilare potuerint Gentes *Rephaim*, accolas agri *Moab*, *Ammon*, *Edom*, & Regna *Sodomæ*, *Gomorræ*, *Adamæ*, atque *Seboim*; attamen ABRAHAMUS eos proſecutus cum tercentis & duodeviginti viris illos devicit; neque majores copias ABRAHAMUS & reliqui Reges cogere potuerant. Adeò habitatoribus infrequens erat *Ægyptus* ante MOSEM natum, ut PHARAO de *Iſraelitis* loquens diceret (*v*), *Videtis populum filiorum Iſraelis nos numero & robore anteire*: &, ne nimium augerentur & fortes evaderent, juſſit ut pueri mergerentur.

Hæc ſunt veſtigia Terræ ab humano genere impleri incipientis paulo ante ABRAHAMI tempora; ſic ea pagis occupari cœpit & oppidis atque urbibus, quæ in Regna, principiò minuſcula, deinde majora, concreverunt, donec ortæ ſunt Monarchiæ *Ægypti*, *Aſſyriæ*, *Babyloniæ*, *Mediæ*, *Perſidis*, *Græciæ*, & *Romæ*, quæ priora magna Imperia cis *Indiam* fuerunt. Quintus à PHALEG fuit ABRAHAMUS, & totum hominum genus ſimul in *Chaldæâ* ſub NOE & filiis ejus ad PHALEG uſque vixerunt: hactenus omnibus unus ſermo, una Reſpublica, una Religio: deinde Terram partiti ſunt, fortaſſe NIMBRODI rebellione diſturbati, & coacti deſerere Turris *Babelis* ædificationem: hinc verò per Regiones, quæ cuique obtigerant, diffuſi ſunt ſecum afferentes leges, mores, & ſacra, quæ ab incunabulis didicerant, & quibus gubernati fuerant à NOE & ejus filiis ac nepotibus: hæ leges traditione delatæ fuerunt ad ABRAHAMUM, MELCHISEDECUM, JOBUM, & horum coævos; & earum nonnullæ ſervatæ ab Judicibus orientalium Regionum: itaque dicit JOBUS, (*x*) quòd

(*t*) Geneſ. XIV. Deuter. II. 9. 12. 19. -- 23.
(*v*) Exod. I. 9. 22.
(*x*) Job. XXXI. 11.

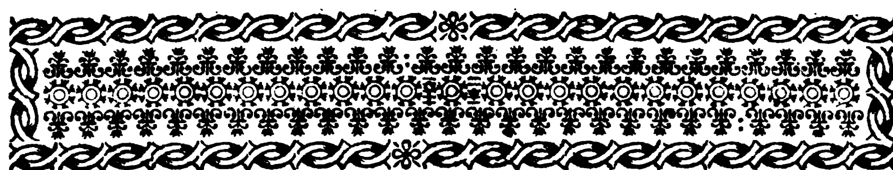
quòd adulterium est *crimen exsecrandum*, *quinimo scelus à Judicibus puniendum*: & de Idololatriâ (y) inquit; *Si Solem*, *cùm fulget*, *conspexi*, *aut Lunam*, *dum Lucem adipiscitur*, *& cor occulto gaudio subsultavit*, *aut manum osculatum est os meum*, *quod pariter esset scelus à Judicibus coercendum*; *etenim id esset desciscere à Deo*, *qui in excelsis est.* Cùm de his rebus nulla fuerit controversia inter JOBUM & ejus Amicos, censeri potest eos cum aliis illarum Regionum Incolis eandem Religionem coluisse. MELCHISEDECHUS fuit Sacerdos Dei altissimi, & ultrò decimas illi persolvit ABRAHAMUS, quod vix invitus fecisset, nisi unam eandémque Religionem ambo secuti fuissent. Eidem addicti principio *Chanaanæi* pariter fuisse videntur, & in eâ mansisse usque ad mortem NOIS, & ABRAHAMI tempora: nam, *Jerosolyma* (z) antiquitùs nuncupabatur *Jebus* & ejus Incolæ *Jebusæi*, qui MELCHISEDECHO Rege simul & Sacerdote utebantur; igitur gentes istæ post MELCHISEDECHUM mortuum sese ad falsos Deos colendos converterunt, quod etiam fecere posteri ISMAELIS, ESAU, MOABI, AMMONIS, & ABRAHAMI ex CETURA: quin & *Israelitæ* ipsi multùm ad hanc rebellionem proclives fuerunt: & fieri potest ut THARES ex *Ur Chaldæorum* digressus adiret *Haran* petens Regiones *Canaanæorum*, & deinde ABRAHAMUS *Haran* deseruerit & in *Canaanæorum* Regiones venerit ideo ut vitarent cultum falsorum Numinum, qui temporibus illis in *Chaldæâ* initium duxit, & inde quoquoversùm erupit; nondum tamen in *Canaanæam* penetraverat. Plures ex legibus & præceptis, in quibus tota primæva Religio versabatur, leguntur in JOBI libro Cap. I. Vers. 5; & Cap. XXXI.; hujus generis sunt, *Deum non blasphemare*; *Solem*, *Lunam non colere*; *hominem non obtruncare*; *non furari*; *non mœchari*; *divitiis non confidere*; *inopes & pupillos non opprimere*; *exsecrationibus hostes non prosequi*; *eorum infortuniis non lætari*, *amicè in quemquam agere*; *hospitalitatem exercere*; *misericordem se præbere*:

Chronologia Græcorum.

(y) Job. XXXI. 26.
(z) Chron. XI. 4. 5. Judic. I. 21. II. Samuel. V. 6.

CAP. I. *bere*; *opem ferre pauperibus & egenis*; *Judices agnoscere.* Ecce morum disciplinam & Religionem primis sæculis vigentem, quam adhucdum *Judæi Præcepta filiorum* NOIS appellant; Ecce Religionem MOSIS & Prophetarum, quam duo summa præcepta complectuntur; nempe, *dilige Dominum Deum tuum toto corde*, *totâ animâ*, *totâ mente*; *dilige Proximum tuum tanquam temetipsum*; Ecce Religionem à MOSE præcriptam tum peregrino incircumciso, qui erat intra portas *Israelis*, tum *Israelitis* ipsis: Ecce primigeniam *Judæorum*, *Christianorúmque* Religionem, quæ debet esse constans omnium gentium Religio, cùm tota tendat ad honorem Dei & hominum utilitatem: & MOSES præterea jussit, ut misericordia Brutis etiam impertiretur, ita ut neque *sanguis eorum in escam cederet*, *neque caro iis viventibus & adhuc sanguine plenis avelleretur*; *neque sanguinis causâ necarentur aut suffocarentur*; *sed*, *si cibi gratiâ obtruncarentur*, *sanguis diffluere & in terrâ dilabi sineretur*, (Genes. IX. 4. & Levitic. XVII. 12. 13.) Hæc Lex MOSE antiquior est, siquidem data fuit NOI ejúsque filiis multò ante ABRAHAMUM; quapropter Apostoli & Seniores in Concilio *Jerosolymæ* coacto, dum Gentiles à circumcisione & MOSIS legibus immunes renuntiarent, eximiam habuerunt legem, quâ cavetur *ne quis sanguine aut animantibus suffocatis vescatur*, tanquam antiquissimam, & cui Deus subjecerat non solos ABRAHAMI filios, sed Gentes omnes, quæ simul in *Sennaar* sub NOE degebant; & ejusdem generis ea lex est, quâ homines vetantur *edere quidquid Idolis aut falsis Diis oblatum fuerat*, *& scortari.* Igitur *credere Mundum formatum ab uno summo Deo eum regente*; *illum diligere & colere*; *parentes honore prosequi*; *proximos tanquam nosmetipsos amare*; *& in Bruta non sævire*, Religio est omnium antiquissima: & exordium Litterarum, Agriculturæ, Navigationis, Musices, Artium & Scientiarum, Metallorum, Fabrorum ferrariorum & lignariorum, Domuum & Urbium in *Europâ* vetustius non est temporibus HELI & SAMUELIS atque DAVIDIS; ante quos Terra tam paucis hominibus culta erat, & tam nemoribus impedita, ut Genus humanum non adeò vetustius esse possit quàm in Sacris Litteris legimus.

CHRO-

CHRONOLOGIA VETERUM REGNORUM EMENDATA.

CAPUT II.

De Ægypti Imperio.

ÆGYPTII antiquitùs magnum & diuturnum Imperium ſub Regibus AMMONE, OSIRIDE, BACCHO, SESOSTRI, HERCULE, MEMNONE, &c. ſe habuiſſe jactabant, quod ad Orientales quidem plagas, *Indiis*, ad Occidentales autem *Oceano Atlantico* finiebatur, &, gloriarum atque jactantiæ pleni, illud aliquod annorum millibus Mundo vetuſtius fecerunt: jam *Ægypti* Chronologiam, conferendo res *Ægyptiacas* cum rebus *Græcis* & *Hebræis* eodem tempore geſtis, corrigere & emendare tentemus.

Duas mulieres adamavit VENEREM & ARIADNAM ille gentium domitor BACCHUS: VENUS fuerat amaſia ANCHISÆ & CINYRÆ atque mater ÆNEÆ; qui omnes ad *Trojanam* cladem uſque vitam produxerunt: & qui ex BACCHO & ARIADNA prognati ſunt, inter *Argonautas* fuerunt, ut ſupra fuit oſtenſum: quocirca magnus BACCHUS unâ tantummodo Generatione floruit ante *Argonautarum* expeditionem. BACCHUS

CAP. II. CHUS iste (*a*) Mari potens fuit Victor, Orientem versùs, ad *Indias* usque progressus est, unde triumphans redivit; exercitum ultra *Hellespontum* transvexit; *Thraciam* Imperio suo adjecit, ubi musicem, poesim, & saltationem introduxit; LYCURGUM *Thraciæ* Regem, & PENTHEUM CADMI nepotem obtruncavit; THAROPI Regnum LYCURGI dedit, & OEAGRO THAROPIS filio unam ex suis Cantatricibus, quam *Græci* CALLIOPEM dixerunt; ex OEAGRO & CALLIOPE natus est ORPHEUS, qui cum *Argonautis* navigavit: quocirca BACCHUS hic vixit eodem tempore, quo SESOSTRIS; & cùm uterque fuerit Rex *Ægypti*, Mari potens, Regnorum debellator magnus, ad *Indias* & *Thraciam* usque victorias protulerit, BACCHUS & SESOSTRIS unus idémque Vir fuerint necesse est.

Veteres *Græci*, qui de Diis fabulas commenti sunt, narraverunt IŌ filiam INACHI, raptam & in *Ægyptum* abductam, evasisse ISIDEM *Ægyptiorum*; atque APIM filium PHORONEI post mortem factum fuisse Deum SERAPIM: nonnulli etiam affirmant EPAPHUM fuisse filium IUS. SERAPIS & EPAPHUS iidem sunt ac OSIRIS; quapropter ISIS & OSIRIS, ex veterum *Græcorum*, qui fabulas de Diis effinxerunt, sententiâ, non vixerunt plusquàm duabus vel tribus Generationibus ante expeditionem *Argonautarum*. DICÆARCHUS, ut refert Scholiastes APOLLONII, (*b*) eos facit duabus Generationibus antiquiores SESOSTRI; ait enim, quòd, post ORUM filium OSIRIDIS & ISIDIS, Regno potitus est SESONCHOSIS. Secutus videtur sententiam Incolarum *Naxi*, qui asseruerunt BACCHUM fuisse duabus Generationibus ante THESEUM, & qui idcirco duos MINOES duásque ARIADNAS commenti fuerunt; nam, in eo consentit omnis Antiquitas, quòd BACCHUM & OSIRIM unum eundémque Regem *Ægypti* fuisse confitetur: neque *Græci* neque Ægyptii in hoc dissentiunt; atque nonnulli ex veteribus Fabularum scriptoribus, ut EUMOLPUS & ORPHEUS (*c*), OSIRIDI nomen

(*a*) Vide Hermippum apud Athenæum. l. 1.
(*b*) Argon. l. 4. v. 272. (*c*) Diodor. l. 1. p. 7.

nomen DIONYSI & SIRII tribuerunt. Rex totius *Ægypti* fuit OSIRIS & magnus populorum domitor, & *Hellespontum* vivente TRIPTOLEMO transjecit, *Thraciam* in potestatem redegit, & ibi LYCURGUM obtruncavit; quapropter ejus expeditio cum magni BACCHI expeditione coincidit. OSIRIS, BACCHUS, & SESOSTRIS eodem ferè tempore vixerunt, &, secundùm Historicos, omnes fuere totius *Ægypti* Reges, THEBÆ urbs eorum Regni princeps fuit, omnes hanc urbem ornaverunt, & fuerunt terrâ maríque potentes; omnes domuerunt multas Gentes, Regiones *Asiæ* ad *Indias* usque sibi subjecerunt; omnes *Hellespontum* transmiserunt, & in hoc Mari ferè copias suas amiserunt; omnes *Thraciam* imperio suo adjecerunt, & eam victoriarum finem esse volentes inde in *Ægyptum* reversi sunt; omnes in Regionibus devictis columnas cum inscriptionibus posuerunt; unde conficitur hos omnes fuisse unum eundémque Regem *Ægypti*, qui à SESACO differre non potest. In totam *Ægyptum*, (cùm totam dico intelligo etiam *Thebaidem*, *Æthiopiam*, *&* *Libyam*) unus Rex dominatus primùm est post expulsionem Pastorum, qui in inferiorem *Ægyptum* regnaverunt; & SESACUS primus *Syriam*, *Indias*, *Asiam minorem*, *&* *Thraciam* domuit; atque Sacræ Litteræ nullum admittunt *Ægyptium*, qui ante Regem hunc *Palæstinam* subegerit.

De Imperio Ægyptiorum.

THYMÆTES, (*d*) qui eodem, quo ORPHEUS, tempore vixit, & de BACCHI gestis antiquissimo sermone & litteris scripsit carmen dictum *Phrygium*, affirmat in BACCHI exercitu fuisse *Libyas* mulieres, & inter eas MINERVAM natam prope *Tritonem Libyæ* fluvium, & BACCHUM hominibus, MINERVAM autem fœminis imperitavisse. Hanc DIODORUS (*e*) appellat MYRINAM, & fuisse dicit *Libycarum* Amazonum Reginam, & narrat quòd ea domuit *Atlantides* & *Gorgones*; & deinde fœdus fecit cum ORO filio ISIDIS, quem ob id ipsum pater OSIRIS vel BACCHUS ad illam miserat; ac, cùm per *Ægyptum* transi-

(*d*) Apud Diodor. l. 3. p. 140.
(*e*) Diodor. l. 3. p. 131. 132.

CAP. II. transivisset, *Arabes*, *Syrios*, *Cilicésque* subjecit, atque *Phrygiam*, videlicet in BACCHI exercitu, ad Mare *Mediterraneum* usque transmeavit; sed in *Europam* veniens interfecta fuit unà cum multis mulieribus suis à *Thracibus* & *Scythis*, quorum duces erant SIPYLUS *Scytha*, & MOPSUS *Thrax*, quem LYCURGUS *Thraciæ* Rex in exsilium miserat. Hic est LYCURGUS ille, qui obstitit BACCHO *Hellespontum* transfretare volenti, & paulò post ab eo devictus fuit & obtruncatus; sed postea BACCHUS repulsus fuit à *Græcis* duce PERSEO, qui plures ex ejus mulieribus interemerunt, auctore PAUSANIA, (*f*) & socios habebant *Scythas* & *Thraces* sub SIPYLO atque MOPSO: clades hæc & rebellio fratris DANAI in *Ægypto* finem victoriis ejus imposuerunt; & domum repetens homines suos partim reliquit in *Colchide* & ad *Caucasum* montem sub ÆETE & PROMETHEO; mulieres autem circa *Thermodontis* oras non longè à *Colchide* sub novis Reginis MARTHESIA & LAMPETO: quandoquidem DIODORUS (*g*) verba faciens de *Amazonibus*, quæ ad *Thermodontem* consederant, ait eas initio *Libyam* coluisse & dominatas esse in *Atlantides*, atque, finitimos invadendo, Regiones ad *Europam* usque sibi subjecisse: & AMMIANUS (*h*) narrat veteres *Amazones*, cùm per multas Gentes sibi viam fecissent, *Atheniensibus* bellum intulisse, & magnâ cæde acceptâ prope *Thermodontem* se recepisse: JUSTINUS (*i*) autem, quòd primùm, (intelligit quò primùm ad *Thermodonta* venerunt,) his *Amazonibus* fuerunt duæ Reginæ, quæ genitas se MARTE prædicabant; & quòd hæ, majore parte *Europæ* subactâ, *Asiæ* quoque nonnullas civitates occupavêre, regnante scilicet MINERVA, atque deinde partem Exercitûs cum ingenti prædâ domum dimiserunt sub novis Reginis supra memoratis; & quòd postea, cùm & MARPESIA Regina fuisset interfecta, in hujus locum ejus filia ORITHYA Regno successit, post quam PENTHESILEA Regno potita est; & quòd

(*f*) Pausan. l. 1. c. 10. p. 155.
(*g*) Diodor. l. 3. p. 130. & Schol. Apollonii l. 2.
(*h*) Ammian. l. 22. c. 8.
(*i*) Lib. 2 c. 4.

quòd THESEUS cœpit & uxorem duxit * ANTIOPAM sororem ORITHYÆ. *Amazonibus* bellum intulit HERCULES; & *Amazones Trojano* bello interfuerunt, ORITHYA & PENTHESILEA Regnum tenentibus. Quapropter *Amazones* in *Europâ* atque *Asiâ* prima bella gesserunt, & juxta amnem *Thermodonta* consederunt unâ dumtaxat Generatione ante facinora HERCULIS & THESEI; duabus autem ante bellum *Trojanum*: atque ita eodem tempore, quo accidit SESOSTRIS expeditio. Cùm verò belligeraverint viventibus ISIDE & ORO ejus filio, & fuerint pars Copiarum OSIRIDIS aut BACCHI; hinc aliud oritur argumentum; cur OSIRIDEM & BACCHUM coævos faciamus, & hosce tres ad unum SESACUM redigamus.

De Imperio Ægyptiorum.

Inter JOVIS filios OSIRIDEM & BACCHUM *Græci* recensent; apud *Ægyptios* autem JUPITER dicitur AMMON. MANETHO in undecimâ & duodecimâ ex *Dynastiis* suis, (ut asserunt AFRICANUS atque EUSEBIUS, quatuor hos *Ægypti* Reges unum post alium Regno potitos fuisse dicit, scilicet, AMMENEMEM, GESONGESEM vel SESONCHORIM filium AMMENEMIS, AMMENEMEM qui ab Eunuchis suis interfectus fuit, & SESOSTRIS qui sibi totam *Asiam* & *Europæ* partem subjecit: *Gesongesem* & *Sesonchorim* mendosè scripsit pro *Sesonçbosi*; atque horum quatuor Regum duo primi, AMMENEMES, & SESONCHOSIS, iidem sunt qui duo postremi, AMMENEMES, & SESOSTRIS, videlicet, AMMON, & SESACUS: quandoquidem docet DIODORUS (k) OSYRIDEM *Thebis* condidisse magnificum Templum in honorem parentum suorum JOVIS & JUNONIS, & alia duo in honorem JOVIS, alterum quidem latius in honorem JOVIS URANII, alterum angustius in honorem patris sui JOVIS AMMONIS, qui in urbe illâ regnaverat: & THYMÆTES (l) supra memoratus, qui eodem, quo ORPHEUS, tempore vixit, disertis verbis scribit, patrem BACCHI fuisse AMMONEM Regem, qui dominatus fuerat

S 2

* HIPPOLITEM ait JUSTINUS.
(k) Diodor. l. 1. p 9.
(l) Apud Diodor. l. 3. p. 141.

CAP. II. rat in *Libyæ* partem, id est, Regem *Ægypti*, qui ditione tenuerat illam *Libyæ* partem, quæ antiquitùs *Ammonia* fuit nuncupata. STEPHANUS ait (*m*) Πασα ἡ Λιβυή ὅτως ἐκαλεῖτο ἀπὸ Ἄμμωνος. *Tota* Libya *dicebatur antiquitùs* Ammonia *ab* AMMONE: hic est ille Rex *Ægypti*, è cujus nomine *Thebis* accessit nomen *No-Ammon* vel *Ammon-No*, urbs AMMONIS; illam *Græci* dixerunt *Diospolim*, urbem JOVIS AMMONIS: eam SESOSTRIS eximiis ædificiis ornavit, & dixit ex patris nomine: ab eodem Rege (*n*) fluvius dictus *Ammon*, populi vocati *Ammonii*, & (*o*) promontorium *Ammonium* in *Arabiâ felice* nomina sua duxerunt.

Inferior *Ægypti* pars, cùm quotannis à *Nilo* inundaretur, vix habitata fuit ante triticum inventum, quod eam utilem reddidit: Rex autem ille, qui eam hoc invento primus Incolis auxit, fortasse Rex urbis *Mesir*, ubi postea *Memphis* condita fuit, videtur post mortem adoratus fuisse à suis subditis sub Bovis aut Vituli specie pro merito illo; nam, hæc urbs, quæ sita erat in loco ad Incolis implendam inferiorem *Ægyptum* aptissimo, & quæ duabus partibus duas *Nili* ripas occupantibus constabat, videtur nomen *Misraim* Conditori & populo præbuisse; nisi malis nomen hoc referre duobus populis, quorum alter supra, alter intra *Delta* degebat: & sic se habuisse puto inferiorem *Ægyptum*, donec domita fuit à Pastoribus vel *Phæniciis*, qui JOSUEM fugiebant, & qui deinde ab *Æthiopibus* devicti sese in *Africam* & alia loca receperunt; etenim apud eos memoriâ prodebatur nonnullos ex illis *Africam* petiisse; quod confirmat AUGUSTINUS (*p*) asserens *Africanam* plebem, interrogatam quid esset, respondere solitam, sumus *Chanani*, id est, *Canaanæi*. En ejus verba: *Interrogati Rustici nostri, quid sint, Punicè respondentes* Chanani, *corruptâ scilicet voce sicut in talibus solet, quid aliud respondent quàm Chanaanæi?* PROCOPIUS (*q*) etiam verba facit de colum-

(*m*) Stephan. in Ἀμμώνια.
(*n*) Plin. l 6. c. 28.
(*o*) Ptol. l. 6. c. 7.
(*p*) August. in. in expos. Epist. ad Roman. sub initio.
(*q*) Procopius de bello Vandal. l. 2. c. 10.

lumnis duabus sitis in eâ parte *Africæ*, quæ ad Occidentem vergit, in quibus erant Inscriptiones testantes populum illum esse è gente *Canaanæorum* qui JOSUEM fugerant: & EUSEBIUS (r) docet *Canaanæos* illos, qui fugati fuerant à filiis *Israelis* in *Africâ Tripolim* condidisse; & *Gemara Jerosolymæ* (s) *Gergesæos* JOSUEM fugientes in *Africam* devenisse: illorum fugam refert PROCOPIUS his verbis: De Imperio Ægyptiorum.

ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς ὁ τῆς ἱστορίας λόγος ἐνταῦθ' ἤγαγεν· ἐπάναγκες εἰπεῖν ἄνωθεν, ὅθεν τε τὰ Μαυρουσίων ἔθνη ἐς Λιβύην ἦλθε, καὶ ὅπως ᾠκήσαντο· Ἐπειδὴ Ἑβραῖοι ἐξ Αἰγύπτου ἀνεχώρησαν, καὶ ἄγχι τῶν παλαιστίνης ὁρίων ἐγένοντο· Μωσῆς μὲν σοφὸς ἀνὴρ, ὃς αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ ἡγήσατο, θνήσκει· διαδέχεται δὲ τὴν ἡγεμονίαν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ παῖς· ὃς ἔς τε την παλαιστίνην τὸν λεὼν τοῦτον εἰσήγαγε· καὶ ἀρετὴν ἐν τῷ πολέμῳ κρείσσω ἢ κατὰ ἀνθρώπου φύσιν ἐπιδειξάμενος, τὴν χώραν ἔσχε· καὶ τὰ ἔθνη ἅπαντα καταστρεψάμενος, τὰς πόλεις εὐπετῶς παρεστήσατο ἀνίκητός τε παντάπασιν ἔδοξεν εἶναι· τότε δὲ ἡ ἐπιθαλασσία χώρα, ἐκ Σιδῶνος μέχρι τῶν Αἰγύπτου ὁρίων, φοινίκη ξύμπασα ὠνομάζετο· βασιλεὺς δὲ εἷς τὸ παλαιὸν ἐφειστήκει, ὥσπερ ἅπασιν ὡμολόγηται, οἳ φοινίκων τὰ ἀρχαιότατα ἀνεγράψαντο· ἐνταῦθ' ᾤκηντο ἔθνη πολυανθρωπότατα, Γεργεσαῖοί τε καὶ Ἰεβουσαῖοι, καὶ ἄλλα ἄττα ὀνόματα ἔχοντα οἷς δὴ αὐτὰ ἡ τῶν Ἑβραίων ἱστορία καλεῖ· οὗτος, ὁ λαὸς ἐπεὶ ἄμαχόν τι χρῆμα τον ἐπηλύτην στρατηγὸν εἶδον· ἐξ ἠθῶν τῶν πατρίων ἐξαναστάντες ἐπ' Αἴγυπτον ὁμόρου οὔσης ἐχώρησαν. ἔνθα χῶρον οὐδένα σφίσιν ἱκανὸν ἐνοικήσασθαι εὑρόντες, ἐπεὶ ἐν Αἰγύπτῳ πολυανθρωπία ἐκ παλαιοῦ ἦν· ἐς Λιβύην μέχρι στηλῶν τῶν Ἡρακλέους ἔσχον, ἐνταῦθά τε καὶ ἐς ἐμὲ τῇ φοινίκων φωνῇ χρώμενοι ᾤκηνται.

Quando ad Mauros nos historia deducit, congruens est nos exponere unde orta gens in Africâ sedes fixerit. Quo tempore egressi Ægypto Hebræi jam prope Palestinæ fines venerant, mortuus ibi MOSES, *vir sapiens, dux itineris, Successor imperii factus* JESUS NAVÆ *filius intra Palestinam duxit popularium agmen; & virtute usus supra humanum modum terram occupavit, Gentibúsque excisis urbes ditionis suæ fecit, & invicti famam tulit. Maritima ora, quæ à Sidone ad Ægypti limitem extenditur, nomen habet Phœnices. Rex unus* (Hebræis) *imperabat ut omnes, qui res Phœnicias, scripsere consentiunt. In eo tractu numerosæ gentes erant, Gergesæi, Jebusæi, quósque aliis nominibus Hebræorum annales memorant. Hi homines, ut impares se venienti Impera-*

S 3

(r) Eusebius Chron. l. 1. p. 11.
(s) Gemara ad tit. Shebijth. cap. 6.

CAP. II. *peratori vidère, derelicto patriæ solo ad finitimum primùm venere Ægyptum, sed ibi capacem tantæ multitudinis locum non reperientes, erat enim Ægyptus ab antiquo fœcunda populis, in Africam profecti, multis conditis urbibus, omnem eam, HERCULIS columnas usque, obtinuerunt: ubi ad meam ætatem, sermone Phœnicio utentes, habitabant.* Ex oratione, & summâ paupertate *Maurorum*, quas PROCOPIUS etiam describit, & ex eorum ignorantiâ negotiationis & rerum nauticarum intelligere licet eos ex *Canaanæis* ortos fuisse & *Africam* coluisse antequàm *Tyrii* mercatores eò delati fuerunt. Hi *Canaanæi*, ex Oriente venientes, tentoria sua magnâ frequentiâ in Inferiore *Ægypto* tetenderunt TIMAO Regnum obtinente, ut MANETHO (*t*) scribit; & facilè Regione illâ potiti sunt, ubi, munito *Pelusio*, cui tunc erat nomen *Abari*, Regnum fundaverunt, & in eam dominati sunt sub propriis Regibus SALATI, BÆONE, APACHNA, APOPHI, JANIA, ASSI, & aliis serie continuâ. Interea superior *Ægyptus*, quæ dicebatur *Thebais*, &, secundùm HERODOTUM (*v*), *Ægyptus*, & in Sacris Litteris *Pathros* Regio, sub aliis Regibus erat, degentibus fortasse *Copto*, *Thebis*, *Thi*, *Syene* (*x*), *Pathro*, *Elephantide*, *Heracleopoli*, *Mesir*, & in aliis magnis urbibus, quousque aut se mutuò domuerunt, aut ab *Æthiopibus* in potestatem redacti fuerunt: nam, tunc temporis civitates magnæ fiebant, cùm Imperii alicujus sedes erant: sed, procedente tempore, unus ex his Regibus ceteros omnes domuit, & Pastores longo bello prosecutus est, qui tandem sub MISPHRAGMUTHOSI, & hujus filio AMOSI, qui dictus quoque fuit TETHMOSIS, TUTHMOSIS, & THOMOSIS, ex *Ægypto* pulsi fuerunt, & coacti fugâ evadere in *Africam*, *Syriam*, & alia loca: sic *Ægyptus* tota in unum coaluit Imperium, quod postea in sanè magnum crevit sub proximis Regibus AMMONE & SESACO. Victor ille Populus Deos Pastorum, quos devicerat & ex-

(*t*) Manetho apud Joseph cont. Appion. l. 1. p. 1039.
(*v*) Herodot. l. 2.
(*x*) Jerem. XLIV. 1. Ezech. XXIX. 14.

expulerat, non coluit, sed eorum Religionem, quâ homines immolabantur, abolevit, (*y*) &, more tunc solemni, proprios Reges inter Deos retulit, qui novum *Ægyptiorum* Regnum fundaverant, Imperii Historiam inchoans à Regnis & facinoribus Deorum & Heroum suorum: hinc eorum Dii AMMON & RHEA, vel URANUS & TITÆA; OSYRIS & ISIS; ORUS & BUBASTE; & TOTHUS, qui fuit illis à secretis; & Duces HERCULES & PAN; & Classibus Præfectus JAPETUS, NEPTUNUS, aut TYPHON, omnes *Thebani* fuerunt & post Pastorum expulsionem floruerunt. HOMERUS *Thebas* in *Æthiopiâ* statuit, atque *Æthiopes* prodebant (*z*) *Ægyptios* esse Coloniam ab OSIRIDE *Æthiopiâ Ægyptum* deductam, & hinc factum esse ut plures leges in *Ægypto* usurpatæ eædem essent quæ *Æthiopum*; *Ægyptiós*que ab *Æthiopibus* accepisse morem Regum suorum inter Deos recensendorum.

De Imperio Ægyptiorum.

Quando JOSEPHI fratres apud eum in *Ægypto* morati sunt, unâ mensâ seorsum ipsi usi sunt, alterâ JOSEPHUS, alterâ denique *Ægyptii* ad epulas vocati, *nam, Ægyptiis non licebat panem cum* Hæbræis *comedere; id enim Ægyptiis abominandum erat* (Genes. XLIII. 32.). *Ægyptii* isti, qui JOSEPHI convivio interfuerunt, erant ex PHARAONIS Aulicis; igitur Rex ille & ejus Aulici tunc temporis non erant Pastores, sed *Ægyptii* germani; & *Ægyptii* isti panem edere cum Hebræis eidémque mensæ accumbere abominabantur; ac de *Ægyptiis* & iis qui eidem Regi parebant paulò infra dicitur, quòd *omnes Pastores Ægyptii abominantur:* quapropter tunc in *Ægyptum Ægyptii* non Pastores dominabantur.

Postquàm JACOB & ejus filii in *Ægyptum* descenderunt, JOSEPHUS vixit septuaginta annos, & semper *Ægyptiis* Regibus gratiosus fuit: anno autem sexagesimo quarto post JOSEPHI mortem MOSES jam natus erat; & inter Jo-

(*y*) Manetho apud Porphyrium περὶ ἀποχῆς· l. 1. sect. 55. & Euseb. Præp. l. 4. c. 16. pag. 155.
(*z*) Diodor. l. 3. pag. 101.

CAP. II. JOSEPHI mortem ac MOSIS nativitatem *surrexit novus Rex in Ægyptum, qui* JOSEPHUM *non noverat*, (Exod. I. 8.). Sed neque Rex hic *Ægypti* ex Pastoribus erat; etenim vocatus fuit *Pharao*, (Exod. I. II. 22.); & MOSES dixit ejus successori, quòd, si populus *Israelis* immolaret victimas in terrâ *Ægypti*, *immolaret abominationem Ægyptiorum ante eorum oculos, &* Ægyptii Israelem *lapidibus obruerent*, (Exod. VIII. 26.), id est, immolarent oves aut boves contra *Ægyptiorum* Religionem. Igitur Pastores in *Ægyptum* dominati non sunt, dum ibi moratus est *Israel*; sed, aut ex *Ægypto* pulsi fuerant antequàm illuc *Israel* adventaret, aut in *Ægyptum* ingressi sunt postquàm MOSES illinc *Israelem* eduxit; quod postremum verum esse debet, si, ut MANETHO affirmat, ex *Ægypto* pulsi fuerunt paulò antequàm SALOMONIS Templum conderetur.

Ait DIODORUS (*a*) in quadragesimo ex libris suis, quòd *olim fuerat in Ægypto magna vis advenarum ex variis gentibus, qui peregrinis ritibus & cæremoniis Deos suos venerabantur, quapropter ex Ægypto pulsi fuerunt, & post magnos labores sub* DANAO, CADMO, *& aliis eximiis Ducibus in* Græciam *& alia loca venerunt; sed plerique* Judæam *petierunt, quæ Regio non longè abest ab* Ægypto, *& tunc deserta erat & incolis destituta, Duce* MOSE *quodam prudenti & forti viro, qui, Regionis potitus, inter cetera* Jerosolymam *ac Templum condidit.* DIODORUM hìc fallit *Israelitarum* origo, ut antea MANETHONEM fefellerat; confundit enim *Israelitarum* fugam in desertum Duce MOSE, cum Pastorum fugâ in *Phœniciam* & *Africam* sub MISPHRAGMUTHOSI & ejus filio AMOSI; & nescit *Judæam* à *Canaanæis* habitatam fuisse antequàm MOSES illuc iret: sed, quidquid sit, innuit Pastores ex *Ægypto* pulsos fuisse ab AMOSI paulò antequàm *Jerosolyma* Templúmque conderentur, & post multos labores eorum nonnullos sub CADMO & aliis Ducibus in *Græciam* & alia loca venisse, sed plures in *Phœni-*

(*a*) Diodor. apud Photium in Bibliotheca.

Phœniciâ prope *Ægyptum* consedisse. Quocirca credere possumus, quòd Pastores, cùm pulsi fuissent à Regibus *Thebaidis*, effecerunt, ut tanta esset *Philistæorum* multitudo regnante SAULE, & ut tot Coloniæ tunc ex *Ægypto* & *Phœniciâ* in *Græciam* deducerentur à tot Ducibus; tales fuerunt LELEX, INACHUS, PELASGUS, ÆZEUS, CECROPS, ÆGIALEUS, CADMUS, PHOENIX, MEMBLIARIUS, ATYMNUS, ABAS, ERECHTHEUS, PETEOS, PHORBAS, temporibus ELI, SAMUELIS, SAULIS, & DAVIDIS; quorum nonnulli ELI vivente fugerunt MISPHRAGMUTHOSIM, qui partem inferioris *Ægypti* sibi subjecerat; alii coacti ab AMOSI, qui in ejus locum successerat, sese receperunt in *Phœniciam* & *Arabiam Petræam* & se veteribus incolis immiscuerunt; at, paulò post devicti à DAVIDE, eum & *Philistæos Mare* fugerunt, ac sub CADMO & aliis Ducibus venerunt in *Asiam Minorem*, *Græciam*, & *Libyam* quæsitum novas sedes, ibique civitates condiderunt, Regna fundaverunt, & morem colendi mortuos introduxerunt: nonnulli ex iis, qui in *Judæâ* manserunt, fieri potest ut opem tulerint DAVIDI & SALOMONI *Jerosolymam* ac Templum ædificantibus. Inter peregrinos ritus, quibus advenæ Deos suos in *Ægypto* colebant, erant humana sacrificia; quandoquidem AMOSIS hunc morem *Heliopoli* abolevit; quapropter advenæ illi erant *Canaanæi* qui JOSUEM fugerant, etenim *Canaanæi* dabant semen suum, hoc est, filios suos *Moloch*, *& urebant filios & filias igne in Deorum suorum honorem*, (Deuter. XII. 31.): MANETHO eos *Phœnicios* peregrinos appellat.

De Imperio Ægiptiorum.

Postquàm AMOSIS Pastores exegit & super totam *Ægyptum* extendit dominationem suam, ejus filius & successor AMMENEMES aut AMMON plures alias Regiones sibi subjiciens jecit fundamenta Imperii *Ægyptiaci*; nam, opem ferente juvene filio SESOSTRI, quem inter venationes & alios labores eduxerat, domuit *Arabiam*, *Trogloditicam*, & *Libyam*; & ex eo *Libya* fuit antiquitus *Ammonia* vocata; atque, post ejus mortem, in Templis ei dicatis *Thebis*, *Ammoniæ*, & *Meroe* in *Æthiopiâ*,

CAP. II. constituta fuerunt Oracula in illius honorem, & populus adactus ad eum adorandum tanquam Deum in illa agentem: hæc autem sunt antiquissima Oracula, de quibus Historia mentionem faciat: in hac re *Græci* sunt *Ægyptios* imitati; quandoquidem antiquissimum (*b*) *Græciæ* oraculum est *Dodonæum*, quod constitutum fuit ab *Ægyptiâ* muliere ad exemplum Oraculi JOVIS AMMONIS, quod *Thebis* erat.

Vivente AMMONE multitudo *Edomitarum* DAVIDEM fugiens, in *Ægyptum* se contulit, ut jam diximus, cum Rege HADAD penè puero; illuc secum adduxerunt rei nauticæ peritiam; & hi videntur ansam *Ægyptiis* præbuisse constituendæ Classis in *Mare Rubro* prope *Coptum*; quod potuit HADAD PHARAONEM conciliare; nam, *Madianitæ* & *Ismaelitæ*, qui *Rubri Maris* oras prope *Montem Horeb* ad *Edomitarum* meridiem incolebant, mercatores erant etiam tempore JACOBI Patriarchæ, (Genes. XXXVII. 28. 36), & eorum commercio *Madianitæ* auro abundabant vivente MOSE, (Num. XXXI. 50, 51, 52.), & Judicibus *Israelem* regentibus, quia *Ismaelitæ* erant, (Judic. VIII. 24.). Quapropter his temporibus mercatura eorum divitias augebat; merces suas ope Camelorum per *Petram*, *Rhinocoluram* & inde, in *Ægyptum* advectabant: quæ negotiatio tandem ad DAVIDEM pervenit, cùm *Edomitas* devicit & adeptus est portus ad *Mare rubrum* sitos & nuncupatos *Eloth* & *Ezion-Geber*, ut colligere licet ex tercentis Talentis auri ex *Ophir*, quæ DAVID Templo donavit; (1. Chron. XXIX. 4.). Cùm autem *Ægyptii* telas conficere nossent, circa hæc tempora cœperunt construere longa navigia velis instructa, in portubus suis siti ad Maria prope *Coptum*, &, ab *Edomitis* edocti, tunc inceperunt Stellarum situs & anni solaris diuturnitatem observare, ut quovis tempore Stellarum positiones noscere possent, & semper iis viam monstrantibus navigare quanquam littora non aspicerent: hinc initium traxerunt Astronomia & Ars navigandi; etenim huc usque littora remis legerant rotundis navigiis onerariis, quæ priùs in illo Mari non admodum profundo ABRAHAMI posteri excogitaverant: hi ex Insulâ in Insulam transmeabant inter-

(*b*) Herodot. l. 2.

interdiu viam regentes conſpectu Inſularum ipſarum, noctu verò aliquorum Aſtrorum. Vetus illorum annus erat Luni-ſolaris, à Noe ad omnes ſuos Poſteros ad illa tempora uſque tranſmiſſus, conſtans duodecim menſibus, quorum quiſque triginta dies continebat, juxta illorum calendarium, cui calendari anno exeunti quinque dies tunc addiderunt, & hoc pacto Solarem annum ex duodecim menſibus & quinque diebus, ſive ex tercentis ſexaginta quinque diebus, confecerunt. De Imperio Ægyptiorum.

Finxerunt veteres *Ægyptii* (*c*) Rheam ſui copiam Saturno clam feciſſe, & Solem exoraviſſe ut ea parere non poſſet neque in aliquo menſium neque in anno; Mercurium autem talis luſiſſe cum Luna, &, cùm viciſſet, abſtuliſſe ſeptuageſimam ſecundam partem ſingulorum dierum anni Lunaris, ex hiſce partibus quinque dies conflaviſſe, quos addidit anno tercentis ſexaginta diebus conſtanti, ut in his parere poſſet; *Ægyptios*que dies iſtos celebrare tanquam natalitios quinque filiorum Rheæ, Osiridis, Ori ſenioris, Typhonis, Isidis, & Nepthes conjugis Typhonis: quapropter, ex priſcorum *Ægyptiorum* ſententiâ, quinque dies illi additi fuerunt anno Luni-ſolari calendari Regnum obtinentibus Saturno & Rhea, quibus Osiris, Isis, & Typhon prognati fuerunt, ideſt, regnantibus Ammone & Titæa Titanum parentibus; videlicet per ultimam medietatem Regni *Davidici*, quando *Titanes* iſti nati ſunt, & ideo non multo poſtquàm *Edomitæ* à Davide fugati *Ægyptum* petierunt: ſed, cùm nondum Solſtitia determinata eſſent, initium novi hujus anni ſtatui non poteſt in Vernum Æquinoctium incidiſſe ante Regnum Amenophis, qui in Ori junioris, filii Osiridis & Isidis, locum ſucceſſit.

Neque à veriſimile alienum eſt *Edomitas* Davidem in *Ægyptum* fugientes cum puero ſuo Rege Hadad illuc litteras advexiſſe; nam tunc litteræ in uſum erant apud Abrahami poſteros in *Arabiâ Petræâ* & in oris *Maris Rubri*, cùm ibi Lex à Mose multo antea ſcripta fuiſſet in libro & in lapideis tabulis: ſiquidem Moses, qui duxerat filiam Principis *Madian* & cum eo degerat

(*c*) Plutarch. de Iſide. p. 355. Diodor. l. 1. pag. 9.

CAP. II. quadraginta annos, litteras à *Madianitis* didicit: & JOBUS; qui vivebat (*d*) inter *Edomitas* eorum finitimos, loquitur de caracteribus verba exprimentibus, tanquam tunc usurpatis, (Job. XIX. 23, 24.;) nullum autem adest exemplum litterarum ante DAVIDEM adhibitarum ab aliquâ Gente, præter ABRAHAMI posteros. *Ægyptii* eas inventas fuisse dicebant à THOTHO, qui OSIRIDI fuit à secretis; igitur illæ usurpari cœperunt in *Ægypto* vivente THOTHO, videlicet, paulo post *Edomitarum* à DAVIDE pulsorum fugam, aut circiter tempus, quo CADMUS eas in *Europam* invexit.

Docet HELLADIUS (*e*) Virum, cui nomen OES, qui visus fuit in *Mare Rubro* caudatus ut piscis, (hoc pacto Nautæ pingebantur), docuisse Astronomiam & litteras: HYGINUS (*f*) autem EUHADNEM, qui Mare in *Chaldæam* profectus est, primum omnium *Chaldæos* Astrologiam docuisse; dicere vult Astronomiam: & ALEXANDER *Polybistor* ex BEROSO (*g*) OANNEM *Chaldæos* docuisse Litteras, Mathesim, Artes, Agriculturam, socialem vitam in Civitatibus, & Templorum constructionem; atque plures hujuscemodi viros illuc unum post alium venisse. Nomina *Oes*, *Eubadnes*, & *Oannes* videntur in unum recidere, licèt paulisper per corruptionem diversa; & hoc nomen generatim tributum videtur pluribus Nautis illuc passim profectis, qui idcirco erant negotiatores hæc Maria Mercaturæ causâ frequentantes, aut etiam hostes fugientes: itaque Litteræ, Astronomia, Architectura, & Agricultura *Chaldæam* Mare fuerunt invectæ, & quidem à Nautis *Sinum Persicum* adeuntibus, & *Chaldæam* passim adventitantibus, postquam omnia hæc usurpata fuerant in Regionibus illis unde proficiscebantur, & idcirco viventibus AMMONE & SESACO, DAVIDE & SALOMONE, atque illorum successoribus, aut non multo antè. *Chaldæi* quidem fecerunt OAN-

(*d*) Augustin de Civit. Dei. l. 18. c. 47.
(*e*) Apud Photium, c 279.
(*f*) Fabul. 274.
(*g*) Apud Eufeb. Chron.

OANNEM antiquiorem Diluvio XISUTHRI; sed *Ægyptii* non minùs antiquum fecerunt OSIRIDEM; ego verò eos pono coæquales. De Imperio Ægyptiorum.

Non ex colore suo nomen ducit *Mare Rubrum*, sed ex *Edom* & *Erythrâ*, nominibus ESAU tributis, quæ *rubrum* significant: & nonnulli (*b*) affirmant Regem ERYTHRAM, sibi volentes ESAU, excogitavisse *Rates*, quibus illud *Mare* navigabatur, & sepultum fuisse in quâdam ex ejus Insulis non longè à *Sinu Persico*: unde conficitur *Edomitas* hoc *Mare* peragravisse à tempore ESAU; & nihil necesse est antiquissimum *Oannem* fuisse antiquiorem. Antea fuerunt navigiola in fluminibus, qualia fuerunt ea, quibus Patriarchæ per *Euphratem* & *Jordanem* vecti sunt, atque primæ Gentes per plura alia flumina, ut Regiones incolis donarent, novas sedes quærerent, & mutuò suos agros invaderent: atque ad horum navigiolorum exemplum fieri potest ut ISMAEL & MADIAN filii ABRAHAMI, & ESAU ejus ex filio nepos construxerint majores rates, quibus ad Insulas *Maris Rubri* transjicerent nova loca quæsituri, & gradatim didicerint illud Mare transfretare ad *Sinum Persicum* usque; nam ipsum *Mare Mediterraneum* vel vivente JACOBO navigiis celebrabatur, (Genes. XLIX. 13. Judic. V. 17.); sed probabile est mercatores illud Mare frequentantes non proclives fuisse ad detegendas Artes & Scientias suas, ex quibus totus negotiorum successus pendebat: quocirca videtur Litteras, Astronomiam, & Artem lignariam inventas fuisse à Mercatoribus *Mare Rubrum* incolentibus, ut merces describerent, rationes subducerent, noctu Stellarum ope navigia dirigerent, & illa construerent; easque propagatas fuisse ex *Arabiâ Petræâ* in *Ægyptum*, *Chaldæam*, *Syriam*, *Asiam Minorem*, & *Europam*, ferè uno eodémque tempore, illo scilicet, quo DAVID hos mercatores devicit & dissipavit; nullum enim litterarum vestigium ante DAVIDEM; nisi inter ABRAHAMI posteritatem; nullum Astronomiæ antequàm *Ægyptii* operam illi navârunt sub AMMONE & SESACO,

 præter

(*b*) Plin. l. 6. c. 23. 28. & l. 7. c. 56.

CAP. II. præter constellationes, de quibus meminit JOBUS, qui degebat in *Arabiâ Petræâ* inter mercatores; nullum Artis lignariæ aut rectæ Tecthonices, antequàm SALOMON misit ad HIRAMUM Regem *Tyri* petitum hujus generis Fabros dicens, quòd *nullus erat in* Israel, *qui tam affabrè ac* Sidonii *sciret ligna cædere.*

Discimus ex DIODORO, (*i*) quòd *plures Colonias* Ægyptii *ex* Ægypto *in alias Regiones deduxerunt*; *& quòd* BELUS *filius* NEPTUNI *&* LIBYÆ *hinc* Babylonem *Colonias duxit*, *& ad* Euphratem *consedit*, *instituens Sacerdotes immunes à vectigalibus & publicis sumptibus*, *more* Ægyptiorum, *qui Sacerdotes dicti fuerunt* Chaldæi, *& qui*, Ægyptio *more*, *Stellas observabant*: & PAUSANIAS (*k*) ait, *quòd* BELUS Babyloniorum *nomen accepit à* BELO Ægyptiorum *filio* LIBYÆ: item APOLLODORUS (*l*) *quòd* BELUS *filius* NEPTUNI *&* LIBYÆ, *atque Rex* Ægypti *fuit pater* ÆGYPTI *&* DANAI, hoc est, AMMONIS: dicit pariter, *quòd* BUSIRIS *filius* NEPTUNI *&* LISIANASSÆ (LIBYANASSÆ) *filiæ* EPAPHI *fuit Rex* Ægypti: EUSEBIUS autem hunc Regem appellat BUSIRIDEM *filium* NEPTUNI *&* LIBIÆ EPAPHO *prognatæ*. Hinc apparet recentiores *Ægyptios* fecisse duos BELOS, alterum quidem patrem OSIRIDIS, ISIDIS, atque NEPTUNI; alterum verò filium NEPTUNI & patrem ÆGYPTI ac DANAI; inde orta est sententia populi *Naxi* opinantis duos fuisse MINOES, duásque ARIADNAS, inter quos duæ Generationes intercesserant, quam nos jam confutavimus. Pater ÆGYPTI & DANAI fuit etiam pater OSIRIDIS, ISIDIS, & TYPHONIS; TYPHON autem non fuit avus NEPTUNI, sed ipse NEPTUNUS.

SESOSTRIS, inter arduos labores à patre AMMONE eductus, bella gessit principio sub patre; & fuit *Ægyptiorum* Heros vel HERCULES, dum pater Regnum obtinuit, & postea eorum Rex: sub patre, adhuc adolescens, invasit & subjecit *Trogloditicam*,

(*i*) Diodor. l. 1. pag. 17.
(*k*) Pausan. l. 4. c. 23.
(*l*) Apollodor. l. 2. c. 1.

cam, & hoc pacto adeptus est portum ad *Mare Rubrum* prope *Coptum* in *Ægypto*: atque deinde invasit *Æthiopiam*, &, meridiem versùs, Regiones domuit ad illam usque, quæ Cinamomum fert: &, cùm pater ejus, opitulantibus *Edomitis*, Classem in *Mare Rubro* paravisset, navigare aggressus est, *Arabiæ Felicis* littora legit, venit in *Sinum Persicum* & ultra, & in his Regionibus Columnas statuit, cum inscriptionibus, quibus victoriæ suæ dinumerabantur; unam præfertim *Diræ*, quod promontorium est in freto *Rubri Maris*, non longè ab *Æthiopiâ*, duásque in *Indiâ* super duos montes ad ostia fluvii *Gangis*: sic (*m*) DIONYSIUS: De Imperio Ægyptiorum.

Ἔνθά τε καὶ στῆλαι Θηβαιγενέος Διονύσου
Ἑστᾶσιν πυμάτοιο παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο,
Ἰνδῶν ὑστατίοισιν ἐν οὔρεσιν· ἔνθά τε Γάγγης
Λευκὸν ὕδωρ Νυσαῖον ἐπὶ πλαταμῶνα κυλίνδει·

Ubi etiam num Columnæ Thebis geniti BACCHI
Stant extremi juxta fluxum Oceani
Indorum ultimis in montibus: ubi & Ganges
Claram aquam Nissæam ad planitiem devolvit.

Post hæc invasit *Lybiam*, & in *Afros* clavis usus est, ideo clavam manu tenens pingitur: ita HYGINUS (*n*); Afri & Ægyptii *primùm fustibus dimicaverunt*, *postea* BELUS NEPTUNI *filius gladio belligeratus est*, *unde bellum dictum est*: &, post domitam *Libyam*, unde sibi *Ægyptus* Equos paravit, & SALOMONI ac sociis suppeditare valuit, SESOSTRIS Classem ornavit in *Mare Mediterraneo*, occidentem versùs progressus est secundùm *Africæ* littora, omnésque Regiones illas ad *Oceanum*, & *Erythræam* aut *Gades* Insulam *Hispaniæ* lustravit; ut MACROBIUS (*o*) PANYASIM & PHERECIDEM secutus docet; ubi GERIONEM devicit, & ad *freti* ostia notissimas Columnas erexit. *Ve-*

(*m*) Dionys. in Perie. v. 623.
(*n*) Fab. 275.
(*o*) Saturnal. l. 5. c. 21.

CAP. II. (*p*) *Venit ad occasum mundique extrema* SESOSTRIS.

Deinde per *Hispanias* & occidentales *Gallicrum* & *Italiæ* plagas reversus est cum GERIONIS gregibus, Classe eum sequente per Maria propinqua, & in *Siciliâ* reliquit *Sicanos*, quos populos ex *Hispaniâ* eduxerat: cùm deinde mortuus esset pater ejus, SESOSTRIS in illius honorem Templa condidit in Regionibus à se devictis; unde factum est ut JUPITER AMMON in *Ammoniâ*, *Æthiopiâ*, *Arabiâ*, & etiam *Indiis* adoraretur, juxta (*q*) Poetam

Quamvis Æthiopum populis, Arabûmque beatis
Gentibus, atque Indis unus sit JUPITER AMMON.

Duos tantùm Deos venerabantur *Arabes*, COELUM, aliter dictum OURANUM aut JOVEM URANIUM, & BACCHUM; qui erant AMMON & SESACUS, ut diximus; pariter Incolæ *Merois* supra *Ægyptum* (*r*) nullos Deos, præter JOVEM & BACCHUM colebant, & JOVIS Oraculum habebant: qui duo Dii fuerunt, si loqui velimus ut *Ægyptii*, JUPITER AMMON & OSIRIS.

Tandem, SESOSTRIS, quinto ROBOAMI anno, ex *Ægypto* profectus est cum ingentibus copiis *Libyorum*, *Trogloditarum*, & *Æthiopum*, atque Templum compilavit, *Judæam* servam fecit, & victor decurrit, primò, Orientem versùs, ad *Indias*, quas invasit, deinde, versùs Occidentem, ad *Thraciam* usque; *illi enim dederat Deus Regna Regionum*, (II. Chron. XII. 2. 3. 8.). In (*s*) hac expeditione novem annos consumpsit, & omnes Regiones à se devictas Columnis inscriptis auxit, quarum nonnullæ tempore HERODOTI adhuc erant in *Syriâ* superstites. Comi-

(*p*) Lucan. l. 10.
(*q*) Lucan. l. 9.
(*r*) Herodot. l. 1.
(*s*) Diodor. l. 1. p. 55. Herodot. l. 2. c. 102. 103. 106.

Comitem habuit filium ORUM vel APOLLINEM cum pluribus fœminis muficis, quæ *Musæ* fuerunt nuncupatæ, & quarum una, nomine CALLIOPE, mater fuit ORPHEI *Argonautæ*: atque duo cacumina *Parnassi* montis, quæ valde fublimia erant, dicata fuerunt (*t*), alterum quidem BACCHO huic, alterum verò filio fuo APOLLINI: quapropter (*v*) LUCANUS; De Imperio Ægyptiorum.

....Parnassus gemino petit æthera colle
Mons Phœbo Bromioque facer.........

Decimo quarto ROBOAMI anno regreffus eft in *Ægyptum*, relictis, ÆETE quidem in *Colchide*, & nepote PROMETHEO ad *Caucafum* montem cum exercitûs parte, quò à devictis Regionibus *Scythas* arceret. APOLLONIUS *Rhodius* (*x*) & ejus Scholiaftes ajunt, quòd SESONCHOSIS Rex totius *Ægypti*, fcilicet SESACUS, invadens totam *Afiam* & magnam *Europæ* partem, incolis auxit plures Civitates quas cœperat; & quòd *Æa* Metropolis *Colchidis ex eo tempore ftetit ob* Ægyptiorum eorum *pofteros ab illo ibi relictorum, & quòd hi fervaverunt columnas aut tabulas, in quibus omnia intervalla & limites Maris & Terræ defcripta erant ad illorum utilitatem qui aliquò proficifci debebant.* Quapropter hæ Tabulæ initium Geographiæ dederunt.

Simul ac domum reverfus eft SESOSTRIS (*y*) *Ægyptum* dimetitus eft *Ægyptiis*; unde Ars arvorum dimetiendorum & Geometria ortæ funt: & (*z*) JAMBLICUS *Ægypti* diftributionem atque Geometriæ principium refert ad Sæculum Deorum *Ægyptiorum*. Divifit etiam (*a*) SESOSTRIS *Ægyptum* in triginta fex *Nomos* vel Regiones, & fingula canalia à *Nilo* ad fingu-

(*t*) Pauf. l. 10. Suidas in Παρνάσσιοι.
(*v*) Lucan. l. 5.
(*x*) Argonaut. l. 4. v. 272.
(*y*) Herodot. l. 2. c. 109.
(*z*) In vitâ Pythag. c. 29.
(*a*) Diodor. l. 1. pag. 36.

CAP. II. singulas cujusque *Nomi* præcipuas Urbes excavavit, &, ex terrâ, quam sic effodit, construendos curavit aggeres, quibus Urbes superstruerentur; quarum singulas Templo ornavit, quo *Nomus* Deos veneraretur, atque in Templis Oracula constituit, quorum nonnulla vel HERODOTI tempore supererant; quo pacto *Ægyptii* singulorum *Nomorum* ad id adducti fuerunt ut colerent magnos Viros, qui floruerant in imperio, quibus *Nomus*, Urbs, & Dei Templum sive Sepulchrum dicata erant: quandoquidem cuique Templo erat proprius Deus, erant proprii ritus, erant annua festa, ad quæ Senatus & omnis populus illius *Nomi* stato tempore conveniebat, ut sacris operam daret, publicis *Nomi* rebus consuleret, jus diceret, & nundinas celebraret: SESACUS autem & ejus Uxor sub OSIRIDIS & ISIDIS nomine per totam *Ægyptum* adorabantur; cùm verò SESACUS, *Nilum* utiliorem redditurus, ab illo ad præcipuas *Ægypti* Civitates canalia effodisset; ei fluvius ille dicatus fuit, & tributa illius nomina, *Ægyptus*, *Siris*, *Nilus*. Docet DIONYSIUS (*b*) *Nilum* ab *Æthiopibus* dictum fuisse *Sirim*, *Nilum* autem ab Incolis *Sienes*. Verbum *Nilus* factum est à *Nabal*, quod sonat Torrentem. Legimus apud DIODORUM (*c*) NILUM fuisse Regem, qui *Ægyptum* canalibus cavavit, quò fluvius utilior evaderet: Sacræ Litteræ appellant illum *Schichor* aut *Sibor*, unde *Græci* finxerunt nomina SIRIM, SIRIUM, SER-APIM, O-SIRIM; PLUTARCHUS (*d*) tamen affirmat *Ægyptios* vix intelligere posse quid sibi vellet littera O, quam *Græci* verbo SIRIS præponebant.

Jam aperui originem *Nomorum Ægyptiacorum*, cultuum, Templorúmque, quibus singuli *Nomi* gaudebant, atque Urbium ibi à Diis conditarum & ab eorum nominibus appellatarum: hinc ait DIODORUS (*e*), quòd *ex omnibus Provinciis, in quas Terra distributa est, sola* Ægyptus *plures habet Civitates*

à

(*b*) Dionys. de situ Orbis.
(*c*) Diodor. l. 1. p. 39.
(*d*) Plutarch. de Iside & Osiride.
(*e*) Diodor. l. 1. pag. 8.

à veteribus Diis ædificatas, ut à JOVE, SOLE, HERMETE, APOLLINE, PANE, EILITHYIA, *& pluribus aliis :* & LUCIANUS, (*f*) *Assyrius* qui *Phœniciam* & *Ægyptum* lustravit, dicit quòd *Templa* Ægyptia *erant valde antiqua*; *neque minùs* Phœnicia, *quæ* CINYRAS *condiderat*; Assyria *verò ferè æquè antiqua, sed non omnino :* unde patet Imperium *Assyrium* ortum esse post *Ægyptiacum*, ut in Sacris Libris perhibetur; & Templa, *Ægypti* tunc superantia, erant ea ipsa, quæ SESOSTRIS condiderat circiter tempus illud, quo CINYRAS, BENHADAD, & HIRAMUS Templa in *Phœniciâ* & *Cypro* ædificaverunt. Hoc non fuit primum Idololatriæ principium, sed solummodo moris extruendorum in eorum, qui nova Regna fundaverant, honorem Templorum antiquiora multo magnificentiâ vincentium; siquidem priora Templa erant perangusta; De Imperio Ægyptiorum.

Jupiter angustâ vix totus stabat in æde.

ait OVIDIUS, (Fastor. l. 1.). Principiò Aræ sine Templis erigebantur, qui mos in *Perside* vel post HERODOTUM adhuc vigebat: *Phœnicii* habuerunt Aras cum exiguis domubus, quò commodiùs victimis vescerentur; & hæc loca excelsa vocaverunt: hujus generis fuit locus excelsus, in quo SAMUEL SAULEM allocutus est; Domus DAGONIS in *Azoto*, in quâ *Philistæi* Arcam reposuerunt; Domus BAAL, in quâ JEHU Prophetas BAALIS trucidavit; & excelsa *Canaanæorum* loca, quæ *Israel* à MOSE jussus fuit destruere: ille quidem jussit (*g*) *Israelem* destruere Aras, Idola, loca excelsa, & Lucos *Canaanæorum*, sed nullam de Templis mentionem facit, quæ tunc si qua fuissent, silentio profectò non præteriisset. Nullam magnificorum Templorum memoriam ante SALOMONEM invenio: tunc in novis Regnis Sepulchra adinstar sumptuosorum Templorum ædificari coepta sunt in Conditorum honorem; qualia HIRAMUS *Tyri*, SESACUS in totâ *Ægypto*, & *Damasci* BENHADAD extruxerunt.

V 2 Etenim,

(*f*) Lucian. de Deâ Syriâ.
(*g*) Exod. XXXIV. 13. Num. XXXIII. 52. Deuteron. VII. 5. & XII. 3.

CAP. II. Etenim, postquam DAVID (*h*) cæciderat HADAD-EZERUM Regem *Zobæ*, & interemerat *Syrios Damascenos*, qui ei suppetias tulerant, REZON *filius* ELIADÆ *Dominum suum* HADAD-EZERUM *deseruit*, *contra quem milites coegit*, *& factus est manûs illius Dux atque* Damasci *in* Syriam *regnavit* : ipse dicitur HEZION in I. Reg. XV. 18; atque ejus Successores, de quibus historia loquitur, fuerunt TABRIMON, HADAD sive BENHADAD, BENHADAD II., HAZAEL, BENHADAD III. **, & REZIN filius TABEÆ : *Syria* incidit in *Ægyptiorum* ditionem sub TABRIMONE, & sub BENHADAD I. in libertatem se vindicavit; deinde à BENHADAD III. ad ultimum REZIM *Israeli* subjecta fuit : & nono anno, ex quo HOSEA *Judæ* Regnum susceperat, TEGLATH-PHALASSARUS Rex *Assyriæ* domuit *Syrios* & finem eorum Regno imposuit : Jam à JOSEPHO (*i*) discimus, quòd, *vel eo vivente* Syrii ADAR, *idest*, HADAD vel BENHADAD, & HAZAELEM, *qui in ejus locum successerat*, *tanquam Deos venerabantur ob beneficia quæ fuerant impertiti*, *& Templa*, *quibus* Damascum *ornaverant*; *nam*, ait ille, *quotidie in horum Regum honorem festa celebrant*, *& eos antiquissimos jactant*, *nescientes illos recentes esse*, *& non plusquàm centum annis supra mille ante nos vixisse.* Hi Reges magnifica sibimet ipsi sepulchra condidisse, & in illis adorati videntur. Horum duorum Regum primum DAMASCUM appellat JUSTINUS (*k*); ait enim, *nomen urbi à* DAMASCO *Rege inditum*; *in cujus honorem* Syrii *Sepulchrum* ARATHIS *uxoris ejus prò Templo coluère.*

Aliud exemplum ex *Byblo* Regno desumemus. Dum (*l*) adhuc *Cretæ* Regno potireretur MINOS, ejus frater RHADAMANTHUS, ut Colonias ex *Cretâ* in *Græcas* Insulas deducebat, eásque Ducibus dabat, *Lemnum* tradidit THOÆ vel THEIÆ vel THOANTI, qui pater erat HYPSIPYLES & metalla con-

(*h*) II. Sam. VIII. 10. & I. Reg. XI. 23.
(*i*) Antiq. l. 9. c. 2.
(*k*) Justin. l. 36.
(*l*) Diodor. l. 5. pag. 238.

conflabat, & qui ideo erat discipulus *Idæorum Dactylorum*, &, fortasse, *Phœnicius*; quandoquidem *Idæi Dactyli*, *Telchines*, & *Corybantes* Artes & Scientias, quas callebant, ex *Phœnicià* deduxerant; SUIDAS (*m*) autem eum asserit prognatum è genere PHARNACIS Regis *Cypri*; & APOLLODORUS (*n*) eum facit filium SANDOCHI *Syri*; atque APOLLONIUS *Rhodius* (*o*) narrat quòd HYPSIPYLE *dono dedit* JASONI *vestem purpuream*, *quam* Gratiæ BACCHO *fecerant*, *qui eam tradidit filio* THOANTI *patri* HYPSIPYLES *&* Lemni *Regi*: THOAS duxit CALYCOPIDEM (*p*) matrem ÆNEÆ & filiam OTREI Regis *Phrygiæ*, & quia citharæ peritissimus erat, vocatus fuit *Cinyras*, & dictus APOLLINI vel ORO gratissimus. Hujus Uxorem adamavit magnus BACCHUS, qui, cum eâ deprehensus, Virum vino placavit, & negotium composuit eum faciens Regem *Bybli* & *Cypri*; deinde cum exercitu transjecit *Hellespontum* & *Thraciam* sibi subjecit: ad hæc respiciunt Poetæ dum fingunt VULCANUM è Cœlo in *Lemnum* Insulam cecidisse, à BACCHO (*q*) fuisse vino placatum & in Cœlum reductum: è *Cretensium* Deorum Cœlo cecidit, quando è *Cretâ* *Lemnum* metalla conflatum venit; & in Cœlum rediit, quando fuit à BACCHO Rex *Cypri & Bybli* constitutus: ibi ad ultimam usque senectutem regnavit, siquidem ad belli *Trojani* tempora vitam produxit, & ditissimus evasit; atque, post Uxoris CALYCOPIDIS interitum (*r*), ei Templa *Paphi* & *Amathunte* in *Cypro*, & *Bybli* in *Syrià* ædificavit, & Sacerdotes constituit cum sacris Ritibus & lascivis *Orgiis*; hinc illa evasit *Dea Cypria*, & *Dea Syria*, &, ex Templis in ejus honorem erectis in his & aliis locis, vocata etiam fuit *Paphia*, *Amathusia*, *Byblia*, *Cytherea*,

 Sala-

De Imperio Ægyptiorum.

(*m*) Suidas in Σαρδανάπαλος.
(*n*) Apollod. l 3.
(*o*) Argonaut l. 4. v. 424., & l. 1. v 621.
(*p*) Homer. Odyss. Θ' v. 268. 292. & Hymn. 1. 2. in Vener. & Hesiod. Theogon. v. 192
(*q*) Pausanias l. 1. c 20.
(*r*) Clem. Alex. Admon. ad Gent p 10. Apollodor. l. 3. c. 13. Pindar. Pyth. Ode 2. Hesych. in Κινυράδαι. Steph. in Αμαθους. Strabo l. 16 p. 755.

CAP. II. *Salaminia*, *Cnidia*, *Erycina*, *Idalia*; TACITUS Historiarum l. 2. c. 3. ait, *Fama tradit à* CINYRA *sacratum vetustissimum* Paphiæ VENERIS *Templum*, *Deamque ipsam conceptam Mari huc appulsam.* Ex eo, quòd è *Phrygiâ* in *Cytheram* Insulam vela fecerat, & hinc in *Cyprum* regnatum venerat, dicta fuit à *Cypriis* nata è Maris spumâ, & picta navigans in conchâ marinâ. CINYRAS pariter inter Deos retulit filium GINGRIM sub ADONIDIS nomine; &, quia *Ægyptios* armis auxerat, probabile videtur illum ab Amicis *Ægptiis* Diis accensitum, & vocatum BAAL-CANAAN, aut VULCANUM; etenim VULCANUS præcipuè ab *Ægyptiis* cultus fuit, &, secundùm HOMERUM, fuit Rex, & quidem *Lemni*: Artium inventor fuit CINYRAS (s), & æs in *Cypro* detexit; & excogitavit fabrorum malleum, incudem, forcipes, & polubrum: fabros adhibuit ad arma & alia instrumenta ænea ac ferrea conficienda, atque unus fuit Rex Historiis ob fabrilem peritiam celebratus, in *Lemnum* dominatus est, & uxorem VENEREM habuit; quæ omnia VULCANO mirum in modum accommodantur: insuper, *Ægyptii* circa tempus, quo CINYRAS mortuus est, videlicet, AMENOPHI Regnum obtinente, sumptuosissimum Templum *Memphi* in VULCANI honorem condiderunt, & prope illud, aliud angustius in honorem VENERIS *Hospitæ*; non *Ægyptiæ* mulieris, sed alienigenæ; non HELENÆ, sed VENERIS uxoris VULCANI: quandoquidem ait (t) HERODOTUS, quòd Regio, quæ erat circa Templum habitabatur à *Phœniciis Tyriis*; & (v), quòd CAMBYSES, cùm in hoc Templum *Memphi* ingressus esset, multùm VULCANI statuam, quòd parva erat, derisit; *etenim*, ait ille, *hoc simulachrum valde simile est Diis illis*, *quos* Phœnicii *dicunt* Patæcos, *& quos*, *Pygmæis simillimos*, *in navium puppibus circumducunt*: & BOCHARTUS (x) ait, de hac VENERE *Hospitâ* verba faciens, *Phœniciam* VENEREM *in* Ægypto *pro peregrinâ habitam.*

Cum

(s) Clem. Alexandr. Admon. ad Gent. p. 21. Plin. l. 7. c. 56.
(t) Herodot. l. 2.
(v) Herodot. l. 3. c. 37.
(x) Bochart. Canaan. l. 1. c. 4.

De Imperio Ægyptiorum.

Cum *Ægyptii*, *Phœnicii*, atque *Syrii*, qui tunc temporis Reges & Optimates suos Diis accensebant, in *Asiam Minorem* & *Græciam* proficiscerentur, has Gentes ad id adduxerunt ut idem facerent, quemadmodum superiùs ostensum fuit. Litteris hieroglyphicis tunc utebantur *Thebani* & *Æthiopes*; quod scriptionis genus ante MOSEM in inferiori *Ægypto* vulgatum fuisse videtur; hinc enim ortus est mos venerandorum Deorum sub variis volucrum, ferarum, & piscium formis, quod ne fieret vetuit secundum Decalogi præceptum. Hæc emblematica scribendi ratio præbuit ansam *Thebanis* & *Æthiopibus*, qui temporibus SAMUELIS, DAVIDIS, SALOMONIS, & ROBOAMI *Ægyptum* & circumfusas Gentes in potestatem redegerunt & magnum Imperium constituerunt, effingendi Reges & Optimates, quorum ductu inimicos fregerant, non eorum nomina litteris mandando, sed varias hieroglyphicas figuras exsculpendo; Exempli gratiâ, pingendo AMMONEM cum cornibus Arietis, exprimere volentes Regem, qui Libyam, Regionem Arietibus affluentem, subegerat; hujus patrem AMOSIM cum falce, quia Rex ille inferiorem *Ægyptum* tritici feracem domuerat; ejusdem filium OSIRIM sub specie Bovis, quia Gentes à se devictas Bobus terram colere docuerat; BACCHUS taurina cornua ob eandem rationem gestabat, racemos autem, quòd vitem serere docuerat, atque Tigri insidebat, quòd *Indias* devicerat. ORUS filius OSIRIDIS Citharam manu tenebat, quia fuerat eximius Citharœdus; Aquila, cui JUPITER insidebat, dominationis sublimitatem, & fulmen, quo armatus erat, ejusdem in bello præstantiam indicabant; Duæ Turtures, quæ VENERIS currui junctæ erant, hujus Deæ amores & lasciviam exprimebant; Tridente NEPTUNI, hunc fuisse Præfectum tripartitæ classi monstrabatur; ÆGEON, Gigas habens quinquaginta capita & centum manus, designabat NEPTUNUM & Classiarios suos in navigio quinquaginta remis instructo; TOTHUS pingebatur capite canino, eóque alato, alatis pariter pedibus, & manu gerens CADUCEUM, cui duo Serpentes erant circumvoluti, quò sic innuetur hom vafer & Legatus, qui duos populos diffidentes composuerat;

CAP. II. rat; PAN habebat Calamos & pedes caprinos, quia Calamos inflare & saltare gaudebat; HERCULI autem addebantur Columnæ & clava, quia Columnas in devictis Regionibus statuebat, & clavâ in *Libyos* pugnavit: hic est HERCULES ille, qui, auctore (y) EUDOXO, occisus fuit à TYPHONE; &, secundùm PTOLOMÆUM (z) HEPHÆSTIONEM, dicebatur *Nilus*, atque in *Hispaniâ* GERIONEM cum tribus filiis superavit, ac notissimas Columnas ad *freti* fauces erexit: etenim DIODORUS numerans tres HERCULES, *Ægyptium*, *Tyrium*, & ALCMENÆ filium (a) ait quòd *antiquissimus apud* Ægyptios *floruit*, *& cùm magnam Terræ partem Imperio suo subdidisset*, *in* Africâ *Columnas statuit*: & VASÆUS (b), quòd OSYRIS, qui dictus quoque fuit DIONYSIUS, *venit in* Hispaniam. *&* GERIONEM *devicit*, *atque primus Idolorum cultum in* Hispaniam *invexit*: Refert STRABO (c) quòd *Æthiopes* dicti *Megabares* clavis depugnare solebant; atque *Græcorum* (d) nonnulli morem hunc ad *Trojanum* bellum usque retinuerunt. Nunc, ex hac hieroglyphicâ scribendi ratione factum est ut, cùm SESOSTRIS *Ægyptum* in *Nomos* distribuit, eximii Viri, quibus *Nomi* dicati fuerunt, in Sepulchris aut Templis, quæ *Nomi* in eorum honorem habebant, repræsentati fuerint variis hieroglyphicis; puta, *Bove*, *Fele*, *Cane*, *Simio*, *Caprâ*, *Leone*, *Scarabæo*, *Ichneumone*, *Crocodilo*, *Hippopotamo*, *Oxyrincho*, *Ibi*, *Corvo*, *Accipitre*, *Porro*; & à *Nomis* sub his speciebus culti fuerunt.

Retulerunt (e) *Atlantides*, Gens montem *Atlantem* colens, & ab *Ægyptiis* sub AMMONE devicta, quòd URANUS primus in eos regnavit, & ex ferinâ vitæ ratione ad humaniorem illos traduxit, atque docuit pagos & civitates colere, ac servare & edere fruges; & quòd ipse in maximam Mundi partem dominatus est,

(y) Apud Athenæum l. 9. p. 392.
(z) Ptol. l. 2.
(a) Diodor. l. 3. p. 145.
(b) Vas. Chron. Hisp. c. 10.
(c) Strabo l. 16. p. 776.
(d) Homerus.
(e) Diodor. l. 3. pag. 132. 133.

est, & ex TITÆA Uxore duodeviginti filios procreavit, inter quos fuerunt HYPERION & BASILEA parentes HELII atque SELENES; quòd fratres HYPERIONIS eum de medio sustulerunt, ejúsque filium HELIUM, Veterum PHAETONTEM in *Nilo* merserunt, & Regnum inter se partiti sunt; cujus ea pars, quæ ad Oceanum erat, sorte contigit ATLANTI, ex quo ipsi *Atlantides* denominati fuerunt. URANUS, vel JUPITER *Uranius*, HYPERION, BASILEA, HELIUS, atque SELENE sunt, opinor, JUPITER AMMON, OSIRIS, ISIS, ORUS, atque BUBASTE; & divisio Regni HYPERIONIS inter *Titanes* ejus fratres, mihi est divisio Terræ inter Deos, de quâ SOLON in Poemate suo meminit. De Imperio Ægyptiorum.

Siquidem SOLON, postquàm *Ægyptum* lustraverat, & Sacerdotes *Saidis* de Antiquitatibus eorum allocutus est, de iis quæ didicerat Poema scripsit, cui ultimam manum imponere non potuit; Poema hoc (*f*) in PLATONIS manus incidit, qui ab eo refert ad Freti ostia prope Columnas HERCULIS fuisse Insulam nuncupatam *Atlantidem*, cujus Incolæ novem millibus annis ante SOLONEM dominati fuerant in *Lybiam* ad *Ægyptum* usque, & in *Europam* ad Mare *Tyrrhenum*; &, cùm copias omnes suas in unum coegissent, sese conjecerunt in *Ægyptum*, in *Græciam*, & regiones omnes, quæ intra Columnas HERCULIS continebantur; sed *Athenienses* & alii *Græci* iis restiterunt atque illos repulerunt, quo pacto Gentes reliquæ, nondum domitæ, servatæ fuerunt: Refert etiam tunc temporis Deos, cùm Regionibus subjiciendis finem imposuissent, inter se Terram partitos fuisse, in partes inæquales, & sibimet Templa & Sacra instituisse; Insulam verò *Atlantidem* sortitò NEPTUNO contigisse, qui in eam totam, (cujus pars dicebatur *Gadir*,) constituit Regem ATLANTEM filium suum natu maximum; *atque horum bellorum Historiam meminisse de* CECROPE, ERECHTHEO, ERICHTHONIO, *& nonnullis aliis, qui ante* THESEUM *vixerant, & de Mulieribus, quæ Viris concurrere fuerant ausæ & de veste*

(*f*) Plato in Timæo & Critia.

CAP. II. *veste & statuâ* MINERVÆ; *quandoquidem tunc bellica* studia *erant Viris & Mulieribus communia.* Hæc omnia manifestò demonstrant Deos hosce fuisse illos, qui deinde dicti sunt *Dii magni majorum Gentium*, & vixisse inter CECROPEM & THESEUM; atque in eo Poemate descripta fuisse bella, quæ SESOSTRIS cum fratre NEPTUNO gessit Terrâ Maríque in Gentes, ac repulsionem quam à *Græcis* passus est, & posteriorem *Ægypti* invasionem à NEPTUNO factam. Ibi pariter legebatur quomodo SESOSTRIS Duces inter se Regiones ab illo domitas partiti fuerunt, (ut longo pòst tempore fecerunt Duces ALEXANDRI Magni,) & sibi Templa, Sacerdotes, & Sacra constituerunt, & in causâ fuerunt cur Gentes illos jam mortuos, tanquam Deos, venerarentur; & quòd *Gadir* aut *Gades* Insula cum totâ *Libiâ* in partem obtigit illi, qui, post interitum, sub NEPTUNI nomine inter Deos fuit relatus. Quapropter hæc, secundùm SOLONEM, acciderunt tempore NEPTUNI patris ATLANTIS; docet autem HOMERUS, quòd statim post excidium *Trojæ* ULYSSES convenit CALYPSUM filiam ATLANTIS in Insulâ *Ogygiâ*, fortasse *Gadir*; idcirco hæc facta sunt duabus tantummodo Generationibus ante bellum *Trojanum.* Hic est NEPTUNUS ille, qui cum APOLLINE aut ORO, Regnum obtinente LAOMEDONTE, PRIAMI patre, *Trojam* vallo munivit, & in *Græciâ* reliquit plures Nothos, quorum nonnulli inter *Argonautas* fuerunt; quapropter unâ tantùm Generatione floruit ante *Argonautarum* expeditionem, & idcirco circiter quatercentos annos antequam SOLON *Ægyptum* petivit. Sed *Ægyptii* Sacerdotes per hos quatercentos annos ita Deorum suorum historias & antiquitates amplificârunt, ut eos quidem facerent totis novem annorum millibus SOLONE antiquiores, Insulam verò *Atlantidem Asiâ* & *Africâ* simul sumptis majorem & populo refertissimam; cùm autem hæc tanta Insula, SOLONE vivente, nusquam appareret, illam in Mare cum omnibus Incolis demersam fuisse contenderunt: tanta fuit jactantia Sacerdotum *Ægyptiorum* antiquitates suas extollentium.

Affir-

Affirmaverunt *Cretenses* (*g*) NEPTUNUM *primum Classem ornavisse*, *cujus imperium à* patre SATURNO *impetraverat*; *hinc posteri hæc recolentes* NEPTUNUM *Mari præesse dixerunt*, *& Nautæ sacrificiis coluerunt.* Ipsi quoque tribuitur inventio (*h*) magnarum navium velis instructarum. Adoratus fuit in *Africâ*, ut HERODOTUS (*i*) auctor est, & ideò in eam regnavit; siquidem ATLAS, ejus filius natu maximus, non solùm in *Atlantidem* Insulam dominatus est, sed etiam Rex fuit maximæ partis *Africæ*, & suum nomen tribuit populis dictis *Atlantiis*, monti *Atlanti*, & Oceano *Atlantico*. Pleræque Regiones & Promontoria, ac quæcunque Mari proxima sunt & ab eo alluuntur, nomine *Neptyos* (*j*) ab *Ægyptiis* vocabantur; atque BOCHARTUS & ARIAS MONTANUS in littoribus *Marmoricæ* & *Cyrenes* locant *Naphthuhim*, Gentem è *Mizraim* oriundam, (Genes. X. 13.;) & hinc NEPTUNUS & ejus Uxor NEPTYS nomina fortasse deduxerunt; quandoquidem, *Neptunus*, *Neptys*, & *Naphthuhim* significant Regem, Reginam, & Incolas orarum littoralium. Asserunt *Græci* JAPETUM fuisse patrem ATLANTIS; & BOCHARTUS ex eâdem origine JAPETUM & NEPTUNUM deducit. Hujus filius ATLAS ab antiquis fabulis celebratur, quòd Diis *Ægyptiis* bellum intulerit: sic, LUCIANUS (*k*) ait *Corinthum*, fabularum plenam, narrare solitam bellum SOLIS & NEPTUNI, hoc est, APOLLINIS & PYTHONIS, aut ORI & TYPHONIS: sic AGATHARCIDES (*l*) retulit quomodo *Ægyptii* Dii Gigantes effugerunt, donec *Titanes* advenientes illis salutem, fugato NEPTUNO, attulerunt: sic pariter apud HYGINUM (*m*) legitur bellum inter Deos *Ægypti* & *Titanes*, Duce ATLANTE. *Titanes*

De Imperio Ægyptiorum.

X 2

(*g*) Apud Diodor. l. 5. pag. 233.
(*h*) Pamphus apud Pausan. l. 7. c. 21.
(*i*) Herodot. l. 2. c. 50.
(*j*) Plutarch. in Iside.
(*k*) Lucian. de Saltatione.
(*l*) Agathar. apud Photium.
(*m*) Hygin. Fab. 150.

CAP. II. *nes* erant TITÆÆ posteri, quorum alii, Duce HERCULE, Diis suppetias tulerunt; alteri, Ducibus NEPTUNO & ATLANTE contra eos depugnaverunt: *quâ de causâ*, inquit PLUTARCHUS (*n*) *Sacerdotes* Ægyptii *Mare abominantur*, *& nullo* NEPTUNUM *honore prosequuntur*. HERCULES hic mihi est Dux copiarum ex *Thebaide* & *Æthiopiâ*, quas Dii, sive magni Viri *Ægyptii* in auxilium appellaverunt contra Gigantes, aut magnos Viros *Libyos*, qui OSIRIDEM interfecerant, & *Ægyptum* invaserant: etenim à DIODORO (*o*) discimus, quòd *quando* OSIRIS *Terram domiturus profectus est*, *cognatum* HERCULEM *præfecit copiis suis per totum Imperium*, *&* ANTÆO Libyam *&* Æthiopiam *regendas commisit*. ANTÆUS dominatus est in totam *Africam* ad Oceanum *Atlanticum* usque, & *Tingim* aut *Tingierem* condidit. PINDARUS (*p*) affirmat eum regnavisse *Isaræ*, quæ est civitas *Libyæ*, ubi postea *Cirene* fuit ædificata; ipse *Ægyptum* & *Thebaidem* invasit; siquidem HERCULES & *Ægyptii* illum devicerunt prope *Antæam* sive *Antæopolim*, urbem *Thebaidis*; atque DIODORUS (*q*) auctor est *hanc civitatem nomen duxisse ab* ANTÆO, *quem* HERCULES, *temporibus* OSIRIDIS *interfecit*. Pluries illum cæcidit HERCULES; & semper is fortior rediit ob novos delectus, quos à *Libyâ*, Terrâ ejus matre, deducebat; sed tandem HERCULES hos novos delectus occupavit, & illum denique necavit. Dum hæc bella ardebant, HERCULES *Libyum* mundum ANTÆO abstulit, & ATLANTEM poma aurea, pro Regno *Africano* tributum, solvere coegit. ANTÆUS & ATLAS fuerunt ambo NEPTUNO prognati; ambo in totam *Libyam* & in *Africam* à monte *Atlante* & *Mare Mediterraneo* ad *Oceanum* usque dominati sunt; ambo *Ægyptum* invaserunt, & in HERCULEM præliati sunt in bellis Deorum; quocirca ambo sunt unus idémque Vir duobus diversis nominibus insignitus; quin etiam nomen

(*n*) Plutarch. in Iside.
(*o*) Diodor l. 1. pag. 10.
(*p*) Pindar. Pyth. Ode 9.
(*q*) Diodor. l. 1. pag. 12.

men *Atlantis* in casibus obliquis compositus videtur ex nomine *Antæi* & aliquo alio verbo, (fortasse *Atal*, quod verbum sonat *maledictum*) ipsi præposito. OVIDIUS respicit ad *Ægyptum*, quam ANTÆUS invasit, dum introducit HERCULEM dicentem De Imperio Ægyptiorum.

...... Sævóque alimenta Parentis
Antæo eripui; ......

hoc bellum tandem compositum fuit interventu MERCURII, qui, in hujus rei memoriam, dictus fuit inter se conciliavisse duos serpentes concertantes, interjecto Caduceo suo.

Hactenus de antiquis *Ægypti*, *Libyæ*, & *Græciæ* rebus à SOLONE descriptis.

Mythologia *Cretensium* in nonnullis differt à Mythologiâ *Ægypti* & *Libyæ*; nam, juxta *Cretensium* Mythologiam, CÆLUS & TERRA, aut URANUS & TITÆA genuerunt SATUNUM & RHEAM; atque SATURNO & RHEA prognati fuerunt JUPITER & JUNO; sed HYPERION, JAPETUS, & *Titanes* fuerunt unâ Generatione antiquiores quàm JUPITER; SATURNUS autem à filio JOVE fuit è Regno pulsus & excisus; quæ fabula in *Ægypti* Mythologiâ locum non habet.

Dum SESACUS Regnum obtinebat, JEROBOAMUS, qui *Ægypto* subditus erat, Deos *Ægyptios* in *Dan* & *Bethel* adorandos curavit; & *Israel vero Deo, Sacerdotibus docentibus, atque lege orbatus erat: & tunc temporis pax non erat euntibus & redeuntibus, sed magnæ vexationes erant super omnibus Incolis Regionum; & Gens destruebatur à Gente, atque Civitas à Civitate; siquidem Deus illas omnibus adversitatibus exagitandas tradiderat*: (II. Chron. XV. 3. 5. 6.). Sed quinto ASÆ anno, Regio *Judæ* bello expers evasit, & deinde pacem obtinuit per decem annos; & ASA abstulit altaria Deorum extraneorum, Simulacra diffregit, & condidit Urbes *Judæ* circumclausas vallis, turribus, portis, & repagulis, cùm undique tranquillus esset; & paravit Exercitum ex quingentis octoginta millibus hominum constantem, quo obviam ivit anno Regni sui decimo quinto ZERAH *Æthiopi*, qui in eum ducebat decies cen-

CAP. II. tena millia *Æthiopum* & *Libyorum*: *Libyi* per *Ægyptum* transiverant; quapropter tunc ZERAH in *Ægyptum* dominabatur, congressi sunt in *Maresbab* prope *Geraram* inter *Ægyptum* & *Judæam*, ubi tantâ clade affectus fuit ZERAH, ut nunquam res suas restituere potuerit. Ex his omnibus conficere posse mihi videor OSIRIDEM obtruncatum fuisse quinto ASÆ anno, & deinde *Ægyptum* bellis civilibus impeditam fuisse, cùm invasa fuerit à *Libyis*, & aliquandiu propugnata ab *Æthiopibus*; at post decem annos invasa ab iisdem *Æthiopibus*, qui de medio sustulerunt ORUM, filium & successorem OSIRIDIS, in *Nilo* mersum, & Regno potiti fuerunt. Hæc civilia *Ægypti* bella in causâ fuerunt, cur *Judæ* Regio pace decenni frueretur. Sanè diu Regnum obtinuit OSIRIS vel SESOSTRIS, annos octo supra quadraginta, secundùm MANETHONEM; &, si hanc computationem admittamus, Regnum inivit anno SALOMONIS decimo septimo, circiter; & ORUS ejus filius mersus fuit decimoquinto ASÆ anno: nam, apud PLINIUM (*r*) legimus, *Ægyptiorum bellis attrita est Æthiopia, vicissim imperitando serviendóque, clara & potens etiam usque ad Trojana bella* MEMNONE *regnante*. Ad SESOSTRIM usque *Ægypto* servivit *Æthiopia*, non autem diutius, quandoquidem affirmat HERODOTUS (*s*) quòd *ille unus Imperio* Æthiopiæ *potitus est*: postea sese in libertatem vindicaverunt *Æthiopes*, & decem annis post sibi *Ægyptum*, & *Libyam* sub ZERAH & AMENOPHI subjecerunt.

Postquam ASA, devicto ZERAH, nihil sibi ab *Ægipto* metuendum superesse perspexit, totum populum coegit, & ex manubiis sacra fecit, atque, jurejurando se obstringens ad Dominum quærendum, fœderi accessit, &, pro vasibus à SESACO sublatis, *posuit in domo Domini quæ tum pater ejus, tum ipse polliciti erant, argentum aurum, & vasa.* (Chron. XV.),

ZERAH ita strato, ut res accisas reficere nequiret, populus (*t*) inferioris *Ægypti* ab *Æthiopibus* descivit, & in auxilium

(*r*) Plin l. 6. c 29.
(*s*) Herodot. l. 2. c. 110.
(*t*) Manetho apud Josephum contra Appionem.

lium ducenta *Judæorum* & *Canaanæorum* millia advocavit; ac, Duce quodam OSARSIPHO, *Ægyptio* Sacerdote, quem MANETHO vocat USORTHONUM, OSORCHONUM, OSORCHORUM, & HERCULEM *Ægyptium*, coegit *Æthiopes*, quos tunc MEMNON regebat, sese recipere *Memphi*: atque tunc MEMNON in novum alveum *Nilum* derivavit, pontem super eum fluvium construxit & munivit, ac deinde in *Æthiopiam* reversus est: sed tredecim annis pôst ipse & filius RAMESSES adhuc juvenis cum Exercitu ex *Æthiopiâ* venerunt, inferiorem *Ægyptum* submiserunt, & *Judæos* atque *Phœnicios* pepulerunt; quod facinus *Ægyptii* Scriptores, & qui illos secuti sunt, dicunt secundam Pastorum expulsionem, & OSARSIPHUM fuisse MOSEM ipsum arbitrantur.

De Imperio Ægyptiorum.

Formosissimus juvenis TITHONUS, frater PRIAMI natu major, in *Æthiopiam* ivit adductus cum pluribus aliis captivis à SESOSTRI; & *Græci* ante HESIODUM finxerunt MEMNONEM hujus filium fuisse: quocirca MEMNON, juxta veterum horum *Græcorum* sententiam, unâ Generatione post TITHONUM floruit, & natus erat postquam SESOSTRIS in *Ægyptum* regressus fuerat, puta, sexdecim sive viginti annis post SALOMONIS interitum. Dictus fuit diutius vixisse; quapropter fieri potest, ut obierit nonaginta quinque post SALOMONEM annis: hujus mater, quam ÆSCHILUS CISSIAM appellat, vocata fuit (v), in statuâ ei positâ in *Ægypto*, filia, uxor, & mater Regum; igitur MEMNON fuit Regis filius; unde probabile est ZERAH, in cujus locum Regno *Æthiopiæ* successit, ejus patrem fuisse.

Convenit inter Historicos (x) MENETEM statim à Diis *Ægypti* Regem fuisse, fluvium in novum alveum deduxisse, ei pontem imposuisse, *Memphim* condidisse, & sumptuosum VULCANO Templum ædificavisse. Statuit *Memphim* è conspectu loci illius, ubi nunc est urbs, quam vulgò *magnum Cairum* dicunt,

(v) Diodor. l. 1. pag. 31.
(x) Herodot. l. 2.

CAP. II. cunt, & quam *Arabes* Historiarum Scriptores *Mesir* appellant: condidit dumtaxat ædes ipsas VULCANO sacras, &, qui in ejus locum successerunt, RAMESSES aut RHAMPSINITUS, MOERIS, ASYCHIS, & PSAMMITICUS, occidentalem, septemtrionalem, orientalem, & meridionalem porticus extruxerunt. PSAMMITICUS, qui ultimam hujus Templi porticum condidit, ad Regnum pervenit tercentis annis post ZERAH ab ASA devictum; & verisimile non est plusquam tercentos annos in uno Templo exædificando tritos fuisse, neque MOERIM in totam *Ægyptum* dominatum esse ante quàm Pastores exigerentur. Ultimi Deorum *Ægyptiacorum* fuerunt ORUS, ejus mater ISIS, soror BUBASTE, THOTHUS à secretis, & avunculus TYPHON; Rex autem ille, qui post horum interitum Regnum adeptus est, qui fluvium alveo novo donavit, pontem confecit, & *Memphim* atque VULCANI Templum ædificavit, fuit MEMNON vel AMENOPHIS, ab Ægyptiis dictus AMENOPH: idcirco hic est MENES ipse: non enim admodum inter se discrepant, nomina *Amenoph*, *Menoph*, & *Menes*; & ex AMENOPH Civitas *Memphis* condita à MENETE dicta fuit ab *Ægyptiis Moph*, *Noph*, *Menoph*, aut *Menuf*, quomodo etiam nunc ab *Arabibus* Historicis nuncupatur: necessitas illius loci muniendi contra OSARSIPHUM ansam præbuit illius fabricandæ.

Dum inferior *Ægyptus* sub OSARSIPHO rebellionem facit, & dum AMENOPHIS in *Æthiopiam* se recipit, *Ægyptus* magnis turbis distrahebatur, quamobrem *Græci* navem *Argum* extruxerunt, & eâ florentissimos quosque *Græcos* ad ÆETAM in *Colchide* miserunt & ad plures alios Regulos littorales oras Ponti *Euxini* & *Maris Mediterranei* colentes; hæc navis facta fuit ad exemplum *Ægyptii* navigii quinquaginta remis instructi, quo DANAUS & ejus quinquaginta filiæ paucis annis antea ex *Ægypto* in *Græciam* confugerant: & hæc fuit prima longa navis velis munita à *Græcis* fabricata. Navigationem sic perficere, & *Græciæ* florem ad plures Optimates littora Ponti *Euxini* & *Maris Mediterranei* obtinentes mittere, cœptum erat tanti momenti, ut perfici

perfici nequiverit sine consensu Regum & Rerumpublicarum *Græciæ*, quinimo fortasse, sine *Amphictyonum* approbatione; nam id fiebat Oraculo jubente. *Amphictyones* singulis sex mensibus conveniebant consulturi publicis negotiis ad *Græciæ* utilitatem pertinentibus; quocirca hanc expeditionem non ignorabant, & fieri potest, ut *Argonautas* ad Reges illos miserint legatos, &, ut consilium suum celarent, fabulam velleris aurei confinxerint, quæ referebatur ad navigium, quo vectus fuerat PHRIXUS, & cujus insigne erat Aries aureus: & à verosimile alienum non est illis propositum fuisse Reges illos docere de *Ægypti* turbis, & de irruptione *Æthiopum* & *Israelitarum*, atque eos suadere occasionem raperent, ab *Ægyptiis* desciscerent, sese in libertatem assererent, & cum *Græciâ* fœdus ferirent: quandoquidem *Argonautæ* (y) terrestri itinere *Colchidis* Regnum transjecerunt, in *Armeniam* profecti sunt, & deinde per *Armeniam* ad *Mediam* usque penetrârunt, quod facere non potuissent, nisi amicitiâ juncti fuissent populis per quos medios transiverunt: pariter inviserunt LAOMEDONTEM Regem *Trojanorum*, PHINEUM Regem *Thracum*, CYZICUM Regem *Dolionum*, LYCUM Regem *Mariandynorum*, oras *Misiæ*, & *Tauricæ Chersonesi*, Gentes ad *Tanaim* degentes, & quæ propè *Bizantium* erant, & littora *Epiri*, *Corsicæ*, *Melitæ*, *Italiæ*, *Sardiniæ*, *Siciliæ*, & oras illas *Galliarum*, quæ sunt ad Mare *Mediterraneum*; atque hinc in *Africam* (z) transfretaverunt, & EURIPYLUM Regem *Cyrenes* consuluerunt: & STRABO docet (a) quòd *in* Armeniâ, *&* Media, *& Regionibus proximis erant frequentia monumenta expeditionis* JASONIS; *ut etiam prope* Sinopem, *& ejus littora*, *ac* Propontidem, Hellespontum, *&* Mediterraneum: negotia ad Rempublicam spectantia sola potuerunt suadere ut *Græcorum* florentissimi ad tot Reges legati mitterentur: hæ Gentes ab *Ægyptiis* domitæ fuerant; sed post hanc expeditionem nusquam legimus eas adhuc *Ægypto* subjectas esse.

De Imperio Ægyptiorum.

(y) Strabo l. 1. p. 48.
(z) Pindar. Pyth. Ode 4.
(a) Strabo l. 1. p. 21, 45, 46.

CAP. II. TEUM, RHAMPSINITUM, CHEOPEM, CEPHRENEM, MYCERINUM, ASYCHIM, ANYSIM, SABACONEM, ANYSIM alterum, SETHONEM, duodecim Reges coævos, PSAMMITICHUM, NECHUM, PSAMMIM, APRIEM, AMASIM, & PSAMMENITUM. *Ægyptii* ante SOLONIS dies eorum Imperium jam à novem annorum millibus ſtare affirmaverant; poſtea verò HERODOTO recenſuerunt ſeriem tercentorum triginta Regum, quorum quiſque per totam Generationem Regnum obtinuerat, quod nos reducit ad undecim annorum millia ante SESOSTRIM: ſed Reges, qui diu ante SESOSTRIM, Regno potiti ſunt, fieri poteſt, ut dominati fuerint in plura minuta Regna in diverſis *Ægypti* partibus, antequam eorum Monarchia ſuboriretur; & ideo ante HELI & SAMUELIS tempora; quocirca nunc conſiderandi non veniunt; quin etiam hæc nomina multiplicata fortaſſe per corruptionem fuerunt; & horum nonnulli, ut ATHOTHES ſive THOTHUS, qui fuit OSIRIDI à ſecretis; TOSORTHRUS vel ÆSCULAPIUS, medicus, qui primus lapides quadratos ad ædificia adhibuit; & THUORUS aut POLYBUS, maritus ALCANDRÆ, fuerunt dumtaxat Optimates *Ægypti.* Si, HERODOTUM ſecuti, nomina Regum illorum, qui nihil memorià dignum fecerunt, omittamus, & rationem tantummodo eorum habeamus, quorum geſta referuntur, & qui reliquerunt luculenta Regnorum ſuorum monumenta, qualia ſunt Templa, Statuæ, Pyramides, Obeliſci, & Palatia iis dicata aut tributa, hi Reges ritè in ordinem diſpoſiti nobis ſufficient omnes, aut ſaltem ferè omnes eos, qui in *Ægyptum*, à Paſtoribus expulſis & Imperio fundato ad *Ægyptum* à CAMBYSE in poteſtate redactam, dominati fuerunt: ſiquidem SESOSTRIS *Ægyptum* gubernavit in Deorum *Ægyptiacorum* ætate, cùm ſub OSIRIDIS, HERCULIS, & BACCHI nominibus, ut ſupra diximus, fuerit inter Deos recenſitus; quapropter poſt eum ſtatuendi ſunt MENES, NITOCRIS, & MOERIS; ſtatim à Diis Regno potiti ſunt MENES, & ejus filius RAMESSES; igitur poſt RAMESSEM ad Regnum NITOCRIS & MOERIS pervenerunt: MOERIS ſtatim ante CHEOPEM poſitus

ter

ter invenitur in Dynaſtiis Regum Ægyptiorum ſcriptis ab ERATOSTENE, & ſemel in illis, quas MANETHO concinnavit; in iiſdem Dynaſtiis NITOCRIS locatur poſt eos, qui tres magnas Pyramides condiderunt; &, HERODOTO auctore, ejus frater ante eam Regnum tenuit, interemptus fuit, & illa mortem hanc ulta eſt; &, ſecundùm SYNCELLUM, ea tertiam magnam Pyramidem extruxit; Pyramidum verò Conditores *Memphi* regnaverunt, ergo poſt MOERIM. Ex his rebus conficitur Reges *Ægyptios*, ab HERODOTO memoratos, in hunc ordinem eſſe diſponendos; SESOSTRIS, PHERON, PROTEUS, MENES, RHAMPSINITUS, MOERIS, CHEOPS, CEPHREN, MYCERINUS, NITOCRIS, ASICHIS, ANISIS, SABACON, ANYSIS alter, SETHON, duodecim Reges coæquales, PSAMMITICHUS, NECHUS, PSAMMIS, APRIES, AMASIS, PSAMMENITUS.

De Imperio Ægyptiorum.

Aſſerit HERODOTUS PHERONTEM filium & Succeſſorem SESOSTRIS fuiſſe. Sub ORI nomine Diis annumeratus fuit.

PROTEUS erat inferioris *Ægypti* Rex, quando PARIS illuc navigavit; ideſt, circa belli *Trojani* finem, juxta HERODOTUM (*e*): tunc temporis AMENOPHIS erat Rex *Ægypti* & *Æthiopiæ*: ſed fieri poteſt ut, eo abſente, PROTEUS ſub eo gubernaverit aliquam inferioris *Ægypti* partem; nam, HOMERUS littoralem ſedem PROTEO tribuit, eúmque facit marinum Deum, & vocat NEPTUNI famulum: & HERODOTUS docet illum in mediâ plebe natum ad dignitates evectum fuiſſe, ac *Proteum* fuiſſe nomen ejus in *Græcam* linguam tranſlatum, & hoc nomen *græcè* ſonare tantummodo Principem vel Præſidem. Hic PHERONTI, & ei RHAMPSINITUS ſucceſſit, auctore HERODOTO; quapropter vixit eodem tempore, quo AMENOPHIS.

Regnum AMENOPHIS adeptus eſt ſtatim poſt ORUM & ISIDEM Deorum ultimos; principiò dominatus eſt in totam *Ægyptum*, deinde in *Memphim* & ſuperiorem *Ægypti* partem,

Y 3 tan-

(*e*) Herodot. l. 2.

CAP. II. tandem, devicto OSARSIPHO qui ab eo desciverat, rursus evasit totius *Ægypti* Rex, circiter quinquagesimum primum annum post SALOMONIS interitum. Hic *Memphim* ædificavit, Deos *Ægyptios* adorari jussit, condidit domum regiam *Abydi*, ac *Memnoniam Thi*, & *Susæ*, atque *Memphi* magnificum VULCANI Templum; jam lapides quadrati in ædificiis adhiberi cœperant à TOSORTHRO vel ÆSCULAPIO *Ægypti*: is, nomine corrupto, nuncupatus fuit MENES, MINES, MINÆUS, MINEUS, MINIES, MNEVIS, ENEPHES, VENEPHES, PHAMENOPHIS, OSYMANTHYAS, OSIMANDES, ISMANDES, IMANDES, MEMNOM, ARMINON.

In AMENOPHIS locum successit ejus filius ab HERODOTO vocatus RHAMPSINITUS, & ab aliis, RAMPSES, RAMISES, RAMESES, RAMESSES, (f) RAMÉSTES, RHAMPSES, REMPHIS. In Obelisco, quem Rex hic *Heliopoli* statuerat, & quem CONSTANTIUS Imperator *Romam* misit, legebatur inscriptio, explanata ab HERMAPIONE, Sacerdote *Ægyptio*, docens hunc Regem diu vixisse, & in magnam Terræ partem dominatum fuisse: & STRABO, (g) testis oculatus, auctor est, quòd in Regum *Ægyptiorum* monumentis, supra *Memnonium*, erant Obelisci aucti inscriptionibus notantibus illorum Regum divitias, & dominationem, quæ *Scythiam*, *Bactrianam*, *Indiam*, & *Ioniam* pertingebat: TACITUS (h) autem refert ex inscriptione, quam CÆSAR GERMANICUS *Thebis* vidit, & quam Sacerdotes *Ægyptii* fuerunt interpretati, Regem hunc RAMESSEM habuisse exercitum ex septingentis hominum millibus constantem, *& cum eo* Libyâ, Æthiopiâ, Medis*que*, *&* Persis, *&* Bactriano, *ac* Scythiâ *potitum*, *quasque terras* Suri, Armenti*que*, *& contigui* Cappadoces *colunt*, *inde* Bithynum, *hinc* Lycium *ad Mare imperio tenuisse.* Igitur nondum orta erat *Assyriæ* Monarchia. Hic Rex fuit admodum avarus, & magnus

(f) Ammian. l. 17. c. 4.
(g) Strabo l. 17. pag. 817.
(h) Tacit. Annal. l. 2. c. 60.

gnus vectigalium & tributorum quæsitor, ac unus ex ditissimis *Ægypti* Regibus: Occidentalem Templi VULCANO dicati porticum extruxit. De Imperio Ægyptiorum.

MOERIS, qui RAMESSIS divitias hæres adeptus est, majori magnificentiâ condidit ejusdem Templi porticum septentrionalem, & Lacum MOERIS excavavit, in quo medio duas magnas Pyramides lateritias posuit; &, ut servari posset *Ægypti* divisio, quæ partibus æqualibus inter milites facta fuerat, librum scripsit de Agrorum mensurâ, unde Geometria initium duxit. Dictus etiam fuit MARIS, MYRIS, MERES, MARRES, SMARRES, &, majore corruptione, mutatâ litterâ M in A, T, B, Σ, ΤΧ, Α, &c, AYRES, TYRIS, BYIRES, SORIS, UCHOREUS, LACHARES, LABARIS, &c.

DIODORUS (*i*) ponit UCHOREUM inter OSYMANDUAM, & MYRIM, idest, inter AMENOPHIM & MOERIM & asserit eum *Memphim* condidisse, & mirè communivisse validissimo terræ vallo, & fossâ latâ & profundâ, quam *Nilus* aquâ replebat, ibíque confecisse vastum & profundum Lacum, quo reciperetur aqua, cùm *Nilus* exundaret, illámque civitatem regiis domibus ornavisse; atque *Memphim* fuisse in loco adeò commodo & apto, ut illorum, qui post eum regnaverunt, plerique *Memphim Thebis* anteferrent, unde hæ decrescere cœperunt, *Memphis* autem crevit, donec ALEXANDER *Macedoniæ* Rex *Alexandriam* extruxit. Magna ista UCHOREI & MOERIS opera idem ingenium redolent; & certè debentur uni eidémque Regi qui, per nominis corruptionem, in duos divisus fuit, ut jam diximus; nam, profectò Lacus UCHOREI idem est qui MOERIS.

Ad exemplum duarum lateritiarum Pyramidum, quas MOERIS condiderat, tres proximi Reges, CHEOPS, CEPHREN, & MYCERINUS tres magnas Pyramides *Memphi* constituerunt; quocirca in eâ Civitate regnaverunt. CHEOPS Templa, quæ in *Nomis* erant, clausit, & Deos *Ægyptios* adorari vetuit, eâ mente

(i) Diodor. l. 1. pag. 32.

CAP. II. te proculdubiò, ut ipse post mortem adoraretur. Nuncupatus etiam fuit CHEMBIS, CHEMMIS, CHEMNIS, PHIOPS, APATHUS, APAPPUS, SUPHIS, SAOPHIS, SYPHOAS, SYPHAOSIS, SOIPHIS, SYPHURIS, ANOIPHIS, ANOISIS. Extruxit altissimam trium ingentium Pyramidum proximarum; secundam verò ejus frater CEPHREN aut CERPHERES; atque tertiam filius MYCERINUS: postremus hic Rex clementiâ & justitiâ celebris fuit, filiæ cadaver in Bovis statuâ ponendum curavit, & jussit ut quotidie odoribus coleretur: vocatus etiam fuit CHERES, CHERINUS, BICHERES, MONCHERES, MENCHERES. Diem ultimum obiit antequam tertia Pyramis perficeretur, cui ultimam manum imposuit NITOCRIS hujus soror, quæ in ejus locum Regno successit.

Deinde Regni habenas ASYCHIS suscepit: hic VULCANI Templum ornavit sumptuosâ porticu ad Orientem spectante, & inter parvas Pyramides unam majorem erexit è lateribus confictis limo extracto è MOERIS Lacu. Atque hi sunt Reges, qui *Memphi* regnaverunt, & hanc Civitatem ornandam curaverunt; quousque *Æthiopes*, *Assyrii*, & aliæ Gentes rebellaverunt; & *Ægyptus* amisit Regiones omnes remotas, quibus imperabat, & rursus in plura parva Regna fuit discissa.

Horum Regnorum unius sedes fuit, arbitror, *Memphis* sub GNEPHACTO, & ejus filio atque successore BOCCHORI. AFRICANUS appellat BOCCHORIM *Saitem*, sed tunc temporis *Sais* aliis Regibus gaudebat. GNEPHACTUS, pariter dictus NEOCHABIS & TECHNATIS, ob luxum diris MENETEM devovit, & imprecationes suas *Thebis* in JOVIS Templo describendas curavit: *Thebis* ergo regnavit. BOCCHORIS autem in feri Bovis statuâ posuit Deum MNEVIM, qui *Heliopoli* colebatur. Alterius horum Regnorum sedes erat *Arysis* aut *Hanes* (Isa. XXX. 4,) sub Rege ANYSI vel AMOSI; tertii erat *Sais* sub STEPHANATE, NECHEPSO & NECHO: ac quarti *Tanis* sive *Zoan* sub PETUBASTE, OSORCHONE, & PSAMNI. At *Ægyptus*, cùm his divisionibus infirmior facta fuisset,

fuisset, invasa & domita fuit ab *Æthiopibus* usis Duce SABACONE, qui BOCCHORIM & NECHUM interemit, ANYSIM verò fugavit. Olympiadum initium cecidit in PETUBASTIS Regno; & *Æra* NABONASSARI in vicesimum secundum BOCCHORIS annum, juxta AFRICANUM; quapropter *Ægyptus* dividi cœpit in plura Regna ante Olympiadas; sed non plusquam duobus Regnis ante illas. De Imperio Ægyptiorum.

Postquam Astronomiæ opera navari cœpta fuit, navigationis causâ, & postquam *Ægyptii* per Heliacos stellarum ortus & occasus longitudinem anni solaris ad tercentos sexaginta quinque dies definiverunt, & aliis observationibus Solstitia determinaverunt, & Constellationes descripserunt; quæ omnia facta fuerunt Regnum obtinentibus AMMONE, SESACO, ORO, & MEMNONE; credendum videtur eos Planetarum motus observare prosecutos esse; nam, illis finxerunt nomina de Deorum suorum nominibus; & NECHEPSOS sive NICEPSOS Rex *Saidis*, opem ferente PETOSIRIDE *Ægyptio* Sacerdote, Astrologiam excogitavit, cujus fundamenta fecit Planetarum aspectus, & indoles Virorum & Mulierum, quibus ipsi Planetæ consecrati fuerant: NABONASSARO autem Rege *Babyloniæ* Regnum vix adepto, (circa quod tempus *Æthiopes* sub SABACONE *Ægyptum* invaserunt.) *Ægyptii* illi, qui, *Æthiopes* fugientes, *Babyloniam* se receperunt, in eam annum *Ægyptiacum* ex tercentis sexaginta quinque diebus constantem, atque Astronomiam, Astrologiámque invexerunt, & *Æræ* NABONASSARI principium dederunt. Ejus initium ad annum ipsum, quo NABONASSARUS Regnum adiit, revocaverunt, qui incidit in vicesimum secundum BOCCHORIS annum, ut supra diximus; anni verò exordium posuerunt illum ipsum diem, quo annus apud *Ægyptios* incipiebat propter computationes. Sic DIODORUS (*k*): *dicunt* Chaldæos Babyloniæ, *cùm* Ægyptiorum *colonia essent*, *celebratos Astrologiæ studiis fuisse*, *quam ab* Ægypti *Sacerdotibus acceperant*: & HES-

(*k*) Diodor. l. 1. pag 51.

CAP. II. TIMÆUS, qui *Ægypti* Historiam scripserat, de ejusdem Regionis invasione verba faciens, ait (*l*), quòd *Sacerdotes, qui huic infortunio superstites fuerunt, secum afferentes* Sacra JOVIS Enyalii Sennaar Babiloniæ *migraverunt*. A decimo quinto ASÆ anno, quo ZERAH devictus fuit, & quo MENES aut AMENOPHIS regnare cœpit, ad initium *Æræ* NABONASSARI, lapsi sunt anni ducenti: hoc temporis spatium locum relinquit novem aut decem Regum dominationibus, circiter, quarum singulæ, rationibus adæquatis, ferè viginti annos impleverint; & totidem interfuêre, secundùm supra relatam HERODOTI computationem; quamobrem hæc ratio, tum omnium est antiquissima, & HERODOTO tradita à Sacerdotibus *Thebarum*, *Memphis*, & *Heliopolis*, quæ tres civitates fuerunt *Ægypsiacarum* nobilissimæ, tum cum naturæ cursu consentit, neque locum relinquit dominationibus plurium obscurorum Regum, quos omisimus. Hi Reges omissi positi fuerunt Regnum tenuisse ante MOERIM; ergo *Thebis*; MOERIS enim Imperii sedem è *Thebis Memphim* transtulit: sed Regno potiti certè sunt post RAMESSEM; quandoquidem RAMESSES fuit filius atque successor MENETIS, qui statim à Diis Regnum est adeptus. Jam ipsum VULCANI Templum condidit MENES, quod primâ porticu RAMESSES auxit, secundâ verò MOERIS; & *Ægyptii*, quò eorum Imperium & Dii antiquiores haberentur, inter Regem, qui primam, & eùm qui secundam hujus Templi porticum condidit, tercentos & triginta *Thebarum* Reges inseruerunt, eósque Regnum undecim annorum millia tenuisse finxerunt; tanquam si Templum aliquod tandiu stare posset. Hæ sunt meræ fabulæ, ut manifestum est, quapropter eas expunximus, omissis Regibus insertis, & restituto MOERI, qui secundam porticum extruxit, statim post RAMESSEM, qui primam ædificavit.

In Dynastiis MANETHONIS, SEVECHUS ponitur Successor SABACONIS, cujus filius fuit; & fortasse hic est SETHON HERODOTI, qui VULCANI Sacerdos fuit, & militarem disciplinam neglexit; nam, SABACON est ille SO vel SUA, cum quo OSEAS Rex *Israelis* contra *Assyrios* conspiravit, anno HE-

(*l*) Joseph. Antiq. l. 1. c. 4.

De Imperio Ægyptiorum.

HEZECHIÆ quidem quarto, NABONASSARI verò vicesimo quarto. HERODOTUS bis aut ter asserit SABACONEM, cùm quinquaginta annos Regno fuisset potitus, spontè *Ægyptum* reliquisse, & ANYSIM, qui eum fugerat, reversum fuisse, quò rursum in inferiorem *Ægyptum* post illum, sive potiùs cum illo, dominaretur; SETHONEM autem post eum Regnum capessivisse, & *Pelusium* petiisse SENNCHERIBI copiis obviam euntem, & ei auxilio fuisse ingentem murium vim, qui arcuum nervos, quibus armati erant *Assyrii*, comederunt; in cujus rei memoriam Statuà SETONIS, ab HERODOTO (*m*) visa, manu murem tenebat. Mus apud *Ægyptios* erat symbolum destructionis, & mus in SETHONIS manu dumtaxat indicabat hunc Regem magnâ clade *Assyrios* affecisse. Docent Sacræ Litteræ, quòd cùm SENNACHERIBUS *Judæam* invasit, & *Lachim* atque *Lobnam* obsedit, (quod accidit anno EHEZECHIÆ decimo quarto, at NABONASSARI quarto & tricesimo,) Rex *Judæ* spem suam posuit in *Pharaone* Rege *Ægypti*, idest, SETHONE, & quòd TIRHAKAH Rex *Æthiopiæ* pariter exercitum in SENNACHERIBUM eduxit, (II. Reg. XVIII. 21. & XIX. 9.), unde verisimile fit quòd SENNACHERIBUS, audiens Reges *Ægypti* & *Æthiopiæ* se oppugnatum accedere, è *Lobnâ Pelusium* versus progressus sit, iis obviam sese facturus; sed ibi occupatus fuit à duobus hisce Regibus, qui eum, noctu aggressi, non minori clade straverunt, quàm si mures *Assyrios* arcuum nervos edissent. Aliqui putant *Assyrios* interfectos fuisse fulguribus, aut ignito vento, qui aliquando à meridionalibus *Chaldææ* partibus spirat. Post hanc victoriam, TIRHAKAH, qui in SETHONIS locum successerat, exercitum duxit Orientem versùs per *Libyam* & *Africam* ~~ad~~ *freti* ostia. Sed HERODOTUS asserit *Ægyptios* Sacerdotes recensere solitos SETHONEM, tanquam ultimum ex *Ægypti* Regibus, qui dominati sunt antequam *Ægyptus* in duodecim Regna simul extantia divideretur, & ideo antequam ab *Assyriis* invaderetur.

Z 2 As-

(*m*) Herodot. l. 2. c. 141.

CAP. II. ASSERHADON Rex *Assyriæ*, anno NABONASSARI sexagesimo octavo, cùm jam circiter triginta annos in *Assyriam* dominatus esset, invasit *Babyloniæ* Regnum, & multos captivos ex *Babylone*, *Cuthâ*, *Avâ*, *Hamath*, & *Sepharvaim* adduxit, quos in Regionibus *Syriæ* & *Damasci* locavit, & inde *Babylonem* transtulit *Israelis* & *Syriæ* populum, qui ibi à THIGLATPHALASSARO relictus fuerat. Hæc captivitas evenit sexaginta quinque annis post primum ACHAZ, (Isa. VII. 1. 8., & II. Reg. XV. 37., & XVI. 5.,) & ideo vicesimo MANASSIS, & NABONASSARI sexagesimo nono: & postea TARTANUS ab ASSERHADONE missus fuit cum exercitu oppugnatum *Ashdodum* vel *Azotum*, quæ urbs tunc temporis *Judææ* serviebat; (II. Chronic. XXVI. 6.,) quam cœpit, (Isa. XX. 1.;) &, cùm sibi tutam securámque hanc urbem reddidissent *Assyrii*, *Judæos* devicerunt, MANASSEM captivum fecerunt, & *Judæam* sibi subdiderunt: dum hæc bella gererentur MANASSE jubente, ISAIAS bifariam sectus fuit, quia in MANASSEM prophetaverat. Deinde *Assyrii* invaserunt & in potestatem redegerunt *Ægyptum* & *Æthiopiam*, & in captivitatem *Ægyptios*, *Æthiopésque* traxerunt, & hoc pacto *Æthiopum* in *Ægyptios* dominationi finem imposuerunt, (Jsa. VII. 18., & VIII. 7., & X. 11. 12. & XIX. 23., & XX. 4.) Hisce bellis Civitas *Thebæ*, aut *No-Ammon*, quæ hucusque floruerat, miserè direpta fuit & devastata, atque ejus cives in captivitatem abducti, ut describit NAHUM capite tertio vers. 8. 9. 10. NAHUM scripsit post *Judæam* postremò ab *Assyriis* invasam, (Cap. I. Vers. 15.,) & idcirco Captivitatem hanc tanquam recentem describit. Hac *Ægypti* invasione, & sequentibus sub NABUCHODNOZORO, & CAMBYSE, illius Civitatis gloria finem accepit. ASSERHADON tribus annis in *Ægyptios* & *Æthiopes* dominatus est, (Isa. XX. 3. 4.,) scilicet usque ad interitum suum, qui accidit anno NABONASSARI octogesimo primo; quocirca *Ægyptum* invasit, & *Æthiopum* in *Ægyptios* dominationi finem imposuit anno NABONASSARI septuagesimo octavo; igitur *Æthiopes* sub SABACONE, & ejus successoribus SETHONE & TIRHAKAH *Ægyptiis* octoginta, cir-

circiter annis imperitaverunt: HERODOTUS annos quinquaginta SABACONI tribuit; AFRICANUS autem quatuordecim SETHONI, & duodeviginti TIRHAKAH. De Imperio Ægyptiorum.

Divisionem *Ægypti* in plura Regna, tum ante, tum post *Æthiopum* dominationem, & *Ægyptum* ab ASSERHADONE domitam, innuere videtur ISAIAS Propheta (*n*) his verbis: *consurgere faciam* Ægyptios *contra* Ægyptios, *& quisque pugnabit contra fratrem suum, & unusquisque contra propinquum suum, & civitas contra civitatem, atque Regnum contra Regnum, & Spiritus* Ægypti *deficiet.* *** *Et* Ægyptios *tradam in manus domini crudelis*, (videlicet ASSERHADONIS,) *& ferox Rex in eos dominabitur.* *** *Certè Principes* Zoan (Tanis) *insaniunt, consilium sapientum consiliariorum* Pharaonis *factum est stultum: quamdiu* Pharaoni *dicitis, Ego sum filius veterum Regum.* *** *Dementes facti sunt Principes* Zoan: *Principes* Noph (Memphis) *decepti sunt,* *** *vel ii, qui erant ejus populi columen,* *** *In illis diebus erit via regia ab* Ægypto *ad* Assyriam, *&* Ægyptii Assyriis *servient.*

Post ASSERHADONIS interitum *Ægyptus* paruit duodecim Regibus coæqualibus, qui ab *Assyriis* desciverant, & qui simul quindecim annis regnaverunt; inter quos annumerandi sunt, opinor, tres anni ASSERHADONIS, quandoquidem *Ægyptii* inter suos Reges illum non recensent. Hi (*o*) condiderunt Labyrinthum, qui erat prope MOERIS Lacum, quod ædificium fuit sanè magnificum, cum duodecim œcis, eorum Regiis: deinde PSAMMITICUS, qui erat unus ex duodecim, omnes alios domuit. Hic ædificavit ultimam Templi VULCANI porticum, quod Templum à MENETE, circiter ducentos sexaginta annos ante, fuerat inchoatum, & Regno potitus est quinquaginta quatuor annos, in quibus annumerandi sunt quindecim illi, quos hic cum undecim aliis Regibus Regnum obtinuit. Deinde Regno suc-

(*n*) Isa XIX. 2. 4. 11. 13. 23.
(*o*) Herodot. l. 2. c. 148. &c.

CAP. II. succeſſit NECHAOH ſive NECHUS. Is ſeptemdecim annos regnavit: ſex PSAMMIS; VAPHRES, APRIES, ERAPHIUS, vel HOPHRA viginti quinque: AMASIS quatuor ſupra quadraginta; & PSAMMENITUS ſex menſes, ſecundùm HERODOTUM. *Ægyptus* in poteſtatem redacta fuit à NABUCHODONOZORO anno HOPHRÆ penultimo, & NABONASSARI centeſimo ſeptuageſimo octavo; & quadraginta annos *Babyloniæ* ſervivit, (Jerem. XLIV. 30., & Ezech. XXIX. 12. 13. 14. 17. 19.,) ideſt, ferè uſque ad finem Regni AMASIS, viri è mediâ plebe, quem Victor *Ægypto* præfecerat. Horum quadraginta annorum finis coincidit cum CYRI morte; quandoquidem is in *Ægyptum*, & *Æthiopiam*, XENOPHONTE teſte, dominatus eſt. Igitur tunc temporis hæ Gentes libertatem recuperaverunt; ſed, quatuor aut quinque annos poſt, eas invaſit & ſubjecit CAMBYSES, anno NABONASSARI ducenteſimo viceſimo tertio vel quarto; & deinde ferè ſemper ſervierunt, ut Prophetæ prædixerant.

Regna PSAMMITICI, NECHI, PSAMMIS, APRIIS, AMASIS, & PSAMMENITI, quæ refert HERODOTUS, aſcendunt ad annos centum quadraginta ſex cum dimidio; & totidem interceſſerunt inter ſeptuageſimum octavum NABONASSARI, quo finem habuit dominatio *Æthiopum* in *Ægyptios*, & ejuſdem NABONASSARI ducenteſimum viceſimum quartum, quo CAMBYSES *Ægyptum* invaſit, & ejus dominationi finem impoſuit. Unde patet HERODOTUM accuratum fuiſſe, & fidem merere ea, quæ de *Ægypto* refert, quantùm diſcere potuit ab *Ægyptiis Thebarum*, *Memphis*, & *Heliopolis* Sacerdotibus, atque à *Caribus* & *Joniis Ægyptum* colentibus: etenim omnes hoſce conſuluit: *Cares* autem, & *Jonii Ægyptum* habitaverant ab eo tempore, quo duodecim coævi Reges florebant.

Ait PLINIUS (*p*) obeliſcos *Ægyptios* eſſe è quodam lapidis

(*p*) Plin. l. 36. c. 8. 9.

dis genere, qui effoditur prope *Syenem* in *Thebaide*, & primum obeliscum erectum fuisse à MITRE, qui *Heliopoli* regnavit; id est, à MEPHRE, qui ante MISPHRAGMUTHOSIM Regnum tenuit; & postea alios Reges alios Obeliscos confecisse; quatuor SOCHIM, videlicet; SESOCHIM sive SESACUM, quorum quisque octo supra quadraginta cubitos altus erat; RAMISEM, scilicet, RAMESSEM duos; unum quadraginta octo cubitos longum, SMARREM, nempe MOERIM; ERAPHIUM vel HOPHRAM unum ejusdem longitudinis; & NECTABIM seu NECTENABIM unum octoginta cubitorum. Quapropter MEPHRES dominationem suam extendit in totam superiorem *Ægyptum* à *Syene* ad *Heliopolim*, & post eum, MISPHRAGMUTHOSIM & AMOSIM, Regno potiti sunt AMMON & SESACUS, qui primum magnum Imperium fundaverunt: hi autem quatuor, AMOSIS, AMMON, SESACUS, & ORUS *Ægyptum* gubernaverunt in quatuor ætatibus magnorum Deorum *Ægypti*; AMENOPHIS autem est MENES ille, qui statim post Deos Regnum adeptus est; post quem Reges fuerunt RAMESSES, & MOERIS, &, aliquamdiu post, HOPHRA. De Imperio Ægyptiorum.

Enumerat DIODORUS (q) eosdem, ac HERODOTUS, *Ægypti* Reges; sed ordine magis confuso, aliquos repetit bis, aut pluries, sed nominibus diversis, & nonnullos omittit. En hos Reges: JUPITER AMMON & JUNO; OSIRIS & ISIS; HORUS; MENES; BUSIRIS I; BUSIRIS II; OSYMANDUAS; UCHOREUS; MYRIS; SESOOSIS I; SESOOSIS II; AMASIS; ACTISANES; MENDES, vel MARUS; PROTEUS; REMPHIS; CHEMBIS; CEPHREN; MYCERINUS, aut CHERINUS; GNEPHACTUS; BOCCHORIS, SABACON, duodecim Reges coæquales; PSAMMITICHUS, *** APRIES; AMASIS; Hic accipio SESOOSIM I., & SESOOSIM II., BUSIRIDEM I., & BUSIRIDEM II. pro ipsis OSIRIDE & ORO; pariter OSYMANDUAM pro eodem Rege ac AMENOPHIS

(q) Diodor. l. 1. p. 29. &c.

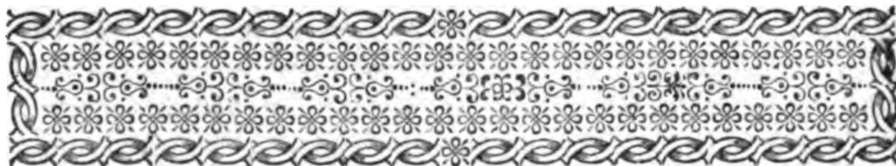
CAP. II. PHIS vel MENES. Item AMASIS, & ACTISANES *Æthiops* qui AMASIM devicit, mihi sunt iidem, ac ANYSIS & SABACON, de quibus HERODOTUS: UCHOREUS autem, MENDES, MARRUS, & MYRIS sunt dumtaxat diversa unius ejusdémque Regis nomina. Hoc pacto DIODORI catalogus evadet hic: JUPITER AMMON & JUNO; OSIRIS, BUSIRIS, vel SESOOSIS, & ISIS; HORUS, BUSIRIS II., aut SESOOSIS II.; MENES, vel OSYMANDUAS; PROTHEUS; REMPHIS, seu RAMESSES; UCHOREUS, MENDES, MARRUS, sive MYRIS; CHEMBIS, vel CHEOPS; CEPHREN; MYCERINUS; *** GNEPHACTHUS; BOCCHORIS; AMASIS, vel AMYSIS: ACTISANES, aut SABACON. * duodecim Reges coævi; PSAMMITICHUS; ** APRIES; AMASIS; quibus si, locis concinnis, addas NITOCRIM; ASYCHIM; SETHONEM; NECHUM; & PSAMMIM, habebis HERODOTI Catalogum.

Dynastiæ MANETHONIS & ERATOSTHENIS videntur plenæ nominibus Regum ab HERODOTO omissorum: cùm ostensum fuerit eorum aliquem in *Ægyptum* regnavisse post Pastorum expulsionem, & diversum esse à Regibus superiùs memoratis, suo loco inseri poterit.

Domita fuit *Ægyptus* ab *Æthiopibus* sub SABACONE circa initium *Æræ* NABONASSARI, aut, fortasse; tribus vel quatuor annis ante, id est, tercentis annis, circiter, antequam HERODOTUS historiam suam scripsit; & octoginta, circiter, annis post hanc *Æthiopum* victoriam iterum subjecta fuit ab *Assyriis* sub ASSERHADONE: historia autem *Ægypti* scripta ab HERODOTO ab hac ultimâ victoriâ rectè & accuratè refert numerum, ordinem, & nomina Regum, ac tempora, per quæ Regnum occupaverunt: atque in hisce rebus eum sequuntur Historici, cùm ille unus nobis transmiserit optimam *Ægypti* historiam illa tempora complectentem. Si ea pars hujus historiæ, quæ ad antiquiora tempora pertinet, minùs accurata est, id accidit quia Tabulariis *Ægyptiis* multum detrimenti attulerunt Regna *Æthiopum*,

Assyrio-

*Assyriorúm*que; neque verosimile est, quòd *Ægyptii* Sacerdotes, qui vixerunt ducentis aut tercentis annis post HERODOTI tempora, rem emendare potuerint; quinimo, postquam CAMBYSES omnibus monumentis *Ægyptum* spoliavit, Sacerdotes quotidie novos Reges commenti sunt, quò eorum Gens atque Dii ad majorem antiquitatem eveherentur; ut constat simul conferendo HERODOTUM & DIODORUM *Siculum*, atque utrumque & ea, quæ PLATO refert ex SOLONIS poemate, quod docet bella, quæ magni Dii *Ægypti* in *Græcos* gesserunt, gesta fuisse tempore CECROPIS, ERECHTHEI, & ERICHTHONII, & paulò ante dies THESEI; tunc hi Dii in suimet honorem Templa & Sacra instituebant. Quibus de causis potiùs censui sequendas historias HERODOTO traditas ab *Ægyptiis* Sacerdotibus, & eas corrigendas ope *Soloniani* poematis, ita ut Deos illos antiquiores CECROPE & ERECHTHEO non facerem, neque eorum successorem MENETEM THESEO & MEMNONE vetustiorem, & ut ædificationi Templi VULCANO dicati non plures quàm ducentos octoginta annos tribuerem; quàm corrigendum HERODOTUM auxilio MANETHONIS, ERATOSTHENIS & aliorum, qui vixerunt postquam Sacerdotes *Ægyptii* magis, quàm vivente HERODOTO, antiquitates suas corruperant. De Imperio Ægyptiorum.

CHRONOLOGIA *VETERUM REGNORUM* EMENDATA.

CAPUT III.

De Imperio Assyriorum.

QUo pacto veteres Reges & Optimates *Graeciae*, *Ægypti*, & *Syriae Damascenae*, inter Deos relati, facti fuerunt aequo antiquiores, eodem nimiâ vetustate Reges *Chaldaeae* & *Assyriae* donati fuerunt: quandoquidem apud DIODORUM (*a*) legimus, quòd, cùm ALEXANDER Magnus esset in *Asiâ*, *Chaldaei* jam, à quo tempore Stellas observare coeperant, quatercenta septuaginta tria millia annorum dinumerabant: CTESIAS autem, & *Graeci Latini*que Scriptores eum secuti, ad sexagesimum vel septuagesimum à NOACHI diluvio annum originem *Assyrii* Imperii retulerunt, atque nobis enarrant nomina Regum *Assyriorum* omnium à BELO, ejúsque commentitio filio NINO ad SARDANAPALUM, postremum hujus Monarchiae Regem. Sed horum Regum nomina, si unum aut alterum excipias, nullam habent affinitatem cum *Assyriorum* nominibus, quae in Sacris Libris leguntur; solebant enim *Assyrii* nomina sua deducere à Diis suis,

(*a*) Diodor. l. 2. pag. 83.

suis, BEL, vel PUL, CHADDON, HADON, ADON, aut ADONIDE; MELECH, sive MOLOCH; ATSUR, vel ASSUR; NEBO, NERGAL; MERODACH; ut apparet in hisce nominibus, PUL; TIGLAT-PUL-ASSUR; SALMAN-ASSUR; ADRA-MELECH; SHAR-ASSUR; ASSUR-HADON; SARDANAPALUS, aut ASSUR-HADON-PUL, NABONASSASSARUS, sive NEBO-ADON-ASSUR; BEL-ADON; CHINILADON, vel CHEN-EL-ADON; NEBO-PUL-ASSUR; NEBO-CHADDON-ASSUR; NEBUZARADON, vel NEBO-ASSUR-ADON; NERGAL-ASSUR; NERGAL-SHAR-ASSUR; LABO-ASSUR-DACH; SHESEB-ASSUR; BECTES-ASSUR; EVIL-MERODACH; SHAMGAR-NEBO; RABSARIS, aut RAB-ASSUR; NEBO-SHASBAN; MARDOCEMPAD, sive MERODACH-EMPAD. Talia sunt *Assyria* nomina; sed planè diversa sunt ea, quæ in CTESIÆ libris occurrunt, præter SARDANAPALI nomen, quod apud HERODOTUM legitur. Ille facit SEMIRAMIDEM æquè antiquam ac primus BELUS; asserit autem HERODOTUS eam vixisse quinque tantummodo Generationibus ante matrem LABYNETI; narrat urbem *Ninum* à viro cognomine, & *Babylonem* à SEMIRAMIDE conditas fuisse; attamen NIMBRODUS aut ASSUR has & alias civitates ædificavit, & nulli nomen suum tribuit: Imperio *Assyrio* mille tercentorum & sexaginta annorum diuturnitatem assignat; quod, juxta HERODOTUM, stetit per annos tantummodo quingentos, quanquam HERODOTUS antiqua hujuscemodi tempora nimiùm longa faciat; ponit *Ninivem* à *Medis* & *Babyloniis* destructam fuisse tercentos annos ante Regnum ASTIBARIS & NABUCHODONOZORI, qui illam excidit, & refert nomina septem vel octo fictitiorum *Mediæ* Regum, qui, juxta eum, extiterunt eo temporis intervallo, quod inter *Ninivis* excidium & Regna ASTIRABIS atque NABUCHODONOSORI intercessit, tanquam si *Medorum* Imperium, quod *Assyrii* ruinis superstructum fuit, per annos

De Imperio Assyriorum.

CAP. III. annos tercentos ſtetiſſet; reipſa autem ſtetit duos ſupra ſeptuaginta; ne verbum quidem facit de vero *Aſſyriorum* Imperio, quod Sacra Volumina deſcribunt, & cujus Reges fuerunt PUL, TIGLATH-PHALASSARUS, SALMANASSARUS, SENNACHERIBUS, ASSERHADON, &c.; quanquam fuerit ſuis temporibus multo propinquius; unde liquidò conſtat illum *Aſſyriorum* Antiquitates prorſus ignoraviſſe. Nihilominus aliquid veritatis ineſt hiſtoriæ ab eo ſcriptæ, ut fieri ſolet in fabuloſis illis narrationibus, quas *Romantios* appellant; puta, *Ninivem* à *Medis* & *Babyloniis* ſubverſam fuiſſe; SARDANAPALUM ultimum *Aſſyrii* Imperii Regem fuiſſe; & ASTIBAREM, atque ASTYAGEM fuiſſe *Medorum* Reges; ſed omnibus nimiam vetuſtatem tribuit, & gloriæ ſerviens nimiâ cum libertate nomina & facta commentus eſt, quò Lectoribus ſuis placeret.

Judæi nuper è *Babyloniâ* reverſi hoc pacto peccata confeſſi ſunt: *Nunc igitur, Deus noſter,* *** *digneris non parva reputare infortunia, quæ ciderunt ſuper nos, noſtros Reges, noſtros Optimates, & noſtros Sacerdotes, & noſtros Prophetas, ac totum Populum tuum à tempore Regis* Aſſyriæ *ad hos dies*, (Nehem. IX. 32.,) hoc eſt, à tempore Regni *Aſſyriæ*, aut ex quo Imperium hoc exortum eſt: quapropter *Aſſyrium* Imperium tunc initium habuit, cùm Reges *Aſſyriæ* Incolas *Paleſtinæ* exagitare cœperunt; quod accidit PUL Regnum obtinente; hic, & Reges, qui in ejus locum ſucceſſerunt, turbas *Iſraeli* creârunt, & Gentes finitimas ſibi ſubjecerunt, & ſuper aliquot exiguorum & veterum Regnorum ruinas, *Medis* ipſis, æquè ac aliis Nationibus devictis, Imperium ſuum conſtituerunt. Sed victorias haſce penitus ignoravit CTESIAS, quinimo & victorum Regum nomina; neque novit tunc temporis ſtare *Aſſyrium* Imperium, quandoquidem eo tempore *Medos* regnantes ſupponit, & *Aſſyrio* Imperio finem imponit ducentis quinquaginta annis antequàm incepit.

Quidquid autem ſit, fatendum eſt NIMBRODUM *Babyloniæ* Regnum fundaviſſe, quod fortaſſe in *Aſſyriam* extendit: ſed hoc Regnum, ſi compares cum Imperiis poſtea natis, erat valde an-

angustum: siquidem solas fertiles *Chaldææ*, *Chalonitidis*, & *Assyriæ* planities, quas *Tigris* & *Euphrates* alluunt, complectebatur; & si majus fuit, brevi tempore stetit, cùm antiquis illis temporibus mos fuerit patri cuique sua Regna inter filios dividendi. Sic NOACHUS fuit Rex totius orbis; CHAM verò *Africæ*; & JAPHETUS totius *Europæ* & *Asiæ minoris*; sed duratura Regna non reliquerunt. Post NIMBRODUM nihil legimus de *Assyrio* Imperio usque ad PUL. Quatuor Reges, qui, ABRAHAMO vivente, meridionales *Canaanitidis* partes invaserunt, venerant è Regionibus, in quas NIMBRODUS dominatus fuerat, & fortasse erant ex ejus posteris, qui Regiones ab eo devictas, partiti fuerant. Judicibus *Israelem* regentibus, *Mesopotamia* propriis Regibus gaudebat; (Judic. III. 8.;) & Rex *Zebah* dominatus est in Regiones, quas secat *Euphrates*, quousque DAVID eum domuit. (II Sam. VIII. & X.). Regna *Israelis*, *Moabi*, *Ammonis*, *Edomis*, *Philistiæ*, *Sidonis*, *Damasci*, & *Hamath* magnæ, nunquam *Assyriis*, nisi PUL & ejus successoribus serviverunt. Idem dicendum est de Regnis *Eden*, (Amos I. 5, Reg. XIX. 12.,) & *Haran* aut *Carrhæ*, (Genes. XII.; & II. Reg. XIX. 12.,) atque *Sepharvaim* in *Mesopotamiâ*, ac *Chalneh* prope *Bagdad*, Genes. X. 10. Isa. X. 9., & II. Reg. XVII. 31.,) SESACUS & MEMNON multas Gentes domuerunt, & in *Chaldæam*, *Assyriam*, & *Persidem* dominati sunt; sed in eorum historiis non legitur iis obstaculo fuisse Imperium *Assyrium* tunc stans: quinimo *Susiana*, *Media*, *Persis*, *Bactriana*, *Armenia*, *Cappadocia*, & aliæ Regiones ab iis in potestatem redactæ fuerunt, & Regibus *Ægypti* continuè paruerunt donec longum Regnum RAMESSIS MEMNONE prognati finem habuit; ut supra monstravimus. Meminit quidem HOMERUS de BACCHO & MEMNONE Regibus *Ægypti* & *Persidis*; at de Imperio *Assyrio* ne verbum quidem.

De Imperio Assyriorum.

JONAS prophetavit cùm *Israel* à *Syriæ* Regibus vexabatur, quod accidit circa finem Regni JOACHÆ, & initium Regni JOÆ Regum. ISRAELIS, &, ut puto, Regnante MOERI, Successore RAMESSIS, Rege *Ægypti*, & circiter sexaginta annos ante

Aa 3 Regnum

CAP. III. Regnum PUL: *Ninive* tunc longè latéque patebat; sed adeò pascuis plena erat, ut tantummodo centum viginti incolarum millia contineret. Nondum ad tantam potentiam excreverat, ut non terreretur JONÆ sermonibus, neque metueret ne à finitimis invaderetur & intra quadraginta dies subverteretur: paulò ante *Ægyptiorum* Imperio se subduxerat, & sibi proprium Regem præposuerat; sed hic Rex nondum Rex *Assyriæ* dicebatur, sed dumtaxat Rex *Ninivis*, (Jonas III. 6. 7.,) & solemnis jejunii indictio ejus jussu non pluribus Gentibus, neque in totâ *Assyriâ*, sed in solâ *Ninive* & fortasse in pagis ab eâ pendentibus promulgata fuit; at paulò post, cùm *Ninivis* dominium domi firmatum, & in *Assyriam*, sic propriè dictam, extensum fuisset, atque Regnum hoc in finitimas Nationes bella gerere cœpisset, Reges *Ninivis* non ampliùs Reges hujus civitatis, sed *Assyriæ* dicti fuerunt.

Prophetavit AMOS Regnum *Israelis* obtinente JEROBOAMO filio JOÆ paulò postquàm JEROBOAMUS Regna *Damasci* & *Hamath* in potestatem redegit, videlicet, decem aut viginti annos, circiter, ante quam PUL Regnum adiret. Hic (*b*) autem his verbis *Israelem* objurgat eo, quod suis victoriis gloriaretur; *Vos, qui rebus nibili gaudetis, qui dicitis: nonne virtute nostrâ cornua extulimus? Veruntamen, ecce, contra vos Gentem suscitatabo, ait Dominus Deus Exercituum, & ea vos malè cruciabit ab ingressu* Hamath *ad torrentem deserti.* Hoc loco Deus se Gentem contra *Israelem* suscitaturum comminatur, sed eam nominatim non designat; celat quænam futura sit, donec *Assyrii* compareant, & arcanum detegant. Sed in vaticiniis ISAIÆ, JEREMIÆ, EZECHIELIS, HOSEÆ, MICHEÆ, NAHUM, SOPHONIÆ, & ZACHARIÆ, qui scripserunt post hujus Monarchiæ ortum, ea pluribus in locis apertè nominatur; quod nunquam fit in AMOS prophetiâ, quanquam ea tota circa *Israelis* & *Syriæ* captivitatem versetur, & multas in *Israelem* minas complectatur: Propheta generatim tantùm dicit futurum ut *Syria* in Capti-

(*b*) Amos, VI. 13. 14.

Captivitatem *Kir* adducatur, & ut *Israel*, quantumvis nunc potentiâ floreat, captivus ultra *Damascum* trahatur, atque ut Deus suscitet Gentem illum vexaturam, intelligens Deum elaturum supra *Israelem* ab humiliore conditione Gentem, quam ille nondum timebat; hic enim est sensus *hebraïci* verbi מקכ cùm de hominibus dicitur, ut in *Amos* v. 2., & I. *Sam.* XII. 11., ac *Psal.* CXIII. 7., & *Jerem.* X. 20. l. 32., & *Hab.* I. 6. atque *Zach.* XI. 16. Cùm Amos *Assyrios* nominatim non designaverit, ii certè, quo tempore hæc Prophetia scripta est, parum nobiles erant; sed supra *Israelem* extollendi erant; igitur potentiâ augeri cœperunt tempore Pul, & hujus Successorum: quandoquidem postquam Jeroboamus *Damasci* & *Hamath* potitus fuit, Manahem, qui in ejus locum successit, *Thapsam* & omnem agrum ad eam pertinentem ad *Euphratem*, devastavit, quia eum non receperat; unde patet *Israelem* viguisse usque ad tempora Pul, qui, ut videtur, formidabilis redditus ab aliquibus victoriis, Manahem pacem emere coegit. Cùm autem Pul Regnum obtinuerit statim post Amos vaticinium, & cùm primus illud implevisse memoretur, meritò pro primo Gentium domitore atque *Assyrii* Imperii fundatore potest haberi. Deus enim *excitavit spiritum* Pul, *& spiritum* Tiglath-Phalassari *Regis* Assyriæ. (I. Chron. V. 20.).

De Imperio Assyriorum.

Idem Amos Propheta, contra *Israelem* prophetans, hoc pacto ei infortunia, quæ nuper alia Regna exagitaverant, interminatus est. *Petite*, (c) ait ille, Calanam, *& videte*; *hinc progredimini ad* Hamath, *civitatem magnam*; *deinde descendite* Geth Philistæorum. *Suntne meliores, quàm hæc Regna?* Hæc Regna nondum ab *Assyriis* subacta fuerant; præter *Calanam* sive *Chalonitidem* ad *Tigrim* fluvium, inter *Babylonem* & *Ninivem*. Nuper *Geth* potitus fuerat (d) Ozias *Judææ* Rex, *Hamath* verò (e) Jeroboamus Rex *Israelis*: attamen Propheta *Assyrios*

(c) Amos. VI. 2.
(d) II. Chron. XXVI. 6.
(e) II. Reg. XIV. 25.

CAP.III. *rios Israelem* subacturos minans, exempla adducit devastationes, quas aliæ Gentes fecerant, & nullam memorat civitatem ab *Assyriis* domitam, præter *Chalonitidem* prope *Ninivem*; unde conficitur Regem *Ninivis* tunc incipere sui Regni fines proferre, & nondum multum spatii decurrisse in vasto illo victoriarum stadio, quod paucis annis pòst illum peregisse legimus.

Nam, circiter septem annos pòst decem Tribus in captivitatem adductas, cùm SENNACHERIBUS in *Syriâ* bella gereret, quod accidit in sextâ & decimâ Olympiade, hæc (*f*) *Judæ* Regi dicenda mandavit: *Ecce, tu ipse audivisti quænam Reges* Assyriæ *fecerint omnibus Regionibus, eas omnino destruentes; & tu servaberis? Servaverunt*-ne *Dii Gentium illos, quos Dii patrum meorum devastaverunt, ut* Gozan, *&* Haran, *&* Reseph, *& filios* Eden, *qui erant in* (Regno) Thelasar? *Ubinam est Rex* Hamath, *ubi Rex* Arpad *ubi Rex urbis* Sepharvaim, *&* Henæ, *&* Ivah? ISAIAS (*g*) autem Regem *Assyriæ* sic se jactantem inducit: *Nonne prorsus Regibus similes sunt Optimates mei? Nonne* Calana (sive *Calneh*) est *ut* Charcamis? *Nonne* Hamath *ut* Arpad? *Nonne* Samaria *ut* Damascus? *Ut manus mea evertit Regna Idolorum, ea, quorum imagines exculptæ præstantiores sunt imaginibus* Jerosolymæ *&* Samariæ, *nonne, ut feci* Samariæ *& ejus Idolis idem faciam* Jerosolymæ, *& ejus Idolis*? Omnis hæc Regnorum populatio, tanquam recens, ad exterrendos *Judæos* affertur, & hæc Regna ad *Assyriæ* fines pertingunt; atque, ad ostendendum quantum terrarum subactum fuerit, dicuntur *omnes Regiones*, omne id, videlicet, quod undequaque est circa *Assyriam*. Mos erat Regibus *Assyriæ*, quò populorum nuper domitorum rebellionibus obviam irent, eos captivos trahere, è Regione unâ in aliam adducere, & diversimodè miscere; unde apparet (*h*) *Halah*, *Habor*, *Haram*, *Gozan*, & urbes *Medorum*, in quas *Galilæi* & *Samaritani* traducti fuerunt; & *Kir*, in quam *Damasceni*; atque *Babylonem*, *Cluth*, vel *Susanecbites*, & *Hamath*, & *Avam*, & *Sepharvaim*, & *Dinaites*, &

(*f*) II. Reg. XIX. 11.
(*g*) Isa. X. 8
(*h*) I. Chron. V. 26., & II. Reg. XVI. 9., & XVII. 6. 24., & Esdra IV. 9.

& *Apharsachites*, & *Tarpelites*, & *Archevites*, & *Dehavites*, & *Elamites*, & *Persas*, quarum omnium Gentium partes ab Asserhadone & iis qui ante eum regnaverant, captivæ relictæ fuerunt in *Samariâ*, omnes ab Assyriis paulo ante devictas fuisse. De Imperio Assyriorum.

Ex hisce Regionibus subactis, ad Orientem & Meridiem *Assyriæ*, erant Regna *Mesopotamiæ*, quorum Reges considebant *Haran* aut *Charræ*, & *Charcami*, sive *Circutii*, & *Sepharvaim*, quæ civitas erat ad *Euphratem*, & quæ dicitur *Sipparæ* à Beroso, Abydeno, & Polyhistore, atque *Sipphara* à Ptolemæo; Erant quoque Regna *Syriæ*, quorum sedes erant *Samaria*, *Geth*, *Hamath*, *Arpad*, & *Rephed*, quam civitatem Ptolemæus prope *Thapsacum* statuit. Ad eas *Assyriæ* partes, quæ ad Meridiem vergunt, & quæ à Meridie ad Occidentem declinant, erant *Babylon*, *Calana* vel *Calneh* vel *Calno*, quam urbem fundaverat Nimbrodus ubi nunc est *Bagdad*, & à quâ nomen duxerat *Chalonitis*, Regio latè patens quæ ei serviebat; erat *Talassar* sive *Talatha*, civitas filiorum Eden à Ptolemæo posita in *Babyloniâ* Regione ad *Tigris* & *Euphratis* confluentem; qui ideo erat fluvius Paradisi; erant *Archevites* vel *Erchevites*; qui colebant *Arecam* aut *Erech*, quæ urbs condita fuerat à Nimbrodo ad orientem *Pasitigridis* inter *Apameam* & *Sinum Persicum*; erant *Susanchites* occupantes *Cuth* sive *Susam*, *Susianæ* metropolim. Ad Orientem erant *Elymais*, & plures *Medorum* civitates, & *Kir*, (*i*) urbs & vasta Regio *Mediæ* inter *Elymaidem* & *Assyriam*; eam civitatem *Kirenem* quidem *Chaldæus* Paraphrates & *Latinus* Interpres, *Carinem* verò Ptolemæus appellant: Ad eam partem, quæ inter Septentrionem & Occidentem jacet, erant *Habor* sive *Chaboras*, montibus aspera Regio inter *Assyriam* & *Mediam*, atque *Apharsachites* aut Incolæ *Arrapachitis*, Regionis principio habitatæ à posteris Arphaxádi & à Ptolemæo locatæ prope montes *Assyriæ* propiores. Ad Septentrionem inter *Assyriam* & montes *Gor-*

(*i*) Isa. XXII. 6.

CAP.III. *diæos* erat *Halab* five *Chalach* metropolis *Calachenis*; &, præter has Regiones, ad *Mare Caspium* erat *Gozan*, quæ à PTOLEMÆO *Gauzania* nuncupatur. Hoc pacto Regiones nuper *Assyrio* Imperio adjectæ ab *Assyriâ* ipsâ quaquaversùm longè latéque patebant, & magnam hanc Monarchiam constituebant; ita ut Rex *Assyriæ* jactare posset, quòd exercitus sui Regiones omnes devastaverant. Hactenus hisce (*k*) omnibus Gentibus fuerant diversi Dii, & unaquæque Deum suum suæ Regionis Deum, ejúsque defensorem contra finitimarum Regionum, & præsertim contra *Assyriæ* Deos reputabat; illæ igitur antea Regno *Assyriorum* adjectæ nunquam fuerant; cùm præcipuè Rex *Assyriæ* eas pluries devictas fuisse non ostentet, hæc autem Regna, quoniam erant exigua, facilè ab *Assyriis* in potestatem redacta fuerunt: *Nostis-ne*, dixit (*l*) *Judæis* SENNACHERIBUS, *quid ego & patres mei omnibus aliarum Regionum populis fecerimus?* *** *si nullus nullius Gentis aut Regni Deus populum suum è manu meâ & è patrum meorum manu liberare valuit; quanto minùs Deus vester vos è manu meâ liberabit?* Quapropter ipse & ejus patres, PUL, TIGLATH-PHALASSARUS, & SALMANASSARUS magni Gentium domitores fuerant, atque nuper continuis victoriis omnes Gentes *Assyriæ* quoquoversum circumfusas subegerant, & hoc pacto *Assyrium* Imperium condiderant.

Regna JEROBOAMI secundi, & hujus filii ZACHARIÆ, Regum *Israelis*, decem vel duodecim annorum, circiter, interregno disjuncta fuerunt: & Propheta OSEAS (*m*), per hoc interregnum sive paulò pòst loquitur de quodam *Assyriæ* Rege, nomine JAREB, & de alio victoriis claro, nomine SHALMAN sive SALMAN; fortasse vox *Shalman* aut *Salman* est prima pars vocis *Salmanassari*, vel *Shalmaneseri*; & *Jareb* sive *Irib*, (utroque enim pacto legere licet,) ultima *Sennacheribi*, quod nomen fuit Regi, qui in SALMANASSARI locum successit: sed,

(*k*) II. Reg. XVII. 24. 30. 31. & XVIII. 33. 34. 35. & II. Chron. XXXII. 15.
(*l*) II. Chron. XXXII. 13. 15.
(*m*) Osea V. 13., & X. 6. 14.

fed, quicunque demum hi Reges fuerint, eos ante SALMANASSARUM Regno potitos non apparet. PUL five BELUS primus videtur, qui extra Provinciam *Assyriam* arma victricia protulerit; hic fibi fubjecit *Calanam* cum agro fuo, JEROBOAMO regnante, (Amos I. 1., & VI. 2., & Ifa. X. 8. 9.,) &, Regno ad MANAHEM devoluto, *Ifraelem* invafit, (II. Reg. XV. 19.,) fed ibi commoratus non eft, quia mille talentis argenteis à MANAHEM delinitus fuit: igitur, eo Regnum obtinente, Imperium *Assyrium* ultra *Tigrim* extendebatur; hic enim fuit bellator eximius, & *Haram*, *Charcamin*, *Thalassar*, *Refeph*, & *Calanam* fubmifit, & fortaffe, *Babylonem* aut fundavit aut auxit, & veterem Regiam ædificavit. De Imperio Affyriorum.

Difcimus ab HERODOTO, quòd una ex *Babylonis* portis vocabatur (*n*) porta SEMIRAMIDIS; & quòd hæc civitatis valla, BELíque Templum ornaverat; & vixerat (*o*) quinque Generationibus ante NITOCRIM, matrem LABYNITI five NABONNEDI, poftremi Regis *Babylonis*. Ea ergo quatuor Generationibus, vel centum triginta quatuor annis, circiter, ante NABUCHODONOSORUM, floruit, & idcirco dum Regnum obtinebat TIGLATH-PHALASSARUS, qui in locum PUL fucceſſerat: ii, qui CTESIAM fecuti funt, affirmant *Babylonem* condidiffe SEMIRAMIDEM viduam filii & Succefforis BELI, qui Imperium *Assyrium* fundaverat, ideft, viduam unius ex filiis PUL: fed BEROSUS (*p*) *Chaldæus Græcos* reprehendit eo, quòd *Babylonem* à *Semiramide* conditam affirment; & alii Auctores ajunt hanc urbem ab ipfo BELO, videlicet, à PUL fundatam fuiffe; fic CURTIUS (*q*), SEMIRAMIS Babylonem *condiderat*, *vel*, *ut plerique credidere*, BELUS, cujus *Regia oftenditur*; & ABYDENUS, qui ad hiftoriam fuam confcribendam ufus eft antiquis *Chaldæorum* monumentis, inquit (*r*), λέγεται

 Βῆλον

(*n*) Herod. l. III. c. 155.
(*o*) Herod. l. 1. c. 184.
(*p*) Berof. apud. Jofeph. contra Appion. l. 1.
(*q*) Curt. l. 5. c. 1.
(*r*) Apud Eufeb. Præp. l. 9. c. 41.

CAP. III. Βῆλον Βαβυλῶνα τείχει περιβαλεῖν· τῷ χρόνῳ δε τῷ ἱκνουμένῳ ἀφανισθῆναι· τειχίσαι δε αὖθις Ναβουχοδονόσορον, το μέχρι τῆς Μακεδονίων αρχῆς διαμεῖναν ἐὸν χαλκόπυλον· *Traditur* Belum *muris* Babylona *circumclausisse, qui tempore labente destructi fuerunt*: *&* Nabuchodonosorum *deinde novos muros cum æneis portis extruxisse, qui ad* Macedonici *Imperii tempus usque steterunt* : sic Dorotheus (*s*), vetus Poeta *Sidonius.*

> Ἀρχαίη Βαβυλὼν, Τυρίου Βήλοιο πόλισμα·
> *Antiqua Urbs* Babylon: Tyrio *jam condita* Belo.

idest à *Syrio* vel *Assyrio* Belo ; quandoquidem verba *Tirius* , *Sirius* , & *Assyrius* promiscuè in eundem sensum antiquitùs accipiebantur. Auctor est Herennius (*t*) eam conditam fuisse à Beli filio ; hic autem filius esse potest Nabonassarus. Fieri potest, ut, subactis *Calanâ* , *Thalassdr*, & *Sipparis* , Belus *Chaldææ* sit potitus, cœperítque *Babylonem* condere, atque illam juveni huic filio reliquerit; etenim, omnes *Babyloniæ* Reges in Ptolemæi Canone dicuntur *Assyrii*, & eorum primus est Nabonassarus: & Nabuchodonosorus (*v*) semet ipse dicit Beli posterum, scilicet *Assyrii* Pul ; atque *Babilonis*, fundationem Isaias *Assyriis* adscribit (*x*), *ecce*, inquit, *Regionem* Chaldæorum: *hic populus non extitit* , *donec* Assyrius *eum fundavit eorum gratiâ*, *qui degunt in* desertis, (idest, *Arabum* gratiâ). *Ille Turres illius extruxit*, *ille Regias illius excitavit.* Ex omnibus hisce igitur conficiendum videtur Pul mœnia & Regias *Babylonis* fundavisse, & hanc urbem cum *Chaldæâ* provinciâ juveni filio Nabonassaro reliquisse ; Nabonassarum verò ultimam manum imposuisse iis, quæ pater inchoaverat, Templúmque Jovi Belo, patri, condidisse; Semiramidem verò tunc vixisse, & Nabonassari conjugem

(*s*) Doroth. apud Jul. Firmic

(*t*) Heren. apud. Steph. in Βαβ.

(*v*) Abyd. apud Euseb. in Præpar. l. 9. c. 41.

(*x*) Isa. XXIII. 13.

jugem fuisse; quoniam, teste HERODOTO, ex *Babylonis* portis una dicebatur porta SEMIRAMIDIS: at, utrùm Regno potita sit post Viri mortem, nec-ne, potest in dubium revocari. De Imperio Assyriorum.

Igitur PUL Regno *Ninivis* successorem habuit TIGLATH-PHALASSARUM, filium natu maximum, eodem tempore, quo NABONASSARO, natu minimo, *Babylonem* reliquit. TIGLATH-PHALASSARUS, secundus *Assyriæ* Rex, *Phœniciam* aggressus est, & cepit *Galilæam* duásque Tribus, & tertiæ dimidium, temporibus PEKACHI Regis *Israelis*, & eas transtulit *Labelam*, *Habor*, & *Haram*, atque ad fluvium *Gozan*, loca sita ad occidentales *Mediæ* fines inter *Assyriam* & *Mare Caspium*, (II. Reg. XV. 29., & I. Chron. V. 26.;) &, circiter quintum vel sextum annum NABONASSARI, suppetias tulit Regi *Judæ* contra Reges *Israelis* & *Syriæ*, Regnúmque *Syriæ*, cujus caput DAVIDIS tempore fuerat *Damascus*, evertit, *Syriós*que *Kir* in *Mediâ* transtulit, ut AMOS prædixerat, atque alias Gentes in *Damasci* Regionibus locavit, (II. Reg. XV. 37., & XVI. 5. 9. Amos I. 5. Josephus Antiq. l. 9. c. 13.;) hinc verisimile videtur *Medos* antea subactos fuisse, & jam *Assyriorum* Imperium ad magnam potentiam elatum fuisse: nam, *Deus* Israelis *excitavit animum* PUL *Regis* Assyriæ, *& animum* TEGLATH-PHALASSARI *Regis* Assyriæ ad gerendum bellum, (I. Chron. V. 26.)

SALMANASSARUS aut SHALMANESERUS, qui à TOBIA dicitur EMENESSARUS, totam (y) *Phœniciam* invasit, *Samariam* cepit, in captivitatem adduxit *Israelem*, eum statuit *Halæ* & *Chabor* propè fluvium *Gozan*, atque in *Medorum* civitatibus; OSEAS Propheta (z) dicere videtur eum *Arbelâ* potitum: hujúsque Successor SENNACHERIBUS affirmat patres suos in potestatem quoque redegisse *Gozan*, & *Haran* sive *Carrhas*, & *Resepb* vel *Resen*, atque filios EDEN, & *Arpad* aut *Aradios*, (II. Reg. XIX. 12.).

Bb 3 SEN-

(y) Tob. I. 13. Annal. Tyr. apud Joseph. Antiq. l. 9. c. 14.
(z) Oseas X. 14.

CAP. III. SENNACHERIBUS filius SALMANASSARI decimo quarto EZECHIÆ anno *Phœniciam* invasit, plures *Judæ* civitates cepit, & *Ægyptum* aggressus est: sed SETHON aut SEVECHUS Rex *Ægypti*, & TIRHAKAH Rex *Æthiopiæ* in eum copias eduxerunt, atque ille unius noctis spatio centum octoginta quinque hominum millia amisit, seu pestilentiâ, seu fortasse fulminibus, aut vento quodam ferventi, qui aliquando ex proximis desertis flat, seu potiùs quia à SETHONE & TIRHAKAH inopinatò fuit adpetitus; quandoquidem *Ægyptii* in hujus facti memoriam statuam manu murem tenentem SETHONI posuerunt; *Ægyptiis* autem mus est destructionis Symbolum. Hac clade acceptâ SENNACHERIBUS *Ninivem* repetere properavit; atque ejus Regnum (*a*) tantis turbis fuit exagitatum, ut TOBIAS in *Mediam* ire nequiverit, quoniam, ut opinor, tunc *Medi* desciverant; Rex ille paulò pòst obtruncatus fuit à duobus ex filiis suis, qui *Armeniam* fugâ petierunt, & in ejus locum ASSERHADON filius suffectus est. Tunc temporis MERODACH-BALADANUS sive MARDOCEMPADUS Rex *Babyloniæ* legatos misit ad EZECHIAM Regem *Judæ*.

ASSERHADON, (quem (*b*) TOBIAS SARCHEDONEM, septuaginta Interpretes ASORDANUM, & PTOLEMÆUS in Canone ASSARADINUM appellant, Regnum *Ninivis* adivit anno NABONASSARI quadragesimo secundo; & anno sexagesimo octavo super *Babylonem* illud extendit: tunc reliquos *Samaritanos* in captivitatem traxit, & *Samariam* habitatum misit captivos ex variis Regni sui partibus abductos, *Dinaites*, *Arpharsachites*, *Tarpelites*, *Apharsites*, *Archevites*, *Babylonios*, *Susanchites*, *Dehavites*, & *Elamites*, (Esdra IV. 2. 9;) igitur in hasce omnes Gentes dominatus est. PEKAHUS & RAZIN, Reges *Samariæ* & *Damasci* invaserunt *Judæam* primo ACHAZ anno & sexaginta quinque annis pòst, idest, anno MANASSIS vicesimo primo, & NABONASSARI sexagesimo nono, *Samaria*,

(*a*) Tob. I. 15.
(*b*) Tob. I. 21., & II. Reg. XIX. 37. Ptol. Can.

ria, propter hanc captivitatem, Gens esse desiit, (Isa. VII. 8.). Deinde ASSERHADON *Judæam* invasit, *Azotum* cepit, MANASSEM captivum *Babylonem* traxit; atque etiam (*c*) *Ægyptum*, *Thebaidem*, & *Æthiopiam* supra *Thebaidem* sibi subjecit; & hoc bello *Æthiopum* in *Ægyptios* dominationi finem imposuisse videtur anno NABONASSARI septimo vel octavo supra septuagesimum. De Imperio Assyriorum.

Dum summa rerum erat apud SENNACHERIBUM & ASSERHADONEM, Imperium *Assyrium*, ut videtur, ad splendoris & potentiæ culmen ascenderat; siquidem ab uno Rege totum pendebat, atque *Assyriam*, *Mediam*, *Apolloniatidem*, *Susianam*, *Chaldæam*, *Mesopotamiam*, *Ciliciam*, *Syriam*, *Phœniciam*, *Ægyptum*, *Æthiopiam*, *&* *Arabiæ* partem complectebatur, atque, ad Orientem, ad *Elymaidem*, ac *Parætacenem*, *Medorum* provinciam, pertingebat: quòd si *Chalach* aut *Hala*, & *Chabor* sive *Habor* sunt *Colchis*, & *Iberia*, ut nonnulli putant, & ut non à verisimile alienum apparet ob circumcisionem, quæ his Gentibus usui erat vel HERODOTO vivente, addendæ quoque sunt hæ duæ provinciæ, cum utrâque *Armeniâ*, *Ponto*, & *Cappadociâ* ad fluvium *Halym* usque: quandoquidem ait HERODOTUS (*d*) populum *Cappadociæ* ad hunc fluvium usque dictum fuisse *Syrium* à *Græcis* tum ante, tum post CYRI tempora, & *Assyrios* ipsos à *Græcis Syrios* appellatos fuisse.

Interea *Medi* ab *Assyriis* desciverunt Regno SENNACHERIBI propiùs ad finem spectante, suadente, puto, clade prope *Ægyptum* ab illo acceptâ, ejúsque fugâ *Ninivem* versùs; tunc enim Regiones, quæ SENNACHERIBO serviebant, adeò turbis vexatæ fuerunt, ut TOBIÆ in *Mediam* proficisci non licuerit, quemadmodum supra diximus, (Tob. I. 15.,) atque paulò post TOBIAS filium in *Mediam* misit, ubi fieri potest ut pacem expectaverit, donec *Ninive*, secundùm *Jonæ* prophetiam, destrueretur. Scribit CTESIAS *Medum* ARBACEM, cùm in Regiâ visum SAR-

(*c*) Isa. XX. 1. 3. 4.

(*d*) Herod. l. 1. c. 72. & l. 7. c. 63.

CAP. III. SARDANAPALUM admissus eum inter fœminas vitam inter delicias trahere animadvertisset, cum *Medis* descivisse, atque, unà cum BELESI *Babylonio*, illum superasse & coegisse ad se Regiámque incendendam; Sed alii melioris notæ Scriptores dissentiunt; nam, DURIS (e) & alii plures affirmant ARBACEM hunc in Regià admissum, cùm effœminatam SARDANAPALI vitam deprehendisset, sibimet ipsum violentas manus intulisse; & CLITARCHUS vitam finivisse SARDANAPALUM jam seniorem, amissà *Syria*: eam verò Gentium occidentalium rebellione amisit; apud HERODOTUM (f) autem legitur, quòd *Medi* primi desciverunt, & libertatem suam armis contra *Assyrios* defenderunt, iis non subactis; & quòd rebellionis initio Regem non habuerunt, sed paulò post sibi DEJOCEM præfecerunt, & *Ecbatanam*, ubi consideret, ædificàrunt; quódque DEJOCES in solam *Mediam* dominatus est, & pacato Regno quatuor & quinquaginta annos potitus est; sed hujus filius atque successor PHRAORTES bellum finitimis intulit, & *Persidem* sibi subjecit; & quòd, multo post tempore, *Syrii* pariter aliæque Gentes Occidentales, animos præbente *Medorum* exemplo, ab *Assyriis* desciverunt; post quam rebellionem PHRAORTES *Assyrios* aggressus est, sed ab iis in hoc bello fuit interemptus, cùm Regnum per annos duos supra viginti obtinuisset. ASTYAGES in ejus locum successit.

Jam, videtur ASSERHADONEM esse SARDANAPALUM, illum qui jam senior post Syriæ rebellionem vità cessit, nomine *Sardanapalus* ducto ab *Asserhadon-Pul.* SARDANAPALUS fuit filius (g) ANACYNDARAXIS, CYNDARAXIS, aut ANABAXARIS Regis *Assyriæ*; quæ nomina per corruptionem à *Sennacheribo*, nomine patris ASSERHADONIS derivata videntur. SARDANAPALUS uno die *Tarsum* & *Anchialem* exædificavit; quapropter, ante Gentium occidentalium rebellionem, *Ciliciam* ditione tenuit: &, si hic est ipse ASSERHADON, in ejus

(e) Apud Athenæum l XII. p. 518.
(f) Herodot. l. 1. c. 96. &c.
(g) Athenæus l. 12. p. 529. 530.

ejus locum suffectus est SAOSDUCHINUS anno NABONASSARI octogesimo primo; &, ob hanc revolutionem, MANASSES libertate donatus domum reversus est, & *Jerosolymam* munivit; *Ægyptii* pariter, cùm tres annos ab *Assyriis* divexati fuissent æquè ac *Æthiopes* (Isa. XX. 3. 4.) libertatem receperunt, &, ut priùs, à duodecim *Ægyptiis* Regibus, eodem tempore gubernati fuerunt, quemadmodum superiùs retulimus. *Assyrii Ægyptios* aggressi sunt, illósque domuerunt primo horum trium annorum, & duobus, insuper, annis in eos dominati sunt: atque hi duo anni conficiunt interregnum, quod AFRICANUS ex MANETHONE statim ante Regnum duodecim Regum statuit. *Scythæ* ex Regionibus, quæ *Touran* aut *Tourquestan* dicuntur præter fluvium *Oxum* tunc temporis *Persidem* infestam habere cœperunt, & fieri potest ut ab aliquâ ex eorum incursionibus Occidentales Gentes desciscendi occasionem arripuerint.

De Imperio Assyriorum.

Anno NABONASSARI centesimo primo in SAOSDUCHINI, qui viginti annos Regno potitus fuerat, locum CHYNILADON successit Regno *Babyloniæ*, &, ut arbitror, *Ninivis*; nam, mihi CHYNILADON est NABUCHODONOSORUS ille, de quo mentio fit in libro JUDITH; quoniam hujus Regis historia sanè pulchrè temporibus illis accommodatur; quandoquidem ibi legitur, quòd NABUCHODONOSORUS *Rex* Assyriorum, *qui regnabat* Ninive, *civitate magnâ*, *anno Regni sui duodecimo*, *bellum gessit contra* ARPHAXADUM Medorum *Regem*; tunc solus erat, defecerant enim sociæ Gentes *Ciliciæ*, *Damasci*, *Syriæ*, *Phœniciæ*, *Moab*, *Ammonis*, & *Ægypti*; sine quarum auxilio exercitum *Medorum* profligavit, & ARPHAXADUM interemit: ibidem legimus hunc ARPHAXADUM condidisse *Ecbatanam*, est igitur seu DEJOCES, seu ejus filius PHRAORTES, qui ad finem perducere potuit urbem illam à patre inchoatam: HERODOTUS (*b*) autem eadem refert de quodam *Assyriorum* Rege, qui *Medos* devicit, & eorum

(*b*) Herod. L. 1. c. 102.

CAP.III. Regem PHRAORTEM obtruncavit; atque subjungit hujus belli tempore, *Assyrios*, quorum res aliàs benè se habebant ab auxiliis desertos fuisse: quapropter ARPHAXADUS est PHRAORTES HERODOTI, qui idcirco enectus fuit circa principium Regni JOSIÆ; siquidem bellum hoc exarsit postquam *Phœnicia, Moab*, *Ammon*, & *Ægyptus* jam subactæ desciverunt, (Judith. I. 7. 8. 9.,) quapropter post Regnum ASSERHADONIS, qui eas sibi subjecit. Accidit hoc bellum cùm *Judæi* nuper è captivitate reversi fuerant, & *Vasa*, *Altare*, *Templúmque sanctificata fuerunt post prophanationem*, (Judith IV. 3.,) idest, statim ac MANASSES eorum Rex *Babylonem* captivus ab ASSERHADONE ductus fuit; &, cùm, hujus Regis interitu, vel statu Imperii *Assyrii* aliter mutato, è captivitate cum *Judæis* liberatus fuit, Altare reparavit, & sacrificia, cultúmque Templi restituit, (II. Chron. XXXIII. 11. 16.). *Græca* versio libri JUDITH ait, (Cap. V. 18.,) quòd *Templum Dei solo fuerat æquatum*; sed hoc non legitur in versione, quam Divus HIERONYMUS concinnavit; atque in *Græcâ* versione, (capitibus IV. 3., & XVI 20.), asseritur, quòd *Vasa, & Altare, ac Domus sanctificata fuerunt post prophanationem;* & in utrâque versione, (Cap. IV. 11.,) agitur de Templo, tanquam existente.

Hoc bello confecto, NABUCHODONOSORUS Rex *Assyriæ*, anno sui Regni decimo tertio, secundùm HIERONYMI versionem, misit Imperatorem HOLOFERNEM cum ingentibus copiis, ut pœnas sumeret ab omnibus Gentibus, quæ Imperio parere recusaverant: HOLOFERNES ad bellum hoc progressus est cum duodecim Equitum millibus, & centum viginti Peditum ex *Assyriâ*, *Mediâ*, & *Perside* deductorum, atque *Ciliciam*, *Mesopotamiam*, *Syriam*, *Damascum*. *Arabiæ* partem, *Ammonem*, *Edom* & *Madian* sub potestate redegit, deinde contra *Judæam* profectus est; quod accidit cùm *Judæi* gubernabantur à summo Sacerdote & à Senioribus *Israelis* (Judith. IV. 8., & VII. 23.,) non ergo dum aut MANASSES aut *Ammon* Regnum tenebant, sed dum JOSIAS puer erat.

Rebus

Rebus secundis, Filii *Israelis* proclives erant ad falsos Deos sequendos, temporibus verùm infelicibus ad Dominum revertebantur. Sic MANASSEM, Regem sanè impium, pœnituit cùm ab *Assyriis* captivus asservabatur; &, è custodiâ dimissus, cultum veri Dei restituit: itaque, cùm legimus, quòd JOSIAS *anno sui Regni octavo, dum adhuc juvenis esset, quærere cœpit Deum* DAVIDIS *patris sui, & anno Regni sui duodecimo cœpit purgare* Judam & Jerosolymam *ab Idololatriâ, & destruere loca excelsa, Lucos, Altaria, & Imagines Baalim*, (II. Chron. XXXIV. 3.), intelligere possumus hanc in Deum pietatem à periculis vel imminentibus vel evitatis elicitam fuisse. Quando HOLOFERNES contra occidentales Gentes progressus, eásque populatus est, tunc *Judæi* terrore perculsi fuerunt, *Judæam* communiverunt, & *magno fervore ad Dominum clamaverunt, cilicium sumpserunt, & cineres in capita sua miserunt, & clamaverunt ad Deum* Israelis, *ne eorum conjuges, filios, & civitates prædam daret, neque Templum prophanari sineret: atque summus Sacerdos, & Sacerdotes omnes cilicium & cineres sumpserunt, & quotidie holocausta & vota, & spontanea populi dona obtulerunt* (Judith. IV.,) tunc JOSIAS quærere cœpit Deum DAVIDIS patris sui; &, postquam HOLOPHERNES à JUDITH interemptus fuit, & *Assyrii* fugati, atque *Judæi*, qui eos persecuti fuerant, *Jerosolymam* reversi, *adoraverunt Dominum*, & holocausta atque dona obtulerunt, ac tres menses ante Sanctuarium festa celebrârunt, (Judith. XVI. 18.;) tunc JOSIAS ab Idololatriâ *Judæam* & *Jerosolymam* purgare cœpit. Hinc mihi videtur octavum JOSIÆ annum incidere in quartum aut quintum supra decimum NABUCHODONOSORI; & duodecimum NABUCHODONOSORI, quo PHRAORTES fuit obstruncatus, in quintum aut sextum JOSIÆ. Duos & viginti annos, HERODOTO auctore, Regni potitus est PHRAORTES; quapropter in patris DEJOCIS locum suffectus fuit quadragesimo, circiter, MANASSIS anno, NABONASSARI verò undenonagesimo, & ab *Assyriis* enectus fuit, eíque successit ASTYAGES anno NABONASSARI

De Imperio Assyriorum.

CAP. III. SARI undecimo supra centesimum. DEJOCES, secundùm HERODOTUM, Regnum tenuit annos tres & quinquaginta, & horum annorum initium incidit in decimum sextum EZECHIÆ annum; unde probabile videtur *Medos* computavisse ab initio rebellionis suæ; atque juxta totum hoc ratiocinium, Regnum NABUCHODONOSORI cadit in Regnum CHYNILADONIS; quapropter à verosimile alienum non est unum eundémque Regem duobus hisce nominibus vocatum fuisse.

Paulò post PHRAORTIS mortem (*i*) *Scithæ* sub MADEY sive MEDO *Mediam* invaserunt, & *Medos* acie profligârunt, anno NABONASSARI decimo tertio supra centesimum, & hinc *Ægyptum* petiverunt, sed eos in *Phœniciâ* opperiit PSAMMITICHUS, & pecuniâ ab *Ægypto* removit; cùm igitur reversi fuissent, in magnam *Asiæ* partem dominati sunt; sed post duodetriginta annos, circiter, expulsi fuerunt; siquidem *Medi* sub CYAXARE, qui in ASTYAGIS locum successerat, plerosque eorum Optimates Ducésque in convivio de medio sustulerunt, & reliquos loco cedere coegerunt statim ante *Ninivis* eversionem.

Anno NABONASSARI centesimo vicesimo tertio, NABOPOLASSARUS (*j*), qui copiis à CHYNILADONE Rege *Assyriæ* in *Chaldæam* missis imperitabat, ab eo descivit & *Babyloniæ* Regnum occupavit; & in CHYNILADONIS locum tunc aut paulò post Regno NINIVIS successit ultimus *Assyriæ* Rex, quem POLYHISTOR SARACUM appellat: denique NABUCHODONOSORUS filius NABOPOLASSARI duxit AMYITEM filiam ASTYAGIS, & sororem CYAXARIS, quibus nuptiis affinitate conjunctæ hæ duæ familiæ in *Assyrios* conspiraverunt; atque, cùm NABOPOLASSARUS senio confectus esset, ASTYAGES verò mortuus, horum filii NABUCHODONOSORUS & CYAXARES exercitum utriusque Gentis in *Ninivem* duxerunt, SARACUM ob-

(*i*) Herod. l. 1. c. 103. Steph. in Παρθυαῖοι.

(*j*) Alexander Polyhistor apud Euseb. in Chron. p. 46., & apud Syncellum pag. 210.

obtruncârunt, civitatem everterunt, & *Assyriorùm* Regnum partiti sunt. Hanc victoriam *Judæi* quidem *Chaldæis*, *Græci* verò *Medis*, at TOBIAS, POLYHISTOR, JOSEPHUS; & CTESIAS utrique tribuunt. Ea præbuit exordium magnis NABUCHODONOSORI & CYAXARIS facinoribus, & fundamenta jecit duorum collateralium Imperiorum, *Babylonici*, & *Medi*: ea fuerunt duo rami Imperii *Assyrii*; hinc tempus, quo cecidit *Assyrium* Imperium, determinatur, tunc enim juventute florebant ii, qui illud subjecerunt. Regnante JOSIA, cùm SOPHONIAS prophetabat, stabat Imperium *Assyrium*, & ejus eversio ab hoc Propheta prædicta fuit, (Sophon. I. 1., & II. 13.,) ac Regno ejus ad finem vergente, PHARAO-NECHUS Rex *Ægypti*, PSAMMITICHI successor, contra Regem *Assyriæ* ad *Euphratem* usque processit, *Carkemim* aut *Circutium* aggressurus, & iter faciens JOSIAM obtruncavit, (II. Reg. XXIII. 29., & II. Chron. XXXV, 20.:) quapropter adhuc inter vivos erat ultimus *Assyriæ* Rex. Sed tertio aut quarto anno JOAKIMI, qui JOSIÆ successerat, hi duo victores, expugnatâ *Ninive*, & bello *Assyrio* finito, Occidentem versùs arma victricia tulerunt, & contra Regem *Ægypti*, tanquam eorum in victorias jus usurpantem, copias duxerunt, eúmque prope *Carkemim* devicerunt, & (*i*) Regionibus omnibus, quas *Assyriis* ceperat, spoliaverunt; igitur uno aut altero dumtaxat anno à vero possumus aberrare, si *Ninivis* excidium & casum *Assyrii* Imperii referamus ad secundum JOAKIMI annum, & ad NABONASSARI centesimum & quadragesimum. Nomen *Sarac*, quod ultimo Regi tribuitur fortasse per contractionem, derivatum fuit à nomine *Sarchedon*, & hoc à nominibus *Asserhadon*, *Asserhadon-Pul*, *Sardanapalus*.

De Imperio Assyriorum.

Dum *Assyrii* Regno *Ninivis* potiebantur, *Persis* in plura Regna erat divisa; &, inter cetera, erat Regnum *Elam*, quod floruit temporibus EZECHIÆ, MANASSIS, & JOAKIMI,

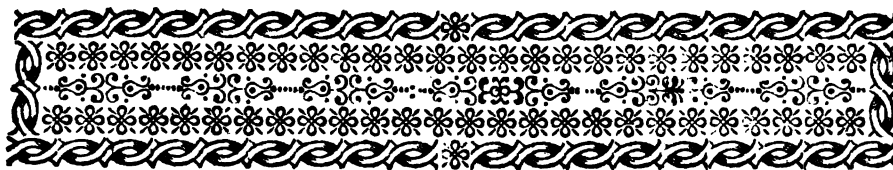
Cc 3 Regum

(*i*) II. Reg. XXIV. 7., Jerem. XLVI. 11., Epolemus apud Euseb. Præpar. l. 9. c. 35.

CAP.III. Regum *Judæ*, & eversum fuit temporibus SEDECIÆ, (Jerem. XXV. 25., & XLIX. 34., ac Ezech. XXXII. 24.,) Hoc Regnum videtur potens fuisse, & bella gessisse cum Regibus *Touran*, aut *Scythiæ* ultra fluvium *Oxum*, dubio successu, & tandem subjectum fuisse à *Medis*, & *Babyloniis*, aut ab horum populorum alterutro. Nam, dum NABUCHODONOSORUS in Occidente pugnabat, CYAXARES recuperavit *Assyrias* provincias, *Armeniam*, *Pontum*, & *Cappadociam*, ac deinde venit, orientem versùs, in provincias *Persidem*, ac *Parthiam*. Utrùm *Piscdadiani*, quos *Persæ* pro antiquissimis eorum Regibus habent, fuerint Reges *Elam* aut *Assyriæ*; ac utrùm *Helam Assyriis* servire cœperit eodem tempore, quo *Babylonia* & *Susiana*, Regnum tenente ASSERHADONE, & paulò post desciverit, examinandum relinquo.

CHRO-

CHRONOLOGIA *VETERUM REGNORUM* EMENDATA.

CAPUT IV.

De duobus Babyloniorum & Medorum Imperiis eodem tempore vigentibus.

CAſu Imperii *Aſſyrii* Regna *Babyloniorum Medorúmque* magnitudine & potentiâ creverunt. Regna Regum *Babylonis* in PTOLEMÆI Canone definita reperiuntur; ad quem intelligendum, animadvertere debemus, quòd cujuſvis Regis Regnum in hoc Canone ponitur inceptum ultimo *Thoth* Regni præcedentis, ut conjicio conferendo tempora, quibus Canon Imperio potitos facit *Romanos* Imperatores, cùm iis, quibus idem determinant alii Auctores, qui annos, menſes, & dies referunt: hinc liquet ex hoc Canone ASSERHADONEM mortuum eſſe anno NABONASSARI octogeſimo primo; SAOSDUCHINUM, ejus ſucceſſorem undecimo ſupra centeſimum; centeſimo viceſimo tertio CHYNILADONEM; centeſimo quadrageſimo quarto NABOPOLASSARUM & NABUCHODONOSORUM centeſimo octogeſimo ſeptimo. Omnes hi Reges, & plures alii, de quibus men-

CAP. IV. mentionem facit Canon, unus post alium *Babylone* regnaverunt; sed postremus hic Rex mortuus est anno tricesimo septimo à JECHONIA capto, (II. Reg. XXV. 27.); igitur JECHONIAS captus fuit anno NABONASSARI quinquagesimo supra centesimum.

Hæc captivitas accidit octavo NABUCHODONOSORI, (II. Reg. XXIV. 12.), & undecimo JOAKIMI anno; quandoquidem primus illius annus est hujus quartus, (Jerem XXV. 1.), atque JOAKIMUS regnavit annos undecim ante hanc captivitatem, (II. Reg. XXIII. 36., & II. Chron. XXXVI. 5.); JECHONIAS verò tres menses, quibus captivitas finem habuit; decimus autem annus, ex quo JECHONIAS captus fuit, idem est ac duodevicesimus ex quo NABUCHODONOSORUS Regnum adivit (Jerem. XXXII. 1.), atque undecimus SEDECIÆ, quo anno *Jerosolyma* capta fuit, est undevicesimus NABUCHODONOSORI, (Jerem. LII. 5. 12;) igitur NABUCHODONOSORUS regnare cœpit anno NABONASSARI centesimo quadragesimo secundo, ideft, duobus annis ante patris NABOPOLASSARI mortem, siquidem ab ipso patre ad Regnum evectus fuit; JOAKIMUS in patris JOSIÆ locum successit anno NABONASSARI undequadragesimo supra centesimum; & *Jerosolyma* capta, Templúmque combustum fuit anno NABONASSARI centesimo sexagesimo; annis, circiter, viginti post NINIVIS destructionem.

In *Persidem* dominari cœpit DARIUS HYSTASPIS vere anni NABONASSARI ducentesimo vicesimo septimo, ut patet ex Canone, omnium Chronologorum consensu, & pluribus Lunæ Eclipsibus, & *anno Regis* DARII *quarto die quartâ noni mensis, qui est mensis* Chisleu, *cùm* Judæi *misissent ad Dei domum dicentes, flendum-ne nobis est quinto mense, ut flevimus jam multos annos? Verbum Domini compellavit* ZACHARIAM, *dicens, loquere toti populo Regionis, & Sacerdotibus, atque dic, quando jejunâstis & flevistis quinto & septimo mense per hos septuaginta annos, mihi-ne jejunastis & flevistis?* (Zach. VII.).

Versùs

Versùs antiquiora tempora dinumerentur isti septuaginta anni, quibus *Judæi* jejunaverant quinto quidem mense ob Templum combustum, septimo verò ob GEDALIÆ cædem, atque incendium Templi; cædésque GEDALIÆ recidet in quintum & septimum mensem juxta *Judæos*, anni NABONASSARI centesimi sexagesimi, ut supra.

De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Sicut Astronomi *Chaldæi* tempora, quibus Reges eorum Regno potiti fuerant, dinumerabant ab annis NABONASSARI, principium ducentes à mense *Thoth*; sic *Judæi*, testibus eorum Scriptoribus, ad simile computum adhibebant annos MOSIS, initio cujusque anni ducto à mense *Nisan*; etenim, siquis Rex paucis diebus ante mensem hunc Regni habenas capessebat, hi pauci dies erant pro anno integro, & ejusdem mensis principium, secundum Regis illius annum inchoare censebatur; juxta hanc computandi rationem, primus JOAKIMI annus incepit unà cum mense *Nisan* anno NABONASSARI undequadragesimo supra centesimum, quanquam is reipsâ regnare cœperit quinque aut sex mensibus post; ac quartus JOAKIMI & primus NABUCHODONOSORI annus, secundùm *Judæorum* computationem, initium habuerunt cum mense *Nisan*, anno NABONASSARI centesimo quadragesimo secundo, atque primus annus SEDECIÆ & captivitatis JECHONIÆ, nonúsque NABUCHODONOSORI inceperunt cum mense *Nisan*, anno NABONASSARI centesimo quinquagesimo; & decimus annus SEDECIÆ, ac duodevicesimus NABUCHODONOSORI initium duxerunt cum Mense *Nisan*, anno NABONASSARI sexagesimo supra centesimum. Jam, anno SEDECIÆ decimo NABUCHODONOSORUS *Judæam* & *Judææ* civitates invasit, & decimo hujus anni mense, mensis verò die decimâ, ipse & ejus exercitus *Jerosolymam* obsidione cinxerunt, (II. Reg. XXV. 1., Jerem. XXXIV. 1., XXXIX. 1., & LII. 4.). Ab hoc tempore ad decimum mensem secundi anni DARII sunt ad amussim septuaginta anni, & juxta id, *vicesimâ quartâ mensis undecimi die, secundo* DARII *anno verbum Domini exauditum fuit à* ZACHARIA, *&* *Angelus Domini ait*; *ob*, *Domine exercituum quousque differes misericor-*

CAP.IV. *diem facere* Jerosolymæ *& Civitatibus*, Judæ, *quibus iratus fuisti, hos sexaginta & decem annos*, (Zach. I. 7. 12.). Igitur nonus SEDECIÆ annus, quo principium habuit hæc indignatio contra *Jerosolymam* & civitates *Judæ*, cœpit cum mense *Nisan*, anno NABONASSARI centesimo quinquagesimo octavo; & undecimus SEDECIÆ, NABUCHODONOSORI verùm undevicesimus, quo urbs capta & Templum combustum fuit, cœpit cum mense *Nisan*, anno NABONASSARI centesimo sexagesimo, ut jam inveneramus.

Omnibus hisce characteribus anni JOAKIMI, SEDECIÆ, & NABUCODONOSORI satìs determinati videntur; & hoc pacto *Judæorum* Chronologia, quam vetus Testamentum complectitur, connexa est Chronologiæ temporum recentiorum; quandoquidem inter SALOMONIS interitum, & nonum annum SEDECIÆ, quo NABUCODONOSORUS *Judæam* invasit, & *Jerosolymam* obsedit, tercenti nonaginta anni intersuerunt, ut patet tum ex EZECHIELIS prophetæ vaticiniis, (Cap. IV;) tum ex annis Regum *Judæ* in unum collectis; nonus autem SEDECIÆ annus à vulgari CHISTI *Ærâ* distat intervallo annorum quingentorum & nonaginta: atque hi duo numeri cum dimidio SALOMONIS Regno millenos annos conficiunt.

Regno JOSIÆ ad finem (*a*) spectante, anno NABONASSARI undequadragesimo supra centesimum, PHARAO-NECHUS, qui in PSAMMITICHI locum successerat, ex *Ægypto* cum ingentibus copiis contra Regem *Assyriæ* profectus est; sed, cùm *Judæi* per Regiones suas eum transire vetuissent, eos prope *Megiddo*, vel *Magdolum* è conspectu *Ægypti* superavit, JOSIAM eorum Regem interemit, & *Carkemim* sive *Circutium*, urbem *Mesopotamiæ* ad *Euphratem* petivit, eam cepit, in ditione redegit urbes *Syriæ*, *Riblam* aut *Antiochiam*, JOACHAM novum *Judææ* Regem, accivit, JOSIÆ suffecit JOAKIMUM; atque Regnum *Judæ* sibi vectigal fecit: sed, cùm interea Rex *Assyriæ* obsidione petitus fuerit, domitúsque

(*a*) II. Reg. XXIII. 29., &c.

mitúsque, & *Ninive* urbs eversa ab ASSUERO *Medorum* Rege & à NABUCODONOSORO Rege *Babyloniorum*, & victores hoc pacto jus aliquod haberent in Regiones ad *Assyriæ* Regem pertinentes, arma victricia duxerunt contra Regem *Ægypti*, qui earum nonnullas usurpaverat. Nam, NABUCHODONOSORUS, opitulante (*b*) ASTIBARE, id est, ASTIVARE, ASSUERO, ACKSWERE, AXERE, CY-AXERE, vel CYAXARE *Medorum* Rege, anno tertio (*c*) JOAKIMI, venit cum exercitu *Babyloniorum*, *Medorum*, *Syriorum*, *Moabitarum*, atque *Ammonitarum*, qui constabat ex decem curruum millibus, centum octoginta peditum, & centum viginti equitum, ac populatus est *Samariam*, *Galilæam*, *Scythopolim*, & *Judæos Galaaditis*, *Jerosolymam* obsedit, cepit Regem JOAKIMUM vivum, quem (*d*) in vinculis aliquandiu retinuit, *Babylonem* adduxit DANIELEM, aliósque, & partem auri, argenti, & æris, quæ in Templo reperivit: anno autem (*e*) JOAKIMI quarto, & NABOPOLASSARI vicesimo, hi duo Reges prope *Circutium* exercitum PHARAONIS-NECHI profligaverunt, bellúmque prosequentes, Regem *Ægypti* spoliaverunt Regionibus omnibus, quæ ab *Ægypti* fluvio ad *Euphratem* usque possidebat. Hic *Ægypti* Rex à BEROSO (*f*) dicitur *Satrapes Ægypti*, *Cœle-Syriæ*, & *Phœniciæ*: hæc victoria, in eum relata, ejus in *Cœle-Syriam* & *Phœniciam*, (quas nuper occupaverat,) dominationi finem imposuit, & NABUCHODONOSORI in easdem dominio principium præbuit; ac, subactis *Assyriâ*, *Syriâ*que, Regnum *Babylonicum*, priùs exiguum, Imperium potens evasit. De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Dum NABUCHODONORUS in *Syriâ* bellùm gerebat, ejus pater (*g*) NABOPOLASSARUS mortuus est, cùm unum supra viginti annos Regnum obtinuisset; quo audito nuncio, NA-

(*b*) Eupolemus apud Euseb. Præpar. l. 9. c. 39., & II. Reg. XXIV. 2. 7.
(*c*) Daniel I. 1.
(*d*) Daniel. I. 2., & II. Chron. XXXVI. 6.
(*e*) Jerem. XLVI. 2.
(*f*) Apud Joseph. Ant. l. 10. c. 11.
(*g*) Berosi apud Joseph. Antiqu. l. 10. c. 11.

CAP. IV. BUCHODONOSORUS, rebus *Syriæ* compositis, *Babylonem* regressus est, jussitque ut captivi, exercitus, & familiares sequerentur: & postea bellum aliquando gessit, & in potestatem redegit *Sittacenem*, *Susianam*, *Arabiam*, *Idumæam*, *Ægyptum*, & alias Regiones; aliquando paci operam dedit, atque BELI Templum manubiis ornavit, & urbem *Babylonem* magnificis mœniis, portísque, & superbis Regiis, atque pensilibus hortis, auctore BEROSO, condecoravit; &, inter cetera, novos fluvios *Naarmalcham*, & *Pallacopas*, supra *Babylonem* cavavit, & urbem *Teredonem* condidit.

Jam Regi *Babyloniæ Judæa* serviebat, nam, invasa & subacta fuerat tertio & quarto JOAKIMI anno, *&* JOAKIMUS *ei servivit tres annos, deinde consilium mutavit, & ab eo descivit*, (II Reg. XXIV. 1.). Dum NABUCHODONOSORUS, & *Chaldæorum* exercitus in *Syriâ* degebant, JOAKIMUS, volens nolens, in fide manere cogebatur; his *Babylonem* reversis, tres annos fidus fuit, hoc est, annos Regni sui septimum, octavum, & nonum; decimo verò rebellavit; anno vertente, aut ad finem vergente, videlicet, vere illius anni, NABUCHODONOSORUS copias suas misit, (*h*) *Jerosolymam* obsedit, captivum fecit JECHONIAM, filium & successorem JOAKIMI, Templum spoliavit, ac *Babylonem* duxit Optimates, Artifices, Fabros, & omnes bello aptos, atque tantummodò relictis plebis totius pauperrimis, SEDECIAM (*i*) eorum Regem creavit, quem jurejurando *Babyloniæ* Regi servire adegit: hæc acciderunt vere, undecimo JOAKIMI anno ad finem spectante, & ineunte anno NABONASSARI centesimo quinquagesimo.

Neglectâ jurisjurandi Religione descivit SEDECIAS (*k*), & fœdus percussit cum *Ægypti* Rege; quâ de causâ NABUCHODONOSORUS anno SEDECIÆ nono (*l*) *Judæam*, ejúsque civitates invasit, & mense ejusdem anni decimo, (*Judæorum* more,) iterum

(*h*) II Reg. XXIV. 12. 14., & II. Chron. XXXVI. 10.
(*i*) II. Reg XXIV. 17., & Ezech. XVII. 13. 16. 18.
(*k*) Ezech XVII. 15.
(*l*) II. Reg. XXV. 1. 2. 8., & Jerem. XXXII. 1., & XXXIX. 1. 2.

iterum *Jerosolymam* obsidione cinxit, atque undecimo SEDECIÆ anno, mensibus quarto & quinto, post unius anni & mensium sex obsidionem, Civitatem ac Templum cepit & incendit.

De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

NABUCHODONOSORUS à patre ad Regnum evectus, quinque & quadraginta annos in *Phœniciam* & *Cœle - Syriam* dominatus est; attres (*m*) & quadraginta post patris interitum; & (*n*) triginta septem post JECHONIÆ captivitatem: postea verò ei successit EVILMERODACHUS filius, dictus ILUARODAMUS in PTOLEMÆI Canone. Discimus ex HIERONIMO (*o*) EVILMERODACHUM Regno potitum septem annos, patre adhuc inter vivos agente, qui interea herbam cum Bobus comedebat, & illo in Regnum restituto, custodiâ detentum fuisse cum JECHONIA *Judæ* Rege, usque ad patris mortem, in cujus locum Regno successit. Anno quinto, ex quo JECHONIAS captus fuerat, BALTHASSARUS omnium gratiosissimus erat & primum dignitatis gradum obtinebat apud patrem NABUCHODONOSORUM, qui illum sibi successorem designaverat, (Baruch. I. 2. 10. 11. 12. 14.), tunc igitur EVILMERODACHUS Regi odiosus erat. Cùm (*p*) autem thronum ascendit, amicum & socium JECHONIAM è vinculis detraxit die mensis duodecimi vicesimâ septimâ; unde conficitur NABUCHODONOSORUM è vivis excessisse circa finem hyemis, anno NABONASSARI centesimo octogesimo septimo.

Duos annos post patris mortem Regno potitus est EVILMERODACHUS, atque ob impotentem lasciviam & vitia de medio sublatus fuit à sororis suæ viro NERIGLISSARO sive NERGALASSARO, anno NABONASSARI undenonagesimo supra centesimum, juxta Canonem.

NERIGLISSARUS, nomine filii LABOSORDACHI, aut LABOASSERDACHI, adhuc pueri, qui erat NABUCHODONOSORI ex filiâ nepos, Regnum tenuit duos annos, testibus Ca-

 none

(*m*) Canon, & Berosu.
(*n*) II. Reg. XXV. 27.
(*o*) Hieron. in Isa. XIV. 19.
(*p*) II. Reg. XXV. 27. 29. &c.

CAP. IV. none & BEROSO, qui tamen breve tempus, quo LABOASSERDACHUS solus dominatus est, complectuntur; quandoquidem LABOASSERDACHUS, secundùm BEROSUM & JOSEPHUM, post patris interitum novem menses Regno potitus est, & deinde ob improbos mores in convivio fuit obtruncatus ab amicis, qui cum NABONNEDO *Babylonio* conspiraverant, & cui, uno consilio, Regnum tradiderunt; Sed hi novem menses in Canone separatim non recensentur.

Regnum, juxta Canonem, adivit NABONNEDUS sive NABONADIUS anno NABONASSARI centesimo nonagesimo tertio, illúdque obtinuit septemdecim annos, & reliquit anno NABONASSARI decimo supra ducentesimum, cùm tunc victus ille, & *Babylon* à CYRO capta fuisset.

Ultimum hunc *Babyloniæ* Regem LABYNITUM appellat HERODOTUS, eúmque filium fuisse dicit antiquioris cujusdam LABYNITI, & NITOCRIS, clarissimæ Reginæ *Babyloniæ*; pater iste videtur fuisse HERODOTO ille LABYNITUS, qui Rex erat *Babyloniæ*, ut ipse auctor est, quando magna Solis Eclipsis à TALETE prædicta finem imposuit bello, quod jam quinque annos *Medos* & *Lydios* exercuerat; atque hic fuit magnus NABUCHODONOSORUS. Postremum hunc *Babyloniæ* Regem DANIEL (q) vocat BALTHASSARUM, ejúsque patrem fuisse NABUCHODONOSORUM affirmat: JOSEPHUS (r) autem asserit ultimo *Babyloniæ* Regi nomen fuisse NABOANDELO, juxta *Babylonios*, eúmque septemdecim annos Regno potitum esse; hic igitur est idem *Babyloniæ* Rex, qui NABONNEDUS aut LABYNITUS; quo pacto magis Sacris Scriptis accedimus, quàm si NABONNEDUM extra Regiam familiam natum faceremus; nam, *omnes Gentes debent servire* NABUCHODONOROSO, *& ejus posteritati, donec ejus Regionis tempus quoque veniat, & plures Gentes illam subigant*, (Jerem. XXVII. 7.,) BALTHASSARUS ante quintum annum, ex quo JECHONIAS captus fuerat

(q) Daniel V. 2.
(r) Joseph Antiqu. l. 10. c. 11.

rat id est, NABUCHODONOSORI undecimum, natus, & etiam dignitatibus auctus fuerat; igitur triginta quatuor, & ampliùs, annos natus erat cùm EVILMERODACHUS interemptus fuit; quocirca est ipsissimus NABONNEDUS; siquidem LABOASSERDACHUS ex filiâ nepos NABUCODONOSORI puer erat, quando Regnum adivit. De Imperii Babyloniorum & Medorum.

Ait (f) HERODOTUS duas fuisse famâ celebratas *Babyloniæ* Reginas, SEMIRAMIDEM & NITOCRIM; & hanc magis prudentiâ & ingenio valuisse; cùm hæc animadvertisset *Medorum* Regnum, accessione plurium civitatum, &, inter ceteras, *Ninivis*, quas sibi subjecerant, magnitudine & potentiâ crevisse, clausit & munivit omnia loca, per quæ *Medi* in *Babyloniam* ingredi potuissent; fluvium, qui priùs rectà fluebat, per multos, & quidem magnos flexus ambitúsque circumduxit, quò leniùs aquas volveret, & difficiliùs extra ripas exundaret; & prope fluvium, supra *Babylonem*, ad *Ægyptii* lacûs MOERIS exemplum, effodit lacum quaquaversum patentem quadraginta passuum millibus, quo fluminis aqua reciperetur, & ad Regionem irrigandam servaretur. Item in ipso *Babylonis* meditullio pontem supra flumen condidit, cujus aquas in lacum, ad pontis exædificationem usque, derivavit. Asserit PHILOSTRATUS (s) eam construxisse sub fluvio pontem duodecim pedibus latum; intelligit fornicem, super quem fluvius fluebat, & quo ille transjici poterat: hanc Reginam vocat is Μηδεῖαν, *Medam*.

Legimus apud BEROSUM hortos pensiles fornicibus superstruxisse NABUCHODONOSORUM, quia ejus uxor, quæ è *Mediâ* erat, montium, qui in *Mediâ* multi sunt, nulli verò in *Babyloniâ*, prospectu gaudebat; hæc fuit AMYITE, filia ASTYAGIS, sorórque CYAXARIS *Medorum* Regis. Illam duxit NABUCHODONOSORUS ob fœdus, quod hæ duæ familiæ contra Regem *Assyriæ* fecerant: sed fieri potest ut NITOCRIS fuerit alia Regina, quæ, cùm summa rerum esset apud LABYNITUM

(f) Herodot. l. 1. c. 184. 185.
(s) Philostr. in vità Apollonii l. 1. c. 25.

CAP. IV. TUM ejus filium, Regem voluptatibus deditum & vitiis infamem, Regni curam suscepit, &, quæ supra retulimus, fecit. Hæc est Regina illa, de quâ DANIEL cap. V. vers. 10.

Refert JOSEPHUS (*t*) ex *Tyriis* monumentis, quòd, ITHOBALO *Tyri* Regnum obtinente, hæc urbs tredecim annos continuos à NABUCHODONOSORO obsidionem passa est: circa hujus obsidionis finem ITHOBALUS *Tyriorum* Rex obtruncatus fuit, (Ezech. XXVIII. 8. 9. 10.;) & post eum, secundùm *Tyria* monumenta, Regno potiti sunt, BAAL decem annos, ECNIBALUS & CHELBES unum annum, ABBARUS tres menses, MYGTONUS & GERASTRATUS sex annos, BALATORUS, unum annum MERBALUS quatuor, & IROMUS viginti; atque decimo quarto IROMI anno, ut legebatur in *Tyriis* monumentis, CYRUS in *Babyloniam* dominari cœpit; quapropter *Tyri* obsidio initium habuit duodequinquaginta annis & aliquot mensibus, antequam CYRUS *Babyloniæ* Regno potitus fuit; sed hæc obsidio inchoata fuit paulò postquam *Jerosolyma* capta est & cum Templo combusta, ergo post annum, ex quo JECHONIAS captus fuit, undecimum, aut NABONASSARI centesimum & sexagesimum; unde constat CYRI dominationem in *Babyloniam* initium habuisse post annum NABONASSARI ducentesimum octavum; atqui ejusdem obsidionis finis accidit ante annum vicesimum octavum à JECHONIA capto, sive centesimum septuagesimum sextum NABONASSARI, (Ezech. XXIX. 17.); quocirca CYRUS in *Babyloniam* regnare cœpit ante NABONASSARI annum undecimum supra ducentesimum. His argumentis patet primum annum quo CYRUS *Babyloniæ* Rex evasit, incidere aut in annum ducentesimum nonum, aut in ducentesimum decimum. CYRUS *Babyloniam* invasit anno NABONASSARI ducentesimo nono (*v*); restitit in principio *Babylon*, sed anno proximo capta fuit, (Jerem. LI. 39. 57.), nam, *Euphrate*

(*t*) Joseph. contra Api l. 1. c. 21.

(*v*) Herodot. l. 1. c. 189. 190. 191. Xenophon. l. 7. p. 190. 191. 192. Edit. Paris.

Euphrate in novum alveum deducto, exercitus per veterem alveum ficatum in urbem ingressus est; igitur id evenit mediâ æstate inclinante; quandoquidem æstatis initio fluvius quotannis exundat ob *Armeniæ* nives liquescentes, sed æstatis calore minùs profundus evadit. *Et (w) illâ nocte Rex* Babylonis *enectus fuit, & D*ARIUS Medus, *aut Rex* Medorum, *Regno potitus est, annos duos & sexaginta natus*: itaque *Babylon* capta fuit uno aut altero mense post æstivum solstitium, anno NABONASSARI decimo supra ducentesimum, ut etiam ex Canone apparet. De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Reges *Medorum* ante CYRUM fuerunt DEJOCES, PHRAORTES; ASTYAGES, CYAXERES sive CYAXARES, & DARIUS; tres primi Regnum obtinuerunt dum adhuc exiguum erat, duo ultimi Gentes plurimas domuerunt, & Imperium fundaverunt: siquidem ÆSCHYLUS, qui floruit regnantibus DARIO HYSTASPIS, & XERXE, ac mortuus est Olympiade septuagesimâ sextâ, inducit DARIUM sic querentem de iis, qui filio XERXI persuaserant, ut *Græciæ* bellum inferret (x);

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω,
Τόδ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν·
Ἐξ οὗτε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν,
Ἓν ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον·
Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ·
Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε·
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν·
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος, εὐδαίμων ἀνὴρ, &c.

Fecerunt opus
Maximum, & memoriâ dignissimum, quale nunquam factum fuit;
Etenim incolis orbavit cadentem Susam:
Ex quo Rex JUPITER *honorem hunc largitus est,*

(w) Dan. V. 30. 31. & Joseph. Antiq. l. 10. c. 11.
(x) Æsch. Persæ v. 71.

CAP. IV. *Ut homo unus* Asiæ *fertili imperitaret,*
Gerens regium sceptrum.
Nam, primus copiarum Dux, fuit Medus;
Alter, ejus filius, opus perfecit,
Etenim prudentia ejus mentem dirigebat;
Tertius fuit CYRUS, *homo felix*, &c.

Hic asserit Poeta *Medo-Persicum* Imperium conditum fuisse à duobus proximis CYRI Prædecessoribus, quorum primus erat *Medus*, secundus autem hujus filius: secundus hic fuit DARIUS *Medus*, qui statim ante CYRUM regnavit, secundùm DANIELEM; igitur primus ille fuit *Darii* pater, videlicet, ACHSUERUS, ASSUERUS, OXYARES, AXERES, Princeps AXERES, aut *Cy*-AXERES, quoniam verbum *Cy* sonat *Principem*: quandoquidem à DANIELE discimus DARIUM fuisse filium ACHSUERI vel AHASAUERI, ut eum non rectè vocant *Massoretæ*, è *Medorum* semine, ideſt, è Regum sanguine: hic eſt ASSUERUS ille, qui cum NABUCHODONOSORO *Ninivem* cepit & evertit, juxta TOBIAM; & cujus facta CYAXARI à *Græcis* tribuuntur, & ab EUPOLEMO ASTIBARI, quod nomen fortasse pro *Assuero* corruptè scriptum fuit. Is, *Assyrios* domando, eorum Imperium, cujus metropolis erat *Ninive*, subvertendo, ac deinde *Armeniam*, *Cappadociam*, & *Persidem* in poteſtatem redigendo, Regnum unius hominis in totam *Asiam* extendere cœpit; atque hujus filius DARIUS *Medus*, Regnorum *Lydiæ* & *Babyloniæ* potitus, opus perfecit: tertius Rex fuit CYRUS, homo felix magnis successibus sub DARIO & in eum, ac latâ pacatâque dominatione in Regnum suum.

Septuaginta annos vixit CYRUS, secundùm CICERONEM, ac novem annos *Babyloniam* ditione tenuit, juxta PTOLEMÆI Canonem; igitur annos sexaginta & unum natus erat, cùm *Babylone* potitus eſt; tunc DARIUS *Medus* sexagesimum tertium ætatis annum agebat, DANIELE teste; quo circa DARIUS duabus Generationibus recentior eſt quàm ASTYAGES, avus CYRI:

CYRI: nam, ASTYAGES, quemadmodum tum (y) HERODOTUS tum XENOPHON affirmant, nuptum dedit filiam MANDANEM CAMBYSI *Persidis* Principi, & hinc factus est avus CYRI; filius autem ASTYAGIS fuit CYAXARES, juxta XENOPHONTEM (z), qui filiam suam uxorem CYRO dedit. Ea speciosissima, XENOPHONTE auctore (a), habebatur, &, dum uterque puer erant, cum CYRO ludere consueverat, & affirmare se ei nubere velle; erant igitur ferè coævi. XENOPHON ait CYRUM eam duxisse postquam *Babylonem* cepit; sed ea tunc vetula erat; magis probabile videtur CYRUM illam adhuc ætate formâque florentem sibi connubio junxisse; &, hanc affinitatem in causâ fuisse, cur CYRUS foret DARII copiarum Imperator, donec ab eo descivit: quamobrem ASTYAGES, CYAXARES, & DARIUS unus post alium serie continuâ *Medorum* Regnum adepti fuerunt; CYRUS autem ASTYAGIS nepos fuit, DARII sororem duxit, & in ejus locum Regno successit.

De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Itaque HERODOTUS ordinem invertit (b), dum facit CYAXAREM filium & successorem PHRAORTIS, atque patrem ac prædecessorem ASTYAGIS, cujus filia fuit MANDANE, & avum CYRI; & dum refert ASTYAGEM duxisse ARIENEM filiam ALYATTIS Regis *Lydiæ*, ac tandem captum & Imperio spoliatum à CYRO fuisse. PAUSANIAS ea, quæ narraverat HERODOTUS, descripsit, dum asseruit ASTYAGEM filium CYAXARIS in *Mediâ* regnavisse temporibus ALYATTIS Regis *Lydiæ*. CYAXARI filius fuit, qui ARIENEM filiam ALYATTIS duxit; at hic filius non fuit pater MANDANIS & avus CYRI, sed potiùs CYRO coæqualis: verum ejus nomen servatum fuit in *Daricorum* nummorum nomine, quos conflandos curavit ex auro & argento *Lydiorum* à se devictorum, quando CROESUM, Duce CYRO, domuit; igitur ei nomen fuit DARIUS, quomodo Regem hunc DANIEL appellat; docet enim

(y) Herod. l. 1. c. 107. 108. Xenoph. Cyrop. l. 1. p. 3.
(z) Cyrop. l. 1. p. 21.
(a) Cyrop. l. 8. p. 228. 229.
(b) Herod. l. 1. c. 73.

CAP. IV. enim DANIEL hunc DARIUM fuisse *Medum* &, ejus patrem vocatum fuisse ASSUERUM, hoc est, AXEREM sive CYAXAREM, ut supra: igitur, consideranti mihi CYAXAREM diu Regno potitum fuisse; unum tantummodo *Mediæ* Regem, nomine ASTYAGEM ab Auctoribus memorari; & ÆSCHYLUM, qui tunc temporis vivebat, duos dumtaxat magnos *Mediæ* & *Persidis* Reges recensere CYRO antiquiores, videlicet patrem, & filium; hæc, inquam, consideranti mihi videtur ASTYAGEM, patrem MANDANIS & avum CYRI, fuisse patrem atque prædecessorem CYAXARIS; ac filium & successorem CYAXARIS dictum fuisse DARIUM. Annos quadraginta, juxta HERODOTUM (*c*), Regno potitus est CYAXARES, ac quinque & triginta qui ei suffectus fuit; CYRUS autem, secundùm XENOPHONTEM, septem:. CYRUS diem supremum obiit anno NABONASSARI undevicesimo supra ducentesimum, juxta Canonem; igitur CYAXARES mortuus est anno NABONASSARI centesimo septuagesimo septimo, & Regnum adivit anno ejusdem *Æræ* centesimo tricesimo septimo; ASTYAGES autem hujus pater Regno potitus est annos viginti sex, cùm regnare cœperit statim ac PHRAORTES ab *Assyriis* obtruncatus decessit, anno NABONASSARI centesimo & undecimo, ut supra.

Omnium Regum *Medorum* maximus bellator fuit CYAXARES. Ait HERODOTUS (*d*) hunc præ suis majoribus virtute præstitisse, & primum Regnum in provincias dispertitum fuisse, atque militari disciplinæ obstrinxisse *Medorum* copias hactenus licentiâ solutas & disciplinæ ignaras; quapropter, HERODOTO teste, hic est ille *Medorum* Rex, quem ÆSCHILUS primum Gentium domitorem & Imperii fundatorem recenset; quandoquidem HERODOTUS hunc & hujus filium statim ante CYRUM Reges facit; & filii nomen eum tantummodo fallit. ASTYAGES nullum facinus memorandum patravit; vix thronum conscenderat, cùm ingens *Scythарum* manus, Duce MADYE (*e*),

(*c*) Herodot. l. 1. c. 106. 130.
(*d*) Herodot. l. 1. c. 103.

(*e*), *Mediam & Parthiam* invasit, ut supra diximus, & in eas circiter duodetriginta annos dominata est; sed tandem hujus filius CYAXARES *Scythas* circumvenit, & in convivio obtruncavit; & eos, qui superstites fuerant, ad fratres in *Parthiâ* fugere coegit, & statim post, unà cum NABUCHODONOSORO Regnum *Assyriæ* invasit & evertit, ac *Ninivem* destruxit.

De Imperii Babyloniorum & Medorum.

Quarto JOAKIMI anno, qui NABUCHODONOSORI primus est *Judæis* hujus Regni principium ad tempus, quo Rex à patre renunciatus fuit aut ad proximè præteritum *Nisan*, statuentibus, paulò postquam victores *Assyriorum* Imperium partiti fuerant, &, secundâ fortunâ utentes, *Syriam* ac *Phœniciam* invaserant, & circumfusas Gentes aggredi jam parati erant; Deus (*f*) *Judæis* interminatus est, dicens, *ego sumam omnes Aquilonis familias*, (idest, *Medorum* copias,) *&* NABUCHODONOSORUM *Regem* Babylonis, & *eos mittam contra Regionem hanc & ejus incolas, & contra Gentes omnes, quæ circa eam sunt, atque Gentes has funditùs destruam*, ***, *& tantas ac tam diuturnas desolationes faciam, ut omnes obstupescant*, ***, *& iis omnibus hujus furoris poculum propinabo*; hinc ad magis peculiaria descendens nominatim designat Reges *Judæ*, *Ægypti*, *Edom*, *Moab*, *Ammon*, *Tyri*, *Sidonis*, *Insulas Maris*, *Arabiam*, *Zimri*, omnes Reges *Elam*, omnes Reges *Medorum*, omnes Reges Aquilonis, & Regem *Sesac* Regionis; & affirmat Regem quoque *Babylonis* sibi post septuaginta annos pœnas daturum. Hoc loco, dum Gentes excruciandas dinumerat, omittit *Assyrios*, quia jam ceciderant, & recenset Reges *Elam* sive *Persidis*, & *Sesac* aut *Susianæ*, tanquam diversos à Regibus *Medorum* & *Babyloniorum*; quapropter nondum *Persæ* domiti fuerant à *Medis*, neque Rex *Susæ* à *Chaldæis*: &, quemadmodum, cùm de pœnis à Rege *Babylonis* pendendis loquitur, intelligit *Babylonem* à *Medis* capiendam fore; sic, agens de *Medis* puniendis: respicere videtur ad *Medos* à CYRO subigendos.

(*e*) Herodot. ibidem.
(*f*) Jerem. XXV.

CAP. IV. Præterea, Sedecia Regnum ineunte, ſcilicet, anno Nabuchodonosori nono, minatur Deus ſe traditurum Regna *Edom*, *Moab*, *Ammon*, *Tyri*, & *Sidonis* in manus Nabuchodonosori Regis *Babylonis*, & *fore ut omnes Gentes ſerviant ei & ejus filio, & filio ejus filii, donec veniat tempus ejus Regionis, & plures Gentes ac magni Reges eam ſibi ſubjiciant*, (Jerem. XXVII.). Eodem tempore Deus prædixit *Perſas* paulò poſt ſubigendos à *Medis* & horum ſociis : *Ecce*, inquit, *frangam arcum* Elam, *quod maximam ejus potentiam facit*; *& ciebo contra* Elam *quatuor ventos è quatuor Cœli partibus*, *& eam Gentem diſpergam verſus quatuor boſce ventos*, *& nulla erit natio*, *ad quam non veniant pulſi ex* Elam; *etenim faciam*, *ut* Elam *timeat coram inimicis ſuis*, *& coram iis qui quærunt illorum vitam*; *& effundam ſuper eos mala*, *& etiam iræ meæ vim*, *ait Dominus*; *& mittam gladium poſt eos*, *donec illos conſumpſero*; *& ponam thronum meum in* Elam, *& deſtruam illius Reges atque Optimates*, *dicit Dominus*: *ſed accidet in ultimis diebus*, (videlicet, Cyro regnante,) *ut reduces faciam captivos* Elam, *ait Dominus*, (Jerem. XLIX. 35. &c.). Igitur *Perſæ* tunc ſub propriis Regibus libertate gaudebant, ſed paulò poſt oppugnati, devicti, capti, & per finitimas Gentes quaquaverſum disjecti fuerunt, neque priùs quàm ſub Cyri Regno ſervitium eorum finem habuit; &, quoniam *Medi* & *Chaldæi* ſibi *Perſas* non ſubjecerunt ante nonum Nabuchodonosori annum, hinc anſa præbetur inveſtigandi, quid acer bellator Cyaxares ſtatim poſt *Ninivem* captam fecerit.

Poſtquam Cyaxares *Scythas* exegit, nonnulli (*g*) cum eo in gratiam redierunt, & in *Mediâ* morati ſunt, atque illi quotidie donabant aliquid ferarum, quas venando ceperant : ſed, cùm aliquando vacui reverſi eſſent, Cyaxares, irâ obcæcatus, eos conviciis & contumeliis laceſſivit; qui id ægrè ferentes paulò poſt quendam ex *Medorum* pueris interfecerunt, tanquam ferinam condiverunt, & Cyaxari obtulerunt, quo facto apud Alyat-

(*g*) Herodot. l. 1. c. 73. 74.

ALYATTEM Regem *Lydiæ* se receperunt; hinc bellum quinque annorum inter CYAXAREM & ALYATTEM exarsit: unde colligo tunc finitima fuisse Regna *Medorum* & *Lydorum*; atque idcirco CYAXAREM, paulò post *Ninivem* captam, Regiones ad *Assyrios* pertinentes, ad *Halym* fluvium usque, subegisse. Sexto hujus belli anno, dum hi duo Reges signis collatis pugnabant, accidit, ut Sol omnino deficerit, ut TALES prædixerat, (*b*) quæ Eclipsis evenit die vicesimo octavo mensis *Maii*, anno NABONASSARI centesimo sexagesimo tertio, septem & quadraginta annis antequam *Babylon* capta fuit; ea pugnæ finem imposuit; & hinc factum est ut bellum componeretur, operâ NABUCHODONOSORI Regis *Babyloniæ*, & SYENNESIS Regis *Ciliciæ*; ac pax confirmata fuit nuptiis, quas DARIUS filius CYAXARIS fecit cum ARIENE filiâ ALYATTIS: tunc ergo DARIUS quindecim aut sexdecim annos natus erat, siquidem sexagesimum tertium ætatis annum agebat quando *Babylon* capta fuit.

De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Undecimo SEDECIÆ anno, quo NABUCHODONOSORUS *Jerosolymam* expugnavit, ac Templum evertit, EZECHIEL conferens Regna Orientis cum arboribus horti *Eden*, sic loquitur de iis, quæ Reges *Mædorum* & *Chaldæorum* in potestatem redegerant; *ecce*, inquit, Assyrius *erat velut Cedrus in* Libano *pulchris ramis ornata*, *** *altitudo ejus elata fuerat super omnes arbores arvorum*, *** *omnes Nationes magnæ sub ejus umbrâ degebant*, *** *nulla erat arbor in hortis Dei*, *quæ cum ejus formâ comparari posset*: *** *sed ego populum illum tradidi manibus omnium fortissimi*, *** *contremiscere feci Gentes sonitu casûs hujus*, *quando ego eum ducebam ad sepulchrum cum iis*, *qui descendunt in fossam*: *& omnes arbores* Eden, *selectissimæ & optimæ omnium*, *quæ sunt in* Libano, *cunctæ bibentes aquam*, *sese consolatæ sunt in imis terræ partibus*: *ipsæ etiam descenderunt in sepulchrum cum eâ ad illos*, *qui gladio perempti fuerant*, *& ii*, *qui erant illius brachium*, *qui degebant sub illius umbrâ inter Nationes*, (Ezech. XXXI). Anno

(*b*) Herodot. ibidem. Plin. l. 2. c. 12.

CAP. IV. Anno proximo Ezechiel, in aliâ prophetiâ, sic enumerat præcipuos populos à victore Cyaxaris & Nabucodonosori gladio subactos & cæsos; *ibi sunt* Assur *& omnes ejus Sodales*, (videlicet, in *Hadibus*, aut infimis terræ locis, in quibus cadavera sepulta jacent,) *Sepulchra sua sunt circa illum; mortui sunt, gladio obtruncati, omnes qui sui metum terræ viventium incusserant. Ibi est* Elam, *& tota multitudo sua circùm sepulchrum suum; mortui sunt, gladio cæsi, omnes, qui descenderunt incircumcisi in inferiores terræ partes, qui sui metu terram viventium concusserunt: tamen dedecus suum secum traxerunt cum iis, qui in fossam descendunt.* *** *Ibi sunt* Mesec, Tubal, *& omnis eorum multitudo* (Scythæ); *eorum sepulchra sunt circùm eos: ii omnes incircumcisi, gladio cæsi, quanquam sui terrore terram viventium impleverint.* *** *Ibi est* Edom *cum omnibus Regibus & optimatibus suis, qui, cum totâ eorum potentiâ, positi fuerunt inter eos, qui gladio occubuerunt,* *** *Ibi sunt omnes Aquilonis Principes, & omnes* Sidonii, *qui, cum terrore, quem incutiebant, cum occisis descenderunt*, (Ezech. XXXII.,) Principes Aquilonis hoc loco memoratos esse puto eos, qui degebant ad *Judææ* septemtrionem, & præcipuè Principes *Armeniæ* & *Cappadociæ*, qui ceciderunt in bello, quod Cyaxares gessit, dum, post *Ninivem* captam, has Regiones subigere conabatur. *Elam* sive *Persis* in potestatem redacta fuerat à *Medis*, & *Susiana* à *Babyloniis* post nonum & ante undevicesimum Nabuchodonosori, annum; quapropter non admodum à vero aberrabimus, si id accidisse ponamus duodecimo vel decimoquarto Nabuchodonosori anno: ipse annis, ex quo Regnum adeptus fuerat, undevicesimo, vicesimo, & uno ac vicesimo, invasit & (*i*) subegit *Judæam*, *Moab*, *Ammonem*, *Edom*, *Philistæos*, & *Sidonem*; anno autem proximo (*j*) *Tyrum* obsidione cinxit, & eam tredecim annos oppugnatam cœpit, anno Regni sui tricesimo quinto; deinde (*k*) *Ægyptum*, *Æthio-*

(*i*) Jerem. XXVII. 3. 6., Ezech. XXI. 19. 20., & XXV. 2. 8. 12.
(*j*) Ezech. XXVI. 2., & XXIX. 17. 19.
(*k*) Ezech. XXIX. 19, & XXX. 4. 5.

Æthiopiam, & *Libyam* invasit & imperio adjecit; &, duodeviginti aut viginti annos post hujus Regis interitum, DARIUS *Medus Sardium* Regnum obtinuit; ac iterum, quinque aut sex annos pòst, *Babylonicum* Imperium aggressus & adeptus est; & hoc pacto sub *Medo-Persico* Imperio totam *Asiam* comprehendit, ut ÆSCHYLUS indicat. De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Nunc, hic est DARIUS ille, qui cudendam curavit ingentem vim nummorum ex auro obryzo, qui dicti fuerunt *Darici* seu *Stateres Darici*: quandoquidem SUIDAS, HARPOCRATION, & Scholiastes ARISTOPHANIS (*l*) affirmant hos *Daricos* non percussos fuisse à XERXIS patre, sed ab antiquiore DARIO, à DARIO primo, à primo Rege *Medorum* & *Persarum*, qui aurum feriit: Alterâ facie referebant Sagittarium gerentem coronam cuspidatam, atque tenentem sinistrâ quidem arcum, dextrâ verò sagittam, atque togatum: ipse vidi duos *Daricos*, alterum aureum, alterum argenteum; pretio & pondere æquabant *Staterem Atticum*, qui nummus aureus duas *Drachmas Atticas* ponderis æquiparat. DARIUS didicisse videtur artem cudendæ pecuniæ & ejus usum à *Lydiis*, quos domuit, & notâ novâ eorum nummos aureos signavisse: pecuniam enim, antequam *Lydios* sub potestatem redegissent *Medi*, non habebant. Legimus apud HERODOTUM, (*m*) quòd, cùm CROESUS *bellum in* CYRUM *parabat*, Lydius *quidam*, *nomine* SANDANIS, *eum monuit*, *quòd expeditionem ornabat contra populum pellibus indutum*; *viventem non cibis*, *quos vellet*, *sed quos Regio sterilis ferret*; *bibentem non vinum*, *sed aquam dumtaxat*; *non edentem ficus*, *aut alias bonas escas*; *nihil habentem*, *quod perderet*; *qui tamen multum lucri à Lydiis referre posset*: *siquidem* Persæ, ait Herodotus, *nullas divitias*, *nihil pretiosi habebant*, *antequam* Lydios *subegerunt*: & ISAIAS (*n*) inquit, Medi *argentum non respicient*,

(*l*) Suidas in Δαρεικός, & Δαρεικοὺς. Harpocrat. in Δαρεικός. Scholiastes in Aristophanis Ἐκκλησιαζουσῶν. v. 598.
(*m*) Herodot. l. 1. c. 71.
(*n*) Isa. XIII. 17.

CAP. IV. *picient, nec auro gaudebunt*; sed *Lydii* & *Phrygii* ultra modum dites erant, ita ut locum adagio dederint: Midas *&* Croesus, ait Plinius (*o*), *infinitum possederant. Jam* Cyrus *devictâ* Asiâ *pondo* (auri) XXXIV. *millia invenerat, præter vasa aurea, aurúmque factum, & in eo folia, ac platanum, vitémque. Quâ victoriâ argenti quingenta millia talentorum reportavit, & craterem* Semiramidis, *cujus pondus quindecim talentorum colligebat. Talentum autem* Ægyptium *pondo octoginta capere* Varro *tradit.* Quid victor fecerit de hac auri & argenti copiâ, *Darici* demonstrant. *Lydii*, Herodoto (*p*) teste, primi aurum & argentum signaverunt, & Croesus magnam nummorum aureorum, qui *Crœsei* dicti fuerunt, vim percussit; sed, cùm rectè usurpari non posset pecunia *Lydiorum*, Imperio eorum everso, idcircò Darius eam iterum effigie suâ signavit, pondere & valore non mutato: igitur Regno jam potiebatur; quando *Sardes* captæ fuerunt, illúdque obtinebat, quando *Babylon* subacta fuit.

Et quoniam Semiramidis crater servabatur adhuc cùm Croesus à Dario fuit devictus, probabile non est Semiramidem esse antiquiorem, quàm facit Herodotus.

Medos, eò quòd *Lydiæ* Regnum in potestatem redegerant, extimescere cœperunt *Græci*: nam, Theognis, qui eo ipso tempore, quo bella hæc gerebantur, *Megaræ* vivebat, sic (*q*) scripsit,

Πίνωμεν, χαρίεντα μετ' ἀλλήλοισι λέγοντες,
Μηδὲν τὸν Μήδων δειδιότες πόλεμον·

Potemus, tempus dulci sermone teramus,
Nullúmque incutiant Medica *bella metum,*

Et alio (*r*) loco

Αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν Μήδων ἀπέρυκε
Τῆσδε πόλευς, ἵνα σοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ·

(*o*) Plin. l. 33. c. 3.
(*p*) Herodot. l. 1. c. 94.
(*q*) Theogn. Γνῶμαι, v. 761.
(*r*) Ibidem v. 773.

Ἡρο

De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Ἦρος ἐπερχομένου κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας,
Τερπόμενοι κιθάρῃ καὶ ἐρατῇ θαλίῃ.
Παιάνων τε χοροῖς, ἰαχαῖσί τε, σὸν περὶ βωμόν·
Ἡ γὰρ ἔγωγε δέδοικ', ἀφραδίην ἐσορῶν.
Καὶ στάσιν Ἑλλήνων λαοφθόρον· ἀλλὰ σὺ Φοῖβε,
Ἵλαος ἡμετέρην τήνδε φύλαττε πόλιν·

Impia Medorum *tu prælia longiùs arce*
Hac urbe, ut plenus lætitiæ populus
Vere tibi conferre becatombes possit opimas,
Et citharâ gaudens, opiparáque dape,
Et plausu, atque choris Pæanum altaria circùm.
Nam, sanè timeo, Grajugenûm *aspiciens*
Stultitiam & motus, queis plebs corrumpitur; at tu
Adsis, atque urbem, PHOEBE, *tuere, favens.*

Addit Poeta discordiam evertisse *Magnesiam*, *Colophonem*, & *Smyrnam*, civitates *Joniæ*, & *Phrygiæ*, eandémque *Græcos* esse destructuram; quod idem est ac si dixisset *Medos* has civitates occupavisse.

Itaque *Medi* Regno potiti sunt usque ad *Sardes* captas; quinimò, secundùm XENOPHONTEM & Sacra Volumina, usque ad *Babylonem* expugnatam: quandoquidem narrat XENOPHON, (*s*) post *Babylonis* casum CYRUM *Ecbatanam* ivisse ad *Medorum* Regem, & in ejus locum Regno successisse, & HIERONYMUS (*t*), captam fuisse *Babylonem* à DARIO Rege *Medorum*, & à CYRO hujus necessario, ac Sacra Volumina; *destructam fuisse* Babylonem *à populo Aquilonis*, (Jerem. L. 3. 9. 41.) *à Regibus* Ararat Minni (sive *Armeniæ*) & Aschenez (sive *Phrygiæ minoris*), (Jerem. LI. 27.,) à Medis, (Isa. XIII. 17. 19., *à Regibus* Medorum, *& à gubernatoribus eorum, & ab omni Regione illarum ditioni subjectâ*, (Jerem. LI. 11, 28.,) *Regnum Babylonis computatum est, & divisum, & traditum* Medis *ac* Persis, (Dan. V. 26. 28.,) primò *Medis* sub DARIO, deinde verò PERSIS sub CYRO:

(*s*) Cyrop. l. 8.
(*t*) Comment. in Dan. V.

CAP. IV. siquidem DARIUS in *Babylonem* dominatus est ut victor, neque leges *Babyloniorum* servavit, sed immutabiles victricium Nationum, *Medorum* & *Persarum* leges introduxit, (Dan. VI. 8. 12. 15.,) & *Medi*, eo regnante, *Persis* præponebantur, (Dan. ibid., & V. 28., & VIII. 20.,) ut *Persæ* deinde, regnante CYRO & ejus successoribus, *Medis* præpositi fuerunt, (Ester I. 3. 14. 18. 19., Dan. X. 1. 20.. & XI. 2 ; unde patet *Medos*, regnante DARIO, priores partes sustinuisse.

Pariter, ex magno provinciarum, DARIO servientium, numero cognoscere licet eum fuisse Regem *Medorum* & *Persarum*; etenim, postquam *Babylonis* potitus est, imperio suo centum & viginti Principes præposuit, (Dan. VI. 1.;) & postea, cùm CAMBYSES & DARIUS HYSTASPIS novas provincias adjecissent, earum summa ad centum viginti septem ascendit.

Imperium *Babylonicum* ferè fuit æquè magnum, ac erat Imperium *Niniviticum* postquam *Medi* rebellaverunt. Asserit BEROSUS paruisse NABUCHODONOSORO *Ægyptum*, *Syriam*, *Phœniciam*, atque *Arabiam*: & STRABO addit *Arbelam* agris *Babylonicis*; ac narrans antiquitus *Babylonem* fuisse metropolim *Assyriæ*, sic Imperii *Assyrii* limites (*u*) describit. *Fines* Persidis *&* Susianæ *contingunt* Assyrii: *sic enim* Babyloniam *vocant*, *& plerasque Regiones circumfusas*: *harum pars est* Atturia, *in quâ est* Ninus, (*sive* Ninive,) *&* Apolloniatis, *&* Elymæi, *&* Parætacæ, *&* Chalonitis *ad montem* Zagrum, *& agri prope* Ninum, *&* Dolomene, *&* Chalachene, *&* Chazene, *&* Adiabene, *& Gentes* Mesopotamiæ *prope* Gordyæos, *&* Mygdones *circa* Nisibim *usque ad* Zeugmam *secundùm* Euphratis *ripam; atque latè patentem Regionem hinc ab* Euphrate *habitatam ab* Arabibus *&* Syriis *sic propriè dictis*, *usque ad* Ciliciam, Phœniciam, Lybiam, *Mare* Ægypti, *atque* Sinum Issicum: & paulò post describens *Babyloniæ* Regionis extensionem, ei fines assignat, ad Septemtrionem, *Armenos* & *Medos*, ad *Zagrum* montem usque; ad Orientem, *Susam*, *Elymaidem*, & *Parætacenem*, inclusivè; ad Meridiem, *Sinum Persicum*, atque *Chaldæam*; ad Occidentem, *Arabes Scenitas*, ad *Adiabenem* & *Gordyæam* usque; postea,

(*u*) Strabo. l. 16. initio.

poſtea, verba faciens de *Suſianâ* & *Sitacene*, Regione inter *Babylonem* & *Suſam*, & de *Paraetacene*, *Coſſaeâ*, & *Elymaid*, atque de *Sagapenis* & *Silocenis*, duabus exiguis provinciis adjacentibus, orationem abſolvit inquiens, (*w*) *& hae ſunt Gentes, quae, Orientem verſùs*, Babyloniam *habitant* : *ad Septemtrionem verò ſunt* Media *&* Armenia, excluſivè; *& ad occaſum* Adiabene *&* Meſopotamia, incluſivè; *ferè tota* Adiabene *plana & aequa eſt*, *eadem* Babyloniae *pars eſt*; *eadem nonnullis in locis* Armeniae *finitima eſt* : *ſiquidem* Medi, Armenii, *&* Babylonii *ſeſe mutuò frequentibus bellis exercent.* Hactenus STRABO. De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Cùm *Babylone* potitus eſſet CYRUS, Regnum in Satrapiam aut Provinciam mutavit; unde factum eſt, ut vel multo tempore pòſt fines noti eſſent; itaque HERODOTUS (*x*) hujus Imperii, ad *Perſarum* Monarchiam relati, magnitudinem delineat his verbis, *quando cuique ex Regionibus, in quas tunc* Perſarum *Rex dominabatur, dividi ſolebat*, *praeter tributa*, *cura alendi exercitûs*, *Regio* Babylonica *eum nutriebat quatuor ex duodecim menſibus*, *qui annum conſtituunt*, *& octo reliquos tota reliqua* Aſia; *itaque*, ait ille, *haec Regio tertiam* Aſiae *partem facultatibus aequat*, *& haec Provincia*, *quas* Perſae Satrapias *appellant*, *omnium optima eſt.*

Erat (*y*) *Babylon* civitas quadratae formae, & ſingula ejus latera centum viginti ſtadia ſeu quindecim millia paſſuum continebant; & primùm latâ ac profundâ foſſâ, deinde muro craſſitudine quidem quinquaginta pedum, latitudine verò ducentorum, circumvallata erat. *Euphrates* per mediam urbem fluebat, Meridiem verſùs, citra *Tigrim* & ab eo non admodum procul; & in meditullio partis occidentalis erat nova Regum domus à NABUCHODONOSORO condita; ac in orientalis partis meditullio erat BELI Templum cum vetere Regiâ ſitâ inter Templum & fluvium : haec vetus Regia ab *Aſſyriis* aedificata fuerat, juxta ISAIAM, (*z*) & idcirco à PUL & ejus filio NABONASSARO, ut ſupra diximus : *fundaverunt urbem* Arabibus, *ejus arces ſuſtulerunt*, *& Regias elevaverunt* : tunc temporis SABACON *Aethiops* invaſit *Aegyptum*, magnam *Aegyptiorum* vim coegit hinc fugere

Ff 3

(*w*) Strabo. L. 16. p. 745.
(*x*) Herod. L. 1. c. 192.
(*y*) Herod. l. 1. c. 178., &c.
(*z*) Iſa. XXIII. 13.

CAP. IV. fugere in *Chaldæam*, quò suam Astronomiam, Astrologiam, Architectonicem, & anni formam, ibi servatam in *Æra* NABONASSARI, attulerunt: mos etenim observandorum Astrorum initium habuit in *Ægypto*, vivente AMMONE, ut supra, & hinc, regnante hujus filio SESACO, in *Africam*, *Europam*, & *Asiam*, ope victoriarum propagata fuit; tunc ATLAS quidem *Libyorum*, CHIRON verò *Græcorum* Sphæram effinxit; *Chaldæi* quoque sibi propriam Sphæram fecerunt. Sed Astrologia excogitata fuit in *Ægypto* pauld ante SABACONIS tempora à NICHEPSO sive NECEPSO, uno ex inferioris *Ægypti* Regibus, & à PETOSIRIDE Sacerdote, unde in *Chaldæam* dimanavit, ubi ZOROASTER *Magorum* Legislator eam invenit: sic PAULINUS.

Quique Magos *docuit mysteria vana*, NECEPSOS:

Et DIODORUS (*a*), *ajunt* Chaldæos *in* Babyloniâ *esse Colonias* Ægyptiorum, *&*, *ab* Ægyptiis *Sacerdotibus doctos*, *Astrologiæ peritiâ celebratos fuisse*. Iisdem Coloniis monentibus factum videtur, ut *Babylone* JOVIS BELI Templum conderetur ad modum *Ægyptiacarum* Pyramidum. Quandoquidem (*b*) hoc Templum referebat solidam Turrim seu Pyramidem quadratam, uno stadio quaquaversùm patentem, atque uno stadio altam, cum septem recessibus, ita ut speciem referret octo Turrium, quarum una alteri superimposita esset, & quæ ad culmen usque semper diminuerentur; octava autem Turris Templum continebat cum lecto & aureâ mensâ, cujus cura Mulieri credebatur, qui mos ab *Ægyptiis*, erga Templum JOVIS AMMONIS, quod *Thebis* erat, usurpabatur; & supra Templum erat locus observandis Astris accommodatus; ad fastigium ascendebatur scalis extra ædificium positis, & solum circumclusum erat cavædio quod ædes duorum quaquaversùm stadiorum longitudine complectebantur.

Addictissimi erant *Babylonii* Sortibus, Veneficiis, Astrologiæ & Divinationi, (Isa. XLVII. 9. 12. 13., & Dan. II. 2., & V. 11.,) atque Idolorum cultui, (Jerem. L. 2. 40,) ac conviviis, vino, & foeminis.

(*a*) Diodor. l. 1. p. 51.
(*b*) Herodot. l. 1. c. 181.

minis. *Nihil urbis ejus corruptius moribus, nec ad irritandas illiciendásque immodicas voluptates instructius. Libero conjugésque cum hospitibus stupro coire, modò pretium flagitii detur, parentes maritique patiuntur. Convivales ludi totâ* Perside *Regibus Purpuratísque cordi sunt*: Babylonii *maximè in vinum, & quæ ebrietatem sequuntur, effusi sunt. Fœminarum convivia ineuntium in principio modestus est habitus; dein summa quæque amicula exuunt, paulatímque pudorem prophanant: ad ultimum, honos auribus sit, ima corporum velamenta projiciunt. Nec meretricum hoc dedecus est, sed matronarum virginúmque, apud quas comitas habetur vulgati corporis vilitas.* (Q. CURTIUS lib. V. cap. 1.). Hæc effræna mulierum licentia, cui nomen comitatis prætendebatur, à *Babyloniorum* Religione confirmabatur. Solebant enim ejus Regionis fœminæ semel in vitâ, sese hospitibus morem gesturas sistere in VENERIS Templo, quod appellabant *Succoth Benoth*, Templum fœminarum: cùm autem illud ingressa erat aliqua mulier, ei egredi nefas erat, donec aliquis hospes in ejus gremium pecuniam projiceret; illámque ad res venereas secum traheret; &, quoniam in sacros usus impendenda erat hæc stips, mulier eam, quantumvis parvam, recipere, atque hospitem sequi debebat.

De Imperiis Babyloniorum & Medorum.

Persæ, à *Medis* devicti circa medium SEDECIÆ Regnum, iis servierunt usque ad peractum DARII *Medi* Regnum: & CYRUS, qui erat è regio *Persarum* sanguine, potest fuisse *Persidis Satrapes*, & sub DARIO aliquot agminibus imperitavisse; sed nondum Rex erat summo cum imperio & ab omni dominatione liber; cùm autem *Babylonem* cepisset, & DARIUS è *Babylone* in *Mediam* reversus esset, victorem exercitum sibi addictissimum habens, à DARIO descivit, & unà *Persæ* eo Duce: (*e*) rebellionem suaserat HARPAGUS *Medus*, à XENOPHONTE vocatus ARTAGERSES & ARTABAZUS, qui CYRO in devincendo CROESO & *Asiâ Minore* subigendâ fuerat auxilio, atque à DARIO contumeliam acceperat. HARPAGUS iste, cùm exercitu in CYRUM à DARIO missus fuit; sed, dum magis prælium ardebat cum, copiarum parte ad CYRUM perfugit. Novum exercitum collegit DARIUS, & anno proximo hi duo exer-

(*e*) Suidas in 'Αρ[illegible]αγος· Herodot. l. 1. c. 123., &c.

CAP. IV. exercitus iterum conflixerunt: postremum hunc prælium *Pasargadis* in *Perside* depugnatum fuisse tradit (*d*) STRABO; DARIUS victus fuit & captus à CYRO; quâ victoriâ ad *Persas* Imperium fuit translatum. Ultimus hic *Persarum* Rex à XENOPHONTE quidem CYAXARES, ab HERODOTO verò ASTYAGES pater MANDANIS nuncupatur: sed jam hi Reges erant mortui, atque à DANIELE discimus huic ultimo Regi nomen reipsâ fuisse DARIO, & ab HERODOTO (*e*) ultimum Regem â CYRO superatum fuisse, ut narravimus: *Darici* autem ab ultimo Rege cusi, illum vocatum fuisse DARIUM testantur.

Hæc victoria in DARIUM relata fuit circiter duos annos post *Babylonem* expugnatam; nam, NABONNEDUS, postremus *Chaldæorum* Rex, à JOSEPHO dictus NABOANDELUS & BALTHASSARUS, Regno cessit anno NABONASSARI decimo supra ducentesimum, novem annis ante CYRI mortem, juxta Canonem; atque, postquam Imperium à *Medis* ad *Persas* devolutum fuit, septem dumtaxat annos CYRUS Regno potitus est, secundùm (*f*) XENOPHONTEM; &, cùm quotannis septem hibernos menses *Babylone*, tres vernos *Susæ* & duos æstivos *Ecbatanæ* degeret, septimò venit in *Persidem*, & ibi diem supremum obiit vere, ac *Pasargadis* sepultus fuit. Juxta Canonem & communem omnium Chronologorum consensum, mortuus est anno NABONASSARI ducentesimo decimo nono: igitur ducentesimo & duodecimo DARIUM devicit, duobus & septuaginta annis post *Ninivis* excidium; eum primò superavit anno pariter NABONASSARI undecimo supra ducentesimum; atque vel eodem anno, vel superiore ad finem vergente, ab eo descivit, & *Persarum* Rex evasit. Interiit, teste HERODOTO, septuagesimum ætatis annum agens; quapropter natus erat anno NABONASSARI centesimo quadragesimo nono; ejus mater MANDANE fuit soror tum CYAXARIS, qui tunc juvenis erat, tum AMYITES conjugis NABUCHODONOSORI; & pater CAMBYSES è vetere regiâ *Persarum* familiâ.

CHRO-

(*d*) Strabo l. 15. p 720.
(*e*) Herodot. l. 1. c. 127. &c.
(*f*) Cyropæd. l. 8. p. 233.

CHRONOLOGIA *VETERUM REGNORUM* EMENDATA.

CAPUT V.

DESCRIPTIO TEMPLI SALOMONIS.

CUm SALOMONIS Templum * à *Babyloniis* destructum fuerit; fortasse non extra rem erit hujus ædificii descriptionem hic afferre. Vide Tabul. I. & II.

Hoc (*a*) Templum ad Solis ortum spectabat, & situm erat in areâ quadratâ (ABCD), quæ dicebatur *Locus Separatus*. TAB. I.

Ante illud erat (*b*) *Altare* (G) in centro alterius areæ quadratæ, (AFEB), quæ vocabatur *Atrium Interius*, seu *Atrium Sacerdotum*: hæ duæ quadratæ areæ, quoniam non nisi columellis marmoreis (AB) separatæ erant, conficiebant unam aream longam, ab Occasu ad Ortum, ducentis cubitis, & centum latam. Ad Occidentem muro circumclusa erat; & ad alia latera (*c*) pavimento lato quinquaginta cubitis, cui insistebant ædes Sacerdotibus destinatæ, sub

* Litteras, quæ ad Tabulas referuntur, & quæ desunt in Anglo exemplari, addendas duxi, doctum Interpretem Gallum imitatus, ut hæc descriptio faciliùs intelligeretur.

(*a*) Ezech. XLI. 13. 14.
(*b*) Ezech. XL. 47.
(*c*) Ezech. XL. 29. 33. 36.

CAP. V. ſub quas erant porticus aut clauſtra; & pavimentum circumcludebant interiùs columellæ marmoreæ ante clauſtra poſitæ: ex quibus omnibus exſurgebat area (HILK) ducentorum quinquaginta cubitorum longitudine ab Occaſu in Ortu, & ducentorum latitudine, cui circumdata erat area exterior (MPON), quæ dicebatur etiam *Magnum Atrium*, aut *Atrium Populi* (*d*), quaquaverſum patens centum cubitis; nam, duo fuerunt Atria à SALOMONE condita; quorum interius, quatuor, circiter, cubitis ſuper exterius eminebat; hoc autem ad Occidentem (QR) claudebat murus, & ad Auſtrum, Ortum, & Boream, (*e*) pavimentum quinquaginta cubitis latum, cui impoſitæ erant ædes Populi. Hæc omnia (*f*) *Sanctuarium* conſtituebant, conficiebántque quadratam aream (QTSR) longitudine quingentorum cubitorum, & totidem latitudine; quam complectebatur Xyſtus dictus *Mons Domûs* (VZYX), latus quinquaginta cubitis, & circumcluſus muro ſex cubitorum craſſitudine, totidem altitudine, & ſexcentorum longitudine in ſingula latera; cubitus * autem æquiparabat pollices pedis *Anglici* viginti & unum cum dimidio, ſeu ferè viginti duos; erat enim cubitus ſacer *Judæorum*, qui palmum æquabat, aut ſuæ longitudinis ſextante cubitum communem ſuperabat.

Omnium centrum occupabat *Altare* (G); & ædes utriuſque (*g*) Atrii è medii *Altaris* conſpectu perforatæ erant ad Orientem,
TAB. III. Meridiem, & Septentrionem portis (*h*) à tecto unius ædis ad tectum alius latitudine viginti quinque cubitorum, & longitudine quadraginta (*min*, *bgh*), cum veſtibulis (TRQ, *trq*) decem cubitorum ſpectantibus *Altaris Atrium* verſùs, unde tota portarum longitudo fit quinquaginta cubitorum ſecundùm pavimenti longitudinem. Singulæ portæ habebant duas fores (C*c*, P*p*) ad ſingulas Portæ extremitates, quæ fores in latum patebant decem cubitis & viginti in altum; cum poſtibus & liminibus (PO*po*, DC*dc*,) ſex cubitorum; inter utramque portam erat area octo & viginti cubitorum

(*d*) Ezech. XL. 19. 23. 27. II. Reg. XXI. 5. II. Chron. IV. 9.
(*e*) Ezech. XL. 15 17. 21. I. Chron. XXVIII. 12.
(*f*) Ezech XL. 5; & XLII. 20., & XLV. 2., &c.
(*g*) II. Reg. XXI. 5.
(*h*) Ezech. XL
* Vide infra Opuſculum XXVI.

rum longitudine (ME, *em*) & tredecim hiatu: huic areæ tres erant Anterides quadratæ hinc & tres inde (ML, IH, FE, *ml*, *ib*, *fe*) singulæ quaquaversum sex cubitorum, & viginti altæ, & inter illas fornices (LI, HF, *li*, *bf*) quinque cubitorum; his anteridibus & fornicibus implebatur intervallum duodetriginta cubitorum, quo duo limina distabant; earúmque latitudo (KI, GF, *ki*, *fg*) addita tredecim cubitis conficit quinque & viginti cubitos, totam portarum latitudinem. Anterides illæ excavatæ erant in thalamos cum angustis fenestris in Janitorum unum, ad quos ascendebatur uno gradu latitudine unius cubiti; muri pariter (NM, *mn*) vestibulorum, sex cubitorum crassitiem habentes, erant in varios usus excavati. Orientalem *Atrii Populi* portam, (g) vocatam *Regis Portam*, (*i*) custodiebant Janitores seni, quaterni Meridionalem (h); atque totidem Septemtrionalem (h): Meridionalis & Septemtrionalis Portæ (*k*) Populo ingredienti & egredienti patebant; Orientalis autem soli Regi (*l*), qui ibi Sacrificia comedebat. Præterea, quatuor portis aut hostiis pertusus erat Occidentalis murus (hb) *Montis Domûs*: ex his (*m*) ea, quæ magis ad Aquilonem inclinabat, (c) dicta *Shallecheth*, aut *Porta Aggeris*, ad Regiam ducebat; vallis enim, quæ inter Templum & Regiam interjacebat, aggere completa fuerat; proxima (d), nuncupata *Parbar*, ducebat ad suburbium *Millo*; tertia autem (e) & quarta, (f), nomine *Assupim*, ducebant altera quidem ad *Millo*, altera verò *Jerosolymam*; ab hisce portis in Vallem, & à Valle in Civitatem gradibus descendebatur, atque ascendebatur. Portæ *Shallecheth* aderant quatuor Janitores, tribúsque aliis sex, bini videlicet singulis: & ea Janitorum domus, quibus demandata erat provincia portæ Septemtrionalis *Atrii Populi*, custodiendas pariter habebat portas *Shallecheth* & *Parbar*: domui autem Janitorum, quorum curæ commissa erat porta Meridionalis *Atrii Populi*, aliarum duarum portarum, quæ *Asuppim* dicebantur, custodia incumbebat.

Descriptio Templi Salomonis.

Gg 2 Hisce

(*i*) I Chron. XXVI. 17.
(*k*) Ezech. XLVI. 8. 9.
(*l*) Ezech. XLIV. 2. 3:
(*m*) I. Chron. XXVI. 15. 16. 17. 18.

CAP. V. Hisce quatuor Occidentalibus portis aditus patebat in *montem Domûs*, & ex (n) *Monte Domûs* ad *Atrii Populi* portas septem gradibus (*bgh*) ascendebatur, octo (*min*) autem ex *Atrio Populi* ad *Atrium Sacerdotum*; & fornices, (*LI, HF, li, bf,*) quibus perforata erant utriusque Atrii latera, ducebant in Peristylia, (o) duplici ædificio supposita, & constituta tribus columnarum (*xx*) marmorearum ordinibus, quæ innitebantur meditullio Anteridum (*ml, ib, fg,*) & hinc in pavimentum ad Atriorum angulos usque, porrigebantur: columnarum medium ordinem constituentium axes, ab axibus columnarum duos reliquos ordines hinc inde constituentium, undecim cubitis distabant; & ædificium portarum lateribus junctum erat: ima columnarum diameter erat trium cubitorum, & earum bases quatuor cubitorum cum dimidio, quaquaversum. Portæ & ædificia amborum Atriorum similia erant & (p) ad eorum frontem: at peristylia omnium ædificiorum, & omnium Portarum porticus aut vestibula ad *Altare* spectabant. Posteriores columnarum ordines in peristyliis adhærebant marmoreis parietibus, qui peristylia circumcludebant, & ædificia sustinebant: hæc ædificia erant tres contignationes peristyliis imposita, & quarum (q) quælibet innitebatur uno trabium aut columnarum cedrinarum ordine, quæ medio marmorearum columnarum ordini insistebant: ædificia hinc inde à singulis *Atrii Populi* portis, erant cubitorum centum octoginta septem cum dimidio, longitudine, distincta in quinque cellas in unoquoque tabulato unam post aliam à portis ad angulos Atrii dispositas: itaque (r) singula tabulata omnino triginta cellas aut cœnacula, in quibus populus sacrificia comedebat, complectebantur, sive omnino erant exhedræ triginta, quarum quæque tres cellas, inferiorem, mediam, & superiorem continebat: singulis exhedris erat longitudo cubitorum triginta septem cum dimidio, & fulcimento erant quatuor columnæ pro quoque ordine, quarum bases quadratæ quatuor cubitos cum dimidio in longum extendebantur; & columnarum bases inter

(TAB. III. beside lines 2–3; TAB. I. beside "tyliis impofita"; TAB. III. beside "rum triginta")

(n) Ezech. XL. 22. 26. 31. 34. 37.
(o) I. Reg VI. 36., & VIII. 12. Ezech. XL. 17. 18.
(p) Ezech. XL. 19. 31. 34. 37.
(q) I. Reg. VI. 36., & VII. 12.
(r) Ezech. XL. 17.

inter se distabant intervallo cubitorum sex & dimidii, axes autem cubitorum undecim; ubi verò duæ erant exhedræ continuæ, continuæ pariter erant columnarum bases, neque inter axes majus quàm quatuor cubitorum & pollicum sex spatium intercipiebatur: &, fortasse, quò firmius esset ædificium, intervallum illud, quod duos columnarum axes separabat, impletum erat parastatâ *(z)*, ita ut utrinque media columna extaret. Ad horum ædificiorum extremitates, quatuor *Atrii Populi* angulos *(s)* occupabant quatuor Atriola, quorum exteriora quæque latera, in quadrum habebant quinquaginta cubitos, interiora verò quadraginta, & continebant scalas ædificiorum, culinásque ad panem & victimas populo coquendas; culinis autem erat triginta cubitorum longitudo, & scalis decem. Ædificia, quæ hinc inde ab *Atrii Sacerdotum* portis erant, pariter triginta septem cubitos & pollices sex in longum habebant, & singula continebant in quâque contignatione magnum unum cœnaculum, in angustiores cellas dispertitum ad usum majorum Templi Ministrorum, & Principum Sacerdotum. In angulis, qui ab Oriente ad Meridiem & ad Septemtrionem inclinabant, ad ædificiorum extremitates, erant pariter popinæ & scalæ (K K) majoribus Ministris destinatæ, &, fortè, cellæ, quibus ligna super *Altare* comburenda servarentur.

Descriptio Templi Salomonis.

TAB. II.

Ad *(t)* Orientalem *Atrii Populi* portam (g) sedebant Judices, nempe, tres & viginti Seniores. Orientalis porta (l) *Atrii Sacerdotum* unà cum ædificiis (o p) utrinque sitis, summo Sacerdoti inserviebat, ejus delegato *Sagan*, & *Sanhedrim* aut supremæ Curiæ, quæ septuaginta Senioribus constabat. Ædificium aut exhedra, spectans ad Orientale Meridionalis portæ latus, (q), destinatum erat Sacerdotibus præpositis curæ *Sanctuarii* & ærariorum; nempe, primò, duo *Catholikim*, qui erant principes ærario præfecti, atque Summo Sacerdoti à secretis, & debebant examinare, conficere, & præparare cunctas expensi rationes, quas summus Sacerdos, nomine & sigillo apposito, confirmare debebat; deinde septem *Amarcholim*, quibus custodiendæ credebantur claves septem ferarum,

TAB. I.

(s) Ezech. XLVI 21. 22.
(t) Ezech. XL. 45.

CAP. V. rum, quibus singulæ Sanctuarii portæ erant instructæ, æquè ac claves ærariorum, & omnia ad *Sanctuarium* pertinentia observare, dirigere, curare debebant; tandem tres *Gisbarim*, vel plures, qui fungebantur munere secundariorum ærariis præfectorum, aut coactorum, & servabant Sacra Vasa, & argentum Publicum, atque cogebant & impendebant pecuniam usui Templi destinatam, & ejus rationes reddebant. Omnes hi simul cum Summo Sacerdote componebant supremum concilium pro iis, quæ ad Templum spectabant.

Victimæ (*v*) cædebantur ad Septemtrionale *Altaris* latus; & excoriabantur ac in frusta secabantur, & sale condiebantur in Templi portâ (n) pariter septemtrionali; & idcirco ædificium aut exhedra (r) ad Orientem hujus portæ erat illorum Sacerdotum, quibus *Altari*, & quotidiani cultûs cura demandata erat: hi Ministri erant; Ille qui à Populo pecuniam recipiebat, quâ res ad Sacrificia necessariæ emerentur, & ad id schedulas dabat; Ille, qui visis schedulis, vinum, farinam, & oleum empta tradebat; Ille, qui preærat sortibus, quibus quisque è Sacerdotibus *Altari* ministrantibus certum officium habebat; Ille qui ad Schedularum conspectum, turtures & columbas emptas tradebat; Ille, qui erga Sacerdotes ministrantes Medici vice fungebatur; Ille cui aquarum cura commissa erat; Ille, qui temporibus præpositus erat, & præconis partes implebat Sacerdotes & Levitas ad officium vocans; Ille, qui mane portas aperiebat, quò cultus inchoaretur, & qui, eo finito, vespere claudebat; & propterea claves ab *Amarcholim* accipiebat, &, munere suo functus, illi reddebat; Ille, qui vigiles invisebat; Ille, qui Cymbalo Levitas, ut canerent, ad eorum stationes appellabat; Ille, qui Hymnos canendos præfiniebat & Cantoribus modum præibat; & Ille, cui panum Propositionis cura commissa erat: aderant præterea Ministri curantes thymiamata, Velum, & Sacerdotum vestiaria.

Exhedræ (t, s), quæ à portâ Meridionali & à Septemtrionali ad Occasum vergebant, inserviebant Principibus quatuor & viginti ordinum Sacerdotum, nempe singulæ duodecim Principibus; TAB. I. hinc

(*v*) Ezech XL. 39. 41. 42. 46.

hinc inde à *Loco Separato* (*x*) ædificia ſine Periſtyliis pavimento ſuperſtructa erant, ubi viginti quatuor ordines Sacerdotum Sacrificia comederent, & veſtes ac ſanctiores res reponerent: unumquodque pavimentum (RRRT) erat centum cubitorum longitudine, & quinquaginta latitudine, & hinc inde habebat ædificia viginti cubitis longa, diſtincta ambulacro (S) decem cubitis lato: ædes, quæ *Locum Separatum* pertingebant (RR), centum cubitis in longum patebant; quæ verò *Atrio Populi* proximæ erant, (RT) dumtaxat quinquaginta (R), quandoquidem quinquaginta reliquos (T) (*y*) ad Occaſum ſpectantes ſcalæ & culinæ occupabant: his ædibus (*z*) erant tres contignationes, quarum media contractior erat quàm ima, & ſumma adhuc contractior quàm media, quò periſtyliis locus ſupereſſet; erant enim ad contignationum frontem periſtylia, ubi erant conclavia, quibus res ſacræ, & Sacerdotum veſtes aſſervabantur; & hæc periſtylia in ambulacrum, quod extendebatur inter ædificia, reſpiciebant. Deſcriptio Templi Salomonis.

A *Sacerdotum Atrio* ad Templi veſtibulum (M) decem gradibus aſcendebatur: & Domus (*a*) Templi (NO) viginti cubitos in latum, & ſexaginta in longum patebat; ſeu triginta in latum, & ſeptuaginta in longum, ſi muros complectaris; vel ſeptuaginta in latum, & nonaginta in longum, adjectis ærariis (PPPP), quæ viginti cubitis lata, tria Domûs latera circumcludebant; & totum Templum cum Veſtibulo (M) longum (*b*) erat centum cubitis.

Æraria è cedro conſtabant inter murum Templi, & murum alium: in duos (*c*) ordines diſtributa erant, & tres habebant contignationes, & portæ oppoſitæ ſitæ erant in meſaulâ, quæ inter ordines illos porrigebatur, & quinque cubitos latitudine in tabulatis ſingulis occupabant; itaque latitudo cellarum, hinc inde à meſaulâ ſitarum, erat decem cubitorum, adjectâ craſſitie muri, cui incumbebant; & tota cellarum, meſaulæ, & utriuſque muri ſimul

(*x*) Ezech. XLII. 1. 2. 3. 4. 6. 8. 13. 14.
(*y*) Ezech. XLVI. 19. 20.
(*z*) Ezech. XLII. 5. 6.
(*a*) I. Reg. VI. 2., & Ezech. XLI. 2. 4. 12. 13. 14.
(*b*) I Reg. VI. 3., & Ezech. XLI. 13.
(*c*) Ezech. XLI. 6. 11.

CAP. V. simul latitudo erat viginti quinque cubitorum : cellæ tabulati imi (*d*) latæ erant quinque cubitos ; medii, sex ; superioris septem ; etenim in quoque tabulato crassities muri Templum concludentis uno cubito diminuta erat, ubi tigna erant posita. EZECHIEL describit cellas cubito uno angustiores, & murum tanto crassiorem, quàm in SALOMONIS Templo : quævis contignatio in triginta (*e*) cellas distributa erat, earum numerus omnino ad nonaginta ascendebat, & illarum in singulis tabulatis altitudo erat quinque cubitorum. Vestibulum (M) Templi (*f*) centum & viginti cubitorum altitudine erat, atque ejus longitudo à Meridie ad Septemtrionem æquabat Domûs latitudinem : Domus habebat trium contignationum altitudinem, unde conficitur altitudo *Loci Sacri* ter triginta cubitorum, & altitudo *Loci Sanctioris* ter viginti ; cellæ superiores erant loca ærarii ; ad medias cellas (*g*) ascendebatur per scalas cochlides (Q), quæ erant in meridionali Domûs latere ; & eodem pacto è mediis in superiores.

Paulò postquam Templum conditum fuit, *Judæi* (*h*) illud *Atrio novo* ad Orientale *Atrii Sacerdotum* latus ante *Regis Portam* auxerunt, & ibi tectum (*i*) *Sabbathi* condiderunt : hoc Atrium EZECHIEL dimensus non est, sed ejus dimensiones obtineri possunt ex mensuris *Atrii Fœminarum*, quod in secundo Templo ad hujus exemplum fuit ædificatum : etenim, cùm primum Templum à NABUCHODONOSORO destructum fuisset, aliud ZOROBABEL, jubente CYRO, & DARIO construxit super eandem aream, præter Atrium exterius, quod *Gentibus* apertum reliquit : & hoc Templum (*k*) erat sexaginta cubitos longum, & sexaginta latum duarum tantummodo contignationum altitudinem habebat, & ab uno cellarum ærarii vicem præstantium ordine circumdatum erat : hinc inde à *Sacerdotum Atrio* dupli-

(*d*) I Reg. VI. 6.
(*e*) Ezech. XLI. 6.
(*f*) II. Chron. III. 4.
(*g*) I. Reg. VI. 8.
(*h*) II. Chron. XX. 5.
(*i*) II. Reg. XVI. 18.
(*k*) Esdra VI. 3. 4.

duplicibus ædibus in Sacerdotum usum erat instructum, quæ tribus marmorearum columnarum ordinibus imam contignationem constituentibus, insistebant; & superiores contignationes uno cedrinarum trabium aut columnarum ordine præditæ erant; & peristylium imi tabulati ad *Atrium Sacerdotum* respiciebat: *Locus* autem *separatus*, atque *Sacerdotum Atrium* cum ædibus ad Aquilonem & Austrum, & *Atrium Fœminarum* ad Orientalem extremitatem, concludebant aream tercentorum cubitorum longitudine, latitudine verò ducentorum; & omnium centrum occupabat *Altare*. *Atrium Fœminarum* sic dicebatur eò quòd fas erat fœminis illud ingredi æquè ac viris; fœminis erant porticulæ; viri autem Deum adorabant humi inferiùs: hanc formam habuit secundum Templum, quousque Regnum obtinuerunt *Persæ*, sed deinde nonnullas mutationes, præsertim HERODIS temporibus, passum est. Descriptio Templi Salomonis.

Quoniam hæc Templi descriptio præcipuè desumpta est è Visione, quæ circa illud EZECHIELI ostensa fuit; & quoniam vetus *Hebraïcum* exemplum, quod *Septuaginta Interpretes* secuti sunt, nonnullas habet lectiones diversas ab illis, quæ continentur in exemplo, quod recentioris *Hebraïci* textûs Editores sequuntur, subdam illam Visionis partem, quæ pertinet ad *Atrium exterius*, ut eam desumpsi ex hodierno *Hebraïco* exemplo, & ex Septuaginta versione simul collatis.

CAP. V.

EZECHIEL.

CAPITE XL.

VERSICULIS V,

&c.

TAB. I. *Ecce autem* * *murus ad exteriorem Domûs partem*, *eam circumclaudens*, ab illâ distans quinquaginta cubitis (a a b b): *&* *in viri manu calamus mensorius sex cubitorum longitudine*, *ex cubito & palmo*: *itaque mensus est latitudinem ædificii*, seu muri, *calamo uno*, *& altitudinem calamo uno. Deinde venit ad* TAB. III. *portam* Domûs, *quæ ad Solis ortum vergebat*, *& ascendit septem ejus gradus* (AB), *& metatus est limen portæ* (CD), *quod unius calami latitudine erat*, *&* Janitorum *cellulam* (EFG) *uno calamo longam atque uno calamo latam*; *& hiatum fornicatum inter cellulas* (FH) *quinque cubitis*; *& secundam cellulam* (HIK) *uno calamo longam atque uno calamo latam*; *& hiatum fornicatum* (IL) *quinque cubitis*; *ac tertiam cellulam* (LMN) *uno calamo longam atque uno calamo latam*: *& limen portæ propioris vestibulo portæ intrinsecùs* (OP) *uno calamo*; *atque dimensus est portæ vestibulum* (QR) *octo cubitis*; *& ejusdem postes aut antas* (STst) *duobus cubitis*; *& vestibulum portæ* (QR) *spectabat introrsum*, sive interius Atrium versûs, *& cellulæ* (EF, HI, LM, ef, hi, lm) *prospectabant* extrorsum seu *ad Orientem*; *tres hinc & tres inde* à portâ. *Erat una mensura tribus*, *& una mensura postibus hinc inde*; *& metatus est latitudinem hiatûs portæ* (Cc, sive Dd) *decem cubitis*; *& latitudinem portæ* intrinsecùs inter cellu-

* Litteræ, quæ ad Tabulas referuntur, in toto hoc EZECHIELIS loco ab ipso Auctore Newtono positæ sunt.

cellulas (Ee, aut Ff) *tredecim cubitis; & terminum, aut marginem aut gradum ante cellulas* (EM) *uno cubito hinc, & gradum* (em) *uno cubito inde; atque cellulæ* (EFG, HIK, LMN, efg, hik, lmn) *erant sex cubitis* latæ *hinc, & sex cubitis* latæ *inde: & mensus est* totam latitudinem *portæ, ab* exteriore *muro cellulæ unius ad* exteriorem *alterius cellulæ murum: latitudo* (Gg, seu Kk, seu Nn) *erat viginti quinque cubitorum* transversorum; *hiatus* (TH) *oppositus hiatui* (fh): *& metatus est antas* (EF, HI, & LM; ef, hi, &lm) *viginti cubitis* altas; *& antis erant portæ*, seu hiatus fornicati (FH, IL,fh, il,) circumcirca, *& ab* Orientali *portæ facie ad introitum* (Cc) *ad* Occidentalem *faciem vestibuli portæ interioris* (Tt) *erant quinquaginta cubiti: atque cellulæ habebant angustas fenestras, æquè ac vestibulum intra portam quaquaversum, & antæ; etiam fenestræ erant undequaque intrinsecùs & in singulis antis erant palmæ.* Descriptio Templi Salomonis.

Deinde introduxit me in Atrium exterius, & ecce ibi erant cellæ & pavimentum cum columnis superimpositis in Atrio quaquaversum, triginta cellæ, una post aliam, *super pavimentum, columnis innixæ*, decem cellæ in singulis lateribus, præter Occidentale: *& pavimentum terminabatur ad latera portarum inferiùs*, singulæ autem portæ habebant quinque cœnacula aut exhedras hinc inde. *Et mensus est latitudinem* Atrii exterioris, *ab anteriore fronte portæ inferioris ad anteriorem frontem Atrii interioris, centum cubitos ad Orientem.* TAB. I.

Postea deduxit me versùs Septemtrionem, & ibi erat porta, quæ ad Septemtrionem respiciebat, mensus est ejus longitudinem, & ejus latitudinem, & ejus cellulas, tres hinc & tres indè, & ejus antas, & ejus vestibulum, & erant juxta mensuras prioris portæ; ejus longitudo erat quinquaginta cubitorum, & ejus latitudo quinque & viginti: & ejus fenestræ, ac vestibulum, & palmæ erant *secundùm mensuras portæ ad Orientem prospectantis, & in eam ascendit septem gradibus: & vestibulum erat ante eam*, hoc est, interius. *Et ibi erat porta interioris Atrii è conspectu* hujus *portæ Septemtrionalis, ut* in portis *Orientem versùs: & metatus est à portâ ad portam centum cubitos.*

EXPLICATIO

TABULÆ PRIMÆ.

DESCRIPTIO TEMPLI SALOMONIS.

ABCD. *Locus Separatus*, in quo erat Templum.

ABEF. *Atrium Sacerdotum.*

G. *Altare.*

DHLKICD. *Pavimentum* circumcludens ad tria latera memoratum *Atrium* (ABEF), & cui superstructæ erant ædes in usum *Sacerdotum*, cum peristyliis suppositis.

MNOP. *Atrium Populi.*

MQTSRN. *Pavimentum* ad tria latera circumcludens *Atrium Populi*, & cui superstructæ erant ædes in usum *Populi*, cum peristyliis suppositis.

UXYZ. *Mons Domûs.*

aabb. Murus omnia complectens.

c. Porta *Shallecheth.*

d. Porta *Parbar.*

ef. Duæ portæ *Asuppim* vel *Assupim.*

g. Orientalis porta *Atrii Populi*, dicta *Regis porta.*

h, *h.* Septemtrionalis & Meridionalis portæ *Atrii* ejusdem.

i, *i*, *i*, *i.* *Cellæ* super peristylia *Atrii Populi*, ubi Populus res oblatas comedebat: triginta *cellæ* erant in singulis contignationibus.

k, *k*, *k*, *k.* Quatuor *Atriola*, in quibus erant *Scalæ* & *culinæ* in usum Populi.

l. Porta

l. Porta *Orientalis Atrii Sacerdotum*, ſuper quam erat *Sanhedrim* ſedes.

m. Porta *Meridionalis* ejuſdem *Atrii Sacerdotum.*

n. Porta *Septemtrionalis* ejuſdem *Atrii*, ubi victimæ jugulabantur.

o, *p*, *q*, *r*, *ſ*, *t*. *Ædes* ſuper periſtylia in uſum *Sacerdotum*; videlicet, ſex vaſta cœnacula (ſubdiviſa) in ſingulis contignationibus, quorum *o* & *p*. ſerviebant *Summo Sacerdoti* atque *Sagan*; at *q* cuſtodibus *Sanctuarii* & *ærarii*; ſed *r* inſpectoribus *Altaris* & *Sacrificii*; denique *s* & *t* principibus viginti quatuor ordinum *Sacerdotum.*

v, *u*. Duo *Atriola*, in quibus erant ſcalæ & culinæ in uſum *Sacerdotum.*

x. *Domus* vel *Templum*, quod (unà cum *ærariis* *y*, & *ædes* *z* *z*, hinc inde à *Loco Separato*) ſingulatim in ſecunda Tabulâ deſcribitur.

EXPLICATIO

TABULÆ SECUNDÆ.

DESCRIPTIO

Atrii interioris & ædium in usum Sacerdotum.

ABCD. *Locus Separatus.*

ABEF. *Atrium interius*, aut *Atrium Sacerdotum*, divisum *à Loco Separato* & à *Pavimento* ordine columellarum marmorearum.

G. *Altare.*

H, H, H. *Orientalis, meridionalis*, & *septemtrionalis Portæ Atrii Sacerdotum.*

I, I, I, I, I, I, *Peristylia*, quibus innixæ erant *Sacerdotum* ædes.

K, K. Duo *Atriola*, in quibus erant scalæ & culinæ in usum *Sacerdotum.*

L. Decem *gradus* vestibuli Templi.

M. *Vestibulum* Templi.

N. *Locus Sanctus.*

O. Locus Sanctior.

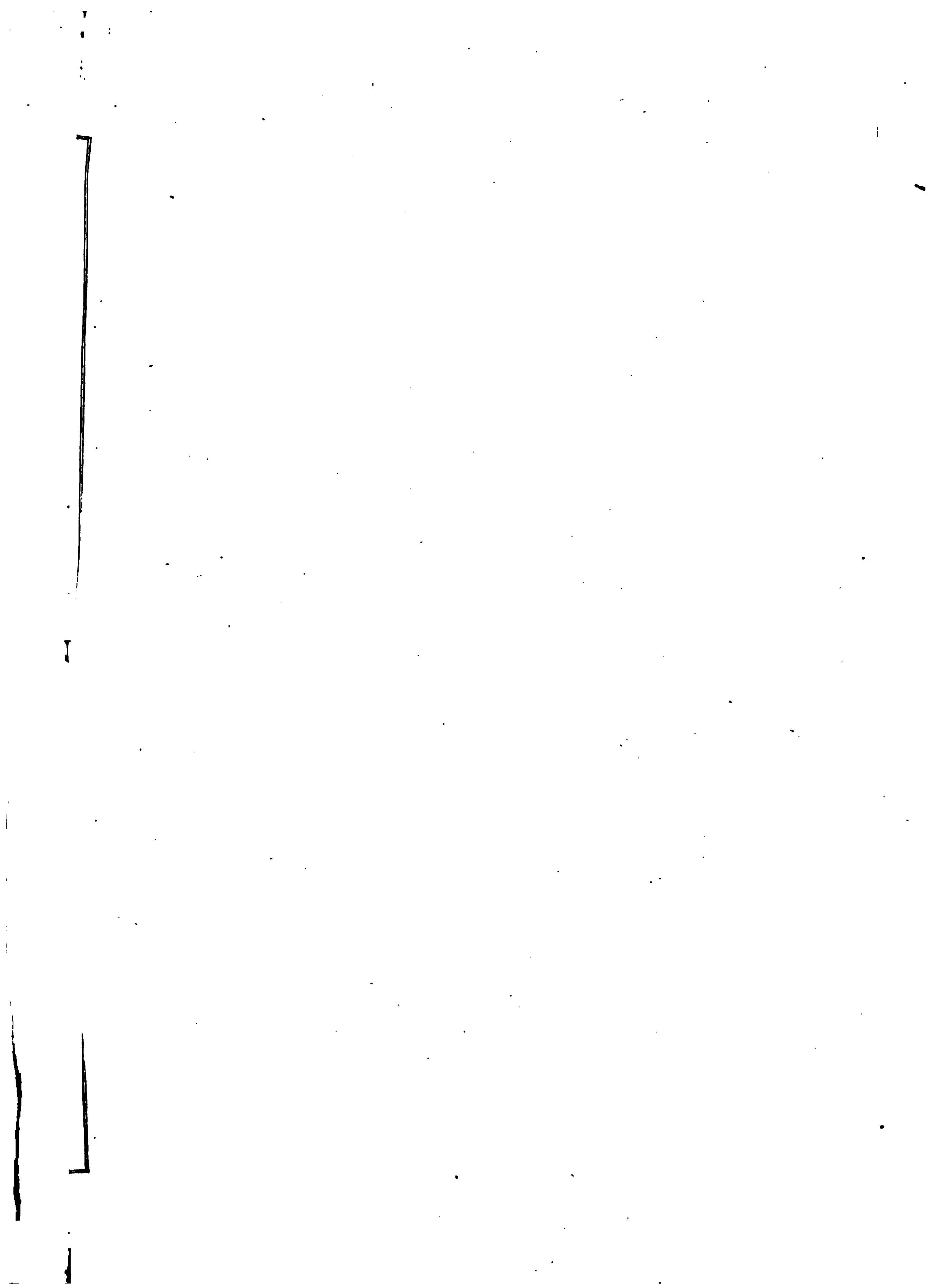
PPPP. Triginta *cellæ* ærarium constituentes, in duos ordines distributæ, aditum habentes in mesaulâ, ostium contra ostium, & circumclaudentes ad tria latera Locum Sanctum & Sanctiorem.

Q. *Scalæ* ducentes ad medias cellas.

RRR. &c. *Ædes* in usum vigintiquatuor ordinum Sacerdotum, super Pavimentum, hinc inde à *Loco Separato*, tribus contignationibus præditæ, sine peristyliis, & quarum superiores contignationes erant inferioribus angustiores, quo locus esset peristyliis ante eas. Singulæ contignationes habebant viginti quatuor cellas, quæ aditum habebant in *mesaulam* S, S.

T, T. Duo Atriola, in quibus erant culinæ pro Sacerdotibus viginti quatuor ordinum.

EXPLI-

EXPLICATIO

TABULÆ TERTIÆ.

PECULIARIS DESCRIPTIO

unius è portis Atrii Populi, *cum parte Peristylii adjacentis.*

u w. Interior *margo* Pavimenti circumplectens tria latera *Atrii Populi.*

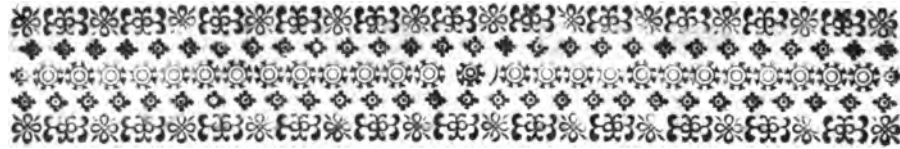
x, *x*, &c. *Columnæ* peristylii sustinentis ædes *Atrii Populi.*

y, *y*, &c. *Duplices Columnæ* ubi duæ exhedræ jungebantur, & quarum interstitia *z*, *z* in fronte implebat parastata marmorea.

Notandum.

Superiores litteræ, quæ in Tabulâ leguntur, referuntur ad descriptionem, quæ est pag. 242. 243.

CHRO-

CHRONOLOGIA *VETERUM REGNORUM* EMENDATA.

CAPUT VI.

De Persarum Imperio.

CYRUS, qui ad *Persas* Imperium transtulerat, & Regno septem annos potitus fuerat, successorem habuit filium CAMBYSEM; apud hunc fuit rerum summa septem annos & menses quinque, atque is tribus ultimis sui Principatûs annis *Ægyptum* sibi subjecit: in hujus locum suffectus est MARDUS aut SMERDIS *Magus*, qui se SMERDIM CAMBYSIS fratrem simulavit.

Septem menses imperavit hic SMERDIS; sed octavo agnitus fuit, & unà cum ingenti *Magorum* numero interfectus; *Magos* autem *Persæ* Sacerdotes suos vocabant; & in facti memoriam quotannis diem celebrabant, quem *Magi-Cidium* (sit verbo venia) dicebant. Deinde paucos dies rerum potiti sunt MARAPHUS & ARTAPHERNES, & post hunc DARIUS filius HYSPASPIS, ARSAMENE prognati ex ACHÆMENIS *Persæ* gente: DARIUM hunc equi sui hinnitus Regem fecit; ei nomen

nomen fuit OCHO (*a*) antequam ad Regnum perveniret. Videtur hac occaſione *Magorum* inſtituta reformaviſſe, creato illorum Magiſtro, vel *Archimago*, HYSTASPE patre; quandoquidem legimus apud PORPHYRIUM, (*b*) quòd Magi *erant genus hominum, quos tantâ* Perſæ *veneratione proſequebantur, ut* DARIUS *filius* HYSTASPIS *monumento patris*, inter cetera, *eum fuiſſe* Magorum *Magiſtrum inſcripſerit.* In hac *Magorum* reformatione HYSTASPI ſe ZOROASTRES adjutorem præbuit: ſic AGATHIAS, *nunc* Perſæ *ſtultè dicunt* ZOROASTREM *ſub* HYSTASPE *vixiſſe*: atque APULEIUS, PYTHAGORAM, *aiunt*, inter captivos CAMBYSÆ *Regis* (ex *Ægypto Babylonem* abductos) *doctores habuiſſe* Perſarum Magos, *& præcipuè* ZOROASTREM *omnis divini arcani antiſtitem.* ZOROASTRES, quoniam *Babylone* verſatus eſt, videtur ſcientiam ſuam à *Chaldæis* mutuatus; nam, Aſtronomiam callebat, & *Chaldaico* anno utebatur: ait enim Q. CURTIUS, (*c*) Magi *proximi patrium carmen canebant*: Magos *tercenti & ſexaginta quinque juvenes ſequebantur, puniceis amiculis velati, diebus totius anni pares numero*: & AMMIANUS, *Scientiæ multa ex* Chaldæorum *arcanis* Bactrianus *addidit* ZOROASTRES. Cùm pluribus in locis verſatus fuerit, habitus eſt *Chaldæus, Aſſyrius, Medus, Perſa, Bactrianus.* SUIDAS eum vocat (*d*) *Medo-Perſam*, & aſſerit, quòd *fuit Aſtronomorum peritiſſimus, & primus auctor nominis* Magorum *apud eos uſurpati.* A *Chaldæis* proculdubio ſcientiam Aſtronomiæ accepit, ſed HYSTASPES *Indiam* petivit ut à *Gymnoſophiſtis* erudiretur: & ambo, doctrinam & auctoritatem in unum jungentes, novam Sacerdotum aut *Magorum* ſectam inſtituerunt, quos docuerunt eos Religionis & Philoſophiæ ritus & ea myſteria, quæ in Imperii Religionem & Philoſophiam introducenda cenſuerunt; quæ doctrina ab his ad alios manavit, donec è parvo numero in ingentem multitudinem excre-

De Imperio Perſarum.

(*a*) Valer. Max. l. c. 9. 2.
(*b*) Porphyr de Abſtinentiâ l. 4.
(*c*) Q. Curt. l. III. c. 3.
(*d*) Suidas in Ζωροαςρης.

CAP. VI. excreverunt; etenim à SUIDA discimus, quòd ZOROASTRES *initium dedit* Magorum *nomini*; atque ab ELMACINO, quòd *hic* Persarum *Religionem*, *priùs in plures sectas divisam*, *reformavit*; & ab AGATHIA, quòd *ipse* Magorum *Religionem apud* Persas *introduxit*, *antiquis eorum sacris ritibus mutatis*, *atque pluribus opinionibus inlatis:* ab AMMIANO (*e*) autem, *Magiam esse divinorum incorruptissimum cultum*, *cujus scientiæ ex sæculis priscis multa ex* Chaldæorum *arcanis* Bactrianus *addidit* ZOROASTRES: *deinde* HYSTASPES *Rex prudentissimus* DARII *pater*; *qui*, *cùm superioris* Indiæ *secreta fidentiùs penetraret*, *ad nemorosam quandam venerat solitudinem*, *cujus tranquillis silentiis præcelsa* Brachmanorum *ingenia potiuntur*; *eorúmque monitu rationes mundani motûs & siderum*, *puróque Sacrorum ritus*, *quantùm colligere potuit*, *eruditus*, *ex his*, *quæ didicit*, *aliqua sensibus* Magorum *infudit*; *quæ illi cum disciplinis præsentiendi futura*, *per suam quisque progeniem*, *posteris ætatibus tradunt. Ex eo*, *per sæcula multa ad præsens*, *unâ eâdémque prosapiâ multitudo creata*, *Deorum cultibus dedicatur. Feruntque*, *si justum est credi*, *etiam ignem cœlitùs lapsum apud se sempiternis foculis custodiri*, *cujus portionem exiguam*, *ut faustam*, *præisse quondam* Asiaticis *Regibus dicunt: Hujus originis apud Veteres numerus erat exilis*, *ejúsque mysteriis* Persicæ *potestates in faciendis rebus divinis solemniter utebantur. Erátque piaculum aras adire*, *vel hostiam contrectare*, *antequam* Magus *conceptis precationibus libamenta diffunderet præcursoria. Verùm aucti paulatim*, *in amplitudinem gentis solidæ concesserunt & nomen : villásque inhabitantes nullâ murorum firmitudine communitas*, *& legibus uti permissi*, *Religionis respectu sunt honorati.* Itaque hoc Imperium principiò ex pluribus Nationibus concrevit, quarum singulæ eatenus propriâ Religione usæ sunt; tunc autem HYSTASPES & ZOROASTRES, colligentes quidquid optimum visum est, illud legibus sanciverunt, aliósque docuerunt, unde rursus ad alios propagatum est, donec eorum Discipuli in tantum numerum creverunt, ut Imperio universo Sacerdotes sufficere valerent; atque variis illis Religionibus, quæ hac-

(*e*) Ammian. l. 23. c. 6.

hactenus obtinuerant, instituta sua subrogaverunt, eodem ferè pacto, quo NUMA *Romanorum* Religionem excogitavit atque constituit: hæc autem Imperii *Persici* Religio constabat tum ex *Chaldæorum* institutis, in quibus ZOROASTRES erat versatissimus, tum ex veterum *Brachmanorum* placitis, qui, ut supponitur, vel nomen ipsum derivaverant ab *Abrahamanis*, aut ABRAHAMI filiis, quos nempe hic ex alterâ conjuge KETURA suscepit, & quos pater UNUM DEUM sine imaginibus colere docuit, & Orientem versùs misit; horum successoribus magistris usus est HYSTASPES. Iisdem fermè temporibus, quibus HYSTASPES & ZOROASTRES, vixit OSTANES & ipse *Magus* egregius. PLINIUS eum ponit sub DARIO HYSTASPIS, & SUIDAS eum facit ZOROASTRIS discipulum: is in *Græciam* cum XERXE venit, & videtur fuisse OTANES ille, de quo HERODOTUS, qui SMERDIS dolum detexit, & in eum conspiravit, quâ de causâ à Conjuratis honore prosecutus fuit, & à DARII dominatione immunis. De Imperio Persarum.

In sacris *Persicorum* rituum commentariis hæc verba leguntur ZOROASTRI tributa (*f*); Ὁ Θεός ἐστι κεφαλὴν ἔχων ἱέρακος· οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτος, ἄφθαρτος, ἀΐδιος, ἀγένητος, ἀμερής, ἀνομοιότατος, ἡνίοχος παντὸς καλοῦ, ἀδωροδόκητος, ἀγαθῶν ἀγαθώτατος, φρονίμων φρονιμώτατος· ἔστι δὲ καὶ πατὴρ εὐνομίας καὶ δικαιοσύνης, αὐτοδίδακτος, φυσικὸς, καὶ τέλειος καὶ σοφὸς, καὶ ἱεροῦ φυσικοῦ μόνος εὑρετής· *Deus est accipitris capite; hic est primus, incorruptibilis, æternus, ingenitus, sine partibus, omnibus aliis dissimillimus, moderator omnis boni, donis non capiendus, bonorum optimus, prudentium prudentissimus; legum, æquitatis, ac justitiæ parens, ipse sui doctor, physicus, & perfectus, & sapiens, & sacri physici unus inventor.* Eadem docuerat OSTANES in suo libro, qui inscriptus erat *Octateuchus*. Hic erat antiquus Deus *Magorum Persarum*, & eum colebant igne perpetuo, quem ad Sacrificiorum usum asservabant super Altare in centro areæ rotundæ fossâ circumdatæ, & sine Templo. Nullum tunc reddebant cultum neque mortuis

(*f*) Euseb. Præpar. Evang. l. 1. c. ultimo.

CAP. VI. neque imaginibus; at pauld pòst ab æterni, invisibilis Dei cultu declinaverunt ad venerationem Solis, ignis, & mortuorum, atque imaginum, ut jam *Ægyptii*, *Phœnicii*, & *Chaldæi* fecerant: & ex hisce superstitionibus ac divinationibus, quas se callere contendebant, accidit ut verba, *Magi* & *Magia* quæ significabant *Persarum* Sacerdotes & Religionem, malè sonarent.

DARIUS aut DARAB Regnum inivit vere, anno decimo sexto Imperii *Persarum*, & NABONASSARI ducentesimo vicesimo septimo; illud autem tenuit annos triginta sex, nemine Chronologorum dissentiente. Anno ejus Regni secundo, *Judæi* Templum condere cœperunt, quod anno sexto, juxta AGGÆI & ZACHARIÆ prophetias, perfecerunt. Is cum *Græcis Marathone* conflixit mense *Octobri*, anno NABONASSARI ducentesimo quinquagesimo octavo, decem annis ante *Salaminiam* pugnam, & obiit vertente quinto post *Marathonium* prælium anno, hieme ad finem vergente, aut vere ineunte, anno NABONASSARI ducentesimo sexagesimo tertio. Anni CAMBYSÆ & DARII determinantur tribus Eclipsibus lunaribus, de quibus meminit PTOLEMÆUS, ita ut nulla de iis possit esse controversia: & ex his Eclipsibus atque AGGÆI & ZACHARIÆ prophetiis collatis, manifestò patet annos DARII initium habuisse post vicesimum quartum diem undecimi *Judæorum* mensis, & ante vicesimum quintum mensis *Aprilis*; igitur aut *Martio* aut *Aprili*.

In DARII locum successit XERXES, ACHSCHIROSCH, ACHSWEROS, aut OXYARES, qui primos quinque Principatûs sui annos, & ampliùs, consumpsit, dum Expeditionem in *Græcos* adornat: hæc autem Expeditio accidit Ludorum Olympicorum tempore, initio primi anni Olympiadis septuagesimæ quintæ, CALLIA *Athenarum Archonte*; ut omnes Chronologi affirmant. Cùm XERXES maximam populi vim è *Susa* ad invadendam *Græciam* deduxisset, hinc factum est ut ÆSCHYLUS Poeta dixerit (g).

Tò

(g) Æschyl. Persæ. v. 763.

De Imperio Persarum.

Τὸ δ᾽ ἄςυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν·

Vacuam fecit cadentem Susam.

Hic exercitus *Hellespontum* transjicere cœpit ad finem vertente anno quarto quartæ & septuagesimæ Olympiadis, videlicet, mense *Junio*, anno NABONASSARI ducentesimo sexagesimo octavo; dum transit, mensis totus abiit, atque tribus mensibus pòst, autumno, decimosexto die mensis *Munychionis*, Lunâ plenâ, pugnata est pugna *Salaminia*, paulo post Lunarem Eclipsem, quæ, per computationes, accidisse die secundo Mensis *Octobris* apparet. Igitur primus XERXIS annus initium habuit vere, anno NABONASSARI ducentesimo sexagesimo tertio, ut supra; Regno, secundùm omnes Scriptores, potitus est annos ferè, viginti & unum, & ab ARTABANO, regiorum satellitum præfecto, fuit obtruncatus circa finem hiemis, anno NABONASSARI ducentesimo octogesimo quarto.

Septem menses imperavit ARTABANUS, &, cùm suspectus esse cœpisset de XERXIS cæde, ab ARTAXERXE *Longimano* XERXIS filio fuit interemptus.

Regnum inivit ARTAXERXES eâ dimidiâ anni parte, in quâ est autumnus, inter quartum & nonum *Judæorum* mensem, (Nehem. I. 1., & II. 1., & V. 14., & Esdra VII. 7. 8. 9.;) & ejus annus vicesimus incidit in quartum Olympiadis octogesimæ tertiæ, ut (*b*) ab AFRICANO discimus; quapropter ejus primus annus principium habuit intra mensem unum aut alterum ab autumnali Æquinoctio, anno NABONASSARI ducentesimo octogesimo quarto. Refert THUCYDIDES nuntium de illius morte *Athenas* pervenisse hieme, anno septimo belli *Peloponnesiaci*, hoc est, anno quarto Olympiadis octogesimæ octavæ; juxta Canonem, regnavit annum supra quadraginta; qui breve tempus, quo ejus prædecessor ARTABANUS imperavit, complectuntur;

 &

(*b*) Apud Hieron. in Daniel. VIII.

CAP. VI. & mortuus est circa medium hiemem, anno NABONASSARI tercentesimo vicesimo quinto: *Persæ* quidem nunc istum ARDSCHIR, & BAHAMAN, Orientales verò Christiani ARTAHASCT appellant.

Deinde Regnum obtinuerunt, XERXES duos menses, SOGDIANUS septem menses, & DARIUS *Nothus*, spurius ARTAXERXIS filius, annos undeviginti, quatuor aut quinque mensibus diminutos; diem ultimum obiit æstate, paulò post finitum bellum *Peloponnesiacum*, & eodem anno Olympico, & ideo mense vel *Maio* vel *Junio*, anno NABONASSARI tercentesimo quadragesimo quarto. Decimus tertius, ex quo Regnum adivit, annus, hieme coincidit cum vicesimo belli *Peloponnesiaci*, cujus belli annos certissimi characteres definiunt, & de illis inter omnes Chronologos convenit: belli hujus initium fuit anno primo Olympiadis octogesimæ septimæ, diuturnitas annorum septem & viginti, & finis die decimo quarto mensis *Aprilis* anno quarto Olympiadis nonagesimæ tertiæ.

Proximus ab eo Regnum adeptus est ARTAXERXES *Mnemon* DARII filius; Principatum suum perduxit ad annos sex & quadraginta, decessitque anno NABONASSARI nonagesimo supra tercentesimum. Deinde imperaverunt, ARTAXERXES *Ochus* annos viginti unum, duos ARSES aut ARGOUS, quatuor autem DARIUS *Codomannus* usque ad pugnam *Arbellæ*, quâ *Persicum* Imperium ad *Græcos* translatum fuit die secundo mensis *Octobris*, anno NABONASSARI quatercentesimo decimo septimo; at aliquot mensibus supra annum unum ab eâ pugnâ DARIUS fuit obtruncatus.

Hactenus juxta *Græcos Latinós*que Scriptores hujus Imperii tempora digessi; quandoquidem *Judæi* nihil norunt de Imperiis *Babylonico* & *Medo-Persico*, nisi quæ in Sacris Veteris Testamenti Libris leguntur; & idcirco neque plures Reges, neque plures Regum annos, quàm quos invenire possunt in Libris hisce, recipiunt: solos recensent Reges NABUCHODONOSORUM, EVILMERODACHUM, BALTHASSARUM, DARIUM *Medum*, CYRUM, ASSUERUM, & DARIUM *Persam*; & iis postre-

poſtremus hic DARIUS eſt ARTAXERXES ille, quo imperante, *Jeroſolymam* venerunt ESDRA & NEHEMIAS; putant enim *Artaxerxis* nomen omnibus *Perſarum* Regibus commune fuiſſe. NABUCHODONOSORUS, aiunt, Regno potitus eſt annos quinque & quadraginta, (II. Reg. XXV. 27.); tres BALTHASSARUS, (Daniel. VIII. 1.); igitur EVILMERODACHUS viginti tres, quò ſeptuaginta captivitatis anni compleantur; non enim in hunc cenſum referunt primum NABUCHODONOSORI annum, quo, ſecundùm illos, Prophetia de ſeptuaginta annis facta fuit. Annum unum tribuunt DARIO *Medo*, aut, ut maximè, duos, (Daniel IX. 1.); CYRO tres annos, eóſque non completos, (Daniel X. 1.); ASSUERO duodecim, uſque ad conjectam ſortem *Pur*, (Eſtheræ III. 7.); unum præterea, uſque ad pœnas à *Judæis* de hoſtibus ſumptas, (Eſtheræ IX. 1.); & adhuc unum uſque ad Litteras iterum datas ab ESTHERA & MARDOCHEO ut celebrarentur dies *Purim*, (Eſtheræ IX. 29.); unde omnino quatuordecim anni conficiuntur. Iidem DARIO *Perſæ* duos, aut potiùs ſex, ſupra triginta annos aſſignant, (Nehem. XIII. 6.): ita ut Imperium *Perſicum* à Templo condito, anno DARII HYSTASPIS ſecundo, ad illud Imperium ab ALEXANDRO Magno everſum, triginta quatuor dumtaxat annos floruerit: hæc eſt computatio, quam *Judæi* in magnis eorum Chronicis, *Seder Olam Rabbah*, ſecuti ſunt. JOSEPHUS, tunc è Sacris, tum ex aliis libris, hos *Perſarum* Reges tantummodo numerat, CYRUM, CAMBYSEM, DARIUM HYSTASPIS, XERXEM, ARTAXERXEM, & DARIUM; hunc DARIUM, qui eſt DARIUS *Nothus*, ponit eundem fuiſſe ac DARIUM illum poſtremum, quem ALEXANDER Magnus ſuperavit; atque hoc pacto SAMBALLATUM & JADDUAM ad ea tempora refert, quibus ALEXANDER Magnus *Perſarum* Imperium evertit. Ita, ſecundùm *Judæos*, finem habuit Imperium hoc cum ARTAXERXE *Longimano* & DARIO *Notho*; nam, illi non plures *Perſidis* Reges agnoſcunt, quàm quos in libris ESDRÆ & NEHEMIÆ relatos inveniunt, & ad ARTAXERXEM hunc atque hunc DARIUM refe-

De Imperio Perſarum.

CAP. VI. referunt, quidquid in profanis historiis de sequentibus cognominibus Regibus offendunt: itaque iis ARTAXERXES *Longimanus*, ARTAXERXES *Mnemon*, & ARTAXERXES *Ochus* sunt unus idémque ARTAXERXES; ac DARIUS *Nothus*, & DARIUS *Codomanus* unus idémque DARIUS; item JADDUA atque SIMEON *Justus* unus idémque summus Sacerdos. *Judæorum* illi, qui HERODEM esse *Messiam* crediderunt, quíque eâ de causâ dicti fuerunt *Herodiani*, hanc sententiam septuaginta annorum hebdomadibus, quas inter CYRI & HERODIS Principatus inveniunt, innixi videntur; deinde verò, cùm Prophetiam illam THEUDÆ, JUDÆ *Galilæo*, &, multo pòst BARCHOCHAB applicaverunt, diuturnitatem Imperii *Persici* breviorem fecisse videntur. Quoniam hæ computationes satis imperfectæ sunt, necessariò ad commentarios & monumenta *Græcorum Latinorúm*que & ad Canonem à PTOLEMÆO relatum fuit confugiendum ut hujus Imperii tempora definirentur. Quo facto, meliùs licet intelligere *Judæorum* historiam libris ESDRÆ & NEHEMIÆ comprehensam, & in ordinem illam redigere: siquidem hi libri, cùm temporis injuriâ fuerint corrupti, illustrationum indigent. Et primò quidem historiam *Judæorum* sub ZOROBABELE, imperantibus CYRO, CAMBYSE, & DARIO HYSTASPIS, restituam.

Illam continent, partim tria priora Capita libri ESDRÆ, & quinque primi versiculi Capitis quarti; atque partim liber NEHEMIÆ à quinto septimi Capitis versiculo ad nonum duodecimi: etenim NEHEMIAS illa omnia transcripsit è *Judæorum* Chronicis antea scriptis, ut manifestò perspiciet quisquis locum illum leget, & animadvertet quòd Sacerdotes & Levitæ, qui fœdus obsignaverunt die septimi mensis vicesimo quarto, (Nehem. X.,) & ii, qui *Jerosolymam* è captivitate remeaverunt primo CYRI anno, (Nehem. XII.,) iidem sunt, & quòd omnes ii, qui reduces fuerunt, fœdus illud obsignârunt, quemadmodum ex nominibus inter se collatis, ut vides hìc, apparebit.

Sacer-

De Imperio Persarum.

Sacerdotes

Reduces.	Obsignantes.
NEHEMIAS. (Esdra II. 2.)	NEHEMIAS.
SERAÏAS.	SERAÏAS.
*	AZARIAS.
JEREMIAS.	JEREMIAS.
ESDRA.	ESDRA. (Nehem. 8.)
*	PASHUR.
AMARIAS.	AMARIAS.
MALLUCH: vel MELICU. (Nehem. XII. 2. 14.)	MALCHIJAS.
HATTUS.	HATTUS.
SHECHANIAS; aut SHEBANIAS. (Nehem. XII. 3. 14.)	SHEBANIAS.
*	MALLUCH.
REHUM: aut HARIM. (ibidem. 3. 15.)	HARIM.
MEREMOTH.	MEREMOTH.
IDDO.	OBADIAS: vel OBDIAS.
*	DANIEL.
GINNETHO: aut GINNETHON. (Nehem. XII. 4. 16.)	GINNETHON.
*	BARUCH.
*	MESHULLAM.
ABIJAS.	ABIJAS.
MIAMIN.	MIJAMIN.
MAADIAS.	MAASIAS.
BILGAS.	BILGAI.
SHEMAJAS.	SHEMAJAS.
JOSUA.	JOSUA.
BINNUI.	BINNUI.
KADMIEL.	KADMIEL.

CAP. VI. SHEREBIAS. שרביה. SHEBANIAS. שבניה.
JUDAS: aut HODIJAS.
HODAVIAS. (Esdr. II. 40., & III. 9. . ωδὶα; Septuag.)

Levitæ JOSUA, KADMIEL, & HODAVIAS aut JUDAS, de quibus hìc mentio fit, recensentur inter præcipuos patres ex populo, qui cum ZOROBABELE reversus est, (Esdr. II. 40.) & adfuerunt, tum quando Templi fundamenta jacta fuerunt, (Esdr. III. 9.,) tum quando Lex lecta fuit, & fœdus percussum atque obsignatum, (Nehem. VIII. 7., & IX. 5. & X. 9. 10.)

Quapropter, simul collatis libris ESDRÆ & NEHEMIÆ, quæ *Judæis* acciderunt sub CYRO, CAMBYSE, & DARIO HYSTASPIS hæc sunt. E captivitate reversi sunt anno primo CYRI cum Sacris Vasibus, & veniâ Templi rursus condendi; venerunt igitur *Jerosolymam* & *Judæam*, quisque in civitatem suam, ubi morati sunt ad septimum mensem usque; tunc omnes *Jerosolymæ* convenerunt, ubi statim erexerunt Altare, & primo septimi mensis die quotidie holocausta offerre, & Legis Librum legere cœperunt, solemne jejunium celebrârunt, & fœdus obsignaverunt; deinde populi Moderatores quidem *Jerosolymæ* manserunt, sed reliqui sortiti sunt quinam *Jerosolymam* colerent, & quinam in alias *Judææ* civitates concederent; & secundo anno, ex quo reduces fuerant, Templi fundamenta jecerunt: at *hostes* Judæ *illos ædificantes turbabant, & contra eos conducebant Consiliarios omnibus diebus* CYRI, quin *etiam usque ad* DARII *Regis* Persidis *Principatum*: secundo autem, ex quo hic Regnum adeptus fuerat, anno, juxta Prophetias AGGÆI & ZACHARIÆ: opus intermissum rursus aggressi sunt, & novo DARII decreto freti, ultimam illi manum imposuerunt die tertio mensis *Adar*, anno sexto ejus Regni, & magno cum gaudio Templi Dedicationem, Pascha, & Azymorum festum celebraverunt.

Jam, hic DARIUS fuit non DARIUS *Notbus*, sed DARIUS HYSTASPIS, ut conjicio animadvertens, quòd annus hujus DARII secundus fuit septuagesimus Divinæ in *Jerosolymam* & urbes

urbes *Judæ* indignationis, quæ cœpit quando *Jerosolyma* & *Judæ* civitates à NABUCHODONOSORO fuerunt invasæ, anno SEDECIÆ nono, (Zach. I. 12., Jerem. XXXIV. 1. 7. 22., & XXXIX. 1.;) quartus autem annus ejusdem DARII fuit septuagesimus, ex quo Templum incensum fuerat undecimo SEDECIÆ anno, (Zach. VII. 5., & Jerem. LII. 12.;) quæ duo verissima sunt de DARIO HYSTASPIS: secundo hujus DARII anno inter vivos agebant nonnulli, qui primum Templum viderant, (Agg. II. 3.;) secundus autem annus DARII *Nothi* centum sexaginta sex annorum intervallo distabat ab illo, quo Templi & urbis excidium accidit. Præterea, si Templi perfectio referenda est ad sextum DARII *Nothi* annum, conficietur JOSUAM & ZOROBABELEM fuisse, illum Summum Sacerdotem, hunc populi Ducem, centum & duodeviginti continuos annos, præter eos quos antea egerant; quod tempus certè nimis longum est: quandoquidem primo CYRI anno Principes Sacerdotum fuerunt, SERAIAS, JEREMIAS, ESDRAS, AMARIAS, MALLUCH, SHECHANIAS, REHUM, MEREMOTH, IDDO, GENNETHO, ABIJAS, MIAMIN, MADDIAS, BILGAS, SHEMAIAS, JOIARIB, JEDAIAS, SALLU, AMOS, HILKIAS, JEDAIAS; hi fuerunt Sacerdotes temporibus JOSUÆ; & horum omnium filii natu maximi, videlicet MERAIAS filius SERAIÆ, ANANIAS, filius JEREMIÆ, MESHULLAM filius ESDRÆ &c., fuerunt Sacerdotum Principes temporibus JOAKIMI filii JOSUÆ; (Nehem. XII.;) unde constat solito diuturnius non fuisse Summum hujus Sacerdotium.

De Imperio Persarum.

Jam igitur historiam *Judæorum* sub CYRO, CAMBYSE, & DARIO HYSTASPIS digessi; restat, ut idem de eorum historiâ sub XERXE & ARTAXERXE *Longimano* faciam; etenim ad tempus, quo ARTAXERXES hic, non *Mnemon* ille, Regno potitus est, historiam ESDRÆ & NEHEMIÆ refero: siquidem, quandiu stetit *Persicum* Imperium usque ad postremum DARIUM, de quo Sacræ Litteræ mentionem faciunt, & qui mihi est DARIUS *Nothus*, fuerunt dumtaxat sex Summi Sacerdo-

CAP. VI. cerdotes ordine continuo ſibi ſuccedentes è patre ad filium, nominatim, JOSUA, JOAKIMUS, ELIASIB, JOIADAS, JONATHAN, & JADDUA, & ſeptimus Summus Sacerdos fuit ONIAS filius JADDUÆ; octavus SIMEON *Juſtus* filius ONIÆ; nonus denique ELEAZARUS frater SIMEONIS natu minimus. Nunc, nobis, mediam computationem ſecutis, tribuenda foret ſingulis Generationibus per filios natu maximos, diuturnitas annorum ſeptem aut octo ſupra viginti, ut ſupra conſtituimus; ſed ſi nunc unicuique Generationis triginta annos aſſignemus, & inſuper ſupponamus JOSUAM, cùm primo anno Imperii *Perſici* è captivitate reverſus eſt, agere annum ætatis triceſimum ſive quadrageſimum, circiter, JOAKIMUS totidem ferè annis natus invenietur anno decimo ſexto DARII HYSTASPIS; atque ELIASIB anno XERXIS decimo; & JOÏADAS *Longimani* ARTAXERXIS undeviceſimo; ac JONATHAN octavo DARII *Nothi*; JADDUA decimo nono ARTAXERXIS *Mnemonis*; ONIAS tertio ARTAXERXIS *Ochi*; & SIMEON *Juſtus* altero ante ALEXANDRI Magni mortem: quæ ratiocinatio, tum cum ſolitis naturæ legibus, tum cum hiſtoriâ mirè conſentit: nam, hoc pacto fieri poteſt, ut ELIASIB Summo Sacerdotio inſignitus & Nepotibus ex filiis auctus fuerit ante ſeptimum annum ARTAXERXIS *Longimani*, (Eſdr. X. 6.), & ut intra ætatem, ad quam plures Seniores perveniunt, Summo Sacerdòtio potitus fuerit uſque ad triceſimum ſecundum ejuſdem Regis annum & ultra, (Nehem. XIII. 6. 7.), atque ut ejus ex filio nepos JOHANAN ſeu JONATHAM in Templo cellam habuerit ſeptimo memorati Regis anno, (Eſdr. X. 6.) atque ut fuerit Summus Sacerdos antequam ESDRAS *Levitas* in *Chronicorum* libro deſcripſerit, (Nehem. XII. 23.); atque ut, dum eſſet ſummus Sacerdos, fratrem natu minimum JESUM ante finitum ARTAXERXIS *Mnemonis* Principatum, in Templo obtruncaverit, (Joſeph. Antiq. l. XI. cap. 7.). Item fieri poteſt, ut JADDUA Summum Sacerdotium adeptus fuerit

fuerit ante SANBALLATI mortem, (Joseph. ibidem ,) & ante obitum NEHEMIÆ; (Nehem. XII. 22.), & etiam antequam DARIUS *Nothus* Regno cederet; & ut ita locus datus fuerit JOSEPHO & recentioribus *Judæis*, qui Regem hunc pro ultimo DARIO ceperunt, labendi in eam sententiam, quòd nempe SANBALLATUS, JADDUA, & MANASSES hujus frater natu minimus vitam ad finem Dominationis ultimi DARII produxerunt, (Joseph Antiq. l. XI. c. 7. 8.). Memoratus MANASSES duxisse potest NICASUM filiam SANBALLATI & eâ de causâ pulsus fuisse à NEHEMIA antequam ARTAXERXIS *Longimani* Regnum finem haberet, (Nehem. XIII. 28., Joseph. Antiq. l. XI. c 7. 8.); fieri quoque potest ut eodem tempore SANBALLATUS fuerit *Samariæ Satrapes*, &, imperante DARIO *Notho*, Templum *Samaritanorum* in Monte *Garizim* condiderit in gratiam Generi sui MANASSIS, qui primus illius Templi Summus Sacerdos fuit, (Joseph. ibidem;) neque à verosimile alienum est SIMEONEM *Justum* Summum Sacerdotium exercuisse eo tempore, quo ALEXANDER Magnus *Persicum* Imperium invasit, ut *Judæi* affirmant, (Joma fol. 69. 1. Liber Juchasis. R. Gedaliah. &c.), & eâ de causâ fieri potest, ut *Judæorum* nonnulli eum habuerint pro uno eodémque Sacerdote ac JADDUA; & nihil obstat quin mortuus fuerit aliquandiu ante quàm liber *Ecclesiasticus* hebraïcè scriptum fuit *Jerosolymæ* ab ejus avo, qui anno duodequadragesimo *Ægyptiacæ Æræ* DIONYSII, hoc est anno ab ALEXANDRO mortuo septuagesimo septimo, illius libri exemplum offendit in *Ægypto*, & illum ibi in *Græcam* linguam transtulit. (Ecclesiast. cap. 50., & in Prolog.), & ELEAZARUS SIMEONIS Successor & Frater natu minimus occasionem præbuisse potest Legis *Græcè* vertendæ, PTOLEMÆO *Philadelpho* Regnum ineunte, (Joseph. Antiq. l. XII. c. 2.); & fieri potest, ut ONIAS filius SIMEONIS *Justi*, qui, cùm pater mortuus est, puer erat, & idcirco patre jam

De Imperio Persarum.

 seniore

CAP. VI. seniore natus, adeò grandævus fuerit imperante PTOLEMÆO *Evergete*, ut Rex ejus stultitiis veniam dederit cùm novit illum ætate confectum in puerilem simplicitatem recidisse, (Joseph. Antiq. l. XII. c. 4.). Hoc pacto Summorum Sacerdotum facta cum Regum Dominationibus conveniunt non violatis naturæ legibus: &, juxta hanc computandi rationem, ESDRAS & NEHEMIAS vixerunt sub primo ARTAXERXE; quandoquidem hi, Summum Sacerdotium exercente ELIASIB, floruerunt, (Esdr. X. 6., & Nehem. III. 1., & XIII. 4. 28.). Sed, si ELIASIB, ESDRAS, & NEHEMIAS ad secundi ARTAXERXIS tempora referantur, quoniam ad tricesimum secundum ARTAXERXIS annum & ultra vitam produxerunt, (Nehem. XIII. 28.), ad minimum anni centum & sexaginta tribus primis Sacerdotibus concedantur, oportet, quatuor autem aut quinque postremis duo & quadraginta tantummodo tribuantur, quæ divisio est in partes nimium inæquales: nam, temporis spatium, quo JOSUA, JOAKIMUS, & ELIASIB Summo Sacerdotio potiti sunt, diuturnitatis omnino solitæ vulgarísque fuit; siquidem JOSUÆ Pontificatus incidit in unâ Principum Sacerdotum Generatione, illúmque in proximâ JOAKIMUS obtinuit, ut jam ostendimus; tertiam verò Generationem Pontificatus ELIASIB occupavit; dum enim fieret murorum consecratio, ZACHARIAS filius JONATHAN filii SHEMAIÆ erat inter Sacerdotes, (Nehem. XII. 35.,) & JONATHAN, ejúsque pater SHEMAIAS eodem, quo JOAKIMUS, hujúsque pater JOSUA, tempore vixerunt, (Nehem. XII. 6. 18.,) Insuper observo, quòd, primo CYRI anno, JOSUA & BANI seu BINNUI erant præcipui *Levitarum* patres-familias, (Nehem. VII. 7. 15.;) & quòd JOZABAD filius JOSUÆ, & NOADIAS filius BINNUI erant ex *Levitarum* primoribus septimo ARTAXERXIS annò, quando ESDRAS *Jerosolymam* venit, (Esdr. VIII. 33.;) itaque ARTAXERXES Regnum adivit ante finem secundæ Generationis: quòd autem tertiâ Generatione

ratione vigente Regni potiretur duobus adhuc argumentis confirmatur: quandoquidem MESHULLAM filius BARACHIÆ filii MESEZEBELIS, & AZARIAS filius MAASIÆ filii ANANIÆ erant quisque suæ familiæ princeps & caput quo tempore muri restituti sunt, (Nehem. III. 4. & 23.;) & horum avi MESEZEBEL & ANANIAS fœdus, regnante CYRO, obsignaverunt, (Nehem. X. 21. 23.,) Adhuc, NEHEMIAS, hic ipse NEHEMIAS ACHALIÆ filius, erat *Athersata*, seu Legatus Regis, & idem fœdus obsignavit, (Nehem. X. 1., & VIII. 10., & Esdr. II. 2. 63.,) igitur hic anno ARTAXERXIS *Mnemonis* tricesimo secundo centum octoginta, & amplius, annos natus fuisset, quæ ætas certè nimium diuturna est. Idem dici potest de ESDRA, si erat ille Sacerdos & Scriba, qui Legem perlegebat, (Nehem. VIII.;) nam fuit filius SARAIÆ filii AZARIÆ filii HILKIÆ filii SELLUM, &c., (Esdr. VII. 1.;) & hic SARAIAS in captivitatem abductus fuit, quando Templum combustum est, & ibi obtruncatus, (I. Chron. VI. 14., II. Reg. XXV. 18.:) at ab ejus interitu ad vicesimum ARTAXERXIS *Mnemonis* annum, sunt plusquam ducenti anni; quot ESDRAS tunc natus esse nequibat.

De Imperio Persarum.

Animadverto præterea, quòd ESDRAS, capite quarto, recenset CYRUM, *, DARIUM, ASSUERUM, & ARTAXERXEM, serie continuâ, & tanquam qui, alter in alterius locum, successerint; hæc nomina sanè conveniunt cum nominibus, CYRUS, *, DARIUS HYSTASPIS, XERXES, & ARTAXERXES *Longimanus*, diversa autem sunt ab omnibus aliis Regum *Persidis* nominibus: putant aliqui hunc ARTAXERXEM fuisse non Successorem sed Prædecessorem Darii HYSTASPIS, non animadvertentes, quòd eo imperante *Judæi* Civitati & Muris condendis operam dederunt, (Esdr. IV. 12.,) & idcirco quod jam Templo manum ultimam imposuerant. ESDRAS primò describit quo pacto Regionis incolæ obstaculo fuerunt

CAP. VI. fuerunt Templo ædificando omnibus diebus CYRI, & amplius, usque ad DARII Principatum; &, postquam Templum conditum fuit, quemadmodum iidem sese interposuerunt, quominus, regnantibus ASSUERO & ARTAXERXE, Civitas extrueretur, deinde ad historiam de Templo sub CYRO & DARIO regreditur; quod meliùs dispicietur, si inter se conferantur liber ESDRÆ Canonicus & liber ESDRÆ Apocryphus: nam, si in illo omittas historiam ASSUERI & ARTAXERXIS, &, si in hoc omittas historiam ARTAXERXIS & trium Sapientium, hi duo libri consentient: quapropter liber Apocryphus ESDRÆ, præter historiam trium Sapientium ab authenticis & Divinæ Auctoritatis libris transcriptus fuit. Nunc, historia ARTAXERXIS, quæ, æquè ac historia ASSUERI, historiam DARII interrumpunt in libro Canonico, id non faciunt in Apocrypho; sed facta DARII interserta sunt gestis CYRI inter primum & secundum caput libri Canonici; quæ verò dicenda supersunt de CYRO & DARIO, ordine & sine intermissione relata sunt in libro Apocrypho; ita ut DARIUS ille, qui in primo præcedit ASSUERUM & ARTAXERXEM, atque ille, qui in eodem libro eos sequitur, ad unum eundémque DARIUM à secundo redigantur; & mihi quidem Apocryphus optimus Canonici Interpres videtur. Itaque DARIUS, qui inter CYRUM & ASSUERUM positus legitur, est DARIUS HYSTASPIS; quocirca ASSUERUS & ARTAXERXES, qui post eum Imperio potiti fuerunt, sunt XERXES & ARTAXERXES *Longimanus*; ac *Judæi*, qui sub ARTAXERXE *Jerosolymam* venerunt, & Civitatem atque Muros condere cœperunt, (Esdr. IV. 13.,) sunt ESDRAS ipse, & ejus socii; quibus intellectis, historia *Judæorum* sub his Regibus erit hæc.

Templo ex ædificato, & DARIO HYSTASPIS mortuo, *Judæorum* hostes illos apud Regem ASSUERUM aut XERXEM, qui in DARII locum successerat, atque nuper Imperium

rium adiverat, per èpiftolam accufaverunt, (Efdr. IV. *6.*;) sed, anno feptimo ARTAXERXIS, qui huic fuffectus fuerat, ESDRAS & ejus focii è *Babylone* venerunt cum oblationibus & Vafibus in ufum Templi ; iifque fuerat conceffum, ut è Regiis ærariis, quidquid putarent neceffarium, defumerent, (Efdr. VII.); eâ de caufâ Templum dictum fuit exædificatum *juffu* CYRI, DARII, atque ARTAXERXIS *Regum* Perfarum, (Efdr. VI. 14.). Juffi etiam fuerant conftituere Magiftratus & Judices fuper Regionem ; quapropter, in novum corpus Politicum coeuntes, convocaverunt magnum Concilium aut Sanhedrim, quo populus ab extraneis uxoribus fegregaretur ; pariter excitati fuerunt ad aggrediendam *Jerofolymæ* & Murorum ædificationem; hinc ESDRAS ait in precatione fuâ, quòd *Deus extendit commiferationem erga* eos *coram Regibus* Perfidis, *& fecit* illos denuò *vivere ad extollendam Domum Dei* eorum, *& reftituendas ejus devaftationes, atque dandum* Murum *in* Judam, *& etiam in* Jerofolymam, (Efdr. IX. 9.). Vix autem murum reparare cœperant, cùm eorum hoftes iterum ad ARTAXERXEM fcripferunt; *Notum fit Regi*, ajunt, *veniffe* Jerofolymam Judæos, *qui à te ad nos defcenderunt, illófque condere Civitatem rebellem & malam, ejúfque muros reftituiffe, ac fundamenta junxiffe*, &c. Rex autem refpondit, *Judæis* defiftendum, nec urbem condendam effe, donec ipfe aliquid novi conftitueret; quapropter illorum hoftes *venerunt* Jerofolymam, *& ab ædificando* Judæos *vi & auctoritate arcuerunt*, (Efdr. IV.), fed anno Regis ejufdem vicefimo, NEHEMIAS audiens Judæos multis & magnis ærumnis angoribúfque vexari, atque *Jerofolymæ* murum, murum illum, inquam, quem nuper ESDRAS reparaverat, *everfum fuiffe, & portas igne confumptas*; veniam hanc à Rege impetravit, ut iret conditum urbem & prætorium, (Nehem. I. 3., & II. *6.* 8. 17.), & *Jerofolymam* adveniens eodem anno, eam gubernavit duodecim annos continuos, ac murum ædificavit ; & quamvis SANBALLATUS, TOBIAS, & GOSSEM obfifterent, opus conftantiâ

De Imperio Perfarum.

CAP. VI. & patientiâ summâ prosecutus est, donec murus, quacunque dirutus fuerat, reficeretur; tunc SANBALLATUS & GOSSEM illum à valvis ponendis absterrere legatis quinquies missis conati sunt; at ille, nihilominus propositum persecutus, portas valvis munivit: itaque muri perfecti fuerunt octavo & vicesimo Regis illius anno, (Joseph. Antiq. l. XI. c. 5.), quinto & vicesimo die mensis *Elul*, sive sexti, die quinquagesimo sexto, ex quo ruinæ reparatæ fuerant, & portarum opus incœptum. Dum lignum, quo valvæ conficiendæ erant, parabatur & aptabatur, dirutæ muri partes reficiebantur; opus utrumque spatium temporis aliquod sibi vindicabat, neque putandum est ambo confecta fuisse quinquaginta duobus diebus; tempus sibi postulavit ultimum opus muri, nempe, locandarum valvarum, postquam lignum aptatum & murus reparatus fuit. Peractis portis, murum cum magno apparatu & pompâ consecravit, & ministros præfecit *cellis ærarii*, *oblationibus*, *primitiis*, *decimis*, *& colligendis in agris urbibúsque portionibus*, *quas Lex Sacerdotibus & Levitis assignaverat*; *& constituit Cantores & Janitores*, *custodiæ Dei præpositos* (Nehem. XII.); sed populus rarus in urbe apparebat, & domus jacebant, (Nehem. VII. 1. 4.); ita se habebat *Jerosolyma*, quando NEHEMIAS eam reliquit anno Regis tricesimo secundo; &, aliquo tempore pòst, iterum à Rege *Jerosolymam* reversus, aliquas corruptelas, quæ illo absente irruperant, emendavit, (Nehem. XIII.). Interim, Genealogiæ Sacerdotum & Levitarum descriptæ fuerunt in libris *Chronicorum*, diebus ELIASIB, JOÏADÆ, JONATHANI, & JADDUÆ usque ad Dominationem proximi Regis DARII *Nothi* quem NEHEMIAS *Persam* DARIUM appellat, (Nehem. XII. 11. 22. 23:) unde conficitur NEHEMIAM *Judæorum* præfectum fuisse usque ad DARII *Nothi* Principatum. Et hìc absolvitur Sacra *Judæorum* Historia.

Historiæ *Persarum* adhuc in Oriente existentes asserunt antiquissimas Regum *Persidis* Dynastias esse Dynastias eorum, quos illi vocant *Pischdadianos* & *Kaianides*, & Dynastiam *Kaianidum* statim in *Pischda-*

Chaldaianorum locum successisse. Nomen *Kainidum* derivant à verbo *Kai*, quod, in veteri *Persarum* linguâ, significabat, ajunt illi, Gigantem aut magnum Regem; atque primos quatuor hujus Dynastiæ Reges appellant *Kai*-COBAD, *Kai*-CAUM, *Kai*-COSROEM, & LOHORASP; quem dicunt LOHORASP est *Kai*-AXERES, aut CYAXARES; quandoquidem dicunt LOHORASP Regum primum bonæ disciplinæ & recto ordini *Persarum* copias subjecisse; quæ eadem de CYAXARE narrat HERODOTUS; addunt LOHORASP Orientem versùs progressum esse, & plures *Persidis* Provincias Imperio suo adjecisse; atque unum ex ejus imperatoribus, quem *Judæi* vocant NABUCHODONOSORUM aut NEBUCHADNEZZARUM, & *Arabes* BOCKANASSARUM, alii denique RAHAM & GUDARS Occidentales plagas petiisse, *Syriam* atque *Judæam* domuisse, & *Jerosolymam* urbem cepisse & evertisse: NABUCHODONOSORUM dicere videntur LOHÖRASP imperatorem, quia ei suppetias tulit in hoc bello. Quintum ejusdem Dynastiæ Regem nuncupant KISCHTASP, quem aliquando faciunt eundem ac DARIUM *Medum*, aliquando verò DARIUM HYSTASPIS: etenim *Persæ* affirmant illum eodem, quo OZAIR, aut EZRA vel ESDRAS, & ZARADUST sive ZOROÄSTRES, Legislator *Gheberum* sive Ignicolarum, tempore vixisse, & curavisse ut ejus doctrina in universâ *Perside* reciperetur: tunc eum existimant DARIUM HYSTASPIS: sed rursus affirmant eum coæqualem fuisse JEREMIÆ, & DANIELI, atque LOHORASP filium & successorem fuisse; & tunc illum putant DARIUM *Medum*. Sextum ex *Kaianidibus* Regem vocant BAHAMAN, & asserunt hunc BAHAMAN fuisse ARDSCHIR *Diraz*, hoc est ARTAXERXEM *Longimanum*, sic dictum à vastâ suæ Dominationis extensione: attamen referunt BAHAMAN istum ad Orientales Regiones, *Mesopotamiam*, *Syriam*que venisse, & superâsse BALTHASSARUM filium NABUCHODONOSORI, & Regnum donavisse CYRO, suo in *Mediâ* Legato; jam BAHAMAN cum DARIO *Medo* confundunt. Statim ab ARDSCHIR *Diraz* statuunt HOMAI Reginam, matrem DARII *Nothi*, quanquam reipsa nunquam Regnum adepta

De Imperio Persarum.

CAP. VI. ta fuerit : duos autem proximos postremósque Reges *Kaianidum* appellant DARAB nothum filium ARDSCHIR *Diraz* & DARAB, qui ab ASCANDRO *Roumi* superatus fuit: hi sunt DARIUS *Nothus*, & DARIUS ab ALEXANDRO *Græcorum* devictus: omittunt Reges, qui inter duos hosce DARIOS intercesserunt, æquè ac CYRUM, CAMBYSEM, & XERXEM. Igitur Dynastia *Kaianidum* est *Medorum* & *Persarum*, atque initium ducit à defectione *Medorum* ab *Assyriis* quæ accidit ad finem vergente SENNACHERIBI Principatu, & finem habet ad *Persidem* ab ALEXANDRO Magno sub potestatem redactam. Sed valde imperfecta est ista hujus Dynastiæ recensio; siquidem nonnulli Reges prætermittuntur, alii inter se confunduntur; neque rectiùs hujus Dynastiæ Chronologia digesta est: nam, primum Regem, centum & viginti annos; secundum, centum & quinquaginta; sexaginta, tertium; quartum, centum & viginti; totidem, quintum; at sextum, centum & duodecim, Imperio potitos affirmant.

Cùm hæc Dynastia fuerit eadem, quæ Monarchia *Medorum* & *Persarum*; Dynastia *Pischdadianorum*, quæ statim ante eam fuit, debet esse Imperium *Assyriorum*; &, secundùm Orientales Historicos, fuit antiquissimum omnium Regnorum; siquidem nonnulli horum Regum vitam ad millenos annos, singuli, produxerunt, & horum unus quingentos annos, alius septingentos, alter etiam mille Regnum obtinuit.

Igitur mirum non est *Ægyptios* tantam antiquitatem, & vitam adeò diuturnam tribuisse Regibus primam illius Imperii Dynastiam conficientibus, cujus sedes erant *Thebæ*, temporibus DAVIDIS, SALOMONIS, atque ROBOAMI; cùm idem tribuerint *Persæ* Regibus suis, qui in *Assyriam* dominari cœperunt ducentos ab interitu SALOMONIS annos; idem *Syrii Damasceni* Regibus suis ADAR & HAZAELI, qui post eundem SALOMONEM centum annos imperaverunt, *eos colentes tanquam Deos, & eorum antiquitatem jactantes, nescii* (ait JOSEPHUS) *eos admodum recentes esse.*

Neque mirum est; si, dum omnes hæ Gentes tam immodicè suas Antiquitates extollunt, *Græci Latinique* primos Reges suos aliquantisper æquo vetustiores finxerunt.

OPUS-

OPUSCULUM XXIV.

ISAACI NEWTONI,

REGIÆ SOCIETATIS PRÆSIDIS

ANIMADVERSIONES

IN

OBSERVATIONES FACTAS

In ejusdem

BREVIA CRONICA

GALLICE VERSA

AB

OBSERVATIONUM AUCTORE

Et Edita Lutetiæ Parisiorum.

Editæ

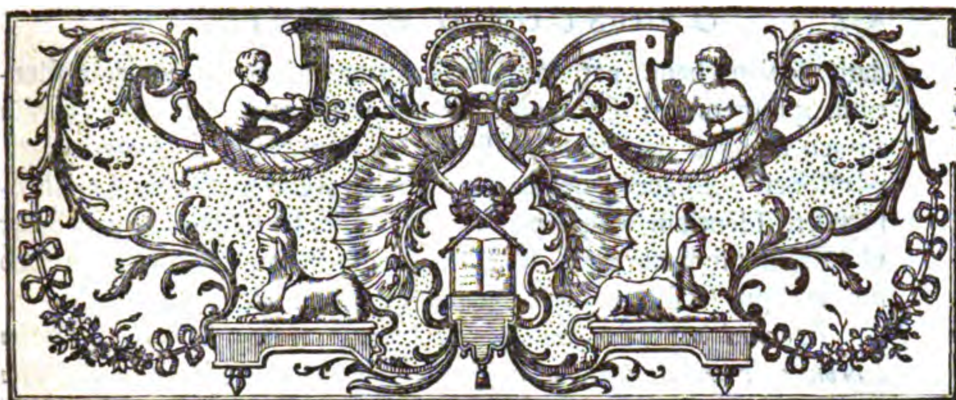
IN PHILOSOPHICIS TRANSACTIONIBUS.

Mensium JULII & AUGUSTI Ann. 1725.

Num. 389. pag. 315.

ISAACI

ISAACI NEWTONI,

ANIMADVERSIONES

IN

OBSERVATIONES FACTAS

In ejuſdem

BREVIA CHRONICA.

Puſculum impreſſum traditum mihi fuit die undecimo Novembris Ann. 1725. tamquam munus miſſum à WILLIAMO *Cavelier* Jun. Bipliopolâ *Lutetiæ Pariſiorum* degente, viro mihi prorſus ignoto. Libello autem titulus erat, *Abregè de Chronologie de Mr. le Chevalier* NEWTON *fait par lui même, & traduit ſur le Manuſcrit Anglois.* Huic Bibliopola monitum præmiſerat, quo conabatur ſe purgare, quòd libellum hunc, veniâ à me non impetratâ, typis mandâſſet, dicens, quòd tribus Epiſtolis ad me

datis veniam hanc petierat, in quarum ultimâ declaraverat silentium ipsum meum sibi consensûs loco futurum; addens se curam Amico *Londini* degenti dedisse me conveniendi, & apertam Responsionem exorandi; quam cùm diù expectaverit, opinatus est sibi licere silentium meum pro quodam assensu sumere; quapropter sibi Privilegium curavit, librúmque edidit, quo facto, ab Amico suo accepit Responsionem meam, quæ hoc exemplo est.

Memini me viro amicissimo morem gerentem scripsisse Indicem Chronologicum eâ lege, ne cuiquam legeretur. Cùm non viderim scriptum mihi tributum, quod apud te est, nescio an idem sit. Quod conscripseram, planè factum non fuerat ut ederetur. De eo, quod apud te est tanquam meum, nullam omnino curam suscipere volo, & nullo pacto assentio, ut typis detur. Vale; Londini A D. 27. Maii 1725. S. V. &c.

Privilegium concessum fuit die vicesimo primo *Maii*, recensitum die vicesimo quinto ejusdem mensis, V. S., Litteræ à me datæ A. D. vicesimum septimum, & Index Chronologicus, sive Summarium, ut dicunt, prorsus impressum fuit ante quàm hæc Epistola redderetur, & deinde asservatum, ut apto tempore vulgaretur. Bibliopola sciebat me hujus Summarii Translationem non vidisse, quâ non visâ prudenter permittere nequibam, ut ederetur. Sciebat me non cognoscere illum, qui verterat; sciebat illum à me dissentire; & idcirco sciebat iniquum esse me quidem hanc veniam dare, illum verò petere. Non ignorabat, quòd is, qui librum illum verterat, eum refutaverat, nec quòd ista Confutatio ad libelli Calcem sub *Observationum* nomine edenda erat; de eâ, & de Observatoris nomine ne mutit quidem, & tamen postulat, ut per me hæc edere liceat, tamquam si aliquis adeò hebes inveniri posset, ut assentiatur, ut primùm publicâ luce donetur suorum Scriptorum Versio, quam non vidit, cujus Auctorem ignorat, cui subjungitur Confutatio, neque additur huic Confutationi Responsio.

Meis litteris allatis, subdit, quòd is, qui hunc Libellum vertit & refutavit, contendit sibi compertum certúmque esse, quòd hic Chronologicus Index, seu Summarium, idem est ac Scrip-

tum

tum, quod meum fateor in meâ Epiſtolâ, ſéque perſuaſum habere, quòd Scriptum ſibi communicatum deſumptum fuerat ex illo ipſo, quod Amico tradideram, huic ſcilicet Familiari meo, de quo in ſupra relatâ Epiſtolâ. Idcirco Scriptum ei communicatum pertinebat ad *Abbatem* CONTI Nobilem *Venetum* nunc *Lutetiæ Pariſiorum* degentem. Ab illo, cùm in *Angliâ* eſſet ante hos ſeptem annos, didici Amicum, de quo ſupra, me alloqui velle. Hic autem petebat exemplum earum rerum, quæ de Chronologiâ ſcripſeram. Reſpondi hæc eſſe imperfecta & confuſa, ſed me paucis diebus Summarium conficere poſſe, ſi rem arcano tegere vellet. Aliquamdiu pòſt illud perfeci, cúmque Amicus id accepiſſet, optavit, ut liceret exemplum ejuſdem dare *Abbati* CONTI; hic unus hujus Summarii exemplum habebat, nec ignorabat rem ſilentio premendam eſſe, ſéque hoc Amico rogante ac me permittente exemplum obtinere; & quidem promiſſis manſit quamdiù in *Angliâ* moratus eſt. Attamen idem, neque à me neque ab Amico impetratâ veniâ, exempla per *Galliam* diffudit, ſubornavit Antiquarium, ut libellum hunc *Gallico* ſermone donaret, ac refutaret; Antiquarius autem à Typographo quodam impetravit, ut illum ſic verſum & confutatum ederet; cujus rei faciendæ veniam à me obtinere conatus eſt Typographus, qui tamen neque miſit exemplum, ut legerem, neque didicit quiſnam vertiſſet, neque indicavit ſibi propoſitum eſſe illi jungere Confutationem, cui non reſponderam, & quam ignorabam.

Verſionis Auctor circa ſuarum Obſervationum finem ait; Ea, quæ dixi de *Argonautarum Epochâ*, & de *Generationum* duratione ſufficiunt, opinor, ut quiſque reliqua cautè legat. Hæc enim ſunt duo Fundamenta, quibus totum innititur novum hoc Chronologiæ Syſtema. Quæ dicit de *Argonautarum Epochâ* tota vertuntur in eo, quod aſſerit me ſtatuiſſe Æquinoctium ad Expeditionis *Argonauticæ* tempora in decimum quintum Gradum à primâ *Arietis* Stellâ: Ego autem illud ſtatuo in meditullio Conſtellationis, quod non eſt in decimo quinto Gradu à primâ Stellâ *Arietis*. Concedit Conſtellationes diſtinctas fuiſſe à CHIRONE, Solſtitia & Æquinoctia fuiſſe in Conſtellationum meditullio, &

EUDOXUM in suo *Enoptro*, sive *Speculo*, de quo meminit HIPPARCHUS, hanc sententiam secutum fuisse. HIPPARCHUS * autem nominatim indicat Stellas, per quas in hac vetere Sphærâ transibant *Coluri* juxta EUDOXUM, & apertis verbis ait, quòd EUDOXUS egit unum Colurum per medium *Cancrum*, & per medium *Capricornum*, alium verò per meditullium *Chelarum*, & per *Arietis* Dorsum. Atqui Colorus transiens per Dorsum *Arietis*, transit per medium *Arietem*, & octo tantùm Gradibus distat à primâ Stellâ *Arietis*. Ego, EUDOXUM secutus, loco Æquinoctialem Colurum ad 7. *gr.* 36′, circiter, à primâ *Arietis* Stellâ. Sed Auctor Observationum asserit me Colurum ponere in decimo quinto Gradu à primâ Stellâ *Arietis*, & hinc conficit, quòd facere debuissem *Argonauticam* Expeditionem recentiorem, quàm facio, quingentis triginta duobus annis. Hoc Erratum corrigat, & *Argonautarum* Expeditio recidet ad tempus, in quo eam statui.

De *Generationum* duratione, Auctor Observationum ait, quòd ego tribuo, unam alterâ pensando, singulis octodecim, aut viginti annos; Quod est aliud Erratum. Ego cum Veteribus convenio, ponens centum annos, aut circiter, continere tres Generationes. Sed tempus, per quod Reges singuli potiuntur Imperio, Generationibus singulis æquale non facio, ut putârunt *Græci*, & *Ægyptii*: Ego verò dinumero tantùm octodecim, aut viginti annos, circiter, habitâ longiorum, & breviorum ratione, quando decem, duodecim, aut plurium Regum sibi succedentium Series consideratur. Ita viginti quatuor priores *Galliæ* Reges (PHARAMUNDUS, &c.) Regno potiti sunt quatercentos quinquaginta octo annos; qui, æqualiter distributi, recidunt ad novemdecim annos pro quoque Rege. Proximi viginti quatuor *Galliæ* Reges (LUDOVICUS *Balbus*, &c.) annos quatercentos quinquaginta, & unum, idest singuli duodeviginti cum mensibus novem. Quindecim Reges, qui hos secuti sunt, (PHILIPUS *Valesius*, &c,) tercentos quindecim annos, videlicet unusquisque viginti, & unum. Omnes autem sexaginta tres *Galliæ* Reges, mille ducentos viginti quatuor annos, nempe singuli novemdecim annos, & sex menses. Si his vis

*Vide HIPPARCHUM PETAVII, Vol.III. pag.116. 117. 119. 120.

vis addere LUDOVICUM XIV, qui diutissimè Regnum obtinuit, reperies quemque sexaginta quatuor Regum *Gallorum* regnavisse tantùm viginti annos. Idem in aliis Regionibus accidisse perspicient, qui rem considerabunt: Et, quia breviorem feci Diuturnitatem veterum Regnorum *Græciæ* in eâdem ratione, ac Regum Dominationem, ideo posui Expeditionem *Argonauticam* ad quadragesimum quartum annum, circiter post SALOMONIS mortem, & ad annum, post eam, septuagesimum sextum, circiter, & reperio SESOSTRIM vixisse eodem tempore, quo SESACHUS.

Igitur Auctor Observationum à sententiâ meâ aberravit in duobus præcipuis Argumentis, quibus totum nititur; & aggressus est vertere ac refutare Scriptum, quod non intelligebat, ac desiderio illius edendi flagravit me non assentiente, quamquam illud nihili penderet, quò sibi nomen aliquod faceret, librum hunc vertens, ut eum confutaret, & refutans id, quod ipse verterat.

Idem ait, quòd, secundùm me, *Ægyptii* cœperunt circiter nongentesimum annum ante CHRISTUM sibi Religionem ornare, & Homines, qui Artes invenissent, inter Deos referre, cùm tamen liqueat ex sacris Litteris, eos Idola & Artes habuisse viventibus MOYSE, & JACOBO. Sed rursùs fallitur. Nunquam affirmavi, quòd Regnum inferioris *Ægypti* dictum *Misraim* nullam habuerit sibi propriam Religionem, antequàm à Pastoribus invaderetur ac submitteretur; à Pastoribus, inquam, aliam Religionem sequentibus: Sed dixi, quòd *Thebani*, expulsis Pastoribus, adduxerunt morem adorandi Reges, & Principes suos. Dixi pariter, quòd Artes in *Europam* maximè allatæ fuerunt à *Phœniciis*, & *Curetibus* viventibus CADMO, & DAVIDE, circiter annum millesimum quadragesimum primum ante CHRISTUM; sed nunquam asserui eas notas non fuisse in *Phœniciâ*, *Ægypto*, atque *Idumæâ*, antequam in *Europam* transveherentur.

Auctor Observationum ait quoque, quòd ad annum octingentesimum octavum quartum, ante CHRISTUM, statuo Initium Canicularis Ægyptiorum Cycli in verno Æquinoctio, tametsi nunquam Vere inceperit Cyclus ille. Sed denuò fallitur. Loquor enim de anno *Ægyptio* constante diebus tercentis sexaginta quinque: De Cyclo autem isto, ne verbum quidem. Dicit

Dicit me habere magnum Opus edendum. Sed nusquam id dixi. *Cantabrigiæ* degens aliquando solebam me aliis Studiis fatigatum aliquantisper reficere Historiâ, & Chronologiâ. Sed nunquam fassus sum me hujus generis Librum Typis destinâsse.

Abbas Conti venit in *Angliam* Vere Anni 1715; &, quamdiù ibi fuit, mihi se Amicum præ se tulit, sed se Leibnitio Adjutorem præstavit, me ad novas Quæstiones trahendo, nec aliter postea se gessit in *Galliâ*. Quas Partes sibi hìc tuendas susceperit intelligi poterit ex Indole, quæ ei tribuitur in *Actis Eruditorum An.* 1721. *Pag.* 90, ubi Editor se excusans, quòd repetat aliquot Disputationes jam divulgatas in iisdem *Actis*, ait: *Suffecerit itaque adnotasse Abbatem quemdam Italum de* Conti *nobilem Venetum, (de quo admiratione digna sibi præscripta esse ab* Hermanno *fatetur* Leibnitius,) *cùm ex Galliâ in Angliam trajecisset, Mediatoris vices in se suscipere voluisse, atque litteras* Newtoni *ad* Leibnitium *deferri curâsse* Leibnitianas *cùm* Newtono *communicasse.*

Et quomodo Leibnitius per eum tentaverit me invitum conjicere in novas Disputationes de occultis Qualitatibus, universali Gravitate, Sensorio Dei, Spatio, Tempore, Vacuo, Atomis, Perfectione Mundi, Supramundanâ Intelligentiâ, & Mathematicis Problematibus, legi potest in Præfatione præfixâ ad secundam *Commercii Epistolici* Editionem. Quod verò idem Abbas fecerit in *Italiâ*, concipi potest ex controversiis, quas nuper incepit quidam ex ejus Amicis, qui negat plures ex meis Opticis Experimentis, quamquam omnia ad trutinam in *Galliâ* revocata benè processerint Sed hæc, spero, & motus perpetuus, erunt ultima hujus Generis conamina.

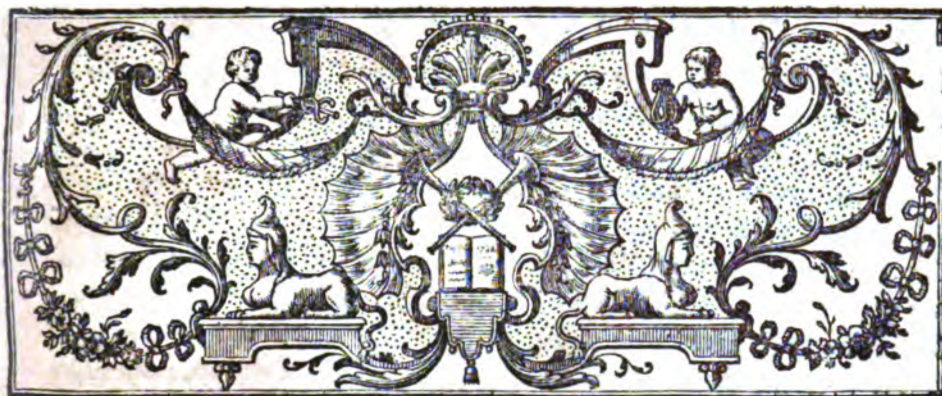
OPUS-

OPUSCULUM XXV.

ISAACI NEWTONI *AD* DANIELIS PROFETÆ VATICINIA, *NEC NON* SANCTI JOANNIS APOCALYPSIN, OBSERVATIONES.

Ex Anglicâ linguâ in Latinam convertit &c.

GUILIELMUS SUDERMAN.

OBSERVATIONES
AD
DANIELIS PROFETÆ
VATICINIA.

CAPUT PRIMUM.
INTRODUCTIO.
De Scriptoribus & Collectoribus Librorum Veteris Testamenti.

UM MANASSES signum sculptile in Domo Domini posuisset, atque in duobus ejus atriis *cuncto exercitui* cœli ædificâsset Altaria, nec non incantationibus ac magicis artibus & Pythonicis sese dedidisset (*a*), magnæque suæ impietatis causâ ab ASSERHADONE, *Assyriæ* Rege, exercitu illum adorto, captivus abductus fuisset *Babylonem*; *liber Legis* ad undecimum usque annum nepotis ipsius JOSIÆ fuit perditus: Quem cùm HILKIAS, Ponti-

Liber Legis, qui nunc extat, idem est quo usus *Josias*.

(*a*) 2 Paral. XXXIII. 5, 6, 7.

CAP. I. Pontifex Maximus, in instaurando Templo reperisset, Rex, lamentatus, quòd non ex præscripto ejus libri majores egissent, jussit ut coram populo legeretur, populúmque adduxit ut sanctum cum Deo instauraret fœdus. Hic est ille ipse liber Legis, qui nunc exstat.

Et ante illum *Josaphatus.*

Ut verò altiùs adscendamus: Postquam SESACUS, *Ægypto* egressus, *Hierosolymitanum* Templum diripuisset, ac *Judam* subjecisset Monarchiæ *Ægyptiorum*, (quod anno contigit quinto (*a*) ROBOAMI) per viginti ferè continuos annos *Judæi* magnis molestiis fuere pressi. *Agebantur*, quippe, *illis* hæc tempora *sine Deo vero*, *& sine Sacerdote docente*, *ac sine Lege. Non erat tum pax exeunti & redeunti, verùm vexationes magnæ super omnes habitatores Regionum illarum: Adeò ut contundebantur gens gente & civitas civitate: quia Deus vexabat eos omni angustiâ* (*b*). Morte autem SESACI *Ægypto* turbata, per decem annos *Juda* quietis rebus gavisus est; quo temporis spatio Rex ASA munitas in *Judâ* urbes condidit, excercitúque quingentorum & octoginta millium armatorum collecto, regni sui anno quintodecimo, ZERAM *Æthiopem*, *Ægypto*, *Libyâ*, & *Troglodytide* subactis cum decies centenorum millium exercitu *Libycorum* & *Æthiopum* ad recuperandas à SESACO domitas Regiones egressum, prælio superavit. Post hanc victoriam ASA matri, propter idololatriæ crimen, dignitatem Reginæ abrogavit, Altare instauravit, nováque ex auro & argento vasa in Templum intulit; denique ipse & populus novum fœdus inierunt, quo se obstringebat quisque ad Deum patrum suorum colendum, sancitâ in alios quicumque Deos coleret pœnâ mortis (*c*). Porrò ASÆ filius JOSAPHATUS *excelsa* sustulit (*d*), tertio etiam regni anno quosdam è Principibus, nec non ex Sacerdotibus & Levitis, misit qui in urbibus *Judæ* docerent, quod hi quidem, singulas urbes circumeundo ac secum allato Legis libro, præstitere. Atque hic est ille liber Legis, qui postmodum, regnante MANASSE, fuerat perditus, ac denuo JOSIA imperante repertus. Is igitur scriptus fuit ante annum tertium JOSAPHATI.

Idem

(*a*) 2 Paral. XII. 2-4 8 9.
(*b*) Ibid. XV. 3. 5, 6.
(*c*) Ibid. 12, 13. 16. 16.
(*d*) Ibid. XVII. 6. &c.

Idem ille Legis liber conservatus est, ac per manus posteris traditus, à *Samaritanis*, adeóque à decem Tribubus, antequam abducerentur captivæ, receptus. Cùm enim hæ abductæ essent, mox reductus est *Bethelem* jussu Regis *Assyriorum* aliquis ex captivis Sacerdos, qui novos *Samariæ* incolas ritum Dei ejus terræ doceret (*a*). Atque ab hoc Sacerdote *Samaritani* acceperunt *Pentateuchum*, ut qui Legem, sive ritum, Dei ejus terræ, quem ipsos hic edocturus erat, contineret. In eâ quippe religione, quam is ipsos docuit, perstiterunt, addito illi suorum Deorum cultu. In eo autem, quod edocti erant, perseverantes, hunc suæ Legis librum genuinâ ac antiquâ *Hebræarum* litterarum formâ conservârunt; dum duæ Tribus reliquæ, *Babylone* reduces, illam formâ *Chaldaicâ* commutarent, quod *Babylone* didicerant.

Introductio.

Idem liber Samaritanis traditus, atque ab his posteris. Tribus autem *Juda* & *Benjamin* litterarum formam mutarunt.

Cùm, igitur, Pentateuchus, ut Legis liber, tam duabus quàm decem Tribubus receptus fuerit, sequitur utrasque illum recepisse priusquam in duo Regna discessissent. Postea enim nullas à se mutuò acceperunt leges, sed in dissidio mansere. Neç *Juda Israëlem* à peccato JEROBOAMI retrahere, nec *Israël Judam* eò adducere valuit. Pentateuchus, igitur, Legis liber erat temporibus DAVIDIS & SALOMONIS. Quæ Tabernaculum & Templum spectabant ab hisce Regibus ex hujus libri præscripto ordinata sunt; ejusdémque libri Legem innuit DAVID (*b*) septuagesimo octavo Psalmo, populum monens ut ad Dei Legem attendat. Narrans enim qui non obedierint illi ipsorum majores, multa historica citat ex *Exodo* & *Numeris*.

Eodem libro Legis usi fuere *David* & *Salomo*.

Regum *Idumææ* genealogia *priusquam regnaret Rex posteris Israëlis*, in libro Geneseos describitur (*c*): Ille liber, itaque, non integer, eâ quâ nunc exstat formâ, perscriptus fuit, antequam regnaret SAUL. Scriptor autem eorum Regum genealogiam ad sua usque tempora notavit, adeóque priùs scripsit quàm DAVID perdomuisset *Idumæam*. Constat Pentateuchus Lege simul & populi Dei historiâ, & hac quidem ex variis collectâ libris; quales fuere Historia

Pentateuchus & liber *Josuæ* ex *Mosis* & *Josuæ* commentariis conscripti à *Samuele*.

(*a*) 2 Reg. XVII. 27, 28. 32, 33.
(*b*) [Psalmus, ut habet inscriptio, est *Asaphi*].
(*c*) Genes. XXXVI. 31.

CAP. I. toria creationis (*a*), à MOSE conſcripta, Liber genealogiæ ADAMI (*b*), & Liber bellorum Domini (*c*). Hujus quidem argumentum erant ea, quæ contigerant ad *Mare Rubrum*, ínque itineribus *Iſraëlis* in deſerto, eúmque adeò orditus eſt MOSES; JOSUA eumdem uſque ad perdomitam *Cananæam* perduxiſſe potuit; ſcripſit enim is quædam *in volumine Legis Domini* (*d*), ergo & ſua ipſius bella ſcripſiſſe potuit in libro bellorum, cùm illa præcipuè *bella Domini* fuerint. Hi libri erant libri publicè recepti; non, itaque, ſcripti abſque MOSIS & JOSUÆ auctoritate. SAMUEL autem ſatis otio abundabat, dum regnabat SAUL, ut illos eâ, quâ nunc MOSIS & JOSUÆ libri exſtant, formâ componeret, inſertâ in libro Geneſeos Regum *Idumeæ*, uſque ad Regni apud *Iſraëlitas* initium, genealogiâ.

Idem librum Judicum compoſuit.

Liber *Judicum* continua eſt Judicum hiſtoria uſque ad mortem SAMSONIS. Poſt hanc ergo eſt compoſitus ex Judicum Actis. Varia hoc in libro contigiſſe dicuntur, *cùm nullus eſſet Rex in Iſraele* (*e*), adeóque demum poſt Regni *Saulini* initia conſcriptum fuiſſe patet. Cùm ſcriberetur, *Jebuſitæ Hieroſolymas* incolebant (*f*). Itaque ſcriptus fuit ante Regni *Davidici* annum octavum, quo is inde ipſos expulit (*g*). MOSIS, JOSUÆ, & *Judicum* libri unam perpetuam hiſtoriam, inde à creatione ad SAMSONIS uſque mortem, continent. Hiſtoriæ filum, illic, ubi in fine Pentateuchi abrumpitur, liber JOSUÆ reſumit, hujus autem finem protinus excipit liber *Judicum*. Omnes, itaque, hi libri compoſiti fuerunt ex MOSIS & JOSUÆ aliiſque commentariis, ab uno eodémque Auctore poſt initium Regni SAULIS, & ante DAVIDIS annum octavum. Jam verò SAMUEL fuit Sacer Scriptor, in MOSIS ac *Judicum* hiſtoriâ verſatus, illíque, dum regnabat SAUL, non minùs otii quàm auctoritatis fuit ad hoſce libros componendos (*h*).

Idem

(*a*) Geneſ. II. 4.
(*b*) Geneſ. V. 1.
(*c*) Num XXI. 14.
(*d*) Joſu. XXIV. 6.
(*e*) Jud. XVII. 6. XVIII. 1. XIX. 1. XXI. 25.
(*f*) Jud. I. 21.
(*g*) 2. Sam. V. 8. 1. Paral. XI. 6.
(*h*) 1. Sam. X. 25. XII. 8—12.

Idem erat Profeta, atque *Israëlis*, quamdiu vixit, Judex; præterea, maximæ apud populum æstimationis: nec Lex, quâ populum judicaret, minori, quàm ipsius, auctoritate erat promulganda, cùm Legislator non inferior sit Judice. Porrò liber JASHERI, qui in libro JOSUÆ citatur (*a*), adhuc exstabat cùm SAUL moreretur (*b*). *Introductio.*

Cùm SALOMO exstructum à se Templum dedicaret, atque Arca Fœderis in sanctissimum locum inferretur, nihil in eâ erat, præter duas Legis tabulas (*c*). Hinc colligere licet *Philistæos*, cùm Arcâ illâ essent potiti, ex eâ librum Legis, urnam auream, in quâ Manna, & virgam AARONIS abstulisse. Et hæc quidem jactura, & aliæ, quas passi fuerunt *Israëlitæ*, dum victores *Philistæi* ipsos desolarent; occasionem præbere potuerunt SAMUELI, post tranquillas aliquantùm ab his hostibus res, dispersa MOSIS & JOSUÆ scripta, nec non Patriarcharum & Judicum commentarios, colligendi, atque omnia, eâ quâ nunc exstant formâ, componendi. Quando & quâ occasione *Samuel* hos libros conscripserit.

Liber RUTHÆ historiam continet rerum temporibus Judicum gestarum, haberíque potest libri, qui de horum rebus agit, supplementum, ab eodem Auctore & eodem tempore conscriptum. Scriptus enim fuit post natum DAVIDEM (*d*), nec diu tamen pòst, quia BOAZI & RUTHÆ, Avi & Aviæ DAVIDIS, eorúmque, qui ipsis æquales fuerunt, historia non adeò memoriæ obversari potuit post duas vel tres hominum ætates. Porrò, cùm hic liber genealogiam DAVIDIS à BOAZO repetat, majorésque natu fratres illius ut & filios omittat, scriptus fuisse patet in DAVIDIS honorem, postquam is jam unctus esset à SAMUELE Rex, antequam verò ipsi nati essent *Hebrone* filii, atque adeò regnante SAULE. Non progreditur usque ad ipsius DAVIDIS historiam, unde protinus post ipsius unctionem scriptus videtur. Rectè, itaque, judicant qui, SAMUELI adscribunt JOSUÆ, *Judicum* & RUTHÆ libros. Idem Auctor libri *Ruthæ.*

Idem etiam celebratur Auctor *primi libri* SAMUELIS usque ad ipsius mortem. In neutro *librorum* SAMUELIS, alii citantur Auctores, Et primi libri *Sa-*

(*a*) Josu. X. 13.
(*b*) 2 Sam. I. 18.
(*c*) 1. Reg. VIII. 9.
(*d*) Ruth. IV. 17. 22.

muelis usque ad ipsius mortem.

tores, unde uterque archetypus videtur. Incipiunt ab ipsius genealogiâ, natalibus, & educatione, scriptíque esse possunt, ex parte ab ipso dum viveret, vel ab ipsius discipulis, profetis, qui *Najothis* in *Ramâ* degebant (*a*); ex parte ab hisce post ipsius decessum.

Libri Regum & duo sequentes ex commentariis antiquorum Profetarum fuere conscripti.

In libris *Regum* alii citantur; ut libri *Actuum* SALOMONIS *Chronicorum Regum* Israelis & *Chronicorum Regum* Judæ. In libris Παραλειπομένων citantur libri SAMUELIS *Videntis*, NATHANIS *Profetæ*, & GADIS *Videntis*, in DAVIDIS rebus gestis: liber NATHANIS *Profetæ*, & AHIJÆ *Schilonitæ vaticinia*, & *visiones* IDDONIS *Videntis*, in rebus gestis à SALOMONE: liber *Schemajæ Profetæ*, cum libro *Iddonis* Videntis, in genealogiis & rebus gestis ROBOAMI & ABIÆ: liber Regum *Judæ* & *Israëlis*, in gestis ab ASA, JOAZO, AMAZIA, JOTHAMO, ACHAZO, HEZEKIA, MANASSE & JOSIA; liber HANANI *Videntis*, in rebus JHOSAPHATI, & Visiones ISAIÆ in gestis UZZIÆ & HEZEKIÆ. Hi libri, ergo, scilicet Regum & Παραλειπωμένων, compositi fuerunt ex historicis antiquorum Profetarum scriptis, eorúmque quos *Videntes* appellabant. Præterea, cùm à se mutuo citentur, uno eodémque tempore conscriptos utrosque oportet. Et illud quidem tempus fuit post reditum ex captivitate *Babylonicâ*; ad eam quippe captivitatem historiam *Judæ*, & Regum ejus gentis, nec non summorum Pontificum genealogiam, deducunt. Liber ESDRÆ primitus fuit pars alterius ex *Chronicorum* libris, à quo postea separatus est: incipit quippe à duobus postremis illius commatibus & primus ESDRÆ Apocryphus à postremis duobus ejusdem capitibus. ESDRA, itaque, Regum & *Chronicorum* libros composuit, historiámque ad sua usque tempora deduxit. Scriba is erat promptus in Lege Domini: quem ut in hoc opere adjuvaret NEHEMIAS, *librariam instruxit, collegítque Regum & Profetarum & DAVIDIS Acta, & de donariis Regum epistolas* (*b*). *Actis* DAVIDIS hìc innui credo utrumque SAMUELIS librum, certè posteriorem. Ex Actis Regum, à Profetis subinde conscriptis, ESDRA Libros Regum *Israëlis* & *Judæ*, nec non Chronica Regum *Judæ*

Idque ab Esdra.

(*a*) 1. Sam. XIX. 18–20. (*b*) 2. Macab. II. 13.

Judæ & Chronica Regum *Israëlis* composuit; atque eo pacto hæc Acta in unum conjunxit, justo temporum ordine servato, ipsis etiam Auctorum verbis descriptis, ut inde patet, quòd Regum & Chronicorum libri sæpissimè inter se in verbis, per varia continua commata, conveniunt. Ubicumque conveniunt sensu, etiam conveniunt verbis. *Introductio.*

Eàdem ratione vaticinia ISAIÆ, diversis temporibus conscripta, in unum corpus redegit, atque idem fecit in JEREMIÆ ac reliquorum, usque ad secundum Templum, Profetarum vaticiniis. Liber JONÆ hujus Profetæ historia est ab alio conscripta. Liber DANIELIS est collectio libellorum diversis perscriptorum temporibus. Sex posteriora capita vaticinia continent, quæ diversis temporibus scripsit ipse DANIEL. Sex priora sunt historicarum narrationum collectio, quas alii in litteras retulerunt. Caput primum post DANIELIS mortem exaratum est: ait quippe ejus Auctor DANIELEM *floruisse usque ad annum primum* CYRI *Regis* (*a*), id est, ad annum primum, quo is *Persis* ac *Medis*, tertium autem, quo *Babylonis*, imperavit. Eàdem de causâ quintum etiam & sextum post ipsius obitum conscripta fuisse statuendum est: Hæc enim ipsorum postrema verba: DANIEL *iste prosperè egit in regno* DARII *&* *in regno* CYRI *Persæ*: Quæ tamen verba addita fuisse possunt ab eo, qui hæc scripta collegit, quem ego quidem ESDRAM fuisse existimo. De scriptis Profetarum.

Psalmi, à MOSE, DAVIDE, aliisque compositi, ab eodem etiam ESDRA in unum congesti volumen videntur. Hunc propterea illorum collectorem censeo, quòd illo in volumine Psalmos quosdam non ante captivitatem *Babylonicam* conscriptos inveniam, nullos autem illâ tempore posteriores. De Psalmis.

Post hæc ANTIOCHUS *Epiphanes* Templum diripuit, *Judæis* ut à lege recederent jussit, pœnam mortis, ni obedirent, comminatus, Libros sacros, ubicumque reperiundos, fecit comburi. Atque in eâ rerum perturbatione liber Chronicorum Regum *Israëlis* prorsus periit. Verùm ubi ex hac oppressione Respublica emersit, JUDAS *Maccabæus*, quæcumque reperiri potuerunt, scripta collegit (*b*): quæ dum ordine disponerentur, pars vaticiniorum ISAIÆ, aut alterius Profetæ, ZACHARIÆ vaticiniis fuit adjecta, liber verò ESDRÆ De fatis Codicis V. T. post Babylonicam captivitatem.

(*a*) Dan. I. ult. (*b*) 2. Maccab. II. 14.

CAP. I. à libro Chronicorum disjunctus, & duplici, eáque diversâ, ratione, alterâ in libro ESDRÆ in Canone recepto, alterâ in primo ESDRÆ Apocrypho, dispositus.

Post captivitatem *Romanam Judæi*, conservandarum Traditionum suarum ergò, eas scripto in Talmude consignârunt: útque suas conservarent Scripturas, consenserunt de iis in publicum emittendis, postquam vocalia puncta apposuissent, ac singuli generis litteras in singulis enumerâssent libris: cúmque hanc tantùm editionem servarent, variæ antiquioris ævi lectiones, iis exceptis, quæ ope versionis τῶν LXX. deteguntur, hodie periêre: ejusmodi verò notæ in marginibus, aliæque corruptelæ, quæ, Descriptorum errore, antequam hæc fieret editio, in textum irrepserant, vix hodie corrigi tollíque possunt.

Iidem, priusquam à *Romanis* patriâ pellerentur, libros sacros in *Legem*, *Profetas*, & *Hagiographa*, sive scripta sacra, distinguebant, nec, præter Legem & Profetas, in suis Synagogis quidquam prælegebant. CHRISTUS etiam & Apostoli Religionis momentum in Lege ac Profetis posuêre (*a*). Hagiographiorum vocabulo intelligebant *Judæi* historicos libros JOSUÆ, *Judicum* & RUTHÆ, SAMUELIS, *Regum*, *Chronicorum*, ESDRÆ, NEHEMIÆ & ESTHERÆ, librum JOBI, *Psalmos*, SALOMONIS scripta & JEREMIÆ *Lamentationes*. *Samaritani* solum Pentateuchum legebant, cùmque JOSAPHATUS mitteret, qui docerent in urbibus, hi Legis tantùm librum habebant; quippe, quæ nunc extant vaticinia, nondum scripta erant. Tum & duabus Tribubus è *Babylonicâ* captivitate reversis, ESDRA tantùm Legis librum (*b*), à mane usque ad meridiem populo prælegit, primo septimi mensis die, & per festum Tabernaculorum quotidie: nec dum, enim, Profetarum scripta, in illud, quod nunc exstat, volumen collegerat; eorum verò prælectionem publicam, pòst quàm ea collegerat, instituit. Hinc, autem, quòd Lex & Profetarum scripta in Synagogis prælegerentur, magis quàm Hagiographa, à corruptelis immunia fuêre.

In

(*a*) Matth. VII. 12. XXII. 4. Luc. XVI. 16. 29. 31. XXIV. 44. Act. XXIV. 14. XXVI. 22. Rom. III. 21.
(*b*) Nehem. VIII. 3. 4. 16. - 19.

In populi *Israëlitici* pueritiâ, Deus, cùm iis legem dedisset, cúmque ipsis pepigisset fœdus, quo se illorum Deum futurum promisit, si ipsius mandatis obsequerentur, Profetas misit, qui, quotiescunque ad alienorum Deorum cultum deficiebant, illos ab eo peccato revocarent. Ipsi, autem, cùm ad veri Dei cultum reverterentur, renovabant subinde fœdus, quod ruperant. Hos Profetas Deus mittere perseveravit usque ad ESDRÆ tempora. Pòst quàm, verò, illorum vaticinia & scripta in Synagogis prælegerentur, hæc sufficere sunt visa. Quòd si, enim, populus MOSI veteribúsque Profetis auscultare renueret, satis patebat nec novis auscultaturum, imò ne tum quidem, si qui ex morte in vitam redirent. Cùm, denique, nova veritas gentibus esset annuncianda, nempe JESUM *esse Christum*, novos misit Deus Profetas atque Doctores: Pòst quàm, autem, & horum scripta pro Divinis recepta essent, atque à Christianis in suis Synagogis prælegerentur, secundùm cessavit divinus adflatus. MOSEM jam *habemus & Prophetas*, & Apostolos, atque ipsius *Christi* verba, quibus si nolimus obtemperare, minùs quàm *Judæi* excusandi erimus. Profetæ, enim, & Apostoli prædixerunt, fore ut, quemadmodum *Israëlitæ* sæpè rebellârunt, & fœdus ruperunt, quod sibi cum Deo erat, deinde, pòst quàm facti pœnituisset, illud renovârunt; ita quoque inter Christianos defectio accideret, brevi post ipsa Apostolorum tempora: fore etiam ut postremis temporibus Deus perderet pervicaces rebelles, novúmque cum suo populo fœdus feriret. Tum, Profetis adtendere veræ Ecclesiæ insignis nota est. Eâ, enim, ratione Deus vaticinia ordinavit, ut postremis temporibus *Sapiens intelligat; improbè, autem, agent improbi, nec ulli improbi animadvertent* (*a*). Auctoritas Imperatorum, Regum, Principum, humana est: Conciliorum, Synodorum, Episcoporum, Presbyterorum auctoritas humana. Profetarum auctoritas divina est, ac summam Religionis continet, MOSE & Apostolis etiam in Profetarum numero comprehensis: Et *si Angelus è cœlo aliud Evangelium annunciet*, quàm quod illi tradiderunt, *Anathema esto* (*b*). Horum scripta fœdus continent, quod est Deum inter ejúsque populum, cum monitis de præstandis, quæ illud fœdus exigit, exemplis pœnarum divinarum in ejus rupto-

Introductio.

De diversâ Dei œconomiâ sub V. & N. T. quod ad adflatum divinum.

(*a*) Dan. XII. 9. 10. (*b*) Gal. I. 8. 9.

CAP. II. *magni*, tempestatem belli, è cœlo & nubibus politicis, in eorum, qui ipsis hostes sunt, capita ruentem; *Pluvia*, si non immodica, *ros*, *& perennes aquæ*, gratiam & doctrinas Spiritûs; *Pluviæ penuria*, sterilitatem spiritualem.

à Terrâ, &c. In Terrâ, *arida & collecta aqua*, ut *mare*, *fluvius*, *fluentum*, ponuntur pro diversarum Regionum, Nationum & Imperiorum populis. *Aquas amaras reddere*, significat populum quemdam bello & vexatione valde adfligere; *Conversio rerum in sanguinem*, allegoricam corporum politicorum mortem, id est, eorum dissolutionem; *Maris* vel *fluvii exundatio*, invasionem orbis politici à populo aquarum; *Ipsarum*, verò, *aquarum exsiccatio*, expugnationem Regionum illarum à Terrâ. *Fontes aquarum* pro urbibus ponuntur, fluviorum politicorum permanentibus capitibus; *Montes*, & *insulæ*, pro orbis Marisque politici oppidis, cum agris ipsorum, ditionibusque; *Speluæ* ac *rupes* montium, pro urbium Templis; *Hominum in speluis rupibusque absconsio*, pro Idolorum in suis Templis inclusione; *Domus* ac *naves* pro familiis, cœtibus, ac oppidis, in Mari ac Terrâ politicis; *Navium*, denique, *bellicarum classis*, pro ejus, quod per *Mare* significatur, Regni exercitu.

ab Animalibus & Plantis. *Animalia*, quoque, & *plantæ* ponuntur pro diversarum Regionum, diversæque sortis hominibus; & speciatim *arbores*, *herba*, & *terrestria animalia*, pro Terræ politicæ populo; *Herbæ palustres*, *arundines*, & *pisces*, pro iis, qui in politicis aquis; *Voluores* & *insecta*, pro iis qui in Cœlo politico ac Terræ degunt; *Pratum*, pro Regno; *Desertum*, pro devastato tenuique populo.

Si Mundus ex variis regnis constans consideretur, paulò alia est Allegoria. Si Mundus politicus, in vaticinio consideratus, ex multis Regnis constet, hæc per totidem *Mundi naturalis* partes exprimuntur. Exempli gratiâ, nobilissima ex iis per *cœlestem fabricam*, & tum *Luna* & *nubes* pro vulgo populi ponuntur; ignobiliora per *Terram*, *Mare* & *flumina*, nec non *animalia* & *plantas* & *ædificia*, *quæ in illis sunt*; tum etiam *majora* & *fortiora animalia*, & & *altiores arbores*, ponuntur pro Regibus, Principibus, ac Nobilibus. Porrò, cùm integrum Regnum sit politicum Regis corpus, idcircò *Sol*, vel *arbor*, vel *bestia*, vel *avis*, vel *vir*, quo Rex denotatur, latiori significatione ponitur pro integro Regno; variáque

que *animalia*, ut *Leo*, *Ursus*, *Pardus*, *Caper*, pro variis suis proprietatibus, varia Regna & politica corpora significant; tum *sacrificatio bestiarum* pro cruentâ Regnorum expugnatione ponitur, & *inter bestias amicitia*, pro pace inter Regna. Aliquando, tamen, animalium & plantarum nomina, certis epithetis aut circumstantiis, ad alias significationes extenduntur: ut *arbor*, ubi vocatur *arbor vitæ* vel *scientiæ*, & *bestia*, ubi *Serpens antiquus* adpellatur, vel *coli* dicitur. De Stylo profetico.

Cùm *bestia*, vel *homo*, ponitur pro Regno, *partes* ipsius ac proprietates, pro iis, quæ respondent illis Regni partibus & proprietatibus, ponuntur: ut *bestiæ caput*, pro viris magnis; qui aliis præcedunt atque imperant; *cauda* pro inferioris vulgi hominibus, qui sequuntur ac reguntur; *capita*, si uno plura occurrant, pro numero præcipuarum partium, Dynastiarum, vel Principatuum in eo Regno, sive eæ, quod ad imperii administrationem civilem, simul exsistant, sive una succedat alteri; *cornua in quodam capite*, pro Regnorum, quæ in eo Imperio, sunt, numero, cum respectu ad vim militarem; *videre* pro intelligere, & *oculi*, pro viris intelligentibus, ínque Reipublicæ administratione versatis; in rebus, autem, quæ ad Religionem pertinent, pro Επισκόποις, Episcopi; *loqui* pro legumlatione; *os* pro Legislatore, sive is civilis, sit, sive sacer; *intensio vocis* pro potentiâ, imperióque; *ejusdem debilitas*, pro infirmitate; *edere* & *bibere*, pro eorum, quæ comesis vel epotis significantur, adquisitione; *pili bestiæ*, vel *viri*, & *plumæ volucris*, pro populo; *alæ* pro numero Regnorum, bestiâ significatorum; *brachium* pro Regni potentiâ, vel pro populo, in quo ejus potentia & vires consistunt; *pedes ipsius* pro infimis ex populo, vel pro extremâ Regni parte; *pedes*, *ungues* ac *dentes ferarum*, pro exercitibus eorúmque turmis; *ossa* pro robore, nec non pro munitis locis; *caro* pro divitiis ac possessionibus; *dies*, tandem, *quos agunt*, pro annis. Cùm verò *arbor* pro Regno ponitur, ejus *rami*, *folia* & *fructus*, eadem significant, quæ *volucris* vel *bestiæ alæ*, *plumæ*, & *victus*. Nec non cum bestia vel homo vel arbor pro regno ponitur.

Cùm *homo* metaphorico sensu accipitur, qualitates ejus sæpe ipsius actionibus designantur, ac rerum circumstantiis, in quibus versatur. Denique, cùm homo, ejus

Ita,

CAP. II.

que actiones & fata, metaphoricè usurpantur.

Ita, quòd quis populorum Rector sit, ipsius *equitatione super bestiam* significatur; bellicosus & expugnator, *tenente gladium & arcum*; vir potens, *staturâ giganteâ*; Judex, *ponderibus & mensuris*; *albo*, autem, *atróve lapillo*, absolutionis vel condemnationis sententia denotatur; *novo nomine*, dignitas; *vestibus*, morales vel civiles qualitates; *splendido ornatu*, honor & gloria; *purpurâ* & *cocco*, vel *diademate*, regia dignitas; justitia, verò, *albis* & *puris stolis*; impietas, vestimentis *maculosis* & *squallidis*; adflictio, luctus & pœnitentiæ testificatio, *cilicino vestitu*; probrum, pudor, & bonorum operum defectus, *nuditate*; errores & miseria, *potione ex vino* ejus, qui vel quæ eorum causa est: propagatio alicujus Religionis, lucri ergò, *mercaturam exercendo* cum eâ, cujus Religio innuitur, Gente; falsorum Deorum alicujus Gentis adoratio vel cultus, *patratione adulterii* cum ipsius principibus, vel horum *cultu*; alicujus Regni concilium, ejusdem *imagine*; idololatria, *blasphemiâ*; clades bello accepta, *vulnere viri*, vel *bestiæ*; diutinæ ærumnæ belli, *ulcere* & *dolore*; adflictio, vel vexatio, quam patitur quidam populus, dum laborat ut novum edat Regnum, *doloribus mulieris*, *dum* masculam *paritura* prolem nititur; corporis politici vel ecclesiastici dissolutio, *morte viri*, vel *bestiæ*; denique, dissoluti Imperii instauratio, *resurrectione mortuorum*.

CAPUT

Visum Imaginis Metallinæ.

CAPUT TERTIUM.

De viso Imaginis ex quatuor metallis composita.

DANIELIS vaticinia ad se invicem, mutuâ quâdam ratione, omnia referuntur (*a*), quasi tantùm diversæ essent unius generalis vaticinii partes, diversis editæ temporibus. Primum omnium intellectu facillimum est, & singula sequentium novi aliquid prioribus addunt. Primum oblatum fuit NABUCHODONOZORO, *Babyloniæ* Regi, in somnis, anno Regni ipsius secundo; illo, autem, somnii sui oblito, denuo idem in somnis DANIELI oblatum est, atque ab hoc Regi enarratum (*b*). Hinc protinus DANIEL, sapientiæ & occulta recludendi laude inclaruit, usque adeo ut EZEKIEL, ejus æqualis, undevigesimo anno NABUCHODONOZORI, hac ratione adversùs *Tyri* Regem dixerit: *Ecce, sapientior tu es* DANIELE, *non est secretum quod tibi abscondant* (*c*). Idem EZEKIEL, alio loco, DANIELEM cum NOACHO & HIOBO, in maximâ apud Deum gratiâ positis, conjungit (*d*). Tum &, postremo BALTASSARI anno, de ipso, Regina mater Regi hunc in modum loquuta est: (*e*) *Est in tuo regno vir, cui spiritus sanctorum Deorum inest; & patris* (*f*) *tui temporibus lux, & scientia, & sapientia, qualis Deorum sapientia est, in eo inventa sunt: quem & Rex* NABUCHODONOZORUS, *pater tuus, Rex,* inquam, *pater tuus, principem Magorum, Astrologorum, Chaldæorum & Aruspicum constituit. Quoniam spiritus excellens & scientia & intelligentia, & inter-*

Omnia Danielis vaticinia se mutuò respiciunt.

Danielis fama.

(*a*) *Are all related to one another.*
(*b*) Dan. II. 1. 19. 31. &c.
(*c*) Ezek. XXVIII. 3.
(*d*) Ibid. XIV. 14. 16. 18. 20.
(*e*) Dan. V. 11. 12.
(*f*) [Ita Angli; & in margine, *Avi tui:* quomodo etiam habet *Junii* & *Tremellii* versio. Re verâ fuit *Balthassarus* nepos *Nabuchodonozori*, sive eum statuas eumdem cum *Nabonadio*, postremo *Babyloniæ* Rege, ut vult Cl. *Prideaux Hist. Jud. &c. Libro II. ad initium regni Balthassari;* sive eumdem cum *Laborosoarchodo*, ut censet Doctiss. *Drieberge*, *in suis*, *ad Belgicam citatæ Historiæ versionem*, *notis*, *paulò post loc. citatum.* Jam verò *Hebræis* אבות quoscunque majores significare pernotum est.]

CAP. III. *interpretatio somniorum, & solutio rerum implexarum & dubiorum in ipso* DANIELE *inventæ sunt, cui Rex imposuit nomen* BELTESAZZAR. Maximæ fuit DANIEL apud *Judæos* æstimationis, usque ad HADRIANI, Imperatoris *Romani*, imperium; atque illius vaticinia rejicere tantumdem est ac rejicere Religionem Christianam; Hæc enim Profetæ hujus de *Messiâ* vaticinio, tamquam fundamento, nititur.

De imagine è quatuor Metallis compositâ.

Jam, in hoc viso imaginis ex quatuor metallis compositæ, fundamentum struitur omnium vaticiniorum DANIELIS. Imago illa quatuor magnarum Gentium corpus designat, quæ, una post aliam, terrarum orbi essent imperaturæ: gentem scilicet *Babylonicam*, *Persas*, *Græcos*, & *Romanos*. Porrò, per lapidem, sine manibus excisum, qui in pedes imaginis incidit, omnia illa quatuor metalla contrivit, factúsque est mons ingens, implevítque universam terram; repræsentatur novum Regnum, quod post quatuor illa priora exoriturum esset, omnes eas Gentes subacturum, valdè magnum evasurum, atque ad omnium usque sæculorum finem perduraturum.

Caput ejus imaginis constabat ex auro, illúdque Gentes *Babyloniæ* significabat, quæ primæ regnarent, ipso DANIELE interprete: *Tu es caput hoc aureum*, inquit ille NABUCHODONOZORO (*a*). Hæ Gentes imperârunt donec CYRUS *Babylonem* expugnaret, at paucis post eam expugnationem mensibus ad *Persas* defecerunt, eósque evexerunt supra *Medos*. *Pectus* & *brachia* imaginis ex argento erant, designabántque *Persas*, qui proximè regnârunt. *Venter* & *femora* ex ære, significant *Græcos*, qui, regnante ALEXANDRO *Magno Persas* devicerunt & proximi ab ipsis imperârunt. *Tibiæ* erant è ferro, & hæ *Romanos* designabant, qui Imperium tenuêre post *Græcos*, quos sibi subjicere cœperunt octavo anno ANTIOCHI *Epiphanis*. Quippe, tum *Romani* debellârunt PERSEA, Regem *Macedoniæ*, quo Regno propriè *Græcorum* Monarchia occœperat; atque hinc in potentissimum Imperium excreverunt, ingentíque imperârunt potestate, usque ad THEODOSII *Magni* tempora. Tum, incursionibus multorum è Septem-

(*a*) II. 38.

Septemtrione populorum, in multa minora Regna Imperium Romanum dissipatum est, atque hæc significabantur pedibus imaginis, eorúmque digitis, partim ferro partim luto constantibus. Tum enim, *Regnum divisum iri* docet DANIEL (*a*), *ast in eo futurum de robore ferri, quandoquidem* Rex *ferrum luto mixtum viderat; non autem inter se cohæsuras* ejus partes, *sicut ferrum & lutum non* exactè *miscentur*.

Visum quatuor bestiarum.

Horum autem Regum temporibus, pergit, *Deus cœli Regnum suscitabit, nunquam destruendum, atque illud alteri populo non relinquetur, verùm omnia illa Regna comminuet atque consumet; ipsum autem in æternum consistet: Quandoquidem vidisti lapidem absque manibus ex montibus exscindi, eúmque ferrum, æs, lutum, argentum atque aurum comminuisse.*

CAPUT QUARTUM.

De viso quatuor bestiarum.

PRoximo viso, quod est quatuor bestiarum, vaticinium de quatuor Imperiis repetitur cum quibusdam additamentis, qualia sunt duæ *Leonis* alæ, tres costæ in ore *Ursi*, quatuor alæ totidémque capita *Pardi*, undecim *quartæ bestiæ* cornua, *Filius*, denique, *hominis*, in nubibus veniens atque ad *Antiquum dierum*, pro tribunali sedentem, accedens.

Explicatio Capitis VII. apud *Danielem.*

Prima bestia Leoni erat similis, *alæque ipsi aquilinæ*, ut denotentur *Babyloniæ* & *Mediæ* Regna, quæ *Assyriorum* Imperium everterunt, illúdque inter se sunt partita, unde & illustria facta sunt inque ingentia Imperia creverunt. Præcedenti vaticinio *Babyloniorum* Imperium repræsentabatur capite imaginis aureo: Hoc verò utrumque, scilicet, *Babylonicum* & *Medum*, simul denotatur duabus Leonis alis. *Adspiciebam*, inquit DANIEL, *usque dum avulsæ essent ipsius alæ, atque* (*b*) *è terrâ sublata, inque pedes*, *velut*

De Primâ bestiâ.

(*a*.) Dan. II. 41. 43, 44. &c.
(*b*) J. & T. & Angli in margine, habent *quibus*.

CAP. VI. *velut homo, stare coacta esset, & cor humanum ipsi esset inditum* (*a*): id est donec repressum & subactum esset, adactúmque ad perceptionem status sui humano non majoris.

De Alterâ. Altera bestia *similis erat Urso*, eáque Imperium repræsentat, quod proximum à *Babyloniis* præpolluit, nempe *Persarum*. *Divisum*, sive fractum, *est Regnum tuum, datúmque Medis ac Persis*, inquit postremo *Babylonio* Regi DANIEL (*b*). *Hæc bestia sese in unam parte sustulit* (*c*). Fuêre, nempe sub *Medis Persæ*, cùm *Babylon* expugnaretur, sed protinus supra ipsos surrexêre. *Et tres ipsi erant in ore costæ inter dentes* (*d*), quibus denotentur Regna *Sardium*, *Babylonis* & *Ægypti*, à *Persarum* Imperio expugnata, non autem ad proprium ejus corpus pertinentia. *Multas*, denique, *carnes* devoravit; divitias, scilicet, trium illorum Regnorum.

De Tertiâ. Tertia bestia Imperium erat, quod *Persico* successit, atque hoc fuit *Græcorum* (*e*). *Pardo erat similis*, quo ejus ferocia significetur; *quatuor illi erant capita, quatuor cornua*, quibus innuitur in quatuor Regna divisum iri (*f*). Forma enim monarchica duravit quamdiu ALEXANDER Magnus, ejúsque frater ARIDÆUS, filiíque juvenes ALEXANDER & HERCULES imperârunt; tum in quatuor Regna divulsum est, Præfectis Provinciarum suis ipsorum capitibus imponentibus diademata, & mutuo consensu suis Provinciis Regiâ auctoritate imperantibus. *Macedoniæ*, *Græciæ* & *Epiro* imperavit CASSANDER; LYSIMACUS *Thraciæ* & *Bithyniæ*; PTOLEMÆUS *Ægypto*, *Libyæ*, *Arabiæ*, *Cæle-Syriæ*, & *Palestinæ*; SELEUCUS, denique, *Syriæ*.

De Quartâ. Quarta bestia illud, quod *Græcorum* successit Imperio, significabat, atque id *Romanorum* fuit. *Præter modum horrenda erat terribilísque hæc bestia; ingentes illi è ferro dentes, devorabat ac perfringebat & pedibus conculcabat quod erat reliquum.* Atque ejusmodi verè fuit Imperium *Romanum*. Fuit illud amplius, fortiùs, ac

(*a*) Dan. VII. 4.
(*b*) Ibid. V. 28.
(*c*) Ibid. VII. 5. Angli in margine, ut & J. & T. habent *dominatum unum erexit*.
(*d*) Loco citato.
(*e*) Dan. VIII. 6. 7. 20. 21.
(*f*) Ibid. ℣. 22.

ac horrendum magis & diutinum ullo ex prioribus. Regnum *Macedoniæ* cum *Illyrico* & *Epiro*, subegit anno octavo ANTIOCHI *Epiphanis*, Æræ NABONASSARI 580. Hæreditate adquisivit Regnum *Pergami* anno NABONASS. 615. *Syriæ* Regnum debellavit ejusdem Æræ anno 679. Ægypti, denique, ejusdem 718. Et his aliisque victoriis majus evasit magisque terribile, quàm ulla ex prioribus tribus bestiis fuerat. Duravit, porrò, hoc Imperium, eâ, quam dixi, magnitudine, ad usque principatum Magni THEODOSII. Tum in decem Regna, decem quartæ bestiæ cornibus repræsentata, diffractum est, eáque fractâ formâ permansit donec *Antiquus diebus solio, igneæ flammæ simili, consideret*: — *ad Judicium sedit, & aperti sunt libri*, — *& interfecta est bestia ejúsque corpus perditum, igníque comburendum traditum est*; — *& cum cœli nubibus venit quasi filius hominis, accessítque ad Antiquum diebus, ínque omnes Nationes accepit Imperium, & datum est judicium Sanctis Altissimi, venítque tempus quo hi obtinuerunt Regnum* (*a*). *Vidi*, inquit DANIEL, (*b*) *donec occisa esset bestia, perditúmque ejus corpus, traditúmque comburendum igne. Quod ad reliquas bestias, ipsis ablata est sua potestas, vita tamen* (*c*) *ipsorum*

Visum quatuor bestiarum

(*a*) Dan. VII. 10, 11. 13. 22.

(*b*) Ibid. ♈. 11, 12.

(*c*) [Ita Angli. Alii aliter. Cùm autem hujus versûs expositioni Noster, integram suam, de nobilis hujus vaticinii sensu, sententiam ferè superstruat, digna est ea, quæ attentè examinetur. Durum videtur hunc versum ita intelligere, ac si scripsisset *Daniel*: *Reliquis Gentibus ablatum est imperium, at ipsæ manserunt*. Nam, primò; *bestiarum* nomine, non tam ipsas Gentes, quam ipsarum Imperia, significat Profeta, ut ipse Noster passim rectè exponit: patet illud hinc, quòd una post alteram surrexisse dicitur: Gentes, verò, ipsæ jam antea simul extabant. Imperia autem, cùm bestiarum nomine venirent, Imperia cessâsse, æquè sic exprimi potuit, *bestiis ablatam esse potestatem*, quàm *bestias occisas esse*. Et hæc idem significare liquet ex versu undecimo, ubi ipse Noster postremam phrasin ita intelligit. Secus dicendum fuisset, quartam Gentem cum suo simul imperio periisse, jam, verò, eam cum ceteris viventem considerat. Sed &, secundò, in hoc ipso secum non consentire videtur Vir Summus, ubi mox dicit: *Omnes quatuor bestiæ ad hunc usque diem vivunt*: quarta, enim, expressè *occisa* dicitur; & in versione textûs profetici, quâ Anglos hic sequitur, licèt alibi quandoque ab iis recedat, *potestate orbari* τῷ *occidi* ἀντίθετα. Melior, itaque, videtur *Calvini* versio, quæ habet: *Et reliquis bestiis abstulerant potestatem* [*vel* dominationem], *& longitudo in vitâ data illis fuerat &c.* ut sensus sit, *quod ad reliqua Imperia, etiam hæc eversa fuerant, pòst quàm per constitutum tempus præpolluissent*, scilicet, eversa *fuerant* jam antea, ab ipso quarto: quod

CAP. IV. *ſorùm producta eſt, per tempus, & conſtitutum tempus (a).* Idcircò omnes quatuor beſtiæ ad hunc uſque diem vivunt, quamvis tribus prioribus poteſtas ablata ſit. *Chaldæa* & *Aſſyriæ* populi adhuc ſunt prima beſtia; qui *Mediam* & *Perſiden* incolunt, adhuc ſecunda; Gentes *Macedoniæ, Græciæ, Thraciæ*, minoris *Aſiæ, Syriæ*, & *Ægypti*, adhuc ſunt tertia; qui, denique, *Europam* tenent, cis *Græciam*, adhuc ſunt quarta. Cùm, igitur, tertiæ corpus non ultra Gentes cis *Euphratem*, quartæ verò non ultra eas, quæ cis *Græciam* in *Europâ* ſunt, extendatur; integra quatuor capita *illius*, in populis cis Euphratem; integra, autem, undecim *hujus* cornua in populis cis *Græciam* nobis quærenda ſunt. Atque hac de cauſâ *Græci* Imperii, in quatuor *Græcorum* Regna, ſolutionem conſiderantes, nullam *Chaldæorum, Medorum, Perſarúmve* partem, his in Regnis numeramus; quippe, quæ Gentes ad duarum priorum beſtiarum corpora pertinuerant. Nec magis *Græcorum*, cujus ſedes fuit *Conſtantinopoli*, Imperium numeramus inter undecim cornua quartæ beſtiæ, cùm ad corpus tertiæ illud pertinuerit.

CAPUT

quod hìc demum notat *Daniel*, cùm, de ſuperbis verbis parvi cornu beſtiæ quartæ agens, etiam continuò ejus beſtiæ cædem adjeciſſet. Fortaſſis etiamnùm melior eſt ſententia *Jo. Medi*, qui, cum pro חיותא *plur.* legat. חיותא *ſing.* [quomodo & codices habere non in controverſiam vocare videtur, & re verâ legitur in editione, quam *Manaſſe Ben-Iſraël* adornavit] locum vertit, non *reſiduum beſtiarum*, ut *Junius*, ſed *reſiduum beſtiæ;* adeòque non *reliquas beſtias*, tres videlicet priores, intelligit, ſed id, quod de quartâ, cujus *corpus igne comburendum erat datum*, reſtabat; nempe ejus *cornua*, maximè *parvum* ejus *cornu;* quorum fata, æquè ac ipſius *corporis*, ℣. 19. & 20. ſcire ſe deſideràſſe, & quidem diſtinctè, *Daniel* teſtatur. Ceterùm, quod ad *rem ipſam;* Gentes, nempe, illas, quarum Imperia beſtiis, tam tribus, quàm quartâ, ſignificabantur, adhuc exſtare; id jure dicitur: ſiquidem *eædem* Gentes vocari poſſint ii, qui jam illas terras incolunt, populi, cum iis, qui olim illas incoluerunt, quâ ratione prorſus nulla unquam Gens *deleta* poſſit dici. Verùm in vaticinio nulla *ejus rei* ratio haberi videtur.]

(a) Dan. VII. 11. 12. Angli, *for a ſeaſon and a time.*

Pedes Imaginis.

CAPUT QUINTUM.

De Regnis, pedibus imaginis, qui ferro & luto constabant, denotatis.

De veteri Daciâ ejúsque incolis, Romanorum Imperio subjectis.

INgens quondam Regio erat *Dacia*, cujus termini ad Meridiem *Danubius*, ad Orientem *Pontus Euxinus*, ad Septemtrionem fluvius *Tyras* & mons *Carpatus*, ad Occidentem fluvius *Tibesis*, sive *Tibiscus*, qui Meridiem versùs fluit donec paulò supra *Albam Græcam* in Danubium incidat. Complectebatur illa Regiones, quæ hodie vocantur *Transsylvania*, *Moldavia* & *Wallachia*, nec non *superioris Hungariæ* Orientalem partem. Veteres ejus incolæ à *Græcis* dicebantur *Getæ*, à *Latinis Daci*, à seipsis *Gothi*. ALEXANDER Magnus eos adortus est, TRAJANUS subegit, eorúmque terram in Provinciæ *Romani* Imperii formam redegit; quo factum est, ut prædicatio Evangelii apud ipsos valdè promota sit. Constabant hæ Gentes ex variis *Gothorum* populis, quales erant *Ostrogothi*, *Visigothi*, *Vandali*, *Gepides*, *Longobardi*, *Burgundiones*, *Alani*, aliíque: quibus omnibus, ut eos PROCOPIUS describit, iidem mores, eadem lingua erat (*a*). Quamdiu *Romanorum* hi subditi Imperio, *Gothi*, sive *Ostrogothi*, Orientales *Daciæ* partes tenebant, *Vandali* Occidentalem ad flumen Tibesin, eo ferè loco ubi in hunc *Marisius* & *Chrysius* (*b*) incidunt. Inter hos medii erant *Visigothi*. *Gepides*, secundùm JORNANDEM, habitabant ad *Vistulam*: *Burgundiones*, Gens *Vandalica*, inter Vistulam & Australem *Borysthenis* fontem, non procul à monte Carpato, Septemtrionem versùs, ubi eos ponit PTOLEMÆUS, cui dicuntur *Phrugundiones*, & *Burgiones Alani*, alia è *Gothis* Gens, habita-

(*a*) Libr. 1. de bello Vandalico.

(*b*) [*Maresh* and *Keresh*. Prior est, procul dubio, qui hodie *Marocs* dicitur, veteribus *Rhabo* & *Marisius*: alterum in veteribus tabulis nomine notatum non invenio. *Jornandi Chrysium*, aliis *Cusum* dici testatur *Car. Stephanus*. Ita & alii hodierni vocant. Verùm apud *Jornandem* legitur *Grissia*; Cap. XXII. aitque hoc flumen *Marisiam*, ut vocat, excedere; in quo tamen errat.]

CAP. V. habitabant inter Septemtrionalem fontem Borysthenis & ostium *Tanais* fluviorum, ubi PTOLEMÆUS ponit *Alanum* montem, & Occidentalem partem *Paludis Meotidis*.

Horum regna & Reges, postquam adversùs Romanos rebellâssent.

Hæ Gentes sub Imperio *Romanorum* manserunt usque ad alterum Imperatoris PHILIPPI annum, cùm, propterea quod stipendium ipsis non penderetur, rebellare occœperunt; Regnum condentibus *Ostrogothis*, quod, sub Regibus ipsorum OSTROGOTA, CNIVA, ARARICO, GEPERICO, & HERMANARICO adolevit usque ad A. C. 376, & tum, *Hunnorum* è tractibus trans Tanaim incursione & morte HERMANARICI, in varia minora Regna disruptum est. HUNNIMUNDUS, HERMANARICI filius, Rex evasit *Ostrogothorum*; FRIDIGERNUS *Visigothorum*; WINITHARUS, vel VINITHARUS, partis *Gothorum* AMMIANO *Gruthungi*, CLAUDIANO *Gothungi*, aliis *Sermatæ* & *Scythæ* dictorum, ATHANARICUS imperabat alii *Gothorum* parti in *Daciâ*, cui nomen *Thervingi*; BOXUS *Antibus* in *Sarmatiâ*; etiam *Gepidibus* suus Rex fuit. *Vandali* à GEBERICO trans Danubium aufugerunt postremis imperii CONSTANTINI Magni annis, iisque ab hoc Imperatore sedes in *Pannoniâ* concessæ sunt, in quibus quieti vixêre quadraginta annos, scilicet ad annum 377, cùm variæ *Gothorum* Gentes, fugientes *Hunnos*, transgressæ sunt Danubium, quibus sedes concessæ in *Mœsiâ* & *Thraciâ*, ab Imperatore *Græcorum* VALENTE. Hi autem proximo anno rebellârunt, atque, in auxilium vocatis quibusdam *Gothis*, *Alanis*, & *Hunnis*, è Regionibus ab alterâ parte Danubii, exercitum *Romanum* fuderunt, cæso etiam VALENTE Imperatore, ac sese per *Græciam*, & *Pannoniam* ad Alpes usque diffuderunt, Deinde, annis C. 379 & 380, armis Imperatorem GRATIANI & THEODOSII repressi sunt, atque obnoxiam pacem fecerunt. *Visigothi* & *Thervingi* suas repetierunt sedes in *Mœsiâ* ac *Thraciâ*, *Hunni* reversi sunt trans Danubium, *Alani* autem & *Gruthungi* sedes in *Pannoniâ* obtinuerunt.

Eorundem res gestæ.

Circa annum 373 vel 374. *Burgundiones* è suis àd Vistulam sedibus surrexêre cum octinginta millium exercitu, *Galliam* invasuri; repulsi autem consederunt ad Septemtrionalem *Rheni* partem ex

ex adverso *Moguntia*. Anno 358 turba *Saliorum Francorum*, quæ cum suo Rege, à fluvio *Salâ* venerat, ab Imperatore JULIANO intra Imperium recepta est, eique sedes adsignatæ in *Galliâ* inter *Brabantiam* & Rhenum: Ejus Rex MELLOBAUDES deinde à GRATIANO Imperatore factus est *Comes Domesticorum*. RICHOMERUS, alius nobilis hujus gentis Franco, Comes Domesticorum nec non Utriusque Militiæ Magister creatus est ab Imperatore THEODOSIO; atque is etiam, A. C. 384 cum CLEARCHO fuit Consul. Magnâ apud THODOSIUM hic fuit gratiâ, quem etiam comitatus est in bellis cum EUGENIO, eâ autem in expeditione mortuus, relicto filio, cui nomen THEUDOMIRUS, qui postea Rex *Saliorum Francorum* in *Brabantiâ* evasit. Tempore hujus belli quidam *Franci* è Regionibus trans Rhenum, ductu GENOBALDI, MARCOMIRI, & SUNONIS, *Galliam* invasêre, à STILICONE autem repulsi sunt, & MARCOMIRO occiso successit in *Germaniâ* filius ejus PHARAMUNDUS. *Pedes Imaginis.*

Dum hæ Gentes quietæ permanerent in Imperio *Romanis* subjectæ, multæ aliæ quoque trans Danubium ita manserunt usque ad mortem Imperatoris THEODOSII, post quam surrexerunt in armis. PAULUS enim *Diaconus*, in *Hist.* suâ *Miscell.* Lib. XIV, de temporibus, quæ hujus Imperatoris mortem proximè exceperunt, verba faciens, hæc habet: *Eodem tempore erant Gothi & aliæ Gentes maximæ, trans Danubium habitantes: ex quibus rationabiliores quatuor sunt, Gothi, scilicet, Huisigothi, Gepides, & Vandali; & nomen tantùm & nihil aliud mutantes. Isti sub* ARCADIO *&* HONORIO *Danubium transeuntes, locati sunt in terrâ Romanorum: Et Gepides quidem, ex quibus postea divisi sunt Longobardi & Avares, villas, quæ sunt circa Singidonum & Sirmium, habitavêre.* Et PROCOPIUS, in principio *Historiæ* suæ *Vandalicæ*, in eamdem sententiam scribit. Hactenus Occidentis Imperium integrum permansit, jam autem in multa Regna disruptum est. *& rebellionis ac bellorum cum Romanis historia.*

Mortuus est THEODOSIUS Anno C. 795, & tum *Visigothi*, duce ALARICO, FRIDIGERNI successore, è sedibus suis in *Thraciâ* surrexerunt, *Macedoniám*que, *Thessaliam*, *Achaiam*, *Pe-*

CAP. V. *loponnesum*, & *Epirum* ferro & igni quinque continuos annos devastârunt; quibus circumactis, ad Occidentem versi, invasêre *Dalmatiam*, *Illyricum*, & *Pannoniam*; atque inde *Italiam* sunt profecti A. C. 402, & proximo anno adeò ad *Pollentiam* & *Veronam* cæsi sunt à STILICONE, summo copiarum Imperii Occidentis Duce, ut CLAUDIANUS reliquias copiarum ALARICI vocet *tantâ ex gente reliquias breves* (*a*), & PRUDENTIUS, *Gentem deletam* (*b*). Hinc ALARICUS pacem fecit cum Imperatore, cùm eatenus depressus esset, ut dicat OROSIUS eum *pro pace optimâ & quibuscumque sedibus suppliciter & simpliciter orâsse* (*c*). Rata facta est hæc pax obsidibus ultrò citóque datis; ÆTIUS obses datus est ALARICO, & ALARICUS Princeps liber mansit in iis, quæ jam ipsi concessæ erant, sedibus.

Cùm ALARICUS arma caperet, moveri cœperunt Gentes trans Danubium; & proximâ hieme, quæ annos A. C. 395 & 396 intercessit, magna *Hunnorum*, *Alanorum*, *Ostrogothorum*, *Gepidum*, aliorúmque Septemtrionalium populorum, à RUFINO invitatorum, manus gelu constrictum Danubium transiit: quo facto etiam ipsorum fratres, qui sedes in Imperio obtinuerant, arma ceperunt. HIERONYMUS ingentem hanc multitudinem vocat *Hunnos*, *Alanos*, *Vandalos*, *Gothos*, *Sarmatas*, *Quados*, & *Marcomannos*, aítque eos omnia inter *Constantinopolin* & *Julias Alpes* loca invasisse, devastantes *Scythiam*, *Thraciam*, *Macedoniam*, *Dardaniam*, *Daciam*, *Thessaliam*, *Achaiam*, *Epirum*, *Dalmatiam*, omnémque *Pannoniam* (*d*). Etiam *Suevi Rhætiam* invasêre: Dum enim ALARICUS *Pannoniam* vastaret, *Romani* in defendendâ *Rhætiâ* erant occupati; quod ALARICO occasionem invadendi *Italiam* præbuit, ut hunc in modum narrat CLAUDIANUS (*e*):

-- *persi-*

(*a*) [De sexto Consulatu *Honorii*, ℣. 156.

(*b*) Contra *Symmachum*, libro secundo ℣. 714.

(*c*) Libr. VII. Cap. 38.

(*d*) In Epistolâ ad *Heliodorum*. Epist. Tom. I. p. 27. Editionis Erasmianæ 1524, in initio. Vide & paulò post.]

(*e*) De bello *Getico*, ℣. 278.

- - *perfidiâ nacti penetrabile tempus,*
Irrupère Getæ, nostras dum Rhætia vires
Occupat, atque alio desudant Marte cohortes.

Pedes Immginis.

Porrò dum ALARICUS ex hisce tractibus *Italiam* peteret, aliæ quædam Gentes Barbaræ *Noricum* & *Vindeliciam* invasère, narrante eodem CLAUDIANO hisce verbis (*a*):

- - - *Jam fœdera Gentes*
Exuerant, Latiique auditâ clade feroces
Vindelicos saltus & Norica rura tenebant.

Contigit hoc annis 402 & 403. Atque in his Gentibus etiam *Suevos*, *Quados*, & *Marcomannos* reputo; omnes enim hoc tempore erant in armis. *Quadi* & *Marcomanni* Gentes erant *Suevæ*, ipsique & *Suevi* originem ducebant è *Bohemiâ* & à flumine *Suevo*, sive *Spreâ* in *Lusatiâ*; jámque sub uno Rege, dicto ERMERICO, coaluerant, qui brevi post eos in *Galliam* induxit. Etiam *Vandali*, & *Alani* circa hoc tempus sese in *Noricum* diffundere potuerunt. Præterea ULDINUS, cum ingenti *Hunnorum* turbâ, Danubium transiit, circa tempus, quo in exilium CHRYSOSTOMUS missus est, scilicet A. C. 404, & *Thraciam* ac *Mœsiam* vastavit. RADAGAISUS, Rex *Gruthunnorum* VINITARÍque successor, pluribus Barbaris ad transeundum Danubium invitatis, *Italiam* invasit cum exercitu plus ducentorum millium *Gothorum*; uno tamen vel altero anno, nempe C. 404 vel 406, victus à STILICONE, cum exercitu periit. Hoc in bello adjutus est STILICO ingenti turbâ *Hunnorum* & *Ostrogothorum*, ductu ULDINI & SARI, quos Imperator HONORIUS mercede conduxerat. Per omnem hanc rerum conturbationem necesse fuit *Longobardis* in *Pannoniâ*, in sui se armare defensionem, suámque libertatem adserere, non ampliùs valentibus eos defendere *Romanis*.

Jámque STILICO, in animo habens se facere Imperatorem, ALARICO præfecturam militarem adquisivit, eúmque in Orientem misit

Qq 2

(*a*) De bello *Getico* ỳ. 363.

CAP. V. misit rebus pro HONORIO, Occidentis Imperatore, gerendis; copiis quibusdam *Romanis* ipsius ductui permissis, qui exercitum ejus è *Gothis* corroborarent, promisso etiam se cum suo exercitu brevi post sequuturum. Præ se ferebat recuperandas esse quasdam plagas *Illyrici*, quas Imperator Orientis accusabatur injuriosè detinere, cùm Occidentis Imperatoris essent ditiones; erat autem occultus ejus scopus se ipsum Imperatorem facere, *Vandalorum* eorúmque Sociorum auxilio, ipse quippe erat *Vandalus*. Quod ut melius succederet, ingentem invitavit Barbararum Gentium turbam quæ Occidentis Imperium invaderet, dum ipse cum ALARICO adgrederetur Imperium Orientis. Atque hæ Gentes, singulæ sui Regis ductu, *Vandali* duce GODEGESILO, *Alani* duabus turmis, hac GOARO, illâ RESPLENDIALO; *Suevi*, *Quadi*, & *Marcomanni* ERMERICO duce, per *Rhætiam* ad latera usque Rheni penetraverunt, relictis suis in *Pannoniâ* sedibus *Hunnis* & *Ostrogothis*: deinde junxêre sibi *Burgundiones* cum ipsorum duce GUNDICARO, & *Francos* in ulteriori itinere turbavêre. Ultimo Decembris die, A. C. 406 *Moguntiæ* Rhenum transiêre, séque diffudêre in *Germaniâ Primâ* terrísque adjacentibus, atque inter alias res ab illis gestas fuit, quòd *Vandali* ceperunt *Augustam Trevirorum*. Tum progressi sunt in *Belgium*, & devastare eam Regionem occœperunt: Quo facto *Franci Salii* in *Brabantiâ* arma cepêre, & duce THEUDOMIRO, RICHIMERI vel RICHOMERI, de quo supra, filio, tam fortiter *Vandalis* se opposuêre, ut ipsorum viginti ferè millia, cum GODEGESILO Rege, prælio occiderint; ceteris vix evadentibus, quòd in tempore adjuti essent parte *Alanorum*, quos ducebat RESPLENDIALUS.

De Britannis. Tum milites *Britanni*, harum rerum famâ perculsi, rebellârunt, ac sibi Tyrannos illic (*a*) præposuerunt. Primùm MARCUM, quem protinus obtruncârunt; dein GRATIANUM, quem occiderunt nondum quatuor elapsis mensibus; denique CONSTANTINUM, cujus auspiciis *Galliam* invasêre, A. C. 408, à GOARO & GUNDICARO adjuti. CONSTANTINUS, magnâ *Galliæ* parte in potestatem redactâ, filium suum CONSTANTEM Cæsarem creavit;

(*a*) [*Ubi*? non addit ubi: videtur velle *in patriâ*.]

creavit, eúmque in *Hispaniam* misit ad res illic ordinandas, A. C. 409. *Pedes Imaginis.*

Interea RESPLENDIALUS, intellectâ calamitate, quam diximus *Vandalorum*, nec non GOARUM ad *Romanos* transiisse, exercitum suum à Rheno abduxit; ac, simul cum *Suevis*, reliquisque *Vandalis*, *Hispaniam* petiit; dum *Franci* interim eò suam prosequerentur victoriam, ut Augustam Trevirorum reciperent, quam mox direptam *Romanis* reliquerunt. Barbari primùm *Pyrenæis* montibus fuêre retenti, quæ ipsis causa fuit sese diffundendi per *Aquitaniam*: Proximo autem anno, proditione à quibusdam militibus CONSTANTIS factâ, ipsis via, quâ montes illi superandi essent, innotuit, quâ *Hispaniam* ingressi 4 Kal. Oct. A. C. 409, unusquisque ex his populis, quæcumque potuit, expugnavit; ac tandem, A. C. 411, omnes, quæ ceperant, sorte inter se diviserunt; *Vandalis Bætica* & pars *Gallaciæ*; *Suevis*, quod *Gallaciæ* erat reliquum, *Alanis Lusitania* & *Carthaginiensis provincia* obtigit: Imperatore, pacis causâ, donatione singulos iis in sedibus stabiliente, A. C. 413.

Franci Romani, de quibus dictum, creato sibi Rege THEUDOMIRO protinus à devictis *Vandalis* etiam suos vicinos invadere occœperunt. Primos adorti sunt *Gallos Brabantes* (*a*): fortiter autem ab his repulsi, ipsorum amicitiam flagitârunt: Atque ita hi *Galli* à *Romanis* descivêre, conjunctissimúmque cum *Francis* feriêre fœdus, ut velut una cum ipsis essent Gens, connubia inter se contrahentes & invicem se alterius accommodantes moribus, donec una Gens facti sint absque ullo discrimine. Eâ ratione, his *Gallis*, aliisque etiam ipsis accedentibus, qui postea Rhenum transierant, *Francis*, *Saliorum* Imperium brevi tempore ingens & potentissimum evasit. *De Francis Romanis.*

Expeditio STILICONIS in *Græcum* Imperatorem jussu HONORII repressa est; & tum ALARICUS ex *Epiro* in *Noricum* venit ac pecuniæ summam, pro eo, quod præstiterat, officio, flagitavit. Inclinabat Senatûs sententia ad ipsi eam denegandum, intercessione autem STILICONIS factum est, ut concederetur. Paulò *Stiliconis mors, &c.*

 autem

(*a*) *Galli arborici* his nomen erat, unde regio dicta fuit *Arboricbant* & contractè *Brabant*.

CAP. V. autem pòst, accusato nefandæ cum ALARICO conspirationis STILICONE, & occiso 10 Kal. Sept. A. C. 408, ALARICUS promissâ pecuniâ excidit, ac hostis Imperii judicatus est. Tum protinus in *Italiam* irrupit cum eo, quem ex *Epiro* adduxerat, exercitu, fratrémque ADOLPHUM in auxilium arcessivit, qui sequeretur cum turmis, quas habebat in *Pannoniâ*, non magnis quidem, attamen nec contemnendis. Quæ cùm ita se haberent, HONORIUS, veritus ne Româ includeretur, Ravennam se recepit mense Octobri A. C. 408, atque ex eo Ravenna mansit sedes Imperatorum Occidentis. Hisce etiam temporibus *Hunni* invaserunt *Pannoniam*; desertísque à *Vandalis*, *Alanis*, & *Gothis*, sedibus occupatis, novum ibi Regnum condidêre. ALARICUS Romam progressus, eam urbem obsedit ac nono Kal. Sept. A. C. 410, cepit: postea autem in *Africam* trajicere tentans naufragium passus est. Postmodùm HONORIUS cum ipso pacem fecit, collegítque exercitum, quem in CONSTANTINUM Tyrannum mitteret.

Barbarorum historiæ continuatio.

Eodem tempore GERONTIUS, unus è Præfectis CONSTANTINI, ab eo descivit, atque Imperatorem in *Hispaniâ* creavit MAXIMUM. Quo facto CONSTANTINUS EDOBECUM, alium ex suis Principibus, misit qui in auxilium adduceret Barbaros, queis duces erant GOARUS & GUNDICARUS in *Galliâ*, nec non *Francorum Alemanorúm*que è terris transrhenanis subsidia, commisítque porrò *Viennæ*, urbis in *Narbonensi Galliâ*, custodiam, filio CONSTANTI. Progressus GERONTIUS primùm Viennæ CONSTANTEM interfecit, & tum cœpit *Arelate* obsidere CONSTANTINUM. Misso autem eodem tempore ab HONORIO CONSTANTIO cum exercitu

(*a*) [Videtur Nostro, hæc dum notaret, quarta hujus urbis expugnatio menti obversata fuisse, quæ satis esset nota Eorum verò temporum Historici non ita rem hanc illustrant, ut ex iis certa ejus notitia hauriri possit. *Salvianus* tamen (quem, licèt ad finem usque Sæculi quinti vixerit, suos *de Gubernatione Dei* libros procul dubio quidem post A. C. 439, verùm ante annum 451 scripsisse probat Cl. *du Bos*, *Hist. Crit. de l'Establ. de la Monarchie Franç.* Tom. I. p. 481,) expressè, & sæpius quidem, expugnationis quadrifariæ mentionem facit; à quibus autem populis non addit, tantùm quartâ omninò prostratam fuisse urbem testatur: vide eum, *de Gubern. Dei*, pp. 113, 122, 125 & 126, *Ed. Brem. Vandalos* eam urbem cepisse non memorant Historici. *Francos* eam *secundâ irruptione cepisse atque incen-*

citu eumdem in finem, fugit GERONTIUS, atque obsidionem continuavit CONSTANTIUS, maximâ parte militum GERONTII, quæ ad eum accesserat, adjutus. Post quatuor mensium obsidionem, procurato ab EDOBECO auxilio, Reges Barbari Moguntiæ, GOARUS & GUNDICARUS, Imperatorem creant JOVINUM, cúmque eo ad liberandum Arelatum proficiscuntur. Accedentibus iis se recipit CONSTANTIUS, ipsis insequentibus, at ille, inopinatò eos adortus, vicit: cùm autem victoriam non prosequeretur, brevi recollegêre copias Barbari; non ita tamen, quin caderent Tyranni CONSTANTINUS, & JOVINUS, & MAXIMUS. *Britannia* numquam ad Imperium reduci potuit, verùm ex eo tempore in perpetuum singulare Regnum mansit. *Pedes Imaginis.*

Proximo anno, A. C. 412, *Visigothis* in *Italiâ* devictis *Aquitania*, quò se reciperent, concessa est. Eam illi ingenti ferociâ invaserunt, ita ut *Alanos* & *Burgundiones*, qui tum eam depopulabantur, fugere coegerint. Eodem tempore *Burgundiones* ad pacem sunt adacti, iisque concessit Imperator possessionem hæreditariam Regionis cujusdam ad Rhenum, quam invaserant: atque eâdem, ut suspicor, ratione egit cum *Alanis*. *Francis* autem non diu post recipientibus atque incendentibus Augustam Trevirorum, missus est in eos A. C. 415 cum exercitu CASTINUS, qui ipsos fudit, eorúmque Regem THEUDOMIRUM occidit. Altera hæc fuit ejus urbis à *Francis* expugnatio. Quater itaque ea fuit capta, semel à *Vandalis*, ter à *Francis* (*a*). THEUDOMIRO successit PHARAMUNDUS, *Saliorum Francorum* in *Germaniâ* Princeps, sive Rex. Hic novas inde copias eduxit, omnibus *Francis* imperavit, ejúsque populo concessæ fuêre sedes in Imperio *Romano* prope Rhenum.

Jámque

incendisse refert ex *Frigerido Gregorius Turonensis*, *Hist. libr. II. cap.* 9. Supra laudatus *du Bos*, accuratissimus harum antiquitatum investigator, primam ponit anno 411, alteram anno 413, *Castini* in eos expeditionem 417, 418, vel 419. Vid. libr. laud. p. 324. 340: *Theudomirum* verò à *Castino* occisum non docet. Vide tamen & Nostrum p. 38. Hic fortasse *quartâ* expugnatione eam intelligit de quâ p. 37. ex *Labbei Bibl. M. S. Meroveus* enim regnabat quo tempore *Salvianum* scripsisse, ex laudato *du Bos*, retulimus. Minus rectè, saltem, Vir hic Doctiss. tertiam expugnationem Trevirorum à *Francis* ad A. 462 refert, (Tom. II. p. 122.) cùm *Salvianus* eò, juxta ipsum, respicere non potuerit.]

CAP. V. Jámque pacati erant omnes Barbari, atque in variis stabiliti Regnis in Imperio *Romano*, non in iis solùm, quæ expugnaverant, sed & in iis, quæ possidebant Imperatoris Honorii donationibus. Rutilius enim, in suo Itinerario, quod scripsit autumno Anni Urbis 1169, id est, ex supputatione Varronis, quæ tum in usu erat, anno qui est à C. 416, ita deplorat vastatos agros (*a*):

Illa quidem longis nimium deformia bellis;

Et tum addit (*b*):

Jam tempus laceris post longa incendia fundis
Vel pastorales ædificare casas.

Et paulo post (*c*):

Æternùm tibi Rhenus aret. ———

Orosius quoque, in fine suæ Historiæ, cui finis impositus A.C. 417, hoc tempore generalem cum barbaris Gentibus pacificationem innuit verbis *comprimere*, *coangustare*, *addicere Gentes immanissimas*; vocans eas *Imperio addictas*, propterea quòd fœdere & pacto sedes in Imperio obtinuerant; & *coangustatas*, quia non amplius quascumque liberet Regiones invadebant, sed, ex eodem pacto, quieti in sedibus, tum temporis ipsis concessis, manebant. Atque hæc sunt, Regna, ex quibus olim constabant pedes Imaginis, quæque ferro & luto repræsentabantur inter se mixtis, quæ secum mutuò non cohærebant, erántque roboris diversi.

CAPUT

(*a*) [℣. 21.
(*b*) 29, 30.
(*c*) 145. adde duos proximè præcedentes:
Ditia pacatæ dent vestigalia terræ,
Impleat Augustos barbara præda sinus.]

CAPUT SEXTUM.

De decem Regnis, decem quartæ Bestiæ cornibus, repræsentatis.

Imperium Romanum in decem regna distractum.

JAm verò illis, quæ supra descripsimus, bellis, *Romanorum* in Occidente Imperium, eo tempore, quo à *Gothis* Roma obsessa fuit & capta, in decem Regna sequentia diffractum est.

1. Regnum *Vandalorum Alanorúmque* in *Hispaniâ* & *Africâ*.
2. Regnum *Suevorum* in *Hispaniâ*.
3. Regnum *Visigothorum*.
4. Regnum *Alanorum* in *Galliâ*.
5. Regnum *Burgundionum*.
6. Regnum *Francorum*.
7. Regnum *Britannorum*.
8. Regnum *Hunnorum*.
9. Regnum *Longobardorum*.
10. Regnum *Ravennæ*.

Et hisce Regnis septem ita occurrunt apud SIGONIUM: [1] HONORIO, inquit, *regnante, in Pannoniam* [2] *Hunni, in Hispaniam* [3] *Vandali*, [4] *Alani*, [5] *Guevi*, [6] *& Gothi*, *in Galliam* [4] *Alani*, [7] *Burgundiones &* [6] *Gothi, certis sedibus permissis, accepti.* Adde *Francos*, *Britannos*, *& Longobardos*, & habebis decem: Hæc enim Regna eodem ferè, quo septem illa, tempore sunt exorta. Verùm singulatim ea contemplemur.

Reges Vandalorum in Galliâ Hispaniâ & Africâ, eorumque

1. *Vandalorum* Reges fuêre A. C. 407 GODEGESILUS, 407 GUNDERICUS, 426 GEISERICUS, 477 HUNNERICUS, 484 GUNDEMUNDUS, 496 THRASAMUNDUS, 523 GEISERICUS, 530 GELIMERUS. GODEGESILUS eos in *Galliam* duxit A. C. 406, GUNDERICUS in

CAP. VI. in *Hispaniam* A. C. 409, GEISERICUS in *Africam* A. C. 427, & GELIMERUS à BELISARIO superatus est A. C. 533 Regnum ipsorum in *Galliâ*, *Hispania*, & *Africâ* simul 126 annos duravit; & in *Africâ* quidem fuêre valdè potentes. *Alanis* tantùm duo Reges proprii in *Hispaniâ* fuêre, RESPLENDIALUS & ATACES, UTACUS, sive OTHACAR. Regnante RESPLENDIALO profecti sunt in *Galliam*, A. C. 307, & in *Hispaniam* A. C. 469. ATACES cum omni ferè suo exercitu occisus est à VALLIA Rege *Visigothorum*, A. C. 419, & tum horum *Alanorum* reliquiæ sese dediderunt GUNDERICO, *Vandalorum* in *Bæticâ* Regi, ac postea cum ipsis in *Africam* trajecerunt, ut ex PROCOPIO intelligo. Hinc *Vandalorum* Reges sese Reges *Vandalorum* atque *Alanorum* dixerunt; ut videre est in Edicto HUNNERICI, quod habet VICTOR in persecutione *Vandalicâ*. Cum *Chattis* conjuncti hi *Alani Cathalaunia*, sive *Catth-Alania* nomen Provinciæ, adhuc usque diem sic nuncupatæ, indidêre. Inter hos *Alanos* etiam fuêre quidam *Gepides*; unde patet *Gepides* in *Pannoniam* venisse priusquam illam Regionem *Alani* relinquerent. Ibi illi in potestatem venêre *Hunnorum* usque ad mortem ATTILÆ, quæ contigit A. C. 454; ac tandem subacti sunt ab *Ostrogothis*.

res quædam gestæ.

Reges Suevorum eorumdémque res.

2. *Suevorum* Reges fuêre A. C. 407 ERMERICUS, 438 RECHILA, 448 RECHIARIUS, 458 MALDRA, 460 REGISMUNDUS; deinde, post alios quosdam Reges, quorum nomina latent, regnârunt A. C. 558 THEUDOMIRUS, 568 MIRO, 582 EUBORICUS, 583 ANDECA. Hoc Regnum, postquam semel in *Hispaniâ* sedes fixerat, semper in *Gallaciâ* & *Lusitaniâ* permansit. ERMERICUS id, post casum Regni *Alanorum*, in omnem *Gallaciam* extendit, coactis in *Bæticam* & Provinciam *Carthaginensem* se recipere *Vandalis*. Regnum hoc, secundùm ISIDORUM, duravit annos 177, & tum subactum est à LEOVIGILDO Rege *Visigothorum*, & Regni, cui is imperabat, provincia factum A. C. 585.

Reges Visigothorum, eo-

3. Reges *Visigothorum* fuerunt A. C. 400 ALARICUS, 410 ATHAULPHUS, 415 SERGENICUS & VALLIA, 419

THEO-

THEODERICUS, 451 THORISMUNDUS, 452 THEODERICUS, 465 EURICUS, 482 ALARICUS, 505 GENSALARICUS, 526 AMALARICUS, 531 THENDIUS, 548 THENDISCLUS, *&c.* Initium hujus Regni pono ex quo ALARICUS *Thraciam* ac *Græciam* reliquit, Occidentis Imperium invasurus. Sub finem regni ATHAULPHI, *Gothi*, à *Romanis* depressi, tentârunt è *Galliâ* in *Hispaniam* transire. SERGERICUS paucos tantùm dies regnavit. Principio regni VALLIÆ, de novo *Romanos* adorti sunt, ast iterum sunt repulsi, & tum eâ lege fecêre pacem, ut, Imperii vicem suscipientes, Barbara Regna in *Hispaniâ* invaderent, quod & simul cum *Romanis* fecerunt Annis 417 & 418, evertentes *Alanos* & partem *Vandalorum*. Tum plenâ donatione ab Imperatore acceperunt *Aquitaniam*, relictis illi, quæ expugnârant in *Hispaniâ*: Atque hac ratione devictorum *Alanorum* sedes in *Romanorum* potestatem venerunt. Anno 455 THEODERICUS, à *Burgundionibus* adjutus, *Hispaniam* invasit, quæ tum ferè integra *Suevis* erat subdita, & ab his partem ejus cepit. A. C. 506 *Gothi Galliâ* pulsi sunt à *Francis*. A. C. 585 Regnum *Suevorum* expugnârunt atque omnis *Hispaniæ* evasêre Domini. A. C. 713 eos invaserunt *Saraceni*, illi verò lapsu temporis Principatus suos recuperârunt atque inde semper in *Hispaniâ* regnârunt.

Decem cornua. rumdémque bella.

4. *Alanorum* in *Galliâ* Reges fuêre GOARUS, SAMBIDA, EOCHARICUS, SANGIBANUS, BEURGUS *&c.* Sub GOARO invasêre *Galliam* A. C. 407, & sedes ipsis datæ sunt propè Rhenum A. C. 412. Sub SAMBIDA, quem successorem, si non & filium, GOARI tradit BUCHERIUS, dati sunt ipsis ab ÆTIO, Imperatoriæ militiæ Præfecto, agri *Valentiæ*, A. C. 440. Sub EOCHARICO Regionem quamdam rebellantium *Gallorum Arboricorum* occupârunt, quam porrò etiam ipsis concessit ÆTIUS. Hæc Regio ab ipsis nomen accepit *Alencomium*, quasi *Alanorum conventus*. SANGIBANO ipsis imperante, invasit eos regiámque eorum urbem Aureliam obsessit ATTILA, *Hunnorum* Rex, cum vasto quingentorum millium exercitu. ÆTIUS verò & Barbari Reges *Galliæ* ad obsidionem solvendam venerunt, ac *Hunnos* memo-

Reges Alanorum in Galliâ, & horum gesta.

 rabili

CAP. VI. rabili maximè prælio superârunt A. C. 451, *in Campis Catalaunicis*, ita dictis ab hisce *Alanis*, queis mixti erant *Chatti*. Hodie tractus ille vocatur *Campania*, Gallicè *Champagne*. Eo prælio cæsi sunt ab utrâque simul parte centum & sexaginta duo millia hominum. Uno vel altero anno pòst rediit cum immenso exercitu ATTILA ut hoc Regnum subigeret, ast denuò ab incolis, & *Visigothis*, qui se ipsis junxerant, victus est trium dierum continuo prælio, cæde priori ferè æquali. Sub BEURGO, sive BIORGONE, *Galliam* circumquaque infestârunt, donec regnaret Imperator MAXIMUS; Tum hieme Alpes sunt transgressi ac venerunt in *Liguriam*: victi autem sunt, eorúmque Rex BEURGUS occisus à RICIMERO, qui Imperatoris copias ducebat, A. C. 404. Postea iterum sunt victi junctis viribus ODOACRI, Regis *Italiæ* & CHILDERICI Regis *Francorum*, circa annum 480, atque iterum à THEUDOBERTO, *Austriacorum Francorum* Rege circa annum 511.

Burgundionum Reges, & res quædam gestæ.

5. *Burgundionum* Reges fuêre A. C. 407. GUNDICARUS, 436 GUNDIOCUS, 467 BELIMERUS, 473 GUNDOBALDUS cum fratribus, 510 SIGISMUNDUS, 517 GODOMARUS. Sub GUNDICARO invasêre *Galliam* A. C. 407; ipsísque sedes ab Imperatore datæ sunt propè Rhenum in *Galliâ Belgicâ*, A. C. 412. Erant inter illos *Saxones*, ipsíque jam adeò potentes erant ut OROSIUS A. C. 417 de iis scripserit (*a*): *Burgundionum esse prævalidam* (*b*) *manum Galliæ hodiéque testes sunt, in quibus præsumtâ possessione consistunt*. Circa annum 435 magnis cladibus sunt adfecti ab ÆTIO, nec diu pòst ab *Hunnis*. Quinque verò annis pòst concessa est ipsis *Sabaudia*, quam inter se & priscos incolas dividerent; atque ex eo potens rursus evasit ipsorum Regnum, cui terminus erat flumen *Rhodanus*, postea verò multò ulterius sese extenderunt usque ad *Galliæ* intima. GUNDOBALDUS terras circa Rhodanum, & *Ararim*, nec non agros *Massilienses* expugnavit; atque *Italiam* invadens, Imperante GLYCERIO, omnes suos fratres devicit. GODOMARUS Aureliam fecit regiam suam sedem; undè Regnum ejus dictum fuit *Regnum Aurelianorum*. Devictus fuit ipse à CLOTHARIO & CHILDEBERTO,

(*a*) Lib. VII. c. 19. (*b*) Addit *&* *perniciosam*.

BERTO, *Francorum* Regibus, A. C. 526. Ex eo Regnum hoc aliquando cum *Francorum* Regno fuit conjunctum, aliquando seorsim ab iis substitit usque ad CAROLI Magni tempora, qui filium suum CAROLOTTUM Regem *Burgundiæ* creavit. Inde, trecentos ferè continuos annos proprios Reges habuit; & tum diffractum in Ducatum & Comitatum *Burgundiæ*, & Comitatum *Sabaudiæ*, qui & ipsi postea diffracti in alios Comitatus minores. *Decem cornua.*

6. *Francorum* Reges fuêre A. C. 407 THEUDOMIRUS, 417 PHARAMUNDUS, 428 CLODIO, 448 MEROVÆUS, 456 CHILDERICUS, 482 CLODOVÆUS, &c. WINDELINUS & BUCHERIUS, duo ex diligentissimis primordiorum hujus Regni investigatoribus, ejus initium statuunt eodem anno, quo Barbari invaserunt *Galliam*, scilicet, A. C. 407. Primorum Regum hæc extat tabula in LABBEI *Bibliothecâ M. S.* Francorum Reges & res gestæ.

Historica quadam excerpta ex veteri stemmate genealogico Regum Franciæ.

GENOBALDUS, MARCOMERUS, SUNO, THEODEMERIS. *Isti Duces vel Reguli extiterunt à principio gentis Francorum, diversis temporibus. Sed incertum reliquerunt Historici quali se procreationis lineâ successerunt.*

PHARAMUNDUS; *sub hoc Rege suo primo Franci legibus se subdunt, quas primores eorum tulerunt* WISOGASTUS, ATROGASTUS, SALEGASTUS.

CHLOCHILO. *Iste, transito Rheno, Romanos in Carbonariâ sylvâ devicit, Camaracum cepit & obtinuit, annis 20 regnavit. Sub hoc Rege Franci usque Summam progressi sunt.*

MEROVECHUS. *Sub hoc Rege Franci Treuirim destruunt, Metin succendunt, usque Aurelianum perveniunt.*

Jam, quod ad GENOBALDUM, MARCOMERUM & SUNONEM, hi *Francorum Thransrhenanorum* fuêre Duces Imperante THEODOSIO, nec faciunt ad nostram rem. Initium nobis faciendum à THEUDOMIRO, primo rebellantium *Saliorum* Rege; quem *Carnotensis*, DIDIONEM, *Rhenanus* THIEDONEM, & Pharamundus non fuit primus eorum Rex.

CAP. VI. THENDEMERUM vocat. Extat ejus effigies in aureo nummo qui repertus est cum hac inscriptione, THEUDEMIR REX; ejus typum edidit PETAVIUS; ipse, autem, adhuc exstat, certè non longum est quòd exstitit, ut testatur WINDELINUS: Hinc patet fuisse eum Regem & quidem in *Galliâ;* neque enim rudis *Germania* tùm noverat rationem cudendi nummos, nec etiam vel verbis vel litteris Latinis utebatur. Filius fuit RICIMERI, sive RICHEMERI, qui multùm apud Imperatorem THEODOSIUM gratiâ valuerat; cúmque adeò è *Romanis* esset *Francis*, & regio *Saliorum* sanguine prognatus, hi, rebellantes, eum Regem creavêre. Integrum, quo regnavit, tempus distinctè notatur in *Excerptis* GREGORII *Turonensis* è FREDIGARIO, Cap. 5, 6, 7, 8., ubi ejus electio ut esset Rex, tyrannis JOVINI, cædes hujus sociorum, expugnatio altera Augustæ Trevirorum à *Francis*, eorúmque cum CASTINO bellum, quo hic Rex occisus est, hac ratione, ut rerum quarum altera alteri successerit series, ordine describuntur. *Exstinctis Ducibus in Francis, denuò Reges creantur ex eâdem stirpe quâ prius fuerant. Eodem tempore* JOVINUS *ornatus regios assumpsit.* CONSTANTINUS *fugam versùs Italiam dirigit; missis à* JOVINO *Principe percussoribus super Mentio flumine, capite truncatur. Multi nobilium jussu* JOVINI *apud Avernos capti, & à Ducibus* HONORII *crudeliter interemti sunt. Trevirorum civitas, factione unius ex Senatoribus nomine* LUCII, *à Francis capta & incensa est.*. . . CASTINUS, *domesticorum Comes, expeditionem accipit contra Francos, &c.* Tum reversus ad THEUDOMIRUM, addit: *Franci electum à se Regem, sicut priùs fuerat, crinitum inquirentes diligenter ex genere* PRIAMI, FRIGI *&* FRANCIONIS, *super se creârunt nomine* THEUDEMERUM, *filium* RICHEMERIS, *qui in hoc prælio, quod supra memini, à Romanis interfectus est;* scilicet in prælio cum exercitu CASTINI. De ipsius morte ulteriorem hanc mentionem facit GREGORIUS *Turonensis In consularibus legimus* THEUDEMERUM, *Regem Francorum, Filium* RICIMERIS *quondam, &* ASCILAM *matrem ejus gladio interfectos.*

Ob hanc *Romanorum* victoriam *Franci* & rebellantes *Galli*, qui THEUDOMIRI tempore inter se bellum gerebant, sese conjunxerunt,

xerunt, quo validiores evaderent, ut hoc modo narrat ORDERICUS *Vitalis* (*a*): *Cùm Galli priùs contra Romanos rebellâssent, Franci iis sociati sunt, & pariter juncti*, FERRAMUNDUM, SUNONIS *Ducis filium, sibi Regem præfecerunt.* PROSPER notat tempus, *anno*, inquit, HONORII 25, PHARAMUNDUS *regnat in Franciâ.* Hoc, ut rectè observat BUCHERIUS, referendum ad finem Anni 416, vel sequentis initium, (annis HONORII à VALENTINIANI morte numeratis,) & rectè porrò infert hoc tempore PHARAMUNDUM non solùm electione *Francorum* fuisse Regem, sed & consentiente HONORIO regium diadema capiti ipsius fuisse impositum, ipsique fœdere fuisse adsignatam partem *Galliæ.* Atque hæc fuerit causa, quòd *Romani* scriptores ipsum censuerint primum fuisse Regem: quod aliqui non intelligentes, eum hujus Regni Conditorem crediderunt, atque illud condidisse exercitu *Francorum*, qui trans Rhenum habitaverant. Fieri potuit eum ejusmodi cum exercitu venisse, quòd autem THEUDOMIRO successit, jure consanguinitatis fuit & consensu populi. Supra enim citatus è FREDIGARIO locus, *Exstinctis Ducibus in Francis, denuò Reges creantur ex eâdem stirpe quâ prius fuerant*, involvit regiam dignitatem mansisse in hac recèns electâ familiâ per Regnum plurium numero Regum. Quòd si annos HONORII à patris ipsius morte numerare incipias, initium Regni PHARAMUNDI duobus annis serius fuerit quàm statuit BUCHERIUS. Legum *Salicarum* hujus Regno latarum, quæque etiamnùm exstant, nomen, argumento est *Saliorum* fuisse Regnum cui imperavit; Mulctæ porrò pecuniariæ, in illis statutæ, probant locum, in quo regnavit, pecuniâ valdè abundâsse, adeóque fuisse in ipso *Romano* Imperio, ignorante pecuniæ usum rudi *Germaniâ* donec cum *Romanis* ejus incolæ miscerentur. Tum & in earumdem Legum præfatione, brevì post *Francorum* conversionem ad fidem Christianam, id est, in fine regni MEROVÆI, vel brevi pòst, scriptâ, iisque præfixa, hujus Regni origo hisce verbis describitur: *Hæc enim Gens, quæ, fortis dum esset & robore valida, Romanorum jugum durissimum de suis cervicibus excussit pugnando, &c.* Conditum, itaque, hoc Regnum

Decem Cornua

(*a*) Apud *Bucherium*, l. 14. c. 9. n. 8.

CAP. VI. Regnum fuit, non invasione, sed rebellione, ut supra descripsimus. PROSPER, Reges hujus Gentis ordine referens, hæc habet, PHARAMUNDUS *regnat in Franciâ*; CLODIO *regnat in Franciâ*; MEROVÆUS *regnat in Franciâ*: & quis sibi persuadeat omnibus hisce locis non unam eamdémque *Franciam* intelligi? Atqui certum est *Franciam* MEROVÆI, in *Galliâ* fuisse.

Quo sensu tamen res ita accidisse potuerit.

Fieri nihilominus potuit, cùm PHARAMUNDI pater Rex fuerit turbæ cujusdam *Francorum* in *Germaniâ*, Imperante, ut dictum est, THEODOSIO; ut & ipse PHARAMUNDUS eorundem in *Germaniâ Francorum* Rex fuerit priusquam THEUDOMIRO succederet in Regno *Saliorum* intra cancellos Imperii, imò antequam THEUDOMIRUS regnare cœperat; nempe anno primo HONORII, vel cùm illi *Franci*, à STILICONE repulsi, Reges suos MARCOMERUM & SUNONEM, quorum alter (*a*) PHARAMUNDI pater fuit, amiserunt: Potuerúntque *Franci Romani*, post THEUDOMIRI mortem, PHARAMUNDUM cum suo populo è terris *Transrhenanis* invitâsse. Sed non habenda nobis ratio Regni PHARAMUNDI in *Germaniâ*: Regni *Francorum* initium computandum est ab ejus ortu in Imperio *Romano*, & considerandum, ut aliorum è *Transrhenanis* terris *Francorum* accessione confirmatum, sive ea contigerit hoc Rege, sive ejus successore CLODIO regnante. Postremo enim Regni PHARAMUNDI in *Galliâ* anno, partem eorum, quæ is in *Galliâ* possidebat ipsi ÆTIUS eripuit: successor autem ejus CLODIO, (quem FREDIGARIUS quasi filium THEUDOMIRI repræsentat, alii CLOGIONEM, CLOIONEM & CLAUDIUM vocant,) ingenti *Francorum* è *Transrhenanis* terris invitato numero, omnia recepit, & victorias suas produxit usque ad flumen *Samaram* sive *Somonam*. Tum illi *Franci* subactis cum ipso divisis terris, nova quædam condidêre Regna *Coloniæ*, *Cameraci*, aliísque in urbibus: quæ omnia postmodum subegit CLODOVÆUS, qui & *Gothos Galliâ* expulit ac regiam sedem posuit *Lutetiæ Parisiorum*, ubi ad hunc usque diem ea manet. Atque hæc fuit origo Regni, quod nunc est, *Francia*.

7. Reges

(*a*) [*One of which* : Scilicet p. 25. *Marcomiri* filium dixit, & modò *Ordericum Vitalem* citavit, *Sunonis filium* vocantem. Plerique *Marcomiri* filium nuncupant.]

7. Reges *Britanniæ* fuêre A. C. 407 vel 408, MARCUS, GRATIANUS, CONSTANTINUS, unus post alterum. A. C. 425 VORTIGERNUS, 466 AURELIUS AMBROSIUS, 498 UTHER PENDRACO, 508 ARTHUR, 542 CONSTANTINUS, 545 AURELIUS CUNANUS, 578 VORTIPOREUS, 581 MALGO, 586 CÆRETICUS, 613 CADWANUS, 635 CADWALINUS, 676 CADWALLADERUS. Tres priores erant Tyranni *Romani* qui ab Imperio defecerant. OROSIUS, PROSPER, & ZOSIMUS defectionem eorum subjungunt irruptionibus Barbarorum in *Galliam*, ut quæ has sequuta sit. PROSPER, cum quo consentit ZOSIMUS, eo illam anno statuit, qui proximo ab istâ irruptione die incepit. Ipsum tempus ita colligo accuratiùs: MARCUS non multos dies regnavit, GRATIANUS quatuor menses, CONSTANTINUS tres annos. Hic occisus est anno post captam (ab ALARICO) *Romam*, id est A, C. 411, 14. Kal. Octob. Contigit itaque defectio, Vere A. C. 408. SOZOMENUS (*a*) CONSTANTINI expeditionem in *Galliam* tempore æqualem facit morti ARCADII vel temporibus hanc brevi sequutis; ARCADIUS autem mortuus est A. C. 408, Maji primo. Quamvis, jam, hi Tyranni per breve tantùm regnârint tempus, initium tamen dederunt Regno *Britanniæ*, atque idcirco tres priores Reges possunt haberi, præsertim, cùm CONSTANTINI posteri, AURELIUS AMBROSIUS, & UTHER PENDRACO ejus filii & ARTHUR ejus nepos, postea regnârint. Ab horum enim Regum defectione *Britannia* separatum mansit Regnum, Imperii *Romani* jugo solutum, cùm non posset carere Imperator, quos mitteret ad recuperandam eam retinendámque Insulam, militibus, ideóque illam non curaret. Hæc discimus è commentariis, quorum fides in dubium nequeat revocari. Sic enim PROSPER, A. C. 410: VARIANUS *Cos. Hac tempestate, præ valetudine Romanorum, vires funditùs attenuatæ Britanniæ.* Et SIGEBERTUS, hæc cum obsidione urbis Romæ conjungens: *Britannorum*, inquit, *vires attenuatæ, & substrabunt se à Romanorum dominatione.* ZOSIMUS verò

Decem Cornua. Reges & res Britannorum.

(*a*) (Hist. Eccl. Libr. IX. Cap. 4.)

CAP. VI. verò ita scribit, Libro VI. *Invadentes omnes terras Transrhenani Barbari, incolas Britanniæ Insulæ, nec non Celticas quasdam Gentes, eò adduxerunt ut à Romano Imperio deficerent; jámque non diutiùs Romanis legibus obtemperantes*, καθ' ἑαυτὸν βιοτεύειν, *separatis corporibus pro lubitu vixerunt. Britones igitur, arma capientes, propriámque suo periculo tentantes salutem, ab imminentibus Barbaris suas urbes immunes præstitêre. Eodem modo etiam omnis Brabantia, aliæque quædam Gallorum Provinciæ, Britones imitatæ, se ipsas in libertatem asseruêre, pulsis Procuratoribus Romanis, ac Reipublicæ quâdam inter se pro lubitu constitutâ formâ. Hæc Britanniæ ac Celticarum Gentium rebellio contigit cùm Regnum occuparet* CONSTANTINUS. Ita & PROCOPIUS, Libr. I. Vandal. de eodem CONSTANTINO loquens: CONSTANTINUS, inquit, *prælio victus, cum liberis interfectus est*: Βρεττανίαν μέντοι Ῥωμαῖοι ἀνασώσασθαι οὐκέτι ἔσχον, ἀλλ' οὖσα ὑπὸ τυράννοις ἀπ' αὐτοῦ ἔμενε. *Attamen Romani non amplius Britanniam recuperare potuêre, ast illa ex eo tempore sub Tyrannis mansit.* Tum & BEDA Lib. I. C. 11: *Fracta est Roma à Gothis Anno* 1164 *suæ conditionis*; *Ex quo tempore Romani in Britanniâ regnare cessaverunt.* Nec non ETELWALDUS: *A tempore Romæ à Gothis expugnatæ, cessavit Imperium Romanorum à Britanniâ Insulâ & ab aliis, quas sub jugo servitutis tenebant, multis terris.* Denique THEODORETUS, *Serm.* 9. *de curand. Græc. affect.* circa annum 424 *Britones* in Gentibus non tum Romano Imperio subjectis numerat. Ita SIGONIUS, ad annum 411: *Imperium Romanum post excessum* CONSTANTINI *in Britanniâ nullum fuit.*

Inter CONSTANTINI mortem & regnum VORTIGERNI interregnum annorum ferè 14 intercessit, quibus bella *Britonibus* fuêre cum *Pictonibus* & *Scotis*, atque illi bis obtinuêre auxilium legionis *Romanæ*, quæ hostes expulit, illis verò absolutè declaravit suos non ampliùs venturos. De initio regni VORTIGERNI hæc exstat commemoratio in Chronico veteri apud NENNIUM, quod CAMDENO, aliisque citatur: GUORTIGERNUS *tenuit Imperium in Britanniâ*, THEODOSIO *&* VALENTINIANO *Coss.* A. sc. C. 425 *& in quarto anno Regni sui Saxones ad Britanniam venerunt*,

FE-

FELICE & TAURO *Coss.* scilicet A. C. 428. Hunc *Saxonum* adventum SIGEBERTUS refert ad annum quartum VALENTINIANI, qui est idem cum anno C. 428, quem illi Chronicon citatum adsignat: duobus verò pòst annis *Saxones* simul & *Pictones* à *Britonibus* fuêre victi. Postmodùm, imperante MARTIANO, id est, annum inter 450 & 456, advocati à *Britonibus* fuêre *Saxones* sub HENGISTO, sex autem pòst annis ab iis defecerunt, ipsis bellum intulerunt, ídque vario gesserunt marte; denique gradatim iis successerunt. *Britones* tamen Regnum florens mansêre donec ipsis regnaret CÆRETICUS; & bellum inter duas hasce Gentes duravit usque ad Pontificatum SERGII, A. C. 688. *Decem Cornua.*

8. *Hunnorum* Reges fuêre A. C. 406 OCTAR *&* RUGILA, 433 BLEDA & ATTILA. OCTAR & RUGILA fratres erant MUNZUCI, *Hunnorum* in *Gothiâ* ultra Danubium Regis; BLEDA & ATTILA ipsius erant filii, MUNZUCUS autem filius BALAMIRI. Duo priores, ut Auctor est JORNANDES, *Hunnorum* fuêre Reges, non autem omnium, iisque duo posteriores successerunt. *Hunnorum* in *Panmiâ* Regnum ego computo ex quo ipsis *Vandali Alani*que eam Regionem reliquerunt, A. C. 407, SIGONIUS ex quo inde abierunt *Visigothi*, A. C. 438. *Constat*, ait ille, *quòd Gothis ex Illyrico profectis Hunni successerunt, atque imprimis Pannoniam tenuerunt. Neque enim* HONORIUS, *viribus ad resistendum in tantis difficultatibus destitutus, prorsus eos prohibere potuit, sed meliore consilio, animo ad pacem converso, fœdus cum eis, datis acceptísque obsidibus, fecit; ex quibus qui dati sunt,* ÆTIUS, *qui &* ALARICO *tributus fuerat, præcipuè memoratur.* Quomodo ÆTIUS *Gothis* & *Hunnis* obses fuerit, narrat FRIGERIDUS, qui, cùm retulisset THEODOSIUM, Orientis Imperatorem, dura misisse mandata JOANNI, qui post HONORII mortem Imperium Occidentis occupârat, addit: *Iis permotus* JOANNES, ÆTIUM *id tempus curam palatii gerentem, cum ingenti auri pondere ad Chunnos transmisit, notos sibi obsidiatûs sui tempore, & familiari amicitiâ devinctos.* ——— Et paulo pòst: ÆTIUS *tribus annis* ALARICI *obses, dehinc Chunnorum, postea* CARPILIONIS *gener ex Comite Domesticorum* *Hunnorum Reges & Historia.*

CAP.VI. & JOANNIS *Curopolatæ* (*a*). Jam, ostendit BUCHERIUS ÆTIUM fuisse obsidem ALARICO ad annum usque 410, quo hic mortuus est; & *Hunnis* inter annos 411 & 415, & CARPILIONIS generum circa annum 417 vel 418, & Curopalatem JOANNI circa finem anni 423: undè verosimile est eum datum fuisse obsidem *Hunnis* circa annum 412 vel 413, quo HONORIUS cum omnibus ferè Gentibus barbaris fœdera junxit iisque concessit sedes. Potiùs autem cum SIGONIO dixerim, ÆTIUM ALARICO datum fuisse obsidem A. C. 403. Porrò ex PROSPERO manifestum est, *Hunnos* quietè possedisse *Pannoniam* anno 432. Hic enim, primo *Eusebiani* Chronici libro, ita scribit: *Anno decimo post obitum* HONORII, *cùm ad Chunnorum Gentem, cui tunc* RUGILA *præerat, post prælium cum* BONIFACIO *se* ÆTIUS *contulisset, impetrato auxilio ad Romanorum solum regreditur.* Et libro secundo: ÆTIO & VALERIO *Coss.* ÆTIUS, *depositâ potestate, profugus ad Hunnos, Pannonias pervenit; quorum amicitiâ auxilioque usus, pacem principum & jus interpellatæ potestatis obtinuit.* Hinc patet eo tempore RUGILAM, sive, ut eum vocat MAXIMUS, RECHILLAM, *Hunnorum* fuisse Regem in *Pannoniâ*; nec jam in Imperii solo quidem *Pannoniam* fuisse habitam, quippe quæ antea *Hunnis* donata erat; & hos eumdem fuisse populum *Hunnorum*, cum quo, dum illi obses fuit, amiciam contraxerat ÆTIUS: cujus amicitiæ gratiâ, ut antea ipsos ad auxilium JOANNI Tyranno ferendum sollicitaverat, A. C. 424, ita nunc ipsorum pro se apud Imperatorem intercessionem comparavit. OCTAR mortuus est A. C. 430; narrat enim SOCRATES (*b*), circa illud tempus *Burgundiones*, cùm denuò ab *Hunnis* vexarentur, ubi mortuum esse OCTARUM intellexerunt, videntes eos absque Duce, tantâ subitò vi illos adortos fuisse, ut 3000 *Burgundiones* 10000 *Hunnorum* occiderint. RUGILAM hoc tempore Regem fuisse in *Pannoniâ* jam dictum. Mortuus est is A. C. 433, eique successit BLEDA, ut nos docent PROSPER & MAXIMUS. Hic BLEDA ejúsque frater

(*a*) (Videtur legendum *Curopalatâ* vel *Curopalate*.
(*b*) (Hist. Eccl. Libr. VII. Cap. 30.)

frater ATTILA ante hæc Reges erant *Hunnorum* ultra Danubium, divifo inter ipfos MUNZUCI patris Regno; & hi jam Regnum *Pannoniæ*, fuo junxerunt: undè dixit PAULUS *Diaconus* eos *Regnum intra Pannoniam Dacidmque geffiffe*. Anno 441 de novo invadere *Romanum* Imperium occœperunt, additis *Pannonicis* copiis novis magnífque excercitibus è *Scythiâ*. Hoc autem bello protinus compofito, ATTILA, BLEDAM ad pacem inclinatum videns, ipfum occidit A. C. 444, & hæreditario jure ejus Principatus excepit ac denuò *Romanum* Imperium invafit. Denique, pòft varia ingentia bella cum *Romanis*, periit ATTILA A. C. 454; ejúfque filii, de Principatibus ipfius contendentes, *Gepidibus*, *Oftrogothis*, aliifque Gentibus fibi fubditis, rebellandi ac fibi bellum inferendi occafionem præbuerunt. Eodem anno *Oftrogothis* fedes in *Pannoniâ* conceffæ fuêre ab Imperatoribus MARCIANO & VALENTINIANO; atque illi cum *Romanis Pannoniâ Hunnos* ejecêre, brevi poft mortem ATTILÆ, ut omnes Hiftorici confentiunt. Hæc ejectio contigit AVITO imperante, quod notatur in *Chronico Boiorum*, & in SIDONII Carmine 7 in AVITUM, quo hæc de illo Imperatore habentur: *Decem Cornua.*

— cujus folùm amiffas poft fæcula multa
Pannonias revocavit iter, jam credere promptum eft
Quid faciat bellis. ———

Hoc vult Poëta, veniente AVITO faciliùs *Hunnos Gothis* ceffiffe. Scripfit hoc ille principio imperii AVITI: incepit autem hoc in fine anni 455, nec integrum duravit annum.

Scribit JORNANDES (a): *Duodecimo anno regni* VALIÆ *quando & Hunni poft penè quinquaginta annos invafâ Pannoniâ, à Romanis & Gothis expulfi funt*, &c., & MARCELLINUS (b): HIERIO & ARDABURIO *Coff. Pannoniæ, quæ per quinquaginta annos ab Hunnis retinebantur, à Romanis receptæ funt*: unde quis exiftimaret *Hunnos* invafiffe & retinuiffe *Pannoniam* ab anno 378 vel 379 ad annum 427, & tum eâ fuiffe pulfos. Verùm hic manifeftus eft error: quippe certum

(a) Cap. XXXII. (b) in Chronico.

CAP. VI. est THEODOSIUM Imperium reliquisse integrum; & è PROSPERO ostendimus *Hunnis* quietam fuisse *Pannoniæ* possessionem anno 432. Nihil hisce temporibus cum *Pannoniâ* fuit *Visigothis*; *Ostrogothi* autem *Hunnis* mansêre subditi ad mortem usque ATTILÆ A. C. 454; & VALLIA, *Visigothorum* Rex, non regnavit duodecim annos. Regnare hic cœpit in fine anni 415, regnavit annos tres, ac A. C. 419 occisus est, ut testantur IDACIUS, ISIDORUS & *Hispanica Chronica MSS*, GROTIO visa. Præterea OLYMPIODORUS, qui Historiam suam non ultra annum 425 extendit, in ea tamen refert mortem VALLIÆ, Regis *Visigothorum*, eámque conjungit cum morte CONSTANTII, quæ contigit A. C. 420. Quapropter VALIA, de quo loquitur JORNANDES, quíque minimùm duodecim annos regnavit, alius quidam Rex est. Quinimò suspicor hoc nomen, errore quodam, fuisse positum pro VALAMIRO, *Ostrogothorum* Rege: facinus enim quod ibi narratur, *Romanorum* fuit & *Ostrogothorum*, simul è *Pannoniâ Hunnos* expellentium post mortem ATTILÆ; non autem est verosimile Historicum res gestas *Ostrogothorum* ad annos Regum *Visigothorum* referre voluisse. Contigit ea expulsio in fine anni 455, qui VALAMIRI in *Pannoniâ* duodecimus, ut puto, fuerit, certè quinquagesimus ferè fuit ab anno 406, quo *Vandalis Alanísque* in *Pannoniâ* successêre *Hunni*. Deficiente stirpe HUNNIMUNDI, filii HERMANERICI, per quadraginta ferè annos continuos *Ostrogothi* sine suæ Gentis Regibus vixêre, *Hunnis* subjecti: cúmque ATTILA bellum *Romanis* inferre occiperet, quod fuit anno 444. *(a)*, VALAMIRUM ejúsque fratres THEODOMIRUM & VIDEMIRUM, nepotes VINETHARI, horum *Ostrogothorum* sub se Duces creavit. Duodecimo VALAMIRI anno, inde factâ supputatione, *PannoniâHunni* expulsi sunt.

Non ita tamen hi expulsi, quin ulteriores fuerint ipsis cum *Romanis* contentiones, donec caput DENFIXI, filii ATTILÆ, Constantinopolim deferretur, A. C. 469, ZENONE & MARCIANO Coss. ut refert MARCELLINUS. Neque etiam tum Imperio prorsus ejecti fuêre

(a) [Manifesto errore typographico hic legitur in Anglo *Alaric*, quod adeo corrigere haud gravatus sum.]

fuêre. Præterquam, enim, quòd ipsorum in *Pannoniâ* restiterint reliquiæ, narrat SIGONIUS, MARCIANUM & VALENTINIANUM Imperatores, cùm *Gothis Pannoniam* permitterent, quod anno fuit 454, partem *Illyrici* quibusdam ex *Hunnis* & *Sarmatis* concessisse. Tum, & anno 526, cum *Longobardi*, in *Pannoniam* migrantes, bellum ibi *Gepidibus* intulissent, *Avares*, (*Hunnorum* pars, quæ nomen ab aliquo ex suis Regibus duxerat,) eo bello *Longobardis* auxilio fuerunt; ipsique postea *Longobardi*, cùm in *Italiam* descenderent, suas in *Pannoniâ* sedes *Avaribus* amicitiæ præmium reliquerunt. Ex eo tempore denuò potentissimi evasêre *Hunni*, multùm infestantibus *Romanum* Imperium ipsorum Regibus, (quos *Chaganos* nuncupabant,) MAURITII, PHOCÆ, & HERACLII Imperatorum temporibus. Atque hæc fuit origo Regni, quod nunc est, *Hungariæ*, quæ ab *Avaribus* hisce, aliisque *Hunnis*, inter se mixtis, nomen accepit *Hunavaria*, postea contractum in *Hungaria*. Decem Cornua.

9. *Longobardis*, priusquam Danubium transirent, duo præërant Duces IBORUS & AYONUS: iis autem mortuis Reges AGILMUNDUS, LAMISSO, LECHUS, HILDEHOCUS, GUDEHOCUS, CLAFFO, TATO, WACHO, GUALTERUS AUDOINUS, ALBOINUS, CLEOPHIS, &c. AGILMUNDUS AYONI erat filius, atque is, teste PROSPERO ipsorum Rex factus est, HONORIO & THEODOSIO Coss. A. C. 489. Regnavit annos triginta tres, ut refert PAULUS WARNEFRIDUS, & in prælio cum *Bulgaris* cæsus est (*a*). Mortem ejus PROSPER statuit MARINIANO & ASCLEPIODORO Coss. A. C 423. LAMISSO *Bulgaros* fugavit, regnavítque annos tres; LECHUS ferè quadraginta. GUDEHOCUS æqualis fuit ODOACRI, *Herulorum* Regis in *Italiâ*, duxítque suam Gentem è *Pannoniâ* in *Rugiam*, ad Septentrionem *Norici* proximè ultra Danubium sitam Regionem, è quâ tum suos in *Italiam* ducebat ODOACER. TATO *Herulorum* ultra Danubium Regnum evertit. WACHO devicit *Suevos*, quorum tum Regni ad Orientem *Bavaria*, ad Occidentem *Francia*, ad Meridiem *Burgundiones* erant termini. AUDOINUS in *Pannoniam* reversus est A. C. 526, ibi- Lonogbardorum Reges & fata.

(*a*) [Libr. I. c. XIV. XVI. & ad sequentia capp. seqq.]

CAP. VI. ibíque *Gepides* ſuperavit. ALBOINUS A. C. 551 evertit *Gepidum* Regnum, eorúmque Regem CHUNNIMUNDUM interfecit: A. C. 563 *Græco* Imperatori, contra TOTILAM, *Oſtrogothorum* in *Italiâ* Regem, auxilium tulit; denique A. C. 568. ſuam Gentem è *Pannoniâ* in *Longobardiam* duxit, ubi regnavit ea uſque ad annum 774.

Secundùm PAULUM *Diaconum*, *Longobardi* cum variis aliis populis *Gothicis* è terris trans Danubium in *Romanum* Imperium venerunt ARÇADIO & HONORIO imperantibus, adeóque inter annos C. 395 & 408. Fieri autem potuit ut venerint paulò priùs: docemur namque *Longobardos* ſub Ducibus ſuis IBORO & AYONO, prælio ſuperâſſe *Vandalos*; eámque victoriam refert PROSPER ad AUSONII & OLYBRII conſulatum, id eſt, ad A. C. 379. Ante hoc bellum quieti manſerant *Vandali* quadraginta annos, ſedibus, quas in *Pannoniâ* ipſis jam CONSTANTINUS M. permiſerat; adeóque, ſi iidem hi *Vandali* fuerint, bellum hoc fuerit in *Pannoniâ* neceſſe eſt, eíque anſa fuerit data *Longobardorum* trans Danubium in *Pannoniam* adventu, uno vel altero ante bellum anno; atque ita finem illi quieti feciſſe, quæ per quadraginta annos duraverat. Poſtquam, nempe, pacaverant GRATIANUS & THEODOSIUS Barbaros, hi, vel trans Danubium ſe recipere potuerunt, vel pacati ſub *Romanis* ad mortem uſque THEODOSII manere; & tum, vel denuo Imperium *Romanum* invadere, vel omnem ei abjicere obedientiam. E bellis ipſorum, primò cum *Vandalis*, deinde cum *Bulgaris*, Gente *Scyticâ* (ita dictâ à *Volga* flumine, undè venerat) patet etiam illis temporibus non contemnendum ipſorum Regnum fuiſſe.

De Regno Ravennæ.

10, Dilaceratis novem hiſce Regnis, proximè nobis conſiderandum eſt quod Imperii Occidentis fuit reliquum. Hoc, dum integrum manebat, ipſa erat beſtia; quod autem ejus tandem fuit reliquum, beſtiæ tantùm pars eſt. Quod ſi jam hæc pars conſideretur ut cornu, Regni illius cornu initium computari queat à tranſlatâ Imperii ſede Româ Ravennam, quod contigit menſe Octobri A. C. 408. Tum, enim, HONORIUS Imperator, veritus ne, ſi illic maneret, Romæ ſe obſideret ALARICUS, *Mediolanum* ſe recepit, atque indè Ravennam: ſequuta autem urbis Romæ obſi-

obsidio ac direptio sedem ejus illic confirmavit, ita ut ipse ejúsque successores, inde ex eo tempore, fixam habitationem suam Ravennam habuerint (*a*): itaque & (*b*) MACHIAVELLUS, in *Historiâ Florentinâ*, scribit VALENTINIANUM, relictâ Româ, sedem Imperii Ravennam transtulisse. Decem Cornua.

Quamdiu Imperium Occidentis stetit, in eorum Imperatorum ditione fuit *Rhætia:* Dein, simul cum *Italiâ* & *Romano* Senatu, in potestatem venit ODOACRI, *Herulorum* in *Italiâ* Regis, & post eum THEODERICI, Regis *Ostrogothorum*, ejúsque successorum, Imperatorum *Græcorum* concessione. Cùm moreretur VALENTINIANUS *II. Alemani* & *Suevi Rhætiam* invaserunt, A. C. 455, non autem invenio fixum aliquod ipsos condidisse Regnum, Anno enim 457, dum adhuc *Rhætiam* depopulabantur, adortus eos est ac vicit BURTO, Magister Equitum MAJORANI Imperatoris; nec amplius eos *Rhætiam* invasisse lego. CLODOVÆUS, *Franciæ* Rex, anno 496; vel circa, Regnum quoddam *Alemanorum* debellavit, eorúmque postremum Regem ERMERICUM occidit: Regnum verò istud situm erat in *Germaniâ* & tantùm *Rhætiæ* contiguum. Quippe ejus incolæ, CLODOVÆUM fugientes, vicinum petierunt Regnum *Ostrogothorum*, quibus tum Rex erat THEODERICUS, qui & amicè eos excepit, & in eorum gratiam benevolas ad CLODOVÆUM litteras dedit. Atque hac ratione illi *Rhætiæ* evaserunt incolæ, ut *Ostrogothorum* dominationi subditi.

Cùm *Græcus* Imperator *Ostrogothos* devicisset, ipsis in Regno Ravennæ successit, non belli tantùm sed & hæreditatis jure, quandoquidem *Romanus* Senatus etiamnùm hoc Regnum comitabatur. Itaque censere licet continuatum fuisse hoc Regnum Exarchatu Ravennæ & *Romano* Senatu. Quod enim Imperii Occidentis fuit reliquum, *Romanum* Senatum comitatum fuisse statuendum est, propter jus, quod hic Senatus etiam tùm retinebat, & quo tandem usus est, eligendi nempe Imperatorem Occidentis.

Atque ita decem Regna enumeravi, in quæ divisum est Occidentis Imperium, cùm primùm divelleretur in partes; eo, nempe, tempore

 quo

(*a*) *Made it their home.* (*b*) *Accordingly.*

CAP. VI. quo à *Gothis* obsessa & capta Roma est. Quædam ex hisce Regnis temporis tractu ceciderunt, & nova exorta sunt: verùm, quicumque etiam fuerit postea ipsorum numerus, nomen adhuc decem Regum à primo suo numero obtinent.

CAPUT SEPTIMUM.

De undecimo cornu quartæ bestiæ apud DANIELEM.

Undecimi cornu quartæ bestiæ descriptio.

JAm DANIEL *considerabat cornua, atque, ecce, inter ea aliud cornu enatum est, coram quo tria ex prioribus cornibus radicitùs evulsa sunt; atque, ecce, hoc in cornu oculi, hominis oculis similès, & os loquens grandia* (a); *& torvius erat, quàm cetera, adspectu; & idem Sanctis bellum intulit eósque superavit* (b). Dein ex iis, qui DANIELI adstabant, eíque rerum harum significationem exponebant, ipsi dixit aliquis *decem cornua esse decem Reges exorituros, aliúmque exoriturum post ipsos, ab iisque diversum futurum ac tres ex iis Reges subacturum, & grandia adversus Altissimum loquuturum & Sanctos Altissimi absumpturum & tempora & leges mutare putaturum: eósque in ipsius traditum iri potestatem usque ad tempu & tempora & temporis dimidium* (c). Reges, ut supra, ponuntur pro Regnis, adeóque *parvum cornu* parvum Regnum significat. Cornu erat hoc quartæ bestiæ, & tria è primis ejus cornibus radicitùs evulsit; quærendum, itaque, id nobis inter gentes Imperii *Latini* post exorta decem cornua. Regnum autem erat diversæ à decem reliquis speciei, vitáque, vel animâ, sibi propriâ gaudebat, nec non oculis & ore. Oculis denotatur esse Inspector (d); ore autem, ingentia loquente, eóque quod tempora & leges mutabat, intelligi patet Profetam æquè ac Regem. Ejusmodi autem Inspector (d), Profeta, & Rex, Ecclesia Romana est.

Eo denotatur Ecclesia Romana.

Inspec-

(a) Dan. VII. 8.
(b) ibid. 20. 21.
(c) vs. 24. 25.
(d) Angl. a Seer.

Inspector (*a*), Ἐπίσκοπος, proprio sensu *Episcopum*, sive ejus dignitatis virum, quâ ornati apud Christianos ipsò hoc Episcopi nomine dicti sunt (*b*), significat. Ea autem Ecclesia universalem Episcopatum sibi vindicat. *Undecimum cornu.*

Ore hic Episcopus Regibus & populis dat leges tamquam Oracula; arrogat sibi, quòd non possit falli, & quæcumque pronunciet, iis teneri universum terrarum orbem docet. Atqui hoc est Profetam esse summo gradu.

Octavo Sæculo, Exarchatum Ravennæ, Regnum *Longobardorum* & Senatus Ducúmque *Romanorum* potestatem evellens, sibi *Patrimonium* PETRI adquisivit, eóque, ut politicus Princeps sive Rex (*b*), vel cornu quartæ bestiæ, exsurrexit.

In exiguo libro, *Parisiis* impresso A. C. 1689, cui titulus: *Dissertatio Historica de quibusdam nummis* CAROLI *Magni*, LUDOVICI *pii*, LOTHARII, *eorúmque successorum*, *Romæ cusis*, narratur LEONIS X. Papæ temporibus superfuisse, ac ad illum usque diem uniuscujusque conspectui expositam inscriptionem in honorem PIPINI qui CAROLI *Magni* fuit pater, hisce verbis conceptam: PIPINUM *pium primum fuisse, qui amplificandæ Ecclesiæ Romanæ viam aperuerit, Exarchatu Ravennate & plurimis aliis oblatis.* Jam, imperantibus GRATIANO & THEODOSIO, & prius etiam, splendidè agebat *Romanus* Episcopus, verùm donationibus matronarum *Romanarum*, ut testatur AMMIANUS (*c*). Post horum imperium *Italiam* Barbaræ *Gentes* invaserunt, nec priùs ea molestiis liberata est, quàm *Longobardorum* Regnum exstingueretur. Certissima, quòd Patrimonio Petri potita est, atque ad illud, quo deinde evasit fastigium, evecta *Romana* Sedes, causa fuit ipsius victoria de *Græcorum* Imperatore, *Longobardorum* Rege, ac *Senatu* Romano relata. Ficta est donatio CONSTANTINI Magni, fictum itidem *Longobardorum* Regem ARIPERTUM Papæ donâsse *Cottias* Alpes; quippe hæ fuêre pars Exarchatûs *Ravennatensis*; eásque ARIPERTI temporibus Imperator *Græcus* possidebat. *Quomodo Episcopus Rom. tria è decem cornibus evulserit ac iis in imperio successerit.* *De donatione Const. M. & alterâ Ariperti.*

Invocatione mortuorum eorúmque imaginum cultu per gradus in Ecclesiam introductis, Sæculis quarto, quinto, sexto, & septimo, huic *Episc. Rom de Imperato.*

(*a*) Angl. *a Bishop*. (*b*) *A Temporal Prince or King*. (*c*) Libro XXVII.

CAP. VII. re Græcorum Victoria.

huic se opposuit *Græcorum* Imperator PHILIPPICUS A. C. 711, vel 712. LEO autem *Isaurus*, ut ulteriorem ejus progressum sisteret, concilium Senatorum & Episcoporum in suo palatio convocavit, A C. 726 (*a*), atque, ex eorum sententiâ, edictum adversus illum cultum promulgavit, nec non litteras dedit ad GREGORIUM *II.* Papam, ut universale Concilium cogeretur. Papa autem protinus Romæ Concilium coëgit, imaginum cultum eo confirmavit, *Græco* Imperatori Anathema dixit, populúmque ejus fide exsolvit, vetito ipsi tributum pendere, alióve ullo modo ipsi obedientiam præstare. Mox urbis Romæ incolæ, nec non *Campaniæ, Ravennæ*, & *Pentapoleos*, urbiúmque hisce Regionibus subditarum, ab Imperatore defecerunt, ac, violentas suis Magistratibus manus inferentes, PAULUM, quidem, Ravennæ Exarchum, occiderunt; PETRUM, verò, *Romanorum* Ducem, qui oculis erat captus, loco moverunt: cúmque EXHILARATUS, Dux *Campaniæ*, populum in Papam incitaret, *Romani Campaniam* invaserunt, eúmque cum filio HADRIANO obtruncârunt. Tùm novus Exarchus EUTYCHIUS, ubi *Neapolin* appulisset, misit clam, qui Papam & Nobiles *Romanorum* occiderent. Detectâ autem conspiratione, *Romani* à *Græco* Imperatore prorsus defecêre, séque jurejurando obstrinxêre vitam Papæ protecturos, ditiones ipsius armis defensuros, atque in omnibus ipsius auctoritati obtemperaturos. Atque ita Roma cum suo Ducatu, qui *Etruriæ* & *Campaniæ* partem complectebatur, à *Græcis* Imperatoribus defecit A. C. 726, & libera evasit Respublica sub Senatûs *Romani* regimine. Hujus Senatûs auctoritas in rebus civilibus deinceps suprema fuit, Papæ auctoritate hactenùs non ultra res ecclesiasticas patente.

Exarchatus Ravennæ primum, quod coram eo cecidit, cornu.

Eo tempore (*b*) *Longobardi*, etiam in cultum imaginum ambitiosi, & præ se ferentes Papæ rebus favere, ditiones Exarchatûs invaserunt, ac tandem, A. C. 752. Ravennam ceperunt, Exarchatuíque finem imposuerunt. Atque hoc primum fuit è tribus Regnis, quod cecidit coram parvo cornu.

Anno

(*a*) Sigonius *de regno Italiæ*, ad annum 726.
(*b*) Id. ad annos 726, 752.

Anno 751 (*a*) ZACHARIAS Papa CHILDERICO, ignavo ac inepto *Franciæ* Regi, stirpísque *Merovingiæ* ultimo, imperium abrogavit, &, solutis juratæ fidei religione subditis, Regnum dedit PIPINO, Majori Domûs, eóque sibi novum ac potentem amicum conciliavit. Proximo anno successor ejus STEPHANUS III, ad agendum cum *Græco* Imperatore quàm cum *Longobardis* aptior, ad horum Regem se contulit, eíque persuadere conatus est ut Exarchatum redderet Imperatori. Quod cùm non ex ejus sententiâ succederet, in *Galliam* est profectus, ac PIPINUM induxit ut *Exarchatum* & *Pentapolin Longobardis* eriperet, atque utrumque donaret Sancto PETRO. Igitur PIPINUS, A.C. 754, cum exercitu venit in *Italiam*, Regémque *Longobardorum* AISTULPHUM deditionem promittere adegit. E contrà autem AISTULPHUS, ut à Papâ ultionem repeteret, anno insequenti urbem Romam obsidet. Quo facto Papa, datis ad PIPINUM litteris, renunciat, ni citò is adversùs *Longobardos* properaret, *pro datâ sibi potentiâ*, *alienandum fore à Deo & vitâ æternâ*, id est, anathemate feriendum. PIPINUS, ergo, subditorum rebellionem veritus, & Ecclesiæ *Romanæ* plurimum debens, continuò cum exercitu in *Italiam* venit, obsidionem solvit, *Longobardos Patavii* obsidet, cogítque *Exarchatum*, nec non agrum *Pentapoleos*, in perpetuam Papæ dedere possessionem. Ita Pontifex *Romanus* Ravennæ ejúsque *Exarchatûs*, paucis quidem exceptis urbibus, Dominus evasit; ejus verò claves Romam missæ sunt, atque illic positæ super *Confessione S.* PETRI, id est, super ipsius tumulo ad magnum altare, *in signum veri perpetuíque dominii, sed pietate Regis gratuitâ* ut habet inscriptio cujusdam numismatis, PIPINI jussu cusi. Acta hæc fuêre A. C. 755; atque ex hoc tempore Papæ, jam politici Principes facti, in suis Bullis *Græcorum* Imperatorum annos notare, quod hactenus fecerant, neglexerunt. *Undecimum Cornu.*

Posthæc (*b*), invadentibus *Romanæ* sedis ditiones *Longobardis*, CAROLUM Magnum, PIPINI filium ac successorem, ad ferendam sibi opem Papa HADRIANUS invitavit. Is, igitur, cum exercitu *Italiam* ingressus, *Longobardósque* adortus, eorum Regnum *Alterum erat regnum Longobardorum.*

(*a*) Idem ibidem ad ann. 750; & ad sequentia, ann. 753, 754, 575.

(*b*) Vid. *Sigonium*, libro citato, ad annum 773.

CAP. VII. num evertit, ditionibus ipsorum sibi subjectis, & Papæ non tantùm, quæ hi ipsi eripuerant, reddidit, sed & reliquas *Exarchatûs* ditiones, quas Papæ dedituros se PIPINO promiserant, hactenus autem retinuerant, imò & ipsorum *Longobardorum* quasdam urbes, illi addidit. *Romani*, verò, gratiæ referendæ ergò, CAROLUM *Patricium* creârunt, eique confirmandæ Paparum electionis auctoritatem obtulerunt. Hæc evenêre annis 773 & 774. Atque hoc *Longobardorum* Regnum secundum erat, quod cecidit coram parvo illo cornu. Ipsa autem nondum Roma, quæ cornu illius futura erat sedes, in ipsius potestatem erat redacta.

Quomodo ipsa Roma ejùsque Senatus in ejùsdem potestatem venerint.

Anno 796 (a) LEO III, creatus Pontifex electionis suæ CAROLUM Magnum, legatione certiorem fecit, missis etiam muneri aureis Confessionis PETRI clavibus, nec non urbis Romæ vexillo: illas quidem in professionem, quòd Papa urbes Exarchatûs Ravennatensis & Longobardiæ dono CAROLI possideret; hoc ad significandum Regi ut rediret ac S. P. Q. Romanum subigeret, perinde ac subegerat Exarchatum & *Longobardorum* Regnum. Petiit, quippe, eodem tempore à CAROLO Pontifex, ut quosdam ex suis Principibus Romam mitteret, qui populum *Romanum* ei subjicerent, atque obstringerent sacramento *in fide & subjectione*, ut verba, quibus utebatur, refert SIGONIUS. Anonymus Poeta, quem Argentorati edidit BOECLERUS, hoc modo illud describit:

Admonuítque piis precibus, qui mittere vellet
Ex propriis aliquos primoribus, ac sibi plebem
Subdere Romanam, servandáque fœdera cogens
Hanc fidei sacramentis promittere magnis.

Hinc inter Papam & *Romanos* cives dissidium exortum est. Et hi quidem duobus vel tribus pòst annis, quibusdam ex Clericis adjuti, tantos in illum excitarunt tumultus, ut novæ rerum in omni Occidente faciei causa exstiterint. Duo enim è Clericis Papam quorumdam criminum accusârunt, quem mox armatâ vi corripuêre *Romani*, vestibúsque sacerdotalibus exutum monasterio incluserunt. Auxilio autem amicorum ille cùm evasisset, in *Germaniam* ad CAROLUM Magnum

(a) Idem ibidem ad ann. 796.

Magnnm fugit, apud quem de *Romanis* conquestus est, quasi eo animo sese ipsi opponerent, ut omnem Ecclesiæ excuterent auctoritatem, pristinámque libertatem recuperarent. Eo absente ipsius accusatores copiis suis Ecclesiæ ditiones depopulati sunt, accusationísque capita ad CAROLUM Magnum miserunt. Hic autem, anno nondum circumacto, Papam cum ingenti comitum pompâ Romam remisit. Nobiles & Episcopi è *Franciâ*, qui ipsum comitabantur, præcipuos ex ipsius accusatoribus Romæ examinârunt, eósque in *Franciam* in custodiam miserunt. Contigit hoc anno 799. Proximo anno ipse CAROLUS Romam profectus est & statuto die Concilio *Italorum* & *Francorum* Episcoporum præsedit, utramque partem auditurus. Cùm verò Papæ adversarii se auditum iri exspectarent, statuit Concilium illum, qui supremus omnium hominum esset Judex, majorem esse, quàm qui ab ullo, præter seipsum, judicaretur: quo facto ille solenni oratione coram omni populo innocentiam suam professus est, atque ita habitus pro absoluto (*a*). *Undecimum cornu.*

Brevi post, die, quo natalis Domini memoria celebrabatur, populus *Romanus*, qui hactenus suos Episcopos elegerat, ac se suúmque Senatum censebat veteris Senatûs Populíque Romani jura ritè possidere, CAROLUM Imperatorem elegit, atque eâdem ipsi se submisit ratione, quâ vetus Imperium Romanum, ejúsque Senatus, olim *Romanis* Imperatoribus erant subjecti. Huic Papa diadema capiti imposuit, eúmque sacro inunxit oleo, atque adoravit flexis genibus, ut olim fiebat Imperatoribus *Romanis*, narrante id hisce verbis Poëtâ supra citato.

Post laudes, igitur, dictas & summus eundem
Præsul adoravit, sicut mos debitus olim
Principibus fuit antiquis. ———

Ab alterâ parte Imperator hoc sacramento Papæ se obstrinxit: *In nomine* CHRISTI *spondeo atque polliceor Ego* CAROLUS *Imperator coram Deo & beato* PETRO *Apostolo, me Protectorem ac defensorem fore hujus sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in omnibus utili-*

(*a*) Vide *Anastasium.*

CAP.VII. *utilitatibus, quàtenus divino fultus fuero adjutorio, prout ſciero poteróque.* Porrò etiam creatus eſt Imperator urbis Romæ Conſul; ejúſque filius PIPINUS Rex *Italiæ* coronatus, atque ex eo tempore ille hac ratione nomen ſuum ſcribi voluit: CAROLUS *ſereniſſimus, Auguſtus, à Deo coronatus, Magnus, pacificus; Romæ gubernans Imperium*, vel *Imperator Romanorum*: próque eo in Eccleſiis *Romanis* dicebantur preces. Ex hoc etiam tempore ejus effigie *Romani* nummi ſignabantur. Papæ autem adverſarii, trecenti numero è *Romanis*, duo vel tres è Clericis, ad mortem damnati ſunt. Illi uno eodémque die omnes *in campis Lateranenſibus* ſecuri percuſſi; hiſce, verò, interceſſione Papæ, noxa remiſſa eſt, ipſíque in *Franciam* in exilium miſſi. Atque ita *Romani Imperatoris* titulus, quo hactenus inſigniti fuerant Imperatores *Græci*, ſive Orientis, ad Reges *Franciæ* in Occidente translatus eſt.

Poſt hæc CAROLUS Urbis & Ducatûs *Romani* principatum Papæ dedit (*a*), ſibi tamen, ut *Romanorum* Imperatori, ſubjectum: hiemem in rebus Romæ politicis, iíſque, quæ ad Sedem Apoſtolicam attinebant, imò totius *Italiæ* negotiis, tam civilibus quàm Eccleſiaſticis, ordinandis, nováſque de iis condendo leges, tranſegit: proximâ æſtate in *Franciam* reverſus eſt, relictâ ſub imperio Senatûs civitate, & illo ſimul & hac ſub Papâ atque ſeipſo. Audito autem novas ſuas leges nec à Judicibus in edicendo jure, nec à populo illi obſequendo obſervari, nec non potentiores à liberis hominibus, imò & ab Eccleſiis & monaſteriis, ſervos capere qui in ſuis vinetis, agris, paſcuis domibúſque opus facerent; pergere etiam illos ab hiſce pecora exigere & vinum, eóſque, qui Eccleſiis miniſtrabant, opprimere; litteras ad filium PIPINUM dedit, monentes ut his malis ille mederetur, Eccleſiæ curam gereret, ac videret ut leges ſuæ obſervarentur.

Tertium hunc regnum fuiſſe quod coram parvo cornu ceciderit.

Jam, Senatus, Populúſque, & Principatus *Romanus*, meo judicio, ſunt tertius Rex, quem ſuperavit parvum cornu, imo è tribus præcipuus. Hic, enim, populus Papam eligebat & Imperatorem, & jam, Imperatorem eligendo, eúmque creando Conſulem *Romanum*, agnitus eſt retinuiſſe veteris Senatûs Populíque *Romani* auctoritatem. Urbs

(*a*) *Sigonius* libro citato.

Undecimum cornu.

Urbs hæc Metropolis erat veteris Imperii *Romani*, quartâ apud DANIELEM bestiâ repræsentati; &, subigendo Senatum populúmque & Ducatum, Metropolis evasit parvi cornu illius bestiæ, nec non complementum Patrimonii PETRI, quod ejus cornu erat Regnum. Præterea, hanc victoriam majora sequuta sunt, quàm illas, quæ de aliis duobus Regibus erant relatæ. Ea quippe ortum dedit Imperio Occidentis, quod ad hunc usque diem durat. Eadem Papam supra Senatûs *Romani*, nec non Concilii *Italorum Francorúmque* Episcoporum, imò supra omne humanum Judicium evexit: Primatum ipsi contulit in omnes Occidentis Ecclesias eorúmque Concilia, ídque non exiguo gradu. Fecit ut *torviùs videret ceteris;* ita ut, cùm nova hæc Religio in animis hominum jam radices egerat, non cum Regibus tantùm, sed cum ipso etiam Occidentis Imperatore conflixerit. Porrò notatu dignum est, quòd mos osculandi Pontificis pedes, qui major honos est quàm Regibus atque Imperatoribus exhibetur, hoc ferè tempore cœperit. Exstant quædam ejus exempla Sæculo nono. Narrat PLATINA LEONIS IV Pontificis pedes, ex more veteri, osculatos fuisse quicumque ad eum accederent (*a*), & sunt qui dicant LEONEM III primum hunc morem instituisse, præ se ferentem manum suam osculo mulieris vitiatam. Eodem circiter tempore etiam occœperunt Papæ Sanctos in Divorum numerum referre, nec non indulgentias & peccatorum remissiones largiri: quorum omnium auctorem quidam eumdem LEONEM faciunt. Præterea, observandum est CAROLUM Magnum, annis inter 775 & 796 elapsis, omnem *Germaniam* à Rheno & Danubio, Septemtrionem versùs ad Mare Balticum, Orientem versùs ad Tibiscum usque subegisse, etiam in *Hispaniâ*, usque ad *Iberum* fluvium, victorias proferentem. His ille victoriis novi Imperii fundamenta posuit, ac simul *Romano-Catbolicam* Religionem in omnes, quas subigebat, terras promovit; *Saxones* & *Hunnos*, qui antiquam sectabantur superstitionem, ad

(*a*) [Ita Noster: *by all who came unto him. Platina* autem de *Leone* I V, in ejus vitâ; haud procul ab initio: *Mortuo* inquit, *Sergio ad Lateranensem basilicam ductus, ac in sede Petri collocatus, ut verus & dignus Pontifex ab omnibus salutatur. Exosculati sunt etiam ejus pedes qui propè aderant, morem antiquum servantes.*

CAP.VII. *Romanæ* Religionis profeſſionem adigens, nec non devictas à ſe in Septemtrione provincias dividens in Epiſcopatus, decimas concedens Clericis, & denarium, à ſingulis domibus ſolvendum, Papæ. Quibus omnibus ſummoperè crevit, ditata eſt, exaltata, & ſtabilita Eccleſia *Romana*.

In ſupra citatâ *Diſſertatione de quibuſdam* CAROLI *Magni*, LUDOVICI *Pii*, LOTHARII, *eorúmque ſucceſſorum nummis*, *Romæ cuſis*, ectypum occurrit cujuſdam fragmenti operis ſegmentati, quod fieri curavit LEO III Papa, in ſuo prope JOANNIS *Lateranum* Templum palatio, in memoriam, quod vexillum, ſive inſigne, urbis Romæ, affabrè factum, CAROLO M. miſerat; quódque etiam tùm, cùm is liber ederetur, eò loci conſpiciendum erat. Eo in opere ſegmentato effictus conſpiciebatur PETRUS, cum tribus in ſuo gremio clavibus, dextrâ Papæ tradens *Pallium*, ſiniſtrâ Urbis vexillum CAROLO Magno. Juxta Papam hæc legebatur inſcriptio: SCISSIMUS D. N. LEO PP; juxta Regem hæc: D. N. CARULO REGI; ſub pedibus, denique, PETRI ſequentia: BEATE PETRE DONA VITAM LEONI PP, ET BICTORIAM CARULO REGI DONA. Hoc monumento CAROLO datur *Regis* titulus, adeóque erectum fuiſſe patet priuſquam is creatus eſſet Imperator. Erectum fuit cùm Papæ PETRUS traderet Pallium, & CAROLO vexillum Urbis Papa mittebat, id eſt, A. C. 796. Superiora verba, *Sanctiſſimus Dominus noſter* LEO *Papa Domino noſtro* CAROLO *Regi*, nuncium reſpiciunt huic ab illo miſſum, inferiora autem, *Beate* PETRE, *dona vitam* LEONI *Papæ*, *& victoriam &* CAROLO *Regi dona*, preces continent ut hoc in incœpto Deus vitam Papæ ſervaret, Regíque de *Romanis* daret victoriam. Tres claves in gremio PETRI trium Patrimonii ipſius partium claves ſignificant; clavem, nempe, Romæ ejúſque urbis Ducatûs, quem ſibi vindicabat, ínque cujus expugnatione occupatus erat Papa; & claves Ravennæ cum ſuo Exarchatu, & Terrarum captarum à *Longobardis*, quas utraſque, non diu antè, vi ſibi adquiſiverat. Hi tres erant Principatus, quorum in gremio PETRI erant claves, quorum etiam nunc Coronas Papa gerit, quorúmque ſubjec-

ſubjectione evaſit parvum illud cornu beſtiæ quartæ. Eo quod *Undecimum cornu.*
PETRUS dextrâ Papæ tradit Pallium, ſiniſtrâ verò Urbis vexillum Regi, nec non quòd in inſcriptione Papæ priùs quàm Regis fiat mentio, intelligi queat Papam tum temporis ſuperiorem Regibus fuiſſe habitum.

Poſt mortem CAROLI Magni, ipſius filius & ſucceſſor LUDOVICUS *Pius*, Papâ rogante, donationes ab avo & parente *Romanæ* ſedi factas confirmavit (*a*). Ejus quoque in confirmationis inſtrumento, primo loco mentionem facit Romæ *Romaní*que Ducatûs, in *Etruriam* uſque & *Campaniam* extenſi: dein Exarchatûs *Ravennatenſis* & *Pentapoleos*; tertio, denique, ditionum *Longobardis* ereptarum. Hæc tria erant, quæ ſubegerat, quaſi Imperatoris autem feuda ea poſſeſſurus erat in uſum Eccleſiæ, *ſub integritate*, id eſt, integrè, ita ut ipſorum adminiſtrationi, nec juriſdictioni, vel auctoritati Papæ in illis, Imperator, non, niſi certis in caſibus vocatus, ſeſe interponeret. Hac in confirmatione jurejurando ſe obſtrinxit LUDOVICUS. Inde, ut Rex *Oſtrogothorum*, in ſignum, quòd Regnum ſuum in *Italiâ* permiſſione *Græci* Imperatoris gubernaret, hujus effigie ab unâ parte, ſuâ ab alterâ, nummos ſuos ſignabat; eâdem ratione idem de Imperatore Occidentis agnoſcebat Papa. Hic enim jam occœpit pecuniam ſignare, inveniuntúrque ex hoc tempore *Romani* nummi ab unâ parte ſignati effigie Imperatorum CAROLI Magni, LUDOVICI Pii, LOTHARII, eorúmque, qui his ſucceſſerunt; ab alterâ autem inſcriptione Papæ: ídque per multos annos.

(*a*) Confirmationem recitat *Sigonius* Libro 4. de regno *Italiæ* ad annum 817.

CAPUT OCTAVUM.

De potestate mutandi tempora & leges, quæ undecimo cornu quartæ apud DANIELEM *bestiæ adscribitur.*

Dominium Episcopi Romani tantùm in Occidente fuit permanens.

IMperante Orienti JUSTINIANO, & postmodùm denuò imperante PHOCA, dominium quoddam in *Græcas* Ecclesias Episcopus *Romanus* obtinuit, sed non diuturnum. Permanens ejus dominium solummodò in Gentes erat, quæ Imperio Occidentis parebant, quartâ DANIELIS bestiâ repræsentato. Atque hæc jurisdictio sequenti GRATIANI ac VALENTINIANI Imperatorum edicto instituta est (a). *Volumus ut quicumque judicio* DAMASI, *quod ille cum Concilio quinque vel septem habuerit Episcoporum, vel eorum, qui Catholici sunt, judicio vel Concilio condemnatus fuerit, si justè voluerit Ecclesiam retentare, ut qui ad Sacerdotale judicium per contumeliam non ivisset: ut ab illustribus viris, Præfectis prætorio Galliæ atque Italiæ, authoritate adhibitâ, ad Episcopale judicium remittatur, sive à Consularibus vel Vicariis, ut ad urbem Romam sub prosecutione perveniat. Aut, si in longinquioribus alicujus ferocitas talis emerserit, omnis ejus causæ dictio ad Metropolitæ in eâdem Provinciâ Episcopi deducetur examen. Vel si ipse Metropolitanus est, Romam necessariò, vel ad eos, quos Romanus Episcopus Judices dederit, sine delatione contendat... Quòd si vel Metropolitani Episcopi vel cujuscumque Sacerdotis iniquitas est suspecta, aut gratia; ad Romanum Episcopum, vel ad Concilium quindecim finitimorum Episcoporum accersitum liceat provocare; modò ne, post examen habitum, quod definitum fuerit, integretur.* Hoc edictum, cùm VALENTIS æquè ac THEODOSII nomine in inscriptione careat, promulgatum fuisse patet eo, quod inter horum Regna intercessit, tempore; sub finem, scilicet, anni 378, vel initio 379. Inscriptum fuit *Præfectis prætorio Italiæ & Galliæ*, adeóque universale. Præfectus quippe prætorio *Italiæ* præërat *Italiæ*, *Illyrico* Occidentali, atque *Africæ*; Præfectus autem prætorio *Galliæ*, gubernabat *Galliam*, *Hispaniam* ac *Britanniam*.

Institutum id edicto Gratiani & Valentiniani. Impp.

Hujus

(a) Vid. *Baronii* annales ad ann. 381, Sect. 6.

Hujus jurisdictionis Papæ concessio variis Episcopis occasionem præbuit litteris ejus explicationes (*a*) in rebus dubiis flagitandi, quibus ille decretoriis epistolis respondit, atque ex hoc tempore Ecclesiis Occidentis ejusmodi epistolis leges dedit. Cùm HIMERIUS, *Tarraconis*, quæ Provinciæ in *Hispaniâ* Metropolis est, Episcopus, litteris à DAMASO Papâ flagitâsset ejus de quibusdam ecclesiasticis rebus administrandis consilium (*b*), nec nisi post DAMASI mortem epistola Romam veniret, A. C. 384; successor hujus SIRICIUS illi auctoritate legislatoriâ respondit; de unâ re dicens: *Cùm hoc fieri* —— *missa ad provincias à venerandæ memoriæ prædecessore meo* LIBERIO *generalia decreta probibeant*: De aliâ: *Noverint se ab omni ecclesiastico bonore, quo indignè usi sunt, Apostolicæ Sedis auctoritate dejectos*: De aliâ: *Sciturì posthac omnium Provinciarum summi Antistites, quod si ultro ad sacros ordines quemquam de talibus esse adsumendum* (*c*), *& de suo & de aliorum statu, quos contra Canones & interdicta nostra provexerint, congruam ab Apostolicâ Sede promendam esse sententiam.* Hanc porrò epistolam hunc in modum claudit: *Explicuimus, ut arbitror, frater charissime, universa, quæ digesta sunt in querelam; & ad singulas causas, de quibus ad Romanam Ecclesiam, utpote ad caput tui corporis, retulisti, sufficientia, quantùm opinor, responsa reddidimus. Nunc fraternitatis tuæ animum ad servandos Canones, & tenenda decretalia constituta, magis ac magis incitamus: ad hæc, quæ ad tua consulta rescripsimus, in omnium Coëpiscoporum perferri facias notionem; & non solùm eorum, qui in tuâ sunt Diocœsi constituti, sed etiam ad universos Carthaginenses ac Bæticos, Lusitanos atque Gallicos* (*d*), *vel eos qui, vicinis tibi collimitant, hinc inde, Provinciis, hæc, quæ à nobis sunt salubri ordinatione disposita, sub litterarum prosecutione mittantur. Et quanquam statuta Sedis Apostolicæ vel Canonum venerabilia definita, nulli Sacerdotum Domini ignorare sit liberum; utiliùs tamen, atque pro antiquitate Sacerdotii tui, dilectioni tuæ esse poterit admodum gloriosum, si ea, quæ ad te speciali nomine gene-*

Undecimi cornu potestas. Hinc is ab aliis Episc consultus, ac litteris, decretoriis respondit.

(*a*) *Resolutions.*
(*b*) *Direction.*
(*c*) (Procul dubio hic aliquid deest: quod addere, cùm locum ipsum consulere non contingat, nequeo.)
(*d*) Populorum *Galliciæ*.

CAP. VIII. *generaliter scripta sunt, per unanimitatis tuae sollicitudinem in universorum fratrum nostrorum notitiam perferantur, quatenus & quae à nobis, non inconsultè sed providè, sub nimiâ cautelâ & deliberatione, sunt salubriter constituta, intemerata permaneant, & omnibus in posterum excusationibus aditus, qui jam nullus apud nos patere poterit, obstruatur. Dat. 3. Id. Febr.* ARCADIO & BAUTONE, *viris clarissimis, Consulibus, A. C.* 385. LIBERIUS Papa imperante JOVIANO vel VALENTINIANO I, generalia ad Provincias decreta miserat, quibus vetârat ne denuò baptizarentur *Ariani*: Et hoc quidem fecerat in gratiam Concilii *Alexandrini*, ne quid ulterius ab ipsis exigeretur, quàm ut opinionibus suis renunciarent. DAMASUS Papa decrevisse dicitur ut decimae (*a*) solverentur, poenâ anathematis in immorigeros sancitâ: nec non ut doxologia, *Gloria Patri, &c.* post finem Psalmorum diceretur aut cantaretur. Prima autem epistola decretoria, quae nunc exstat, ea est, quam retuli, SIRICII ad HIMERIUM; quâ Pontifex hunc suum in omni *Hispaniâ Vicarium* dixit, qui decreta sua promulgaret viderétque ut iis obediretur. Aliquando etiam *Hispalensis* Episcopus Papae Vicarius erat: Hunc enim in modum scripsit SIMPLICIUS ad ZENONEM, ejus loci Episcopum: *Talibus idcirco gloriantes indiciis, congruum duximus Vicariâ Sedis nostrae te auctoritate fulciri: cujus vigore munitus, Apostolicae institutionis decreta, vel sanctorum terminos Patrum, nullâtenus transcendi permittas.* HORMISDA Pontifex *Hispalensem* Episcopum suum Vicarium dixit in *Baeticâ* & *Lusitaniâ*, *Tarraconensem* verò in reliquis *Hispaniae* Provinciis, ut ex ipsius ad illos epistolis liquet (*b*). INNOCENTIUS I, in litteris decretoriis ad VICTRICIUM, *Rhotomagi* in *Franciâ* Episcopum, A. C. 404 missis, edicti GRATIANI vestigiis inhaerens, hoc decretum condidit. *Si quae autem causae vel contentiones inter Clericos, tam superioris ordinis quàm etiam inferioris, fuerint exortae; ut, secundùm Synodum Nicaenam, congregatis ejusdem Provinciae Episcopis, jurgium terminetur: nec alicui liceat, (c) Romanae Ecclesiae, cujus in omnibus causis debet reverentia custodiri, relictis his Sacerdotibus, qui in eâdem Provinciâ Dei Ecclesiam nutu Divino gubernant, ad alias* con-

(*a*) *Tithes and Tenths.*
(*b*) Hormisd. Epist. 24. 26.
(*c*) Videntur deesse verba, *sine auctoritate.*

convolare Provincias. Quòd siquis fortè præsumpserit; & ab officio Undecimi
Clericatûs summotus & injuriarum reus judicetur. Si autem majo- cornu Po-
res causæ in medium fuerint devolutæ, ad Sedem Apostolicam, sicut testas.
Synodus statuit, & beata consuetudo exigit, post judicium Episcopale referantur. Ex hisce litteris mihi clarum videtur jam tum, imò & ex aliquo tempore, *Galliam* Papæ fuisse subjectam, & *Rhotomagensem* Episcopum ejus tum Vicarium, vel unum ex iis, fuisse: Præcipit enim illi Papa ut majores causas *ad Sedem Romanam referat, ex consuetudine.* Brevi autem pòst Episcopus *Arelatensis* Papæ Vicarius evasit in omni *Galliâ.* ZOSIMUS enim Pontifex, A. C. 417 statuens nemini ad se accessum fore nisi Vicariorum suorum munito litteris, in PATROCLUM, *Arelatensem* Episcopum, hanc in omni *Galliâ* auctoritatem contulit hoc decreto.

ZOSIMUS *universis Episcopis per Gallias & septem Provincias constitutis.*

Placuit Apostolicæ Sedi, ut siquis ex quâlibet Galliarum parte sub quolibet ecclesiastico gradu ad nos Romæ venire contendit, vel aliò terrarum ire disponit, non aliter proficiscatur, nisi Metropolitani Episcopi Formatas acceperit, quibus sacerdotium suum, vel locum ecclesiasticum, quem habet, [illegible]ptorum ejus adstipulatione perdoceat: quod ex gratiâ statuimus, quia plures Episcopi, sive Presbyteri, sive ecclesiastici, simulantes, quia nullum documentum Formatarum extat, per quod valeant confutari, in nomen venerationis irrepunt, & indebitam reverentiam promerentur. Quisquis igitur, fratres charissimi, prætermissâ supradicti Formatâ, sive Episcopus, sive Presbyter, sive Diaconus, aut deinceps inferiori gradu sit, ad nos venerit; sciat se omnino suscipi non posse. Quam auctoritatem ubique nos misisse manifestum est, ut cunctis Regionibus innotescat id, quod statuimus, omnimodis esse servandum. Siquis autem hæc salubriter constituta temerare tentaverit sponte suâ, se à nostrâ noverit communione discretum. Hoc autem privilegium Formatarum sancto PATROCLO *fratri & Coëpiscopo nostro, meritorum ejus speciali contemplatione, concessimus.*

Arela-

CAP. VIII. *Arelatensem* Episcopum quandoque Papæ in omni *Gallia* Vicarium fuisse, etiam omnes Episcopi Diocœseos *Arelatensis*, in suis ad LEONEM I. Papam litteris, testantur. *Cui id etiam honoris dignitatisque collatum est*, inquiunt, *ut non tantùm has Provincias potestate propriâ gubernaret; verùm etiam omnes Gallias, sibi Apostolicæ Sedis vice mandatas, sub omni ecclesiasticâ regulâ contineret.* Ita & PELAGIUS I. Pontifex, A. C. 556, in suâ ad SAPAUDUM, Episcopum *Arelatensem*, epistolâ: *Majorum nostrorum, operante Dei misericordiâ, cupientes inhærere vestigiis & eorum actus divino examine in omnibus imitari; Charitati tuæ per universam Galliam, sanctæ Sedis Apostolicæ, cui Divinâ gratiâ præsidemus, vices injungimus.*

Ejusdem edicti virtute quo Gallia & Hispania, etiam Illyricum Papæ subjectum evasit; tam Orientale.

Ejusdem Imperatorii edicti virtute non *Hispania* solummodo & *Gallia*, verùm etiam *Illyricum* Papæ subjectum evasit. DAMASUS ASCHOLIUM, sive ACHOLIUM, *Thessalonicæ*, quæ Orientalis *Illyrici* est Metropolis, Episcopum, Vicarium suum causis audiendis dixit; atque anno 382, ab eodem vocatus, ACHOLIUS Romam, ad Concilium quoddam venit. SIRICIUS, DAMASI successor decrevit nullum in *Illyrico* Episcopum inaugurandum fore nisi consentiente ACHOLII successore ANYSIO. Qui sequuti sunt Pontifices RUFO, successori ANYSII, Provincialium Conciliorum convocandorum fecêre potestatem: In HOLSTENII quippe collectione descriptio occurrit cujusdam Concilii, R[illegible] sub BONIFACIO II. habiti, in quo prolatæ sunt epistolæ DAMASI, SIRICII, INNOCENTII, BONIFACII I. & COELESTINI, *Romanorum* Episcoporum, ad ASCHOLIUM, ANYSIUM, & RUFUM, Episcopos *Thessalonicenses*: quibus epistolis commendant illis ut in *Illyrico* causas audiant, prout à Domino & sanctis Canonibus Apostolicæ Sedi in eâ Provinciâ esset concessum. SIRICIUS, in epistolâ ad ANYSIUM, ita loquitur: *Etiam dudum, frater charissime, per* CANDIDIANUM *Episcopum, qui nos præcessit ad Dominum, hujusmodi litteras dederamus, ut nulla licentia esset sine consensu tuo in Illyrico Episcopos ordinare præsumere, quæ utrùm ad te pervenerint scire non potui. Multa enim gesta sunt per contentionem ab Episcopis, in ordinationibus faciendis, quod tua melius caritas novit.* Et paulò post: *Ad omnem enim hujusmodi audaciam compri-*

comprimendam vigilare debet instantia tua, Spiritu in te Sancto fervente: ut, vel ipse, si potes, vel quos judicaveris Episcopos idoneos, cum litteris dirigas, dato consensu qui possit, in ejus locum qui defunctus vel depositus fuerit, Catholicum Episcopum, vitâ & moribus probatum, secundùm Nicenæ Synodi statuta, vel Ecclesiæ Romanæ, Clericum de Clero meritum ordinare. INNOCENTIUS autem I, in litteris ad eumdem: *Cui* (ANYSIO) *etiam anteriores tanti ac tales viri prædecessores mei Episcopi, id est, sanctæ memoriæ* DAMASUS, SIRICIUS, *atque supra memoratus vir, ita detulerunt; ut omnia, quæ in omnibus illis partibus gererentur, Sanctitati tuæ, quæ plena justitiæ est, traderent cognoscenda.* Et in litteris ad RUFUM, ANYSII successorem: *Ita longis intervallis disterminatis à me Ecclesiis discat consulendum; ut prudentiæ gravitatíque tuæ committendam curam causásque, siquæ exoriantur, per Achaiæ, Thessaliæ, Epiri veteris, Epiri novæ, & Cretæ, Daciæ mediterraneæ, Daciæ ripensis, Mœsiæ, Dardaniæ, & Prævali Ecclesias,* CHRISTO *Domino annuente, censeam. Verè, enim, ejus sacratissimis monitis lectissimæ sinceritatis, tuæ providentiæ & virtuti hanc injungimus sollicitudinem: non primitùs hæc statuentes, sed præcessores nostros Apostolicos imitati, qui beatissimis* ACHOLIO & ANYSIO *injungi, pro meritis, ista voluerunt.* Porrò BONIFACIUS I, in decretoriâ epistolâ ad RUFUM, ceterósque *Illyrici* Episcopos: *Nullus, ut frequenter dixi, alicujus ordinationem, citra ejus* (Episcopi Thessalonicensis) *conscientiam, celebrare præsumat: cui, ut supra dictum est, vice nostrâ cuncta committimus.* Etiam COELESTINUS, in decretoriis ad Episcopos per *Illyricum* litteris, ait: *Vicem nostram per vestram Provinciam noveritis* (RUFO) *esse commissam, ita ut ad eum, fratres carissimi, quicquid de causis agitur, referatur. Sine ejus consilio nullus ordinetur. Nullus usurpet, eodem inconscio, commissam illi Provinciam: colligere, nisi cum ejus voluntate, Episcopus non præsumat.* Idem, in epistolæ de causâ PERIGENIS inscriptione, ita enumerat Provincias huic Episcopo subjectas: RUFO & *ceteris Episcopis per Macedoniam, Achaiam, Thessaliam, Epirum veterem, Epirum novam, & Daciam constitutis.* Tum & SIXTUS Pontifex, in decretoriâ ad eosdem epistolâ: *Illyricanæ omnes*

Undecimi Cornu potestas.

CAP. VIII. *Ecclesiæ, ut à decessoribus nostris recepimus, & nos quoque fecimus; ad curam nunc pertinent Thessalonicensis Antistitis, ut suâ sollicitudine, siquæ inter fratres nascantur, ut assolent, actiones, distinguat atque definiat; & ad eum, quicquid à singulis Sacerdotibus agitur, referatur. Sit Concilium, quoties causæ fuerint; quoties ille, pro necessitatum emergentium ratione, decreverit.* Denique LEO I, in litteris decretoriis ad ANASTASIUM, Episcopum *Thessalonicensem: Singulis autem Metropolitanis sicut potestas ista committitur, ut in suis Provinciis jus habeant ordinandi; ita eos Metropolitanos à te volumus ordinari; maturo tamen & decocto judicio.*

quàm Occidentale. *Illyrico* Occidentali continebantur *Pannonia* prima & secunda, *Savia*, *Dalmatia*, *Noricum Mediterraneum* & *Noricum ripense*, ejúsque Metropolis erat *Sirmium*, donec ATTILA hanc urbem deleret. Postea *Laureacum Norici* & utriusque *Pannoniæ* Metropolis evasit, ac *Salona* Metropolis *Dalmatiæ* (a). Jam verò *Laureaci* & *Salonæ* Episcopi à Papâ Pallium accipiebant; ac ZOSIMUS, in decretoriis litteris ad HESYCHIUM, Episcopum *Salonensem*, ipsi præcepit ut Apostolica decreta æquè suæ ipsius ac finitimarum Provinciarum Episcopis denuntiaret. Harum Provinciarum subjectio Sedi *Romanæ* ab ANEMIO cœpisse videtur, qui *Sirmii* Episcopus ordinatus fuit ab AMBROSIO, Episcopo *Mediolanensi*, & in *Aquileïensi* Concilio sub DAMASO Pontifice, A. C. 381, hisce verbis suam sententiam dixit: *Caput Illyrici non nisi civitas Sirmiensis: Ego igitur illius civitatis Episcopus sum. Eum qui non confitetur Filium Dei æternum, & coæternum Patri, qui est sempiternus, Anathema dico.* Proximo Anno ANEMIUS & AMBROSIUS, cum VALERIANO *Aquileïensi* & ACHOLIO *Thessalonicensi* Episcopis, aliisque quamplurimis ad Concilium *Romanum* sunt profecti, quod convenit ad subjiciendam, numero suffragiorum majori, *Græcam* Ecclesiam, auctoritatémque Sedis Apostolicæ extollendam, quod jam antea tentatum fuerat in Concilio *Sardicensi*.

Etiam Aquileïa Romanæ Sedi fuit subjecta. *Aquileïa* majestate altera erat Imperii Occidentis civitas, à nonnullis etiam *altera Roma* dicta. Metropolis erat *Istriæ*, *Fori Julii*, & *Venetiæ*; illius autem *Romanæ* Sedi subjectio manifesta est è decretoriis

LEONIS

(a) Vide *Caroli* à *S. Paulo* Geographiam sacram. p. 72, 73.

LEONIS I. litteris ad NICETAM, hujus urbis Episcopum: Hac enim ratione eas Pontifex orditur: *Regressus ad nos filius meus* ADEODATUS, *Diaconus Sedis nostræ, dilectionem tuam poposcisse memorat, ut de his à nobis authoritatem Apostolicæ Sedis acciperes, quæ quidem magnam difficultatem dijudicationis videntur afferre.* His dictis, responsum tradit quæstionibus à NICETA propositis, atque ita tandem epistolæ finem facit: *Hanc autem epistolam nostram, quam ad consultationem tuæ fraternitatis emisimus, ad omnes fratres & comprovinciales tuos Episcopos facies pervenire, ut in omnium observantiâ data prosit authoritas. Data 12. Kal. Apr.* MAJORANO *Aug. Cos. A. C.* 458. GREGORIUS *M.* A. C. 491 SEVERUM, *Aquileïensem* Episcopum, evocavit ut Romæ in Concilio coram suo Judicio compareret (*a*). *Undecimi Cornu potestas.*

Aquileïensis & *Mediolanensis* Episcopi se invicem creabant, adeóque æquales erant auctoritate, eâdémque ratione *Romanæ* Sedi subjecti. PELAGIUS Papa, circa annum 557, hisce verbis hoc testatus est (*b*): *Mos* inquit, *antiquus fuit, ut, quia pro longinquitate vel difficultate itineris ab Apostolico illis onerosum fuerit ordinari, ipsi se invicem Mediolanensis & Aquileïensis ordinare Episcopos debuissent.* Involvunt hæc verba ordinationem utriusque hujus Episcopi propriè ad Sedem *Romanam* pertinuisse. Cùm LAURENTIUS, *Mediolanensis* Episcopus, MAGNUM, unum ex Presbyteris suis, sacris arcuisset, ac deinde esset mortuus, GREGORIUS MAGNUM absolvit, misitque Pallium ad recens electum Episcopum CONSTANTIUM (*c*); quem mox, anno proximo, reprehendit ut partium studio ductum in judicando FORTUNATO, jussitque ut hunc Romam mitteret, illic judicandum (*d*). Quatuor post annis *Mediolanensi* & *Ravennatensi* Episcopis mandavit audiendam MAXIMI cujusdam causam (*e*); ac duobus annis amplius elapsis, scilicet, A. C. 601, cùm mortuo CONSTANTIO populus *Mediolanensis* successorem elegisset, cui nomen DEUSDEDIT, *Longobardi* autem alium, *Nec non Mediolanum.*

(*a*) *Greg.* M lib. I. Indic. 9. Epist. 16.

(*b*) Apud *Gratianum* de *Mediolanensi* & *Aquileiensi* Episcopis.

(*c*) *Greg.* M. lib. 3. Epist. 26. & l. 4. Epist. 1.

(*d*) Idem lib. 5. Ep. 4.

(*e*) Idem lib. 9. Epp. 10. & 67.

CAP. VIII. alium, litteras dedit GREGORIUS ad Tabularium, Clericos, populúmque *Mediolanenses*, quarum auctoritate statuebat, ordinandum fore priorem, eum verò, quem elegerant *Longobardi*, indignum esse qui AMBROSIO succederet (*a*): unde colligo *Mediolanensem* urbem hac ratione Sedi *Romanæ*, inde ab AMBROSII temporibus, mansisse subjectam; ipse enim AMBROSIUS ejus Sedis auctoritatem agnovit. *Ecclesia Romana*, inquit, *hanc consuetudinem non habet, cujus typum in omnibus sequimur, & formam* (*b*). Et paulò pòst: *In omnibus cupio sequi Ecclesiam Romanam.* Et alio loco: (*c*): *Cùm totus mundus Dei sit, tamen domus ejus Ecclesia dicitur, cujus hodie rector est* DAMASUS. Oratione funebri in SATYRUM fratrem, narrat hunc, cùm in urbem quamdam *Sardiniæ* venisset, *advocâsse Episcopum loci, percontatúmque esse ex eo, utrùm cum Episcopis Catholicis, hoc est, cum Romanâ Ecclesiâ, conveniret.* Denique simul cum Synodo *Aquileïensi*, A. C. 381 habitâ, in epistolâ Synodali ad GRATIANUM Imperatorem, ita loquitur: *Totius orbis Romani caput Romanam Ecclesiam, atque illam sacrosanctam Apostolorum fidem, ne turbari sineret, obsecranda fuit clementia vestra; inde enim in omnes venerandæ communionis jura dimanant.* A GRATIANI, itaque, Imperatoris temporibus *Aquileïensis* & *Mediolanensis* Ecclesiæ, *Romanæ* Sedi fuêre subjectæ. Non ita fuerat AMBROSII decessor AUXENTIUS, adeóque *Mediolanensis* Diœceseos subjectio in AMBROSIO cœpit. Continebantur eâ *Liguria* cum *Insubriâ*, Alpes *Cottiæ* & *Rhætia*; atque ab *Aquileïensi* illam *Addua* fluvius dividebat. Anno 844 Episcopus *Mediolanensis* à Sede *Romanâ* defecit, ac separatus mansit ducentos ferè annos, ut hunc in modum narrat SIGONIUS (*d*) *Eodem anno* ANGILBERTUS, *Mediolanensis Archiepiscopus ab Ecclesiâ Romanâ, parum compertâ de causâ, descivit, tantúmque exemplo in posterum valuit, ut non, nisi post ducentos annos, Ecclesia Mediolanensis ad Romanæ obedientiam auctoritatémque redierit.*

Hujus urbis Episc. à Rom. postea descivit, &c.

Etiam

(*a*) Idem lib. 11. Ep. 3. & 4.
(*b*) *Ambrosius.* lib. 3. de Sacramentis, Cap. I.
(*c*) Comment. in 1. Timoth. III.
(*d*) De Regno *Italiæ* Lib. 5.
(*e*) Vid. *Baron.* ann. 433. Sect. 24.

Etiam Episcopus Ravennæ, quæ Metropolis *Flaminiæ* est atque *Æmiliæ*, Papæ subjectus fuit. Zosimus enim, A. C. 417. quosdam ex ejus Ecclesiæ Presbyteris Anathemate percussit, atque epistolam monitoriam de iis ad Clericos ejusdem, ut quæ Romanæ pars esset, misit: *In suâ*, inquit, *hoc est*, *in Ecclesiâ nostrâ Romanâ*. Cùm *Ravennatenses* novum aliquando Episcopum elegissent, ejúsque rei certiorem facerent Sixtum Pontificem, hic eum loco movít, eíque Petrum *Chrysologum* substituit. Hic, in suâ ad Eutychetem epistolâ, quæ in Actis *Chalcedonensis* Concilii exstat, hunc in modum scripsit: *Nos*, *pro studio pacis & fidei*, *extra consensum Romanæ civitatis Episcopi*, *causas fidei audire non possumus*. Leo I. Papa, à Leone, Ravennæ Episcopo, de quibusdam quæstionibus consultus, ipsi decretoriâ epistolâ respondit A. C. 451. Et Gregorius M. (*a*) Joannem, Episcopum Ravennæ, reprehendens circa usum Pallii, mentionem ipsi facit præcepti unius ex suis decessoribus, Joannis Papæ, quo statuebatur, omnia privilegia olim Episcopo & Ecclesiæ *Ravennatensi* concessa, observanda fore. Ad hæc Joannes supplex responsum dedit; ac post ipsius mortem Gregorius visitationem *Ravennatensis* Ecclesiæ jussit, privilegia illi antea concessa confirmavit, suúmque, ut veteri ex more, Pallium ad novum ejus loci Episcopum Marinianum misit. Attamen & hæc Ecclesia aliquando à *Romanâ* descivit, deinde verò ad ipsius obedientiam rediit.

Undecimi cornu potestas. Etiam Episc. Ravennas Romano erat subjectus.

Reliquæ partes *Italiæ*, cum adjacentibus Insulis, scilicet suburbanæ plagæ, sive decem Provinciæ, quæ temporario suberant Vicario Romæ, scilicet [1] *Campania*, [2] *Tuscia* & *Umbria*, [3] *Picenum suburbicarium*, [4] *Sicilia*, [5] *Apulia* & *Calabria*, [6] *Brutii* & *Lucania*, [7] *Samnium*, [8] *Sardinia*, [9] *Corsica*, & [10] *Valeria*, propriam Episcopi *Romani* Provinciam constituebant. Concilium enim *Nicænum*, quinto suo Canone, statuit Concilia singulis annis Vere & Autumno in singulis habitum iri Provinciis; atque ex eo Canone hujus Provinciæ Episcopi Romæ singulis semestribus conveniebant. Hoc

Reliquæ Italiæ partes &c. propriam Episc. Rom. Provinciam constituebant.

(*a*) Gregorius M. Libr. 3. Epist. 56. 57. & Lib. 5. Epist. 25. 26. 56.

CAP. VIII. sensu illum Canonem LEO I. Pontifex Romæ adplicavit in epistolâ decretoriâ ad *Siciliæ* Episcopos, ALYPIO & ARDABURE *Coss.* scriptâ, A. C. 447. *Quia saluberrimè*, inquit, *à sanctis Patribus constitutum est, binos in annis singulis Episcoporum debere esse conventus, terni semper ex vobis ad diem tertium Kalendarum Octobrium Romam æterno Concilio sociandi occurrant. Et indissimulanter à vobis hæc consuetudo servetur, quoniam, adjuvante Dei gratiâ, faciliùs poterit provideri ut in Ecclesiis* CHRISTI *nulla scandala, nulli nascantur errores, cùm coram Apostolo* PETRO *semper in communione tractatum fuerit, ut omnia Canonum decreta apud omnes Domini Sacerdotes inviolata permaneant.* Provincia sive Diœcesis *Romana*, itaque, *Siciliam* & tantum *Italiæ* nec non finitimarum insularum complectebatur, quantum ad annua Romam Concilia mittebat Episcopos; non autem in *Ravennatensem* Provinciam, neque *Mediolanensem*, neque *Arelatensem*, neque alias, excurrebat: hisce enim propria sua Concilia. Episcopi in singulis sub *Romano* Imperio Provinciis in Concilium convocabantur à suo Metropolitano, sive Provinciæ suæ Metropoleos Episcopo, atque hic ei Concilio præsidebat: Episcopus autem *Romanus* non tantùm in suo præsidebat ex Suburbanarum Regionum Episcopis Concilio, sed & omnium aliarum in Occidentis Imperio Provinciarum Metropolitis leges dabat, ut Universalis omnium Moderator: quod ulterius è sequentibus exemplis intelligere licet.

Episc. Rom. omnium in Imperio Occ. Provinciarum Episcopis Metropol. leges dabat.

ZOSIMUS Pontifex, A. C. 417. PROCULUM, *Massiliæ* Episcopum, vocavit ut se coram Concilio quodam Romæ sisteret, propter illegitimas ordinationes; eúmque damnavit, ut in variis epistolis suis testatur. BONIFACIUS I, A. C. 419, cùm Clerici urbis *Valentiæ* de MAXIMO, Episcopo quodam, essent conquesti, omnis *Galliæ* ac septem Provinciarum Episcopos in Concilium adversùs hunc habendum evocavit, aítque, in epistolâ suâ, idem fecisse suos decessores. LEO I universale omnium *Hispaniæ* Provinciarum Concilium in *Gallæciâ* coëgit, adversùs *Manichæos* & *Priscillianistas*, ut & ipse testatur in decretoriâ ad TURRIBIUM, Episcopum *Hispanum*, epistolâ. In quâdam etiam ex ejusmodi suis epistolis ad NICETAM, *Aquileïensem* Episcopum, huic jubet ut Concilium Episcoporum ejus Provin-

Provinciæ adversùs *Pelagianos* cogat, quo rata fierent omnia decreta Synodalia contra hanc hæresin, jam à *Romanâ* Sede confirmata. In decretoriis ad ANASTASIUM, *Thessalonicensem* Episcopum, litteris, jussit hunc duo quotannis Provincialia Concilia habere, difficilioresque causas ad *Romanam* Sedem deferre: Quòd si porrò ob extraordinarias rationes necesse foret Concilium cogere, non molestum fore voluit Episcopis sub ipso constitutis, sed duobus ex singulis Provinciis contentum, nec hos ultra quindecim dies detinere. Iisdem in litteris ita ecclesiastici regiminis tum recepti formam describit, ut in omnium Ecclesiarum Sedi *Romanæ* subjectione eam consistere faciat: *De quâ formâ*, inquit, *Episcoporum quoque est orta distinctio, & magnâ dispositione provisum est ne omnes sibi omnia vindicarent, sed essent in singulis Provinciis singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia, & rursus quidam in majoribus urbibus constituti, sollicitudinem sumerent ampliorem, per quos ad unam* PETRI *Sedem universalis Ecclesiæ cura conflueret, & nihil usque à suo capite dissideret. Qui ergo scit se quibusdam esse præpositum, non molestè ferat aliquem sibi esse præpositum; sed obedientiam, quam exigit, etiam ipse dependat; & sicut non vult gravis oneris sarcinam ferre, ita non audeat aliis importabile pondus imponere.* Abundè probant hæc verba monarchicam regiminis formam tum temporis in Occidentis Imperii Ecclesiis sub Romano *Episcopo* introductam, Imperatorio GRATIANI decreto, provocationibúsque & decretoriis epistolis ei superstructis. *Undecimi cornu potestas.*

Idem Pontifex LEO, in Concilio Romæ habito damnato HILARIO, Episcopo *Arelatensi*, propter ea, quæ hic Provinciali in *Galliâ* Concilio egerat, ex eo occasionem arripuit, ad magis absolutè suæ Sedis in omnes Occidentis Imperii Ecclesias auctoritatem stabiliendam, hoc, quod sequitur, edictum à VALENTINIANO III, Occidentis Imperatore, comparandi. Leo I. edictum ab Imp. *Valent.* III. comparat, quo Sedis Rom. potentia stabilitur.

Impp. THEODOSIUS *&* VALENTINIANUS *A. A.* ÆTIO, *viro illustri, Comiti, & Magistro Utriusque Militiæ, & Patricio.*

Certum est & nobis & imperio nostro unicum esse præsidium in supernæ Divinitatis favore, ad quem promerendum præcipuè Christiana fides & veneranda nobis Religio suffragatur. Cùm igitur Sedis Apostolicæ Primatum sancti PETRI *meritum, qui princeps est Episcopalis coro-*

CAP. VIII. *coronæ & Romanæ dignitas civitatis, sacræ etiam Synodi firmavit auctoritas: nequid præter auctoritatem Sedis istius illicitum præsumtio attemperare nitatur: tunc enim demum Ecclesiarum pax ubique servabitur, si Rectorem suum agnoscat Universitas. Hæc cùm hactenus inviolabiliter fuerint custodita;* HILARIUS *Arelatensis, sicut venerabilis viri* LEONIS, *Romani Papæ, fideli relatione comperimus, contumaci ausu illicita quædam præsumenda tentavit, & ideo Transalpinas Ecclesias abominabilis tumultus invasit, quod recens maximè testatur exemplum.* HILARIUS, *enim, qui Episcopus Arelatensis vocatur, Ecclesiæ Romanæ urbis inconsulto Pontifice indebitas sibi ordinationes Episcoporum solâ temeritate usurpans invasit. Nam, alios incompetenter removit; indecenter alios, invitis & repugnantibus civibus, ordinavit. Qui quidem, quoniam non facilè ab his, qui non elegerant, recipiebantur; manum sibi contrahebat armatam, & claustra murorum in hostilem morem vel obsidione cingebat, vel aggressione reserabat, & ad sedem quietis, pacem prædicaturus (a), per bella ducebat. His talibus contra Imperii majestatem & contra reverentiam Apostolicæ Sedis admissis, per ordinem religiosi viri, Urbis Papæ, cognitione discussis, certa in eum, ex his quos malè ordinaverat, lata sententia est. Erat quidem ipsa sententia per Gallias, etiam sine Imperiali Sanctione, valitura: quid enim Pontificis auctoritate non liceret? Sed nostram quoque præceptionem hæc ratio provocavit. Nec ulteriùs vel* HILARIO, *quem adhuc Episcopum nuncupare sola mansueta Præsulis permittit humanitas, nec cuiquam alteri ecclesiasticis rebus arma miscere, aut præceptis Romani Antistitis liceat obviare: ausibus enim talibus fides & reverentia nostri violatur Imperii. Nec hoc solùm, quod est maximi criminis, submovemus: verùm, ne levis saltem inter Ecclesias turba nascatur, vel in aliquo loco minui Religionis disciplina videatur, hoc perenni Sanctione discernimus; nequid, tam Episcopis Gallicanis quàm aliarum Provinciarum, contra consuetudinem veterem liceat, sine viri venerabilis, Papæ Urbis æternæ, auctoritate tentare: Sed illis omnibúsque pro lege sit quicquid sanxit vel sanxerit Apostolicæ Sedis auctoritas: ita ut quisquis Episcoporum, ad Judicium Romani Antitistis evocatus, venire neglexerit, per Modera-*

(a) (Nonne legendum *prædicaturos*?

Moderatorem ejusdem Provinciæ adesse cogatur, per omnia servatis, quæ Divi parentes nostri Romanæ Ecclesiæ detulerunt, Æti, pater carissime Augusti. Unde illustris & præclara magnificentia tua, præsentis Edictalis Legis auctoritate, faciet quæ sunt superiùs statuta servari, decem librarum auri multâ protinus exigendâ ab unoquoque Judice, qui passus fuerit præcepta nostra violari. Divinitas te servet per multos annos, parens carissime. Dat. 8. Id. Jun. Romæ, Valentiniano *A.* VI. *Consule*, *A. C.* 445. Hoc edicto Valentinianus absolutam *Romani* Episcopi voluntati obedientiam omnibus per suum Imperium Ecclesiis injungit, declarátque Episcopos aliquid sine auctoritate Papæ tentare, contra veterem esse consuetudinem (*a*); nec non Episcopos ad ejus Judicium evocatos, per Moderatorem Provinciæ, ut adsint, esse cogendos; hæc, denique, Sedis *Romanæ* privilegia à concessione majorum suorum defunctorum repetit, id est, ab edicto Gratiani & Valentiniani II, de quo supra: ex quâ computatione *Romanæ* Ecclesiæ dominium jam annos 66 steterat. Et, si per omne illud tempus nondum satìs stabilitum fuisset, sufficiebat novum hoc èdictum ad illud in omni Occidentis Imperio extra dubium ponendum. Undecimi Cornu potestas.

Hinc omnes *Arelatensis* Provinciæ Episcopi, in suis ad Leonem papam A. C. 450 missis litteris, restitutionem privilegiorum Metropolitani sui petentes, ajunt: *Per beatum* Petrum, *Apostolorum principem, sacrosancta Ecclesia Romana tenebat supra omnes totius mundi Ecclesias principatum.* Et Ceratius, Salonius, ac Veranus, Episcopi *Galli*, in litteris ad eumdem, sic loquuntur: *Magnâ præterea & ineffabili quâdam nos peculiares tui gratulatione succrescimus, quòd illa specialis doctrinæ vestræ pagina ita per omnium Ecclesiarum conventicula celebratur, ut verè consona omnium sententia declaretur; meritò illic principatum Sedis Apostolicæ constitutum, unde adhuc Apostolici spiritûs oracula referentur.* Nec non ipse Leo in epistolâ ad Metropolitanos per *Illyricum* Episcopos (*b*): *Quia per omnes Ecclesias cura nostra distenditur,* Unde & agnita illa à quibus antea non item,

(*a*) (Verba illa edicti tantùm significare videntur, ne ipsis liceat sine auctoritate Papæ aliquid tentare, quod sit contra veterem consuetudinem.)

(*b*) Epist. 25. apud *Holstenium.*

CAP. VIII. *exigente hoc à nobis Domino, qui Apostolicæ dignitatis beatissimo Apostolo* PETRO *primatum, fidei suæ remuneratione, commisit, universalem Ecclesiam in fundamenti ipsius soliditate constituens.*

Ulterior ejusdem dominii amplificatio.

Dum hoc dominium Ecclesiasticum exsurgeret, Barbaræ è Septemtrione Gentes Occidentis Imperium invaserunt, in eóque varia condiderunt diversæ à *Romanæ* Ecclesiæ Religionis Regna. Hæc autem pedetentim *Romanam* Religionem amplexa sunt, ac simul auctoritati Papæ sese submiserunt. *Franci* in *Galliâ* eò venerunt in fine Sæculi quinti, *Gothi* in *Hispaniâ* in fine sexti, *Longobardi* autem in *Italiâ* à CAROLO M. sunt devicti A. C. 774. Annis, qui inter 775 & 794 intercesserunt, idem CAROLUS in omnem *Germaniam* & *Hungariam*, ad flumen usque Tibesin & mare Balticum, auctoritatem Papæ extendit; eodem tempore illum supra omnem humanam jurisdictionem evexit, eíque in subigendis *Romanâ* civitate & Ducatu auxilio fuit. Conversione decem Regnorum ad Religionem *Romanam*, in rebus tantummodo sacris auctum est Pontificis dominium, nondum verò is ut cornu bestiæ exsurrexit. Dominio ipsius in rebus politicis factum ut unum ex his cornibus evaserit. Atque hoc quidem sibi comparavit mediâ posteriori parte Sæculi octavi, tria è prioribus cornibus subigendo, ut supra dictum (*a*). Et jam in civilibus quoque rebus nactus dominium, omnémque supra humanam jurisdictionem elatus, *torviori, quàm cetera, adspectu* regnavit, *& tempora & leges* ex hoc *in ipsius potestatem sunt tradita, ad tempus, tempora, & dimidium temporis*, sive tria tempora & dimidium, id est milleducentos & sexaginta annos solares; *tempore* pro anno 360 dierum computato, & die pro anno solari: Post quos *Judicium sedebit & Dominium ejus auferetur*, non simul omne, sed gradatim, *ut consumatur & perdatur usque ad finem. Et Regnum & Dominium & amplitudo Regni, quod est sub toto cœlo*, gradatim *dabitur populo sanctorum Altissimi, cujus Regnum est Regnum sempiternum, & omnes illi servient atque obedient Dominatus* (*b*).

(*a*) Cap. præcedenti. (*b*) Dan. VII. 26. 27.

CAPUT

CAPUT NONUM.

De regnis apud DANIELEM *repræsentatis Ariete & Hirco.*

Quænam regna & quomodo illa Ariete & Hirco repræsentantur?

SEcundum & tertium Imperium, Urſo & Pardo repræſentata, denuò repræſentantur Ariete & Hirco; attamen hoc diſcrimine, quòd Aries *Medorum Perſarúmque* Regna à quatuor Imperiorum initio deſignet, Hircus autem Regnum *Græciæ* ad ipſorum finem. Eo fit, ut typo Arietis & Hirci omnium quatuor Imperiorum tempora deſcribantur. *Tum, ſublatis oculis*, inquit DANIEL (*a*), *adſpexi*; *atque, ecce, ante flumen*, Ulæum, nempe, *ſtabat Aries bicornis, & altum erat utrumque ejus cornu*; *unum* tamen *altius altero, & illud* quidem *poſtremo loco enatum eſt.* Et deinde (*b*): *Aries bicornis* —— *ſunt Reges Mediæ & Perſidis*; non perſonæ duæ, verùm duo Regna, *Medorum* ſcilicet atque *Perſarum*, è quibus hoc erat, quod altius illo & poſtremo loco ſuccrevit, cornu. Exortum eſt *Perſarum* Regnum, cùm CYRUS, expugnatâ nuper *Babylone*, à DARIO *Medo* (*c*) defecit, eum prælio vicit ad *Paſargadas*, ac *Perſas* ſupra *Medos* evexit: Quod verò primo loco ſuccrevit cornu, *Medorum* ſignificabat Regnum, ex quo tempore CYAXARES ac NABUCHODONOSORUS *Niniven* everterunt, at-

(*a*) Cap VIII. 3.

(*c*) (Qui *Herodotum* vel *Juſtinum* legerunt, credent Noſtro *Aſtyagem*, *Medorum* Regem, avum *Cyri* maternum, pro eo haberi, quem *Daniel Darium Medum* nuncupat: verùm longè aliter ſe res habet. Vult, enim, in poſtumâ *de veterum Chronologiâ diſſertatione, Cap. IV*, (pag. 210 hujus), *Aſtyagi* ſucceſſiſſe *Cyaxarem II*; (atque id quidem rectiſſimè,) huic autem filium nomine *Darium*, *Cyri* conſobrinum & levirum, déque hoc victoriam retuliſſe *Cyrum* ad *Paſargadas*, quod *Herodotus* de *Aſtyage* factum narrat. Alia verò omnia de hiſce *Xenophon*. Rectiùs ſentire videntur qui *Cyaxarem II*, pro *Dario Medo* habent. Videatur, Anglica intelligentibus, Doctiſſ. *Prideaux*, Tom. II. Hiſt. *Judæorum* &c. Libro II, & ad eum, Belgicæ linguæ gnaris, Doctiſſ. *Driebergе*. Videatur tamen & *Marſhamus*, in Canone Chronico, ad Sæc. XVIII, aliter ſentiens.

(*b*) vſ. 10.

CAP. IX. que inter se *Assyriorum* Imperium partiti sunt (*a*). *Medorum*, itaque, & *Babyloniorum* Imperia tempore æqualia fuêre, ac simul, *Assyrici* Imperii occasu, sunt exorta. Altero ex his incipit illud, quod est de quatuor bestiis, altero, quod est de Ariete & Hirco vaticinium. Regno magni, quod Hirco primùm erat, cornu, & quatuor cornuum, quæ illi successerunt, denotatur hoc Imperium quamdiu Regnum Pardi duravit: Regno autem parvi ejus cornu, quod ad finem vergente Regno quatuor cornuum enatum est, ac, postquam hæc ceciderunt, potens evasit viribus non suis, idem designatur durante quartæ bestiæ Imperio.

Primum Hirci cornu est regnum *Alexandri* M. ejúsque fratris ac filiorum.

Hircus villosus, inquit DANIEL (*b*), *Rex*, id est Regnum, *Græcorum est*, *& grande*, *quod inter oculos ejus est*, *cornu*, est Rex primus: non primus Monarcha, sed primum Regnum; id, scilicet, quod stetit regnante ALEXANDRO Magno, ejúsque fratre ARIDÆO, ac duobus filiis adolescentibus ALEXANDRO & HER-

(*a*) (Et hic & supra Cap. III. *Nabuchodonosori* nomine, quod ex Græco-Barbaro Latinum est, potius quam *Nebucadnezzari*, quod habet Noster, usi sumus, cùm & LXX qui vocantur, Græcè, & alii Latinè, illo utantur; præsertim, verò, quia idem occurrit in Libro *Tobiæ* Cap. ult. vs. ult. ubi historiæ, quam hic Noster memorat, fit mentio. *Nabuchodonosorus* hic filius erat *Nabopolassari*, quem cum *Astyage*, *Medorum* Rege, vel ejus patre *Cyaxare I*, *Niniven* expugnâsse referunt *Alexander Polyhistor* apud *Eusebium* in Chronico pag. 46, & apud *Syncellum* p. 210, atque ex hoc Cl. *Prideaux*, Hist. sæpius citatæ Tom. I. Libr. I. quamvis *Cyaxari* soli illam adscribat *Herodotus*, Libr. I. cap. 106. Noster autem, in Tractatu de Chronologiâ veterum, Cap. III, (pag. 204 hujus) *Nabopolassaro* jam sene & *Astyage* mortuo, ipsorum filios, *Nebuchadnesarum* & *Cyaxarem* II, id fecisse, ut hoc loco, scribit; atque hunc, *Cyaxarem*, *Assuerum* nuncupari quasi *Achsuerum* vel *Axerem*, ut *Cy* significet *Princeps*, & *Cy-Axeres*, Princeps Axeres: propterea ergo *Darium*, hujus *Cyaxaris*, ut censet, filium (de quo plura in præcedenti annotatione) *Danieli* hoc nomine insignitum statuit, *Dan.* IX. 1. Eodem, quem mox citavimus libro, *Nabuchodonosorum*, cujus meminit liber *Judithæ*, Capp. I & II, eumdem fuisse censet cum *Chyniladano*, penultimo, ut vult, *Assyriorum* Rege, à quo defecerit *Nabopolassarus*. Censet Cl *Prideaux*, loco citato, nomen *Nabuchodonosori* omnibus *Assyriæ* Regibus fuisse commune, perinde ut nomen *Pharaonis* Regibus *Ægypti*, ast in libro *Judithæ* illo nomine *Saosduchenum*, qui pater fuit & decessor *Chyniladani*, insignitum credit. Hæc omnia examinare non est hujus loci. Et tamen eorumdem monere Lectores, haud abs re videbatur.)

(*b*) Cap. VIII. vs. 21. 22.

HERCULE. *Quòd autem, fracto illo* (cornu,) *ejus loco quatuor enata sunt* (cornua) *quatuor ejus gentis* (Græcorum) *Regna consurgent, verùm non eâdem quâ illud* (primum cornu) *potentiâ.* Quatuor, itaque, cornua quatuor Regna sunt; ac proinde primum, cui successerunt, grande cornu, primum est, illúdque magnum, Imperium *Græcorum*; illud, nempe, quod ALEXANDER Magnus condidit anno Æræ NABONAS. 414; quod stetit usque ad mortem filii ipsius HERCULIS, anno ejusdem Æræ 441. Quatuor autem Regna sunt CASSANDRI, LYSIMACHI, ANTIGONI, & PTOLEMÆI, ut supra dictum (*a*).

Aries & Hircus.

Quæ illi successerunt quatuor sunt. Regna in quæ illud divisum.

Pergit DANIEL (*b*): *postremis Regni ipsorum temporibus, cùm impii ad summum impietatis evaserint, exsurget Rex* (sive novum Regnum) *ferox facie & obscuras propositiones intelligens: & ingens erit ipsius potentia, verùm non propriis sibi viribus.* Hic Rex postremum fuit Hirci cornu, quod ex uno quatuor ipsius cornuum enatum est ac valde magnum evasit. Postrema horum tempora fuerunt illa, quibus Romani ea debellare occœperunt, scilicet, cùm hi subegerunt PERSEA, Regem *Macedoniæ*, quâ ex Provinciâ *Græcorum* Imperium primùm ortum duxerat. Atque eo quidem tempore ad summum evaserat impietas. Quippe, tum Pontificatus Maximus apud *Judæos* venum exponebatur, vasa Templi vendebantur, ut inde argentum pro eo munere pendendum, conficeretur; denique Pontifex Maximus, cum quibusdam è *Judæis*, veniam sibi ab ANTIOCHO *Epiphane* comparavit ad vivendum Gentium idololatrarum institutis, scholámque, ubi ea docerentur instituta, *Hierosolymis* condidit (*c*). Tum ANTIOCHUS armatâ manu *Hierosolymas* cepit, *Judæorum* quatuor millia occidit, parem captivorum nactus numerum vendidit, Templum diripuit, cultum Dei vetuit, legem MOSIS jussit comburi, ac idolorum, quæ aliæ colebant Gentes, cultum in omni *Judæâ* introduxit. Eodem anno, Æræ NABONASS. 580, *Romani* subegerunt *Macedoniam*, præcipuum è quatuor, quæ totidem cornibus significabantur, Regnum. Hactenus suis viribus potens fuerat Hircus, ex hoc verò tempore

De parvo Cornu.

 sub

(*a*) [Cap. IV med.]
(*b*) Ubi supra, vs. 23. 24.
(*c*) [1 Macchab. I. 14. 16. 2 Macch. IV. 7. 15. 19, 23. 28. 32.]

CAP. IX. sub *Romanis* esse cœpit. Distinguit DANIEL tempora, exactissimè descriptis Regum, ut ipsos vocat, *Septemtrionis* & *Austri* rebus gestis, qui Reges, quidem, erant illa duo è quatuor cornibus, quæ *Judææ* erant contermina, donec *Romani Macedoniam* devicissent; deinde autem majores tantùm rerum mutationes, quæ inter Gentes Hirco repræsentatas evenerunt, memorat. Hac postremâ temporis periodo exsurrecturum erat parvum cornu, ac potens evasurum, verumtamen viribus non suis. Singulis tribus prioribus apud DANIELEM bestiis protinus à sequentis ortu dominium ablatum est, vitæ tamen tempus productum, unde ad hunc usque diem omnes vivæ permanent. (*a*). Tertia ex iis, Pardus, in quatuor suis capitibus regnavit donec quarta, *Latinorum* Imperium, exoriretur; atque illius, sub horum potestate, vita producta est. Pardus hic, in quatuor suis capitibus regnans, idem quod Hircus regnans in suis cornibus, significat: adeóque hic in suis cornibus regnavit usque ad quartæ apud Profetam bestiæ, scilicet Imperii *Romani*, exortum. Ab hisce tum ipsi potestas ablata est, vita autem sub eorum potestate producta. *Romani* in Gentibus Hirco, hoc vaticinio, repræsentatis non continentur: tantùm dominii ipsorum in *Græcos* fit mentio, ut distinguantur tempora, quibus potens Hircus erat suis, ab iis, quibus non suis viribus erat potens. Suis viribus potens erat donec ab ipso *Latini* dominium auferrent; postea sub ipsorum imperio ei producta est vita, atque hæc ejus vitæ productio ultimi ex ejus cornibus temporibus contigit. Tum enim Hircus, non suis autem viribus, potens evasit.

Parvum cornu est regnum Macedoniæ, postquam Romanis subjectum.

Quandoquidem, ergo, hoc cornu fuit cornu Hirci, quærendum illud nobis inter eas Gentes, è quibus Hirci corpus constitit. Has inter exsurrecturum erat ac potens evasurum. Evasit potens *versus Austrum & versus Orientem, & versus Regionem amœnam* (*b*). Surrecturum, itaque, erat, in iis earum Gentium plagis, quæ Occidentem inter & Septemtrionem erant sitæ, atque *Ægyptum* versùs & *Syriam* & *Judæam* Imperium suum extensurum. Postremis imperii quatuor cornuum temporibus, ex uno horum exoriturum erat; ceteráque subacturum, at non suis viribus: adjuvandum erat viribus

(*a*) [Vide quæ diximus ad pag. 301.] (*b*) Dan, ubi supra, vs. 9.

viribus externis, iisque majoribus, quàm essent suæ; viribus, nempe, illis, quæ tertiæ bestiæ dominium abstulissent, viribus bestiæ quartæ. Atque ejusmodi parvum cornu fuit Regnum *Macedoniæ*, ex quo *Romanis* fuit subjectum. Hoc, scilicet, victoriâ à *Romanis* de PERSEO, *Macedoniæ* Rege, relatâ, anno Æræ NABONASS. 580, unum è quatuor cornibus esse desiit, novíque generis Imperium evasit. Non tamen quartæ bestiæ evasit cornu, *Macedonia* quippe ad corpus tertiæ pertinebat; verùm cornu tertiæ; sed novi generis; cornu Hirci, quod potens non suis viribus factum; cornu, quod sub externo Imperio, nempe *Romanorum*, exsurrexit & potentiam adquisivit (*a*) *Aries & Hircus*

Anno Æræ NABONASSARI 615 *Romani*, legato ATTALI, postremi Regis *Pergami*, hæreditario jure eo Regno, quod omnem *minorem Asiam* cis *Taurum* montem complectebatur, potiti sunt. Ejusdem Æræ annis 684 & 685 iidem *Armeniam*, *Syriam*, ac *Judæam* subegerunt. Ejusdem anno 718 *Ægyptum*. Atque hisce victoriis cornu illud parvum *grande evasit versus Meridiem & versus Orientem & versus Regionem amœnam. Et factum est ingens, crevítque etiam ad exercitum cœli, atque ex hoc &* quasdam *è stellis, dejecit, ac proculcavit*, nempe populum & Principes *Judæorum*. *Imò & usque ad Principem exercitûs*, Messiam, Principem *Judæorum*, quem interfecit anno NABONASSARI 780, *sese extulit, eóque auctore sublatum est juge sacrificium & locus sacrarii ejus dejectus*, scilicet, bellis quæ Orientalium Gentium exercitus, *Romanis* ducibus, cum *Judæis* gesserunt, imperantibus NERONE & VESPASIANO, annis NABONASS. 816 818. *Excercitúsque ipsi datus est adversus juge sacrificium, propter peccatum* (*b*), *& veritatem in terram prostravit, & fecit, & egit prosperè* (*c*). Peccatum hoc sequenti versu dicitur *peccatum desolationis*: Capite verò XI (*d*) *abominatio desolans*, & Matth. XXIV (*e*) *abominatio desolationis, de qua loquutus est* DANIEL, *stans*

(*a*) [ad hæc omnia vide quæ mox notavimus p. 361.]

(*b*) [Angl. *by reason of transgression.* Ast tum meliùs peccatum Judæorum intellexeris.]

(*c*) Ibid. vs. 12. (*d*) Vs. 31. (*e*) Vs. 15.

CAP. IX. *stans in loco sancto.* Præcipuè hoc referri possit ad cultum Jovis *Olympii* in Æde, quam Templi *Judæorum* loco posuit Imperator Hadrianus, atque ortam inde horum, Barchocheba Duce, defectionem, ad exscidium denique *Judææ*, quod insequutum est, omnibus *Judæis* patriâ pulsis, atque interdicto ne quis ex ipsis illuc reverteretur, sub pœnâ mortis (*a*). *Tum audivi*, pergit Daniel (*b*) *quemdam sanctum loquentem, atque alius sanctus loquenti illi sancto dixit: quàm diuturnum erit visum de jugi sacrificio & peccato desolationis, quo & sanctus locus & exercitus pedibus proterendi dandi sunt? Dixitque mihi, usque ad duo millia dierum & trecentos: tunc expiabitur* (*c*) *locus sacer* Dies apud Danielem sunt anni (*d*), & hi fortè computandi vel ab exscidio Templi auctoribus *Romanis*, Vespasiano imperante, vel à profanato Jovis *Olympii* cultu loco sacro, vel ab exscidio *Judææ*, quod in fine belli *Judaici* contigit, ejectis omnibus suâ patriâ *Judæis*, vel ab aliâ quadam re gestâ, quam tempus docebit. Ex hoc deinde postremum Hirci cornu permansit potens sub *Romanis*, usque ad Constantini Magni ejúsque filiorum imperium: ac tum, *Romani* Imperii inter *Græcos* & *Latinos* partitione, à *Latinis* discessit, ac *Græcum* tantum Imperium evasit, attamen

(*a*) (Meliùs videtur, cum maximi nominis Interpretibus, Grotio, Hammondo, aliisque, hunc locum de *Romanorum* Idololatrarum excercitibus in agro *Hierosolymitano*, *Tito* Duce, mox eam urbem capturis, intelligere. Vide citatos Auctores. Et ipse locus *Danielis*, Cap. XI, dato rectè eum de *Romanis* intelligi, (quod suo loco, Cap. XII, jam versùs finem, Noster probare tendit,) meliùs ad *Titi*, quàm ad *Hadriani* tempora referri possit).

(*b*) Ubi supra vs. 13. 14

(*c*) (Angl. *be cleansed.*)

(*d*) (Quamvis hoc concedatur, ut omnino concedendum videtur, cùm insuper etiam ex sequentibus Nostri observationibus illud perspicuum sit; tamen hoc loco anni non videntur intelligendi, cùm non *dies*, sed *vespertina ac matutina tempora*, hic legatur, quo & versu 26 respicitur. Ac sanè de diebus naturalibus tantùm non omnes Interpretes accipiunt, quamvis alii aliâ ratione complementum eorum dierum numerent. Omnium tamen verissima mihi videtur expositio *Cornelii Bertrami*, quam ex *Helvico* citat *Glassius* Philol. Sacr. Lib. I. Tract I. Part. II. Sect. II. loc. LXXIII. & fusiùs legere est in *Poli* Synopsi Critic. ad h. l. sc. vespertina & matutina sacrificia, adeoque dies 1150 significari. Vide libros citatos.)

men ſub poteſtate Principis ex familiâ *Romanâ*: Hodie, autem, adhuc potens eſt ſub Imperio *Turcarum*. *Aries & Hircus.*

Sunt qui poſtremo hoc cornu ANTIOCHUM *Epiphanem* intelligunt, at non magno cum judicio. Cornu beſtiæ numquam ſignificat ſingularem perſonam, ſemper novum Regnum: jam, verò, ANTIOCHI Regnum vetus fuit. Imperavit hic uni è quatuor cornibus; parvum, autem, cornu erat quintum, propriis ſubjectum Regibus. Cornu hoc primùm erat parvum, ac valde magnum evaſit; non ita ANTIOCHUS. Ingens præ omnibus prioribus fuiſſe hoc cornibus deſcribitur; quod de ANTIOCHO dici non poteſt. Hujus Regnum, è contra, infirmum erat & vectigale *Romanis*, nec ille id auxit. Cornu illud denotabat *Regem facie ferocem & qui mirabiliter vaſtavit, & egit proſperè, & fecit* (*a*); id eſt, proſperâ in ſuis adverſùs ſanctum populum cœptis fortunâ uſum; ANTIOCHUS autem, unâ *Romanorum* legatione, timore tanto perculſus eſt, ut *Ægypto* fugeret, eúmque poſtea ſuperârunt *Judæi*, atque ejus auſa fruſtrati ſunt. Cornu, de quo agitur, potens erat *viribus non ſuis*, ANTIOCHUS *ſuis* egit. Idem cornu ſeſe extulit adverſùs Principem cœli, Principem Principum; atqui hoc agere non ANTIOCHI, verùm ANTICHRISTI nota eſt. Cornu illud ſacrarium ſolo æquavit, non ſic ANTIOCHUS: is ſuperſtes (*b*) reliquit. Sacrarium atque exercitus pedibus proculcati ſunt bis mille ac trecentos dies, atque in DANIELIS vaticiniis dies pro annis ponuntur; verùm Templi profanatio, ſub Regno ANTIOCHI, non totidem propriè dictos dies duravit. Illa erant duratura uſque ad *tempus finis*, uſque ad ultimum indignationis divinæ in *Judæos* finem; ea verò necdum deſiit. Duratura erant illa donec ſacrarium, quod dejectum eſſet, purgaretur; at necdum ſacrarium purgatum eſt (*c*). *Perperam cornu parvo alii Antiochum Epiphanem intelligunt.*

(*a*) vſ. 23.

(*b*) *Standing.*

(*c*) (Omnium tantùm non Interpretum eſt ea, quam Noſter hic rejicit, ſententia, validíſque illa nixa rationibus. Etiam *Joſephus* Ant. Libr. X. c. 8. verſùs finem, & XII. c. 11. eamdem tuetur. Ita, verò, ſingula à *Grotio*, *Calvino*. aliiſque, verba explicantur, ut pleriſque ex illis, quas Noſter movet, difficultatibus locus non detur. Ipſam hanc tantam litem inter viros magnos dirimere non eſt noſtrum, nec, etiamſi id nos poſſe ſuſpicaremur, id commodè ſatis hic fieret, cùm adnotationis, etiam prolixioris, limites prætergrediendum eſſet haud parum. Sufficiat in præ-

CAP. IX. Vaticinium hoc Cap. XI. repetitur.

Vaticinium de Ariete & Hirco in postremo DANIELIS vaticinio repetitur. Ibi dicit Angelus Profetæ *se stetisse* (*a*) *ut* DARIUM *Medum roboraret; ac tales* quidem *adhuc exsurrecturos in Perside Reges*, (CYRUM, CAMBYSEM & DARIUM HYSTASPIS,) & *quartum* (XERXEM) *longè supra omnes opibus ditatum iri*, *cúmque divitiis invaluerit*, *omnes adversus Regnum Græciæ excitaturum* (*b*). Hæc Arietem respiciunt, cujus duo cornua *Mediæ* & *Persidis* Regna significabant. Deinde pergit cornua Hirci describere *exortu Regis fortis*, *multâ dominaturi potestate*, *quódque sibi placuisset facturi*, atque eò quòd Regnum ipsius in quatuor minora Regna diffractum sit, nec ad ipsius nepotes transierit. Tum describit res gestas duorum ex hisce Regnorum, quæ quidem *Judææ* erant contermina, scilicet *Ægypti* & *Syriæ*, Regésque *Austri* & *Aquilonis* hæc nuncupat, quales erant respectu sitûs *Palestinæ*; illam, denique, descriptionem ad extremum usque finem imperii horum quatuor, ac tempora ANTIOCHI *Epiphanis*, deducit, cùm ad impietatis summum perventum foret. Ab octavo, autem, ANTIOCHI anno, eodem, quo hic Templum *Hierosolymitanum* profanavit, falsorúmque Deorum cultum in omni *Judæâ* introduxit, *Romani* autem Regnum *Macedoniæ* subegêre, desinit res gestas Regum Austri & Aquilonis describere Angelus Vates, ac res *Græcorum*, sub *Romanorum* jam imperio degentium, tradere adgreditur; scilicet Cap.

sens observâsse, non levioribus incommodis eam laborare, quam tradit Noster, quàm illam, quæ ab ipso impugnatur, explicationem. Durum est quæcumque in Imperium *Romanum* post expugnatum *Macedoniæ* Regnum quadrant, huic ipsi Regno adscribere. Neque enim *Romani* ex uno quatuor cornuum surrexerunt, & ipse Noster eos non in gentibus Hirco denotatis numerandos dixit. Neque illorum eo tempore exortum est Imperium. Nec etiam secum ipsa ejus sententia consistere videtur, cùm verba versu 23. *impietatem ad summum pervenisse*, *Antiochi* temporibus impleta docuerit, ac nihilominus res, quæ tunc eventuræ prædicuntur, ad *Romanorum* Imperatorum *Vespasiani* & *Hadriani* tempora referat; immò longè ulteriùs extendat. Durum etiam videtur dicere, *Romanos* occidisse Messiam, aliud, enim, est *Pilatum Romanum*, id fieri jussisse, aliud *Romanos*, id est, populum *Romanum*.)

(*a*) Anglica versio hic habet *stood*, stetit; *Newtonus stood up*, surrexit.

(*b*) *Dan.* XI. 1. 2.

Cap. XI. 31, (*a*). Quod re verà illic à quatuor *Græcorum* Regnis ad *Romanos*, *Græcis* imperantes, transeat, hinc confirmatur, quod proximè subjungit res Christianorum ad *tempus* usque *finis*, nempe hisce verbis (*b*): ***Et qui intelligent, in populo multos docebunt: attamen cadent gladio, & flammâ, & captivitate, & rapinâ, multos dies: dúmque corruunt, sublevabuntur auxilio parvulo***, nempe imperante CONSTANTINO Magno, ***at plurimi iis adhærebunt dissimulantes*** (*c*): ***& intelligentium quidam cadent, ut explorentur, ac liberentur*** (*d*) à dissimulantibus, ***útque dealbentur, etiam usque ad tempus finis.*** Paulò, autem, post (*e*) ***tempus finis***, dicitur esse ***tempus, tempora, & dimidium temporis***, quo notantur anni, quos stetit Imperium postremi cornu quartæ apud DANIELEM bestiæ, iidémque mulieris, bestiæque, cui illa insidet, in Apocalypsi (*f*). ***Aries & Hircus.***

CAPUT DECIMUM.

De vaticinio septuaginta hebdomadum.

VIsum imaginis è quatuor metallis compositæ primùm NABUCHODONOSORO, deinde DANIELI per insomnia oblatum est, ac tùm DANIELIS nomen inclarescere cœpit, ut occulta recludentis (*g*). Visum quatuor bestiarum, Filiique hominis, in nubibus venientis, eidem huic in somnis oblatum est. Visum Arietis & Hirci vidit interdiu (*h*), cùm in ripâ esset Ulæi fluminis, illúdque ab Angelo fatidico GABRIELE ipsi explicatum fuit. Respicit hoc Principem exercitûs, ac Principem Principum. Jam, verò, primo, quo **Dan. IX. pars cap. VII & VIII explicantur.**

(*a*) (Cùm in Anglicâ editione hìc sequatur plus integrâ paginâ, quâ ulteriùs explicatur, quomodo vers. 31 &c. *Dan.* XI de *Romanis* accipiendi sint, eadem, autem, verbotenus habeantur apud Nostrum, Cap. XII. (quo *Dan.* Cap. XI. exponit) jam ad finem vergente; ea hìc omittenda duximus, cùm non sint hujus, verùm omnino illius loci.)

(*b*) Vs. 33. &c.

(*c*) (In Anglicâ versione est *adulationibus*.)

(*d*) Ibidem habetur *purgentur*.

(*e*) Cap. XII. 7.

(*f*) Cap XII. 6. & XVII)

(*g*) Ezek. XXVIII. 3.

(*h*) Dubium hoc; Fortassis etiam fuit somnium.)

CAP. X *Babyloniis* imperabat DARIUS *Medus*, anno, idem Angelus Vates iterum DANIELI conspicitur, eíque exponit quid *Filio hominis*, *Principe exercitûs*, & *Principe Principum* intelligatur. Vaticinium de Filio hominis, cœli nubibus veniente, secundum *Christi* adventum respicit; illud, quo de Principe exercitûs agitur, ejusdem adventum primum; atque hoc vaticinium de *Messiâ*, quo priora illa explicantur, utrumque respicit, ac utriusque tempora docet.

Partes vaticinii de septuaginta hebdomadibus. Hoc vaticinium, ut reliqua apud DANIELEM omnia, duabus partibus constat; introductione, scilicet, quâ propriè futura continentur, ejúsque explicatione. Integrum ego hunc in modum verto, atque interpretor.

Ejusdem versio. (*a*) *Septuaginta hebdomades excisæ* (*b*) *sunt super populo tuo & super sanctâ civitate tuâ, ad finiendam impietatem, ad finem faciendum* (*c*) *peccatorum, ad expiandam iniquitatem, atque ad sempiternam justitiam adferendam, ad consummandum Visum & Profetam* (*d*), *& ad ungendum Sanctissimum.*

Scito etiam atque intelligito, ab exitu mandati ad faciendum reverti, & ad ædificandas Hierosolymas, usque ad Unctum (*e*), *ad Principem, septem fore hebdomadas.*

Sexaginta & duas adbuc hebdomadas revertentur (*f*), *& platea ædificabitur & murus, at molestis temporibus: & post* τὰς *sexaginta & duas hebdomadas Unctus exscindetur & non ipsius erunt* (*f*); *ast populus Principis venturi urbem diruet & sacrarium: & finis ejus erit cum inundatione, & ad finem usque belli vastationes sunt decretæ.*

Adhuc

(*a*) Dan. IX. 24.

(*b*) Hebræa phrasis, à numerandi per incisuras ratione.

(*c*) Hebraicè. *ad obsignandum*, id est ad finiendum, vel consummandum: Metaphorâ à more obsignandi quod absolutum est desumtâ. Sic *Judæi* supputant, *ad obsignatum Mischna*, *ad obsignatum Talmud*, id est, *ad absolutum*.

(*d*) Hebraicè, *Profetam*, non *vaticinium*.

(*e*) Hebr. *Messiam*, id est Græcè, *Christum*, (Latinè *unctum*) Anglicè (habet Noster) *the Anointed*. Latino potius, (Anglico, ait ille,) utor vocabulo, ut pateat qui hæc priora respiciant.

(*f*) Hierosolymæ.

Adbuc fœdus cum multis confirmabit unam hebdomadem; & dimidio hebdomadis (*a*) *faciet ut cessent sacrificium atque oblatio: & super alam abominationum id devastabit, etiam usque ad consummationem, & usque dum id, quod decretum est, in devastatos sit effusum.* Septuaginta Hebdomades.

Septuaginta hebdomades excisæ sunt super populo tuo, & super sanctâ civitate tuâ, ad finiendam impietatem, &c. Hìc positâ pro septem annis hebdomade, anni computantur 490, ex quo dispersi *Judæi* denuo in corpus populi & in sanctam civitatem redirent (*b*), usque ad mortem ac resurrectionem *Christi*, quibus impietas finiretur; & finis fieret peccatis, & expiaretur iniquitas & æterna adferretur justitia, atque hoc vaticinium compleretur & Profeta consummaretur; is, nempe, Profeta, quem exspectabant *Judæi*; quibus & Sanctissimus ungeretur; ille, scilicet, qui hinc in sequentibus vocatur *Unctus*, id est *Messias*, sive *Christus*. Eo enim, quod visi complementum cum peccatorum conjungitur expiatione, finis 490 illorum annorum ad mortem *Christi* statuendus. Jam, verò, dispersi *Judæi* denuo facti sunt populus & civitas, cùm primùm in Gentem, sive corpus politicum, denuo convenêre: atque hoc anno septimo ARTAXERXIS *Longimani* contigit, quo tempore ESDRA cum turbâ *Judæorum* ab exsilio rediit, cultúmque Dei apud suos instauravit, & jussu Regis per omnem Regionem creavit Magistratus, qui populo jus dicerent, eúmque regerent ex Dei Regísque legibus. Duo tantùm fuêre *Judæorum* ab exsilio *Babylonico* reditus, alter ZOROBABELE, alter ESDRA duce. In illo tantùm permissa iis erat instauratio Templi, in hoc primùm denuo corpus politicum, sive civitas sub proprio Magistratu, evasêre. ARTAXERXIS *Longimani* Regnum duobus ferè, vel tribus, post solstitium æstivum, mensibus incepit, ejúsque annus 7 in *Olympiadis* 80 annum 3 incidit: hujus autem anni postremi menses, quibus ESDRA *Hierosolymas* profectus est, incidunt in annum *Periodi Julianæ* 4257. Inde computato usque ad mortem *Christi*, ad amussim 490 annos reperies. Quòd si hanc computationem annis *Judaicis* instituas, initio ab autumno ducto, adeóque à primo, post- De septuaginta hebdomadibus, simul sumtis.

(*a*) (Anglicè, *in the half of a week*, non *the week*.) (*b*) Vide Esai. XXIII. 13.

CAP. X. quam Esdra *Hierosolymas* venerit, autumno incipias, quo tempore ex decreto Regis cœpit agere; incidet mors *Christi* in annum P. J. 4747, qui à *Christo* nato est 34, erúntque hebdomades hebdomades *Judaicæ*, quarum singularum postremus dies, id est annus, erit annus sabbaticus: atque hoc quidem mihi verum videtur. Sin autem mortem *Christi* anno statuas proximè præcedenti, ut vulgò faciunt, annum, quo Esdra iter fecit, possis addere.

De septem hebdomadibus vs. 25.

Scito etiam & intelligito à promulgatione mandati ad faciendum reverti & ad ædificandas Hierosolymas, usque ad Unctum, ad Principem, septem fore hebdomadas. Prior vaticinii pars primum *Christi* adventum respiciebat, factâ ad ipsius adventum ut Profeta esset, computatione: Hæc, quâ ad ejus adventum ut sit Princeps, sive Rex, fit computatio, secundum ejus adventum respicere videtur. Illic Profeta consummatus est & Sanctissimus unctus: Hic is, qui unctus erat, venit ut Princeps sit atque imperet. Danielis quippe vaticinia ad finem usque mundi protenduntur; víxque in omni Veteri Testamento aliquod de *Christo* exstat vaticinium, quod non, aliquatenus saltem, secundum ejus adventum respiciat. Quòd si plures è veteribus, ut Irenæus (*a*), Julius *Africanus* (*b*), Hippolytus *Martyr*, & Apollinaris, *Laodiceæ* Episcopus, *dimidium hebdomadis* ad *Antichristi* tempora retulerint; quidni & nobis, eâdem interpretandi licentiâ, *septem hebdomadas*, ad illud tempus referre liceat, quo adventûs *Christi* claritate *Antichristus* est perdendus?

Veterum Profetarum temporibus duos ab exsilio reditus, multum dissimiles exspectabant Judæi.

Veterum Profetarum temporibus, cùm Tribus decem in exsilium abductæ essent, duplicem reditum *Israëlitæ* exspectabant; & priori quidem *Judæos* novum Templum, Salomonis Templo impar gloriâ, ædificaturos, donec ejus progeniei tempora completa forent: postea autem ex omnibus exsilii sui locis redituros, *Hierosolymas*que & Templum magnificè instauraturos (*c*). Atque hujus quidem ut civitatis gloria & excellentia describantur, meta-

(*a*) Libro V hæres. c. 25.

(*b*) Apud *Hieronymum* ad h. l.

(*c*) Tobiæ XIV, 4, 5, 6, scilicet in Græco. In versionibus in linguas vernaculas, nec non *Junii* & *Tremellii*, vs. 6, 7, 8.);

metaphoricè illa ex lapidibus pretiosis condita dicitur, *novæque* ac *cœlestes Hierosolymæ*, *sancta civitas*, *Uxor Agni*, *civitas magni Regis*, *Urbs*, *in quam Reges terrarum gloriam & honorem suum conferunt* (a), nuncupatur. Cùm, ergo, ejusmodi ab exsilio reditum exspectarent, etiam ante DANIELIS tempora, *Israëlitæ*, non video quâ de causâ illum in suo vaticinio DANIEL omitteret. Hac, igitur, vaticinii parte nondum completâ, non equidem distinctè illam explicare adgrediar, verùm satis ducam observâsse, quòd, sicuti septuaginta, & sexaginta duæ hebdomades, (de quibus mox,) hebdomades *Judaicæ* fuerunt, quarum singularum postremi dies, id est anni, sunt anni sabbathici; ita septem hebdomadibus Jubilæi contineri circuitum, eásque Jubilæo congruis incipere ac finiri rebus imò ejusmodi ut nullæ accidere queant, propter quas majori jure Jubilæum celebretur: tum & fortè, quoniam mandatum ad revertendum & ad ædificandas *Hierosolymas Messiam* Principem annis 49 præcedit, fore ut ejus mandati causâ non ipsi exsistant *Judæi*, sed aliud quoddam Regnum ipsis amicum, atque illud ipsorum ab exsilio reditum antecedat, eíque occasionem præbeat: Denique, hanc instaurationem *Hierosolymarum*, desertarúmque in *Judæá* urbium, prædici Mich. VII. 11. Amosi IX. 11, 14. Ezek. XXXVI. 33, 35, 36, 38. Esai. LIV. 3, 11, 12. LV. 12. LXI. 4. LXV. 18, 21, 22. & Tobiæ XIV. 5. ac reditum ab exsilio & adventum *Messiæ* Regníque ejus describi Danielis VII. Apoc. XIX. Act. I, Matth. XXIV. Joëlis III. Ezek. XXXVI. XXXVII. Esai. LX. LXII. LXIII. LXV. LXVI. plurimísque aliis Scripturæ locis. Quo autem modo hæc eventura sint ignoro. Tempus interpretetur.

Septuaginta Hebdomades,

Ad alterum horum hoc vaticinium refertur.

Adhuc sexaginta & duas hebdomadas revertentur, & platea ædificabitur & murus, verùm turbulentis temporibus: & post illas sexaginta & duas hebdomadas Messias exscindetur, & non ipsius erunt; sed populus Principis venturi urbem & sacrarium diruet, &c. Prædicto utroque *Christi* adventu, ac postremi eorum computato tempore à *Judæorum* reditu ac *Hierosolymarum* instauratione; ne de instauratione auspiciis NEHEMIÆ factâ hoc intelligere-

De sexaginta & duabus hebdomadibus.

(a) Ibid. XIII., 16. 17, 18, (in Græco. In versionibus citatis vs. 17. 20.) Esai. LIV. 11, 12. Apoc. XXI. 10. &c. ad finem usque.

CAP. X. Ex primi adventûs, *Christi* tempus respiciunt.

geretur, hanc ab illâ distinguit, dicens ab hac ad Unctum fore non septem, verùm sexaginta duas hebdomadas, eásque non prospero sed turbulento tempore; porrò in harum hebdomadum fine *Messiam* non *Judæorum* Principem, sed exscindendum fore, *Hierosolymásque* non ipsius futuras, sed urbem & sacrarium dirutum iri. Jam, verò, NEHEMIAS *Hierosolymas* venit vigesimo anno ejusdem, quem supra nominavimus, ARTAXERXIS, dum adhuc maneret illic ESDRA (*a*), urbémque etiam tum vastatam reperit, necdum domos murúmve instauratos (*b*). Deinde muri instaurationem ad finem perduxit 25 mensis *Elul* (*c*), vigesimo octavo illius Regis anno, id est, mense *Septembri*, anno Periodi Julianæ 4278. Inde si sexaginta duas annorum hebdomadas, sive 434 annos, numeres, incidet computationis finis in annum P. J. 4712, qui est annus nati *Christi*, secundùm CLEMENTEM *Alexandrinum*, IRENÆUM, EUSEBIUM, EPIPHANIUM, HIERONYMUM, OROSIUM, CASSIODORUM, aliósque è veteribus; atque hæc universalis fuit omnium sententia, donec DIONYSIUS *Exiguus* vulgarem computum inveniret, quo *Christi* natales duobus pòst annis statuuntur. Quòd si verò, ut nonnulli faciunt, *Christum* natum statuas tribus vel quatuor ante vulgarem Æram annis, tamen in postremam ultimæ hebdomadis partem ejus natales incident, quod satis. Quomodo autem post has hebdomadas *Christus* exscisus, atque urbs & sacrarium à *Romanis* deleta sint, abunde notum est.

De unâ hebdomade.

Adhuc confirmabit cum multis fœdus unam hebdomadem. Stetit fœdere *Christus* etiam postquam mortuus fuerat, usque ad rejectionem *Judæorum*, vocationémque CORNELII Gentiúmque alienigenarum, anno à passione suâ septimo.

De hebdomadis dimidio.

Et dimidio hebdomadis faciet ut sacrificium & oblatio cessent; bello, nempe, *Romanorum* cum *Judæis*, quod, post motus quosdam, cœpit anno 13 NERONIS, A. C. 67, Vere, cùm VESPASIANUS cum exercitu eos adortus est; ac desiit altero VESPASIANI, jam principis, anno, qui à C. fuit 70, autumno, die

(*a*) Nehem. XII. 36. (*b*) Ibid. II. 17. VII. 4. (*c*) VI. 15.

die feptimo Septembris, cùm TITUS *Hierofolymas* caperet, incenfo, 27 diebus antè, Templo: ita ut tres annos & dimidium duraverit. *Septuaginta Hebdomades.*

Et fuper (a) alam abominationum faciet vaftationem, etiam ad confummationem, & donec id, quod decretum eft, effufum fit in devaftatos. Profetæ, cùm Regna beftiarum aviúmve nominibus defcribunt, ipfarum alas, fuper Regionem aliquam expanfas, ponunt pro earum Regionum exercitibus, ad invadendas & fub imperio retinendas illas Regiones miffis. Hinc *ala abominationum* eft exercitus falforum Deorum: abominatio quippe in Scripturâ fæpe pro Deo falfo ponitur; exempli gratiâ, ubi *Camos* vocatur *abominatio Moabitarum*, & *Molech abominatio pofterorum Ammonis* (*b*). Senfus, itaque, eft, populum venturi Principis facrarium diruturum, quotidianúmque veri Dei cultum aboliturum, & in terram exercitum falforum Deorum irrupturum, eorúmque tandem dominium & cultum introducentem, vaftationis caufam *Judæis* exftiturum, donec idololatrarum quoque Gentium tempora completa fint. Enim verò etiam *Chriftus* nos docet *abominationem defolationis, de quâ loquutus fuerat* DANIEL, Imperii *Romani* temporibus introductum iri (*c*). De alâ abominationum.

Ita, ergo, in brevi hoc vaticinio prædictionem habemus præcipuarum omnium, quæ *Meffiæ* adventum refpiciunt, temporis periodorum. Tempus hinc nobis patet natalium ipfius; tempus mortis; tempus quo rejiciendi effent *Judæi*; tempus, quod duravit bellum *Judaicum*, quo factum ut urbs & facrarium diruerentur; ac tempus, denique, adventûs *Chrifti* alterius. Atque ita hæc, quam tradidimus, explicatio, plenior eft ac magis abfoluta & adæquata fcopo, quàm fi vaticinium hoc ad primum tantùm *Chrifti* adventum referre fimus contenti, ut vulgò ab Interpretibus fieri videmus. Ita etiam non neceffe habemus vim facere ftylo Profetæ, quod fit fi feptem hebdomades & fexaginta duæ hebdomades in unum numerum conjungantur. Ea fi Profetæ fuiffet mens, dixiffet procul Quibus in rebus explicatio fupra tradita aliorum explicationibus præftet.

(*a*) [*Upon*, ut fupra. Videtur autem hæc vocula Noftro hic idem fignificare ac *with* vel *by*, id eft, cum: ut fenfus fit, *alâ abominationum*. Aliis dicere ftatuendus effet exercitum falforum Deorum vaftandum fore, quod non vult.]

(*b*) I. Reg. XI. 7.

(*c*) Matth. XXIV. 15.

CAP. X. dubio, *sexaginta & novem hebdomades*, non verò, *septem hebdomades & sexaginta duæ hebdomades*, quæ computandi ratio nulli umquam populo in usu fuit. Nostrâ supputandi ratione anni sunt *Judaici*, anni luni-solares (*a*), ut esse eos oportet; ac septuaginta annorum hebdomades, hebdomades sunt *Judaicæ*, quarum singulæ anno sabbathico finiuntur, quod notatu dignissimum. Finiuntur enim vel anno, quo *Christus* natus est, duobus ante Æram vulgarem annis; vel anno, quo est mortuus; vel septimo ab ejus morte anno; qui omnes anni sunt sabbathici. Alii, vel lunaribus annis, vel non *Judaicis* hebdomadibus, computant, &, quod pejus, erroneæ Chronologiæ suas interpretationes superstruunt, excepto FUNCCIO, cujus de septuaginta hebdomadibus eadem est quæ nostra sententia. Illi enim ESDRÆ & NEHEMIÆ res gestas statuunt regnante ARTAXERXE *Mnemone*, Templíque instaurationem regnante DARIO *Notho*, ínque hebdomadum apud DANIELEM computatione ab utriusque hujus Regis temporibus ordiuntur.

Funda-

(*a*) Vetus annus solaris Orientalium gentium 12 mensibus constabat, singuli autem menses diebus 30; atque hinc orta est circuli in 360 gradus divisio. Hoc anno usus videtur *Moses* in historiâ Diluvii, atque in suâ Apocalypsi *Joannes*, cui *tempus*, *tempora*, *& dimidium temporis*, 42 *menses*, & 1260 *dies*, pro eâdem temporis orbitâ ponuntur. Verùm ubi multi ex ejusmodi annis simul computantur, dierum, qui desunt, atque in fine horum annorum solebant addi, habenda ratio. *Ægyptii*, enim, fini hujus anni quinque dies adjiciebant, atque idem factitabant *Chaldæi*, diu ante *Danielis* tempora, ut ex Ærâ *Nabonassari* liquet. Etiam *Magi Persæ* eodem anno 365 dierum usi sunt, usque ad *Arabum* Imperium. Veteres quoque *Græci* eodem solari anno 12 mensium æqualium, sive 360 dierum utebantur, ast altero quoque anno mensem intercalarem ei adjiciebant, qui alternis vicibus nunc 10 nunc 11 diebus constabat.

Judæorum annus, jam ab exitu ipsorum ex *Ægypto*, fuit luni-solaris. Solaris fuit, namque messis semper Pascha sequebatur, & agrorum fructus ante festum Tabernaculorum semper colligebantur, Levitic. XXIII. Menses autem lunares erant; populo, enim, à *Mose* mandatum est, ut cujusque mensis initio tubâ caneretur, ac sacrificia & libamina offerrentur: Num. X. 10. XXVIII. 11, 14; atque inde hæc noviluniis facere solenne fuit: vide Ps. LXXXI. 3. 5. 1. Chron. XXXIII. 31. Menses hi à *Mose* vocabantur primus, secundus, tertius, quartus mensis, & sic deinceps, & primus etiam dicebatur *Abib*, secundus *Ziif*, septimus *Ethanim*, octavus *Bul*, Exod. XIII. 4. 1. Reg. VI. 37, 38. VIII. 2. Verùm, in exsilio *Babylonico Chaldaicorum* mensium nominibus usi sunt *Judæi*, iisque sui ipsorum anni menses significabant: unde factum, ut *Judaicorum* mensium nomina tum perirent, ex eòque *Chal-*

Fundamenta Chronologiæ, cui ipse meam superstruxi explicationem, jam, quâ possum brevitate, tradam.

Septuaginta Hebdomades.

Fundamenta Chronologica sententiæ supra declaratæ.

Bellum *Peloponnesiacum* incepit Vere, anno 1. Olympiadis 87, ut DIODORUS *Siculus*, EUSEBIUS, aliique omnes Auctores, uno ore testantur. Duobus illud incepit mensibus antequam PYTHODORUS Archontis munere abiret (*a*), id est, mense *Aprili*, qui duos menses anni Olympiaci finem prævertit. Jam, verò, hujus belli anni certissimè definiuntur annis 50, quibus eorum primus distat ab eo, quo XERXES in *Græciam* trajecit, utroque in computatione incluso (*b*); sive 48, si uterque excludatur (*c*); nec non 69 annorum spatio, qui inter ejusdem belli finem, sive annum vigesimum septimum, & imperii ALEXANDRI M. in *Græciâ* initium, elapsi sunt; item celebratione ludorum Olympiacorum ejusdem anno quarto, & duodecimo; tandem tribus eclipsibus Solis & unâ Lunæ, THUCYDIDI & XENOPHONTI memoratis. Porrò ex his ille, locupletissimus testis, refert (*d*) nuncium obitûs ARTAXERXIS *Longimani*, *Ephesum* atque inde, ab *Atheniensibus* quibusdam, *Athenas* fuisse delatum, belli

Artaxerxes Longimanus regnare cœpit anno P.J. 4250. Quod probatur.

Aaa 2

daicorum mensium nominibus illi appellentur.

Ordiebantur annum civile *Judæi* ab æquinoctio autumnali, ecclesiasticum autem à verno; ac primus primi utriusque anni mensis dies erat is, quo primùm ab æquinoctio nova luna conspiciebatur.

Num *Chaldaico* númve *Judaico* anno usus sit *Daniel*, non est magni momenti, cùm discrimen singulorum annorum tantummodo sex horarum sit, quæ, 480 vicibus sumtæ, tantùm 4 dant menses. Meo autem Judicio menses apud eum sunt *Judaici*: primò, quia *Daniel* erat *Judæus*, ac *Judæi*, etiam *Chaldaicorum* mensium nominibus, proprios sui anni menses intelligebant: secundò, quia vaticinium hoc nititur *Jeremiæ* de 70 annis exsilii vaticinio, adeóque de ejusdem generis, ac illi 70 annis intelligi debet; illi autem sunt *Judaici*: traditum quippe id vaticinium [*Jeremiæ*] in *Judæâ*, ante exsilium Gentis: ac tandem quia *Daniel* annorum hebdomadibus computat, quæ computandi ratio *Judaicis* annis peculiaris est. Horum enim, uti dies per septidua, ita anni per septennia colligebantur, ac ultimus uniuscujusque septennii annus erat annus sabbathicus, & septem ejusmodi hebdomades Jubilæum conficiebant.

[*a*] Thucydides l. II.
[*b*] Idem ibidem.
[*c*] Eratost. apud *Clementem* Alexandrinum.
[*d*] Libro V.

CAP. X. belli illius anno ſeptimo, & quidem hiberno ſemeſtri. Mortuus, itaque, eſt is Rex, quarto anno Olympiadis 82, in fine anni P. J. 4289, puta, uno aut altero, ante mediam hiemem, menſe; illud quippe temporis requirebatur, ut in *Græciam* veniret nuncius. Jam, verò, ARTAXERXES *Longimanus* annos 40 regnavit, ut DIODORUS, EUSEBIUS, HIERONYMUS, & SULPITIUS conſentiunt: vel 41, ſecundùm PTOL. *in can.* CLEM. *Alexandr.* (*b*) *Chron. Alexandr.* ABULPHARAGIUM, NICEPHORUM; comprehenſis eo in numero ſucceſſorum ipſius, XERXIS & SOGDIANI, Regnis, ut ABULPHARAGIUS nos docet. Poſt ARTAXERXEM filius ejus XERXES regnavit menſes duos, & SOGDIANUS menſes 7: horum autem Regna non diſtinctè in computatione annorum imperii Regum *Perſarum* enumerantur, verùm in 40 vel 41 annis Regni ARTAXERXIS concluduntur. Miſſis, ergo, 9 hiſce menſibus, imperaverit ARTAXERXES, ad amuſſim, triginta novem annos cum tribus menſibus: cúmque, adeò, Imperii ipſius finis acciderit initio hiemis, anni P. J. 4289, ut inter mediam æſtatem & autumnum anni 4250 P. J. inceperit neceſſe eſt.

Idem probatur aliâ ratione. Idem etiam hac ratione colligo. CAMBYSES regnare cœpit Vere, anno P. J. 4185, regnavítque annos 8, quinque menſibus SMERDIS incluſis. Tum Regnum accepit DARIUS HYSTASPIS, Vere, anno P. J. 4193, atque hic annos regnavit triginta ſex, ut omnes Chronologi conſentiunt. Tempora, quibus hi duo Imperium tenuerunt, definiuntur tribus eclipſibus Lunæ, *Babylone* obſervatis, ac memoratis PTOLEMÆO; ita ut de iis dubium moveri nequeat. Una ex his contigit anno ſeptimo CAMBYSIS, P. J. 4191, *Julii* 16, undecimâ nocturnâ: altera 20 anno DARII, P. J. 4212, 19 *Novembris*, horâ etiam 11. min. 45: tertia ejuſdem anno 31, P. J. 4223, *Aprilis* 25, eâdem denuo noctis horâ, min. 30. His eclipſibus, ac HAGGÆI & ZACHARIÆ vaticiniis inter ſe collatis, manifeſtum eſt annos Regni DARII incepiſſe poſt 24 menſis, qui *Judæis* erat undecimus;

(*b*) Libr. I. Stromat.

cimus; verùm ante 25 *Aprilis*, adeóque circiter mensem *Martium.* Quæ cùm ita sint, sequitur XERXEM regnare occepisse, itidem Vere, anni P. J. 4229; mortuus enim est DARIUS quinto post *Marathoniam* pugnam anno, ut referunt HERODOTUS (*a*) & PLUTARCHUS; ea, verò, pugna contigit *Octobri* mense, anni P. J. 4224, decem annis ante prælium *ad Salamina*. Cœpit, itaque, XERXIS Imperium, anno nondum ab Octobri anni 4228 elapso, puta, Vere proximo: quinque enim priores sui Regni annos, & quod excurrit, in adornandâ adversùs *Græcos* expeditione posuit; hæc autem eo contigit tempore, quo ludi Olympiaci celebrabantur, anno 1 Olympiadis 75, CALLIADE *Athenis Archonte*, 28 annis post *Regifugium*, & primum primi Consulis, JUNII BRUTI, Consulatum, A. U. C. 273, FABIO & FURIO *Coss.* Trajicere cœpit copias suas *Hellespontum* XERXES, in fine anni 4 Olympiadis 74, id est, P. J. 4234, mense *Junio*, & integer elapsus est mensis priusquam omnis excercitus transisset. Tres abhinc menses, autumno, plenilunio, 16 die mensis dicti Μουνυχιῶν (*b*) prælium ad *Salaminem* commissum est, & paulò post illud eclipsis Solis contigit, nempe, ut ex calculo astronomico patet, secundo die Octobris. Sextus, itaque, ejusdem Regni annus paululum ante initium mensis Junii incepit, scilicet, Vere, anno P. J. 4234, ac proinde primus Vere anni P. J. 4229, ut supra. Jam, verò, XERXES, ut omnes Scriptores consentiunt, annos ferè 21 regnavit. His adde 7 menses ARTABANI, & 21 annos cum 4 ferè, vel 5, mensibus habebis, quorum finis incidet inter mediam æstatem & autumnum ann. P. J. 4250. Eo, itaque, tempore regnare cœpit XERXIS successor ARTAXERXES: quod erat demonstrandum. *Septuaginta Hebdomades.*

Idem etiam confirmat JULIUS *Africanus*, qui ex antiquioribus scriptoribus nos certiores reddit 20 annum hujus ARTAXERXIS fuisse 115 ab initio imperii CYRI in *Perside*, & Et ulteriùs confirmatur.

(*a*) [Libr. VII. 1. 4.]

(*b*) (Cùm Μουνυχιῶν mensium *Atticorum* decimus fuerit, annus autem *Atticus*, ne Nostro quidem adversante, à Junio mense inceperit, necessariò is mensis nostro Martio respondet. Vide & Illustriss. *Potterum*, Archæol. Græc. Tom. I. Libr. II. cap. ult. Errare itaque in hac computatione *Nevvtonum* liquet.)

CAP.XI. & incidisse in annum 1 Olympiadis 83. Incepit ergo cum anno Olympiaco, brevi post solstitium æstivum, anno P. J. 4269: cui numero si detrahas annos 19, primus ejusdem annus, eâdem anni tempestate, inceperit, anno P. J. 4250, ut supra.

Itaque iter *Esdræ* quo dictum est tempore contigit.

Quæ cùm ita sint, septimi anni ARTAXERXIS initium statuendum patet, post mediam æstatem anni P. J. 4256; ac ESDRÆ iter *Hierosolymas*, Vere sequenti, incidisse in initium anni, ejusdem periodi, 4257, ut supra dictum.

CAPUT UNDECIMUM.

De temporibus natalium & perpessionum Christi.

Vetustissimi Christiani, tempora non multum curârunt. Quomodo iidem varia festa ordinaverint.

CUm temporum, quibus natus est & passus *Christus*, notitia, ad ipsam ejus Religionem parum facerent, non multùm iis indagandis primævi Christiani dederunt operam, ut nec aliis id genus. Qui primi hæc solenniter celebrârunt, cardinalibus anni punctis ea constituerunt: ut *Annunciationem* Virgini MARIÆ factam 25 Martii, in quem diem, post emendatum à JULIO CÆSARE Kalendarium, æquinoctium vernum incidebat: festum JOANNIS *Baptistæ* 24 Junii, quo solstitium erat æstivum, festum MICHAELIS Septembris 29, quo æquinoctium autumnale; denique *Natales Christi* solstitio hiemali 25 *Decembris*, iisque quàm proximè illud fieri poterat STEPHANI, JOANNIS, atque *Infantium innocentium* festa. Cùm autem successu temporis solstitium non 25 Decembris, sed 24, 23, & 22, & sic porrò, contingeret, hinc factum est, ut quidam, sæculis sequentibus, CHRISTI natales 23, ac tandem 20 Decembris constituerint; eâdémque de causâ festum THOMÆ ejusdem mensis 21, MATTHÆI, autem, 21 Septembris, constituisse videntur. Ita etiam singulis diebus, quibus in aliud Zodiaci signum, factâ ex *Juliano* Kalendario computatione, Sol transiret, aliorum Sanctorum festa adsignârunt; & PAULI, quidem, *conversionem*, 25 *Januarii*, quo die Sol in *Aquarium* transibat, festum verò MATTHIÆ, 25 *Februarii* quo in *Pisces*; MARCI 25 Aprilis,

quo

quo in *Taurum*; *Corporis Christi* festum 26 *Maji*, quo in *Geminos*; JACOBI 25 Julii, quo in *Leonem*; BARTHOLOMÆI 24 Augusti, quo in *Virginem*; SIMONIS, denique, & JUDÆ, 28 Octobris, quo in *Scorpionem*. Si qui porrò in *Juliano* Kalendario insigniores erant dies, iis etiam Sanctorum memoriam coluerunt; ut BARNABÆ 11. Junii, quo VESTÆ & FORTUNÆ, MATUTÆ*que Deæ*, festa celebrata fuisse, ex OVIDIO videtur colligendum; PHILIPPI autem & JACOBI die Maji primo, qui & BONÆ *Deæ*, sive *Magnæ Matri*, & FLORÆ dicatus erat, imò, ad hunc usque diem, iisdem, qui his sacri erant, ritibus celebratur. Ex quibus omnibus liquet, hosce dies in primis Christianorum Kalendariis, pro lubitu à Mathematicis fuisse notatos, absque ullo in traditionibus fundamento, ac postea Christianos lubenter arripuisse quod in Kalendariis occurrebat.

Christi nativitas & Passio.

Nec de annis etiam vitæ *Christi* certa ulla exstabat traditio. Ex eorum, enim, inter Christianos sententiâ, qui primi hæc cœperunt exquirere, quales fuêre CLEMENS *Alexandrinus*, ORIGENES, TERTULLIANUS, JULIUS *Africanus*, LACTANTIUS, HIERONYMUS, AUGUSTINUS, SULPITIUS SEVERUS, PROSPER, & alii, quotcumque mortem *Christi* 15 vel 16 TIBERII anno contigisse statuunt, non nisi unum, vel maximum, duos annos, *Christus* publicè docuerit. Tandem quatuor diversa Paschata, in JOANNIS Evangelio notata, animadvertit EUSEBIUS; atque hinc auctor fuit sententiæ *Christum* tres annos cum dimidio docuisse; adeóque mortuum esse TIBERII anno 19. Postmodum alii, observato communem sententiam, quâ *Christus* æquinoctii verni tempore, Martii 25, mortuus credebatur, meliùs temporibus Paschatis apud *Judæos* congruere, 17 & 20 ejusdem imperii annis; mortuum eum esse alterutro horum annorum statuerunt. Nec certiori fundamento sententiæ de tempore natalium *Christi* nituntur. Baptizatum eum, prope quinti decimi, ejusdem Principis, anni initia, censuerunt primi Christiani, atque inde 30 annis retro computatis, natales ejus 43 anno *Juliano* constituerunt, qui annus erat Principatûs AUGUSTI 42, & post *Actiacam* victoriam

De annis vitæ Christi certa non exstabat traditio.

Quid de iis statuerint veteres.

CAP. XI. toriam 28. Atque hæc primis sæculis viguit sententia, donec DIONYSIUS *Exiguus*, posito *Christi* baptismo 16 anno TIBERII, perperam interpretatus verba LUCÆ (*a*), quasi 30 annorum esse JESUS solummodo inciperet, cùm baptismate inauguraretur, vulgarem Æram reperiret, quâ duobus annis seriùs, quàm vulgo fiebat, statuuntur ejus natales. Cùm ergo hisce de rebus nulla sit, quæ quidem expendi mereatur, traditio; quotcumque sint missas faciamus, ac quidnam ex bonæ notæ commentariis queat colligi, examinemus.

Missis illis res ipsa ex Evangg &c expendenda.

Evangelicæ historiæ series.

Quintus decimus principatus TIBERII annus incepit Augusti 28, anno P. J. 4727. Quamprimum elapsa esset hiems, satísque calidum evaserat cœlum, JOANNEM baptismi sui ministerium exorsum esse, licet statuere; inde, ante proximam hiemem, famam ejus longè latéque esse sparsam, omnémque ad ejus baptisma venisse populum, intérque alios JESUM. Hinc primum, post *Christi* baptismum, Pascha, cujus mentionem facit JOANNES (*b*), contigit 16 anno TIBERII. Post hoc festum JESUS in *Judæam* venit, ibíque mansit, baptismum administrans, dum idem in *Ænone* ageret JOANNES (*c*). Audito autem, quòd hic in carcerem conjectus esset (*d*), abiit in *Galilæam*, sibi à *Pharisæis* timens, quippe qui certiores erant facti, plures eum quàm JOANNEM baptismo inaugurare discipulos (*e*); dúmque iter faceret, *Samariam*, quatuor ante messem mensibus (*f*) pertransiit, id est, solstitii ferè hiemalis tempore: messis enim eorum inter Paschatis & Pentecostes fiebat festa, unóque ferè, post æquinoctium vernum, incipiebat mense. *Nonne*, inquit, *ipsi dicitis: adbuc quatuor menses, ac tum messis est. Ecce, inquam vobis, oculos attollite, atque agros conspicite; námque etiamnum ad messem canent:* populum intelligens in agris, paratum ad Evangelium recipiendum, ut proxi-

(*a*) Cap III. 23.
(*b*) Cap II. 13.
(*c*) Joan. III 23.
(*d*) Matth. III. 12.
(*e*) Joan. IV. I.
(*f*) Ibid. 35.

proxima ejus verba oſtendunt (*a*). JOANNES ergo menſe Novembri, aut circiter, in carcerem eſt conjectus, anno TIBERII 17, atque inde *Chriſtus*, è *Judæâ*, *Canam* in *Galilæâ* profectus eſt, menſe Decembri, eúmque receperunt *Galilæi*, qui viderant quæ- *Chriſti Nativitas & Paſſio.*

(*a*) Obſervo *Chriſtum*, ejúſque præcurſorem *oannem*, in allegoricis ſuis orationibus, ſolitos fuiſſe ad res præſentes reſpicere Veteres Profetæ. cùm emphaticè aliquid deſcribere vellent, non tantùm à rebus, quæ ſponte quaſi obveniebant, ducebant allegorias, ut ex. gr. à ſciſſione veſtimenti, 1 Sam. XV. ab anno ſabbathico, Eſai. XXXVII. à vaſibus figuli, Jerem. XVIII. &c verùm etiam, ubi res ejuſmodi deficerent, ſuis ipſorum actionibus eas quaſi ſuppeditabant: ut ſciſſione veſtis, 1 Reg XI. teli ex arcu emiſſione, 2. Reg XIII. nudatione corporis, Eſai XX. filiis dando intenſæ ſignificationis nomina, Eſai. VIII. Hoſ. I. abſconſione cinguli in ripà Euphratis, Jerem. XIII. frangendo figulino vaſe, Jerem. XIX induendo compedes, jugúmque cervicibus imponendo, Ibid. XXVII. librum cum lapide colligando, atque utrumque in Euphratem conjiciendo, Ibid. LI. obſeſſione urbis pictæ, Ezek. IV. diviſione abſciſſæ comæ in tres partes, Ibid. V. fabricando catenam, Cap. XII. 3. &c. Ibid VII. utenſilia, inſtar captivi, efferendo, ídque cum tremore. Ejuſmodi ſignis loqui amârunt Profetæ. *Chriſtus*, autem, nobiliori ſpiritu Profetico præditus, etiam hac loquendi ratione præ ceteris excelluit; non tamen ipſe actionibus quibuſdam aliquid docens, [minus grave hoc erat ac decens,] ſed, quæ veluti ſponte ſeſe offerrent, in parabolarum argumenta convertens. Inſtantis meſſis occaſione, ſemel iterúmque de meſſe ſpirituali diſcipulos ſuos monet, Joan IV. 35. Matth. IX. 37. Conſpectis in agro liliis, eoſdem veſtimenta ſplendida non curare docet. Matth. VI. 28. Ad præſentem fructuum tempeſtatem reſpiciens eoſdem monet è fructibus, *id eſt moribus*, homines eſſe dignoſcendos, Matth VII 16 Paſchatis tempore, quo arbores folia emittunt, diſcipulos *parabolam diſcere à ficu* jubet: *cùm ejus ramus*, inquit, *adhuc tener eſt, ac emittit folia, vos ſcitis æſtatem inſtare, &c.* Matth. XXIV. 32. Luc XXI. 29. Eodem die, cùm anni tempeſtatem, tùm ſuas, quæ duobus pòſt diebus eventuræ eſſent, perpeſſiones, reſpiciens, parabolam dixit de fructuum inſtante tempore, ac vineti hærede occiſo, Matth. XXI. 33. Eodem tempore, reſpiciens trapezitas, à ſe recèns Templo pulſos, nec non ſuas perpeſſiones, jam jam futuras, parabolam de quodam nobili, in longinquam Regionem profecto, ut ibi Regnum acciperet, dein rediturus; qui, cùm res ſuas ſervis adminiſtrandas tradidiſſet, tandem reverſus, ignavum ſervum, qui pecuniam ipſius non locâſſet menſariis, damnavit, Matth XXV. 14. Luc. XX. 12 Cùm prope Templum eſſet, ubi oves, ad ſacrificia venales, in caulis detinebantur, plurima Παραβολικῶς de ovibus, de paſtore, atque oſtio ovilis, loquutus eſt; oſtenditque ſe caulas reſpicere, quæ mercede conduci poterant in foro, loquens de caulis ejuſmodi, quas nec fur per oſtium ingredi, nec ipſe paſtor aperire poterat, janitor autem paſtori aperiebat, Joan X 31. Cùm eſſet in monte *Oliveti*; Matth. XXVI. 30 Joan XIV. 31. loco tam fertili, ut vineta in eo defuiſſe nequeant, plurima myſticè de vinitore, de vineâ ejúſque ramis, ſeu ſarmentis, loquutus eſt, Joan. XV. Cœco obvius, de ſpirituali monet cœcitate, Joan. IX. 39. Conſpectis parvu-

CAP. XI. quæcumque fecerat *Hierosolymis* Paschate. Dein, cùm nobilis aliquis *Capernaümensis* (*a*), audito JESUM in *Galilæam* reversum esse, ad eum se contulisset, petiissétque ut veniret ille ac mederetur filio, non ivit *Christus*, solummodo autem dixit: *abi*, *vivit filius tuus*. Et reversus est vir nobilis, *atque ita rem contigisse comperit*, *credidítque ipse & omnis domus ipsius* (*b*). Fuit hoc initium miraculorum *Christi* in *Galilæâ*, & hactenus plenè & distinctè JOANNES res

parvulis, semel atque iterum electorum innocentiam describit, Matth. XVIII. 2. XIX. 13. Sciens *Lazarum* esse mortuum & resuscitatum iri, egit de resurrectione atque æternâ vitâ, Joan. XI. 25 26. Certior factus de quibusdam à *Pilato* occisis, monet de æternâ morte, Luc XIII. 1 Ad piscatores suos de piscatoribus hominum loquebatur, Matth. IV. 10, aliámque de piscibus parabolam dixit, Matth. XIII. 47. Prope Templum cùm esset, loquutus est de templo sui corporis, Joan. II. 19. Cœnæ accumbens, parabolam dixit de spirituali cœnâ in Regno cœlesti, Luc. XIV. Captatâ ex propriè dicto cibo occasione, suos de cibo mystico admonet, déque mysticâ suæ carnis & sanguinis manducatione ac potatione, Joan. VI. 27. 53. Cùm iidem panibus egerent, à *Pharisæorum* fermento sibi cavere jussit, Matth. XVI. 6. Ut ederet rogatus, alium sibi esse cibum respondit, Joan. IV. 31. Insigniori in festo Tabernaculorum die, quo, pro more, *Judæi* ingentem aquæ copiam, è fluento *Siloâ*, in Templum inferebant, *Stetit Christus clamans*; *siquis sitiat*, *veniat ad me ac bibat*. *Quisquis in me credit*, *ex ejus ventre perennis aquæ flumina effluent*. Joan. VII 37. Proximo die, servos respiciens, propter annum sabbathicum recèns manumissos, *in verbo meo*, inquit, *si manseritis*, *veritas vos liberos reddet*: quod cùm propriè intelligerent *Judæi*, ac respectu manumissionis præsentis servorum dictum, responderunt: *Nos Abrahami sumus semen*, *nec ulli umquam homini servivimus*; *quomodo ergo tu dicis*, *liberi reddemini?* Joan. VIII. Duplici argumento suam libertatem vindicant; primò quod essent posteri *Abrahami*, adeòque, siquidem umquam servi fuissent, jam recèns manumissi; dein quòd reverâ numquam servierant. Postremo, quod vixit, Paschate, cùm *Herodes* exercitum per *Judæam* adversùs *Aretam*, Regem *Arabum*, duceret, quòd hic prior illum esset adortus, ac militaribus copiis superior, ut eventus docuit; *Christus*, hunc rerum statum respiciens, parabolam loquutus est de Rege minùs potenti, exercitúmque adversùs potentiorem ducente, à quo ipsi illatum erat bellum, Luc. XIV. 31. Nec dubito quin plures aliæ parabolæ, aliis occasionibus prolatæ fuerint, quarum nobis historia non superest.

(*a*) [Nec *Nobilem*, (εὐγενῆ) sed *Aulicum*, (βασιλικὸν) vocat hunc virum Joannes; nec *Capernaumensem* vocat, sed eâ in urbe ejus filium ægrotâsse scribit.]

(*b*) Joan. IV.

res ab eo gestas, primo præconii ipsius anno, ab aliis Evangelistis omissas, narrat. Reliqua, inde gesta, ceteri magis plenè, quàm JOANNES referunt; hic, enim, quæ illi memorant, omittit. *Christi Nativitas & Passio.*

Ex hoc tempore, igitur, JESUS docuit in Synagogis *Galilææ*, diebus sabbathi, ab omnibus celebratus. Cùm, verò, in suam ipsius urbem patriam, *Nazaretham*, id est, ubi educatus erat, venisset, ibíque in Synagogâ doceret, offensi sunt *Nazarethani*, eúmque, urbe ejectum, in montis, in quo sita erat urbs, verticem duxerunt, inde ipsum in præceps daturi; ille, verò, per medium ipsorum transiens, abiit, venítque inde in urbem *Capernaümum*, ibíque habitavit (*a*). Et jam alterum Pascha, vel præteriisse vel institisse, rectè, ut videtur, statuere licet. Omne hoc tempus paucis verbis MATTHÆUS percurrit, atque hinc tradere incipit præconium & miracula *Christi. Cùm*, inquit, JESUS *audivisset, in carcerem conjectum esse* JOANNEM, *abiit in Galilæam, ac relictâ Nazarethâ, venit habitavitque in urbe Capernaümo, atque ex eo tempore incepit concionari, ac dicere: Resipiscite, namque adpropinquavit Regnum cœlorum* (*b*). Postea ad se vocavit, sibíque discipulos adscivit, PETRUM, ANDRÆAM, JACOBUM & JOANNEM; *ac deinde circuivit integram Galilæam, docens in Synagogis, — omnémque sanans morbum, — & fama ejus exiit per omnem Syriam, tulerúntque ad ipsum omnes ægrotos, sequutæque sunt eum multæ turbæ è Galilæâ, è Decapoli, & Hierosolymis, & Judæâ, & locis trans Jordanem sitis* (*c*). Contigerunt hæc omnia ante sermonem *Christi* in monte; adeòque pro certo licet statuere, jam secundum Pascha, dum munere fungeretur, præteriisse, priusquam illa oratio haberetur. Turbæ, illum ex *Hierosolymis* & *Judæâ* sequutæ, argumento sunt, eum paulò ante, festi nempe tempore, illic fuisse. Oratio autem in monte habita est, cùm ingentes undique ad eum turbæ accederent, pérque agros eum sequerentur, unde patet, æstivam etiam anni tum fuisse tempestatem: in hoc insuper sermone lilia in agris monstravit, quæ, nempe, tum flore suo essent conspicua oculis

 ipsius

(*a*) Luc IV. (*b*) Matth. IV. 12. (*c*) Ib.d. 18. 23. 24. 25.

CAP. XI. ipſius auditorum; *Animadvertite*, inquit (*a*), *lilia in agris, quomodo creſcant: neque laborant, neque nent; attamen nec* SALOMO, *in omni ſuâ gloriâ, unius inſtar ex hiſce veſtitus fuit. Quare, ſi Deus ita veſtiat gramen agreſte, quod hodie eſt, cras autem in fornacem conjicitur*, &c. Gramen, itaque, in agris jam florebat, adeóque menſis Martius, cum Paſchate, præterierat.

Ea *Matthæo* maximè accommodatur.

Videamus, ergo, quâ ratione feſta reliqua ordine ſequantur, in Evangelio MATTHÆI: hic enim teſtis fuit oculatus eorum, quæ memorat, atque adeò ſingula juſto temporis ordine deſcribit, quod non faciunt MARCUS & LUCAS (*b*).

Elapſo aliquo poſt ſermonem in monte tempore, cùm jam inſtaret tempus, quo recipiendus eſſet, id eſt, cùm inſtaret aliquod feſtum, quo recipi eum oportebat à *Judæis* (*c*); iter ſuum *Hieroſolymas* direxit. Proficiſcenti autem ipſi cum Diſcipulis per *Samariam*, cùm hoſpitium Samaritani denegâſſent, & Scriba quidam ipſum compellâſſet, hiſce verbis, *ſequar te, Magiſter, quocumque vadas*; huic JESUS reſpondit: *Vulpibus ſuæ foveæ, & cœli volucribus ſui nidi, Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet* (*d*). Scriba, inquam, dixit *Chriſto*, ſe ipſi comitem, in itinere, futurum; *Chriſtus* autem reſpondit, ſe hoſpitio carere. Jam, verò, feſtum illud, meo judicio, fuit feſtum Tabernaculorum, brevi enim pòſt lego *Chriſtum* ejúſque Diſcipulos, in mari *Tiberiadis*, procellâ adeò gravi fuiſſe oppreſſos, ut navis fluctibus cooperiretur, & periculum eſſet ne mergeretur, donec *Chriſtus* ventis ac mari imperaret ut quieſcerent (*e*). Ex hac enim procellâ, jam hiemem ingruiſſe patet.

Poſt hæc *Chriſtus* plurima miracula edidit, *omnéſque circuivit civitates & caſtella Galilææ, in Synagogis docens, & prædicans Evan-*

(*a*) Matth VI. 28. (*b*) [Vide aliter ſentientem *Clericum*, in ſecundâ diſſertationum *Harmoniæ Evangelicæ* ſubjectarum *Canone* primo. Legenda ejuſdem etiam prima diſſertatio, ubi idem, quod hoc Capite Noſter, argumentum tractat.]

(*c*) [Reſpicit Luc. IX. 51. ut ex ſeqq. patet Nova autem & mira hæc eſt interpretatio vocis ἀναλήψεως quæ illic occurrit.]

(*d*) Matth. VIII. 19. Luc. IX. 51. 57.

(*e*) Matth. VIII. 23. 26. XI. 12, 20, &c.

Evangelium Regni, omnémque curans languorem & infirmitatem in populo (*a*). Deinde misit τοὺς δώδεκα, ut idem facerent (*b*); denique, postquam à JOANNE *Baptistâ* nuncium accepisset, ipsique misisset responsum, dixit turbæ: *A tempore* JOANNIS *Baptistæ, ad hunc usque diem, vim patitur Regnum cœlorum*; urbésque *Chorazimam*, *Bethsaidam* & *Capernaümum*, in quibus plurima ex ejus miraculis fuerant edita, objurgavit, quòd mores in meliùs non mutaverant (*c*). Variis his locis liquet, à conjecto in carcerem JOANNE, ad hoc tempus, tractum temporis satis amplum fuisse elapsum. Jam transierat hiems, & proximum instabat Pascha: continuò, enim, apud MATTHÆUM sequitur: *Illo tempore abiit* JESUS *per sata, die sabbathi*; *Discipuli autem ejus, esurientes, spicas vellere cœperunt, & manducare* (*d*), *confricantes eas manibus*, ut addit LUCAS (*e*). Non tantùm, igitur, frumento jam spicæ tumebant, sed & illud maturuerat, adeòque Pascha, quo tempore semper primitiæ, jam ante messem, offerebantur in Templo, jam præsens aderat, vel modò elapsum. Dicitur illud sabbathum, LUCÆ, δευτερόπρωτον, secundoprimum, id est, alterum è duobus majoribus, in festo Paschatis, diebus. Uti nos ipsum diem Paschalem vocare solemus *altum*, vel *elatum*, *Pascha* (*f*), octavam autem pòst, *Depressum Pascha* (*g*), vel *depressum diem Solis* (*h*), ita LUCAS septimum festi azymorum diem, vocat alterum è duobus primariis sabbathis.

Christi Nativitas & Passio.

Quodam ex sabbathis sequentibus in Synagogam venit, ibíque virum, cui manus altera exaruerat, sanavit (*i*). Cúmque Pharisæi de perdendo eo consilium caperent, JESUS *inde recessit, sequutíque eum sunt multi, ac sanavit eos omnes, ipsísque, ne notum se redderent, præcepit* (*k*). Postea, cùm ipse in navi, turbæ autem essent in littore, tribus eam (*l*) parabolis, à satoribus, agros conserentibus, desumtis, docuit, unde animadvertere est, jam serendi adfuisse tempestatem, adeóque festum Tabernaculorum præteriisse.

(*a*) Ibid. 25. (*b*) Ibid. X. (*c*) Ibid. XI. 12. 20, &c (*d*) Ibid. XII. 1. (*e*) Luc. VI. 1. (*f*) *High Easter*. (*g*) *Low Easter*. (*h*) *Low Sunday* (*i*) Matth. XII. 9. Luc. VI. 6. (*k*) Matth. XII. 14. (*l*) Ibid. XIII.

CAP. XI. Deinde *in patriam venit*, *ibíque in synagogis populum docuit*, *non autem miracula illic multa edidit*, *cùm essent homines increduli* (*a*). Tum duodecim Apostoli, qui jam annum integrum abfuerant; reversi sunt, Dominóque JESU, quæcumque fecerant, nunciârunt; pérque idem tempus HERODES *Baptistam*, in carcere, securi percussit; cujus facinoris cùm *Baptistæ* Discipuli JESUM certiorem fecissent, hic, sumtis secum illis, quos diximus, duodecim, conscensâ navi, abiit clam in desertum locum, haud procul *Bethsaïda*: populus verò, quamprimum id innotuerat, pedibus facto itinere, ex urbibus ipsum sequutus est, cùm jam hiems elapsa esset. Ægros, in hac turbâ, JESUS sanavit, ac quinque millia virorum, præter mulieres & parvulos, quinque tantùm panibus & duobus piscibus, saturavit; (*b*) quod cùm ederet miraculum, jam Pascha *Judæorum* instabat (*c*). JESUS autem, ei festo celebrando, *Hierosolymas* non adscendit, *post hæc*, verò, *ambulabat in Galilæâ*, cùm *Judæi*, proximè elapso Paschate, consilium, de eo perdendo, cepissent, atque etiamnum *quærerent ipsum interficere* (*d*). Ex hoc tempore, itaque, videmus eum, primò in finibus *Tyri* & *Sidonis*, dein ad mare *Tiberiadis*, porrò in viciniâ *Cæsareæ* PHILIPPI, ac tandem *Capernaümi*, commorantem (*e*).

Postea, cùm festum Tabernaculorum instaret, objurgaverunt illum ejus fratres, quòd non palam sua ageret, eúmque adhortati sunt, ut & ipse, ad festum illud celebrandum, adscenderet. Non autem, nisi postquam illi jam abiissent, & tum etiam clam, profectus est illuc *Christus*, &c. (*f*). Cúmque *Judæi* illum obruere lapidibus conarentur, eorum vim evasit (*g*). Deinde, festo *dedicationis Templi*, quod hieme celebrabatur, præsens interfuit (*h*). *Judæis*, autem, denuo eum capere quærentibus, fugit trans *Jordanem*, (*i*), ibíque mansit

(*a*) Ibid. 54. & 58
(*b*) Ibid XIV. & Luc. IX.
(*c*) Joan. VI. 4.
(*d*) Joan. VII. 1.
(*e*) Matth. XV. 21. 29. XVI. 13. XVII. 34.
(*f*) Joan. VII. 2.
(*g*) Joan. VIII. 59.
(*h*) Joan. X. 22.
(*i*) Joan. X. 39. 40. Matth. XIX. 1.

mansit usque ad mortem LAZARI: tum *Bethaniam* venit, prope *Hierosolymas*, LAZARUMque in vitam restituit (*a*), quo facto, *ex illo tempore consilium inierunt Judæi, de illo occidendo: ille*, itaque, *jam non palam inter Judæos ambulabat, verùm in Regionem juxta desertum, abiit, in civitatem, quæ vocatur Ephraim, ibíque commoratus est, cum suis Discipulis*, ad ultimum usque Pascha, quo, nimirum, à *Judæis* est occisus (*b*). *Christi Nativitas & Passio.*

Ita, igitur, in Evangeliis MATTHÆI & JOANNIS, inter se collatis, historiam habemus rerum à *Christo* gestarum, per quinque continua Paschata, non interrupto ordine descriptam. Accuratior est in initio & fine JOANNES, in medio MATTHÆUS; quod alteruter omittit, alter supplet. Primum, in præconio *Christi*, Pascha, contigit inter ejus baptismum & conjectum in carcerem JOANNEM (*c*). Alterum, nondum quatuor ab hoc eventu, *Christíque* adeò in *Galilæâ* præconii initio, mensibus elapsis (*d*). Ad hoc igitur festum JESUS proficiscebatur, cùm, ut sibi liceret eum sequi, Scriba peteret (*e*), vel ad id, quod proximè præcesserat. Tertium fuit proximum inde festum, cùm jam in spicis frumentum maturuisset (*f*). Quartum fuit illud, quod instabat, cùm miraculum quinque panum ederet *Christus* (*g*). Quintum, denique, illud fuit, quo passus est (*h*). Unde patet quinque in præconio Christi celebrata fuisse Paschata.

Tempore, quod primum & secundum Pascha intercessit, JOANNES simul & *Christus* baptismum administrabant, donec ille conjiceretur in carcerem, quod, quatuor ante secundum Pascha mensibus, contigit. Tum *Christus* publicè docere cœpit, sibíque Discipulos vocare; quos, postquam integro anno edocuisset, in urbes *Judæorum* ad concionandum, dimisit. Eodem tempore JOANNES, auditâ *Christi* famâ, ad ipsum misit, ut quisnam esset sciret. Tertio, principes Sacerdotum, de occidendo *Christo*, consilia inire cœperunt. Paulò antè quartum, οἱ δώδεκα postquam annum in omnibus urbibus docuissent, ad *Christum* sunt reversi; pérque idem tempus, HERODES JOANNEM, in carcere, in quo duos annos cum tribus

(*a*) Joan. XI. 7. 18. (*b*) Joan. XI. 53 54. (*c*) Ibid. II. 13. (*d*) Ibid IV. 35. (*e*) Matth. VIII. 19. Luc. IX. 51. 57.

(*f*) Matth. XIII. 1. Luc. VI. 1. (*g*) Matth. XIV. 15. Joan. VI. 4. 5. (*h*) Matth. XX. 17. Joan. XII. 1.

CAP. XI. tribus mensibus fuerat, securi percussit; quo facto CHRISTUS sibi ab HERODE metuens, in desertum fugit. Quarto Paschate *Christus Hierosolymas* non adscendit, metu *Judæorum*, (qui jam Paschate priori de illo occidendo egerant,) nondum quippe ejus hora aderat. Ab illo, itaque, tempore, usque ad Tabernaculorum festum, in *Galilæâ* degit, ídque clam, metu HERODIS: post hoc festum, verò, non ultra in *Galilæam* rediit; interdum autem degebat *Hierosolymis*, interdum sese trans *Jordanem* recipiebat, vel in urbem *Ephraim*, juxta desertum, usque ad Pascha, quo proditus est, captus, & affixus cruci.

JOANNES, ergo, baptismi ministerio functus est duas æstates; *Christus*, verò, tres Evangelium annunciavit. Primâ æstate JOANNES concionatus est, ut sese notum redderet, *Christó*que testimonium posset perhibere. Tum, postquam *Christus* ad ipsius baptismum venisset, ipsique innotuisset, alteram æstatem baptismum administravit, ut *Christum* suo testimonio redderet celebrem; *Christús*que etiam ipse, eâdem æstate, illo ministerio functus est, quo magis innotesceret omnibus; ac, testimonio JOANNIS permoti, plures ad *Christum* quàm ad JOANNEM, ut baptismo abluerentur, sese conferebant. Proximâ hieme JOANNES in carcerem est conjectus; atque, hujus ministerio jam finito, proprium officium, docendi, scilicet, per urbes, *Christus* exorsus est. Præconii sui initio, duodecim Apostolorum numerum complevit, integróque eos primo anno edocuit necessaria, ut peregrè mitteret. Ante hujus anni finem, præconio ejus & miraculis adeo latè ipsius fama sparsa est, ut *Judæi*, in sequenti Paschate, consilia inierint, quâ ratione ipsum interficerent. Altero præconii ipsius anno, cùm jam non ampliùs ipsi tutum esset palàm in *Judæâ* versari, duodecim illos prædicatum per omnes *Judæorum* urbes, Evangelium, misit; qui, sub anni finem ad ipsum reversi, quæcumque egissent, nunciârunt. Integro autem postremo anno hi apud Dominum manserunt, pleniùs edocendi, ut, post ipsius mortem, omnibus Evangelium Gentibus annunciare possent. *Christus* autem, intellectâ JOANNIS cæde, cùm ab HERODE, tùm à *Judæis* sibi metuens, hoc anno magis clam degit quàm prioribus; deserta jam frequentans loca, poste-

posteriorem, verò, anni mediam partem in *Judæâ* insumens, extra Herodis ditiones.

Christi Nativitas & Passio.

Ita, in Matthæi & Joannis Evangeliis, omnia, vero temporis ordine, quo contigerunt, descripta habemus, ab initio præconii *Baptistæ*, usque ad mortem *Christi*; annósque, ab invicem, singulos, notis adeò insignibus, distinctos, ut unus pro altero accipi non possit. Secundum Pascha à primo distinguitur, eo quod, inter hæc, Joannes in carcerem conjectus est. Tertium, à secundo, duplex distinguit nota: prima, quòd intercessit festum, quo Jesus *Hierosolymas* adscendit (*a*): altera, intervallum temporis, ab initio præconii *Christi* elapsum: contigit, quippe, secundum Pascha, initio illius præconii; tertium, verò, tam diu pòst, ut, antequam hoc adesset, dixerit *Christus*: *A tempore* Joannis *Baptistæ, ad hunc diem, vim patitur Regnum cœlorum &c.* urbésque *Galilææ* objurgârit, quòd, doctrinâ suâ & miraculis, omni illo tempore editis, motæ, non resipuissent (*b*). Quartum, à tertio, distinguit, missio τῶν δώδεκα à *Christo*, ut, omni illo temporis intervallo, per urbes *Judææ*, Evangelium prædicarent. Quintum, denique, ab omnibus prioribus, eo distinguitur, quòd, reversi ab illo præconio, duodecim illi, apud *Christum* manserunt, omni, quod hæc Paschata intercessit, tempore; eo etiam, quod *Christus*, quinto hoc Paschate, occisus est, aliísque, quæ fallere non possunt, notis.

Et horum postremum contigisse A. C. 34.

Quandoquidem, ergo, prima æstas, quâ baptismi ministerio functus est Joannes, in 15 imperii Tiberii annum incidit, adeóque primum, è quinque hisce Paschatibus, in ejusdem annum 16; postremum ex iis, in ejusdem annum 20 inciderit, necesse est; adeóque in annum, quo Consules fuêre Fabius & Vitellius, Julianum 79, & à C. N. 34 (*c*), qui annus apud *Judæos* erat

(*a*) Matth VIII. 19. Luc. IX. 57.

(*b*) Matth. XI. 12. 20.

(*c*) [Cùm Noster supra, haud procul ab hujus Capitis initio, *Dionysium* Exiguum perstrinxerit, quasi perperam interpretatum verba *Lucæ*, Cap. III. 23. veluti *Jesus* 30 annorum esse *solummodo inciperet* cum baptismo tingeretur; in eâ esse videtur ipse sententiâ, jam plenos 30 annos *Christum*, eo tempore, in vivis egisse. Itaque ejus baptismus 31 ætatis ipsius anno, seu ab ipso nato, labente, contigisse statuendus esset; adeòque & primum Pascha, minimùm, eodem. Atque ita quidem, inter Paschatis tempus & baptismum *Christi*, ejus natales essent statuendi. Sin autem, ut vulgo fit, natus credatur *Jesus* mense Decembri, oporteret, inter baptismum ejus & proximum Pascha, annum ab ejus natalibus 32 incepisse, eodémque

CAP. XI.

sabbathicus (*a*). Re verâ autem ita contigisse, his porrò rationibus adstruo.

Quod porro rationibus astronomicis probatur.

Pono concedi, *Christum* passum esse die *Veneris*, 14 mensis *Nisan*, proximóque die, 15 ejus mensis, magnum Paschatis fuisse festum, è mortuis autem in vitam rediisse *Christum* die insequenti. Jam, verò, 14 dies mensis *Nisan* semper in plenilunium, ab æquinoctio verno proximum, incidit, mensisque plenilunio, quod proximè præcesserat, incepit; non propriè illo temporis puncto, quo, ex regulis Astronomorum, novilunium statuendum esset, verùm eo tempore, quo primùm nova Luna conspiciebatur. *Judæi*, quippe, integrum Lunæ silentis, (ut loquebantur,) tempus, ad Lunam, sive mensem, veterem referebant. Cùm primùm, ergo, plerumque conspiciatur 18 ferè post verum novilunium horis, idcirco mensem suum exorsi fuerint horâ sextâ vespertinâ, proximâ ab illis 18 horis elapsis. Atque hæc regula ipsis dicebatur יח *Jach*, litteris י & ח significantibus numerum 18 (*b*).

Judæi non usi fuerunt vitioso cyclo.

Non me latet, EPIPHANIUM, si quidem rectè ejus sententiam aliqui exponunt, dicere, vitioso cyclo *Judæos* fuisse usos, eóque novilunia, apud ipsos, biduo antevertisse novilunia secundùm legem. Non autem, profectò, hoc dixit, ut qui verè sciret, possétque adeò jure testari, neque enim in Astronomiâ, neque in doctrinâ Rabbinicâ erat versatus; verùm erroneâ suâ, de tempore, quo *Christus* passus est, sententiâ nixus. Neque enim *Judæi* citiùs, sed seriùs, quàm oportebat, suos menses exorsi sunt.

anno, primum, in ejus præconio, Pascha. Ergo, vel annum agens 15 vel 16, *Christus* esset mortuus; quod à Nostri sententiâ omnino abludit: vel Hic eum, paulò antequam baptismate tingeretur, complevisse ætatis suæ annum 29, statuisse censendus est]

(*a*) [Ne hæc ab iis quæ in suâ annotatione [pag 378] dixit Noster, [scilicet eo, quod proximè præcesserat, festo Tabernaculorum, servos, anni sabbathici causâ, recèns fuisse manumissos,]: videantur dissona; adtendendum, *Judæorum* annum civilem, quem in computandis annis Jubilæi, adeòque & sabbathicis, sequebantur, incepisse ejusdem mensis, nempe *Tisri*, id est, Septembris, primo die, cujus dies quintusdecimus erat primus festi Tabernaculorum, adeòque sequens Pacha eodem, quo illud, quod ibi respicit, festum Tabernaculorum, anno civili incidisse.]

(*b*) [Vid. *Scalig.* de Emend. Temp. Libr. II. & VII. pag. edit 1629, 132. 644.]

funt. Licitum ipsis videbatur suos menses, uno die seriùs, quàm nova Luna ipsis conspecta erat, incipere, cùm per plures uno dies nova Luna maneret, non autem uno die priùs, ne novam Lunam celebrarent antequam esset ulla. Superest etiamnum illis, apud suos scriptores, traditio, *Sanhedrim* novilunii tempora diligenter visu definire fuisse solitum, missis, in montana, exploratoribus, iisque porrò, de conspectæ primùm Lunæ tempore, examinatis, & translato etiam novilunio ab eo, quo illud jam statuere consenserant die, in præcedentem, quotiescumque testes è Regionibus longinquis nunciarent, uno se die, priùs quàm *Hierosolymis* conspecta esset, novam Lunam vidisse. Ita & JOSEPHUS, unus è *Judæorum* Sacerdotibus, qui in Templo sacris ministraverat, Pascha fuisse celebratum dicit 14 *die mensis Nisan* κατὰ σελήνην, *secundùm Lunam, cùm Sol Arietem obtineret* (*a*): quod & ulteriùs adstruitur duobus exemplis, ab eodem relatis, quæque funditus sententiam, quasi vitioso cyclo *Judæi* fuissent usi, evertunt. Eo quippe anno, quo captæ sunt eversæque *Hierosolymæ*, celebratum dicit Pascha 14 mensis *Xantici* (*b*), qui ipsi idem est ac nobis Aprilis: quinquennio autem ante, ejusdem mensis die 8. (*c*). Utrumque, verò, hoc exemplum cursui Lunæ congruit.

Christi Nativitas & Passio.

Itaque noviluniis primi mensis, secundùm Lunæ cursum & regulam *Jach*, computatis, atque inde numeratis diebus 14, video

Tempora quibus Paschata contigissent A. C. 31. 32. 33. 34. 35. 36.

(*a*) [Ant. Libr. III. cap. 10.]

(*b*) [De bello Judaico, Libr. VI. Cap. 11, in *Græcis*, initio. Videtur autem *Josephus* ibi potiùs notare, celebrandi Paschatis solemne tempus, ex instituto & more *Judæorum*, nec adeò diem anni *Græcorum Romanorúmve*, quo tum fortè illud celebratum est. Confer, cum hoc loco, eum, quem modo citavit Noster. Ad amussim ea conveniunt; nisi quòd illo tantùm dicat *Josephus*, eo *mense Israëlitas Ægypto* exiisse, hoc autem, & eodem *die* illud factum, ni fallor, narret. Habet, enim, ἐν ᾗ (scilicet τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ) nec id significare videtur, quasi scripsisset ἐν ᾧ, ellipticè, pro ἐν ᾧ χρόνῳ, ut vertit Interpres; sed positum pro ᾗ, πλεονάζοντος, nempe, τοῦ ἐν, quod *Græcis* non est omnino infrequens. Et eo, quidem, die *Ægypto* egressos fuisse *Israëlitas*, disertè docet *Moses*, Exod. XII. 18, 28 — 34, 42.]

(*c*) [Ibid. Lib. VII. Cap. 31, in *Græcis*, initio. Confer. II. 24. in fine.]

CAP. XI.

14 hujus mensis diem, anno *Christi* 31, incidisse in diem *Martis*, 27 Martii; anno 32, in diem *Solis*, 13. Aprilis; anno 33, in diem *Veneris*, Aprilis 3; anno 34, in diem *Mercurii*, 24 Martii; vel potiùs, ut evitaretur æquinoctium, quod eodem die tum contigit, útque messis tempore magis proprio posset fieri, in diem *Jovis*, Aprilis 22; ita & anno 35, in diem *Martis*, 12 Aprilis; anno, denique, 36, in diem *Saturni*, Martii 31.

Distinctiùs quando ea contigisse statuenda sint.

Cùm autem 15 & 21. dies mensis *Nisan* (*a*), ut & unus vel duo Pentecostes (*b*), nec non decimus quintus, & vigesimus secundus, mensis *Tisri* (*c*), semper dies fuerint sabbathici, sive quietis; incommodum autem fuisset, si non licuisset populo, per duos continuos ejusmodi dies, sepelire mortuos suos, ac recentes parare cibos [in calidis, enim, illis terris, cibus biduo facilè putrescere poterat,] ut hæc, & ejusmodi, evitarent incommoda, *Judæi*, quotiescumque primus dies mensis *Tisri*, sive, quod eòdem redit, tertius mensis *Nisan*, erat dies Solis, vel Mercurii, vel Veneris, uno die seriùs menses suos ordiebantur. Atque hanc regulam vocabant אדו *Adu*, litteris א, ד, & ו denotatis numeris 1, 4, & 6, id est, primam, quartam, & sextam, feriam. Quòd si ergo, ex hac regulâ, menses, quos supra notavimus, uno die seriùs incepisse statuamus, decimus quartus mensis *Nisan* fuerit, anno *Christi* 31, dies Mercurii, 28 Martii; anno 32, dies Lunæ, Aprilis 14; anno 33, dies Veneris, Aprilis 3; anno 34, dies Veneris, Aprilis 23; anno 35, dies Mercurii, Aprilis 13; anno, denique, 36, dies Saturni, Martii 31 (*d*).

Hac,

(*a*) [Exod. XII. 16. Levit. XXIII. 7. 8.]

(*b*) [Levit. XXIII. 16. 21.]

(*c*) [Levit. XVI. 29 31. XXIII. 27--36.]

(*d*) (Legendus ad hæc omnia *Scaliger*, l. cit pp. 131 & 643. Num, quæ priori loco habet, inter se, & cum iis, quæ hìc Noster conveniant, Astronomis Chronologísque dijudicandum relinquimus, ut & Astronomica, quæ hìc occurrunt, omnia. Nobis observâsse sufficiet, comperendinationem neomeniæ propter duo continua sabbatha, ut, in *Tisri*, & æstûs causâ necessaria erat, & rectè fieri poterat, cùm festi Tabernaculorum dies primus & octavus essent sabbatha, eorúmque adeò, si prior, simul etiam postremus, in perendinum, à septimâ feriâ, diem transferretur; ita, è contrario, nec verno tempore necessariam fuisse, nec ulli futuram fuisse usui, in *Nisan*, cùm azymorum primus & septimus essent sabbatha, adeóque, si memoratum incommodum, comperendinatâ neomeniâ, initio festi evitaretur, necessariò in fine idem fuisset tolerandum.)

Hac, igitur, computatione, annus 32 absolutè rejicitur, quoniam eo *Christus* non potuerit pati die Veneris, quin is dies quinque diebus post, vel duobus ante, plenilunium statuatur; cùm, tamen, ipso plenilunio, vel proximo inde die, statuendus sit. Eâdem de causâ rejiciendi anni 31 & 35, quia, hisce, dies, quo passus est *Christus*, non potest esse dies Veneris, nisi, vel sequatur triduo post, vel quatuor diebus antevertat, plenilunium: qui errores adeò enormes sunt, ut, unicuique, etiam è vulgo, in coelis admodùm conspicui fuissent. Anno, autem, ætatis suæ 36 *Christum* esse passum, pauci sunt, vel nulli, qui contendant; tum & hic, & annus 35, hac de causâ rejicitur.

Christi Nativitas & Passio. Anno ætatis suæ 32, Christus passus esse nequit, nec etiam 31, nec 35.

Initio imperii sui, TIBERIUS, VALERIUM GRATUM Procuratorem *Judaeæ* creavit; eique, post annos 11, successorem misit PONTIUM PILATUM, qui decem annos eam Provinciam administravit. Tum VITELLIUS, recèns creatus Procurator *Syriæ*, PILATUM eo honore spoliavit, suffecto ipsi MARCELLO, &, tandem, illum *Romam* misit. Verùm, per dilationes, contigit, ut antequam PILATUS *Romam* venisset, jam mortuus fuerit TIBERIUS. Interea VITELLIUS, post abrogatum, à se, PILATO magistratum, *Hierosolymas* venit, Paschatis tempore, ut *Judæam* Provinciam, æquè ac alias, initio administrationis suæ, inviseret; ibíque, loco CAIAPHÆ, tunc summi Pontificis, creavit JONATHAM, ANANI, sive, ut in sacrâ paginâ vocatur, ANNÆ, filium. Postea, *Antiochiam* reversus, VITELLIUS, à TIBERIO litteras accepit, jubentes, ut pacem cum ARTABANO, *Parthorum* Rege, faceret. Eodem tempore *Alani*, à TIBERIO sollicitati, ARTABANI ditiones invaserunt, cujus etiam subditi, procurante id VITELLIO, mox rebellârunt: censebat, quippe, *Cæsar*, ARTABANUM, ita difficultatibus pressum, eò promtiùs pacis conditiones accepturum. Igitur ARTABANUS, continuò majori exercitu scripto, rebelles subegit; tum, VITELLIO ad Euphratem obviam factus, cum *Romanis* fœdus pepigit. Hinc VITELLIO TIBERIUS jussit, ARETÆ, *Arabum* Regi, bellum inferre. Is, ergo, exercitum adversùs hunc ducens,

Nec 36.

CAP. XI. unà cum HERODE, *Hierosolymas* venit, sacra illic facturus, solenni, quod tum celebrandum erat, festo. Hac in urbe, honorificè exceptus, triduo hæsit, atque, interea, summi Pontificis dignitatem, à JONATHA, in fratrem ipsius THEOPHILUM, transtulit: quarto, autem, die, litteris, de morte TIBERII certior factus, populum, sacramento sese CAJO, novo Imperatori, obstringere adegit; ac, revocato exercitu, in castra dimisit. Narrat hæc omnia JOSEPHUS (*a*). Jam, verò, TIBERIUS 22 annos, cum 7 mensibus, imperavit, mortuus autem est 16 Martii, initio (*b*) anni *Christi* 37, quo festum Paschatis incidit in 20 Aprilis proximum, id est, 35 post mortem TIBERII diebus. Nuncio, itaque, *Româ Hierosolymas*, ad VITELLIUM, deferendo, 36 vel 38 fuêre dies, quod cum horum inter se locorum distantiæ conveniens tempus sit, liquet festum, quo tum adscenderant VITELLIUS & HERODES, fuisse Pascha. Quod si enim fuisset Pentecoste, ut vulgò statuitur, tres solidos menses ignarus obitûs Principis Procurator mansisset, quod non est credibile. Certè, etiam res gestæ inter hoc festum, & illud, cujus celebrationi antea interfuerat VITELLIUS, Pascha; excitatio, nempe, seditionis in *Parthiâ*, seditionis ejusdem compositio, pactio inde fœderis cum *Parthis*, missio nuncii hujus fœderis *Romam*, acceptio novarum litterarum, quibus in *Arabas* proficisci jubebatur, atque hujus mandati exsequutio; multò majus temporis spatium flagitârunt, quinquaginta illis diebus, qui, à Paschate ad Pentecosten, elabebantur. Necesse est, ergo, ut Pascha, quo primùm VITELLIUS *Hierosolymas* adscendit, anni prioris Pascha fuerit. PILATO, igitur, ante Pascha A. C. 36 magistratus abrogatus, adeóque *Christus* ante illud Pascha passus est: Neque enim passus est hic sub VITELLIO, nec sub VITELLIO & PILATO simul, verùm sub solo PILATO.

Jam, porrò, observatu dignum est, Pontificatum apud *Judæos*, hoc tempore, fuisse munus annuum, & Paschate novum Pontificem creari

(*a*) Antiq. Libr. XVIII. capp. 6. 7. (*b*) [Vide quæ notavimus p. 385.]

creari fuiſſe ſolitum. GRATUS, enim, cui, in Provinciæ adminiſtratione, PILATUS ſucceſſerat, ISMAELEM, ut JOSEPHUS teſtatur, Pontificem maximum creavit, poſt ANANUM; deinde, aliquo tempore pòſt, (anno, puta, (*a*),) illi dignitatem hanc abrogavit, atque ELEAZARUM ſuffecit, & huic, anno exacto, SIMONEM; huic denique, anno pòſt, CAIAPHAM. Tum loco ipſe ceſſit PILATO. Ita VITELLIUS, uno Paſchate, CAIAPHÆ ſucceſſorem dedit JONATHAM, ſequenti, verò, JONATHÆ THEOPHILUM. Hinc accidit, quod habet LUCAS (*b*), anno 15 TIBERII, ANNAM & CAIAPHAM Pontifices Maximos fuiſſe; nempe illum uſque ad Paſcha, hunc deinceps. Ita & JOANNES de Pontificatu, ut annuo munere, loquitur: ſemel, enim, iterúmque, poſtremo præconii *Chriſti* anno, CAIAPHAM ſummum fuiſſe *eo anno* Pontificem ſcribit (*c*). Sequenti, rurſus, anno, functum eo munere ANNAM, refert LUCAS (*d*). THEOPHILUS, itaque, fuit Pontifex Maximus, anno primo CAII, JONATHAS, anno TIBERII 22, CAIAPHAS, ejuſdem anno 21. Itaque, ſi ſingulis adſignemus annum, tempus, quo *Chriſtus* paſſus eſt, quo CAIAPHÆ, nempe, ANNAS ſucceſſit, non ſeriùs ſtatui poteſt anno 20 TIBERII, ætatis *Chriſti* 34. *Chriſti Nativitas & Paſſio.*

Anni, ergo, tantùm 33 & 34 conſiderandi reſtant. Ex his illum, hoc argumento, rejiciendum evinco. Paſcha, quod biennio præceſſerat mortem *Chriſti*, cùm hic per ſata ambularet, ejúſque Diſcipuli ſpicas vellerent, ac comeſuri confricarent manibus, ſerò veniſſe, ex ipſa frumenti maturitate liquet. Et, ſanè, ita comparatum fuit Paſcha A. C. 32; quod Aprilis 14 contigit. Paſcha autem A. C. 31, maturè contigit admodum, 28 Martii. Non, igitur, biennio poſt 31, ſed poſt 32, ſuæ ætatis annum, paſſus eſt *Chriſtus*. *Nec 33;*

Atque ita omnes temporis, quo mortem Servator ſubiit, notæ, anno, à natalibus ejus 34, & huic uni quidem omnes, conveniunt. *Itaque paſſus eſt anno ætatis 34.*

CAPUT

(*a*) [*Joſephus*, ubi de hiſce agit, Ant. Libr XVIII c. 3. ita loquitur, ut integer annus, quod ad *Iſmaelem* hunc, intelligi vix queat.)

(*b*) Cap III. 1.

(*c*) Joan. XI. 49. 51. XVIII. 13.

(*d*) Act IV. 6.

CAPUT DUODECIMUM.

De vaticinio Scripturæ veritatis.

Imperia Urso & Pardo, nec non Ariete & Hirco, repræsentata, iterum Dan. XI. describuntur.

IMperia, secundâ & tertiâ bestiâ, Urso, nempe, & Pardo, repræsentata, iterum à DANIELE describuntur, in postremo ipsius vaticinio, quod, tertio anno imperii CYRI in *Babyloniâ*, conscriptum est; eo, nempe, quo hic *Persidem* subegit. Est, enim, hoc vaticinium, quasi commentarius in visum de Ariete & Hirco.

Ecce, inquit [DANIELI Angelus (a),] *adhuc tres exsurgent, in Perside, Reges*, CYRUS, CAMBYSES, & DARIUS HISTASPIS, *& quartus*, XERXES, *longè, supra omnes, opibus ditabitur, cúmque divitiis invaluerit, omnes adversùs Regnum Græciæ excitabit. Exsurget, verò, Rex fortis*, ALEXANDER Magnus, *multâ qui dominabitur potestate, quódque sibi placuerit efficiet, Hic cùm steterit, conteretur ejus Regnum, dividetúrque versùs quatuor ventos cœli; verùm non inter ipsius posteros*, at post ipsorum mortem, *neque eâdem, quâ ille dominatus fuerit, potestate: evelletur, enim, ejus Regnum, etiam aliis præter hos.* ALEXANDER Magnus, devicto omni *Persarum* Imperio, & parte *Indiæ* subactâ, mortuus est *Babylone*, uno mense ante solstitium æstivum, anno, Æræ NABONASSARI, 425. Duces, verò, exercitûs, monarchiam ejus tradiderunt fratri ipsius notho, PHILIPPO ARIDÆO, emotæ mentis homini; Imperio, autem, administrando PERDICCAM præfecerunt. Hic, consentientibus illis, MELEAGRUM exercitui Imperatorem præposuit, Magistrum Equitum dixit SELEUCUM, CRATERUM Ærarii præfectum; porrò ANTIPATRUM *Macedoniæ, & Græciæ*; PTOLEMÆUM *Ægypto*; ANTIGONUM *Pamphyliæ, Lyciæ, Lycaoniæ, & Phrygiæ majori*; LYSIMACHUM *Thraciæ*; aliósque Duces aliis Provinciis, quotquot nimirum antea, vivo ALEXANDRO M., Provincias rexerant, præfecit. Jam nova Æra *Babyloniis* in usu esse cœpit, *Æra* PHILIPPI dicta, annis ut

Ducum posterorúmque Alexandri M. historia, ad explicationem loci citati.

(a) Dan. XI. 2. 3. 4.

Ærâ NABONASSARI computatis, & hujus anno 425, primo illius numerato. Porrò, cùm ROXANAM, uxorem, gravidam reliquisset ALEXANDER M., tribúsque ferè, quatúorve, mensibus post, enixa illa esset filium, hunc ALEXANDRUM vocârunt Duces, Regémque salutârunt, PHILIPPO, quem priùs in solio collocaverant, Imperii consortem. Regnavit PHILIPPUS, sub tutelâ PERDICCÆ, annos tres; duos, insuper, sub tutelâ ANTIPATRI; annum, denique, ulteriùs, & quod excedit, sub tutelâ POLYPERCHONTIS; in universum, annos 6, menses 4. Tum, unà cum Reginâ uxore, EURYDICE, jussu OLYMPIADIS, quæ ALEXANDRI M. erat mater, occisus est, mense SEPTEMBRI. *Græci*, verò, OLYMPIADIS crudelitatem perosi, ad CASSANDRUM, ANTIPATRI filium ac successorem, defecerunt. Hic, Imperium *Græciæ* adfectans, OLYMPIADEM occidit, ac, brevi post, Regem puerum, ALEXANDRUM, cum ROXANA matre, in arce *Amphipolensi* inclusit; curâ ipsorum demandatâ GLAUCIÆ, anno NABONASS. 432. Proximo anno, PTOLEMÆUS, CASSANDER & LYSIMACHUS, operâ SELEUCI, fœdus, contra ANTIGONUM, inierunt; post quædam, verò, prælia (*a*), pacem cum ipso fecerunt; anno NABONASS. 438; hisce legibus, ut CASSANDER, copiis *Europæis* præesset donec ALEXANDER, ROXANÆ filius, ad maturam pervenisset ætatem, LYSIMACHUS autem regeret *Thraciam*, PTOLEMÆUS *Ægyptum* & *Libyam*, ANTIGONUS omnem *Asiam*: SELEUCUS, anno priori, *Mesopotamiam*, *Babyloniam*, *Susianam*, & *Mediam*, occupaverat. Tribus, ferè, hic, à morte ALEXANDRI M., annis, ab ANTIPATRO *Babyloniæ* præfectus fuerat; tum pulsus ab ANTIGONO: jam autem regimen recuperavit, ínque magnam Orientis partem extendit; unde nata est nova Æra, *Seleucidarum* dicta. Non diu pòst pacem cum ANTIGONO factam, (si DIODORO credimus, eodem anno Olympiaco;) CASSANDER, cùm ROXANÆ filium, ALEXANDRUM, jam adolescere videret, ac feri sermones in *Macedoniâ* intelligeret, oportere ut *Scriptura Veritatis.*

(*a*) (Anglicè *wars*, quod plerumque *bella* significat.)

CAP. XII. libertati restitueretur Regnique paterni administrationem ipse susciperet; GLAUCIÆ, arcis *Amphipolensis* Præfecto, imperavit, ut ROXANAM, cum Rege puero, occideret, eorúmque mortem celaret. Tum POLYPERCHON HERCULEM, ALEXANDRI M., ex BARSINE, filium, Regem constituit; brevi autem pòst, à CASSANDRO sollicitatus, eumdem occidi curavit. Nec longo hinc elapso tempore, ANTIGONUS, cùm filius ipsius, DEMETRIUS, ingentem, à PTOLEMÆO navalem victoriam reportasset, *Regis* titulum adsumsit, eumdémque filio suo dedit. Contigit hoc anno NABONASS. 441. ANTIGONI exemplum sequuti, SELEUCUS, LYSIMACHUS, CASSANDER, & PTOLEMÆUS, titulum dignitatémque Regum adsumserunt singuli; quo honore abstinuerant; donec aliquis è posteris ALEXANDRI Magni, Imperii hæres, supererat. Ita, ergo, Monarchia *Græcorum*, hæredis defectu, in varia Regna diffracta est; è quibus quatuor, ad quatuor ventos cœli sita, præ ceteris eminuerunt. PTOLEMÆUS, enim, imperabat *Ægypto*, *Libyæ*, & *Æthiopiæ*; ANTIGONUS *Syriæ*, & *Asiæ Minori*; LYSIMACHUS *Thraciæ*; CASSANDER, denique, *Macedoniæ*, *Græciæ*, & *Epiro*; ut dictum est supra (*a*).

Eorumdem historiæ continuatio, donec omne Alex M. Imperium soli *Ptolemæus* & *Seleucus* tenerenti.

SELEUCUS, hoc tempore, Gentibus imperabat trans Euphratem sitis, quæ ad corpora duarum priorum, in vaticinio DANIELIS, bestiarum pertinuerant; post annos, verò, sex, ANTIGONUM devicit, eóque Dominus unius è quatuor memoratis Regnis evasit. CASSANDER enim, ANTIGONI potentiam timens, cum LYSIMACHO, PTOLEMÆO, ac SELEUCO, societatem adversùs illum, iniit; dúmque LYSIMACHUS *Asiæ* partes juxta Hellespontum invadebat, PTOLEMÆUS *Phœniciam*, & *Cœle-Syriam*, nec non *Asiæ* loca maritima, subjugavit. Mox SELEUCUS, cum validissimo exercitu, in *Cappadociam* descendit, ac, conjunctis fœderatorum viribus, cum ANTIGONO in *Phrygiâ* conflixit, ipsum occidit, Regnúmque ejus occupavit, anno NABO-

(*a*) (Pag. 100. nisi quod ibi, pro *Antigono*, Seleucus Syriæ imperasse dicatur. Rationes unicuique sunt notæ, atque etiam hic sequuntur.)

NABONASS. 447. Post hæc SELEUCUS *Antiochiam*, *Seleuciam*, *Laodiceam*, *Apameam*, *Berrhæam*, *Edessam*, aliáque, in *Syriâ* & *Asiâ*, oppida, condidit, in iisque *Judæis* æqualia cum *Græcis* jura concessit. *Scriptura veritatis.*

DEMETRIO, ANTIGONI filio, exigua tantùm, è paternis ditionibus, pars fuit reliqua, ísque, tandem etiam, à PTOLEMÆO, *Cypro* privatus est; postmodùm autem, occiso ALEXANDRO, CASSANDRI filio, atque, in Regno *Macedoniæ*, successore, hujus ditiones occupavit, anno NABONASS. 454. Aliquanto pòst, ingentem dum cogit exercitum, quò paternas, in *Asiâ*, ditiones recuperaret; SELEUCUS, LYSIMACHUS, & PYRRHUS, *Epiri* Rex, societatem adversùs illum inierunt; & PYRRHUS, quidem, cùm invasisset *Macedoniam*, exercitum DEMETRII corrupit, ipsum in fugam vertit, Regnóque ejus occupato, cum LYSIMACHO illud est partitus. Septem inde mensibus, LYSIMACHUS, victo à se PYRRHO, *Macedoniam* eripuit, eámque, cum *Thraciæ* Regno conjunctam, tenuit annos quinque cum dimidio. Hic variis, quæ cum ANTIGONO & DEMETRIO gesserat, bellis, eripuerat iis *Cariam*, *Lydiam*, & *Phrygiam*, fuítque illi ærarium, sive gazophylacium, *Pergami*, quæ arx erat in cacumine montis conicæ figuræ in *Phrygiâ*, prope flumen *Caicum*, cujus custodiam PHILETÆRO cuidam commiserat, qui initio quidem ipsi fidelis fuit, postremo, autem, imperii ipsius anno, adversùs illum rebellavit. Cùm, enim, LYSIMACHUS, ARSINOES uxoris instinctu, primò proprium filium, AGATHOCLEM interfecisset, deinde plurimos, qui hunc exstinctum dolebant; AGATHOCLIS uxor, cum liberis ac fratribus, aliísque quibusdam amicis, fugit, precibúsque SELEUCUM sollicitavit, ut LYSIMACHO bellum inferret; quo facto, etiam PHILETÆRUS, qui & ipse AGATHOCLIS ægrè ferebat mortem, ideóque ab ARSINOE delatus fuerat, arma cepit, ac SELEUCI partes sequutus est. Hac occasione occurrerunt sibi invicem LYSIMACHUS & SELEUCUS, conflixerúntque in *Phrygiâ*; & ille, quidem, in prælio cæsus, Regnum victori reliquit, anno NABONASS. 465. Ita *Græcorum*, quod primò in quatuor Regna diffractum erat, Im-

CAP. XII. perium, tandem ad duo redactum est, maximè insignia, hinc DANIELI Reges Austri & Aquilonis dicta. Jam enim *Ægypto*, *Lybiæ*, *Æthiopiæ*, *Arabiæ*, *Phœniciæ*, *Cœle-Syriæ*, & *Cypro*, unus imperabat PTOLEMÆUS; SELEUCUS, verò, tribus, è quatuor Regnis, sub unam potestatem redactis, dominio pollebat, vix *Persico*, quod subegerat ALEXANDER Magnus, Imperio inferiori.

Quos innuit *Daniel* ibid. vs. 5. Hæc omnia, DANIEL, hac ratione, describit. *Potens erit viribus Rex Austri*, PTOLEMÆUS, *atque unus ex ejus*, ALEXANDRI M., *Principibus*, SELEUCUS, *præ ipso potens futurus est, ac dominaturus: ingens erit ejus dominium* (a).

Seleucidarum & Lagidarum res gestæ, usque ad mortem *Callinici*, & *Ptolemæi* Evergetis. Postquam SELEUCUS septem menses in *Macedoniam*, *Græciam*, *Thraciam*, *Asiam*, *Syriam*, *Babyloniam*, *Mediam*, omnémque, ad *Indiam* usque, Orientem, Imperium tenuisset, PTOLEMÆUS *Ceraunus*, frater junior PTOLEMÆI *Philadelphi*, Regis *Ægypti*, perfidè illum occidit, ejúsque, in *Europâ*, ditiones occupavit: dum filius ejus, (SELEUCI,) ANTIOCHUS *Soter*, patri in *Syriâ*, *Asiâ*, & maximâ Orientis parte, succederet. Hunc deinde, post 19 vel 20 annos, excepit ANTIOCHUS *Theos*; qui diutinum, quod cum *Philadelpho* gerebat, bellum, tandem, ductâ uxore BERENICE, *Philadelphi* filiâ, composuit: postquam, verò, quindecim annos regnâsset, à priori uxore, LAODICE, veneno sublatus est, quæ filium suum, SELEUCUM *Callinicum*, in solio collocavit. Initio Regni *Callinicus*, matris LAODICES instinctu, BERENICEM in *Daphne*, juxta *Antiochiam* castello, obsedit; ac mox, cum filio puero, multísque, quæ cum ipsâ, mulieribus, interfecit. Hinc PTOLEMÆUS *Evergete*, *Philadelphi* filius & successor, bellum *Callinico* intulit; *Phœniciam*, *Syriam*, *Ciliciam*, *Mesopotamiam*, *Babyloniam*, *Susianam*, aliásque ipsi terras eripuit; denique talentorum argenti quadraginta millia; nec non bis mille & quingenta Deorum, (in quibus & *Ægyptiorum* Deorum, quæ CAMBYSES abduxerat) simulacra, in *Ægyptum* reduxit. *Callinico* fratri primò opem tulit ANTIOCHUS *Hierax*; postea, autem, cum eodem de *Asiâ* contendit

Inte-

(a) Dan. XI. 5.

Interea EUMENES, *Pergami* Præfectus, ANTIOCHUM prælio superavit, & utrique omnem *Asiam*, à *Tauro* monte versùs occidentem, eripuit. Contigit hoc quinto *Callinici* anno; cui, denique, postquam 20 annos inglorius regnâsset, filius, SELEUCUS *Ceraunus*, successit; post quatuor inde annos, NABONASS. 527, etiam *Evergetem* excepit filius, PTOLEMÆUS *Philopator*. Hæc omnia ita describit DANIEL (*a*). *Et post annos*, aliquot, *fœdere se jungent* Reges Austri & Aquilonis. *Filia*, *quippe*, *Regis Austri*, BERENICE, *ad Regem Aquilonis veniet*, *ad pangendam pactionem*, *non autem retinebit potestatem brachii*; *neque stabit ipsa* (*b*), *neque semen ejus*, *sed tradetur ipsa*, *& is qui eam adduxerat*, Callinicus (*c*), *& is quem ipsa pepererat* (*d*), *& illi qui eam roborabant* illis *temporibus* sive eam in obsidione *Daphnensi* defendebant. *Verùm è germine radicum ejus surget aliquis*, *in sede suâ*, frater ejus Evergetes, *qui veniet cum exercitu*, *& introibit in castellum*; sive urbes munitas, *Regis Aquilonis*, *& adversùs eas aget*, *& prævalebit*: *Et abducet captivos in Ægyptum ipsorum Deos*, *cum principibus ipsorum*, *& pretiosis vasibus ex auro & argento*, *& manebit aliquot annos post Regem Aquilonis.* Scripturæ Veritatis.

SELEUCUS *Ceraunus*, cùm Regni paterni reliquias hæreditario jure adquisivisset, ìnque animo haberet ceteras ejusdem partes recuperare, ingentem, adversùs *Pergami* quondam Præfectum, nunc Regem, exercitum paravit; tertio autem Imperii sui anno est mortuus. Frater ejus & successor, ANTIOCHUS *Magnus*, bellum promovens, Regi *Pergamensi* omnem ferè *Minorem Asiam* eripuit, *Mediam* quoque, *Persiam* & *Babyloniam*, Provincias, recuperavit ab Eorumdem historia usque ad victoriam ad Raphiam de Seleucidis.

(*a*) Dan. XI. 6. 7. 8. (ex versione ipsius *Nevvtoni*, latinè redditâ. Differt illa ab omnibus, quas vidi, versionibus, eâque tamen, etiam in quibus differt, explicatio ejus nititur.)

(*b*) (Ita, præter Nostrum, unus *Grotius*. Attamen contra textum Hebræum; enim, ולא יעמד non תעמד.)

(*c*) (Legendum, procul dubio, *Theos*: vide antecedentia & sequentia.)

(*d*) (Alii, *qui eam genuerat*. Vox Hebræa, pro variâ punctatione, hoc vel illud significat Utrumque tamen ab Interpretibus agnoscitur.)

CAP. XII. ab earundem Præfectis, qui & ipsi defecerant. Idem, quinto Regni anno, *Cœle-Syriam* invasit, nec difficili negotio magnâ ejus parte potitus est: mox, anno proximo, reliquum ejus Provinciæ, nec non *Phœniciam*, invasurus; PTOLEMÆI *Philopatoris* exercitum prælio, prope *Berytum*, superavit. Tum in *Palestinam*, finitimásque *Arabiæ* partes, irrupit, tertióque anno, cum septuaginta & octo millium armatorum exercitu, rediit. PTOLEMÆUS, verò, cum septuagies & quinquies mille armatis, *Ægypto* egressus, ipsum ad *Raphiam*, prope *Gazam*, inter *Palestinam* & *Ægyptum*, fudit; omnémque ei, denuo, *Palestinam* & *Cœle-Syriam* eripuit, anno NABONASS. 532. Hoc, autem, eâ victoriâ, magnopere elato, ínque omni luxu vitam ducente, rebellârunt *Ægyptii*, cúmque ipso bella gessêre, quibus tamen superati sunt. Et per has, quidem, turbas, sexaginta millia *Judæorum Ægyptiorum* cæsi sunt. Hæc omnia ita DANIEL (a). *Ejus autem filii*, SELEUCUS Ceraunus, & ANTIOCHUS Magnus Callinici filii (b), *concitabuntur*, *& ingentem cogent exercitum*, *& veniet*, ANTIOCHUS Magnus, *potenter*, *& inundabit*, *& pervadet*, *& revertetur*. *Et*, iterum proximo anno, *concitabitur*, *exercitum ducens etiam ad ejus castellum*, Ægypti propugnacula in ejus finibus; *Et irascetur Rex Austri*, *& egredietur*, anno tertio, *& pugnabit cum ipso*, *cum Rege Aquilonis*. *Et is*, Aquilonis Rex, *ingentem ducet multitudinem*, *verùm multitudo in ipsius manum tradetur*. *Et*, *sublatâ multitune*, *efferetur illius animus*, *& multas myriadas dejiciet*; *verùm in eo non firmabitur*: *Rex*, *quippe Aquilonis revertetur*, &c.

Quomodo ea *Danieli* describantur.

Antiochi Magni res gestæ & fata, *Danieli* descripta.

Duodecim ferè, post prælium inter *Philopatorem* & ANTIOCHUM, annis, ille mortuus est, Regnúmque filio suo, PTOLEMÆO *Epiphani*, quinquenni puero, reliquit. Tum ANTIOCHUS Magnus cum *Macedoniæ* Rege PHILIPPO fœdus iniit, quo se obstringebant singuli, eas *Epiphanis* ditiones invasuros, quibus suæ essent confines. Hinc varium, ANTIOCHUM inter & *Epiphanem*, bellum exortum, quo, alternis vicibus, *Phœniciam* & *Cœle-Syriam* hi Reges occupârunt, adeò ut, ab utrâque parte, multùm hæ Re-

(a) Dan. XI. 10. &c.
(b) (Versu tamen nono de Rege Austri loquitur Vates.)

Regiones perpessæ sint. Primus eas occupavit ANTIOCHUS; tum SCOPAS quidam, cum exercitu *Ægyptio* missus, easdem ab illo recuperavit: proximo anno, NABONASS. 550, prope fontes *Jordani*, ANTIOCHUS cum SCOPA congressus, eum fudit, dein *Sidone* obsedit, eam urbem cepit, ac *Syriam* cum *Phœniciâ*, denuo, ab *Ægyptiis*, in suam potestatem vindicavit, ultro ad illum transeuntibus *Judæis*. Tribus autem annis pòst, cùm bellum in *Romanos* adornaret, *Raphiam*, in *Ægypti* finibus, venit ANTIOCHUS, pacem cum *Epiphane* fecit, suámque ipsi filiam CLEOPATRAM uxorem dedit. Proximo autumno Hellespontum trajecit, *Græcas*, quæ in fide *Romanorum* erant, urbes invasurus, è quibus etiam cepit nonnullas; verùm, æstate proximâ, prælio à *Romanis* victus, in *Asiam* cum exercitu reverti coactus est: necdum circumacto anno, etiam ipsius classis, à *Romanorum* classe, devicta est, prope *Phocæam*. Eodem quoque tempore legationem *Romam* miserunt *Epiphanes* & CLEOPATRA, quæ S. P. Q. R. de successu armorum in ANTIOCHUM, patrem suum, gratularetur, eosdémque adhortaretur, ut bellum, cum ipso, in *Asiam* prosequerentur. *Romani* denuo ANTIOCHUM, haud procul *Epheso*, maritimo prælio superârunt; copias suas Hellespontum traduxerunt; ingentem, ex eodem, victoriam terrâ reportârunt; omnem ipsi, cis Taurum, *Asiam* ereptam, *Pergamensi* Regi, à quo, hoc in bello, adjuti fuerant, dederunt; grave, denique, tributum ANTIOCHO imposuerunt. Ita Rex *Pergami*, *Romanorum* potentiâ, ereptas sibi, ab ANTIOCHO, ditiones recuperavit: ANTIOCHUS autem, cùm in reliquas sibi Regni partes sese recepisset duobus annis post, à *Persi*, dum JOVIS *Beli* Templum in *Elymaide* spoliaret, ut inde argentum *Romanis* debitum conficeret, occisus est. Atque hæc ita apud DANIELEM descripta occurrunt (*a*). *Revertetur enim Rex Aquilonis*, ANTIOCHUS, *majorémque priori multitudinem ducet; & certò veniet, post certos annos, cum ingenti exercitu, & ingentibus divitiis. Et, illis temporibus, multi adversùs Regem Austri conjurgent*, præsertim Macedones, *etiam spoliatores*

Scriptura Veritatis.

(*a*) Ibid. vs. 13 --- 19.

CAP. XII. *tores populi tui*, Samaritani, *sese efferent*, *ad firmandum visum*, *sed cadent. Ita veniet Rex Aquilonis*, *& struet aggerem* (a), *munitissimásque urbes capiet*; *nec resistent Brachia Austri*, *neque electus ejus populus*, *neque ulla ad resistendum vis futura est. Ille, verò, qui adversùs ipsum veniet*, *quodcumque sibi libuerit faciet*, *neque stabit coram ipso quisquam*: *& in gloriosâ terrâ consistet*, *quæ in manu ejus deficiet. Ponet etiam faciem suam ad eundum*, *cum omnis Regni sui robore*, vel exercitu, *pangétque cum ipso pactionem*, ad Raphiam, *dabítque ipsi filiam fœminarum*, *ipsam corrumpens*: *illa verò*, *non stabit ab ipsius partibus*, *neque ipsi erit. Post hæc convertet faciem suam ad insulas*, *& multas capiet*: *verùm Princeps*, *suâ ipsius causâ*, Romani, *faciet ut infamia*, *quam intenderat*, *cesset*; *absque suâ ipsius infamiâ*, *faciet ut in illum ea recidat. Tum convertet ille faciem suam adversùs munimentum suæ ipsius terræ*; *verùm titubabit*, *concidétque*, *& non invenietur.*

Seleuci Philopatoris, *Antiochi* M. filii, res gestæ & fata; &, qui ea *Danieli* describantur.

ANTIOCHO successit filius SELEUCUS *Philopator*, anno NABONASS. 561, regnavítque annos 12; nihil autem memorabile gessit, cùm esset torpidus, & in unum id intentus, qui pecuniam, *Romanis*, quibus vectigalis erat, dandam, corraderet. Occisus est ab HELIODORO, quem direptum Templum *Hierosolymitanum* miserat. His verbis ejus Regnum DANIEL describit (b): *Tum surget*, *ejus loco*, *exactor tributi*, *in gloriâ Regni*, *verùm intra paucos dies perdetur*, *neque id irâ*, *neque in prælio.*

Antiochi Epiphanis res gestæ, & mores, primo regni ejus anno.

Brevi tempore, priùs quàm moreretur *Philopator*, ejus filius, DEMETRIUS, obses *Romam* fuerat missus, loco ANTIOCHI *Epiphanis*, qui frater erat *Philopatoris*, erátque ANTIOCHUS *Athenis*, in reditu suo *Româ*, cùm *Philopator* frater moreretur. Hinc HELIODORUS, Ærarii Præfectus, solium conscendit. ANTIOCHUS, autem, ita rem suam egit, ut *Romani* DEMETRIUM *Romæ* retinuerint; eorúmque socius, Rex *Pergami*, HELIODORUM de solio deturbavit, ANTIOCHUM, verò, Regem constituit; DEMETRIO, interea, vero hærede, *Romæ* manente obside. ANTIOCHUS, hac ratione, amicitiâ Regis *Pergami*, factus Rex, multâ potentiâ *Syriæ* vicinísque Regionibus imperavit. Multò, autem, infra

(a) *He shall cast up a mount.* (b) VS. 20.

infra dignitatem ſeſe geſſit. Quippe furtim privatímque è Regiâ exire, ac perſonatus per urbem ſurſum deorſum vagari, cum uno, vel item altero, è ſodalibus: cum infimæ ſortis hominibus, hoſpitibus, ignotis, verſari ac potare: diſſolutorum hominum cœtus, ad bacchanalia & comeſſationes coactos, frequentare: veſtire ſeſe more candidatorum, ac centurionum, apud *Romanos*; horum partes, inſtar pantomimi, agere: in feſtis publicis, cum ſervis, ac levi quocumque hominum genere, ſaltare ac jocari: ludibrio, denique, ſeſe, omnigenis geſticulationibus ridiculis, exponere. His ipſius moribus effectum, ut nonnulli eum pro inſano habuerint, ANTIOCHUMque Επιμένη vocârint. Primo Regni ſui anno, Pontifici Maximo *Judæorum*, ONIÆ, dignitatem abrogavit, vendidítque Pontificatum JASONI, minori natu ONIÆ fratri. Promiſerat enim JASON, pro eo munere ſe daturum ipſi quadringenta & quadraginta talenta argenti; atque inſuper centum & quinquaginta, ut ſibi gymnaſium inſtituere liceret, quo ſuperſtitioſarum Gentium moribus adoleſcentes educarentur. Et hoc quidem à Rege conceſſum, à JASONE, reapſe perfectum eſt (*a*). Deinde Rex, miſſo quodam in *Ægyptum* APOLLONIO, qui inaugurationi *Philometoris*, filii adoleſcentis *Epiphanis* & CLEOPATRÆ, adeſſet, ſciénſque non benè erga ipſius res in *Phœniciâ* adfectum *Philometorem*, propriæ, in illis terrarum tractibus, ſaluti conſuluit, venítque, eum in finem, *Joppam* & *Hieroſolymas*, ubi honorificè exceptus eſt. Inde eodem modo, cum parvo, qui ipſi aderat, exercitu, ad urbes *Phœnicia* venit, ſeſe adverſùs *Ægyptum* firmaturus, populum ambiendo, largitionéſque prætermodum paſſim profundendo. Hæc omnia DANIELI ita deſcribuntur (*b*). *In ejus, deinde*, SELEUCI Philopatoris, *loco, ſtabit homo vilis, cui illi*, Syri, qui HELIODORUM Regem creârunt, *non dabunt honorem Regni. Attamen pacatè intrabit, Regnúmque adulando*, Pergami

Scriptura Veritatis.

Quomodo de iis *Daniel.*

(*a*) [2. Macchab. IV. 7–11 &c. & 1. Macchab. I. 14–16. Vide tamen & *Joſephum*, Ant. XII. Cap. 6. poſteriora *Menelao* adſcribentem, &, Libro de Macchabæis, C. 4. longè majori pecuniâ conſtitiſſe *Jaſoni* Pontificatum referentem.]

(*b*) Cap. XI. 21, &c.

CAP. XII. Pergami præsertim Regem, ***obtinebit*, *& brachia***, quæ pro HELIODORO ipsi obstiterunt, ***inundabuntur fluento à facie ejus*, *& confringentur***; ***imò & Princeps fœderis***, ONIAS, Pontifex Maximus. ***Et post sancitum*, *cum ipso fœdus***, cum Rege Ægypti, misso, qui ejus inaugurationi adesset, APOLLONIO, ***aget fraudulenter***, contra Regem Ægypti; ***adscendet*, *enim*, *& corroborabitur***, in Phœniciâ, ***cùm exiguo populo. Et introibit in quietas. ac copiâ honorum dites*, *urbes provinciæ***, Phœniciæ, ***faciétque***, ut sibi gratiam conciliet Judæorum, in Phœniciâ & Ægypto, eorúmque qui his amici erant, ***quod non fecerant ipsius patres*, *nec patrum majores***; ***profundet inter ipsos prædam*, *& spolia*, *& divitias***, ab aliis locis exactas, ***& consilia inibit adversùs munimenta***, Ægypti, ***ídque pro tempore.***

Antiochi res gestæ adversùs Ægyptum, in Ægypto, &, revertentis in Judæos

Contigerunt hæc primo Regni ipsius anno, Æræ NABONASS. 573, ex eóque adversùs *Ægypti* propugnacula consilia iniit, ad annum usque sextum. Tribus enim pòst annis, quarto, nempe, Regni ejus, MENELAUS à JASONE Pontificatum emit; cùm, verò, pretium non solveret, à Rege arcessitus est. Rex, autem, priùs quàm causæ illi audiendæ vacare posset, in *Ciliciam* contendit, ut seditionem ibi exortam, componeret; ANDRONICUM, tamen, legatum, *Antiochiæ* reliquit. Interea MENELAI frater, ut argentum, quod debebatur, conficeret, plurima vasa Templo extulit, ex iisque *Tyri* quædam vendidit, quædam, verò, ANDRONICO misit. Hac de re correptus, ab ONIA, MENELAUS, effecit ut ab ANDRONICO ONIAS occideretur, eâ: autem, de causâ Rex, è *Ciliciâ* reversus, ANDRONICUM interfici curavit (*a*). Tum alteram, in *Ægyptum*, expeditionem adornavit ANTIOCHUS, eámque, sexto Regni sui anno, perfecit, Æræ NABONASS. 578. Mortuâ, quippe, CLEOPATRA, tutores filii ipsius adolescentis, Regis *Ægypti*, *Phœniciam* & *Cœle-Syriam*, ut CLEOPATRÆ dotem, ab ANTIOCHO vindicârunt suo Regi, iisque ditionibus recuperandis ingentem exercitum coëgerunt. ANTIOCHUS,

(*a*) [2. Macchab. IV. 23.-38. non tamen Menelaus *à Jasone*, sed argento, *à Jasone* ipsi dato, ut Regi solveret, atque insuper majori promisso, *à Rege* emisse Pontificatum ibi dicitur.]

CHUS, considerato patrem suum earum Regionum possessione nunquam cessisse, eas CLEOPATRÆ dotem fuisse datas negavit; & & ipse, igitur, cum exercitu ingenti, *Ægyptiis* occurrit, cúmque iis prælium, in *Ægypti* confiniis, inter *Pelusium* & *Casium* montem, commisit. Ibi eos fudit, omnémque eorum facilè delevisset exercitum, nisi, sursum deorsum per suos ipse equitans, militibus, non occidere hostes, sed viventes capere, jussisset. Eâ humanitate primùm *Pelusio*, mox etiam omni *Ægypto*, est potitus, quam cum vastâ multitudine, peditum, curruum, elephantum, & equitum, magnâque classe, ingressus est. Tum, occupatis, amici specie, urbibus *Ægypti*, ac *Memphim* cum exercitu profectus, omnem belli culpam in EULÆUM, Regis tutorem, conjecit, externâque ostentatione amicitiam cum Rege adolescente junxit, Regníque negotiorum ordinationem in se recepit. Dum ita occuparetur ANTIOCHUS, ac fama, per *Phœniciam*, ferret, eum vitam tum morte commutâsse, JASON, ut Pontificatum recuperaret, *Hierosolymas*, cum ampliùs mille viris, adortus, urbem cepit (*a*). Hinc Rex, *Judæos* defecisse ratus, instar furiosi hominis ex *Ægypto* reversus, urbem recepit; quadraginta *Judæorum* millia occidit; totidem, captivos factos, pecuniæ conficiendæ ergò vendidit, in Templum, porrò, sese contulit, illúdque suis thesauris, ornamentis, utensilibus, aureis argenteísque vasibus, ad mille & octingentorum talentorum pretium, spoliavit, omnémque prædam *Antiochiam* abduxit. Evenerunt hæc anno NABONASS. 578, eáque his verbis describit DANIEL (*b*). *Et concitabit potentiam suam, & virtutem suam, adversùs Regem Austri, cum ingenti exercitu; & concitabitur Rex Austri ad prælium, cum excercitu prægrandi, potentíque; verùm non consistet: illi enim*, ANTIOCHUS cum suis amicis, *consilia adversùs eum inibunt*, ut supra descriptum; *imò illi, qui portione cibi ipsius aluntur, ipsum* prodent ac *perdent, excercitúsque ipsius profligabitur, & cæsi concident multi. Erit autem utriusque hujus Regis animus pronus ad nocendum*; *iique*, [ambo Reges,] nunc amici facti, *mendacia ad unam mensam loquentur*, adversùs Judæos, sanctúmque fœdus, *illud*

Scriptura Veritatis.

Eorumdem descriptio apud Profetam.

(*a*) [2. Macchab. V. 5. &c.] (*b*) Cap. XI. 25.

CAP. XII. *illud autem prosperè non cedet* : *verumtamen finis*, quo abominationis desolationis erectio secundis fatis utetur, *erit statuto tempore. Tum revertetur in terram suam*, *cum multis divitiis*, *erítque animus ejus adversùs sanctum fœdus*, *agétque*, adversùs illud, Templum spoliando, *ínque terram suam revertetur.*

Antiochi reditus in Ægyptum, atque inde in Syriam; hinc denuò in Ægyptum, & tandem, iterum, Romanorum jussu, in patriam; denique furor in Judæos.

Cùm animadverterent *Ægyptii Alexandrini*, *Philometorem*, primò in luxuriâ educatum, ab EULÆO Eunucho, jam autem sub potestate ANTIOCHI, Regnum *Euergeti*, juniori ipsius fratri, obtulêre. Tum ANTIOCHUS, *Philometori* Regnum restituturum præ se ferens, *Euergeti* bellum intulit; maritimo eum prælio vicit, deinde, unà cum sorore CLEOPATRA, *Alexandria* obsedit. Interea obsessi Principes Romam, imploratum Senatûs auxilium, mittunt. ANTIOCHUS autem, animadverso capere se urbem eo anno non posse, in *Syriam* reversus est, relicto *Memphi Philometore*, qui, se absente, *Ægyptum* regeret. Hic, verò, eâ hieme, amicitiam cum fratre junxit. ANTIOCHO, autem, proximo vere, anno NABONASS. 580, redeunti, atque utrumque PTOLEMÆUM *Alexandria* obsidere paranti, obviàm in itinere facti sunt POPILIUS LÆNA, C. DECIMIUS, & C. HOSTILIUS, Legati *Romanorum*. His manum ille osculandam obtulit; POPILIUS, verò, tabulas, quibus nuncium Senatûs inscriptum erat, ipsi tradens, eas priùs legere jussit. Lectis, ille, respondet, cum amicis expensurum quid factu opus sit: verùm POPILIUS, circulo in terrâ circùm ipsum ducto, respondere, priùs quàm inde egrediatur, imperat. Rex, feroci hoc insuetóque imperio (*a*) perculsus, ex voluntate *Romanorum* facturum sese promisit. Tum POPILIUS suam ANTIOCHO manum osculandam præbuit, hic, verò, ex *Ægypto* reversus est. Eodem anno ejus Duces, ipsius jussu, *Judæos* expilârunt, trucidâruntque, Templum profanârunt, Idolorum cultum in *Judæâ* introduxerunt, atque eadem colere recusantes vexare, & bello petere, cœperunt. Hæc apud DANIELEM ita descripta invenias (*b*): *Statuto tempore veniet*, iterum, *adversus Austrum*, *at non erit priori simile novissimum. Venient*, *quippe*, *naves Chittim*, cum legatione Romanorum, *adversùs eum*;

Danielis verba, illuc spectantia.

(*a*) *This blunt and unusual imperiousness.* (*b*) Ubi supra ℣. 29. 30.

eum: idcirco contristabitur, revertetúrque, & indignabitur adversùs sanctum fœdus. Ita faciet; revertetur, & mutua ipsi erunt consilia (*a*) *cum iis, qui sancto fœderi non stabunt.*

Scriptura Veritatis.

Eodem illo anno, NABONASS. 580, quo ANTIOCHUS, *Romanorum* jussu, ex *Ægypto* recessit, ac *Græcorum* Deorum cultum in *Judæâ* introduxit; *Romani Macedoniæ* Regnum, quo *Græcorum* Monarchia primùm cœperat, expugnârunt, atque in Provinciæ formam redegerunt. Et eo, quidem, Imperio tertiæ apud DANIELEM, bestiæ finem imposuêre. Hac ratione apud Profetam id describitur (*b*): *Et post eum brachia*, id est, Romani, *exsurgent.* Ut ממלך versu octavo, significat *post Regem*, ita & ממנו significare potest *post eum. Brachia* ubique, in hoc DANIELIS vaticinio, pro militari alicujus Imperii robore ponuntur, eáque tum *exsurgere* dicuntur, cùm alios Principatus ejusmodi Imperium expugnat, ac potens evadit. Hactenus descripserat DANIEL, quid gesturi forent Reges Austri & Aquilonis, postquam, verò, usque ad expugnationem *Macedoniæ*, per *Romanos*, venisset, à describendis *Græcorum* rebus gestis desistit; *Romanorum*, autem, in *Græciâ* negotia, ac gesta, describere adgreditur. Subegerunt hi *Macedoniam*, *Illiricum* & *Epirum*, anno NABONASS. 580. Triginta quinque annis pòst, ex testamento ATTALI, postremi Regis *Pergami*, ditissimum ac florentissimum illud Regnum, id est omnem, cis Taurum, *Asiam*, hæreditario jure, consequuti sunt. Unde septuaginta annis ulteriùs elapsis, Regnum *Syriæ* debellârunt, ínque Provinciæ formam redegerunt; triginta, deinde, & quatuor annis pòst, idem fecerunt *Ægypto.* Singulis hisce gradibus *Romana Brachia* supra *Græcos* exsurrexêre; tandémque, etiam, nonaginta ulteriùs annis pòst, bello *Judæis* illato, *sacrarium polluerunt, ac juge sacrificium sustulerunt, & tum abominationem desolationis posuerunt.* Posita est, quippe, ea

Porro Daniel Romanorum res gestas adversùs Judæos, describit, usque ad Hadriani Imp. tempora.

(*a*) *He shall have intelligence.*

(*b*) Ibid. ℣. 31. [Nota. Quæ hinc, usque ad finem paragraphi, occurrunt, eadem sunt de quibus ad finem Cap. IX. Solùmmodo illic Noster, exemplis hic allatis, addit; *eàdem ratione* מן־האחת *Dan. VIII. 9. significaverit* post unum *ex ipsis.*

CAP. XII. ea abominatio (*a*), post *Christi* tempora, anno HADRIANI, Imperatoris, 16, à *Christo* nato 132, Templo, scilicet, JOVI *Capitolino* ædificato *Hierosolymis*, eodem loco ubi Templum Dei steterat. Hinc *Judæi*, BARCHOCHEBA duce, in *Romanos* arma cepêre, atque eo, quidem, bello, quinquaginta ex ipsorum urbibus eversæ sunt; nongenta & octoginta quinque ex optimis oppidis desolata; quingenta, denique, & octoginta millia hominum cæsa; bellóque finito, anno *Christi* 136, ipsis, *Judæâ* pulsis, sub pœnâ mortis, in patriam reditus interdictus est: unde regio illa veteribus incolis destituta mansit.

Nec non ulteriùs Christianorum fata, usque ad finem.

Initio belli *Judaici*, imperante NERONE, Apostoli cum suis gregibus, è *Judæâ* fugerunt; quidam trans Jordanem, *Pellam*, aliáque ad loca; quidam in *Ægyptum*, *Syriam*, *Mesopotamiam*, *Asiam minorem*, alióque. PETRUS & JOANNES in *Asiam* venerunt, unde, per *Corinthum*, ille *Romam* profectus est. Hic, verò, cùm in *Asiâ* mansisset, à *Romanis* in insulam *Patmon* est relegatus, ut Dux partis cujusdam *Judæorum*, quibuscum illis bellum erat (*b*). Hac dispersione *Judæorum* Christianorum, Religio Christiana, quæ jam, Occidentem versùs, *Romam* usque erat propagata, per omne *Romanum* Imperium sparsa est, altásque radices egit, & multas, sub eo, exantlavit persecutiones, usque ad tempora CONSTANTINI Magni, ejúsque filiorum. Hæc omnia ita describit Vates (*c*). *Qui impiè adversùs sanctum fœdus egerint*, inquit, *eos ille*, qui abominationem posuerit, *dissimulare faciet*, Deósque idololatrarum Gentium colere; *verùm populus*, inter ipsos, *qui noverit Deum suum, fortis erit, atque aget. Et qui intelligent in populo multos docebunt; attamen cadent, ferro & igni, & exsilio, & rapinâ, multis diebus. Jam, verò, cùm corruerint, auxilio parvulo sublevabuntur*; imperante, scilicet, CONSTANTINO Magno; *&*, eo tempore, propter secundam, quâ gaudebunt, fortunam, *multi*, ex idololatris, ad eos

(*a*) Vide quæ notavimus suprà. Cùm, autem, & *Antiochus Epiphanes* sacrarium, statuâ idoli, polluerit, nihil erat necesse ad *Hadrianum* hæc referre. At Noster tempora obstare censet, quo minùs ad *Antiochum* hæc referantur. Vide Cap. IX. præsertim p.... verumtamen & quæ illic notavimus.

(*b*) Vide quæ diximus ad hæc, in notulis ad Cap. I. observationum Nostri ad Apocalypsim: medio fere capite.

(*c*) Ubi supra ℣. 32, &c.

eos transient, iisque *adhærebunt*, *simulantes. Verùm*, *ex iis qui intelligent*, etiamnum *cadent*, *ut per ipsos explorentur* illi, qui Dei sunt populus, *útque purgentur* à dissimulatoribus, *útque dealbentur*, *etiam usque ad tempus finis; quoniam adhuc est tempus definitum.*

Scriptura Veritatis.

Hactenus Imperium *Romanum* integrum constiterat, & hac sub dominatione, parvum cornu Hirci manserat *potens*, verùm *non suis viribus*. Nunc, autem, conditâ *Constantinopoli*, novæque illi urbi concesso Senatu, alisque æqualibus iis, quibus *Roma* gaudebat, juribus; divisóque, insuper, *Romano*, in duo Imperia, Imperio, unum *Græcorum*, *Latinorum* alterum, quorum singulorum capita erant singulæ illæ urbes; hisce, inquam, factis, nova rerum facies incipit, nova scena comparet, in quâ *Rex quidam*, Imperium Græcorum, *facit prout ipsi libuerit* (*a*), *&*, suas leges divinis anteponendo, *seipsum effert atque extollit supra omnem Deum*, *ac mirabilia adversùs Deum Deorum loquitur*, *& prosperâ utetur fortunâ*; *donec indignatio completa sit.* —— *Neque Deum patrum suorum curabit*, *neque* legitimum *fœminarum desiderium* (*b*), ad matrimonium, *neque ullum Deum*, *at supra omnia sese efferet*. *Atque*, *in sede suâ*, *colet Mahuzzim*, id est, fortes patronos, animas defunctorum; *etiam cum Deo*, *quem non noverant patres ejus*, *ipsos colet*, in ipsorum Templis, *auro*, *argentóque*, *& pretiosis lapidibus*, *rebúsque sumtuosis*. Hæc omnia Monachorum Monialiúmque, per omne *Græcorum* Imperium, ingentem dispersionem (*c*) spectant, sanctitatem in abstinentiâ à matrimonio collocantium; nec non Sanctorum invocationem, reliquiarum ipsorum venerationem, aliásque id genus superstitiones, quarto & quinto, post *Christum* natum, Sæculis, his auctoribus, in Ecclesiam introductas. *Et in tempore finis*, ita pergit, post pauca interjecta, DANIEL (*d*), *petet eum*, bello, *Rex Austri*, sive Imperium Saracenorum, *veniétque adversùs eum Rex Aquilonis*, Turcarum Imperium, *instar turbinis*, *cum rhedis*, *& equitibus*, *plurimísque navibus*; *& ingredietur terras*, Græcorum, *& inundabit & pertransibit. Ingredietur*, *etiam*, *in terram*

Maximè quæ in Imperio Orientis contigerunt.

(*a*) Dan. Ibid. ỷ. 36, &c.

(*b*) Contrarium prorsus hic Vulgata: *Et erit in concupiscentiis fœminarum.*

(*c*) *The overspreading of the Greek Empire with Monks and Nuns.*

(*d*) VII. 40. &c.

terram inclytam, *multæque Regiones desolabuntur; hi autem, manum ejus effugient*, *Edomus*, *& Moabus*, *& præcipui posterorum Ammonis;* id est, illi, quibus ipsius caravanæ, ut [barbarè vocantur,] tributum pendunt. *Extendet*, *etiam*, *manum suam in terras*, *& terra Ægypti non effugiet*, *verùm habebit ille potestatem in thesauros auri atque argenti*, *omniáque Ægypti pretiosa; & Libyæ incolæ*, *& Æthiopes*, *erunt ad vestigia ipsius.* Omnes hæ gentes Imperium *Turcarum* constituunt, adeóque hoc, *Rege Aquilonis*, hìc est intelligendum. Constituunt etiam corpus Hirci; adeóque etiamnum, in postremo suo cornu, Hircus regnat, *viribus* autem *non suis.*

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

De Rege, qui fecit prout ipsi libuit, sesèque supra omnem Deum extulit, & coluit Mahuzzim, non autem curavit desiderium fœminarum.

Primorum apud Christianos conciliorum ratio.

PRimis Christianismi sæculis, singularum urbium Christiani à concilio Presbyterorum regebantur, ejúsque concilii præses erat Episcopus urbis. Unius urbis Episcopi ac Presbyteri, alterius negotiis, nisi per litteras monitorias, vel legationes, sese non interponebant. Nec variarum urbium Episcopi in concilium convenerunt ante tempora Imperatoris Commodi: neque, enim, illud ipsis erat liberum; nisi concedentibus *Romanarum* Provinciarum Præfectis. Iis, verò, temporibus, Conciliis provincialibus convenire cœperunt, Præfectorum permissu; primùm in *Asiâ*, ut hæresi *Cataphrygum* sese opponerent, ac breví pòst, aliis in locis, aliísque de causis. In hisce Conciliis plerumque Episcopus Metropolitanus, sive primæ urbis ejusdem provinciæ, præses eligebatur; atque hinc nata est Metropolitanorum, præ aliorum, in eâdem provinciâ Episcoporum, auctoritas. Hinc etiam factum ut Cypriani temporibus, Episcopus *Romanus* sese *Episcoporum Episcopum* dixerit. Quamprimum Christianum evasit Imperium *Romani* Imperatores universalia Concilia cœperunt convocare, ex omnibus simul provinciis; ac, præscripto iis,

Conciliorum universalium origo.

de

de quibus agerent, suâque potentiâ, & prout res sua exigebat, ea dirigentes, quam volebant partem ceteris superiorem fecerunt. Ita, cùm Imperium *Romanum* in *Græcum* & *Latinum* esset divisum, illud evasit *Rex qui*, in iis quæ ad Religionem, *fecit prout ipsi libuit*; in iis, autem, quæ ad rem civilem, sese extulit, & omni Deo superiorem gessit; ac, tandem, septimo Concilio Oecumenico, imaginum animarúmque emortuorum, quæ hic *Mahuzzim* vocantur (*a*), cultum stabilivit.

Rex non curans desiderium Feminarum.

Hæc cum ex Imperatoribus penderent, Imperator Græcus fuit *Rex qui pro voluntate suâ agebat.*

Idem Rex sanctitatem in abstinentiâ à conjugio posuit. Narrat Eusebius, in Historiâ Ecclesiasticâ (*b*), Musanum libellum edidisse adversùs eos, qui ad *Encratitarum* hæresim, nuper exortam, & quâ perniciosi errores erant introducti, deficiebant; ejúsque sectæ auctorem fuisse Tatianum, Justini Discipulum; denique Irenæum, in primo *adversus Hæreses* libro, hoc docere, cùm de Tatiano, ac hæresi ipsius, ita loquitur: *A* Saturnino *&* Marcione *profecti, qui vocantur Continentes, docuerunt non contrahendum esse matrimonium, reprobantes, scilicet, primitivum illud opificium Dei, & tacitè accusantes Deum, qui masculum & fœminam condidit, ad procreationem generis humani. Induxerunt, etiam, abstinentiam ab esu eorum, quæ animalia appellant, ingratos se exhibentes erga eum, qui universa creavit, Deum. Negant, etiam, primi hominis salutem. Atque hoc nuper apud illos excogitatum est,* Tatiano, *quodam, omnium primo hujus impietatis auctore: qui,* Justini *auditor, quamdiu cum illo versatus est, nihil hujusmodi protulit. Post martyrium autem illius, ab Ecclesiâ se abrumpens, doctoris arrogantiâ elatus ac tumidus, tamquam præstantior ceteris, novam quamdam formam doctrinæ conflavit; Æonas invisibiles commentus, perinde ac* Valentinus: *asserens quoque, cum* Saturnino *&* Marcione, *matrimonium nihil aliud esse, quàm corruptionem ac stuprum: nova præterea argumenta ad subvertendam* Adami *salutem excogitans. Hæc* Ireneus *de Heresi quæ tunc viguit, Encratitarum.* Hactenus Eusebius. Quamquam, autem, Tatiani sectatores jam in principio ut Hæretici, *Encratitarum*

Quomodo hic sanctitatem in abstinentiâ posuerit.

Ortus & progressus Encratitismi, & vitæ monasticæ.

(*a*) Vide Cap. seq. in initio, & illic notata.
(*b*) Lib. IV. cap. 28. 29.

CAP. XIII. *titarum* vel *Continentium* nomine, damnati fuerint; non tamen ipsorum dogmata omnino potuerunt explodi: MONTANUS, quippe, eadem paulùm correcta, docuit, secundásque tantùm nuptias damnavit. Idem & frequentia introduxit jejunia, præsertim annua quædam, jejunii quadragesimalis celebrationem (*a*) nec non cibis siccatis pasci. Medio ferè Sæculo tertio, *Apostolici* matrimonium damnârunt: erant, quippe, pars Discipulorum TATIANI. Sub ejusdem Sæculi finem, etiam in *Ægypto Hierocitæ* idem fecêre. PAULUS *Eremita*, ut persecutionem *Decianam* evitaret, in desertum fugit, atque ibi solitariam vitam duxit usque ad CONSTANTINI *M.* tempora, nullos autem fecit Discipulos. Idem fecit ANTONIUS, persecutione *Diocletianæa*, vel paulò ante, atque hic Discipulos sibi consciv it; pluresque alii brevi ejus exemplum sequuti sunt.

Hactenus *Encratitarum* dogmata ab Ecclesiis rejecta fuerant; jam, verò, à Monachis paulùm correcta, neque omnibus obtrusa hominibus, sed illis tantùm, qui ultrò vitam monasticam susciperent, pro eximiis haberi cœperunt; & primò, quidem, *Græcam*, deinde & *Latinam* Ecclesiam, instar torrentis, inundare. Narrat EUSEBIUS (*b*) CONSTANTINUM summopere fuisse veneratum eos, qui se totos divinæ Philosophiæ devovebant; ac divino propemodum honore coluisse sanctissimam societatem virginum, Deo in perpetuum sacratarum; cùm certior esset eum, cui sese consecraverant, Deum, in ipsarum mentibus habitare. Ejus, CONSTANTINI, temporibus, & filiorum ipsius, hæc solitariæ vitæ professio in *Ægypto* ab ANTONIO propagata est, in *Syriâ* ab HILARIONE; ac tam latè radices, easque altas, egit, ut brevi pòst JULIANI *Apostatæ* tempora, pars tertia *Ægyptiorum* in *Ægypti* desertis degeret. Primùm hi in cellulis vivebant singuli, dein, factis societatibus, in Cœnobiis (*c*), simul plures habitabant, denique hoc in ipsis urbibus factitârunt, Ecclesiásque Episcopis, Presbyteris & Diaconis implêrunt. ATHANASIUS, dum esset juvenis, ANTONIO, Magistro suo, ministravit, aquam, manibus lavandis, adfundens; animadversóque Monachos sibi fidos esse, ex iis multos in *Ægypto*

(*a*) *The keeping of Lent.*
(*b*) In Vitâ *Constantini*, lib. IV. c. 28.
(*c*) *Convents.*

Ægypto Episcopos & Presbyteros constituit: Atque hi, rursus, Episcopi, nova Cœnobia condidêre, è quibus, in suis ipsorum urbibus, Presbyteros eligebant, in alias Episcopos mittebant. Idem factum & in *Syriâ*; brevi illuc propagatâ, ex *Ægypto*, superstitione, auctore, ANTONII Discipulo, HILARIONE. SPIRIDION & EPIPHANIUS Episcopi *Cyprii*, JACOBUS *Nisibensis*, CYRILLUS *Hierosolymitanus*, EUSTATIUS *Sebastiensis*, in *Armeniâ*, EUSEBIUS *Emisenus*, TITUS *Bostrensis*, BASILIUS *Ancyranus*, ACACIUS *Cæsareensis* in *Palestinâ*, ELPIDIUS *Laodicensis*, MELITIUS & FLAVIANUS *Antiocheni*, THEODORUS *Tyrius*, PROTOGENES *Carrhaensis*, ACACIUS *Berrhaensis*, THEODOTUS *Hierapolitanus*, EUSEBIUS *Chalcedonensis*, AMPHILOCHIUS *Iconiensis*, GREGORIUS *Nazianzenus*, GREGORIUS *Nyssenus*, & JOANNES *Chrysostomus Constantinopolitanus*, simul Episcopi & Monachi fuêre, Sæculo quarto. EUSTATHIUS, GREGORIUS utérque, BASILIUS, & alii, Monasteria Clericorum in suis urbibus habebant, unde in alias urbes mittebantur Episcopi; qui & ipsi illic condebant Monasteria, donec Ecclesiæ, ex hisce Monasteriis, Episcopis essent instructæ. Hinc HIERONYMUS in epistolâ (*a*), anno, circiter, 385 scriptâ, de Clericis hunc in modum loquitur: *Quasi & ipsi aliud sint quàm Monachi, & non quidquid in Monachos dicitur, redundet in Clericos, qui patres sunt Monachorum. Detrimentum pecoris pastoris ignominia est.* Et, in libro adversùs VIGILANTIUM: *Quid facient Orientis Ecclesiæ? —— Quæ aut virgines Clericos accipiunt aut continentes, aut, si uxores habuerint, mariti esse desistunt.* Non diu pòst, etiam ipsi Imperatores Ecclesias, Clericos è Monasteriis petere, hac lege jusserunt (*b*): *Rex non curans desiderium Feminarum.*

Impp. ARCAD. & HONOR. *AA.* CÆSARIO *PF. P.*

Si quos fortè Episcopi deesse sibi Clericos arbitrantur, ex Monachorum numero rectiùs ordinabunt: non obnoxios publicis privatisque rationibus cum invidiâ teneant, sed habeant jam probatos. Dat. VII. Kal. Aug. HONORIO *A. IV.* & EUTYCHIANIO *Coss.*

(*a*) Epist. 10. (*b*) L. 32. de Episcopis.

CAP. XIII. *A. C.* 398. *Græco* Imperio jam in potestatem horum *Encratitarum* prolapso, ac ipsos stupente, peculiarem notam *Regis*, *qui pro voluntate suâ aget*, statuit DANIEL, *non curaturum fœminarum desiderium*.

Ita *Encratitarum* secta, cui originem dedêre *Gnostici*, à TATIANO & MONTANO propagata, sub finem Saeculi secundi, ab ejus & sequentis Saeculi Ecclesiis damnata; quarum, denique, successores, ejusdem placita paulùm recoxerant, (*a*), per Orientales Ecclesias quarto Saeculo diffusa est, atque, eo nondum elapso, per Occidentales item diffundi coepit. Ex hoc tempore Ecclesiæ Christianæ, cùm *speciem haberent pietatis*, *at virtutem ejus abnegâssent*, in potestatem horum *Encratitarum* venerunt: Antiquæ, verò, idololatriæ sectatores, qui, quarto Saeculo, ingenti numero ad Christianos transibant, promtiùs hoc Christianismi genus amplexi sunt, ut magis antiquis suis superstitionibus adfine, quàm Religionem verorum Christianorum, qui, non Monasteriorum, sed septem *Asiaticarum* Ecclesiarum, lucernis, priora tria Saecula illustraverant.

Plures, etiam, alias superstitiones *Cataphryges* introduxerunt: quales erant doctrinæ de spiritibus, eorúmque poenis in purgatorio; nec non preces atque oblationes pro earum diminutione, ut docet, in libris *de Animâ & de Monogamiâ*, TERTULLIANUS. Crucis quoque signo, instar magicæ cujusdam figuræ, utebantur. Ita TERTULLIANUS, in libro *de coronâ militis*: *Ad omnem progressum, atque promotum, ad omnem aditum & exitum, ad vestitum, ad calceatum, ad lavacra, ad mensas, ad lumina, ad cubilia, ad sedilia, quacumque nos conversatio exercet, frontem crucis signaculo terimus.* Ad omnes hasce superstitiones respicit Apostolus, ubi scribit (*b*): *Spiritus, autem, manifestè dicit, in novissimis temporibus recessuros quosdam à fide, adtendentes spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum*; ad dæmonia & spiritus, quos idololatræ colebant: *in hypocrisi loquentium mendacium*, de ipsorum epiphaniis, ac prodigiis, quæ fecerant vel ipsi, vel ipsorum in terris reliquiæ, quæve signi crucis virtute evenerant, *& cauterio inustam habentium conscientiam*; *prohibentium nubere*, *jubentiúmque abstinere à cibis*, quos

(*a*) *Refined upon by their followers.* (*b*) 1. Tim. IV. 1. 2. 3.

quos creavit Deus, *ut utantur iis* homines *cum gratiarum actione.* A *Cataphrygibus* hæc dogmata, atque hi ritus, ad posteros fuêre propagati. *Mysterium*, quippe, *iniquitatis*, jam *operabatur*, temporibus Apostolorum, in *Gnosticis*; fortissimè operari perstitit in horum propagine, *Tatianistis*, *Cataphrygibús*que, atque operatutum erat, *donec vir ille peccati palam fieret; cujus adventus est secundùm operationem Satanæ, cum omni potentiâ, & signis, & mendacibus prodigiis, atque omni seductione iniquitatis* (*a*); Christianæ pietatis specie illitæ (*b*), absque ejusdem autem virtute. *Res usu carentes desiderium Feminarum.*

Quamvis, enim, Provincialibus Conciliis, huic *Cataphrygum* Christianismo objecta subinde mora fit, ad quartum usque Sæculum; attamen tunc, *Romanis* Imperatoribus Christianæ Religionis professionem amplexis, ingentibúsque idololatrarum multitudinibus, externâ saltem professione, ad Ecclesiam transeuntibus, his *Cataphrygum* placita, multò magis, quàm puræ fidei Christianorum doctrina moréſque, cum veteribus placitis, Religionem in externis ritibus, diebus festis, ac doctrinis de spiritibus, collocare suetorum, convenire visa sunt: quapropter facilè se *Cataphrygibus* Christianis adjunxerunt, eorúmque Religionem, ante finem Sæculi quarti, constabilièrunt. Atque hac ratione contigit, ut *intelligentes*, postquam persecutiones Imperatorum idololatrarum, tribus prioribus Sæculis, sustinuerant, *& parvo* fuerant *sublevati auxilio*, CONSTANTINI Magni, ejúsque filiorum, ad Christianam fidem conversione, in novas inciderint vexationes, *ut purgarentur ab iis qui simulabant, útque dealbarentur etiam usque ad tempus finis.*

(*a*) 2. Thess. II. 7-5-9-10.

(*b*) Coloured over.

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

De ipsis Mahuzzim, Regi, qui pro voluntate suâ agit, cultis.

Mahuzzim significant *propugnacula*, iisque hic denotantur patroni, animæ defunctorum.

LEgimus in S. Scripturâ de quibusdam *Deo*, de aliis *Idolis confidentibus*, docemúrque *Deum esse nostrum refugium*, *nostrum robur*, *nostrum vindicem*. Hoc sensu Deus *populi sui rupes* est, falsíque *Dii rupes eorum*, *qui ipsis confidunt*, vocantur (*a*). Eodem Dii Regis, *qui pro lubitu suo aget*, vocantur *Mahuzzim*, loca munita, propugnacula, protectores, tutelares genii vel vindices, seu defensores. *In loco suo*, inquit DANIEL (*b*), *colet Mahuzzim; etiam cum Deo, quem non noverant Patres ejus; colet ipsos auro, argentóque, & pretiosis lapidibus, & rebus sumtuosis. Ita aget, in munimentis*, sive Templis; — *& regnare eos faciet super multos, & terram* inter illos *in possessionem dividet*. Jam, verò, hæc gradatim, & hac quidem ratione, evenerunt.

Quomodo earum cultus in Ecclesiam Christianam introductus fuerit.

Narrat GREGORIUS *Nyssenus* (*c*) post *Decianam* persequutionem GREGORIUM, *Neocæsareæ*, in *Ponto*, Episcopum, *apud omnem populum*, *additamenti instar*, *vel corollarii*, *ad cultum Dei instituisse*, *ut dies festi & conventus celebrarentur*, *in honorem eorum*, *qui pro fide contenderant*, id est, *Martyrum*. Atque hanc ejus institutionis rationem reddit. *Cùm animadverteret*, inquit Nyssenus, *simplicem & rudem multitudinem*, *præ corporeis oblectamentis*, *quibus addicta est*, *in errore de Idolis manere; ut primarium illud inter eos corrigeretur*, *nempe*, *ut loco vani ipsorum cultûs*, *oculos in Deum converteret; permisit ut*, *in sanctorum Martyrum memoriam*, *hilaritati ac lætitiæ sese dederent*, *gaudióque relaxarentur*. Delectabantur Deorum suorum festis idololatræ, nec oblectationibus iis spoliari se volebant; hanc, ergo, ob causam, GREGORIUS, quo faciliùs ad Christianam Ecclesiam adducerentur, annuos, in Sanctorum, Martyrúmque memoriam, dies festos instituit. Hinc factum ut, explosis idololatrarum festis, in eorum locum

Primus eò gradus fuit festorum in honorem Martyrum institutiò.

Ejus origo.

(*a*) Deut. XXXII. 4. 15. 18. 30. 31. 37.
(*b*) Dan. XI. 38. 39.
(*c*) Oratione de vitâ *Gregorii* Thaumaturg. T. III. p. 574.

cum præcipua è Christianis festis successerint: Exempli gratiâ, Natalium *Christi*, cum hederâ & comessationibus, & ludis, jocisque in locum *Bacchanalium*, *Saturnaliúmque*; celebratio primi diei Mensis Maji cum floribus, loco *Floralium*; celebratio, denique, festorum in honorem *Virginis* MARIÆ, JOANNIS *Baptistæ*, & variorum ex Apostolis, in locum solennium rituum, diebus, queis in singula Zodiaci signa, ex veteri Juliano Kalendario, intrabat Sol, celebrari solitorum. Per eamdem *Decianam* persecutionem, CYPRIANUS Martyrum in *Africâ* nomina albo describi jussit, ut quotannis ipsorum memoria coleretur, factis oblationibus ac sacrificiis: nec diu pòst, FELIX Episcopus *Romanus*, narrante PLATINA, *Martyrum gloria consulens, statuit, ut quotannis sacrificia eorum nomine celebrarentur.* Horum festorum jucunditate Christiani multùm numero creverunt, tantumdémque decreverunt virtute, donec, persecutione *Diocletianeâ*, *purgarentur atque dealbarentur.* Et hic, quidem, fuit primus gradus, quo, in Christianam Religionem, cultus Martyrum religiosus introductus est: quamquam, enim, hoc nondum ad illegitimum cultum exsurgat; Christianos tamen, ad ejusmodi ulteriorem mortuorum venerationem, reddidit compositos, quæ brevi in invocationem Sanctorum erupit. *Cultus Mabuzim.*

Proximus illuc gradus fuit adfectatio, preces ad Martyrum sepulcra dicendi; qui mos per *Diocletianeam* persecutionem cœpit. Concilium *Eliberense*, in *Hispaniâ* celebratum, tertio vel quarto ejus persecutionis anno, à C. 305, inter ceteros etiam hos Canones habet. Can. 34 *Cereos per diem placuit in cœmeterio non incendi. Inquietandi, enim, spiritus Sanctorum non sunt. Qui hæc non observârint, arceantur ab Ecclesiæ communione.* Can. 35. *Placuit prohiberi, ne fœminæ in cœmeterio pervigilent, eò quod sæpe, sub obtentu orationis latenter scelera committant.* Protinus ab eâ persecutione, puta, anno circiter 314, Concilium *Laodicenum* in *Phrygiâ*, quod tum convenit, ad collapsam Ecclesiasticam disciplinam instaurandam, sequentia decrevit. Can. 9. *Iis, qui ad Ecclesiam pertinent, non permittitur in cœmeteria sive martyria Hæreticorum ire, precum dicendarum, sanitatísve recuperandæ, causâ; quicumque, autem, ierint, si sint è fidelibus, ad tempus Ecclesiæ communione arcebuntur.* Proximus fuit honor sepulcris ipsorum exhibitus.

CAP. XIV. *cebuntur.* Can. 34. *Non oportet Christianum Martyres Christi relinquere, sesèque ad falsos Martyres conferre*; id est, ad Martyres ex Hæreticis; *hi, enim, alieni sunt à Deo: quapropter, quiqui ad hos sese conferunt, Anathema sunto.* Can. 51. *Martyrum natales tempore quadragesimali celebrabuntur, commemoratio, autem, ipsorum fiet diebus sabbati ac dominicis.* Concilium *Paphlagonense*, anno 324 celebratum, hoc decretum condidit. *Si quis, arrogantiâ ductus, abominetur congregationes Martyrum, vel liturgias in iis actas, vel Martyrum memoriam, Anathema esto.* E quibus omnibus manifestum est, Christianos, persecutionis *Diocletianae* tempore, in cœmeteriis precari fuisse suetos, persecutionis discrimen evitandi causâ; nec non Templorum, quæ passim eversa erant, defectu; porrò, illâ persecutione jam cessante, eum morem, in honorem Martyrum, retinuisse, donec nova ædificata forent Templa: denique, longinquo usu idem adfectasse, ut sincero cultui (*a*) conducens, nec non ad sanitatem ægrotantium recuperandam. Patet etiam ipsos, in hisce sepulcretis, quotannis Martyrum commemorationem fecisse, diebus iis consecratis, omnésque hos ritus pro piis ac religiosis habuisse, atque illos, quasi arrogantes, Anathemate feriisse, quicumque sese ipsis opponebant, vel in martyriis Hæreticorum precabantur. Et faces interdiu Martyribus accendebant, ut Diis suis solebant idololatræ; qui mos, Sæculo quarto nondum finito, in Occidente magnopere prævaluit. Martyrum, quoque, cultores aquâ consecratâ adspergebant, ut idololatræ suorum Deorum cultores; ac peregrinationes suscipiebant, *Hierosolymas*, aliáque sancta loca videndi causâ, quasi sanctitatem illa visentibus se impertirentur. E more, porrò, dicendi, in cœmeteriis, ac martyriis, preces, ortus est mos transferendi Sanctorum, Martyrúmque cadavera, in Templa recèns ædificata. Initium ejus fecit CONSTANTIUS Imperator, anno, circiter, 359, cùm, ipsius jussu, ANDREÆ Apostoli, LUCÆ, ac TIMOTHEI corpora, in novum *Constantinopoli* Templum translata sunt: Quinimo jam priùs, quàm hoc gesserat CONSTANTIUS, *Ægyptii*, Martyrum suorum Sanctorúmque cadavera inhumata, in privatis domibus, lectulis imposita, servabant,

Unde ortus est mos transferendi Sanctorum cadavera in templa recèns ædificata.

(*a*) *Devotion.*

ſervabant, fabuláſque narrabant de ipſorum animabus, noctu apparentibus, adſcendentibúſque in cœlum, ut refert, in vitâ ANTONII, ATHANASIUS. Atque hæc omnia JULIANO Imperatori, ut CYRILLUS ſcribit, anſam præbuêre Chriſtianos hunc in modum accuſandi (*a*): *Quod veteri illi mortuo*, JESU, *plurimos alios mortuos addatis, quis ſatis abominari queat? Cuncta loca ſepulcris implêſtis ac monmentis, licèt nuſquam vobis præceptum ſit ſepulcris vos proſternere, atque illa colere officiosè.* Et paulò pòſt: *Cùm* JESUS *dixerit, plena immunditie eſſe ſepulchra, quî vos ſuper iis Deum invocatis?* Et iterum, alio loco (*b*) dicit idem; quòd, ſi *Hebræorum* præceptis inhæſiſſent Chriſtiani, *unum, loco multorum, Deum coluiſſent; non hominem, vel, potiùs, non multos homines infelices*: ut & ipſos *lignum crucis adorâſſe, pictâ etiam ejus imagine in frontibus, atque ante ædes.* Cultus Mahuzzim.

Sanctorum, ita, Martyrúmque ſepulcris in religioſi cultûs loca converſis, qualia idololatrarum Templa fuerant; Templíſque in ſepulcra: & quâdam, veluti, ſanctitate cadaveribus Martyrum Sanctorúmque, in iis ſepultis, adſcriptâ, nec non introducto, ut quotannis, in ipſorum honorem, feſta celebrarentur, ſacrificiis tum Deo, ipſorum nomine, oblatis; proximus ad eorumdem invocationem gradus fuit quod cadaveribus, oſſibus, aliíſve ipſorum reliquiis adſcribebatur virtus edendi miracula, ídque per animas, à corporibus ſeparatas, quæ ſcire cenſebantur quid nos dicamus agamúſque, ac potentiâ inſtructæ eſſe, nobis benè vel malè faciendi, eáque miracula edendi. Eadem prorſus hæc erat ſententia, cum eâ, quam fovebant idololatræ, de ſeparatis à corporibus animabus antiquorum ſuorum Regum atque Heroum, quos colebant nominibus SATURNI, RHEÆ, JOVIS, JUNONIS, MARTIS, VENERIS, BACCHI, CERERIS, OSIRIDIS, ISIDIS, APOLLINIS, DIANÆ, ac reliquorum ſuorum Deorum. Hæc, enim numina, cùm ſint maſcula & fœmina, maritus & uxor, filius & filia, frater ſorórque, eo ipſo patet fuiſſe antiquos viros ac mulieres. Jam, ut primus Proximus inde ad invocationem Sanctorum gradus fuit, miraculorum edendorum poteſtas ipſorum reliquiis adſcripta.

(*a*) [Cyrill. Libr. X. adv. Julian.] (*b*) Apud Cyrill. Libr. VI. Quæ autem hic præcedunt, illic, duobus *Juliani* locis interjectis, ſequuntur.

CAP. XIV. mus gradus ad invocationem Sanctorum positus fuit per *Decianam*, alter per *Diocletianaam* persequutionem; ita tertius hic deberi videtur cœptis CONSTANTII ac JULIANI Apostatæ. Nempe, cùm JULIANUS falsorum Deorum cultum instaurare occiperet, Sanctósque & Martyres contemnere; videntur Christiani *Syri* & *Ægyptii* multa jactâsse de miraculis editis à Sanctorum Christianorum Martyrúmque reliquiis, oppositè ad virtutes, quas JULIANUS ac Idololatræ suis Idolis adscribebant. Narrant, enim, SOZOMENUS (*a*) & RUFFINUS (*b*), quòd, cùm Imperator Idolorum Templa aperuisset, atque Oraculo APOLLINIS *Daphnæi*, in suburbibus *Antiochiæ*, consulto, plurimis sacrificiis responsum instanter flagitaret, tandem responderit Oraculum, BABILÆ Martyris ossa, illic sepulta prohibere, quo minùs respondere possit, de quibus fuerat consultum. Ex quo responso intelligere licet, Christianum quemdam in eum locum concessisse, unde superstitionis administri, oracula edituri, per tubum loqui solebant. Quin imò jam antea HILARIUS, in suo adversùs CONSTANTIUM libro, quem postremo ejus Imperatoris anno conscripsit, hanc eorum, quæ tum in Oriente, ubi ipse degebat, agebantur, mentionem facit: *Sine Martyrio persequeris. Plus crudelitati vestræ*, NERO, DECI, MAXIMIANE, *debemus. Diabolum, enim, per vos vicimus. Sanctus ubique beatorum Martyrum sanguis exceptus est, dum in his Dæmones mugiunt, dum ægritudines depelluntur, dum miraculorum opera cernuntur, elevari sine laqueis corpora, & dispensis pede fœminis vestes non defluere in faciem, uri sine ignibus spiritus, confiteri sine interrogantis incremento fidei.* GREGORIUS, etiam, *Nazianzenus*, primâ adversùs JULIANUM, tunc imperantem, Oratione, ita scribit: *Martyres non extimuisti, quibus præclari honores & festa constituta, à quibus Dæmones propelluntur, & morbi curantur; quorum sunt apparitiones & prædictiones; quorum vel sola corpora, idem possunt quod animæ sanctæ, sive manibus contrectentur, sive honorentur; quorum vel solæ sanguinis guttæ atque exigua passionis signa, idem possunt quod corpora: Hæc non colis, sed contemnis & adspernaris.* Hæc causa exstiterunt, quare, eodem

(*a*) [Libr. V. c. 19.]   (*b*) [Libr. I. suæ historiæ, c. 35.]

dem imperante Idololatræ, JOANNIS *Baptistæ*, in *Phœniciâ*, sepulcrum diruerint, ejúsque ossa cremârint; quo facto, plurimi Christianorum illis sese intermiscentes, quasdam ex reliquiis ipsius collegerunt, quæ, ad ATHANASIUM missa, ab illo in pariete Templi cujusdam sunt abscondita, prævidente, *spiritu profetico*, ut ait RUFFINUS (*a*) *futuris Sæculis illa profutura*. *Cultus Mabuæzim.*

Horum, deinde, miraculorum fama, semel sparsa, multos annos duravit, imò aucta est, magísque universalis evasit. CHRYSOSTOMUS, secundâ Oratione in S. BABYLAM, viginti annis post impositum APOLLINIS *Daphnæi* Oraculo silentium, de quo supra, habitâ, nempe A. C. 382, de miraculis, quæ Sancti eorúmque reliquiæ edebant, ita loquitur (*b*): *Nulla est nostri hujus orbis seu Regio, seu Gens, sive Urbs, ubi nova & inopinata miracula hæc non decantentur, quæ, quidem, si figmenta fuissent, prorsus in tantam hominum admirationem non venissent.* Et paulò pòst: *Abunde orationi nostræ fidem faciunt, quæ quotidiana, à Martyribus, miracula eduntur magnâ affatim ad illa hominum multitudine affluente.* Et 66. Homiliâ, postquam narravit, quî ossium Martyrum virtute Diaboli cruciarentur atque ejicerentur, addit: *Ob eam causam multi, plerumque, Reges peregrè profecti sunt, ut hoc spectaculo fruerentur. Siquidem sanctorum Martyrum Templa, futuri judicii vestigia & signa exhibent, dum, nimirum, Dæmones flagris caduntur, hominésque torquentur & liberantur. Vide, quæ Sanctorum, vitâ functorum, vis sit.* Etiam HIERONYMUS epitaphio in PAULAM, sic eadem narrat (*c*): PAULA *vidit* —— *Samariam*: —— *ibi siti sunt* ELISÆUS & ABDIAS, *Profetæ*, & —— JOANNES *Baptista*. *Ubi multis intremuit consternata mirabilibus. Namque, cernebat variis Dæmones rugire cruciatibus, &, ante sepulcra Sanctorum, ululare homines, more luporum, vocibus latrare canum, fremere leonum, sibilare serpentum, mugire taurorum; alios rotare caput, & post tergum terram vertice tangere, suspensisque pede fæminis vestes non defluere* *Miraculorum eorum fama.*

Ggg 2 *in*

(*a*) [Ubi supra, Lib. II. c. 28.]
(*b*) Vid. Hom. 47. in S. Julian.
(*c*) Epist. 27. ad Eustochium.

CAP. XIV. *in faciem (a)*. Contigit hoc, anno circiter 384: Porrò, & CHRYSOSTOMUS, Oratione in Martyres *Ægyptios*, antesignanam, in hisce rebus, *Ægyptum* statuere videtur, cùm ait (*b*): *Benedictus Deus, quandoquidem ex Ægypto prodeunt Martyres; ex Ægypto illâ, cum Deo pugnante ac insanissimâ, & unde impia ora, unde lingua blasphema. Ex Ægypto Martyres habentur; non in Ægypto tantùm, nec in finitimâ vicinâque Regione, sed* UBIQUE TERRARUM. *Et, quemadmodum in annona summâ ubertate, cùm viderunt urbium incolæ, majorem, quàm usus habitatorum postulat, esse proventum, ad peregrinas, etiam, urbes transmittunt; cùm ut suam comitatem & liberalitatem ostendant; tùm ut præter horum abundantiam, cum facilitate, res quibus indigent, rursus ab illis sibi comparent: sic & Ægyptii, quod attinet ad religionis athletas, fecerunt. Cùm apud se multam eorum, Dei benignitate, copiam cernerent, nequaquam ingens Dei munus suâ civitate concluserunt, sed in* OMNES TERRÆ PARTES *bonorum thesauros effuderunt: cùm ut suum in fratres amorem ostenderent, tùm ut communem omnium Dominum honore adficerent, ac civitati suæ gloriam, apud omnes, compararent, totiúsque terrarum* ORBIS *esse* METROPOLIN *declararent. —— Sanctorum, enim, illorum corpora, quovis adamantino & inexpugnabili muro tutiùs, nobis urbem communiunt, &, tanquam excelsi quidam scopuli undique prominentes, non horum, qui sub sensus cadunt & oculis cernuntur, hostium impetus propulsant tantùm, sed etiam invisibilium Dæmonum insidias, omnésque Diaboli fraudes, subvertunt ac dissipant. —— Neque verò, tantùm adversùs hominum insidias, aut adversùs fallacias Dæmonum, utilis nobis est hæc possessio, sed, si nobis communis Dominus, ob peccatorum multitudinem irascatur, his objectis corporibus continuò poterimus eum propitium reddere civitati.* Scripta fuit hæc Oratio *Antiochiæ*, dum adhuc *Alexandria* Metropolis Orientis esset, adeóque ante A. C. 381, quo *Constantinopolis* ad illud fastigium evasit: fuerat, autem,

Ejusmodi reliquiis maximè abundabat Ægyptus.

Unde in omnes terras eæ sunt missæ.

(*a*) [In editione Erasmianâ alterâ, *Bas.* 1524, p. 176, quâ hæc occurrunt, emittitur, *non*: manifesto errore, cum ita nihil miri dicatur.]

(*b*) Edit. *Frontonis Ducæi* Tom. I.

autem, aliquot annorum opus *Ægyptiis*, miracula edentes suorum Martyrum reliquias per totum terrarum orbem distribuere, quod jam ante eum annum consummaverant. Abundabat maximè Sanctorum Martyrúmque reliquiis *Ægyptus*, cùm, balsamo condita, eorum cadavera, privatim, etiam domi, in lectulis, *Ægyptii* servarent; erátque, præ omnibus aliis urbibus, celebris *Alexandria*, quod ad earum distributionem, ita ut, hoc respectu, gloriam apud omnes consequeretur, seséque Orbis Metropolin probaret. *Ægypti* exemplum, deinde, secuta est *Antiochia*, dispergendo reliquias quadraginta Martyrum. Secuta est exemplum, denique, cùm *Ægypti*, tùm *Syriæ*, reliqua pars orbis terrarum.

Cultus Mabuzim.

Quare iis abundârint Ægyptii.

Ægypti exemplum secuta, deinde, est Antiochia, distributis 40 Martyrum reliquiis.

Quadraginta Martyrum *Antiochenorum* reliquiæ inter Ecclesias fuêre distributæ ante annum 373. ATHANASIUS, enim, qui illo anno decessit è vivis, Orationem de iis conscripsit. Nondum in lucem emissa est hæc Oratio; eam, autem, in M. S. in Cardinalis ASCANII, in *Italiâ*, bibliothecâ, se vidisse, testatur *Gerardus Joannes* VOSSIUS, in commentario in Orationem EPHRÆMI *Syri* super eosdem 40 Martyres. Cùm, itaque, Monachi *Alexandrini* reliquias Martyrum *Ægyptiorum* in omnes orbis terrarum partes dimiserint, eóque gloriam suæ civitati comparârint, imò, in rebus ejusmodi, Metropolin eam universi orbis probârint, ut è CHRYSOSTOMO observavimus; colligere hinc licet, *Alexandriam*, antequam ipsa quadraginta Martyrum reliquias *Antiochiâ* acciperet, jam suorum in omnes tractus mittere cœpisse, primum aliis civitatibus exemplum præbentem. Cœpit, itaque, hæc consuetudo in *Ægypto*, aliquot ante mortem ATHANASII annis. Cœpit tum, cùm miracula edentia JOANNIS *Baptistæ* ossa in *Ægyptum* deportata fuerant, ac in Templi cujusdam pariete abscondita, *ut futuris Sæculis prodessent*. Repressa est imperante JULIANO Apostatâ: deinde, autem, ex *Ægypto* per omne diffusa Imperium, *Alexandriâ*, totius orbis Metropoli, secundùm CHRYSOSTOMUM, factâ, eò quòd cultum hujus generis prima & præcipuè propagâsset; *Antiochiâ*, porrò, aliisque urbibus, brevi illius exemplum secutis.

CAP. XIV.

In harum superstitionum propagatione antesignani fuêre Monachi, atque his dux *Antonius*.

In harum propagatione superstitionum antesignani fuêre Monachi, atque hisce dux ANTONIUS; in fine, enim, vitæ hujus eremicolæ, ATHANASIUS hæc fuisse refert ipsius morientis verba ad Discipulos, qui tunc ipsi ministrabant: *Primo loco curate ut adhæreatis Christo, deinde Sanctis, ut, post mortem, vos amicos ac familiares in æterna tabernacula recipiant. Hæc cogitate, hæc percipite; ac, si quem ad me respectum habeatis, mei mementote, instar patris* (*a*). Cùm hoc ita, à moriente jam ANTONIO, Monachis commendatum esset, A. C. 356; fieri non potuit quin toti, summâ erga Sanctos pietate, veluti accenderentur, utpote quâ, tamquam paratissimâ viâ, sibi adeò ipsos amicos essent reddituri, ut quàm certissimè se, post mortem, in sempiterna tabernacula reciperent. Hinc ingens illa fama, tempore CONSTANTII, de miraculis à Sanctorum reliquiis editis: hinc miracula edentium reliquiarum per omne Imperium dispersus; exemplum præbente, ac præ omnibus aliis urbibus idcirco celebratâ, *Alexandriâ*. Hinc, JULIANI temporibus, A. C. 362, contigit ut ATHANASIUS, *profetico*, (ut RUFFINUS ait,) *spiritu*, JOANNIS *Baptistæ*, ossa Idololatrarum metu *abscondiderit*, non in terrâ, ut oblivioni mandarentur, verùm *sub cavato Templi cujusdam pariete*, coram idoneis testibus, posteris Sæculis profutura. Hinc, etiam, invocatio Sanctorum, ut ejusmodi miracula ederent; hominibúsque, in precibus, atque aliis pietatis excercitiis, essent auxilio; denique, apud Deum pro ipsis itercederent. Quippe ATHANASIUS, jam inde ab adolescentiâ, emortuos Sanctos ac Martyres spectavit ut nostrarum precum adjutores. In epistolâ ad MARCELLINUM, tempore CONSTANTINI M. conscriptâ, dicit, Psalmorum verba non esse transponenda, quod ad ordinem, neque ullâ ratione immutanda, verùm absque omni artificio, quomodo scripta sunt, recitanda & canenda, *ut sancti, qui eos scripserunt, homines, cognito ea, quæ recitantur, vel canuntur, propria sua ipsorum esse verba, nobiscum precentur; vel potiùs, ut Spiritus Sanctus, qui in Sanctis hisce loquutus est, animadverso sua ipsius verba, quæ illis quondam inspiravit, iis sese, in nobis succurrendo, jungat.*

Athanasius jam ab adolescentiâ Sanctos emortuos spectavit ut patronos.

Cùm

(*a*) [Vide quæ ad hæc diximus in Præfatione.]

Cùm, præ omnibus aliis terris, *Ægyptus* Monachis abundaret, religiosus Sanctorum cultus illic citiùs incepit atque altiores, passim, in eâ Regione radices egit, quàm alibi. Palladius, anno 388. in *Ægyptum* profectus, ut Monasteria inviseret, nec non Apollonii, aliorúmque *Thebaidum* Martyrum, qui sub Maximino passi fuerant, sepulcra; de illis dicit: *Iis omnibus Christiani fecerunt ædem unam, ubi nunc multa virtutes peraguntur. Tanta, autem, fuit viri gratia, ut de iis, quæ esset precatus, statim exaudiretur, cum sic honorante Servatore: quem etiam nos in Martyrio precati, vidimus, cum iis, qui cum ipso fuerant martyrio adfecti; & , Deum adorantes, eorum corpora salutavimus.* Eunapius, quoque, (Idololatra ille quidem, locuples tamen testis eorum, quæ ipsius temporibus contigerunt,) narrans, quomodo milites Templa *Ægypti* in potestatem Monachorum tradiderint, quod anno contigit 389; ita, impium in modum, Martyres ludibrio habet, ridétque, ut in veterum Deorum *Ægyptiorum* locum succedentes. *Illi ipsi*, inquit, milites, *Monachos Canopi quoque collocârunt, ut, pro Diis, qui animo cernuntur, servos, & quidem flagitiosos, divinis honoribus percolerent, hominum mentibus ad cultum ceremoniásque obligatis. Ii, namque, condita & salita eorum capita, qui, ob scelerum multitudinem, à Judicibus extremo judicio fuerant adfecti, pro Divis ostentabant; iis genua submittebant, eos in Deorum numerum receptabant, ad illorum sepulcra pulvere sordibúsque conspurcati. Martyres, igitur, vocabantur, & ministri, quidem, & legati, arbitríque precum apud Deos; cùm fuerint servilia infida, & flagris pessimè subacta, quæ cicatrices scelerum, ac nequitiæ vestigia, corporibus circumferunt; ejusmodi, tamen, Deos fert tellus.* Ex hisce exemplis intelligere est, invocationem Sanctorum jam quodammodo pedem in *Ægypto* fixisse, ac jam universè illic receptam, atque vulgo in usu fuisse.

Cultus Mahuzzim.

Religiosus eorum cultus in Ægypto cœpit, altioréſque radices egit; & quare.

Ita Basilius, Monachus, qui, anno 396, *Cæsareæ* creatus fuit Episcopus, anno, autem, 378 decessit, Oratione in honorem Mamantis, Martyris, ita loquitur: *Mementote Martyris; quicumque vestrûm ipso in somnis estis fruiti, quicumque, hoc in loco, in precibus ab ipso fuistis adjuti, quicumque vestrûm, nomine ipsius*

Eum illic, nec non in Phœniciâ, Syriâ, & Cappadociâ, jam Sæcu-

vocato,

CAP.XIV. lo quarto viguisse, probatur ex *Basilio*;

vocato, præsentem in vestris operibus estis experti; quoscumque oberrantes reduxit in viam, quoscumque sanitati restituit, quorumcumque à mortuis, per ipsum, revocati sunt liberi, quibuscunque per ipsum vitæ tempus prorogatum est. Idem paulò pòst, quàm universalis hæc in *Cappadociæ* & *Bithyniæ* Regionibus superstitio fuerit, hac ratione innuit: *Ad memoriam*, inquit, *Martyris, omnis Regio commovetur; ejus festo omnis civitas gaudio suffusa est. Neque ad majorum suorum sepulcra divertunt divitum cognati, verùm omnes ad locum religiosi cultûs sese conferunt.* Iterum, in Homiliæ illius fine, precatur, ut velit *Deus conservare Ecclesiam, firmis, Martyrum, turribus adeò munitam.* Denique, Oratione in honorem quadraginta Martyrum: *Hi sunt*, inquit, *qui, nostram obtinentes Regionem, instar certarum turrium, nobis securitatem ab inimicis præstant: Neque uni tantùm loco inclusi, verùm per multas Regiones distributi sunt, multásque terras exornant. —— Sæpe dedistis operam, sæpe laborâstis, ut unum inveniretis, qui pro vobis oraret: hìc sunt quadraginta, unam precum vocem emittentes. —— Hos petit, qui calamitatibus premitur, ad hos se recipit, qui exsultat: ille, ut liberetur malis; hic, ut felix fortunatúsque maneat. Hìc mulier, pro liberis orans, exauditur; marito peregrè degenti incolumem reditum impetrat, ægrotanti sanitatem. —— O communes humani generis custodes, curarum nostrarum sodales optimi, suffragatores nostrarum precum, atque adjutores, potentissimi legati apud Deum, &c.* Quibus omnibus manifestum est, jam ante annum 378, Orationes in Sanctorum laudem, longè extra terminos styli merè oratorii ac figurati fuisse evagatas, & vulgus in Oriente, jam tum, universè, à Monachis, cultu Sanctorum infectum fuisse.

Nazianzeno;

GREGORIUS *Nazianzenus*, item Monachus, Oratione sextâ, anno C. 373 conscriptâ, cùm primùm *Sosima* Episcopus creatus esset, ita loquitur: *Puros nos reddamus Martyribus, fratres, vel potiùs Martyrum Deo* (*a*): & paulò pòst, Martyres vocat *deprecatores, pro obtinendo gradu altiori, sive divinitate.* Eodem

(*a*) [Ita *Newtonus*, in genere Habetur, autem, apud *Chrysostomum*, *vel ei, potiùs, cui & ipsi, cruoris veritatisque confessione, purificati sunt.*]

Eodem anno, in fine Orationis in honorem ATHANASII, tunc recèns mortui, ita eum compellat: *Tu nos propitius respice, atque hunc rege populum, utpote qui perfectè perfectam adorat Trinitatem, qua in Patre, Filio, & Spiritu Sancto consideratur atque colitur: si pax futura sit, me conserva, meúmque mecum gregem pasce; sin bellum, domum me deducito, apud te, tuique similes, mihi locum præbeto; quantumvis magnum sit quod peto.* In fine Orationis in honorem BASILII, A. C. 378 conscriptæ, hoc modo illum adloquitur: *Tu, verò, ô divinum sacrúmque caput, è cælo nos respice; ac, vel precibus tuis, stimulum illum carnis tolle, quem nobis, ad nos exercendos, dedit Deus; vel id obtine, ut alacri animo eumdem feramus; omnémque nostram vitam dirige ad illud, quod maximè nobis conducit. Cùm hac vitâ excedemus, illic nos, in tabernacula tua, recipe; ut simul viventes, sanctámque & beatam Trinitatem, cujus nunc non nisi imperfecta nobis contemplatio est, puriùs & perfectiùs intuentes, finem nostrorum, illic, desideriorum consequamur, eámque mercedem accipiamus bellorum, qua gessimus vel sustinuimus.* Denique, Oratione in honorem CYPRIANI, non Episcopi illius *Carthaginensis*, sed *Græci* cujusdam, eumdem in modum eum invocat; quin & narrat virginem quamdam, JUSTINAM nomine, in periculo defensam, invocatâ MARIA virgine, & miracula per CYPRIANI cineres edita fuisse. *Cultus Mahuzzim.*

GREGORIUS *Nyssenus*, alius celebris Monachus, atque Episcopus, in EPHRÆMI *Syri* vitâ, narrat virum quemdam, cùm è longinquâ Regione domum rediret, in magno periculo fuisse versatum, eo quod omnes viæ Barbararum Nationum exercitibus erant præclusæ; ast, cùm invocâsset nomine EPHRÆMUM, dixissétque, *Sancte* EPHRÆME, *adjuva me;* evasisse periculum, metúque mortis abjecto, præter spem, ad suos rediisse incolumem. In fine hujus Orationis, sequentem in modum EPHRÆMUM GREGORIUS compellat: *Tu, autem, ô* EPHRÆM, *divino, jam, adsistens altari, & Principi vitæ & sanctissimæ Trinitati sacrificia offerens, unà cum Angelis; omnium nostrûm esto memor, veniámque peccatorum nostrorum nobis impetra, ut æternâ Regni cælestis felicitate aliquando* *Nysseno;*

CAP. XIV. *do fruamur.* Idem, Oratione in laudem THEODORI Martyris, A. C. 381 conscriptâ, ipsius potentiam, populique consuetudinem, hisce verbis describit : *Hic Martyr*, inquit, *anno proximè elapso, sævam illam tempestatem sedavit, horrendúmque illud, cum ferocibus atque crudelibus Scythis, bellum repressit.* ——— *Si cui permittatur, ut pulverem auferat, quo coopertum est monumentum, in quo sancti Martyris corpus quiescit, pulvis ille pro dono accipitur, colligitúrque, servandus, ut res ingentis pretii. Ipsas, quippe, reliquias tangere, si qua tam prospera umquam fortuna eveniat; quantus is sit favor, & quàm non, nisi impensissimis precibus, impetrandus, probè nôrunt, qui impetrârunt. Etenim, instar florentis adhuc viventísque corporis, illud, qui id conspiciunt, amplectuntur, oculos, os, aures, aliáque sensûs organa omnia, illi adplicantes; ac, deinde, amore in eum pleni* (a), *lachrymis, in Martyrem, quasi integrum adhuc, seséque vivum ipsis exhibentem, fusis, preces ei, atque supplicationes, offerunt, ut pro se advocatus intercedat; eum precantes, ut administrum Dei; invocantes, ut dona, quandocumque velit, accipientem.* Denique, hac precatione finem Orationi imponit GREGORIUS: *O* THEODORE, *plurimis indigemus bonis; intercede pro patriâ tuâ, & supplica communi Regi ac Domino. Patria, enim, Martyris, est locus ubi passus est, iique ipsius sunt cives, fratres, & consanguinei, qui ipsum possident, defendunt, exornant, atque colunt. Mala extimescimus, pericula imminentia cernimus: Non procul absunt impii Scythæ, ad bellum nobis inferendum parati. Ut miles, pro nobis pugna; ut Martyr,* παῤῥησίᾳ *pro conservis tuis utere. Pacem implora, ut ne publici hi cessent conventus, ne furiosus atque impius Barbarus in templa atque altaria desæviat, ne profanus ac scelestus res sacras conculcet. Beneficium, à te acceptum, agnoscimus, quòd salvi atque intacti hactenus sumus conservati; ut in futurum periculis simus liberi, precamur. Quod si, verò, majori supplicatione ac deprecatione opus fuerit, fratrum tuorum, Martyrum, chorum convoca, iisque omnibus junctus, simul pro nobis deprecare. Placent Deum Justorum multorum preces, veniám-* que

(a) *With affection.*

que peccatorum multitudini populóque procurent. Exhortare PETRUM, *excita* PAULUM, *nec non* JOANNEM, *divinum illum ac dilectum Discipulum, ut solliciti sint de Ecclesiis, quas condiderunt, quarum causâ catenis fuere vincti, pro quibus pericula mortésque perpessi sunt; ut ne caput adversùs nos attollat cultus Idolorum; ne spinarum instar, in vineto nascantur hæreses; ne crescens lolium triticum suffocet; ne ulla, pinguedinis veri roris expers, petra sit adversùs nos, verbíque vim fœcundam, radicis expertem faciat; verùm virtute, (a) precum, & tuarum & tuorum sodálium, ô vir præclare, atque inter Martyres excellens, Christianorum respublica frumento plenus ager evadat.* Idem, adhuc, *Nyssenus*, Oratione funebri in obitum MELETII, Episcopi *Antiocheni*, eodem anno 381, *Constantinopoli* habitâ, coram cœtu Episcoporum, qui, ex omni Oriente, ad secundum Concilium Oecumenicum convenerant, ita de MELETIO loquitur: *Sponsus*, inquit, *non à nobis ablatus est: in medio nostrûm consistit, quamvis ipsum non videamus: sacerdos est in intimis locis, ac coram apud Deum supplicat, pro nobis & peccatis populi.* Non erat hæc figura loquendi oratoria, sed ex verâ animi sententiâ sic loquebatur GREGORIUS, ut ex iis, quæ supra ex eo, de EPHRÆMO & THEODORO, citavimus, intelligere est. Cúmque coram Concilio *Constantinopolitano* hæc verba faceret, discere hinc licet, inquit BARONIUS (*b*), professum esse ipsum, quod integrum Concilium, ac, cum eo, tota illarum Regionum Ecclesia, credebat, nempe, Sanctos in cœlo preces pro nobis Deo offerre. *Cultus Mabuzim.*

EPHRÆM *Syrus*, celebris itidem Monachus, BASILII æqualis, qui & eodem, quo hic, anno decessit in fine Encomii, sive Orationis in laudem BASILII, tunc recèns mortui, hunc in modum ipsum invocat: *Deum supplica pro me, homine miserrimo, ac revoca (c) me advocatione tuâ ô pater; tu, qui fortis es ora pro me infirmo; tu, qui diligens es, pro negligente; tu, qui hilaris, pro torpido; tu, qui sapiens, pro insipiente; tu, qui tibi* *Ephræmo Syro;*

 omnium

(*a*) *Power.*
(*b*) Ad annum 381. Sect. 41.
(*c*) *Recal.*

CAP. XIV. *omnium virtutum thesaurum collegeris, dux esto mihi, omnis boni operis experti.* In principio Encomii quadraginta Martyrum, per idem tempus ab ipso conscripti, ita eos compellat: *Opitulamini, ergo, mihi ô sancti, supplicatione vestrâ; vestrísque precibus, ô dilecti; ut Christus suâ gratiâ linguam meam dirigat loquuturam, &c.* Et postea, factâ mentione de unius, è quadraginta hisce Martyribus, matre, Orationem hac precatione concludit: *Te, ô sancta, fidelis, ac beata mulier, obsecro, pro me Sanctos preceris, dicásque; supplicate, vos, qui in Christo triumphatis pro pertenui ac misero* EPHREMO, *ut misericordiam inveniat, Christíque gratiâ servetur.* Atque iterum, secundâ Oratione de laudibus sanctorum Martyrum *Christi* hac ipsos ratione adloquitur: *Obsecramus vos, ô Martyres sanctissimi, supplicate pro nobis miseris peccatoribus, negligentiæ squalore immundis, Dominum, ut divinam suam nobis gratiam infundere velit.* Denique, postea, prope ejusdem Orationis finem: *Jam, vos, sanctissimi homines, atque illustres Dei Martyres, me, miserum peccatorem, precibus vestris adjuvate, ut terribili illâ horâ, quâ omnium cordum secreta manifesta fient, misericordiam consequar. Ego vobis hodie, ô sanctissimi Christi Martyres, velut inutilis atque imperitus fui pincerna: tradidi, quippe, filiis ac fratribus vestræ fidei, poculum eximii vini vestræ militiæ, paravi ipsis eximiam vestræ victoriæ, omnigenis repletam dapibus, mensam. Omni mentis adfectu ac desiderio dedi operam, ut patres vestros, fratrésque, familiam vestram, atque consanguineos, qui mensam quotidie frequentant, recrearem. Ecce, enim, cantant, atque, exsultantes & lætitiâ perfusi, Dei gloriam celebrant, qui virtutes vestras coronavit, positis in sacratissima vestra capita, coronis immortalibus atque cœlestibus; illi, præter modum gavisi, circùm sacras, martyriorum vestrorum, reliquias consistunt, felicitatem à vobis requirentes (a), ac medicinam cùm corpori, tùm animo, auferre cupientes. Ut boni, ergo, discipuli, fidíque ministri benigni Domini nostri, ac Servatoris, hos omnes fortunate (b) & me, quoque, infirmum licèt atque debilem,*

(a) *Wishing for a blessing.* (b) *Bestow a blessing on them all.*

bilem, qui, vestris meritis & supplicatione vires adeptus, hymnum in vestram laudem ac gloriam, coram Sanctis vestris reliquiis, cecini. Quapropter vos obsecro, coram divinæ Majestatis solio, pro me, EPHRÆMO, *vili ac miserabili peccatore, consistite, ut, vestris precibus, salutem consequi merear, ac vobiscum sempiternâ fruar felicitate, per gratiam, ac benignitatem, ac misericordiam Domini nostri & Servatoris* JESU *Christi, cui, cum Patre, & Spiritu Sancto, sit laus, honor & gloria, in sempiternum. Amen.* Cultus Mabuzim.

Ex iis quæ è BASILIO, utroque GREGORIO, & EPHRÆMO citavimus, intelligere est, Sanctorum cultum, inter Monachos, eorúmque admiratores, in *Ægypto*, *Phœniciâ*, *Syriâ* & *Cappadociâ*, jam ante annum 378 fuisse institutum ratúmque, cùm, eo anno, BASILIUS atque EPHRÆM sint mortui. Non multò, hisce, posterior fuit CHRYSOSTOMUS. Is *Antiochiæ* docuit, quamdiu, ferè THEODOSIUS M. imperavit, multæque in ipsius Orationibus sacris, ad hujusmodi superstitionem adhortationes occurrunt. Videre hoc licet in fine Orationum in laudem S. JULIÆ, S. PELAGIÆ, Martyris IGNATII, Martyrum *Ægyptiorum*, *de Fato & Providentiâ*, in honorem Martyrum in genere, S. BERENICES ac S. PROSDOCES, JUVENTINI & MAXIMI, in nomen *Cœmeterii, &c.* Ita, Oratione de BERENICE & PROSDOCE: *Fortasse,* inquit, *non exiguo amore in has Martyres accensi estis; hoc igitur ardore procidamus ante ipsarum reliquias, loculos, queis inclusæ sunt, amplectamur. Martyrum, quippe, loculi, magnâ virtute pollent, scilicet, ut Martyrum ossa, potentiâ valent. Neque hujus tantùm die festi, verùm aliis quoque diebus, nosmet ad ipsas adplicemus, ipsas invocemus atque obsecremus, ut nostræ patronæ esse velint. Pollent, enim, virtute atque efficaciâ, non modò dum in vivis sunt, verùm etiam post mortem; multóque magis post mortem, quàm ante. Nunc, quippe, notas, vel stigmata, gerunt Christi; cúmque ea ostendunt, omnia à Rege possunt obtinere. Quandoquidem, ergo, tantùm efficacitatis habent, támque ingens, cum eo, ipsis amicitia intercedit; nos, etiam, ubi con-* Et Chrysostomo.

Eædem superstitiones, brevi pòst, per Occidentem sparsæ.

Eadem Religio, colendi *Mahuzzim*, citò, etiam, per Imperium Occidentis se diffudit: DANIEL, autem, in hoc vaticinio, præcipuè res, inter populos qui tertiæ, apud eum, bestiæ corpore continentur, gestas, describit.

PRIMÆ PARTIS FINIS.

OPUSCU-

OPUSCULI XXV.

PARS SECUNDA

ISAACI

NEWTONI

OBSERVATIONES

AD

SANCTI JOANNIS

APOCALYPSIN,

Eodem Interprete.

OBSERVATIONES AD SANCTI JOANNIS APOCALYPSIN.

CAPUT PRIMUM.

INTRODUCTIO.

De tempore, quo Apocalypsis conscripta est.

IRENÆUS auctor exstitit sententiæ, quâ scripta statuebatur *Apocalypsis* imperante DOMITIANO; tum, verò, idem, alios etiam è sacris libris, seriùs quàm vulgò creduntur, scriptos affirmavit, ita ut pòst ceteros omnes *Apocalypsin* collocaret. Audierat fortassis à magistro suo POLYCARPO, accepisse ipsum hunc librum à JOANNE, eo, circiter, tempore, quo DOMITIANUS occisus est; quinimò fieri potuit, ut ipse, tum

Apocalypsis non *Domitiani*, sed *Neronis* tempore conscripta est.

Iii 2 temporis,

CAP. I. temporis, JOANNES, novam ejus libri velut editionem in publicum emiserit, unde collegerit postea IRENÆUS, tum recèns eumdem conscriptum fuisse. IRENÆUM secutus est EUSEBIUS in *Chronico*, nec non in Historiâ Ecclesiasticâ; postmodum, autem, in *Demonstratione Evangelicâ* (*a*), proscriptionem, quâ in *Patmon* exulatum missus est JOANNES, cum morte PETRI ac PAULI conjungit: Hoc faciunt etiam TERTULLIANUS (*b*), & *Pseudo*-PROCHORUS, nec non primus, quisquis fuerit, auctor fabulæ illius vetustissimæ, quâ JOANNES ferebatur, à NERONE in vas oleo ferventi plenum conjectus, ac, cùm illæsus inde egressus esset, ab eodem in *Patmon* relegatus. Quamvis merum illud sit figmentum, attamen hoc primarum Ecclesiarum traditione nititur, JOANNEM in *Patmon* fuisse relegatum imperante NERONE.

Testibus plerisque è veteribus: EPIPHANIUS de JOANNIS Evangelio loquitur, ut temporibus DOMITIANI scripto, de *Apocalypsi*, autem, ut scriptâ etiam ante NERONEM. ARETHAS (*c*), initio Commentarii sui, sententiam IRENÆI ex EUSEBIO citat, non autem illam sequitur: postea, quippe, *Apocalypsin*, ante eversas *Hierosolymas* conscriptam fuisse, adserit, priorésque commentatores, sextum sigillum de eâ eversione exposuisse, testatur.

Nec non Ecclesiâ Syrâ; Cum, primorum sacræ Scripturæ, inter Christianos, Interpretum sententiâ, congruit traditio Ecclesiarum *Syrarum*, ad hunc usque diem servata, in *Syriaca* Versionis *Apocalypseos* titulo, qui ita se habet: *Revelatio, qua obtigit* JOANNI *Evangelistæ, à Deo, in insulâ Patmo, in quam relegatus erat ab* NERONE *Cæsare.*

Et Clem. Alex. Confirmatur eadem narratiunculâ, quam, è CLEMENTE *Alexandrino*, aliisque vetustis auctoribus, in Historiâ Ecclesiasticâ, refert EUSEBIUS (*d*), de quodam juvene, quem, aliquanto pòst quàm è *Patmo* reversus esset, JOANNES curæ Episcopi, certæ cujusdam urbis, demandavit. Hic, demandatum sibi educavit, docuit,

(*a*) Dem. Evang. Libr. 3.

(*b*) Vide *Pamelium* in notis ad *Tertullianum* de Præscriptionibus n. 215. & *Hieron.* l. 1. contra *Jovinianum* c. 27. Edit. *Erasmi.*

(*c*) Areth. c. 18. 19.

(*d*) Hist. Eccl. l. 3. c. 23. [Apud ipsum Clem. Alex. in libro qui inscribitur, τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος, occurrit hæc historia; §. 42. sive p. edit. in duodecimo, Oxon. 1683. 110. &c.]

docuit, denique baptismo inauguravit; tum, verò, curam remisit: quo facto, juvenis, cùm in malos sodales incidisset, gradatim hos cœpit imitari: primùm comessari, ac dissolutis esse moribus, dein, malè habere ac spoliare, quos noctu sibi obviam offenderet, tandem, adeò desperatis rebus esse, ut sodales ipsius, in manum latronum conversi, ducem sibi ipsum elegerint: Et horum dux, inquit CHRYSOSTOMUS (*a*), per longum tempus mansit. JOANNES, denique, ad illam urbem reversus, auditis quæ contigerant, conscenso equo, hunc latronem petiit; qui, cùm, reverentiâ in veterem magistrum ductus, fugam capesseret, insequutus Apostolus, eum à pravâ vivendi ratione revocavit, Ecclesiæque reddidit. Hæc historia plures annos complectitur, exigítque ut potiùs brevi post NERONIS, quàm post DOMITIANI mortem, è *Patmo* rediisse JOANNEM statuamus; cùm inter mortem DOMITIANI, ipsiúsque JOANNIS, duo tantùm anni cum dimidio intercesserint; tum & hic senex adeò fuerit debilis (*b*), ut in Ecclesiam deportaretur, & ultra 90 annos natus cùm moreretur, adeóque non credi possit, eâ ætate equo petiisse latronem (*c*).

Introductio.

Eadem, porrò, etiam inde corroboratur sententia, quòd sæpissime in *Apocalypsi* respiciatur ad Templum, Altare, Urbémque sanctam, ut etiam tum superstites; nec non ad Gentes, brevi Urbem sanctam, atque atrium exterius, pedibus conculcaturas. Confirmatur etiam stylo ipsius *Apocalypseos*, qui *Hebraismis*, præ ejusdem auctoris Evangelio, abundat. Exinde, enim, colligere est, illam conscriptam esse, cùm recèns è *Judæâ* venisset JOANNES, ubi linguæ *Syriacæ* adsuetus fuerat; non autem scripsisse eum Evangelium suum, nisi cùm diutinâ consuetudine cum *Græcis Asiaticis*, maximam Hebraismorum partem didicisset. Confirmatur multis illis falsis fictísque *Apocalypsibus*, ut PETRI, PAULI, THOMÆ, STEPHANI, ELIÆ, & CERINTHI, in imitationem veræ hujus, conscriptis. Ut, enim, multorum, quæ exstant,

Idem ex ipsâ Apocalypsi, ejúsque stylo, confirmatur:

Nec non ex suppositiis Apocalypsibus, maximè *Cerinthi*.

(*a*) Ad *Theodorum* lapsum.

(*b*) *Hieronym.* in Epist. ad Gal. l. 3. cap. 6.

(*c*) [Addit quidem *Clemens*, (quem vide) *Joannem*, cùm fugientem se latronem insequeretur, post eúmque clamitaret ac vociferaretur, *ætatis oblitum* fuisse, verùm id omnino statuendum, etiam si multò fuerit junior quam 90, vel 87 annorum, ex. gr. 68.]

CAP. I. exſtant, falſorum Evangeliorum, falſorum Actuum, falſarum Epiſtolarum conſcribendarum, occaſio exſtiterunt vera Evangelia, Actus, Epiſtolæ; útque falſæ *Apocalypſes* multæ exaratæ, atque adſcriptæ Apoſtolis ac Profetis, argumento ſunt, veram quamdam Apoſtolicámque tùm exſtiſſe *Apocalypſin*, quæ primis Chriſtianis in ingenti honore fuerit: ita jure poſſumus ſtatuere, jam maturè (*a*) hanc veram ſcriptam fuiſſe, ut tempus, ſæculo etiamnum Apoſtolico, ſuperſit, quo tot ſpuriæ conſcribi potuerint poſtea, ac tamquam auctores earum prædicari PETRUS, PAULUS, THOMAS, aliíque, qui ante JOANNEM vitâ exceſſère. CAJUS, TERTULLIANI æqualis (*b*), nos docet, CERINTHUM, inſtar magni Apoſtoli, revelationes ſuas ſcripſiſſe, ac præ ſe tuliſſe, Angelorum miniſterio ſibi viſa fuiſſe oblata, adſerentem *millennium* voluptatum carnalium, *Hieroſolymis*, poſt reſurrectionem, vivendum; ita ut planè adpareat, *Apocalypſin* hujus in imitationem JOANNIS ſcriptam fuiſſe. Et hic, tamen, adeò maturè vixit (*c*), ut Apoſtolis ſeſe *Hieroſolymis* oppoſuerit, ipſo anno primo CLAUDII, (vel paulò ante,) id eſt, viginti ſex ante NERONIS mortem annis; mortuus autem eſt idem (*d*) ante JOANNEM Apoſtolum.

Denique inde, quod in Epiſtolis *Petri*, & ad Hebræos, ad Apocalypſin reſpici videatur.

Sufficere queant hæ rationes, ut ſcriptæ *Apocalypſeos* tempus, ita ut feci, determinetur; attamen reſtat etiam alia, illis, qui res penitius conſiderare ſolent, firma videri apta, aliis non item. Hanc dabo, ac uniuſcujuſque judicio relinquam. Ad *Apocalypſin* in Epiſtolis PETRI, nec non in eâ, quæ ad *Hebræos* ſcripta eſt, reſpici videtur, adeóque illa priùs ſcripta quàm hæ. Ejuſmodi in Epiſtolâ ad *Hebræos* eſſe cenſeo ratiocinationes illas de Pontifice Maximo in Tabernaculo cœleſti, qui Pontifex ſimul eſt & Rex, ut MELCHIZEDECUS, ut & illas de *verbo Dei*, cum acuto ancipitíque gladio, *illas περὶ σαββατισμοῦ, ſive de quiete millennii*, de *terrâ cujus finis eſt ad combuſtionem*, puta, per ſtagnum ignis, de *judicio atque igneâ indignatione, adverſarios devoraturâ*, de *cœleſti urbe, quæ fundamenta habet, cujus Architectus atque Ædificator eſt Deus*; de *nube teſtium*; *monte*

(*a*) *Early*.
(*b*) Apud Euſeb. Eccl. Hiſtor. lib. 3. c 28 Edit. *Valeſii*.
(*c*) Epiphan. Hæreſ. 28.
(*d*) Hieron. adv. Lucif.

monte Sione, Hierosolymis cœlestibus, universali cœtu, spiritibus justorum perfectorum, scilicet, per resurrectionem; denique, de *conquassatione cœli ac terræ eorúmque remotione, ut novi cœli, nova terra, novúmque Regnum, quod concuti nequit, maneant*. In primâ PETRI occurrunt hæc: *Revelatio* JESU *Christi* (*a*); quod bis vel ter reperitur; *sanguis Christi, ut agni præordinati, ante jacta mundi fundamenta* (*b*); *spirituale ædificium* in cœlis (*c*); *hæreditas incorrupta, incontaminata, & non marcescens, quæ in cœlis conservatur, nobis, qui custodimur in salutem, paratam revelari tempore novissimo* (*d*); *Sacerdatium regale* (*e*), *Sacerdotium sanctum* (*f*); *Judicium quod à domo Dei incipit* (*g*); denique, *Ecclesia Babylone* (*h*). Et hi quidem reverâ obscuriores sunt respectus; altera autem ejusdem Epistolæ, à decimo nono versu primi capitis ad finem usque, perpetuus videtur ad *Apocalypsin* commentarius. Ibi, ad *Ecclesias Asiaticas* scribens, ad quas jussus fuit JOANNES hæc vaticinia mittere, ipsas dicit habere *firmiorem profeticum sermonem*, ad quem *ipsis adtendendum, quasi lucem lucentem in caliginoso loco, donec dies elucescat, & lucifer oriatur in ipsorum cordibus*, id est, donec eum sermonem intelligere incipiant: *nulla enim*, inquit, *προφητεία γραφῆς, est privatæ alicujus interpretationis; vaticinium, olim, non humanâ voluntate allatum est, verùm sancti Dei viri locuti sunt, prout à Sancto Spritu fuerunt acti*. Ipse DANIEL profitetur, se sua ipsius non intellexisse vaticinia (*i*), adeóque Ecclesiis interpretatio, non ab ipsorum Profeta JOANNE exspectanda, sed ipsarum erat, sensus oraculorum investigare. Hæc summa est eorum, quæ, in primo capite, dicit PETRUS. Tum, in secundo, pergit, ut *è firmo hoc sermone Profetico*, describat, quî exsurgerent in Ecclesiâ *falsi Profetæ* (*k*), sive *falsi Doctores*, (quod collectivè in *Apocalypsi* enunciatur per falsum illum Profetam) *qui introducerent sectas*, [ut vocantur,] *perditionis, etiam eum qui emit eos Dominum abnegantes*, quæ nota est *Antichristi*: *Et multi*, inquit,

Introductio.

(*a*) 1. Petr. I. 7. 13. IV. 13. V. 1.
(*b*) Apoc. XIII. 8. [1. Petr. I. 19, 20.]
(*c*) Apoc. XXI. 1. Petr. II. 5.
(*d*) 1. Petr. I. 4. 5.
(*e*) [1. Petr. II. 9.] Apoc. I. 6. V. 10.
(*f*) [1. Petr. II. 5.] Apoc. XX. 9.
(*g*) [1. Petr. IV. 17.] Apoc. XX. 4. 12.
(*h*) [1. Petr. V. 13.] Apoc. XVII.
(*i*) Dan. VIII. 15. 16. 27. & XII. 8. 9.
(*k*) 2. Petr. II. 1. &c.

CAP. I. quit, *sequentur eorum luxurias (a)*; qui degunt super terram (*b*), decipientur à falso Profetâ, vinóque scortationum Meretricis inebriabuntur, *per quos (c) via veritatis blasphemiabitur*; Bestia, quippe, blasphemiarum plena (*d*): *Et in avaritiâ, fictis verbis, de vobis negotiabuntur*; hi, enim, mercatores in orbe terrarum, qui negotiantur cum Meretrice illâ magnâ, quorúmque merces omnia pretiosa sunt, etiam corpora atque animæ hominum (*e*): *quorum judicium — non cessat, & perditio (f) non dormitat*, verùm quàm certissimè, die supremo, in eos subitò irruet, ut quondam diluvium in mundum veterem, útque ignis ac sulphur in *Sodomam* & *Gomorrham*; quo tempore pii servabuntur è pernicie, ut LOTHUS (*g*); *novit*, enim, *Dominus, pios è tentatione eripere; iniquos, verò, in diem Judicii reservare cruciandos*, in stagno ignis; *magis, autem, eos, qui post carnem, in concupiscentiâ immunditiæ, ambulant*, inebriati vino scortationum Meretricis (*h*); *qui contemnunt dominationem, nec blasphemare dignitates (i) verentur*; aperuit, enim, Bestia suum os adversùs Deum (*k*), ad blasphemandum ejus nomen, ejúsque tabernaculum, nec non illos, qui cœlum incolunt. *Hi, velut irrationabiles brutaque bestiæ*, Bestia quæ decem, & altera, quæ duobus erat cornibus prædita, sive falsus Profeta, *facta in perniciem*, in lacu ignis, *blasphemant quæ non intelligunt: voluptatem existimant comessari per diem, — ludum sibi facientes suas ipsorum seductiones; dum vobiscum (l) convivantur, oculos habentes plenos adulteræ (m)*: Regna, quippe, Bestiæ, luxuriosè vivunt cum magnâ illâ Meretrice, illiúsque scortationum vino, gentes inebriantur: *Derelinquentes rectam viam, erraverunt, secuti viam* BALAAM, *filii* BEOR, *qui mercedem iniquitatis amavit*, falsus Profeta, qui BAL-

(*a*) Ἀσελγείαις: in multis ex optimis MSS.
(*b*) Apoc. XIII. 7. 12.
(*c*) Angl. *by reason of whom; quorum causâ.*
(*d*) Apoc. XIII. 1. 5. 6.
(*e*) Apoc. XVIII. 12, 13.
(*f*) Ibid. XIX. 20.
(*g*) Apoc. XXI. 3. 4.
(*h*) Apoc. IX. 21. & XVII. 2.
(*i*) Angl. *Glories.*
(*k*) Ibid. XIII. 6.
[*l*] Apoc. XVIII. 3. 7. 9.
(*m*) Μοιχαλίδος.

BALACUM (*a*) docuit mittere ſcandalum coram filiis *Iſraël*. *Hi ſunt*, non ſcaturigines aquæ ſalientis, verùm *fontes ſine aquâ*; non nubes Sanctorum, quales illæ, in quibus duo Teſtes adſcendunt, ſed *nebulæ turbinibus exagitatæ, &c.* Ita hujus Epiſtolæ auctor omne ſecundum Caput impendit, deſcribendo proprietates Beſtiarum ac falſi Profetæ in *Apocalypſi*: Deinde, in tertio, pergit ipſorum perniciem pleniùs deſcribere, ut & Regnum futurum. Monet illic (*b*) quia in longum differendus eſſet adventus *Chriſti*, illudentes illos dicturos: *ubi eſt promiſſio adventûs ejus?* Tum deſcribit inopinatum diei Domini in illos adventum, *inſtar furis nocturni*, quæ phraſis eſt, ut ita loquar, *Apocalyptica*; mentionem facit *millennii*, ſive *mille annorum*, *qui Deo tantùm inſtar unius diei ſint*; agit de *remotione veterum cælorum* terræque, per conflagrationem in ſtagno ignis, déque noſtrâ *exſpectatione novorum cælorum, novæque terræ, in quibus juſtitia habitet.*

Introductio.

Conſideranti, ergo, PETRUM & JOANNEM *Judæorum* fuiſſe Apoſtolos, mihi quidem videtur, manſiſſe illos apud ſuas, in *Judæâ* ac *Syriâ*, Eccleſias, uſquedum Genti ipſorum *Romani* bellum inferrent, hoc eſt, uſque ad NERONIS annum duodecimum; tùm, maximam fugientis populi partem, in *Aſiam* fuiſſe ſequutos, atque inde PETRUM per *Corinthum*, *Romam* petiiſſe; porrò, Imperium *Romanum* has Eccleſias hoſtes ſibi cenſuiſſe, utpote *Judæos* origine, adeòque, ne & illæ in ſe inſurgerent, ductores ipſarum in carcerem conjeciſſe, JOANNEM, [ex his unum,] in *Patmon* relegâſſe (*c*). Probabile etiam mihi videtur, illic conſcriptam fuiſſe *Apocalypſin*, nec diu pòſt Epiſtolam ad *Hebræos*, & utramque PETRI, ad has Eccleſias fuiſſe miſſas, habito reſpectu ad hæc, ut quæ peculiariter ad ipſas attinerent, vaticinia. Ex his, quippe, Epiſtolis adparet, conſcriptas illas eſſe tempore univerſalis calamitatis atque oppreſſionis, quibus, ab Idololatris, Chriſtiani vexaban-

Ulterior hujus argumenti confirmatio.

(*a*) Apoc. II. 14.
(*b*) ꝟ. 3. &c.
(*c*) Vix, imò fortè ne vix quidem, hæç poſſunt admitti, propter ea quæ habentur Apoc. I. 9. maximè hæc verba: *διὰ τὸν λόγον τῦ Θεῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησῦ χριςῦ.*

CAP. I. vexabantur, adeóque tùm, cùm *Romani* bellum cum *Judæis* gerebant; donec, enim, illud bellum inciperet, pax Idololatris erat, æquè cum Christianis *Judæis*, ac cum ceteris. Epistola ad *Hebræos*, cùm TIMOTHEI faciat mentionem, quâ patet, cognatum ipsis eum fuisse, scripta ad ipsos fuerit necesse est, pòst quàm in *Asiam* fugissent: illic, enim, Episcopus erat TIMOTHEUS. PETRUS quoque, ubi *Romam* vocat *Babylonem*, non tantùm id respectu nominis hujus in *Apocalypsi*, verùm etiam ad bellum præsens, à *Romanis Judæis* illatum, proximámque abductionem in exsilium, ut quondam sub veteribus *Babyloniis*, id facere videtur: cúmque primam Epistolam inscribat *advenis per Pontum*, *Galatiam*, *Cappadociam*, *Asiam ac Bithyniam dispersis*, innuere videtur, advenas illos esse, recèns, bellis *Romanis*, per has Regiones dispersos; hi, quippe, soli fuerunt, quorum illic PETRO gerenda cura erat, advenæ.

Sententiæ traditæ, ex veteri historiâ illustratio.

Hæc, quam tradidi, rerum descriptio, optimè cum veteri historiâ, rectè, atque ut oportet, expositâ, convenit. Etenim JUSTINUS Martyr (*a*) & IRENÆUS (*b*) auctores sunt, SIMONEM *Magum*, CLAUDIO imperante, *Romam* venisse, ibíque præstigias edidisse. Addit *Pseudo*-CLEMENS, tentâsse eum illic volare, ast, precato PETRO, fractâ cervice periisse: Unde EUSEBIUS (*c*), sive potiùs ejusdem interpolator HIERONYMUS, memoriæ tradidit, PETRUM, secundo anno CLAUDII, *Romam* venisse: CYRILLUS (*d*), verò, *Hierosolymitanus*, PHILASTRIUS, SULPITIUS, PROSPER, MAXIMUS *Taurinensis*, & HEGESIPPUS *junior*, hanc PETRI victoriam ad tempora NERONIS referunt. Sanè, antiquior fuit sententia, PETRUM, hoc *Cæsare* imperante, *Romam* venisse, ut apud LACTANTIUM (*e*) videre est. *Chrysostomus* (*f*) narrat, Apostolos longum tempus in *Judæâ* mansisse; tum, à *Judæis* pulsos, ad alias Gentes sese contulisse. Evenit hic dispersus anno primo belli *Judaici*, cùm *Judæi*, ut auctor est JOSEPHUS, ubique tumul-

(*a*) Apol. ad *Antoninum Pium*.
(*b*) Hæres. Libr. 1. c. 20. Vide etiam *Tertullianum*, Apol. c. 13.
(*c*) Euseb. Chron.
(*d*) Cyrill. Catech. 6. Philastr. de Hæres. cap. 30. Sulp. Hist. l. 2. Prosp. de promiss. dimid. temp. cap. 13. Max. Serm. 5. in Nat. Apost. Hegesipp. l. 2. c. 2.
(*e*) Lactant. de mortib. Persec. c. 2.
(*f*) Homiliâ 70. in Matth. c. XXII.

tumultuari ac violenter agere inciperent. Omnes quippe consentiunt, Apostolos simul ac semel omnes, in varias oras dispersos esse; & ORIGENES (*a*) quidem, ipsum tempus notavit, narrans, initio belli *Judaici* hanc Apostolorum Discipulorúmque Domini nostri, in varias Gentes, disparationem contigisse; THOMAM quidem in *Parthiam*, ANDREAM in *Scythiam*, JOANNEM in *Asiam*, PETRUM quoque, primùm in *Asiam*, ubi dispalatis Evangelium prædicavit, illinc autem in *Italiam*, venisse. DIONYSIUS *Corinthius* (*b*) scribit, PETRUM ex *Asiâ*, per *Corinthum*, *Romam* profectum, omnísque consentit antiquitas, PETRUM PAULUMque illic martyrium esse passos, sub finem imperii NERONIS. Patet etiam, cum TIMOTHEO, MARCUM *Romam* petiisse (*c*). SILVANUS, [de quo PETRUS in Epistolâ primâ (*d*),] PAULI fuit adjutor (*e*); atque ex iis, quorum ille, citato loco, mentionem facit, tamquam suorum sodalium, colligere est, *Romæ* ipsum scripsisse; inter antiquos autem generatim convenit, in hac Epistolâ, nuncupatione *Babylonis*, *Romam* designâsse Auctorem. Altera ejusdem Epistola ad eosdem, ad quos prima, advenas conscripta est (*f*): quâ affirmatur, etiam PAULUM, de iisdem rebus, ad ipsos scripsisse, nec non in aliis ipsius Epistolis (*g*). Jam, sicut nulla PAULI ad hos advenas Epistola exstat, præter eam quæ ad *Hebræos* inscribitur, ita in hac (*h*) fusè agi videmus, de omnibus iis quorum meminerat PETRUS, ad quæ illo etiam loco respicit. Speciatim illic occurrunt, *remotio veterum cœlorum ac terræ*, *constabilitio hæreditatis immotæ*, cum exhortatione ad virtutem (*i*), quoniam impiis *Deus est ignis consumens* (*k*).

Introductio.

Ita, determinato, quo tempore scripta sit *Apocalypsis*, non necesse est multa de illius veritate dicere, cùm in tanto, primis Sæculis, honore ea fuerit, ut multi eam imitari sint conati, falsis editis *Apocalypsibus*, Apostolorum nominibus inscriptis; cùm etiam ipsi.

De Apocalypseos auctoritate & stylo.

Kkk 2

(*a*) Apud Euseb. Hist. Eccl. l. 2. c. 25.
(*b*) Ibidem.
(*c*) 2. Timoth. IV. 11. Coloss. IV. 10.
(*d*) 1. Petr. V. 12.
(*e*) Utr. ad Thess. I. 1.
(*f*) 2. Petr. III. 1.
(*g*) Ibid. ℣. 15. 16.
(*h*) Hebr. X. 11. 12.
(*i*) Angl. *Grace*.
(*k*) Hebr. XII. 25. 26. 28. 29.

CAP. I. ſi, ut modò oſtendi, Apoſtoli, eidem ſtudendo operam dederint, ejúſque phraſibus ſint uſi; quo factum, ut Epiſtolæ ad *Hebræos* ſtylus myſticus evaſerit, magis quàm reliquarum *Paulinarum*; is, etiam, quo uſus eſt in Evangelio JOANNES, figuratus magis atque auguſtus ſtylo ceterorum ſit Evangeliorum. Non in ullo, qui ante *Apocalypſin* ſcriptus ſit, Novi Teſtamenti libro, *Chriſtum* puto dici *Verbum*, ſive *Sermonem Dei* (*a*); quapropter ea phraſis, ex illo vaticinio deſumta mihi videtur, quod & de multis aliis, in hoc Evangelio, phraſibus judicandum cenſeo; quales hæ: *Chriſtum eſſe Lucem qua mundum illuminat* (*b*), *Agnum Dei qui tollit peccata mundi* (*c*), *Sponſum* (*d*), *eum qui teſtimonium perhibet* (*e*), *eum, qui è cœlis deſcendit*, *Filium Dei*, *&c.* (*f*). JUSTINUS Martyr, qui, nondum triginta elapſis, à JOANNIS morte, annis, fidem Chriſtianam amplexus eſt, diſertè ſcribit (*g*), *certum quemdam virum inter Chriſtianos, cui nomen* JOANNES, *unum è duodecim Apoſtolis Chriſti, in eâ, quæ ipſi oblata fuit, Apocalypſi, prædixiſſe, credentes in Chriſtum, mille annos victuros Hieroſolymis.* Et, paulò ante, idem: *Aſt ego*, inquit, *& quicunque ſunt Chriſtiani in omnibus rectè ſentientes, credimus, & futuram eſſe reſurrectionem carnis, & mille annorum vitam Hieroſolymis, inſtauratis, ornatis, amplificatis.* Quod idem eſt ac ſi diceret, apud omnes, primi illius ævi, Chriſtianos, hunc librum receptum fuiſſe: omnibus, quippe, ſæculis, quicumque millennium crediderunt, *Apocalypſin* receperunt, ut ſententiæ ſuæ fundamentum: nec unum in contrarium exemplum novi. PAPIAS, Epiſcopus *Hierapolitanus*, vir ævi Apoſtolici, atque unus ex ipſius JOANNIS Diſcipulis, non tantùm doctrinam de millennio docuit, verùm etiam *Apocalypſin* vindicavit (*h*), ut afflatu divino conſcriptam. MELITO, qui proximè à JUSTINO Martyre floruit, commentarium (*i*) ſcripſit

(*a*) Joan. I. 1 - 14.
(*b*) Ibid. ℣. 9. VIII. 12.
(*c*) Ibid. I. 29. 36.
(*d*) Ibid. III. 29.
(*e*) Ibid. ℣. 32.
(*f*) Ibid. ℣. 13.
(*g*) Dialog. cum *Tryphone* pagg. [editionis Colon. anni 1686.] 308. 307.
(*h*) Areth. in Proœmio Comment. in Apoc.
(*i*) Euſeb. Hiſt. lib. 4. cap. 26. *Hieronymus.*

scripsit in hunc librum: atque hic, sanè, cùm Episcopus esset Ecclesiæ *Sardensis*, unius è septem, [ad quas liber missus est,] neque ignarus traditionis ipsarum, de illo, esse, neque ipsis imponere potuit. IRENÆUS, MELITONIS æqualis, multa in eamdem *Apocalypsin* scripsit, testatúrque *numerum 666 in omnibus veteribus atque probatis apographis exstitisse, sibíque etiam idem confirmatum fuisse, ab iis, qui* JOANNEM *coràm viderunt*, procul dubio Magistrum suum Polycarpum, ut unum ex his, innuens. Eodem tempore hunc librum vindicavit THEOPHILUS (*a*), Episcopus *Antiochenus*, nec non, brevi pòst, TERTULLIANUS, CLEMENS *Alexandrinus*, & ORIGENES; quorum æqualis, HIPPOLYTUS Martyr, *Arabum* Metropolita, commentarium in illum conscripsit (*b*). Hi omnes antiqui sunt viri, qui centum & viginti, à JOANNIS morte, annorum spatio floruerunt, maximæque, in eorum temporum Ecclesiis, famæ fuerunt. Paulò pòst, alium, in librum hunc commentarium scripsit VICTORINUS *Pictaviensis*; floruit autem is imperante DIOCLETIANO. *Introductio.*

Hæc, profectò, sufficiunt ad probandum, quî jam primis Sæculis recepta fuerit *Apocalypsis*, eique studendo opera navata: neque ullus sanè mihi N. T. occurrit liber, cujus tam validis, atque hujus, testimoniis auctoritas sit fulta, in quémve adeò maturè commentarii conscripti sint, atque in hunc. Legitur in hoc vaticinio (*c*): *Beatus is qui legit, iique qui audiunt verba hujus vaticinationis, ac servant quæ in illa scripta sunt.* Hoc primorum Christianorum animos adeò accendit, ad tantùm huic libro studendo operæ impendendum, donec rei difficultas remittere eamdem suaderet, atque alios potiùs N. T. libros commentariis illustrare. Hæc fata fuêre *Apocalpseos*, usquedum ex malè intellectis, quæ in illâ de millennio habebantur, præjudicium in ipsam sit obortum: quod DIONYSIUS, quidem, *Alexandrinus*, animadverso, quanto opere barbarismis, hoc est Hebraismis, abundaret, eatenus auxit, ut multi *Græcorum*, quarto Sæculo, libri auctoritatem in dubium revocârint. *Frustra illa postmodùm in dubium vocata.*

Kkk 3

(*a*) Eufeb. Hist. Eccl. l. 4. c. 24.
(*b*) *Hieronymus.*
(*c*) Cap. I. 3.

CAP. I. vocârint. Cùm, verò, *Latini*, *Græcorúm*que pars magna, semper *Apocalypsin* retinuerint, ac reliqui, non nisi præjudicii causâ, de illâ dubitaverint; nihil hoc contra ejus auctoritatem facit.

Apocalypsi aperiuntur, quæ obsignare jussus erat *Daniel*:

Vaticinia hæc vocantur *Revelatio*, respectu habito ad *Scripturam veritatis* (*a*), quam DANIEL jussus erat *claudere & obsignare*, *usque ad tempus finis* (*b*). Obsignavit eam DANIEL *usque ad tempus finis*, ac, donec illud tempus veniat, Agnus singulatim sigilla aperit: deinde, ambo Testes, ex apertis libri obsignati partibus, per longum tempus vaticinantur, in cilicio, antequàm, nube vecti, in cœlum adscendant. Quibus omnibus tantumdem significatur, atque hæc DANIELIS & JOANNIS vaticinia, non antè quàm advenerit finis, intellectum iri: quosdam, verò, interea ex ipsis vaticinaturos, adfectâ ac lugubri conditione, atque hoc non nisi obscurè, ita ut paucos tantùm ad saniorem mentem sint redacturi. In ipso, autem, fine, eatenus illustrandum atque explicandum esse vaticinium, ut multi de ipsius veritate convincerentur. *Tum*, inquit DANIEL, *plurimi pertransibunt*, *& multiplex erit scientia* (*c*). Oportet, enim, inter omnes Gentes prædicari Evangelium, ante magnam illam oppressionem, rerúmque finem. Fieri nequit, ut ex omnibus Gentibus innumera sit palmifera illa turba, quæ ex ingenti eâ oppressione evasura dicitur, nisi ejusmodi fiat per Evangelii, ante quàm hæc contingant, prædicationem. Necesse est, lapidem priùs absque manibus ex rupe exscindi, quàm in digitos imaginis incidere queat, ingénsque mons evadere, ac terram replere (*d*). Necesse est, priùs Angelum per medium volare cœlum, ferentem Evangelium sempiternum, ut omnibus illud Gentibus annuntiet, quàm cadat *Babylon*, suámque messem metat Filius hominis. Oportet duos illos Profetas priùs, nube vectos, in cœlum adscendere, quàm Regna hujus mundi, Regna Christi fiant. Hæc igitur est hujus vaticinii pars, non intelligendam esse eam ante supremum mundi sæculum; adeòque, etiam, eò credibilior est ipsius veritas, quòd nondum intelligatur. Sin, autem, supremum illud

Ita tamen, ut neutra vaticinia plenè intelligantur, ante quàm rerum finis adsit.

(*a*) Dan. X. 21.
(*b*) Idem, XII. 4. 9.
(*c*) Dan. XII. 4.
(*d*) Vid. Dan. II. 34. 45.

illud ævum, quo, nempe, hæc explicanda sint, jam instet, ut è magnis eorum, qui hisce temporibus, proximéque elapsis floruerunt, Interpretum successibus, colligendum videtur; majora nobis sunt incitamenta (a), eáque majori successûs verisimilitudine nixa, quàm fuerunt umquam, ad has res perscrutandas. Si jam universalis Evangelii prædicatio propinqua sit, ad nos, nostrósque posteros, hæc verba pertinent præcipuè; *In tempore finis, docti intelligent, nullus, autem, ex impiis intelliget* (b). *Beatus is qui legit, iique qui audiunt verba hujus vaticinii, & servant illa quæ in eo scripta sunt* (c). *Introductio.*

In eo stultitiæ reos sese reddiderunt Interpretes, quòd tempora & eventus, ex hoc vaticinio, prædicere adgressi sunt. Hac temeritate non se ipsos tantùm ludibrio exposuêre, verùm & ipsam in contemtum adduxêre prædictionem. Longè alius fuit scopus Dei. Dedit ille hæc, ut & ea, quæ, Vetus Testamentum continet vaticinia, non ut hominum curiositati indulgeret; aptos illos reddendo ad prævidenda futura; verùm ut hæc, pòst quàm contigissent, ex ipso eventu, homines interpretarentur, ipsiúsque, adeò, Dei, non Interpretis, providentia, orbi terrarum palàm fieret. Hac, enim, ratione eventus rerum, à multis inde sæculis prædictarum, argumento erit, quo convincantur homines, mundum Providentiâ regi. Sicut enim, pauca atque obscura, quæ de primo *Christi* adventu exstabant vaticinia, ad Christianæ Religionis, quam omnes inde Gentes corruperunt, introductionem tendebant; ita multa, eáque clara, quibus res, in altero adventu *Christi* peragendæ prædicuntur, nòn solùm ad prædicendam tendunt, verùm etiam ad efficiendam restitutionem atque instaurationem veritatis diu perditæ, condendúmque Regnum *in quo habitet justitia.* Eventus, itaque, veritatem *Apocalypseos* probabit; atque hæc, ita probata intellectáque explicandis inserviet veteribus Profetis, omnésque, adeò, simul veram Religionem reddent cognitam, eamdémque stabilient. Qui, enim, vete-

Vaticinia Deus non dedit, ut curiositatem nostram excitaret, verùm ut providentiam ejus, ex eventu, agnosceremus.

Ex eventu, ergo, illa explicanda.

res

(a) Angl. *Encouragement.*
(b) Dan. XII. 10.
(c) Apoc. I. 3.

CAP. I. res intelligere avet Profetas, ab hoc libro incipiat necesse est; attamen tempus necdum advenit, quo plenè sint intelligendi, quoniam præcipua, quæ in iis prædicitur, rerum conversio, nondum evenit. *Tempore vocis septimi Angeli, cùm cœperit is tubâ canere, consummabitur mysterium Dei, sicut declaravit per servos suos Profetas:* ac tum *Regna hujus mundi fient Regna Domini nostri Christíque ejus, ínque æternum regnabit* (*a*). Tantum jam hujus vaticinii eventu comprobatum est, ut quicumque huic studio velint operam impendere, satis exemplorum Divinæ Providentiæ sint animadversuri: tum, verò illustres rerum conversiones, ab omnibus sanctis Profetis prædictæ, simul oculos hominum adtentos ad vaticinia expendenda reddent, ac plenam eorumdem interpretationem exhibebunt. Donec illud fiat, contentos esse nos oportet iis rebus interpretandis, quarum prædictiones jam eventum sunt fortitæ

Inter proximè elapsi ævi Interpretes vix unus est, alicujus notæ, qui non aliquid novi, scitu dignum, detexerit; unde jure colligere mihi videor, in eos esse Deum, ut hæc mysteria referet. Aliorum successus me quoque ad hæc expendenda impulit; qui, si quid sequuturis scriptoribus usui futurum egero, propositum fuero adsequutus.

CAPUT SECUNDUM.

De eâ, quæ in JOANNIS *Apocalypsi habetur, ratione* (*b*) *libri Legis* MOSIS, *cultúsque divini in Templo.*

Apocalypseos eadem est ratio, quæ vaticiniorum *Danielis.*

SCripta est JOANNIS *Apocalypsis* eodem stylo, eâdémque phrasi, ac DANIELIS vaticinia, idémque illius ad hæc, qui horum inter se responsus est, adeò ut omnia simul unum tantùm perfectum vaticinium faciant: Eâdem, quoque ut hæc, ratione, illa duabus constat partibus scilicet introductione, quâ propriè ipsum vaticinium continetur, ejúsque interpretatione.

Vaticinium

(*a*) Apoc. X. 7. IX. 15. (*b*) *Of the Relation, &c.*

Vaticinium in septem continuas partes distinguitur, septem sigillorum ejus libri, quem obsignare jussus fuerat DANIEL, apertione: atque hinc *Apocalypsis*, sive *Revelatio*, JESU *Christi* nuncupatur. Tempus, quod apertione septimi sigilli incipit, in octo minores, easdémque continuas, partes dividitur; silentio, nempe, quod in cœlo fuit per semihoram, septémque buccinarum, unius post alteram, clangore. Ex his septima, canens, ad prælium ejus, qui magnus Dei Omnipotentis dies vocatur, temporis, concitat, quo *Regna hujus mundi*, *Regna Domini fiunt, Christique ipsius*, atque illi qui terram vastabant, perduntur. *Ea, quæ Mosis Legem respiciunt.* Vaticinii ipsius partes.

Interpretatio hisce verbis incipit: *Et apertum est in cœlo Templum Dei, & conspecta est in ipsius Templo Arca Testamenti ipsius* (*a*): atque hæc ad finem usque libri producitur (*b*). Templum est scena, quâ res futuræ JOANNI repræsentantur; visa, autem, in Templo, referuntur ad festum mensis septimi: *Judæorum*, quippe, festa, rerum futurarum typi fuerunt; Pascha respiciebat primum adventum *Christi*; festa, autem, mensis septimi, adventum ejus alterum: Cùm, itaque, prior jam præteriisset, ante quàm hoc vaticinium JOANNI obtingeret; septimi ad tantùm mensis festa hìc respicitur. Ejus interpretatio incipit conspecto Templo Dei. Scena eorum quæ *Joannes* viderat.

Primo hujus mensis die, mane, Pontifex Maximus accendebat (*c*) lucernas: ad hunc morem respiciens vaticinium, incipit repræsentatione cujusdam, instar *filii hominis*, vestibus Sacerdotis Magni induti, ambulantis, quasi in medio septem candelabrorum aureorum, seu è regione medii ex illis lucernas parantis, quæ instar virgæ, è septem stellis constantis, in ipsius manu adparebant. Et Conspectus Filii hominis, Cap. I. unde desumtus sit.

(*a*) Cap. XI. 19.

(*b*) Siccine? Quæ tamen inde, ad finem usque, sequuntur, non minùs obscura sunt quàm priora, non minùs allegorica. Videntur potiùs sequi illic, quæ, post jam prædicta, in orbe terrarum eventura erant. Dices: finis rerum jam Cap. XI. ♈. 15. & 18. innuitur. Verùm id non constat. Versu 15. verosimilius est, tempora Constantini M. innui, & verba ♈. 18, mortuos judicatum iri tum temporis, propriè, de supremo judicio, accipi, necesse non est. Judicantur, etiam, mortui, cùm mortuorum res vindicatur. Possint, etiam, inpropriè mortui intelligi. Certè, ea tempora respici, hinc etiam illustratur, quòd res proximè insequuturæ Cap. XII. repræsentantur.

(*c*) *Dressed.*

CAP. II. Et hæc, quidem, lucernarum accensio perfecta est, missione septem Epistolarum ad Angelos, seu Episcopos, septem Ecclesiarum in *Asiâ*, qui, primis illis temporibus, Templum, seu Ecclesiam Catholicam, lumine suo illustrabant. Continent hæ Epistolæ monita adversùs adpropinquantem apostasiam, adeóque ea tempora respiciunt, quibus hæc fortiter incipiebat operari, ante quàm verò prævaleret. Operari illa incepit jam Apostolorum temporibus, idque agendo perseveratura erat, donec *vir peccati palàm fieret*. Operari incepit in discipulis SIMONIS, MENANDRI, CARPOCRATIS, CERINTHI aliorúmque id genus, hominum, qui Metaphysicæ Philosophorum doctrinæ, & Cabbalistices *Judaica* præcepta imbiberant, atque inde *Gnostici* adpellabantur. *Antichristos* eos vocat JOANNES, dicens, suis temporibus *exstitisse multos Antichristos* (*a*). Hi autem, cùm ab Apostolis, eorúmque Discipulis erroris damnati fuerint, in nullum periculum Ecclesias adduxerunt, dum quatuor priora sigilla aperirentur. Quæ JOANNI repræsentata sunt horum sigillorum apertione, ad civiles tantùm Imperii *Romani*, necdum Christiani, res pertinent. Eò usque prævaluêre traditiones Apostolicæ, ínque suâ puritate Ecclesiam conservavêre: unde ejusdem res, non ante apertionem quinti sigilli, in hoc vaticinio, tractari incipiunt. Tum illa corrumpi cœpit, admonitionibúsque indigere, atque idcirco hisce Epistolis monetur, donec prævaleret apostasia, omnémque locum occuparet; quod ad septimi sigilli apertionem contigit. Itaque monita, quæ septem hisce Epistolis continentur, Ecclesiæ statum, temporibus aperti quinti sextíque sigilli, spectant. Ad quinti apertionem, ab hypocritis Ecclesia purgatur ingenti vexatione. Ad apertionem sexti, id quod obstabat, *Romanum* scilicet, Imperium eatenus idololatricum, è medio tollitur. Ad septimi apertionem, *vir peccati* fit palàm. Atque ad hæc tempora septem Epistolæ referuntur.

Angeli Cap. I. respondent Amarcholim apud Judæos. Septem Angeli, ad quos Epistolæ hæ scriptæ sunt, respondent septem *Amarcholim*, qui fuêre Sacerdotes & Præfecti Templi, quorúmque omnium custodiæ, claves portarum Templi, nec non thesaurorum, demandatæ erant, queis etiam curatio omnium, quæ in Templo, incumbebat.

(*a*) 1. Epist. II. 18.

Post

Post paratas lucernas, vidit JOANNES (*a*) *aperiri januam* Templi ac *voce, quasi buccinæ*, evocabatur ad eam magni atrii portam, quæ Orientem spectat, ut illic visa videret: Atque *ecce thronus ponebatur*, nempe propitiatorium operculum, Arcæ fœderis impositum, quod *Judæi* colebant ut Dei thronum inter Cherubos (*b*). *Et qui illi throno insedit, adspectu erat instar lapidis Jaspidis & Sardinis*, id est, coloris olivarii, cujus, nempe, coloris sunt incolæ *Judææ*. *Et*, Sole tum in Oriente versante, *Iris erat circa thronum*, emblema gloriæ. *Et circa thronum erant sedilia viginti quatuor*; respondentia nempe conclavibus totidem principum Sacerdotum, duodecim ad Meridiem, duodecim ad Septemtrionem atrii Sacerdotum. *Et super sedilia viginti quatuor Seniores sedebant, albis vestibus amicti, inque eorum capitibus corona*; repræsentantes principes viginti quatuor ordinum Sacerdotum, lineis vestimentis amictos. *Et ex throno procedebant fulgura, & tonitrua, & voces*, nempe, coruscæ vibrationes flammarum in altari, matutini sacrificii tempore, tonantésque voces buccinas inflantium, canentiúmque ad atrii Sacerdotum Orientalem portam; hæ, quippe, cùm inter JOANNEM essent & thronum, ipsi quasi è throno procedere visæ sunt. *Et septem lucernæ erant ardentes in Templo, ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei*, sive Angeli septem Ecclesiarum, in principio hujus vaticinii repræsentati septem astris. *Et ante thronum erat mare vitreum, pellucidum, instar Chrystalli*; mare æneum, inter porticum Templi & altare, aquâ purâ plenum. *Et in medio sedis, & in circuitu sedis, erant quatuor Animalia, plena oculis ante & à tergo:* id est, unum Animal ante thronum, atque unum post, JOANNI speciem præbentia, quasi in medio throni essent, unum, porrò, à singulo ejusdem latere in ipsius circuitu, multitudine suorum oculorum denotantia populum, qui in quatuor lateribus atrii sui stabat. *Et simile erat primum Animal leoni, & alterum vitulo, tertium erat facie humanâ, quartum simile aquilæ volanti.* Populus *Israëliticus*, dum in desertis ageret, circùm Tabernaculum castra metabatur (*c*); adeò, quidem ut ab Oriente

Ea, quæ Mosis Legem respiciunt.

Explicatio Cap. IV.

(*a*) Cap. IV. 1. &c.
(*b*) Vide Exod. XXV. 2. Psal. XCIX. 1.
(*c*) Vid. Num. II.

CAP. II. Oriente essent tres Tribus sub vexillo *Judæ*; ab Occidente tres Tribus sub vexillo *Ephraimi*, à Meridie tres sub vexillo *Rubenis*; à Septemtrione tres Tribus sub vexillo *Danis*. Jam, verò in vexillo *Judæ* pictus erat Leo; in vexillo *Ephraimi*, Bos; in vexillo *Rubenis*, Vir; in vexillo *Danis*, picta erat Aquila; ut docent *Judæi* (*a*). Hinc composita fuêre hieroglyphica *Cheruborum* & *Seraphorum* ad populum *Israëliticum* repræsentandum. *Cherubo* erat unum corpus, at quatuor facies; facies nempe, Leonis, Bovis, Hominis, & Aquilæ, ita positæ, ut quatuor cœli plagas, singulæ singulas, respicerent, non vertentes situm, ut est in viso EZEKIELIS (*b*). Quatuor, verò Seraphis eædem facies quatuor erant, verùm & quatuor corpora, singulis, nempe, coporibus singulæ facies. Quatuor, itaque Animalia, de quibus hìc JOANNES, quatuor sunt Seraphi in quatuor lateribus atrii populi stantes: primum in latere ad Orientem capite Leonino; alterum in latere ad Occidentem, capite Bovino; tertium in latere ad Meridiem, capite Humano; quartum in latere ad Septemtrionem, capite Aquilino: & omnia simul duodecim Tribus *Israëlis* significant, è quibus centum illi & quadraginta quatuor mille fuerunt obsignati (*c*). *Et singulis Animalibus erant sex alæ*, singulis Tribubus binæ, in universum viginti quatuor, quæ viginti quatuor populi stationibus respondent. *Et pleni erant oculis intus*, sive sub alis ipsorum. *Nec quiescunt interdiu, nec noctu*, vel matutini & vespertini sacrificii temporibus, *dicentes; Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Omnipotens qui erat, & est, & venturus est.* Hæc Animalia, ergo, Seraphi illi sunt, quos in viso, huic *Apocalypsi* simili, viderat ISAIA: In illo quippe, etiam Dominus throno insidebat, in Templo; Seraphíque, singuli sex alis præditi clamabant, *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum* (*d*). *Cúmque hæc animalia gloriam & honorem reddunt, gratiásque agunt ei qui throno insidet, qui in omnia sæcula vivit, viginti quatuor Seniores* in

(*a*) Vide *J. Spencerum* de Legibus Hebræorum, Libr. III. Cap. IV. Dissert. V. Sect. II. membro secundo (3): &, quem illic citat, *Joan. Medum*: nec non *J. Lightfootum*, Miscell. Cap. LIII. ex *Chaldæo* pauló aliter hæc referentem.

(*b*) Ezech. I. 12, (*c*) Apoc. VII. 4.

(*d*) Isai. VI. 1. 3.

in Templum introëunt, ibíque *procidunt coram sedente in throno, eúmque adorant qui in æternum vivit, suásque, ante thronum, dejiciunt coronas, dicentes: Dignus es tu, ô Domine, qui gloriam, ac honorem, ac potentiam accipias: tu, quippe, creâsti omnia & propter voluntatem tuam sunt ea, & creata sunt.* Cùm matutinum vespertinúmque sacrificium offerebatur, quamprimum altari impositum sacrum erat, fundíque incipiebat libamen, clangebant buccinæ, térque, ex more (*a*), *Levitæ* canebant: singulis, etiam, quibus buccina clangebat, vicibus, procidebat populus Deúmque adorabat. Ter, itaque & hoc fiebat, adeóque ut innuatur ille numerus, clamant, apud JOANNEM, Animalia *Sanctus*, *Sanctus*, *Sanctus*: Porrò, cantu finito, populus orabat stans, donec solemnes ritus essent peracti. Interea Sacerdotes, Templum ingressi, procidebant coram eo, qui throno insidebat eúmque venerabantur. *Ea, quæ Mosis Legem respiciunt.*

Et vidit JOANNES *in dextrâ insidentis throno, librum scriptum intus & à tergo, septem sigillis obsignatum*; eum, scilicet, quem DANIEL fuerat jussus obsignare, quíque hic repræsentatur profectico Legis libro, ad dextram partem Arcæ reposito, quasi in dextrâ ejus qui throno insidet: Festa, quippe, & cæremoniæ Legis, hoc libro populo præscriptæ, eas adumbrabant res, quas DANIEL prædixit; scriptio, autem, *intus & foris*, vaticinia synchrona (*b*) respiciebat. *Et nemo inveniebatur dignus qui librum aperiret*, præter Agnum Dei. *Atque, ecce, in medio throni & quatuor Animalium, & in medio Seniorum*, id est, ad basin altaris, *stabat Agnus, ut occisus fuerat*, sacrificium matutinum; *habens septem cornua*, quæ sunt septem Ecclesiæ, *& septem oculos, qui sunt septem spiritus Dei, per omnem terrarum orbem emissi. Et venit ille, & accepit librum è dextrâ insidentis throno: Et ubi librum accepisset, quatuor Animalia, & viginti quatuor Seniores procidebant coram Agno, singuli habentes citharas, & aureas phialas, odoribus plenas, quæ sunt preces Sanctorum. Et canebant hymnum novum, dicentes: Tu dignus es librum accipere, ejusdémque sigilla aperire: tu enim occisus fuisti, ac nos Deo redemisti sanguine tuo, ex omni familiâ, & linguâ, & populo, & gente; fecistíque nos, Deo nostro,* Cap. V.

(*a*) *By Course.* (*b*) *Synchronal.*

 tro, Reges ac Sacerdotes, & nos regnabimus in terris. Animalia, itaque, & Seniores, primævos omnium Gentium Christianos significant; atque horum cultus in suis Ecclesiis, formâ cultûs, Deo atque Agno in Templo exhibiti, hic repræsentatur; Deo, ob beneficium creationis omnium rerum; Agno, ob beneficium nostræ redemtionis, ipsius sanguine partæ: Deo, ut throno insidenti, viventique in omnia sæcula; Agno, ut super omnia evecto, meritis suæ mortis. *Et audivi*, inquit JOANNES, *vocem Angelorum multorum in circuitu throni, & Animalium & Seniorum: & erat numerus eorum decies millies decem millia, & millies mille; dicentium voce magnâ: Dignus est Agnus, qui occisus fuit, accipere potentiam, & divitias, & sapientiam, & virtutem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Et omnem creaturam, quæ in cœlo est, & in terrâ, & sub terrâ, & quæ sunt in mari, & quæcumque in illis, audivi dicentes: Sedenti in throno & Agno sit benedictio, honor, gloria, & potentia in omnia sæcula! Et quatuor Animalia dicebant, Amen! Et procidebant viginti quatuor Seniores, & adorabant eum qui in æternum vivit.* Hic erat cultus Christianorum primis temporibus.

Quò respiciat sigillorum singulorum apertio.

Mos erat Pontifici Maximo, septem proximos, ante septimi mensis jejunium, dies continuos manere in Templo, libróque Legis studendo incumbere, ut ejus argumentum plenè edoceretur ad solennis Expiationis peragendæ diem; eo, enim, cultus omnis, qui varius erat ac difficilis (*a*), ab ipso solo erat administrandus; cujus cultûs pars erat lectio ipsius Legis coram populo. Utque studium illud Pontificis promoveretur, à Synedrio quidam Sacerdotes constituti erant, qui, septem illis diebus, ipsi, in uno ex ipsius conclavibus in Templo, adessent, cúmque ipso de Lege colloquerentur, eam coram ipso legerent, eúmque monerent, ut legeret eam ipse, atque expenderet. Ad has Pontificis actiones aperiendi ac legendi libri Legis, illis diebus septem, respicitur, ubi sigilla aperuisse dicitur Agnus. Considerare etiam ita rem nos oportet, septem illos dies singulos, incipere vesperi qui eum præcedit: ordiebantur, enim, suos dies *Judæi* ab occasu Solis; adeóque solenne tempus jejunii incipere septimi diei mane.

(*a*) *Intricate.*

Itaque

Itaque septimum sigillum die Expiationis apertum est, ac tum, quidem, *silentium fuit in cœlo per semihoram. Et Angelus*, Pontifex Maximus, *stabat ad altare, thuribulum habens aureum; & datum est ipsi multum odorum, quos incenderet, Deóque offerret, cum precibus omnium Sanctorum, in aureo, quod ante thronum erat, altari* (*b*). Mos erat, aliis diebus, ut aliquis Sacerdotum, è magno altari, ignem in argenteum thuribulum caperet, hoc autem, ut Pontifex Maximus idem faceret, aureóque thuribulo uteretur: quo facto, cùm à magno altari descendisset, odores, ab aliquo è Sacerdotibus, eos ferente, capiebat, cúmque iis ad aureum altare accedebat: Hosce dum odores incenderet, Deóque offerret, populus, extra stans, silentio preces fundebat, quò respicit *silentium in cœlo per semihoram.* Pòst quàm Pontifex altari odores imposuisset, thuribulum, cum parte eorum ardenti, manu portabat idem in sanctissimum Templi locum, ante Arcam. *Et adscendit fumus odorum, cum precibus Sanctorum, coram Deo, è manu Angeli.* Aliis diebus, certa odorum mensura constituta erat, quæ in altari aureo accenderetur; huic, autem, diei major copia designata erat, pro altari simul illo, & loco sanctissimo, quâ de causâ hìc dicitur *multum odorum.* Post hæc, *Angelus sumsit thuribulum, implevítque illud igne, ex magno altari, conjecítque in terram*; id est, per manus Sacerdotum, qui ad mysticum ipsius corpus pertinent, misit illud in terram extra Templi pomœria, ut combureretur ille hircus, qui sorte Domino obtigerat. Et durante hoc, aliísque hoc comitantibus sacrificiis, donec vespertinum sacrificium absolveretur, *erant voces, & tonitrua, & fulgura & terra motus*: nempe, vox Pontificis Maximi populo Legem prælegentis, aliæque, insuper, voces, ac tonitrua, buccinarum, nempe, & hymnorum, qui in Templo, ad sacrificiorum oblationem canebantur, clangores, & fulgura, ex igne super altari flagrante.

Ea, quæ Mosis Legem respiciunt.

Quonam respiciant quæ, aperto septimo sigillo, à Joanne sunt visa.

Peractis solemnis Expiationis diei ritibus, septem Angeli suas singuli buccinas inflant, ut populus ad magna sacrificia, septem festi Tabernaculorum diebus propria, congregetur; eorumdémque sacrificiorum tempore, septem tonitrua suas voces edunt; quibus notantur

Angeli buccinas inflantes, & phialas effundentes, quò respiciant.

(*a*) Cap. VIII. 1. &c.

CAP. II. tantur cantus in Templo, hymnísque Levitarum, clangore buccinarum mixti: denique septem Angeli suas phialas iræ effundunt, quæ eorumdem sacrificiorum libamina respiciunt.

De obsignatione servorum Dei. Pòstquàm sex è septem sigillis aperta essent, ita loquitur JOANNES: *Et post hæc*, id est, post repræsentationes sigilli sexti, *quatuor Angelos vidi, stantes in quatuor angulis orbis terrarum, retinentes quatuor ventos terrarum, ne flaret ventus in terras, neque in mare, neque in ullam arborem. Et alium vidi Angelum, adscendentem ex Oriente, habentémque sigillum viventis Dei: & clamabat hic ad quatuor Angelos, quibus datum erat nocere terræ & mari, dicens: Neque terræ, neque mari, neque arboribus nocete, donec servos Dei nostri in fronte signaverimus* (*a*).

Respicit illa traditionem quamdam Judæorum. Hac obsignatione respicitur ad *Judæorum* traditionem, in die Expiationis omnem populum *Israeliticum* obsignari in libris vitæ ac mortis (*b*). Referunt, quippe, in suo Talmude, *Judæi*, in principio uniuscujusque anni, seu primo mensis *Tisri* die, qui mensis anni ecclesiastici apud illos est septimus, tres libros in Judicio divino aperiri; *librum vitæ*, in quo eorum scribantur nomina, qui perfectè justi sunt; *librum mortis*, in quo nomina eorum, qui sunt Athei, vel valde impii; denique, *librum* quemdam *tertium*, eorum, quorum judicium in diem Expiationis differtur, & quorum, ante illum diem, nomina in vitæ vel mortis libro non sint scripta. Decem primos hujus mensis dies vocant dies pœnitentiæ; iisque omnibus jejunia agunt, precantúrque plurimùm, & summopere sunt religiosi, ut decimo die remittantur ipsorum peccata, scribantúrque nomina in libro vitæ; qui dies idcirco *dies Expiationis* dicitur. Atque hoc, quidem, die, dum è Synagogâ domum revertuntur, mutuò sese his verbis salutant, *Deus creator in bonum te annum obsignet.* Etenim sibi persuadent, jam libros obsignari, judiciúmque divinum, ad anni finem usque, immutatum manere.

Nec non duos hircos, Dei & Azazelis. Idem designatur duobus hircis, quorum frontibus Pontifex Maximus quotannis, Expiationis die, duas sortes imponebat, inscriptas *Deo* & *Azazeli*; sorte Dei denotante populum Dei nomine, in frontibus, obsignatum, sorte autem Azazelis, qui hircus in desertum

(*a*) Cap. VII. 1-3. &c.

(*b*) Buxtorf. in Synagogâ Judaicâ, c. 18. 21.

tum mittebatur, eos qui signum noménque Bestiæ recipiunt, cúmque magnâ Meretrice in desertum tendunt.

Ea, quæ Mosis Legem respiciunt.

Cùm itaque servi Dei Expiationis die obsignentur, opinari licet, hanc obsignationem tempore respondere (*a*), iis visis, quæ JOANNI, ad apertionem septimi sigilli, oblata sunt; Agnúmque, ubi sex è sigillis aperuisset, vidissétque ea, quæ ad introrsùm spectantem sexti [folii] partem pertinebant visa, oculum in posticam partem septimi folii convertisse, ac tum vidisse [JOANNEM] ***Angelos quatuor, retinentes quatuor ventos cœli, aliúmque Angelum, ab Oriente adscendentem, cum sigillo Dei.*** Puta, etiam, Angelos qui ventos retinebant, fuisse quatuor priores illorum septem, qui, cùm septimum sigillum aperiretur, stantes coram Deo conspecti sunt (*b*); nec non his ventos retinentibus, ***silentium in cælo per semihoram fuisse;*** porrò, dum servi Dei obsignarentur, Angelum, qui aureum thuribulum tenebat, ipsorum preces, cum odoribus, Deo obtulisse, in aureo altari, ac prælegisse Legem; denique, quàm primùm illi obsignati essent, ventos, ad primæ buccinæ clangorem, nocuisse terræ; ad clangorem secundæ, mari; denotantibus his ventis bella, ad quæ priores quatuor buccinæ populos clangore suo excitabant. Etenim, ut priora quatuor sigilla, à tribus posterioribus distinguuntur, eò, quod illis apertis, singulatim conspiciebantur quatuor equitantes, versùs totidem plagas cœli; ita & bella, ad quæ priorum quatuor buccinarum sonus populos excitabat, ab illis, quibus tres posteriores inserviebant, distinguuntur, repræsentatione illorum, specie ***quatuor ventorum***, horum autem, nomine ***triplicis, ejúsque ingentis Va.***

Obsignatio servorum Dei, tempore respondet visis post apertum sigillum septimum.

In quodam ex visis EZEKIELI oblatis (*c*), instante jam abductione ***Judæorum*** in exsilium ***Babylonicum***, conspecti sunt ***sex viri, armis ad cædem instructi; & septimus*** (*d*), qui ***inter eos*** comparuit, ***albis vestimentis lineis amictus, cum atramentario scriptoris ad ejus latus adpenso, per medium Hierosolymarum ire jubetur, signúmque***

Visum Angelorum, buccinâ clangentium, respondet viso Ezek. IX.

(*a*) *Is synchronal.*
(*b*) Cap. VIII. 2.
(*c*) Ezek. IX. 2.
(*d*) Ita *Newtonus.* In Textu, verò, illa vox non additur. Attamen septimum fuisse non abs re censent Interpretes.

CAP. II. *signúmque ponere in fronte virorum gementium & clamantium ob cuncta abominanda scelera, quæ in medio ipsarum fiunt:* deinde sex viri, instar Angelorum qui sex priores buccinas inflant, eos occidere jubentur, qui non signati essent. Puta, itaque, centum & quadraginta quatuor illa millia obsignata esse, ut singuli à malis, sex priorum buccinarum clangorem insecuturis, illæsi manerent; porrò, hos, longo temporis tractu, per prædicationem æterni Evangelii, in *ingentem multitudinem* erescere, *quam nemo numerare valeret, ex omni gente, & familiâ, & populo, & linguâ.* Denique, ad clangorem septimæ, ex magnâ vexatione venire, *palmas manibus gestantes: Regnis hujus mundi,* bello, ad quod ea buccina gentes excitat, *factis Dei Christíque ipsius.* Solemnia, enim, magni *Hosannah*, septimo, sive ultimo, festi Tabernaculorum die, *Judæis* celebrabantur; gestantibus manu palmas, clamantibúsque *Hosannah!*

De Angelo, nube amicto, ac iride caput circumdato, &c.

Pòst quàm sex è septem de quibus diximus, Angelis, sex viris, apud EZEKIELEM, armis ad cædem instructis, respondentes, suas singuli buccinas inflârunt, Agnus, *potentis Angeli* formâ, è *cælo descendit, amictus nube, erátque Iris super caput ejus, faciésque ejus instar Solis, pedes, verò, instar columnarum ex igne* (*a*): quâ formâ *Christus*, hujus vaticinii initio, adparuit. *Et erat in ipsius manu libellus apertus*, liber nempe, quem modò aperuerat; unicum, etenim, librum, ab eo qui throno insidet, acceperat, & solus dignus erat habitus, qui hunc aperiret, inspicerétque. *Et dextro pede constitit super mare, sinistro autem super terram, & ingenti voce clamavit, veluti cùm rugit leo.* Mos erat, die Expiationis consistere Pontificem Maximum loco editiori, in atrio populi, ad Orientem spectantem portam atrii Sacerdotalis, populóque Legem prælegere, dum juvenca, nec non hircus, qui sorte Domino obtigerat, extra Templi pomœria comburerentur. Licet, itaque, nobis, eum quasi illâ ratione stantem concipere, ut dexter ipsius pes JOANNI videri potuerit, quasi mari vitreo innixus, sinister, autem, ipso Templi solo; deinde, ingenti voce clamantem, dum Legem, die Expiationis, prælegit. *Et pòst quàm clamâsset, septem*

[*a*] Cap. X. 1.

septem tonitrua suas voces ediderunt. Tonitrua sunt voces nubis, nubes, verò, significat multitudinem; atque hæc fuerint Levitæ, qui, quasi tonantibus vocibus, cantabant, ac musicis ludebant instrumentis, ad magna sacrificia, septem festi Tabernaculorum diebus: quibus temporibus etiam clangebant buccinæ. Hæc, quippe, clangebant, ac Levitæ cantabant, alternatim, ad singula sacrificia. Vaticinium, itaque, de septem tonitrubus nihil aliud est, nisi vaticinii de septem buccinis, aliâ tantùm formâ, repetitio. *Et Angelus, quem stantem vidi super mare & super terram, sustulit ad cælum manum, juravítque per eum qui in æternum vivit, non ampliùs,* post septem tonitrua, *fore tempus*; *diebus, autem, vocis septimi Angeli, cùm is clangere incipiet, mysterium Dei finitum iri ut servis suis, Profetis, revelavit.* Voces, ergo, tonitruum, ad finem usque rerum durant, itidémque voces buccinarum. *Ea, quæ Mosis Legem respiciunt.*

Et vox, quam audivi è cælo, pergit JOANNES (*a*), *iterum ad me locuta est, dixítque; vade, sume libellum &c. & accepi libellum è manu Angeli, & eum comedi; & in ore meo dulcis fuit tanquam mel, quamprimum autem eum comederam, amarus fuit mihi venter. Dixítque mihi; vaticinandum tibi est, denuo, coram multis populis, & gentibus, & linguis & Regibus.* Est hæc introductio ad novum vaticinium, ad repetitionem vaticinii totius libri; eâque respicitur ad EZEKIELEM, comedentem volumen, sive librum, coram ipso evolutum, scriptúmque intus & foris, plenum querimoniis & luctu & væ, dulcem tamen in ipsius ore. *Comedere* ac *bibere* significant adquirere & possidere; *comedere librum,* ergo, est, adflatum fieri vaticiniis quæ illo continentur. Neque id simpliciter; verùm extraordinaria, innuitur, ac vegeta, adflatûs, ratio, ejusmodi, quâ integri libri argumentum Profeticum percipitur. Significatur, ergo, hìc, vivida repetitio integri vaticinii, in modum interpretationis, nec, nisi jam primo vaticinio, de sigillis ac buccinis, ad finem perducto, incipit. Dulcis fuit, in JOANNIS ore, liber, adeóque non incipit amaro vaticinio de abductione amarâ *Israëlis* in *Babyloniam*, ac tempore quo Gentes Idololatræ in exteriori atrio Templi essent, urbémque sanctam proculca- rent,

De libello Joanni comesum dato.

Quare is in ore ipsius dulcis, in ventre amarus fuisse dicatur.

[*a*] Ibid. ℣. 8. 10.

CAP. II. rent, quo duo Testes, cilicio induti, vaticinarentur, terrámque omnibus malis percuterent, ipsíque dein à Bestiâ occiderentur: verùm, quamprimùm vaticinium de buccinis ad finem perductum est, incipit hic liber dulci *prædictione de Muliere illustri in cælo*, victoriáque MICHAELIS à Dracone reportatâ; post hæc, verò, amarus est in ventre JOANNIS, prolixâ, nempe, descriptione temporum magnæ Apostasiæ.

De dimensione Templi, &c. *Et stabat Angelus*, super terram & mare, *dicens: Surge & metire Templum Dei, & altare, & qui in eo adorant (a)*, id est, ipsorum atria, cum ædificiis super ea, scilicet atrium quadratum Templi, qui *locus separatus* adpellatur; atrium quadratum altaris, *Sacerdotum atrium* dictum; atrium, denique, eorum qui in Templo adorant, cui *novi atrii* nomen est. *Atrium, autem, magnum, quod extra Templum est, mitte, neque metiaris illud; datum, enim, est Gentibus, eaque sanctam civitatem proculcabunt, quadraginta duos menses.* Hæc dimensio similem Templi SALOMONIS dimensionem, ab EZEKIELE factam, respicit. Ibi Templum integrum, non excluso atrio exteriori mensurabatur, ut innueretur posterioribus temporibus instaurandum fore; Hîc tantùm ipsius Templi atrium & altaris, adorantésque in eo ut significetur ædificatio Templi alterius, pro illis qui ex omnibus *Israëlis* Tribubus obsignati erant, Deúmque, in interiori atrio sinceri, honestóque incocti, pectoris adorant: Jubetur, autem, JOANNES omittere, in suâ dimensione, externum atrium, sive externam speciem ac formam Religionis & regiminis ecclesiastici, quod illud *Babyloniis* Gentibus relictum sit. Etenim illustris illa mulier in cœlo, cujus seminis reliquiæ mandata Dei observabant, ac testimonium JESU habebant, externâ specie eadem mansit post fugam in desertum, quando, sinceritate ac pietate relictâ, magna illa meretrix evasit. Castitatem amisit; externam, verò, faciem formámque retinuit. Porrò, dum Gentes sanctam civitatem proculcant, atque in externo adorant atrio, duo Testes, fortasse duobus pedibus Angeli, super terram & mare stantis repræsentati, adversus illas vaticinantur, *erátque ipsis potestas*, ut quondam ELIÆ & MOSI, *perdendi suos hostes igne, qui ipsorum ex ore egrediebatur.*

[a] Cap. XI. 1. &c.

tur, & cœlum claudendi, ne vaticinationis sua tempore cadat pluvia, & aquas in sanguinem convertendi, terrámque omnibus malis feriendi, quotiescumque libuerit, malis, nempe, quæ significant buccinæ & phialæ iræ. Tandem occiduntur hi, ex morte resurgunt, adscendúntque, nube vecti, in cœlum: quo facto septima buccina diem Judicii clangore suo annunciat. *Ea, quæ Mosis Legem respiciunt.*

Finito vaticinio, de integro adflatur, comesto libro, JOANNES, ejúsque interpretationem his verbis orditur: *Et apertum est in cœlo Templum Dei, & conspecta est in ipsius Templo Arca Testamenti* (*a*). Eâ Arcâ patet, hoc primum fuisse Templum, in secundo, enim, nulla Arca fuit. *Et facta sunt fulgura & voces, & tonitrua, & terræmotus, & grando magna.* Respondent hæc bellis, quæ in Imperio *Romano* gesta sunt, donec regnabant quatuor equites, ad priorum quatuor sigillorum apertionem, conspecti. *Et adparuit in cœlo prodigium ingens, mulier amicta Sole.* In ipso vaticinio res Ecclesiæ tractari incipiunt ad apertionem sigilli quinti; in interpretatione ibidem incipiunt, repræsentatione Ecclesiæ sub figurâ mulieris in cœlo: illic ejus hostes ipsam persequuntur; hìc, paritura, doloribus premitur. Interpretatio producitur primùm usque ad obsignationem servorum Dei, ac reliquorum notatione notâ Bestiæ, inde, usque ad diem Judicii, messe & vindemiâ repræsentatum. Tum retro adscendit, ad tempus apertionis septimi sigilli, ac vaticinium de septem buccinis exponit per effusionem septem phialarum iræ. Angeli, qui has effundunt, *Templo Tabernaculi* egrediuntur; id est, Templo secundo, neque enim habebat Tabernaculum atrium exterius (*b*). Inde, iterum retro descendit, ad tempora dimensi Templi, atque altaris, quibus Gentes in externo atrio adorant, ac Bestia duos Testes in platæis urbis magnæ occidit; quæ omnia exponit per visum *Mulieris Bestiæ insidentis, haustóque Sanctorum sanguine ebria* (*c*): inde, tandem, exponendo pergit, usque ad casum magnæ urbis, diémque Judicii. *Sequentium conspectus generalis.* *Phialæ & buccinæ eodem spectant.*

Mmm 3 Omne,

[*a*] Cap. XI. 19.

[*b*] Obscurum hoc brevitate. Id vult: innui hic illud, quod dimensus erat *Joannes*, Templum; hoc verò, *Templum Tabernaculi* vocari, quia in ejus dimensione, atrium exterius omissum est, quo, cùm caruerit Tabernaculum, huic simile id Templum fuit.

[*c*] Cap. XVII. 4. 6.

Omne, itaque, vaticinium ejus, qui libro Legis repræſentatus fuerat libri, repetitur atque exponitur, viſis, ea quæ ad inflationem ſeptimæ buccinæ pertinent, ſequentibus; eo, autem, quo Templi Dei, in cœlo aperti, ſpecies JOANNI oblata eſt, incipientibus. Tantummodo res, quas ſeptem tonitrua edidêre non deſcriptæ fuerant, adeóque non exponuntur.

CAPUT TERTIUM.

De eâ, quæ, in JOANNIS *prædictione habetur, vaticiniorum* DANIELIS *ratione; déque illius prædictionis ſubjecto.*

Scenæ profeticæ partes.

OMnis prædictionis ſacræ ſcena, tribus primariis partibus conſtat: terris ultra Euphratem, duabus prioribus beſtiis apud DANIELEM repræſentatis; Imperio *Græcorum*, cis Euphratem, quod denotatur Pardo & Hirco; denique Imperio *Latinorum*, cis *Græciam*, quod beſtia decem cornibus prædita repræſentat. Atque ad has partes reſpiciunt phraſes *tertiæ partis terrarum*, *maris*, *fluviorum*, *arborum*, *navium*, *aſtrorum*, *Solis*, *Lunæ* (*a*). Corpus quartæ beſtiæ cis *Græciam* colloco, quia tribus prioribus vita producta eſt, pòſt quàm jam ipſis imperium ademtum eſſet, adeòque ad quartæ corpus non pertinent. Hæc tantùm pedibus eas proculcavit.

Terra & *mare* quid in Apocalypſi ſignificent.

Terræ nomine ingentem continentem *Aſiæ* atque *Africæ Judæi* intelligebant; in quam, ſcilicet, omnem ipſis terrâ patebat aditus: nomine, verò, inſularum *maris*, ea ſignificabant loca, in quæ mari ipſis navigandum eſſet, omnem præcipuè *Europam*: Atque hinc, in hac prædictione, nomine *terræ mariſque* ſignificantur *Græci Latinique* Imperii Gentes.

Beſtiarum tertiæ & quartæ apud *Danielem*, cum Dracone & Beſtiâ

Tertia & quarta, apud *Danielem*, beſtiæ, eædem ſunt cum Dracone & Beſtiâ decem cornibus præditâ, apud JOANNEM, hoc autem deſcrimine: JOANNES Dracone ſignificat omne *Romanum* Imperium, donec integrum manſit, quia erat integrum quando hoc vaticinium edebatur; Beſtiæ, verò, nullam rationem habet, niſi ubi

[*a*] Apocal. VIII. 7--12.

ubi primùm illud Imperium divisum est: inde Draconem pro *Græcorum*, Bestiam pro *Romanorum* Imperio ponit. Hinc Draconi ac Bestiæ similia (*a*) sunt capita, similia (*b*) cornua: Ast illi tantùm in capitibus, huic tantùm in cornibus, coronæ; quia Bestia ejúsque cornua non imperârunt, nisi pòst quàm à Dracone separata erant: cúmque Draco Bestiæ thronum suum tradidisset, decem cornua Regum potestatem adepta sunt, eâdem horâ ac Bestia. Capita sunt septem Reges, continuâ serie alter alteri succedentes. Ex iis quatuor fuêre quatuor illi equites, ad quatuor priorum è septem sigillis apertionem conspecti. In postremâ parte eorum, quæ de sexto capite, vel sigillo, tamquam præsentia in visis, considerantur, hæc legimus: *Quinque* è septem Regibus *ceciderunt*, *unus exsistit*, *alius nondum venit; & Bestia, quæ erat, & non est*, cùm, nempe, letali adfecta sit vulnere, *ea est octavus, & est è septem*: pars itaque erat septimi, eodem tempore exsistens (*c*). Cornua eadem sunt, quæ bestiæ DANIELIS, supra descripta. Apocal. ex Daniel. illust. Apocalyptică comparatio. Quidnam hisce intelligatur.

Quatuor equites, ad quatuor priorum sigillorum apertionem visos, rectè exposuit Jo. *Medus*; nisi quod potiùs, ea quæ tertium adtinent, usque ad finem imperii trium GORDIANORUM & PHILIPPI *Arabis* produxerim, cùm hi fuerint Reges ex Austro; quæ, autem, ad quartum, inceperim à DECII imperio, atque extenderim ad imperium DIOCLETIANI. Quartus, enim, eques, *pallido equo insidebat, erátque ipsi nomen Mors; & sequebatur eum infernus; datáque est ipsis potestas occidendi ad quartam terræ partem, ense, & fame, & pestilentiâ, & bestiis terræ* (*d*), vel exercitibus invadentium & rebellium. Et ejusmodi per omne hoc intervallum tempora fuêre. Hactenus Imperium *Romanum* unâ, non interruptæ nec divisæ Monarchiæ, formâ mansit, si rebelliones excipias; & ejusmodi repræsentatur quatuor equitibus. DIOCLETIANUS, autem, illud inter se & MAXIMINIANUM divisit, A. C. 285; atque ita divisum mansit, usque ad victoriam quam de LICINIO reportavit CONSTANTINUS Magnus, A. C. 323, quâ, vexationibus Christianorum, ab Idololatris, quas DIOCLETIANUS, Quatuor equites, sunt Imperatores Romani ad Diocletianum usque.

MAXI-

(*a*) Apoc. XII. & XIII.
(*b*) Angl. *Common*.
(*c*) *Collateral*.
(*d*) Apoc. VI. 8.

CAP. III. Maximinianusque promoverant, quæque ad quinti ſigilli apertionem deſcribuntur, finis eſt impoſitus. Illa, autem, Imperii diviſio imperfecta erat, manentis, interim, ſub uno eodémque Senatu. Eâdem, de quâ diximus, Constantini de Licinio, Idololatrâ, eóque Chriſtianorum inſectatore, victoriâ, Idololatrici Imperii caſus incipit, qui ad apertionem ſexti ſigilli depingitur: atque hujus aperti viſa, ultra imperium Juliani Apoſtatæ pertingunt, cum hic falſos Deos coluerit Imperator, atque omne *Romanum* Imperium ei ſubjectum fuerit.

Eccleſiæ Chriſtianæ res, à quinti ſigilli apertione tractari incipiunt.

Eccleſiæ Chriſtianæ res, ad quinti ſigilli apertionem tractari incipiunt, ut ſupra notatum. Deinde ea repræſentatur ſpecie *mulieris*, in Templo cœli, *Sole* juſtitiæ *amicta*, *Lunámque*, ceremoniarum Judaicarum, *ſub pedibus habentis*, *capitíque impoſitam coronam duodecim aſtrorum* (*a*), quâ ad duodecim Apoſtolos, totidémque Tribus *Iſraëlis* reſpicitur. Hæc, ubi è Templo in deſertum fugit, reliquit illic *reliquias ſeminis ſui*, *cuſtodientes mandata Dei*, *& habentes teſtimonium* Jesu *Chriſti*; adeóque ante fugam ſuam repræſentavit primævam Eccleſiam Dei, quamvis poſtea, *Obola* inſtar, atque *Oholiba* (*b*), degenerârit. *Diocletianæ* perſecutionis tempore, *clamabat parturiens*, *& cruciabatur ut pareret*: in fine, verò, ejuſdem perſecutionis, victoriâ Constantini de Maxentio, A. C. 312, *peperit prolem maſculam*, *prolem quæ omnes Gentes ferreâ virgâ erat rectura*, Imperium, nempe, Chriſtianum. *Et raptus eſt ejus filius ad Deum & ad thronum ejus*, victoriâ Constantini de Licinio, A. C. 323. *Et mulier*, diviſione Imperii *Romani* in *Græcum* & *Latinum*, *fugit*, à primo Templo, *in deſertum*, *Latinorum* Imperium, ſterile, quod ad internum cultum Dei, ubi poſtea inſidens reperitur Beſtiæ, ſeptémque montibus; vocatúrque *Urbs magna*, *quæ dominatur in Reges terræ* (*c*), id eſt, in decem illos Reges, qui regna ſua Beſtiæ tradiderunt.

De muliere filium enixâ.

De pugnâ Michaëlem inter & Draconem.

Antè, verò, quàm fugeret mulier, bellum fuit in cœlo, Michaëlem inter & Draconem, id eſt, Chriſtianam inter & antiquam Idololatrarum Religionem; ac *dejectus eſt in terram*, Draco, *vetus ille ſerpens*, *cui nomen Diabolus*, *& Satanas*, *qui omnem*

(*a*) Cap. XII. 1. &c. (*b*) Ezek. XXIII. (*c*) Apoc. XVII. ℣. ult.

nem orbem seducit, dejectíque sunt, cum ipso, ejus Angeli: Audivítque JOANNES *vocem in cœlo, dicentem, Nunc facta est salus, & virtus, & Regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus: quippe dejectus est accusator nostrorum fratrum.* ——— *Et vicerunt eum sanguine Agni, & verbo testimonii sui. Nec vitas suas dilexerunt usque ad mortem. Propterea lætamini cœli, & qui eos incolitis. Væ terræ & maris incolis*, id est, populis Imperii Græci Latiníque, *quippe ad vos descendit Diabolus, irâ æstuans; quia breve tantùm sibi tempus esse novit.* Apocal. ex Dan. Illustr.

Videns, autem, Draco, se dejectum, throno Imperii *Romani*, & masculam mulieris prolem in eumdem raptam, *persecutus est mulierem, prolem masculam enixam; & huic*, divisione *Romani* Imperii inter Urbem *Romam* & *Constantinopolin* A. C. 330, *data sunt duæ alæ aquilæ, magnæ*, Romani Imperii symboli, *ut fugeret*, è primo Templo, *in desertum*, Arabiæ, *in locum suum*, qui Babylone, mystico sensu ita dicto. *Et Serpens* (*a*), divisione ejusdem Imperii inter *Constantini* M. filios, A. C. 337, *misit aquam ex ore suo, tanquam flumen*, Imperium Occidentis, *post mulierem, ut faceret eam trahi à flumine. Terra, verò*, vel Imperium Græcum, *mulieri succurrit, apertísque suis faucibus, flumen absorbuit*, victoriâ CONSTANTII de MAGNENTIO, A. C. 353. Atque ita Bestia letaliter ense vulnerata est. *Iratus, deinde, fuit mulieri Draco*, imperante JULIANO Apostatâ, A. C. 361, *&*, novâ Imperii inter VALENTINIANUM & VALENTEM divisione, A. C. 364, *abiit*, ab eâ, in Imperium Orientis, *bellum illaturus reliquiis seminis ipsius*, quas fugiens illa post se reliquerat: Atque hac ratione Bestia è suo vulnere convaluit. Draconis, in terram dejecti, in mulierem ausus, &c. Bestiæ vulnus, ejusdémque sanatio

Proximâ Imperii divisione, quæ GRATIANUM inter & THEODOSIUM, facta est A. C. 379, *Bestia* decem capitibus prædita, *è mari surrexit; bestia* autem bicornis, *ex Terrâ*: ex postremâ, denique, divisione ejusdem inter THEODOSII filios, A. C. 395, *suam, Draco, potentiam suúmque thronum & ingentem auctoritatem, Bestia* Bestiæ majoris, & alterius minoris exortus.

[*a*] Quæ deinde Serpenti, sive Draconi, adscribit, Romani, jam Christiani, Imperii sunt; itaque non idololatricum tantùm Romanum Imperium Dracone intelligi velle Nostrum, (quod tamen supra velle videretur) liquet. Meliùs sibi constaret expositio, si ipsam superstitionem antiquam Dracone intelligat.

CAP. III. *dedit* (*a*). Et potentiam instar Regum, *eâdem horâ cùm Bestiâ, decem cornua acceperunt*.

Mulieris, in tergo Bestiæ, res gestæ.

Tandem mulier in locum suum Imperii politici, æquè, ac ecclesiastici locum, super Bestiæ tergum (*b*), pervenit, *ubi alitur, tempus, tempora, & dimidium temporis, à facie Serpentis*; non in ipsius Imperio, sed aliquá loci distantiá semota. *Alitur* à mercatoribus terræ tria tempora, sive annos tres, cum dimidio, sive 42 menses, vel 1260 dies: his, autem, in vaticiniis, dies pro annis ponuntur. Omni hoc tempore Bestia propriè egit; illa verò, *ipsi insedit*, hoc est, in ipsam dominata est, nec non in Reges, *qui potentiam suam & robur* id est, Regnum suum, *Bestiæ tradiderunt*; & ebria erat illa sanguine Sanctorum. Omnibus hisce circumstantiis patet, eam esse undecimum cornu quartæ, apud DANIELEM, bestiæ, quod *torvo magis quàm cetera, adspectu* regnavit, alterius, etiam, erat generis, quàm priora decem, *oculósque & os*, mulieris instar *habebat*, & bellum *inferebat, Sanctis, ipsósque superavit, & contrivit, & putavit quòd posset mutare tempora; in cujus manus tradita illa sunt ad tempus, tempora, & dimidium temporis* (*c*). Perfectissimè inter se congruunt hæ notæ mulieris, & parvi cornu bestiæ apud DANIELEM: ratione civilis dominii, illa bestiæ ejus erat cornu; ratione dominii ecclesiastici, ipsi insidebat, specie mulieris, ejúsque Ecclesia erat, & cum decem Regibus meretricem egit.

Eadem *Danieli*, parvo quartæ bestiæ cornu, significabatur.

Bestia bicornis Ecclesiam Græcam repræsentat. Ejusdem gesta, in gratiam prioris.

Altera bestia (*d*), quæ *ex terrâ adscendit*, erat Ecclesia Imperii *Græci*: námque, *duo ipsi erant cornua, similia agni*, adeóque Ecclesia erat; *& loquebatur sicut Draco*, adeóque ejusdem, cujus ille, Religionis; *è terrâ*, autem *adscendit*, adeóque in illius Regno. Eadem etiam vocatur Falsus Profeta, qui, coram priori Bestiâ, prodigia edebat, queis illius notâ insignitos, imaginémque adorantes, decepit. Cùm Draco à muliere abiisset, reliquiis seminis ipsius bellum illaturus hæc bestia, terrâ egressa, illi, hoc in bello, auxilio fuit, *effecítque ut terra, & ejus incolæ* auctoritatem *Bestiæ prioris, cujus mortiferum vulnus sanatum erat, venerarentur, facerentque illi simulacrum*, id est, hominum, ipsi, quod ad Religionem, similium,

(*a*) Cap. XIII. 2.
(*b*) Apoc. XVII. 3.
(*c*) Dan. VII. 18. 20. 25.
(*d*) Apoc. XIII. 11. &c.

milium, corpus ipsi colligerent. *Erat, etiam, eidem potestas vitam conferendi* atque auctoritatem, illi *simulacro*, ita ut *& loqui posset*, *&* jubendo *efficere ut omnes*, Religionis causâ unitæ hominum societates, sive corpora, *quæ simulacri* auctoritatem *non adorarent* mystico sensu *occiderentur. Et omnes homines adegit, ut acciperent in dextrâ manu, vel in fronte, notam, effecitque ne cui liberum esset emere nec vendere, nisi qui notam vel numerum, Bestiæ, vel numerum nominis ipsius, habebat;* reliquis omnibus communione Ecclesiæ, à bestiâ bicorni, interdicto. Nota ejus est +++, nomen ΛΑΤΕΙΝΟΣ, numerus, verò, nominis, *666*. *Apocal. ex Dan. Illustr.* Bestiæ majoris simulacrum, nota, nomen, numerus.

Ita, ergo, Bestia, pòst quàm mortiferum vulnus gladio ipsi esset inflictum, eáque inde convaluisset, consecrata est, quemadmodum Idololatris mos erat suos Reges, post mortem, in Deorum numerum referre, ac divino honore prosequi; & ipsi positum est simulacrum; imò qui eam colerent, novis hisce sacris initiati, notâ vel nomine novi hujus Dei, vel nominis ejus numero accepto. Occisione omnium, qui ipsam, ejúsque simulacrum ut colant, non possunt adigi, primum Templum, quod lumine suo illustrârant septem Ecclesiæ (*a*), dirutum est, novúmque, illum cultum detrectantibus, ædificatum: atque hujus, quidem, novi Templi atrium externum, sive externa Ecclesiæ facies, *Gentibus* concessum. Bestiam ejúsque simulacrum colentibus: dum illi, qui hoc facere recusant, nomine Dei frontibus ipsorum imposito, obsignantur, séque in atrium internum hujus novi Templi recipiunt. Hi sunt centies quadragies & quater mille illi obsignati, ex duodecim Tribubus *Israel* (*b*), vocantúrque *duo Testes* (*c*), utpote à duabus alis mulieris orti, dum in desertum illa fugeret, nec non duobus è septem candelabris repræsentati. Conspiciuntur hi JOANNI in secundi Templi atrio interno, stantes cùm Agno in monte *Sione* (*d*), & quasi super mare vitreum. Hi sunt *Sancti illi Altissimi*, *exercitus cœli*, *sanctúsque populus*, DANIELI memorati, quos hic detritos scribit, pedibúsque proculcatos, ac deletos, postremis temporibus, à cornibus parvis quartæ, quam vidit, bestiæ, atque Hirci. Ejusdem ἀποθέωσις; colere eam recusancium occisio mystica; novi Templi illis ædificatio. Hi sunt obsignati, & duo Testes.

Nnn 2 Dum

(*a*) *Illuminated by the Lamps of the seven Churches.* [*b*] Apoc. VII. 4. 8. [*c*] Ibid. XI 3. &c. [*d*] Ibid. XIV. 1.

CAP. III. Dum sanctam Urbem pedibus proculcant Gentes, *confert Deus duobus suis Testibus potestatem, iique vaticinantur, mille ducentos & sexaginta dies, cilicio amicti.* Vocantur hi *duæ olivæ,* habitâ ratione duarum olearum, ZACHARIÆ, in viso, conspectarum, quasi ad utramque partem, aurei candelabri stantium (*a*), ut inde lucernis oleum suppetat: Oleæ autem, ex PAULI mente (*b*), Ecclesias repræsentant. Oleum, hi, lucernis suppeditant, alendo Doctores.

Duo Testes, qui & olivæ & candelabra, sunt Ecclesiæ, maximæ Smyrnensis & Philadelphensis.

Iidem adpellantur *duo candelabra*, quæ hoc in vaticinio Ecclesias significant; repræsentantur, enim septem Ecclesiæ *Asiaticæ*, septem candelabris. Harum Ecclesiarum quinque vitiosæ inventæ sunt, ipsisque comminationes factæ, ni ad meliorem frugem redirent; duæ reliquæ vitio carebant, adeóque ipsarum digna fuêre candelabra, quæ in novo Templo ponerentur. Fuêre hæ Ecclesiæ *Smyrnensis* & *Philadelphensis*. Hæ calamitatibus & persequutionibus premebantur, & solis quidem, hisce è septem, ea erat conditio: adeóque apta etiam erant ipsarum candelabra, eáque, è septem, quidem, sola, ad Ecclesias, secundi Templi temporibus, persequutionibus pressas, repræsentandum. Duo Testes nova Ecclesia non sunt: posteritas sunt Ecclesiæ primævæ, posteritas duarum mulieris alarum, adeóque aptissimè duobus è primævis candelabris repræsentantur. Opinari, ergo, licet cùm primum Templum dirutum, novúmque, iis qui in atrio interno Deum venerantur, ædificatum esset, duo è septem candelabris in novo hoc Templo posita fuisse.

Epistolæ ad 7. Ecclesias missæ, tempora 5. & 6. sigillorum apertorum respiciunt.

Quamdiu aperiuntur quatuor priora sigilla, non considerantur Ecclesiæ res. Tum, demum, ubi quintum aperitur, de iis agi incipit, ut supra observavimus. Ulterius de iisdem agitur ad apertionem sexti; septimum, autem, magnæ apostasiæ tempora complectitur. His de causis, Epistolarum ad septem Ecclesias missionem, ad quinti sextíque sigillorum apertorum tempora refero: Ecclesiam quippe respiciunt, jam inclinatis ipsius rebus, ac monita adversùs ingentem, quæ tum adpropinquabat defectionem, continent.

Ecclesiæ, ante *Diocletianum*,

EUSEBIUS, cùm jam ad DIOCLETIANI tempora Ecclesiasticam Historiam deduxisset, his verbis Ecclesiæ statum describit (*c*): *Qualem*

(*a*) Zach. IV. 3.
(*b*) Rom. XI. 17-25.
(*c*) Libro VIII. Cap. 1. Interprete H. *Valesio*.

Qualem quantámque gloriam, simul, ac libertatem, doctrina vera, erga supremum Deum, pietatis, à Christo primùm hominibus annunciata, apud omnes, Græcos pariter & Barbaros, ante persecutionem, nostrâ memoriâ excitatam, consecuta sit, nos certè pro meritis explicare non possumus. Argumento esse possit Imperatorum benignitas erga nostros; quibus regendas etiam Provincias committebant, omni sacrificandi metu eos liberantes, ob singularem, quâ in Religionem nostram adfecti erant, benevolentiam. Et paulò pòst: *Jam, verò, quis innumerabilem hominum, quotidie ad fidem Christi confugientium, turbam, quis numerum Ecclesiarum in singulis urbibus, quis illustres populorum concursus in ædibus sacris, cumulatè possit describere? Quo factum est, ut, priscis ædificiis jam non contenti, in singulis urbibus, spatiosas ab ipsis fundamentis exstruerent ecclesias. Atque hæc, progressu temporis, increscentia, & quotidie in majus & melius proficiscentia, nec livor ullus adterere, nec malignitas Dæmonis fascinare, nec hominum insidiæ prohibere umquam potuerunt, quamdiu Omnipotentis Dei dextra populum suum, utpote tali dignum præsidio, texit atque custodiit. Sed cùm, ex nimiâ libertate, in negligentiam ac desidiam prolapsi essemus; cùm alter alteri invidere atque obtrectare cœpisset; cùm inter nos quasi bella intestina gereremus, verbis, tamquam armis quibusdam hastísque, nos mutuò vulnerantes; cùm Antistites adversùs Antistites, populi in populos collisi, jurgia ac tumultus agitarent; denique, cùm fraus & simulatio ad summum malitiæ culmen adolevisset: tum Divina ultio, levi brachio, ut solet, integro adhuc Ecclesiæ statu, & fidelium turbis liberè convenientibus, sensim ac moderatè in nos cœpit animadvertere; orsâ primùm persecutione ab iis qui militabant. Cùm, verò, sensu omni destituti, de placando Deo ne cogitaremus quidem; quin potiùs, instar impiorum quorumdam, res humanas nullâ providentiâ gubernari rati, alia quotidie crimina aliis adjiceremus: cùm Pastores nostri, spretâ Religionis regulâ, mutuis inter se contentionibus decertarent, nihil aliud quàm jurgia, minas, æmulationem, odia, ac mutuas inimicitias amplificare studentes; principatum, quasi tyrannidem quandam, contentissimè vindicantes: tunc demum, juxta dictum* HIEREMIÆ, obscuravit Dominus, in irâ

Apocal. ex Dan. Illustr.

conditio, ex *Eusebio* descripta.

 suâ,

CAP. III. suâ, filiam Sion, & dejecit de cœlo gloriam Israël, — *per Ecclesiarum, scilicet, subversionem, &c.* Hic status erat Ecclesiæ, proximo, ante Ecclesiarum, initio persecutionis *Diocletianaa*, subversionem, tempore: & huic statui congruit prima è septem Epistolis, ad totidem Ecclesiarum Angelos; ea, scilicet, quæ ad *Ephesinam* Ecclesiam missa est. *Habeo*, inquit ejus Ecclesiæ Angelo *Christus, de te quod expostulem, quòd caritatem tuam pristinam omisisti. Quamobrem, memento unde excideris, & ad meliorem frugem redi, & priora opera facito; alioquin brevi ad te veniam, tuúmque candelabrum ex loco suo transmovebo, nisi ad meliorem frugem redieris. Hoc tamen habes, quòd odisti Nicolaïtarum opera, quæ & ego, odi (a).* *Nicolaïtæ* sunt *Continentes*, quos supra (*b*) descripsimus, qui Religionem in abstinentiâ à matrimonio ponebant, uxores, si quas habebant, repudiantes. Adpellantur hìc *Nicolaïtæ*, à *Nicolao*, uno è septem, primævæ *Hierosolymitanæ* Ecclesiæ, Diaconis (*c*); qui, cùm formosa ipsi uxor esset, & quasi uxorius insimularetur, illam repudiavit, eíque liberum fecit, ut, cui vellet, nuberet, dicens, oportere ut carnis voluptatibus desuescamus; ipse, dein, cœlebs, vitam continentiâ egit, ut & ipsius liberi. *Continentes* postea doctrinam de *Æonibus*, Spiritibúsque masculis & fœmininis, amplexi sunt, ab Ecclesiis autem vitati, ad quartum usque Sæculum. Laudatur hìc Ecclesia *Ephesina*, quòd ipsorum facta odio habebat.

Ei congruit Epistolarum prima, quæ est ad Ecclesiam Ephesinam.

De Nicolaïtis.

Incepit *Diocletianaa* persequutio A. C. 302 duravítque in Orientis Imperio decem, in Occidentis, duos annos. Huic statui Ecclesiæ altera Epistola, quæ ad Ecclesiam *Smyrnensem* est, congruit. *Novi*, inquit Christus, *opera tua, & calamitatem & pauperiem tuam, (sed dives es;) novi quoque eorum blasphemiam, qui se Judæos esse dicunt, nec sunt, verùm synagoga Satanæ: Noli metuere quidquam eorum, quæ passurus es: Ecce, conjiciet è vobis quosdam Diabolus in carcerem ut exploremini; feretísque decem dierum calamitatem. Esto*

Diocletianaæ persecutionis tempora respicit Epistola secunda.

(*a*) Apoc. II. 4. &c.
(*b*) Scilicet Part. I. cap. XIII. haud procul ab initio.
(*c*) Actor. VI. 5 De hac hæresi vide *Eusebium* Hist. Eccl. Libr. III. c. XXIX. & ad illud notas *Valesii*.

Esto fidelis ad mortem usque, & tibi coronam vitæ dabo (*a*). Decem dierum calamitas nulli alii nisi *Diocletianææ* persequutioni respondere potest, cùm ea sola decennium duraverit *Blasphemiâ eorum, qui se Judæos esse dicunt, nec sunt, verùm synagoga Satanæ*, intelligo *Nicolaïtarum*, qui falsò Christianos se dicebant, idololatriam (*b*).

Apocal. ex Dan. Illustr.

De his etiam tertiâ Epistolâ *Christus* conqueritur ut hominibus *qui tenerent doctrinam* BALAAMI, *qui olim* BALACUM *docuit offendiculum objicere Israëlitis, ut ex iis, quæ simulacris immolata erant, ederent, & scortarentur* (*c*). Docuit, enim, *Moabitas* ac *Madianitas* BALAAMUS, sollicitare atque invitare mulieribus *Israëlitas* ad scortationem, útque, festis Deorum suorum, secum cibo uterentur (*d*). Jam, ergo, descendere incepit Draco ad terræ marísque incolas.

De tertiâ Epistolâ.

Etiam quartâ Epistolâ de *Nicolaïtis Christus* conqueritur, eósque designat nomine *mulieris Jezabel, quæ sese vatem esse prædicat, ut doceat atque decipiat* Christi *servos, ut scortentur, atque idolis immolata vescantur* (*e*). Jam, itaque, mulier in desertum fugere incipiebat.

De quartâ.

CONSTANTINI Magni imperium, ex quo LICINIUM subegerat, monarchia erat, eíque subjectus integer orbis *Romanus*. Deinde, hic inter ipsius filios divisus est; verùm denuo in unum redactus à CONSTANTIO, victoriâ, quam de MAGNENTIO reportavit. Ad res Ecclesiæ, quales tribus hisce continuis temporis periodis fuére, tertia, quarta, & quinta (*f*) è septem Epistolis, quæ, nempe, ad Angelos Ecclesiarum *Pergami*, *Thyatiræ*, & *Sardium* sunt, respicere videntur. Proximus Imperator fuit JULIANUS Apostata.

Tertia & quarta, nec non quinta, epistolæ, quam temporis periodum respiciunt.

In

[*a*] Apoc. II. 9. 10.

[*c*] Quia, nempe, hos eodem censet cum *Encratitis*, de quibus supra, l. c. c. 13. Ast *Nicolaïtarum* hæresin, *ἐπὶ σμικρότατον συςῆναι χρόνον, per brevissimum tempus stetisse*: & *λόγȣ γεμὴν θᾶτlον ἐις τὸ παντελὲς ἀπεσβηκυῖαν, dicto quidem citiùs exstinctam prorsus*, docet *Eusebius*; Nec abstinentiam à voluptatibus egisse, ut *Encratitas*, de quibus Libr. IV. c 29; verùm, præter *Nicolai* mentem, voluptatibus indulsisse testatur.

[*c*] Apoc. II. 14. 15.

[*d*] Numer. XXV. 1. 2. 18. XXXI. 16.

[*e*] Apoc. II. 20.

[*f*] Apoc. III. 1. &c.

CAP. III.

De Epistolâ sextâ.

In sextâ Epistolâ, quæ est ad Angelum Ecclesiæ *Philadelphensis*, ita *Christus* loquitur (*a*): *Quoniam*, imperante idololatrâ JULIANO, *mea patientia sermonem conservâsti*, *ego quoque te à tentationis horâ conservabo*, *qua*, fugâ mulieris in desertum, & bello à Dracone reliquiis seminis illius illato, & occisione omnium, qui Bestiæ imaginem adorare recusant, *eventura est omni terrarum orbi*, *ut tententur orbis incolæ*, & fiat inter ipsos distinctio, hisce nomine Dei in frontibus signatis, illis notâ Bestiæ. *Qui vicerit*, *eum ego columnam faciam in Templo Dei mei*, *nec deinceps* inde *exibit*: *eique*, ipsius fronti, *nomen Dei mei inscribam*. Ita, ergo, Christianorum *Philadelphensium* quotquot vicerint, nomine Dei obsignantur, collocantúrque in secundo Templo, nec egrediuntur ampliùs. Idem de *Smyrnensi* Ecclesiâ intelligendum, quæ & ipsa patientiæ Dei sermonem conservavit, & fuit inculpata. Hæ duæ, ergo, Ecclesiæ, cum suis posteris, sunt duæ illæ columnæ, duo illa candelabra, duo illi Testes in secundo Templo.

De septimâ.

Post JULIANUM, ejúsque successorem JOVIANUM, qui menses tantùm quinque Imperium tenuit, iterum hoc, VALENTINIANUM inter & VALENTEM, divisum est. Ejus temporis respectu Ecclesia Catholica, in epistolâ ad *Laodicenæ* Ecclesiæ Angelum, quasi *tepida* reprehenditur (*b*), ipsíque comminatur *Christus*, *se ipsam ex ore suo evomiturum*. Jactabat illa, *se divitem*, *bonísque ditatam esse*, *nec ullius indigere rei*, prosperâ, nempe, fortunâ degens, quod ad statum externum, *neque sciebat se esse*, quod ad internam conditionem, *ærumnosam*, *& miseram*, *& pauperem*, *& cæcam*, *& nudam*. Ea, itaque, *ex ore* Christi *evomitur*, ad apertionem septimi sigilli, atque hoc, primi Templi temporibus finis imponitur.

Res de quibus ad apertionem sexti sigilli, morte *Valentis* Imp. finiuntur, vel initio *Theodosii*.

Dimidia, circiter, pars Imperii *Romani*, Christìanam Religionem amplexa est, dum CONSTANTINUS M., ejúsque filii imperarent. Pòst quàm, verò, JULIANUS Idolorum Templa aperuisset, eorúmque instauràsset cultum, VALENTINIANUS ac VALENS, quamdiu Imperii habenas tenuêre, eumdem toleràrunt; adeóque sigilli sexti vaticinium non omnino complementum sortitum est, ante GRATIANI, ipsorum successoris, tempora. Mos erat Sacerdotibus Gentium,

(*a*) Apoc. III. 10-12.

(*b*) Apoc. III. 16, 17.

tium, initio Imperii uniuscujusque supremi Principis, ipsi dignitatem ac vestimenta Pontificis Maximi offerre. Hanc omnes, hactenus, receperant Imperatores, GRATIANUS, verò, repudiavit, Idola dejecit, sacrificia fieri interdixit, eorúmque reditus, nec non Sacerdotum annua & auctoritatem, sustulit. THEODOSIUS M. hoc exemplum sequutus est; nec umquam postea vires recuperavit vetus Religio, verùm tam citò decrevit sectatorum ejus numerus, ut PRUDENTIO, decem, circiter, annis post mortem THEODOSII, *vix pauca ingenia* (*a*), & *pars hominum rarissima* (*b*), sint dicti. Itaque res, de quibus ad apertionem sexti sigilli agitur, finiuntur morte VALENTIS, vel potiùs initio imperii THEODOSII M., cùm hic, decessoris GRATIANI exemplum sequutus, dignitatem Pontificis Maximi repudiavit. *Romani*, quippe, VALENTINIANO & VALENTE imperantibus, multùm Barbararum Gentium incursionibus infestabantur: *Hoc tempore*, inquit AMMIANUS (*c*), *velut per universum orbem Romanum bellicum canentibus buccinis, excitæ gentes sævissimæ, limites, sibi proximos, persultabant: Gallias Rhatiásque simul Alemanni populabantur: Sarmatæ Pannonias & Quadi: Picti, Saxones, & Scoti, & Atacotti, Britannos ærumnis vexavère continuis: Austoriani, Mauricaque aliæ Gentes Africam, solito acriùs, incursabant: Thracias diripiebant prædatorii globi Gothorum: Persarum Rex manus Armeniis injectabat.* Dúmque his hostibus pellendis intenti essent Imperatores, *Hunni*, *Alani*, & *Gothi*, duobus exercitibus, Danubium trajecerunt, VALENTEM prælio superârunt, atque interfecerunt, tantámque exercitûs *Romani* fecêre stragem, ut dicat AMMIANUS (*d*): *Nec ulla annalibus, præter Cannensem, ita ad internecionem res legitur gesta.* Hisce bellis non ante Imperii *Theodosiani* initia, A. C. 379, & 380, undequaque finis factus est: inde, autem, ad hujus Principis mortem, quæ A. C. 395 contigit, Imperium pacatum mansit (*e*). Tamdiu quatuor venti retenti sunt: tamdiu silentium fuit in cœlo: ac septimum sigillum apertum est, ubi hoc silentium incepit.

Apocal. ex Daniel. illustr.

(*a*) Contra Symm. Lib.I. ℣. 575, 576.
(*b*) Ibid. 592.
(*c*) Libro XXVI.
(*d*) Libro XXXI.
(*e*) Vide, ad hæc, Nostrum, Part. I. Cap. V.

CAP. III.

Jo. Medus laudatus.

Sex priorum buccinarum vaticinium non multùm præter scopum interpretatus est Jo. *Medus*: sin autem animadvertisset, vaticinium de effusione phialarum iræ ad idem tempus respicere (*a*), ac illud de buccinarum cantu, plenior adhuc fuisset ipsius expositio.

Triplici *va* significantur bella, atque hæc eo nomine à bellis, priorum buccinarum clangore annunciatis, distinguuntur, quæ 4. *ventorum* nomine veniunt.

Bellis, quæ trium posteriorum buccinarum clangore annunciantur, singulis imponitur nomen *va*, quò ab iis, ad quæ priorum quatuor inflatio respicit, distinguantur. Sacrificia quatuor prioribus, festi Tabernaculorum, diebus immolata, ad quæ convocatur populus quatuor priorum buccinarum clangore, in quibus etiam priores quatuor phialæ iræ effunduntur, strages, in quatuor ingentibus bellis, significant; atque hæc bella quatuor ventis, è quatuor angulis terrarum, repræsentantur (*b*). Primus ex his erat Eurus, alter Zephyrus, tertius Auster, quartus Boreas, respectu urbis *Romæ*, quæ veteris Imperii *Romani* fuerat caput. Incubuêre hæ quatuor calamitates *tertiæ parti Terræ, Maris, fluviorum, Solis, Lunæ atque astrorum* (*c*); id est, Terræ, mari, fluviis, Soli, Lunæ, astrísque, tertiæ partis, integræ, horum DANIELIS ac JOANNIS, vaticiniorum, scenæ.

Bella primo vento, Euro, significata.

Calamitas Euri, ad primæ buccinæ clangorem, incubitura erat *Terræ* (*d*), id est, Gentibus Imperii *Græci*. Ita, mortuo THEODOSIO Magno, *Gothi*, *Sarmatæ*, *Hunni*, *Isauri*, atque *Austoriani Mauri* invaserunt, miseréque devastârunt *Græciam*, *Thraciam*, *minorem Asiam*, *Armeniam*, *Syriam*, *Ægyptum*, *Lybiam*, & *Illyricum*, idque decem vel duodecim continuos annos.

Alia, secundo vento repræsentata, scil. Zephyro.

Calamitas Zephyri, ad clangorem buccinæ secundæ, incubitura erat *Mari*, sive Imperio Occidentis; *immisso*, nempe, *illi ingenti monte, qui igne flagraret, illúdque in sanguinem converteret.* (*e*). Atque ita, anno 407, invadere illud Imperium cœpêre *Visigothi*, *Vandali*, *Alani*, *Suevi*, *Burgundiones*, *Ostrogothi*, *Heruli*, *Quadi*, *Gepides*; & his bellis factum, ut in decem Regna diffringeretur, & miserè vastaretur: & ipsa *Roma*, mons ille ardens, obsessa est, & capta, ab *Ostrogothis*, initio harum ærumnarum (*f*).

Mons ardens, Roma.

Calami-

(*a*) *Is Synchronal.*
(*b*) Apoc. VII. 1.
(*c*) Ibid. VIII. 7 - 12.
(*d*) Ibid. VIII. 7.
(*e*) ℣. 8.
(*f*) Vide, ad hæc omnia, Part. I. c. V.

Calamitate Austri ad tertiæ buccinæ clangorem futurum erat ut *ingens Astrum, ardens quasi esset lucerna de cælo caderet, in fluvios & fontes aquarum* in Imperium Occidentis, jam in varia Regna divisum eósque in *absinthium* & *sanguinem* converteret, ac redderet *amaros* (*a*). Ita ergo GENSERICUS, *Vandalorum Alanorúmque*, in *Hispaniâ* Rex, A. C. 427, *Africam* ingressus est, octoginta millium hominum exercitu; ibi *Mauros* invasit, *Romanísque* bellum intulit, tam illic, quàm in *Europæ* maritimis, per quinquaginta annos continuos, absque ullâ ferè intermissione, captâ, A. C. 431 *Hippone*, &, 439, *Carthagine*, quæ *Africæ* erat caput. Idem. A, C. 455, ingenti classe, atque exercitu ter centum millium *Vandalorum Maurorúmque*, *Italiam* invasit; *Romam*, *Neapolin*, *Capuam*, plurimásque alias urbes, cepit ac diripuit; divitiis inde, cum flore populi in *Africam* abductis: proximo, denique, anno, A. C. 456, omnem *Africam* ab Imperio *Romano* divulsit, pulsis omnibus prorsus *Romanis*. Dein *Vandali* insulas Mediterranei Maris invaserunt, atque occupârunt, *Siciliam Corsicam, Ebusum, Majorcam, Minorcam* aliásque, ac RICIMERUS ARTHEMIUM Imperatorem, *Romæ* obsedit, urbem cepit, suísque diripiendam dedit militibus A. C. 472. Circa idem tempus *Visigothi Romanos Hispaniâ* expulêre. Jámque Imperator Occidentis *ingens* illud *Astrum, quod de cælo deciderat, ardens quasi esset lucerna*, amissis, gradatim hisce bellis, omnibus ferè suis ditionibus, uno anno ab ODOACRO, *Herulorum* Rege, ipsum adorto, devictus est, A. C. 476. post hæc *Mauri* à *Vandalis* defecêre A. C. 477, variísque bellis eorum opes fregêre, atque iis *Mauritaniam* eripuêre. Durârunt hæc bella, donec *Vandali* à BELISARIO subigerentur, A. C. 534, iisque *Africa* propemodum in solitudinem redacta est, teste PROCOPIO (*b*), qui plus quàm quinquagies centena hominum millia, in iis cæsa esse computat. Cùm primùm *Vandali Africam* invaderent, admodum frequens hominibus ea orbis terrarum pars erat, circiter, septingentis Episcopatibus constans adeóque pluribus, quàm essent in omni *Galliâ*, *Hispaniâ*, atque *Italiâ* simul: bellis, autem *Vandalos* inter *Romanós*que, & *Mauros*, eò usque vastata est,

Apocal. ex Dan. Illustr.

Alia bella tertio vento, Austro, denotata.

Quantopere his devastata sit Africa.

(*a*) ℣. 10. 11. non autem additur, *in sanguinem*.

(*b*) Hist. Arcanâ. In Historiâ *Gotthorum* &c. à *Grotio* edita, p. 525.

CAP. III. est, ut dicat PROCOPIUS miraculo fuisse proximum, si quis, iter faciens, hominem conspiceret (*a*).

De tertiæ phialæ effusione huc pertinentia.

Dum tertia phiala effunditur, audiuntur hæc verba: *Justus es, Domine, —— quia ita judicâsti; fuderunt, quippe, sanguinem Sanctorum tuorum, Profetarúmque, & tu sanguinem ipsis potandum dedisti, digni enim sunt* (*b*). Quomodo Sanctorum sanguinem fuderint, ex sequenti edicto HONORII intelligere est, quod ut fieret, curârunt quatuor Episcopi, ad Imperatorem, ab *Africanorum* Episcoporum Concilio, quod *Carthagine* convenit 14 Junii A. C. 410, missi.

Impp. HONOR. & THEOD. *A. A.* HERACLIANO, *Com. Africano.*

Oraculo penitus remoto, quo ad ritus suos hæreticæ superstitionis obrepserant, sciant omnes sanctæ legis inimici, plectendos se pœnâ, & proscriptionis & sanguinis, si ultra convenire per publicum, execrandâ sceleris sui temeritate temptaverint. Datum 8. *Kalend. Sept.*, VARANO *V. C. Conf. A. C.* 410. Quod edictum, quinque annis pòst, sequenti communitum est.

Impp. HONOR. & THEODOS. *A. A.* HERACLIANO, *Comiti Africano.*

Sciant cuncti, qui ad ritus suos hæresis (*c*) *superstitionibus obrepserant, sacrosanctæ legis inimici, plectendos se pœnâ, & proscriptionis & sanguinis, si ultra convenire per publicum exercendi sceleris sui temeritate temptaverint: nequâ vera divináque reverentia contagione temeretur. Dat.* 8. *Kal. Septemb.* HONORIO X. & THEOD. *VI A. A. Coss. A. C.* 415.

Hæc edita, cùm ad Africæ Præsidem sint missa, ad solos *Afros* pertinebant. Jam ante hæc multa, eáque severa, fuerant in *Donatistas*, non autem extensa ad pœnam sanguinis usque. Hisce duobus primùm in horum, omniúmque à receptis opinionibus dissentien-

(*a*) Loco citato. (*b*) Apoc. XXVI, 5, 6.
(*c*) Meliùs videtur legi, *hæreticis*.

sentientium, conventus, capitis supplicium statutum est: *hæreticorum*, quippe, nomine, in his edictis, omnes, qui dissentirent, denotantur (*a*), ut ex sequenti, adversùs EURESIUM, Episcopum *Luciferanæ* Sectæ addictum, liquet. *Apocal. ex Dan. Illustr.*

Impp. ARCAD. & HONOR. *A. A.* AURELIANO, *Proc. Africæ.*

Hæreticorum vocabulo continentur, & latis adversùs eos sanctionibus debent succumbere, qui, vel levi argumento, à judicio Catholicæ Religionis, & tramite, detecti fuerint deviare: ideóque experientia tua EURESIUM *hæreticum esse cognoscat. Dat.* 3. *Non. Sept. Constantinop.* OLYRIO & PROBINO *Coss. A. C.* 395.

ZENO, *Græcus* Imperator, THEODORICUM, *Ostrogothorum* Regem, sibi filium adoptavit, creavítque Magistrum Equitum, Patricium, & *Constantinopolitanum* Consulem; deinde ipsi, commendato Senatu populóque *Romano*, Imperium Occidentis dedit, eúmque in *Italiam*, adversùs ODOACRUM, *Herulorum* Regem, misit. Mox THEODORICUS Gentem suam in *Italiam* duxit, ODOACRUM divicit, imperavítque inde *Italiæ*, *Siciliæ*, *Rhætiæ*, *Norico*, *Dalmatiæ*, *Liburniæ*, *Istriæ*, parti *Sueviæ*, *Pannoniæ* ac *Galliæ*; unde ENNODIUS in Panegyrico ad hunc Regem, dicit, *ad limitem suum Romana Regna remeâsse.* Regnavit THEODORICUS ingenti prudentiâ, moderatione & felicitate; *Romanos* singulari benevolentiâ prosecutus est, suis ipsorum legibus eos rexit, ac formam regiminis, sub Senatu & Consulibus, instauravit, ipso Imperatoris vices obeunte, adpellatione, verò, non adsumtâ. *Ita*, inquit PROCOPIUS (*b*), *sibi parentibus præfuit, ut verè Imperatori conveniens decus nullum ipsi abesset: Justitia magnus ei cultus, legúmque diligens custodia: terras à vicinis barbaris servavit intactas*, *Theodorici, Gothorum Regis, in Occidente imperium, inter calamitates, à quatuor ventis illatas, non reputandum.*

(*a*) In citatis, tamen, edictis, antiquæ superstitionis sectatores innui videntur. *Sancta*, quippe, *legis inimici*, vocantur, & *scelus execrandum*, quod *publicè* committerent, iis adscribitur. Ita autem de Idololatris loqui solent Veteres: Itaque, in iis edictis de Christianis non agitur.

(*b*) Hist. Gothicæ Libr. I. editionis Grotianæ p. 142. summâ paginâ.

CAP. III. *intactas*, *&c.* Quapropter hujus Regis Imperium inter calamitates, à quatuor ventis illatas, non reputo.

Bella, denique, vento quarto, Boreâ, significata.

Calamitate Boreæ, ad quartæ buccinæ clangorem, futurum erat ut *Sol, Luna, & Stella*, id est, Rex, Regnum, & Principes Imperii Occidentis, *obscurarentur*, & aliquantum temporis in tenebris manerent. Contigit, autem, ut BELISARIUS subactis *Vandalis*, *Italiam* invaderet, A. C. 535, atque *Ostrogothis* in *Dalmatiâ*, *Liburniâ*, *Venetiâ*, *Longobordiâ*, *Etruriâ*, aliisque Regionibus ad Septemtrionem *Romæ* sitis, bellum inferret, quod viginti annos duravit. Hoc bello multæ urbes captæ fuerunt, receptæque. *Mediolano* è *Romanis* recepto, *Ostrogothi* omnes mares, puberes, impuberes, interfecêre, quorum numerus, ex computatione PROCOPII (*a*), ad tricena millia redibat; fœminas, verò captivas ad socios suos *Burgundiones*, misêre. Ipsa, etiam, *Roma*, plùs semel capta ac recepta est, eóque incolarum numerus imminutus; veteris regiminis forma, quæ sub Senatu fuerat, cessavit, nobiles fortunis omnibus eversi, omnísque Urbis gloria exstincta est. A. C. 552, post septemdecim annorum bellum, concidit *Ostrogothorum* Regnum; attamen horum reliquiæ, cum, exercitu *Germanorum*, in auxilium evocato, tres quatuorve annos ulteriùs bellum continuârunt. Tum insequutum est bellum cum *Herulis*, qui, ANASTASIO teste, *perimebant cunctam Italiam*. Hoc excepit bellum cum *Longobardis*, omnium Barbarorum ferocissimis, quod cœpit A. C. 568, ac triginta & octo continuos annos duravit; *factâ tali clade* inquit ANASTASIUS, *qualem à sæculo nullus meminit*; finitum est tandem, SABINIANO *Romano* Pontifice, A. C. 605, pace cum *Longobardis* sancitâ. Tribus, antequàm bellum hoc finiretur, annis, GREGORIUS M., tum temporis *Romanus* Episcopus, ita de eo loquutus est: *Qualiter, enim, & quotidianis gladiis, & quantis Longobardorum incursionibus, ecce, jam per triginta quinque annorum longitudinem, premimur, nullis explere vocibus suggestionis valemus*: Idem, aliquâ ex Orationibus suis ad populum, ingentem *Romanorum*, per hæc bella, imminutionem his verbis describit: *Ex illâ plebe innumerabili, quanti remanseritis, adspicitis, & tamen, adhuc quotidie, flagella urgent, repentini*

(*a*) Hist. Gothicæ Libr. II. pag. editionis sæpiùs citatæ, 278.

repentini casus opprimunt, nova res, & improvisa clades, affligunt. Aliâ Oratione hoc modo depingit populationes: *Destructa urbes, eversa sunt castra, depopulati agri, in solitudinem terra redacta est. Nullus in agris incola, penè nullus in urbibus habitator remansit: Et, tamen, ipsa parva generis humani reliquia, adhuc quotidie & sine cessatione, feriuntur, & finem non habent flagella cælestis Justitia. Ipsa, autem, qua aliquando mundi Domina esse videbatur, qualis remansit Roma conspicimus; innumeris doloribus multipliciter attrita, desolatione civium, impressione hostium, frequentiâ ruinarum. ——— Ecce, jam de illâ omnes hujus sæculi potentes ablati sunt. ——— Ecce populi defecerunt. ——— Ubi enim Senatus? Ubi jam populus? Contabuerunt ossa, consumpta sunt carnes. Omnis, enim, secularium dignitatum ordo exstinctus est, & tamen ipsos nos paucos, qui remansimus, adhuc quotidie gladii, adhuc quotidie innumera tribulationes premunt. ——— Vacua jam ardet Roma. Quid, autem, ista de hominibus dicimus? Cum ruinis crebrescentibus ipsa quoque destrui ædificia videmus. Postquam defecerunt homines, etiam parietes cadunt. Jam, ecce desolata? ecce, contrita? ecce, gemitibus oppressa est? &c.* Hæc omnia GREGORIUS, coram incolis *Roma*, testibus veritatis eorum, loquutus est. Ita calamitatibus quatuor ventorum concussum est *Græcum*, concidit, verò, *Latinum* Imperium; nec quidquam remansit *Roma*, præter caput parvi Ducatûs, *Ravenna*, quæ sedes erat Exarchorum, subjectum.

Apocal. ex Dan. Illustr.

Quinta buccina (*a*) ad ea bella clanxit, quæ *Rex Austri*, ut DANIELI appellatur, fecit *in tempore finis, præliando adversus Regem qui, quod sibi liberet, faciebat* (*b*). Incepit hæc calamitas, *apertione putei abyssi*, quâ emissio falsæ Religionis denotatur; *fumo, quem puteus ille exhalavit* (*c*) significante multitudinem, quæ illam Religionem amplexa est; *locustis*, verò, *qua ex illo fumo prodierunt*, exercitus ex eâ multitudine coactos. Apertus est iste puteus, ut inde fumus & locustæ, in quatuor Monarchiarum Regiones, vel quasdam ex iis, emitterentur. *Harum locustarum Rex* erat *Angelus abyssi*,

Bella quintæ buccinæ clangore, prænuntiata.

Apertione putei abyssi, ejus *fumo*, *locustis* & *Angelo abyssi*, quænam significentur.

(*a*) Apoc. IX. 1.
(*b*) Dan. XI. 40.
(*c*) Apoc. IX. 2. &c.

CAP. III. *abyssi*, supremus Præses, æquè, in rebus, quæ ad Religionem, ac iis quæ ad regimen civile pertinebant, qualis fuit *Calipha Saracenorum*. Sæpe, in *Arabiâ felici*, locustarum examina oriuntur, atque inde proximas Gentes infestant: idonea, ergo, maximè illæ sunt imago, ingentium exercituum *Arabum*, *Romanos* invadentium. Cœperunt hos illi invadere A. C. 634, ac regnare *Damasci*, A. C. 637. Condiderunt urbem *Bagdad* A. C. 766, imperâruntque *Persidi*, *Syriæ*, *Arabiæ*, *Ægypto*, *Africæ*, atque *Hispaniæ*. Postea, *Africæ* Imperio exuti sunt à *Mahade*, A. C. 910; *Mediæ*, *Hircaniæ*, *Chorasana*, omnisque *Persidis*, à *Dailamitis*, annis à 927 ad 935; *Mesopotamiæ* ac *Miafarekinis*, à NASIRUDDAULA, A. C. 930; *Syriæ* atque *Ægypti*, ab ACHSJIDO, A. C. 935. Jámque admodùm in angustias redactus *Calipha Bagdadi*, A. C. 936, quidquid sibi regiminis politici erat reliquum, MAHOMEDI, qui RAJICI erat filius, *Vasiti* (*a*), in *Chaldæâ* Regis, tradidit, eúmque Imperatorum Imperatorem creavit. MAHOMEDES, autem, intra biennium, à Turcis urbe *Bagdad* pulsus est; quam inde, aliquando *Turcæ*, aliquando *Saraceni* tenuêre, donec TOGRUL-BEIG, qui & TOGRA, DOGRISSA, TANGROLIPIX & SADOC adpellatur, *Chorasanam* & *Persidem* subigeret; atque anno C. 1055, memoratam urbem Imperio suo adjiceret, Imperisque sedem statueret. Hujus successores, OLUB-ARSLAN & MELECHSCHAH Regiones ad Euphratem subegerunt; eæque provinciæ, post mortem MELECHSCHÆ, in Regna *Armeniæ*, *Mesopotamiæ*, *Syriæ*, & *Cappadociæ* abierunt. Integrum tempus, ergo, quo *Caliphæ Saracenornm* politico Imperio regnârunt, tam *Damasci*, quàm *Bagdadi*, ad trecentos redit annos, scilicet, ab A. C. 637 ad 936, utroque in computatione incluso. Jam, verò, locustæ, quinque tantùm menses vivunt, adeóque, ùt in allegoriâ decori ratio habeatur, hæ locustæ dicuntur *hominibus nocere per quinque menses* (*b*), *& quinque menses* (*c*), quasi circiter quinque menses vixissent *Damasci*, ac denuo quinque *Bagdadi*; in integrum decem menses, sive trecentos dies, quorum singuli, stylo profetico, sunt anni.

Sexta

(*a*) *Wasit.*
(*b*) Apoc. IX. 5.
(*c*) ℣. 10.

Sexta buccina ad ea bella insonuit, quæ Rex, *Aquilonis* apud DANIELEM dictus, sæpiùs memorato Regi, *qui ex suâ voluntate agebat*; intulit. His bellis Aquilonis Rex, juxta DANIELEM, *Græcorum* Imperium subegit, nec non *Judæam*, *Ægyptum*, *Libyam* & *Æthiopiam* (*a*): Atque hisce Regionibus, bello partis, *Turcarum* Imperium continetur, ut ex ejus finibus patet. Cœperunt hæc bella A. C. 1258, cùm quatuor *Turcarum* Regna, ad Euphratem sita, (nempe *Armeniæ majoris*, cujus caput erat urbs *Miyapharekin*, *Megarkin*, seu *Martyropolis*; *Mesopotamiæ*, cujus caput *Mosul*; omnis *Syriæ*, cujus caput *Aleppo*; & *Cappadociæ*, cujus caput erat *Iconium*,) *Tartari*, HULACU Duce, invaderent, atque indè, in Occidentales *Asiæ minoris* partes, *Turcæ* pellerentur, ubi *Græcis* hi bellum intulerunt, Imperiúmque *Turcicum*, quod hodie viget, condere cœperunt. Ad sextæ buccinæ clangorem, *audivit* JOANNES *ex quatuor altaris aurei cornibus, ante Deum positi, vocem, dicentem Angelo sexto, qui tubam habebat: Solve quatuor Angelos ad magnum flumen Euphratem colligatos. Itaque soluti sunt quatuor Angeli, qui in horam, & diem, & mensem, & annum, parati erant, ad hominum tertiam partem necandam* (*b*). Quatuor altari aurei cornibus denotatur situs urbium, quæ quatuor memoratorum Regnorum erant capita, *Miyapharekin*, *Mosul*, *Aleppo*, & *Iconium*, quorum inter se situs, quadrati figuram describebat. Interfecerunt hæc Regna tertiam hominum partem, cùm *Græcorum* Imperium debellårunt, ac *Constantinopoli* potita sunt, A. C. 1453; eíque rei gerundæ parata esse cœperunt, A. C. 1063, cùm OLUB-ARSLAN Gentes ad Euphratem domare inciperet. Intervallum temporis adpellatur *hora*, *& dies*, *& mensis*, *& annus*, sive 391 dies, quorum singuli, stylo profetico, sunt anni. Prioribus triginta annis, OLUB-ARSLAN & MELECHSCHAH Gentes ad Euphratem debellarunt, atque omne illud, de quo diximus, Imperium tenuerunt. MELECHSCHAH A.C. 1092 mortuus est, eíque successit puerulus; quo facto, Imperium hoc in quatuor memorata Regna fuit divisum.

Apoc. ex Dan. illustr.

Bella, quibus sextæ buccinæ sonus inserviit.

(*a*) Vide Dan. XI. 40, 43. & Nostram Part. I. Cap. XII. ad finem.
(*b*) Apoc. XI. 13. &c.

MONITUM.

Cùm postrema harum Observationum pagina, aliter ab Auctore, in alio operis sui apographo, conscripta fuerint; hìc exhibemus quæ in illo apographo, sequuntur post ea, quæ pag. 453 lineâ 22 occurrunt.

Agno, septem sigilla aperiente, ad Pontificem Maximum Judæorum, Legem studentem, respicitur.

NEc *quisquam dignus inveniebatur qui librum aperiret*, donec Agnus Dei conspiceretur; Sacerdos Maximus, agno repræsentatus, ad altaris basin mactato, in sacrificium matutinum. *Et accessit ille, & librum accepit è manu ejus, qui throno insidebat.* Summus, quippe, *Judæorum* Pontifex, in mensis septimi festo sanctissimum adytum ingressus, librum Legis è dextro Arcæ latere tollebat, populo prælecturus: quod ut ritè faceret, septem dies illi libro studendo impendebat, nempe quartum, quintum, sextum, septimum, octavum, nonum, ac decimum ejus festi, aderántque ipsi quidam è Sacerdotibus, qui hoc agentem audirent. Ad septem hosce dies respicitur, eo quòd Agnus septem sigilla, unum post alterum, aperuisse describitur.

Solennis Expiationis ritus.

Decimo ejusdem mensis die (*a*), tener adhuc juvencus, in sacrificium, pro delictis Pontificis Maximi, immolabatur, caper, verò, eumdem in finem, pro populo: nec non sortitio fiebat inter duos hircos, quâ determinaretur, quinam ex iis Deo cederet in sacrificium pro peccatis populi; alter, autem, vocabatur *Azazel*, id est, Hircus qui evasit. Præterea, Pontifex Maximus, lineis vestimentis indutus, thuribulum, ardentibus carbonibus ex altari repletum, sumebat, manu suffimentis contusis plenâ; sanctissimúmque locum, qui post velum erat, ingressus, suffimenta igni imponebat, ac juvenci sanguinem, digito, in operculum Arcæ propitiatorium, atque ante illud, septies spargebat: Deinde, hircum, qui Deo, sorte, in sacrificium, pro populi delictis, cesserat, mactabat; ejus sanguinem ferebat intra velum; eumdémque; etiam septies, digito,

(a) Levit. XVI. 1. &c. & 29. vid. & Levit. IV.

gito, in, atque ante, illud operculum spargebat. Tum ad altare egrediebatur, quod & ipsum, septies, juvenci sanguine, totidémque vicibus sanguine hirci adspergebat. *Post hac ambas manus viventis hirci capiti imponebat, omnésque super eo Israelitarum culpas, omnésque peccatorum noxas, confitebatur, in hirci caput eas congerens, quem, per hominem paratum, in desertum dimittebat: portabátque hircus ille, atque auferebat in terram non habitatam, omnes ipsorum noxas* (*a*). Hæc dum à Summo Sacerdote, in loco sanctissimo atque ad altare, agerentur, cessabat quietus, ac silentio preces Deo offerebat populus. Tum Pontifex, locum sacrum ingressus, lineis ibi vestimentis depositis, alia induebat; quo facto, iterum egressus juvencum caprúmque, in sacrificium piaculare designatos, igne, in thuribulo ex altari desumto, comburendos, extra castra mittebat: denique populus, dum è Templo domum revertebantur, sibi dicebant mutuò *Deus te in annum faustum obsignet!*

Horum omnium habità ratione, *Cùm septimum sigillum* Agnus *aperuisset, silentium fuit in cœlo per spatium semihora. Et constitit ad altare Angelus, manu tenens aureum thuribulum, & multum ipsi odorum datum est, quos, cum omnium Sanctorum precibus, in aureo altari, ante thronum posito, offerret. Adscenditque fumus suffimentorum, cum Sanctorum precibus ex manu Angeli in conspectum Dei. Deinde sumsit Angelus thuribulum, quod igne, ex altari, replevit, inque terram dejecit*, puta, extra castra, ad offerendum, in holocaustum, caprum illum, qui, forte, Deo obtigerat. Cùm, enim Summus Sacerdos ipse *Christus* fuerit, juvencus omittitur (*b*). Ad hoc sacrificium *fiebant tonitrua & voces*, hymnorum, qui in Templo canebantur, *& fulgura*, ignis sacri, *& terra motus*. Et hisce rebus tempore respondet (*c*) *obsignatio centenorum & quadraginta quatuor millium, ex omnibus Tribubus Israëlitarum, sigillo Dei ipsorum frontibus impresso*, dum reliqui ex istis notam Bestiæ reciperent, ac mulier è Templo in desertum fugeret, in suum locum, qui est super illam Bestiam. Hæc, enim, obsignatio, ac notæ impressio, sortium, inter duos hircos, missione repræsentabatur, ac

Qui omnes respiciuntur Apoc. VIII 1. 3. 5. silentio in cœlo, &c.

His rebus, etiam tempore, respondet obsignatio servorum Dei, & notatio cultorum Bestiæ.

(*a*) Levit. XVI. 21.
(*b*) Vide Levit. XVI. 6. Hebr. VII. 27. 28. (*c*) *Is synchronal.*

ac immolatione ejus, qui Deo obtigerat, in monte Sione, dimissione, verò, hirci *Azazelis* in desertum, populi peccatis onusti.

Festi Tabernaculorum ritus quidam, buccinarum clangore, & palmiferâ multitudine, &c. spectantur.

Ejusdem mensis decimo quinto, ac sex insequentibus diebus maxima sacrificia fiebant. Et ratione habitâ clangoris buccinarum, cantûsque hymnorum, quasi tonantibus vocibus, atque effusione libaminum, in hisce sacrificiis, *septem buccinæ inflantur*, *septémque tonitua suas voces edunt*, ac *septem phialæ iræ effunduntur*. Hic, itaque, *septem buccinarum* clangor, *septem tonitruum* voces, *septem phialarum iræ* effusio, sibi mutuò respondent (*a*); atque eamdem temporis, quod, aperto septimo sigillo, post *silentium in cælo*, sequitur, in septem, sibi mutuò, continuâ serie succedentes partes, divisionem respicit.

Buccinæ, voces tonitruum, & phialæ iræ, tempore sibi mutuò respondent.

Septem hujus festi dies, *Festum Tabernaculorum* nuncupabantur; pérque eos dies *Israëlitæ* in tentoriis degebant, manibus palmas gerentes. Huc spectat *palmigera multitudo*, post centenorum & quadraginta quatuor millium obsignationem conspecta, quæ *ex magnâ* illâ *calamitate* emerserat, triumphans ad prælium magni illius diei, quod septimæ buccinæ clangore annuntiatur. Visa, ergo, queis conspecta centena & quadraginta quatuor millia ac palmigera multitudo, ad septimæ buccinæ inflationem pertinent, adeòque & respondent temporibus septimi sigilli.

De dimensione Templi novi, Joanni jussâ, &c.

Obsignatis illis *centum & quadraginta quatuor millibus ex omnibus Tribubus Israëlitarum*, reliquísque recipientibus notam Bestiæ, eóque diruto priori Templo, jubetur JOANNES *Templum atque altare metiri*, hoc est, ipsorum atria, *& adorantes illic* (*b*), nempe illos 144000, stantes in Sione monte, ac super mare vitreum: *Atrium*, *verò*, *quod extra Templum est*, scilicet atrium populi, *foris excludere*, *neque illud metiri*, *quoniam id Gentibus concessum est*, iis, qui notam Bestiæ recipiunt; eæque *sanctam civitatem proculcabunt quadraginta & duos menses*, quodcumque, scilicet, temporis, Bestia, sub muliere *Babylone*, partes suas agit (*c*). Insuper *duo Testes vaticinantur dies mille ducentos & sexaginta*, hoc est, per idem illud tempus omne, *cilicio amicti*. *His potestas est*, qualis ELIÆ fuit, *claudendi cælum*, *ne pluat*, ad primæ buccinæ clangorem,

De duobus Testibus, &c.

(*a*) *Are Synchronal.*
(*b*) Apoc. XI. 1. &c.
(*c*) Apoc. XVII.

gorem, atque, instar Mosis, *aquas convertendi in sanguinem*, ad clangorem secundæ; *terrámque omnibus calamitatibus*, iis, nempe, quas buccinæ annuntiant, *feriendi, quotiescumque libuerit*. Vaticinantur hi, dum Templum secundum ædificatur, ut quondam Haggæus & Zacharias. Hi sunt *duæ Oleæ*, sive Ecclesiæ quæ *lucernis oleum suppeditabant* (*a*). Hi sunt *duo candelabra*, sive Ecclesiæ, *quæ coram Deo orbis terrarum consistunt*. Quinque è septem Ecclesiis *Asiaticis*, illæ scilicet, quæ prosperâ fortunâ utebantur, vitiosæ repertæ sunt, eásque exhortatur *Christus*, ut mores in melius mutent, commináturque, *ni faciant*, *se ipsas de locis suis dimoturum*, *ex ore suo evomiturum*, *aut oris sui verbo puniturum* (*b*); Duæ reliquæ, *Smyrnensis* ac *Philadelphensis*, quæ sub persequutione degebant, sub eâdem manent, secundum Templum illuminaturæ. Pòst quàm primæva Ecclesia Catholica, *muliere in cælo* repræsentata, à Deo defecisset, ínque duas corruptas Ecclesias, quæ *Meretrice Babylonicâ*, & *bestiâ bicorni* denotantur, divisa esset, centies quadragies & quater mille illi, ex omnibus *Israëlitarum* Tribubus, obsignati, facti sunt *duo Testes*, oppositi, nempe, duabus falsis Ecclesiis: atque hoc *Testium* nomen, semel ita impositum veræ Ecclesiæ Dei, remanet omnibus temporibus ac locis, ad finem usque vaticinii.

De septem Ecclesiis Asiaticis, earumdémque variâ conditione & fatis.

In hujus vaticinii expositione, *mulier in cælo*, *Sole amicta* (*c*), antè quàm in desertum fugiat, primævam repræsentat Ecclesiam Catholicam, *septem lucernis*, quæ *septem* aureis *candelabris* insunt, quæque *septem Ecclesiæ* sunt *Asiaticæ*, illuminatam. Draco, idem Imperium, quod apud Danielem Hircus, tempore, quo postremum ejus cornu regnavit, significat, integrum, nempe, Imperium *Romanum*, donec, in *Græcum Latinúmque* Imperia, divisum esset; quamdiu, autem, illud discrimen stetit, solummodo *Græcum*, eo intelligitur: Bestia, verò, eadem est, quæ Bestia apud Danielem quarta; Imperium nempe *Latinorum*. Antè quàm *Romanum* Imperium in *Græcum* ac *Latinum* divisum esset, Draconis corpore Bestia continetur, ex quo autem ea divisio contigit, solùm

De Muliere Sole amictâ, Dracone, &c.

De utráque Bestiâ, Apoc. XIII.

(*a*) Zachar. IV. 3.
(*b*) Apoc. II. 5. 16. III. 16.
(*c*) Apoc. XII. 1. &c.

solùm illa est Imperium *Latinum*. Hinc Draconi & Bestiæ eadem sunt capita, eadémque cornua; Draconi, autem, in capitibus, Bestiæ in cornibus coronæ. Cornua sunt decem Regna, in quæ Bestia divisa est, quamprimùm à Dracone separata fuerat, ut supra ostendimus (*a*). Capita sunt septem, altera alteri continuâ serie succedentes Dynastiæ, sive partes, in quas *Romanum* Imperium, ad septem sigillorum apertionem, dividitur. Priùs quàm mulier in desertum fugeret, *gravida* Imperio Christiano, *clamabat parturiens*, in decennali persecutione, quâ DIOCLETIANUS ipsam vexavit, *& cruciabatur ut pareret*: *stetitque ante eam Draco*, idololatricum *Romanorum* Imperium, *ut*, *quamprimùm illa filium peperisset*, *ipse*, *illum devoraret*. *Et peperit prolem masculam*, *qui* tandem *omnes Gentes ferreo sceptro erat recturus*: *qui*, *ejus filius*, *raptus est ad Deum*, *ejúsque solium*, in Templo, victoriâ, quam CONSTANTINUS M. de MAXENTIO reportavit: *Fugitque mulier*, è Templo, *in desertum* Arabiæ, Babylonem, *ubi locum habebat*, divitiarum, honoris, ac dominii super tergum Bestiæ, *paratum à Deo*, *ut illic alatur dies mille ducentos & sexaginta*. *Et bellum fuit in cælo*, Idololatras inter, queis Dux MAXIMINUS, ac novum Imperium Christianum; *dejectúsque est Draco ille magnus*, *qui totum orbem decipit*, Idololatriæ veteris genius, dejectus est, inquam, ille, è throno, *in terram*. *Eum*, *illi*, *Agni sanguine*, *suíque testimonii sermone*, *vicerunt*, *nec vitas suas*, *ad mortem usque*, *dilexerunt*.

Paraphrastica capitis XII. expositio.

Cùm, *verò*, *in terram se dejectum Draco animadverteret*, *mulierem persecutus est*, *quæ marem fuerat enixa*, novâ in ipsam persecutione, sub LICINIO, excitatâ. *Mulieri*, *autem*, conditâ, ac *Romæ* æquatâ, *Constantinopoli*, *datæ sunt duæ alæ ingentis aquilæ*, *ut in solitudinem*, *in locum suum*, qui super Bestiæ dorsum est (*b*), *avolaret*, *ubi alitur tempus*, *tempora*, *& dimidium temporis*, *extra conspectum Serpentis*. *Dein*, *Serpens*, mortuo CONSTANTINO M., *aquam*, *fluminis instar*, *ore suo emisit*, Imperium, nempe, Occidentis, sub CONSTANTINO juniore & CONSTANTE, *post mulierem*, *quò eam flumine trahi faceret*; *verùm Terra*, gentes

(*a*) Part. I. Capp. V. VI. (*b*) Apoc. XVII. 3.

gentes *Asiaticæ*, jam *Constantinopoli* subjectæ, *mulieri succurrit*, ac, debellato Imperio Occidentis, cui jam præërat MAGNENTIUS, *hausit flumen, quod ore suo ejecerat Draco. Et iratus fuit Draco mulieri; ivítque bellum illatum reliquiis seminis ipsius, observantibus Dei præcepta, habentibúsque testimonium* JESU *Christi, qui*, eo in bello, *ex omnibus Israëlitarum Tribubus obsignati sunt* (*a*), cúmque Agno in monte Sione manserunt, centum & quadraginta quatuor millia numero, queis fronti nomen patris sui erat inscriptum.

Pòst quàm Terra flumen illud hausisset, bellúmque reliquiis seminis mulieris illaturus Draco abiisset, *in arenâ Maris* JOANNES *stetit, vidítque Bestiam è Mari adscendentem, habentem capita septem, ac cornua decem. Similis erat ea Bestia Pardo; pedes, verò, ejus, tamquam pedes Ursi, os, quasi os Leonis* (*b*). Nominat hìc JOANNES, ex ordine, quatuor Bestias, quas DANIEL viderat, eâ, quam ipse hìc describit, Bestiâ, loco quartæ Bestiæ apud DANIELEM positâ, quò pateat easdem esse. *Dedítque huic* Bestiæ, *Draco suam potestatem, & sedem, & auctoritatem* magnam, abdicato Imperio Occidentis, illíque relicto. *Unum, autem, ex ipsius capitibus*, sextum nempe, *quasi mortifero adfectum fuit vulnere*, ense, scilicet, Terræ, hausto ab hac flumine aquarum, quas ex ore suo Draco emiserat; *ast letiferum ipsius vulnus sanatum est*, novâ Imperii, VALENTINIANUM inter & VALENTEM, divisione, A. C. 364. Vidit JOANNES Bestiam illam ex Mari adscendentem, divisione Imperii inter GRATIANUM & THEODOSIUM factâ, A. C. 379. Bestiæ suam potestatem dedit Draco, sedémque, & magnam auctoritatem, moriente THEODOSIO, cùm hic filio suo, HONORIO, Imperium Occidentis dedit. Quo facto, numquam postea in unum duo illa Imperia conjuncta fuêre; Occidentale, autem, protinus in decem Regna divisum est, ut supra à nobis dictum (*c*); atque hæc Regna tandem Religione unita sunt, sub muliere, cúmque eâ regnant *quadraginta & duos menses.*

Nec non capitis XIII.

Item

(*a*) Ibid. VII. 4-8.
(*b*) Cap. XIII. 1. &c.
(*c*) Capp. V. & VI. Partis Primæ.

℣. 11. &c. *Item vidi*, pergit JOANNES, *aliam bestiam è Terrâ adscendentem*. Cùm, Draconem fugiens, mulier in Regnum Bestiæ se reciperet, ejúsque Ecclesia evaderet, è Terrâ adscendit altera hæc bestia, Draconis Ecclesiam repræsentatura. *Fuerunt*, quippe, *huic cornua duo*, *Agni similia*, cujusmodi fuère *Alexandriæ* atque *Antiochiæ* Episcopatus: *& loquutus est ut Draco*, in rebus, quæ ad Religionem: effecítque ut Terra, sive Gentes è quibus Draconis Imperium constabat, *priorem Bestiam*, *cujus mortiferum vulnus sanatum erat*, *veneraretur*, id est, ejusdem, cujus ille, essent Religionis. *Magna*, *etiam*, *ostenta facit*, *ita ut & ignem de cœlo ad terram devocet*, *in hominum conspectu*; id est, iis communione interdicit qui ab eâ, in Religionis negotio, differunt; ea, namque, interdicta denuntiantes, accensam facem deorsum rotantes mittere solebant. Porrò, *jussit iis qui Terram incolunt*, *simulacrum Bestiæ facerent*, *quæ ense fuerat vulnerata*, *ac revixit*; id est, Concilium cogerent hominum, ejusdem, cum hac Bestiâ, Religionis. *Erátque ipsi potestas spiritu donandi Bestiæ simulacrum*, *ita ut hoc*, *& loqueretur*, *& efficeret ut*, *quicumque non venerarentur simulacrum Bestiæ*, *morte plecterentur*, scilicet, mysticâ, Ecclesiarum ipsorum dissolutione. *Atque eò adigebat omnes*, *parvos juxta ac magnos*, *divites ac pauperes*, *liberos ac servos*, *ut notam in dextrâ manu vel fronte reciperent*; *neve cui emere liceret*, *aut vendere*, *nisi qui notam*, *vel nomen*, *haberet Bestiæ*, *vel nominis ejus numerum*; id est notam +, vel nomen ΛΑΤΕΙΝΟΣ, vel numerum hujus χξϛ, 666. Reliquis omnibus communione interdictum.

Ulterior Bestiæ & mulieris conspectus.

Quo sensu illa, *fuerit non sit*, &c.

Pòst quàm septem Angeli, septem phialas iræ effuderant, omniáque illuc spectantia in tempore præsenti descripserat JOANNES, revocatur hic à septimæ phialæ ad sexti sigilli tempora, ut mulierem, ejúsque Bestiam, intueatur, quæ septimi sigilli temporibus regnaturæ erant. Quod ad extrema temporis sigilli sexti, tum ut præsentis considerati, Angelus JOANNI dicit: *Bestia*, *quam vidisti*, *erat*, *& non est*, *éque abysso adscensurâ est*, *& in perniciem*, *abitura* (*a*). *Erat*, nempe, CONSTANTE ac MAGNENTIO imperantibus, donec CONSTANTIUS MAGNENTIUM vinceret Imperium-

(*a*) Apoc. XVII. 8. &c.

Imperiúmque Occidentis, Orientis Imperio denuo jungeret: *Non est*, dum ea conjuncta manent; *adscendet*, autem, *ex abysso*, sive Mari, sequenti Imperii divisione. Porrò dicit Angelus: *Hic est mens, quæ præstat sapientiâ: septem capita septem sunt montes, quibus mulier insidet;* Roma scilicet, septem in collibus fuit condita, atque inde *Urbs septicollis* dicta. *Septem quoque*, ita pergit, *Reges sunt: quinque ceciderunt, unus est, alius nondum venit; cúmque venerit, brevi tempore manere eum oportet: Et Bestia, quæ fuit & non est, ea est octavus, & è septem est, ínque perniciem abit. Quinque ceciderunt*, jam elapsis priorum quinque sigillorum temporibus; *unus est*, tempore sexti sigilli, hic instar præsentis considerato; *alius nondum venit, quando, autem, venerit*, quod ad septimi sigilli apertionem continget, *brevi tempore eum oportet manere*: denique, *Bestia, quæ fuit & non est, ipsa octavus est*, per Imperii *Romani* in duo, simul subsistentia (*a*), Imperia divisionem; *& è septem est*, quippe septimi pars media, *& in perniciem abitura*. Plerumque hæc verba: *quinque ceciderunt, unus est, alius nondum venit*, ab Interpretibus ad Apostoli JOANNIS tempora cùm hæc ipsi obtigit *Apocalypsis* referuntur. Animadvertere, autem, oportet de multis rebus hoc in vaticinio, quasi præsentibus agi, quæ, cùm contigit hæc *Apocalypsis*, nondum præsentes erant, ejusmodi, autem, erant futuræ, temporis sequuturi respectu, in visis, JOANNI oblatis, quasi jam præsens esset, considerati. Ita, ubi ad septimæ phialæ iræ effusionem, dicitur *Babylon magna Deo venisse in mentem, ut det ei poculum vini atrocis suæ iracundiæ* (*b*); non hoc JOANNIS Apostoli tempora, sed ea, quibus septima iræ phiala effundetur, spectat. Ita etiam ubi dicitur: *Cecidit, cecidit magna Babylon* (*c*); item, *immitte falcem tuam & mete, nam tibi venit hora metendi* (*d*); nec non, *venit tempus mortuorum, quo judicentur* (*e*); iterúmque, *vidi mortuos, magnos & pusillos, stantes in conspectu Dei* (*f*): non respiciunt hæc

Quo sensu ejus capita intelligenda.

Communis eorum explicatio rejicitur.

Futura, in visis, quasi jam præsentia, considerari.

(*a*) *Collateral.*
(*b*) Apoc. XVI. 19.
(*c*) Cap. XVIII. 2.
(*d*) Cap. XIV. 15.
(*e*) Cap. XI. 18.
(*f*) Cap. XX. 12.

hæc tempora JOANNIS, sed tempora postrema, in visis considerata quasi jam adessent. Similiter hæc verba: *quinque ceciderunt, unus est, alius nondum venit, & Bestia, quæ fuit, & non est, ea octavus est*; non ad illud, quo JOANNES vixit, sæculum sunt referenda, verùm illud tempus spectant, quo ense vulneranda erat Bestia, ostendúntque vulnus illud sexto ejus capiti infligendum fore: neque omnino, sin eò referantur verba, docemur in quo ex suis capitibus Bestia vulnerata fuerit. Tandem sequitur (*a*): *Decem, quæ vidisti, cornua, decem Reges sunt, qui Regnum nondum sunt adepti, sed potestatem ut Reges, eâdem horâ quâ Bestia, adipiscentur. Hi eumdem animum habent*, omnes, quippe, ejusdem sunt Religionis, cujus est meretrix, *suásque vires ac potestatem Bestiæ tradent. Hi cum Agno bellum gerent*, ad septimæ buccinæ clangorem, *eósque vincet Agnus: Etenim Dominus est Dominorum, & Rex Regum; quíque cum illo sunt, vocati sunt, electíque, ac fideles. Quas autem*, (*mihi inquit*,) *aquas vidisti, ubi Meretrix sedet; populi sunt, & hominum turbæ, & gentes, & linguæ*, Bestiam ejus facientes. *Item, decem cornua, quæ super Bestiam vidisti, ea Meretricem odio prosequentur, eámque desertam ac nudam reddent atque ejus carnem comedent, & ipsam igne comburent*, ad finem dierum illorum mille ducentorum & sexaginta. *Illis, enim, Deus eam mentem dedit, ut ejus sententiam exsequantur, eodémque animo agant, ac Regnum suum Bestiæ tradant, donec, quæ dixit Deus prorsus sint perfecta. Mulier, verò, quam vidisti, urbs illa magna est, quæ Regibus Terræ imperat*, sive urbs magna *Latinorum*, quæ in decem Reges illos Imperium, ad eorum usque dierum finem, exercet.

Ad finem perducitur expositio capitis XVII.

(*a*) Cap. XVII. 12. &c.

OPUSCU-

OPUSCULUM XXVI.

ISAACI

NEWTONI

DISSERTATIO

DE

SACRO JUDÆORUM CUBITO

ET DE

CUBITO ALIARUM GENTIUM.

Edita Anglicè in Miſcellaneis Operibus

JOHANNIS GRAVII.

ISAACI NEWTONI

DISSERTATIO

De Sacro Judæorum *Cubito, atque de Cubitis aliarum Gentium nonnullarum; in quâ ex maxima* Ægyptiacarum *Pyramidum dimensionibus, quales* Johannes GRAVIUS *invenit, antiquus* Memphis *Cubitus definitur.*

AD Templi descriptionem pertinet *Cubiti Sacri* determinatio; cui cognoscendo conducit scire quanti fuerint aliarum Gentium Cubiti.

Pedem unum cum semisse *Cubiti Romanorum, Græcorúm*que longitudine æquabant (*a*); pariter, *Sacer Cubitus* sex palmis, aut quatuor & viginti *Digitis* constabat; siquidem *Romanorum*, & *Græcorum* Pedes *Palmos* quatuor, & sexdecim *Digitos* continebant. *Romanorum* Pes similiter in duodecim *Uncias*, sive *Pollices* divisus erat, & Pedis *Angli* $\frac{967}{1000}$ partibus æquipollebat, quemadmodum GRAVIUS qui diligenter vetusta monumenta, quæ in *Italiâ* sunt, examinavit, & antiquiorum Scriptorum, PHILANDRI, AGRICOLÆ, PÆTI, VILLALPANDI, SNELLII, aliorúmque argumenta perpendit, accuratiùs quàm ceteri, determinavit. Igitur, *Romanus* Cubitus est *Anglic. Ped.* $1\frac{4505}{10000}$.

(*a*) *Vitruvius* lib. 3. *Hero* in Isagoge. *Hesychius*. *Suidas* in vocibus πλέθρον & πȣ̃ς. *Columella* lib. 5. de Re Rusticâ, qui *Cubitum* vocat *Semipedem*, quasi *Pedis* & *semis*. Vide & *Frontinum* de Limitibus Agrorum; & *Isidorum* Hispalensem lib. 15. c 15. Una Auctorum est de *Cubitis* hisce sententia, inter quos *Agricola* & *Gravius* digni sunt, qui præcipuè consulantur.

Inter *Græcos Pedes Atticus* maximè eminebat. Juxta recentiorum ſententiam *Romano Pedi* cum ejuſdem Pedis *ſemunciâ* æquivalebat; quia *Græcorum Stadium* ex *Græcorum Pedibus* ſexcentis conſtabat; *Romanorum* verò milliare ex mille magnis *Romanorum Paſſibus*, ſeu quinque Pedum millibus: & antiquitus octo *Græcorum Stadia* unum *Romanorum Milliare* conficiebant. Sed probabile eſt hæc proximioribus rotundis numeris fuiſſe computata; &, ſi nonnunquam Veteres centum & viginti quinque *Paſſus Stadio* tribuiſſe dicamus, rationem hanc deducere poſſumus, non ex *Græci Romani*que *Pedis* collatione, ſed ex jam relatâ ratione *Stadii* ad *Milliare*, quàm prope veritatem rotundis numeris expoſitâ. Hanc conjecturam firmiorem putabis, ſi ad mentem revoces POLYBIUM à STRABONE citatum à vulgari illâ computatione recedere, & *Milliare* ſtatuere par octo *Stadiis* cum triente; quo pacto Pes *Atticus Romano* æqualis evadit. Priori computo favet Pes *Ptolemaicus*, qui *Romanum Semunciâ* ſuperat; ſi tamen poſtremus hic ab *Attico* deſumptus fuit. Alterum confirmat columna porphyretica effoſſa *Romæ* cum epigraphe ΠΟΔ. Θ., ſcilicet, PED. IX.; nam, Pes hujus columnæ, quem PHILANDER eſt dimenſus, *Romanum* Pedem dumtaxat *Unciæ* dodrante ſuperat. Hoc diſcrimen oſtendit Pedem iſtum non eſſe *Romanum*: & inſcriptio probat illum eſſe *Græcum*. Utrùm verò fuerit *Atticus*, alii definiant. Donec aliquid certius appareat, hoc unum aſſumam, Pedem *Atticum* neque *Romano* minorem fuiſſe, neque illum magis quàm *Semunciâ* ſuperaviſſe. Quibus conceſſis, quantus fuerit Pes *Atticus*, quàm accuratiſſimè reperiemus.

Derah, aut *Arabum* Cubitus (*a*) pariter ſex *Palmis* & viginti-quatuor Digitis conſtabat; atque, meâ quidem ſententiâ, ſanè parum aberat, quin *Romanorum* vel *Atticorum* Cubito foret æqualis. Erat enim quincunx Regii Cubiti *Ægyptiorum*, ſcilicet, ut ſtatim oſtendetur, habebat quatuor ſimplices *Ægyptiorum* Cubitos, qui *Romanorum* quinque exæquant.

Similiter, tria *Arabum* Milliaria *Perſarum* Paraſangæ, hoc eſt, triginta *Stadiis Atticis* æquipollebant, & mille *Orgyias*, aut *Arabum* Paſſus, ſive quatuor Cubitorum millia complectebantur; unde conficitur

(*a*) *Abulfeda* Geograph. Arab., & *Muhammed Ibn Meſoud* à *Gravio* relatus.

ſcitur æquales fuiſſe Cubitos *Arabum* & *Atticorum*. Nam, *Arabes* errantes, cùm primùm ſub *Romanis* militaverunt, & deinde cùm in *Syriâ* Imperium fundaverunt, à devictis populis pecuniam, pondera, menſuráſque *Romanorum* atque *Græcorum* acceperunt. Hoſce igitur Cubitos prætermittamus, & ad vetuſtiores deveniamus.

Ex Pyramidibus *Ægyptiis*, accuratè à *Johanne* GRAVIO menſuratis, ita colligo quantus fuerit antiquus *Memphis* Cubitus. Latus primæ Pyramidis erat ſexcentorum nonaginta trium Pedum *Anglicorum*. Valde veriſimile eſt, initio menſuram hanc definitam fuiſſe rotundo aliquo Cubitorum *Ægyptiacorum* numero. IBN ABD ALHOKM, à GRAVIO citatus aſſerit latera ſingula in longum patuiſſe centum Regios Cubitos antiquitus uſurpatos. Verumtamen, probabile eſt *Ægyptios* à *Græcorum Orgyis* deduxiſſe menſuram quatuor *Memphis* Cubitos æquantem, quâ utebantur, & eam *Regii Cubiti* nomine inſignivisse. Hoc pacto latus Pyramidis habuiſſet quatercentos ſimplices Cubitos, ſeu quatuor *Arouras*; & Cubitus *Memphis* fuiſſet æquivalens $1\frac{732}{1000}$ Ped. *Anglic.*

Pyramidem conditam fuiſſe juxta Cubitos hujus longitudinis, apparet ex pluribus ejus dimenſionibus. Aditus quadratus ex marmore polito, quo in illam iter patet, erat latitudine & altitudine $3\frac{463}{1000}$ Pedis *Anglici*, videlicet, duorum ex ſupra relatis Cubitis *Memphiticis*. Eandem quoque latitudinem atque altitudinem habebant quatuor alii aditus aut Cryptoporticus. In Pyramidis meditullio erat cubiculum, profectò affabrè fabricatum ex marmore polito, continens Regis monumentum. Cubiculum iſtud longum erat Pedes *Anglos* $34\frac{38}{100}$, & latum $17\frac{19}{100}$; ſcilicet, longum viginti Cubitos, & latum decem, poſito Cubito $1\frac{719}{1000}$ Pedis *Anglici*. Diſcrimen, quod inter hanc menſuram & priorem intereſt, æquiparat $\frac{125}{10000}$, aut triceſimam Pedis partem, ſive pollicis, circiter, ſeptimam; qui error nullius momenti eſt, ſi animum advertas ad multo majores anomalias, quas GRAVIUS in optimis *Romanorum* ædificiis obſervavit. Hujus cubiculi laquear erat confectum ex novem oblongis paralleliſque lapidibus, quorum ſeptem illi, qui medii erant, eandem latitudinem habebant; at illi duo, qui extremitates occupabant, erant dimidio anguſtiores; omnium autem ſimul lati-

tudo

tudo æquabat Cubiculi longitudinem, ſeu erat viginti Cubitorum; quapropter mediorum lapidum longitudo erat duorum Cubitorum cum ſemiſſe. Cryptoporticus marmorea, quâ ad Cubiculum iſtud deveniebatur, erat latitudine ſex Pedum, cum $\frac{87}{100}$; id eſt, quatuor Cubitorum, ex iis, quos in Cubiculi dimenſionibus invenimus. In mediâ Cryptoporticu erat ſemita ex marmore polito, lata Pedibus $3\frac{415}{1000}$, videlicet, duobus Cubitis; utrinque autem aderant duo quaſi ſedilia, pariter ex marmore polito, Pedum $1\frac{717}{1000}$ latitudine, & altitudine Pedum $1\frac{717}{1000}$; ideſt, unius Cubiti latitudine & altitudine. Quis nunc opinari poteſt tot dimenſiones, nullo communi vinculo connexas, mero caſu à nobis aſſignatæ Cubiti longitudini reſpondere?

Præterea, Dimenſiones Pyramidis Cubitum hunc in ſex *Palmos* fuiſſe diviſum manifeſtò demonſtrant. Quandoquidem Cryptoporticus, ſecundùm Gravium, alta erat, viginti ſex Pedes, circiter; videlicet quindecim Cubitos. Hinc deme ſedilium altitudinem, & ſupererunt quatuordecim Cubiti. Hanc quatuordecim Cubitorum altitudinem in ſeptem partes diſtribuebant ſeptem lapidum ordines in Cryptoportici muris; quorum ordinum ſuperiores ſinguli magis quàm inferiores eminebant tribus, circiter, digitis, ut videri poteſt in *Figurâ primâ*, in quâ

AB eſt latitudo ſemitæ;

ACB Sedile;

DE altitudo primi ordinis lapidum.

EF prominentia ſecundi ordinis;

FG ejuſdem altitudo;

GH prominentia tertii ordinis;

HI ejus altitudo, atque ita porrò uſque faſtigium KL, quod reſpondet ſemitæ AB. Igitur quivis lapidum ordo, erat duorum Cubitorum altitudine, & ſex prominentiæ EF; GH; &c., uni Cubito æquipollentes, erant *Palmares*.

Similiter in Regis monumento, de quo ſupra mentionem fecimus, reperiuntur ſpecimina diviſionis Cubiti. Nam, quoniam Cubitus DC eſt $1\frac{717}{1000}$ Pedis, & idcirco *Palmus* eſt $\frac{286}{1000}$ Pedis; decem *Palmi* conficient Pedes $2\frac{86}{100}$; ſeptem *Palmi* cum tribus Digitis,

tis, Pedes $2\frac{717}{1000}$; atque viginti quinque *Palmi* cum duobus Digitis, Pedes $7\frac{293}{1000}$. Jam, GRAVIUS comperit monumentum, interius quidem, esse Pedum $2\frac{860}{1000}$ altitudine; & latitudine, pariter interiùs, Pedum $2\frac{218}{1000}$; at superficiem exteriorem longitudine Pedum septem, Pollicum trium cum semisse; hoc est, Pedum $7\frac{292}{1000}$. Igitur, monumentum, interiùs, altum erat *Palmis* decem; latum, similiter interiùs, *Palmis* septem & tribus Digitis; & longum, secundùm externam superficiem, *Palmis* viginti quinque & duobus Digitis, absque ullo errore sensibus percipiendo. Altitudo, & latitudo externæ superficiei erant singulæ trium Pedum, cum tribus Pollicibus & Pollicis Dodrante; scilicet, undecim Palmorum cum duobus Digitis & Digiti Quadrante; si tamen GRAVIUS hæc satis accuratè dimetitus est.

Sed alia etiam adsunt hujus Cubiti specimina, quemadmodum præsertim, quòd tota Cryptoporticûs longitudo unà cum hypothenusâ trianguli rectanguli, cujus basis erat Pedum quindecim, & altitudo quinque, circiter, aut sex, aut fortasse septem, funiculo mensurata, conficiebat Pedes centum quinquaginta quatuor. Subduc hypothenusam, & supererit Cryptoporticus longa centum triginta & octo Pedibus; id est, æqualis latitudini vicies sumptæ, aut viginti *Regiis Cubitis*. Pariter duæ aliæ Cryptoporticus metatæ fuerunt, & inventæ Pedum decem supra centum longitudine, videlicet, sexdecim *Regiis Cubitis*; aliud autem cubiculum latum erat septemdecim, circiter, Pedibus, nempe, decem cubitis; & conclave quoddam erat septem Pedum longitudine, latitudine verò trium cum semisse, circiter; hoc est, longitudine quatuor Cubitorum, & duorum latitudine. Atque totam Pyramidem secundùm hujus Cubiti mensuram fuisse constitutam opinor.

Siquis in posterum hoc pacto vetera *Babyloniorum* aliarúmque Gentium ædificia, quæ supersunt, metata exhibeat, difficile non erit hinc veteres illarum Regionum Cubitos definire. Interea, tanquam hujus computationis specimen, afferam exemplum unum, quod sese obviam facit. PURCHATIUS (*a*) auctor est adhuc extare inter antiquam *Babylonem* & *Bagdad* vastum & rude lateritium ædifi-

(*a*) Peregrinationum, part. I. lib. I. c. 11.

ædificium; ALLENUS ejus amicus comperit lateres illud componentes unius Pedis longitudine; latitudine octo Pollicum, & sex crassitie; loquor de Pedis *Anglici* Pollicibus. Hæ proportiones ostendunt lateres juxta regulas aliquas formatos fuisse, & eapropter in iis fingendis rationem alicujus peculiaris mensuræ à *Babyloniis* usurpatæ habitam fuisse; quod valde utile erat, ut fabri murarii possent ex laterum numero statim murorum dimensiones, longitudinem, latitudinem, atque crassitiem, & *vice versâ* numerum laterum, quibus opus erat ad condendum præfinitum murum, determinare valerent. Quoniam verò *Babylonii* suas ædes Cubitis dimetiebantur, hinc sequitur lateres, juxta longitudinem, latitudinem, atque crassitiem, conjunctim, Cubiti mensuram conficere debuisse. Atqui, ex duorum laterum longitudine, ex trium latitudine, & ex quatuor crassitie, mensura eadem exsurgit: ergo hæc mensura erat Cubitus. Quapropter Cubitus *Babyloniorum* duos *Anglorum* Pedes æquiparabat; & partes componentes Cubitum hunc in *Palmos* sex divisum fuisse innuunt, ita ut laterum dimensiones rotundis *Palmorum* numeris exprimi possint, longitudo erat *Palmorum* trium, duorum latitudo, & crassities unius cum semisse. Cubitus hic in posterum fortasse accuratiùs majore observationum varietate definietur.

Quantus fuerit *Persarum Cubitus* ex eorum *Parasangâ*, puto, licet determinare. Namque, animadvertendum est, quòd ingentes mensuræ, corporis humani membra superantes, ex minoribus per multiplicationem deduci solebant, in quibus multiplicationibus *denarius* numerus, & nonnunquam *binarius*, fuit adhibitus. Ita *Romanorum Calamus* (a) aut *Pertica* decem Pedes habebat; *Scrapulum* decem Pedes longitudine, & decem latitudine; *Versus* centum longitudine, & centum latitudine; *Clima* (genus mensuræ à *Græcis* deductæ, quemadmodum nomen ostendit) decem *Orgyias* longitudine & decem latitudine; *Actus* duo *Climata* longitudine & duo latitudine; *Jugerum* duos quadratos *Actus* longitudine; *Decumanus* decem *Actus* longitudine & decem latitudine; *Centuria* decem *Decumanos* longitudine & decem latitudine, in *Italiâ*; sed extra bis hunc numerum; *Saltus* centum *Decumanos* longitudine & cen-

(a) Vide *Hyginum* de limit. constit., & *Siculum Flaccum* de Condit. Agror.

centum latitudine; *Milliare* five *Milliarium* mille Paffus longitudine; & *Iter Diei* bis decem *Milliaria*. Pertica *Græcorum*, dicta ἄκαινα complectebatur decem Pedes; *Clima* decem Pedes longitudine & decem latitudine; *Plethrum* Pedes centum longitudine & totidem latitudine; *Stadium* centum *Orgyias* longitudine; & *Iter Diei*, fecundùm HERODOTUM, ducenta *Stadia*. Atque in Provinciâ *Cyrenaicâ*, in agro, quem PTOLEMÆUS, *Græcus Ægypti* Rex, Populo *Romano* reliquit, *Plinthides* (*a*) continebant quinquaginta *Limites* in longum & quinquaginta in latum; fingula verò quadratorum hujufcemodi *Limitum* latera decem *Stadia* complectebantur.

Conftat etiam ex pluribus exemplis, quòd, quemadmodum Gentes Occidentales Pedibus decemplicatis utebantur, ita Orientales Cubitos eâdem ratione multiplicatos adhibebant. Sic, apud *Judæos*, Gentem gregibus pafcendis affuetam, *Kibrath Terra*, pafcuum, quod fufficeret, puto, gregi ab uno Paftore acto, mille Cubitorum fpatio definiebatur, & *Iter Sabbathi* duobus millibus. Eodem pacto, apud *Ægyptios* habebat *Aroura* centum Cubitos in longum & centum in latum. Et, quoniam *Ægyptii* quotannis, poft Niliacam inundationem, agros fuos in *Arouras* diftribuebant, idcirco, debuit Calamus, quò faciliùs & citiùs expedirentur menfuræ, conftare ex decem Cubitis, ex quo, decies repetito, *Aroura* conficeretur. Atque, eâdem de causâ, majores menfuræ, in quas Regiones illæ erant divifæ, conftare debebant ex *Arouris* aliquoties decemplicatis aut centuplicatis.

Igitur majores antiquarum Gentium menfuræ rotundo minorum illarum menfurarum, ex quibus defluxerant, numero componebantur; unde patet *Schœnos Ægyptiorum*, aliarúmque orientalium Gentium, & *Perfarum Parafangas* aliquo rotundo Cubitorum numero conftitiffe. Jam, *Ægyptiorum* minimus *Schœnus*, teftibus ARTEMIDORO atque STRABONE, triginta *Stadia Græcorum* æquabat; & *Parafanga*, auctoribus HERODOTO, XENOPHONTE, HESYCHIO, SUIDA, AGATHIA, aliifque à STRABONE relatis, triginta quoque *Stadiis* æquipollebat; ac rotundus Cubitorum numerus,

(*a*) Hygin. de Limit. conftit.

merus, cui totidem ſtadia ſunt æqualia, eſt decem millium. Ergo *Schœnus* decem millia *Cubitorum Memphiticorum*, & Paraſanga totidem *Perſicorum* continebat; atque decem millia Cubitorum utriuſque Gentis triginta *Stadia* æquiparabant.

Hæc *Ægyptii* Cubiti ſupputatio confirmatur hodierno *Ægyptiorum* cubito, qui in urbe, quam recentiores *Magnum Cairum* appellant, uſurpatur, quem GRAVIUS Pedis *Anglici* $1\frac{824}{1000}$ comperit. Cubitus hic propiùs abeſt ab antiquo *Memphis* Cubito, quàm à minoribus Cubitis *Græcorum*, *Romanorum*, atque *Arabum*, qui in *Ægyptum* dominati ſunt; & eapropter à *Memphitico* deſumptus videtur. Sed hoc major eſt. Quid mirum aliquanto majorem factam eſſe menſuram, pluſquam trium annorum millium intervallo? Menſuræ Pedales Cubitaléſque nunc non parum humanorum membrorum rationem excedunt; tamen GRAVIUS ex *Ægyptiis* monumentis oſtendit hominum ſtaturam eandem fuiſſe ante hæc tria annorum millia, quæ nunc eſt. Igitur creverunt menſuræ, neque hujus negotii rationes deſunt. Inſtrumenta, quæ tanquam menſurarum moduli ſervari ſolent, longiora fiunt dum rubigine complentur. Ferrum malleo percuſſum poteſt ſenſim ſe relaxare longo temporis lapſu. Præterea, fabri, dum inſtrumenta conficiunt, æquo majorem potiùs, quàm minorem materiei quantitatem adhibere malunt; atque, ubi, limando, certam menſuram, quam ſufficientem arbitrantur, attigerunt, quieſcunt non ignorantes ſe ſtatim, aliquid de inſtrumento limantes, exiguum hunc exceſſum corrigere poſſe, ſi Magiſter de eo queritur, ſed nullâ defectum ratione reparare poſſe. Supponere liceat igitur menſuras omnes gradatim factas majores, primis præcipuè Sæculis, quibus illæ minori curæ erant; & Cubitus *Memphiticus*, circa *Romani* Imperii tempora, comperietur mediæ cujuſdam longitudinis inter veterem & recentiorem Cubitum, ita tamen ut propiùs ad recentiorem accedat. Antiquus Cubitus erat Pedis *Anglici* $1\frac{719}{1000}$, cujus recentior eſt $1\frac{824}{1000}$; quapropter is, qui medius eſt inter eos, erit Pedis ejuſdem $1\frac{78}{100}$, vel $1\frac{79}{100}$, circiter. Jam, decem horum mediorum Cubitorum millia, conficiunt triginta *Stadia Attica*, circiter, ut debebant.

Superior

Superior *Persici* Cubiti determinatio cônfirmatur *Arish*, aut hodierno *Persarum* Cubito, quem (duplicatum, opinor,) GRAVIUS dimensus Pedis *Anglici* 3 $\frac{157}{1000}$ comperit. Si dimidiatus hic simplicem Cubitum constituebat, & si major evasit ex *Graci Romani*que Imperii temporibus eâdem ratione, quâ Cubitus *Memphiticus*, antiquitus fuit Ped. *Anglic.* 1 $\frac{57}{100}$, circiter. HERODOTUS Cubitum hunc, collatum cum Cubitis *Græcorum* atque Gentium propinquarum, *Cubitum medium* appellat, & asserit Regium *Persarum* Cubitum tribus Digitis istum superare. Si Scriptorem illum de Digitis medii Cubiti, *Græcis* magis cogniti, locutum intelligamus, Regius Cubitus erit ad medium ut 27 ad 24; &, cùm Cubitus medius sit Ped. *Anglic.* 1 $\frac{57}{100}$, Regius Cubitus erit 1 $\frac{676\frac{1}{4}}{1000}$, circiter; Nunc decem istorum Cubitorum millia conficiunt, ut debebant, *Attica Stadia* triginta, circiter.

Supra relatæ computationes confirmari quoque possunt generali quâdam ratione, si nempe inter se comparentur Pedes Cubitíque principio à cunctis Gentibus usurpati juxta proportionem illorum Corporis humani membrorum, è quibus desumpti fuerunt. Quandoquidem, Pes hominis est ad Cubitum, seu inferiorem Brachii partem ejusdem hominis ut 5 ad 9, præter propter, ut ipse dimensus sum, & ut quisque facilè in proprio corpore deprehendere potest. Antiquissimi Pedes, quorum aliqua notitia ad nos transmissa fuerit, sunt *Romanus*, *Ptolemaicus*, atque *Drusianus*, *Tongeri* in *Germaniâ*; hic ultimus *Romani* Pedis Unciis tredecim cum semisse æquivalet. Hisce tribus Pedibus, secundùm proportionem 5 ad 9, respondent Cubiti tres, 1 $\frac{7406}{10000}$ Ped. *Anglic.*; 1 $\frac{8056}{10000}$ Ped. *Anglic.*; 1 $\frac{9582}{10000}$ Ped. *Anglic.*; ac tanti, circiter, erant veteres Cubiti à nobis superiùs definiti, videlicet, *Memphiticus*, *Babylonius*, & *Persicus*; his adde *Samium*, quem HERODOTUS *Memphitico* parem describit. *Græcorum Romanorúm*que Cubiti, qui erant secundariæ mensuræ accommodatæ jam receptis Pedum mensuris, hìc non sunt considerandi.

Hoc pacto definitis Orientalium Gentium, *Judæis* circumdatarum, Cubitis, hinc de *Judæorum* Cubiti quantitate conjecturam facere.

facere possumus. Vulgaris *Judaeorum* Cubitus major omnibus illis esse non debet, neque sacer minor. Rejicienda igitur est sententia VILLALPANDI aliorúmque, quibus vulgaris Cubitus duobus *Romanorum* Pedibus cum semisse est æqualis; neque minus à vero aberrare puto eos, qui sacrum Cubitum *Attico* parem faciunt. Cubitum sacrum valde magnum fuisse apparet ex *Judaeorum Calamo*, qui hoc genus Cubitorum sex tantum habebat; atque ex ejusdem Cubiti antiquitate, siquidem NOACHUS eo usus est ad Arcam dimetiendam. Quidquid autem sit, adeò magnus non est constituendus, ut Cubitus vulgaris, (qui MOSE vivente dicebatur *Cubitus humanus* aut *hominis*, Deuter. III. 11.,) multò superet hominis proceri Cubitum. Sed intra limites angustiores, ut sequitur, hosce Cubitos circumclaudam.

Discimus à *Talmudistis* & à JOSEPHO *Judaeos* usurpare solitos quatuor sacros *Palmos* pro *Graecorum* Cubito. Propiùs igitur aberat *Graecorum* Cubitus à quatuor, quàm à quinque aut à tribus *Judaeorum Palmis*, hoc est major erat quàm tres *Palmi* cum semisse, & minor quàm quatuor cum semisse. Hinc sequitur sacrum Cubitum ex *Palmis* sex constantem superavisse duos *Atticos* Pedes, & à duobus cum quatuor septimis partibus superatum fuisse.

Corporis humani statura, juxta *Talmudistas* (*a*) continet, circiter, tres Cubitos à pedibus ad caput; quod, si quis extremis pedibus se substentet & brachia extollat, tum, uno Cubito accedente, ejus statura ad quatuor adscendet. Atqui vulgò homines, cùm nudis pedibus stant, quinque *Romanis* Pedibus majores, sex autem sunt minores, & optimè communis hominum statura ad Pedes quinque cum semisse constitui potest. Hujus trientem sume, & invenies vulgarem Cubitum habere plus quàm viginti, & minùs quàm viginti-quatuor Pedis *Romani Uncias*; atque idcircò sacrum Cubitum continere plus quàm viginti quatuor, & minus quàm duodetriginta Pedis ejusdem *Uncias* cum quatuor quintis partibus.

Scribit

(*a*) Hæc proportio disertis verbis tradita legitur in *Mishnaioth*. Tract. de *Gaburim*. Cap. 4. in Comment.

Scribit JOSEPHUS Columnas Atrii magni ejus peripheriæ fuisse, ut illas complecti possent tres homines brachiis junctis. *Orgyia*, vel mensura, quæ inter expansas hominis manus continetur, passim supponitur æqualis ejusdem hominis staturæ, sed illam re ipsâ uno circiter Pedis *Romani* Palmo superat. Populus proximos rotundos numeros adhibet; sed nobis veri sunt adhibendi; quapropter superius relatis humanæ staturæ mensuris adde Palmum unum, & summâ triplicatâ, comperies Pedes *Romanos* quindecim cum tribus quadrantibus esse minores, duodeviginti verò cum tribus quadrantibus majores quàm Columnæ peripheria.

Jam, hæc peripheria, auctoribus *Talmudistis* & JOSEPHO, erat, ut supra, octo Cubitorum, saltem in Atrio interiori. Sumens igitur numerorum superiorum octantem, invenies Cubitum sacrum majorem duobus *Romanis* Pedibus, & minorem duobus cum triente. Hic sumpsimus Columnas utriusque Atrii, scilicet, illarum crassitiem non altitudinem. Certum est Columnas Atrii interioris crassitie non superavisse Columnas exterioris; quocirca posterior hæc supputatio necessariò admittenda est.

Iter Sabbati, erat, nullo *Talmudistarum* neque profectò *Judæorum* dissentiente, duorum millium Cubitorum. Hinc Interpres *Chaldæus* ad Ruth. I. 6. ait, *jussi sumus observare Sabbatum & sanctos dies, neque tunc licet plus quàm duo Cubitorum millia peragere.* De hoc itinere verba facientes *Judæi*, aliquando Cubitis Passus substituunt. ERASMUS in suis ad Act. I. 12. notis scribit, loquens de itinere Sabbati, quòd Evangelista intelligit spatium duorum millium Passuum. Non enim per Legem *Judæis* licebat longiùs Sabbato progredi. Id asserit HIERONYMUS scribens ad ALGASIAM in suâ decimâ quæstione, videlicet, *Judæos* religiosè cavisse ne die Sabbato plusquàm duo Passuum millia peragrarent, juxta præscriptum AKIBÆ, SIMEONIS (Justi) & HILLELIS *Rabbinorum*, quos illi Magistros vocare consueverant. Hæc scribit ERASMUS, qui apud Sanctum HIERONYMUM legit *Passus* non *Pedes*, ut corruptè scriptum fuit in hujus Patris editionibus impressis. Atque hinc in *Numeris* XXXV. 4., pro *mille Cubitis* Interpres *Latinus* substituit *mille Passus.* Ast dili-

genter

genter cavendum est ne *Romanorum Græcorúmve* Passus intelligamus; siquidem in *Sebbolch Lecheth. Tract.* 22. *Cap. de Sabbat.* hi Passus ita describuntur: SAMUEL *per vallem iter fecit, neque Sabbati limites cognovit. Iter Sabbati habet duo millia Passuum mediorum.* Tanquam si dixisset, iter Sabbati extenditur ad duo millia passuum hominis iter Sabbato facientis, non celeriter, ut in *Romanorum* Passibus, sed neque nimis lentè, at moderatè, ut facere solent illi, qui Sabbato itinerantur. Atqui homo staturæ mediocris ambulans hoc pacto, uno gressu progreditur plus quàm spatio duorum *Romanorum* Pedum, & minus quàm duorum cum triente. Atque his limitibus facer Cubitus circumscribitur.

Scribunt *Talmudistæ* gradus, quibus ad Atrium interius ascendebatur, altos fuisse dimidiato Cubito, & dimidiato Cubito introcessisse. Loquuntur de Cubito facro; & videmus JOSEPHI supputationem, quod spectat ad graduum altitudinem cum illorum computo consentire. Nunc, præcipit VITRUVIUS gradus altos esse non debere plusquàm decem *Romanis Unciis*, neque introcedere minus quàm *Unciis duodeviginti*; unde, quoniam *Judæi* eos in utroque pares faciunt, supponere licet illos mediam quandam proportionem assumpsisse, & altitudinem æquè ac introcessionem fuisse duodecim, vel, ut plurimum, tredecim *Romanarum Unciarum*, circiter. Numerus enim medius inter decem & duodeviginti est $13\frac{5}{12}$, præter propter. Et proclivis essem ad contendendum gradus hos altiores omnino non fuisse, ne ascensus difficilis esset. Igitur facer Cubitus minus habebat quàm viginti septem *Uncias Romanas*, sed non minus quàm vigintiquatuor; retrocessiones autem graduum non admodum minores poni possunt.

Cùm jam Cubitus intra certos limites circumscriptus sit, & erroneæ aliorum Scriptorum opiniones hoc pacto refutatæ, accuratiùs & fidentiùs definire possumus quantus fuerit, quod sequenti argumento conficietur.

Rationi consonum est supponere, quòd *Judæi*, è *Chaldæâ* egredientes, in *Syriam* secum adduxerunt Cubitum, quem à Patribus acceperant. Id confirmatur, tum dimensionibus Arcæ NOACHI, quæ, Cubito isto metatæ, traditione servatæ fuerunt, tum eo quod

quod Cubiti duo, quos *Talmudistæ* cælatos affirmant in lateribus urbis *Susæ* dum rerum summa apud *Persas* erat, ab hoc non discrepabant, alter enim sacrum Cubitum Digito dimidiato, alter autem toto superabat. *Susa* erat civitas in *Babyloniâ* provinciâ; ergo isti Cubiti erant *Chaldaici*. Licet opinari horum alterum fuisse Cubitum Regiæ Civitatis *Susæ*, alterum autem Civitatis *Babylonis*. Quapropter Cubitus sacer cum diversarum *Babyloniæ* provinciarum Cubitis conveniebat quantùm cum alio quocunque; illique inter se tam parvo discrimine differebant, ut omnes ab uno eodémque primigenio Cubito in varias Regiones promanati esse possint, sacro *Judæorum* Cubito minus incrementi suscipiente, ex quo res sacræ eo determinari cœperunt. Hic igitur erat propius atque præcipuus *Judæorum* Cubitus. Sed, cùm postea populus in *Ægyptum* demigraverit, & plus quàm ducentos annos sub *Ægyptiorum* dominatione vixerit, atque ab iis acerbo servitio pressus fuerit, præsertim in ædificiis condendis, quia in re quotidie mensuræ præ oculis sunt, necessariò Cubitum *Ægyptiorum* recipere debuit. Hæc origo fuit duplicis apud *Judæos* Cubiti, alterius, videlicet, sibi proprii & in eorum patriâ usurpati, alterius autem adventitii, quem, eo quòd ad vitæ communis usus adhibebant, vulgarem profanúmque reputaverunt. Confirmatur hæc hypothesis ratione, quæ inter hosce Cubitos erat. Siquidem *Babylonius* Cubitus duos Pedes *Anglicos* æquiparans, est ad Cubitum *Memphiticum* Pedes Anglicos $1\frac{179}{1000}$ continentem, ut 6 ad $5\frac{157}{1000}$, hoc est, ut sacer Cubitus ad vulgarem, quamproximè. Exigua fractio $\frac{157}{1000}$ potest exsurgere, vel ex discrimine, quod inter *Babylonios* Cubitos intererat, vel ex antiquitate, quâ *Babylonica* ædificia Pyramides superant, vel ex laterum dimensionibus descriptis non accuratis, sed proximioribus rotundis numeris.

Ponamus laterum crassitiem esse $6\frac{5}{16}$ Pollic. *Anglic.*, latitudinem $8\frac{1}{4}$ Pollic., & longitudinem $12\frac{5}{8}$, & Cubitum duplicem; erit hæc longitudo ad Cubitum *Memphiticum*, ut 6 ad 5. Quapropter ferè inducor ut credam, Cubitum *Memphiticum*, quo tempore *Judæi* in *Ægyptum* venerunt, æqualem fuisse quinque *Palmis* Cu-

biti *Chaldaïco-Hebraïci*; atque, cùm *Judæi* Cubiti hujus magnitudinem quinque proprii Cubiti *Palmis* definivissent, *Palmum Memphiticum* tandem neglectum fuisse, duplicémque Cubitum, cum simplici dumtaxat *Palmo* apud *Judæos* remansisse. Præterea, quemadmodum ratio ipsa ducit ad supponendum profanum adventitiúmque Cubitum non discrepare à Cubitis finitimarum Gentium, scilicet, *Memphis*, *Sami*, & *Persidis*, ita ex argumento sequenti constat Cubitum hunc fuisse *Memphiticum* ipsissimum. Variæ Pyramidis partes ostendunt *Memphiticum* Cubitum æqualem fuisse aut $1\frac{717}{1000}$, aut $1\frac{719}{1000}$; aut denique $1\frac{712}{1000}$ Ped. *Anglic.* Ad has diversas Cubiti longitudines in eâdem ratione, quam habet sacer Cubitus ad vulgarem *Judæorum*, sunt mensuræ $2\frac{604}{10000}$, $2\frac{628}{10000}$, $2\frac{784}{10000}$ Ped. *Anglic.*, quæ recidunt ad *Uncias* Pedis Romani $25\frac{57}{100}$, $25\frac{60}{100}$, $25\frac{79}{100}$, & ideo non aberrant à meditullio limitum illorum, intra quos jam sacrum Cubitum coercuimus, nempe viginti quatuor & viginti septem *Uncias* Pedis *Romani*. Itaque, igitur, ope horum limitum, hæ mensuræ conveniunt cum sacro Cubito, & idcirco mensuræ Cubiti *Memphitici* à vulgari Cubito non differunt. Quapropter, si ponamus *Judæos Memphiticum* Cubitum in *Ægypto* recepisse, atque hunc iis vulgarem Cubitum fuisse, & idcirco MOSE vivente aut paulò post, (quo tempore, ut contendit GRAVIUS, Pyramides ædificatæ fuerunt,) vulgarem Cubitum *Memphitico* parem fuisse; tunc temporis neque minor $25\frac{57}{100}$, neque major $25\frac{79}{100}$ *Unc.* Pedis *Romani* erat sacer Cubitus. Illi, qui Pyramidem in posterum examinabunt, accuratiùs poterunt, dimetiendo & simul comparando dimensiones lapidum, quibus constant, determinare veram Cubiti *Memphitici*, & hinc ipsius sacri Cubiti longitudinem. Interea, ad *Memphiticum* Cubitum planè & perfectè definiendum, eligam longitudinem Cubiculi mediam Pyramidem occupantis, ubi erat Regis monumentum; est enim cubiculum istud vastum & admirandâ peritiâ conditum; hujus longitudo par est vicesimæ parti longitudinis totius Pyramidis, & ad viginti Cubitos extenditur, atque summâ curâ à GRAVIO metata fuit, quemadmodum ipse affirmat. Hinc inferam sacrum MOSIS Cubitum habuisse viginti quinque

que *Uncias Romani* Pedis & sex decimas *Unciæ* partes; aut, quod eodem recidit, fuisse ad duos *Romanorum* Pedes ut 16 ad 15.

MERSENNUS in suo tractatu *de Mensuris*, *Prop. I.*, Coroll. IV., scribit se comperisse, quòd Cubitus, (quo *Judæus* eruditus, cujus librum illi, (MERSENNO), communicavit Clarissimus HUGENIUS, Eques ordinis Sancti MICHAELIS, supponit Templi dimensiones mensuratas fuisse) æquipollet vinginti tribus *Gallicis* Pollicibus cum quadrante, ita ut à duobus *Gallicis* Pedibus tribus quadrantibus deficiat, & contineat duos *Romanos* Pedes, atque duos Digitos cum uno Grano, quod est Digiti quadrans. Pes *Parisiensis*, cum quo MERSENNUS hunc Cubitum confert, æquat $1\frac{68}{1000}$ Ped. *Angl.*, secundùm GRAVIUM; & idcirco ad *Romanum* Pedem est ut 1068 ad 967. In eâdem reciprocè ratione sunt $23\frac{1}{4}$ & $25\frac{68}{100}$. Quocirca *Romani* Pedis *Uncias* $25\frac{68}{100}$ æquabat Cubitus ille, & idcirco tenet medium limitum $25\frac{57}{100}$, $25\frac{79}{100}$, inter quos Cubitum sacrum circumclusimus; quamobrem suspicor Cubitum istum desumptum fuisse ab aliquo αὐθεντικῷ modulo, qui occultâ aliquâ ratione Christianorum notitiæ subductus fuerit. Nequis autem miretur Cubitum, quem temporibus MOSIS habuisse Pollices $25\frac{60}{100}$ evicimus, tantillum incrementi accepisse lapsu trium millium annorum; & insuper, animadvertendum est *Palmos*, qui *Romæ* ad ædificia usurpabantur, quisque antiquitùs continebant novem *Uncias Romani* Pedis, nunc habere $\frac{712}{1000}$ partes Pedes *Anglici*, scilicet *Uncias* novem cum duodecimâ *Unciæ* parte, & ideo per annos mille & quingentos unâ duodecimâ *Unciæ* parte majores evasisse, quamvis religiosè servati non fuerint.

Nonnulli Cubitum ab æneo SALOMONIS mare deducunt. Nequid inde desumptum objiciatur, breviter animadvertam ejus imam partem non sphæricam effingendam esse, ut plerunque fit, sed planam, ita ut aqua tota posset in Sacerdotum usum effluere, & vas commodè Boüm tergoribus insistere, & Boves permittere ut Sacerdotes ad Epistomia accederent. Quidquid sit, ego cylindricam illi

 figuram

figuram tribuere nolim. Hæc erit elegantior. Sit (*Fig.* 2.) AB, Linea decem Cubitorum, bifariam secta in C; &, ex illâ abscissis AD, EB, singulis unius Cubiti, ad rectos angulos educantur DF, CG, EH, singulæ quinque Cubitorum, atque semiaxibus AD, DF, ac BE, EH, describantur Ellipsis quadrantes AF, BH; atque, ductâ rectâ lineâ HF, figura AFGHB rotata circum axem CG describet exteriorem vasis superficiem, cujus cavitas, si crassities sit unius *Palmæ*, continebit circiter mille *Bathos*, posito *Batho* æquali duodecim *Romanis Congiis*, (ut contendunt AGRICOLA aliique,) & septem Congiis cum dimidio æqualibus cubico *Romanorum* Pedi, ut GRAVIUS ex *Farnesiano Congio* comperit. Legimus pariter illud mare continuisse ter mille *Bathos*; unde nonnulli ansam arripiunt affirmandi duo *Bathorum* genera fuisse. Volunt alii hoc *Batho* mensuratas fuisse res aridas, & illius mensuræ *Cumulum* dimidiatam capacitatem æquiparâsse. Alii varias lectiones suspicantur. Alii putant mare illud *Bathos* bis mille in quotidianos usus asservare solitum, sed capere potuisse ter mille, si compleretur. Hanc litem dirimere non aggrediar.

En quæ in præsentiâ afferendâ censui de hujus Cubiti quantitate. Fortassis in posterum ii, qui sacrum montem & *Chaldæorum* monumenta invisent, accuratè sumendo varias lapidum, laterum, fundamentorum, murorúmque dimensiones, & illas inter se componentes, certiora & accuratiora docebunt.

Igitur Cubitus *Romanorum* habebat *Uncias* duodeviginti, & sacer *Uncias* viginti quinque cum tribus quintis partibus, *Uncias*, inquam, *Romani* Pedis; igitur hi Cubiti erant inter se, numeris rotundis, ut 2 ad 3, quamproximè. Hanc rationem adhibuit JOSEPHUS, quò faciliùs ab ædificiorum dimensionibus recensendis se expediret. Cùm enim (*a*) *Romanis* scriberet, semper tres *Romanorum* Cubitos pro duobus sacris posuit, præterquam dum refert nonnul-

(*a*) Joseph. in Prologo Belli Judaici.

nonnullas ex insignioribus dimensionibus Templi, propriè dicti, in Scripturâ explicatis, tunc enim sacrum Cubitum retinendum censuit. Id apparebit inter se collatis JOSEPHI & *Talmudistarum* Cubitis, ut in appositâ Tabulâ.

	CUBITI			
	Josephi	*Sacri*	*Talmud*	*Vulgares*
Altitudo muri *Chajil* { Interiùs	25	$16\frac{2}{3}$		
Altitudo muri *Chajil* { Exteriùs	40	$26\frac{2}{3}$		
Discrimen respondens undeviginti gradibus	15	10		
Altitudo horum undeviginti graduum	15	10	$9\frac{1}{2}$	
Altitudo *Septi cancellati*	3	2		2
Altitudo Portarum	30	20	20	
Latitudo Portarum	15	10	10	
Altitudo Altaris	15	10	10	
Latitudo Altaris	50	$33\frac{1}{2}$	32	
Interior Templi altitudo	60	40	40	
Peripheria Columnarum	12	8	8	

Sic pariter, ubi JOSEPHUS rotundis numeris, triginta Cubitos *Exhedris* tribuit, ſcribere licet viginti ſacros Cubitos, aut, accuratiùs, viginti duos; ſimilia dicenda ſunt de ceteris numeris à JOSPHO relatis.

INDEX

INDEX
RERUM NOTABILIORUM.

Æra

— ex-

C

CAM-

— habitata

D

E

— Omnibus

H

— vel

Hyper-

J

— Baptis-

— Areas,

N

—Judi-

O

PARIS

— flexûs

Q

Quan-

R

— sinu

Refolu-

S

— septimo,

SYS-

THEO-

X

Z

FINIS.

A V I S

Pour Messieurs les Relieurs.

1°. Ils sont priés d'observer qu'il y a 64 Planches, lesquelles il ne faut pas placer à la fin du Livre comme cela se pratique souvent, mais à la page de chaque Volume, telle qu'elle est indiquée au haut de toutes les planches.

2°. De faire attention qu'au Tom. I. signature V il faut coudre dedans cette feuille, entre les pages 158 & 159 les 2 grandes Tables signées V 4. V 5. en les pliant en dedans comme des grandes Planches.

3°. Avant de rogner le Tom. I. il faut plier en dedans les pages 155. 156. 157. 158. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. qui sont plus grandes que les autres à cause des Tables qu'elles renferment.

4°. Enfin, de couper le Carton signé Tom. II. * attaché à la feuille ††††† du Tom. I. & de placer ce Carton immédiatement après le Titre du Tom. II. dont il est l'Epitre Dédicatoire en forme d'Inscription.

Bibliopegum monere necesse est.

1°. Animadvertat, esse *Tabulas LXIV*, quæ non ad calcem Libri, uti sæpiùs fit, sunt rejiciendæ, verùm suo quæque loco inserendæ, nempè secundùm numerum paginæ cujusque voluminis inscriptum Tabulæ.

2°. Attendat, inserendas esse *Tomo I. signatura* V inter *paginas* 158. & 159. Tabulas duas latiores, signatas V 4 V 5 quæ propterea plicari debent introrsùs, quemadmodum Tabulæ ampliores solent complicari.

3°. Priusquàm ora Tomi I. cultro resecetur, introrsùm plicentur opportet plagulæ 155. 156. 157. 158. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. latiores, propter Tabulas, quas continent.

4°. Plagula, vulgò *Carton* dicta, signata *Tom. II.* * & adnexa *folio* ††††† *Tomi I.* indè tollatur, colloceturque proximè post Titulum Tomi II. cujus Epistola est Nuncupatoria.

